

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
AKDENİZ UYGARLIKLARI ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ

OSMANLI AKDENİZİNDE BİR TÜRKMEN-ALEVİ CEMÂATI: MİKRO-TÂRİH,
NÜFUS VE İSKÂNIYLA AYDIN VİLÂYETİNDE TÂİFE-İ TAHTACIYÂN (19.
YÜZYILIN İLK YARISI)

Ufuk Ali KAFTANLI

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Nimet Ayşe AKSOY

Akdeniz Yeni ve Yakınçağ Araştırmaları

Yüksek Lisans Tezi

Antalya, 2022

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
AKDENİZ UYGARLIKLARI ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ

OSMANLI AKDENİZİNDE BİR TÜRKMEN-ALEVİ CEMÂATI: MİKRO-TÂRİH,
NÜFUS VE İSKÂNIYLA AYDIN VİLÂYETİNDE TÂİFE-İ TAHTACIYÂN (19.
YÜZYILIN İLK YARISI)

Ufuk Ali KAFTANLI

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Nimet Ayşe AKSOY

Akdeniz Yeni ve Yakınçağ Araştırmaları

Yüksek Lisans Tezi

Antalya, 2022

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
AKDENİZ UYGARLIKLARI ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Ufuk Ali KAFTANLI'nın bu çalışması, jürimiz tarafından Akdeniz Yeni ve Yakınçağ Araştırmaları Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Doç. Dr. Güven DİNÇ

Üye (Danışmanı) : Dr. Öğr. Üyesi Nimet Ayşe AKSOY

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Coşkun KÖKEL

Tez Başlığı: Osmanlı Akdenizi'nde Bir Türkmen-Alevî Cemâati: Mikro-Târih, Nüfus ve İskânıyla Aydın Vilâyeti'nde Tâife-i Tahtacıyân (19. Yüzyılın İlk Yarısı)

Onay: Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylıyorum.

Tez Savunma Tarihi : 01/10/2022

Mezuniyet Tarihi : / /2022

Prof. Dr. Tuncer DEMİR
Müdür

AKADEMİK BEYAN

T.C

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ

AKDENİZ UYGARLIKLARI ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ;

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “OSMANLI AKDENİZİNDE BİR TÜRKMEN-ALEVÎ CEMÂATİ: MİKRO-TÂRİH, NÜFUS VE İSKÂNIYLA AYDIN VİLÂYETİNDE TÂİFE-İ TAHTACİYÂN (19. YÜZYILIN İLK YARISI)” adlı bu çalışmanın, akademik kural ve etik değerlere uygun bir biçimde tarafımda yazıldığını, yararlandığım bütün eserlerin kaynakçada gösterildiğini ve çalışma içerisinde bu eserlere atıf yapıldığını beyan ederim.

İmza

Ufuk Ali Kaftanlı

İÇİNDEKİLER

ŞEKİLLER VE TABLOLAR LİSTESİ.....	IV
KISALTMALAR LİSTESİ.....	VIII
ÖZET.....	X
ABSTRACT.....	XI
ÖNSÖZ.....	XII
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

NİCEL VE NİTEL BİR NÜFÛS/YERLEŞİM OKUMASI: OSMANLI MÜSLİM NÜFÛS DEFTERLERİ'NDE AYDIN VİLÂYETİ TAHTACILARI

1. 2906 Numaralı Aydın Vilâyeti Müslim Nüfûs Defteri'nde Tahtacı Aşîretleri.....	9
1.1. Şihâblı Aşîreti'nden Müfrez Tahtacı Bektâş Beğ Kabilesi.....	9
1.2. Tahtacı Cemâ'ati'nden İmâmoğlu Kabilesi	13
1.3. İfrâz Kalemi Aşîreti'nden Tahtacı Cemâ'ati Perâkendesini	16
1.4. Kilizmân'da Hayme-Nişîn Kızıldağ Tahtacı Yörükânı	20
1.5. Gavgâcıoğlu Aşîreti'nden Şihâblı Kâbilesi'nden Tahtacı Tâifesi	24
1.6. Tahtacı Cemâ'ati Perâkendesini	27
1.7. İfrâz Kalemi Aşîreti'nden Semizoğlu Cemâ'ati'nden Tahtacı Kabilesi Perâkendesini.....	30
1.8. Tahtacı Cemâ'ati Perakendesini.....	34
2. 2966 Numaralı Aydın Vilâyeti Müslim Nüfûs Defteri'nde Tahtacı Aşîretleri.....	36
2.1. Gündüzoğlu Perâkendesini'nde Bulunan Tahtacı Konar-Göçer Aşîreti	37
2.2. Tire Kazâsı'nda Çıplak Kurbunda Konar-Göçer Tahtacı Perâkendesini.....	40
3. 3117 Numaralı Aydın Vilâyeti Müslim Nüfûs Defteri'nde Tahtacı Aşîreti.....	44
3.1. Türkmân Tâi'fesi'nden Cemâ'at-i Tâi'fe-i Tahtacıyân.....	44

4. 3143 Numaralı Aydın Vilâyeti Müslim Nüfûs Defteri'nde Tahtacı Aşîreti	48
4.1. Tahtacılar Cemâ'ati.....	48
5. 2973 Numaralı Aydın Vilâyeti Müslim Nüfûs Defteri'nde Tahtacı Aşîretleri	51
5.1. Kızılçukur Karyesi Kurbunda Tahtacı Aşîreti.....	51
5.2. Karacaali Karyesi Kurbunda Hayme-Nişin Tahtacı Aşîreti.....	54
6. 3076 Numaralı Aydın Vilâyeti Müslim Nüfûs Defteri'nde Tahtacı Aşîretleri	58
6.1. Güzelhisâr-ı Aydın Kazâsı'nın Erbeğli Karyesinde Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân.....	58
6.2. Güzelhisâr-ı Aydın Kazâsı'nın Baklacık Karyesinde Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân.....	62
6.3. Ayaslûğ Kazâsı'nın Çirkince Karyesinde Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân.....	65
6.4. Dallica Kazâsı'nın Çakıllı Karyesinde Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân.....	67
6.5. Köşk Kazâsı'nın Mûsluca Karyesinde Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân.....	71
6.6. Köşkdereyi Kazâsı'nın Kızılçayiri Karyesinde Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân.....	74
6.7. Karacasu Kazâsı'nın Yaylak Karyesinde Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân.....	76
6.8. Karacasu Kazâsı'nın Pırlı Beğ/Özgür Karyesi'nde Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân.....	79
7. 2991 Numaralı Aydın Vilâyeti Müslim Nüfûs Defteri'nde Tahtacı Aşîreti	82
7.1 Tahtacı Aşîreti Perâkendesini.....	83

İKİNCİ BÖLÜM

KANTİTATİF GÖRÜNÜRLÜK: TEMETTU'ÂT DEFTERLERİ'NDE AYDIN VİLÂYETİ TAHTACILARI'NIN SOSYO-EKONOMİK PROFİLİ

2.1. Temettuât Defterleri'nde Aydın Vilâyeti Tahtacıları'nın Ekonomik Yapısı	86
2.2. 2606 Numaralı Aşîret Temettu'ât Defteri: Yarangüme Karyesinde Tahtacı Tâifesi	88
2.2.1. Yarangümeli Tahtacı Tâifesi'nde Meslekî Yapı.....	89
2.2.2. Yarangümeli Tahtacı Tâifesi'nde Hayvancılık.....	90
2.2.3. Yarangümeli Tahtacı Tâifesi'nde Vergi Tahsili.....	90

2.3. 1808 Numaralı Aşîret Temettu'ât Defteri: “Karıncalı Nâm Mahalde” Tahtacı Aşîreti	91
2.3.1. Karıncalı'daki Tahtacı Aşîreti'nde Meslekî Yapı.....	93
2.3.2. Karıncalı'daki Tahtacı Aşîreti'nde Tahtacılık.....	94
2.3.3. Karıncalı'daki Tahtacı Aşîreti'nde Zirâî Faâliyet.....	97
2.3.4. Karıncalı'daki Tahtacı Aşîreti'nde Hayvancılık.....	100
2.3.5. Karıncalı'daki Tahtacı Aşîreti'nde Vergi Tahsîli.....	101
2.4. 2446 Numaralı Nîf Kazâsı Temettu'ât Defteri: “Kızılca Karyesi Civârında” Tahtacı Aşîreti	103
2.4.1. Kızılcalı Tahtacı Aşîreti'nde Meslekî Yapı.....	105
2.4.2. Kızılcalı Tahtacı Aşîreti'nde Tahtacılık.....	106
2.4.3. Kızılcalı Tahtacı Aşîreti'nde Zirâî Faâliyet.....	109
2.4.4. Kızılcalı Tahtacı Aşîreti'nde Hayvancılık.....	111
2.4.5. Kızılcalı Tahtacı Aşîreti'nde Vergi Tahsîli.....	112
SONUÇ	116
KAYNAKÇA	121
EKLER	132
LEVHALAR DİZİNİ	187
ÖZGEÇMİŞ	213

ŞEKİLLER VE TABLOLAR LİSTESİ

Grafikler

- Grafik 1:** Şihâblı Aşîreti'nden Müfrez Tahtacı Bektâş Beğ Kabilesi'nde Kullanılan Yaygın Adlar.....12
- Grafik 2:** Şihâblı Aşîreti'nden Müfrez Tahtacı Bektâş Beğ Kabilesi'nde Fizyolojik Tipoloji.....13
- Grafik 3:** Tahtacı Cemâ'ati'nden İmâmoğlu Kabilesi'nde Kullanılan Yaygın Adlar..15
- Grafik 4:** Tahtacı Cemâ'ati'nden İmâmoğlu Kabilesi'nde Fizyolojik Tipoloji.....16
- Grafik 5:** İfrâz Kalemi Aşîreti'nden Tahtacı Cemâ'ati Perâkendesini'nde Kullanılan Yaygın Adlar.....19
- Grafik 6:** İfrâz Kalemi Aşîreti'nden Tahtacı Cemâ'ati Perâkendesini'nde Fizyolojik Tipoloji.....19
- Grafik 7:** Kilizmân'da Hayme-nişîn Kızıldağ Tahtacı Yörükânı'nda Kullanılan Yaygın Adlar.....23
- Grafik 8:** Kilizmân'da Hayme-nişîn Kızıldağ Tahtacı Yörükânı'nda Fizyolojik Tipoloji.....24
- Grafik 9:** Gavgâcioğlu Aşîreti'nden Şihâblı Kâbilesi'nden Tahtacı Tâifesi'nde Kullanılan Yaygın Adlar.....27
- Grafik 10:** Gavgâcioğlu Aşîreti'nden Şihâblı Kâbilesi'nden Tahtacı Tâifesi'nde Fizyolojik Tipoloji.....27
- Grafik 11:** Tahtacı Cemâ'ati Perâkendesini'nde Kullanılan Yaygın Adlar.....30
- Grafik 12:** Tahtacı Cemâ'ati Perâkendesini'nde Fizyolojik Tipoloji.....31
- Grafik 13:** İfrâz Kalemi Aşîreti'nden Semizoğlu Cemâ'ati'nden Tahtacı Kâbilesi Perâkendesini'nde Kullanılan Yaygın Adlar.....34
- Grafik 14:** İfrâz Kalemi Aşîreti'nden Semizoğlu Cemâ'ati'nden Tahtacı Kâbilesi Perâkendesini'nde Fizyolojik Tipoloji.....35
- Grafik 15:** Tahtacı Cemâ'ati Perâkendesini'nde Kullanılan Yaygın Adlar.....37
- Grafik 16:** Tahtacı Cemâ'ati Perâkendesini'nde Fizyolojik Tipoloji.....36
- Grafik 17:** Gündüzoğlu Perâkendesini'nde Bulunan Tahtacı Konar-Göçer Aşîreti'nde Kullanılan Yaygın Adlar.....41
- Grafik 18:** Gündüzoğlu Perâkendesini'nde Bulunan Tahtacı Konar-Göçer Aşîreti'nde Fizyolojik Tipoloji.....41
- Grafik 19:** Tire Kazâsı'nda Çıplak Kurbunda Konar-Göçer Tahtacı Perâkendesini'nde Kullanılan Yaygın Adlar.....44

Grafik 20: Tire Kazâsı'nda Çıplak Kurbunda Konar-Göçer Tahtacı Perâkendesinde Fizyolojik Tipoloji.....	45
Grafik 21: Türkmân Tâi'fesi'nden Cemâ'at-i Tâi'fe-i Tahtacıyân'da Kullanılan Yaygın Adlar.....	48
Grafik 22: Türkmân Tâi'fesi'nden Cemâ'at-i Tâi'fe-i Tahtacıyân'da Fizyolojik Tipoloji.....	49
Grafik 23: Tahtacılar Cemâ'ati'nde Kullanılan Yaygın Adlar.....	53
Grafik 24: Tahtacılar Cemâ'ati'nde Fizyolojik Tipoloji.....	53
Grafik 25: Kızılçukur Karyesi Kurbunda Tahtacı Aşîreti'nde Kullanılan Yaygın Adlar.....	55
Grafik 26: Kızılçukur Karyesi Kurbunda Tahtacı Aşîreti'nde Fizyolojik Tipoloji...56	56
Grafik 27: Karacaali Karyesi Kurbunda Hayme-Nişîn Tahtacı Aşîreti'nde Kullanılan Yaygın Adlar.....	58
Grafik 28: Karacaali Karyesi Kurbunda Hayme-Nişîn Tahtacı Aşîreti'nde Fizyolojik Tipoloji.....	59
Grafik 29: Güzelhisâr-ı Aydın Kazâsı'nın Erbeğli Karyesinde Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân'da Kullanılan Yaygın Adlar.....	63
Grafik 30: Güzelhisâr-ı Aydın Kazâsı'nın Erbeğli Karyesinde Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân'da Fizyolojik Tipoloji.....	63
Grafik 31: Güzelhisâr-ı Aydın Kazâsı'nın Baklacık Karyesinde Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân'da Kullanılan Yaygın Adlar.....	67
Grafik 32: Güzelhisâr-ı Aydın Kazâsı'nın Baklacık Karyesinde Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân'da Fizyolojik Tipoloji.....	67
Grafik 33: Ayaslûğ Kazâsı'nın Çirkince Karyesinde Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân'da Kullanılan Yaygın Adlar.....	70
Grafik 34: Ayaslûğ Kazâsı'nın Çirkince Karyesinde Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân'da Fizyolojik Tipoloji.....	70
Grafik 35: Dallıca Kazâsı'nın Çakıllı Karyesinde Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân'da Kullanılan Yaygın Adlar.....	73
Grafik 36: Dallıca Kazâsı'nın Çakıllı Karyesinde Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân'da Fizyolojik Tipoloji.....	73
Grafik 37: Köşk Kazâsı'nın Mûsluca Karyesinde Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân'da Kullanılan Yaygın Adlar.....	76
Grafik 38: Köşk Kazâsı'nın Mûsluca Karyesinde Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân'da Fizyolojik Tipoloji.....	76
Grafik 39: Köşkderesi Kazâsı'nın Kızılcaıyri Karyesinde Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân'da Kullanılan Yaygın Adlar.....	79

Grafik 40: Köşkdere Kazâsı'nın Kızılcaıri Karyesinde Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân'da Fizyolojik Tipoloji.....	80
Grafik 41: Karacasu Kazâsı'nın Yaylak Karyesinde Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân'da Kullanılan Yaygın Adlar.....	82
Grafik 42: Karacasu Kazâsı'nın Yaylak Karyesinde Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân'da Fizyolojik Tipoloji.....	82
Grafik 43: Karacasu Kazâsı'nın Pîrli Beğ/Özgür Karyesi'nde Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân'da Kullanılan Yaygın Adlar.....	85
Grafik 44: Karacasu Kazâsı'nın Pîrli Beğ/Özgür Karyesi'nde Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân'da Fizyolojik Tipoloji.....	85
Grafik 45: Tahtacı Aşîreti Perâkendesinde Kullanılan Yaygın Adlar.....	88
Grafik 46: Tahtacı Aşîreti Perâkendesinde Fizyolojik Tipoloji.....	89

Tablolar

Tablo 1: Karataş Nâhiyesi'nin Karıncalı Bölgesinde Bulunan Tahtacı Aşîreti'nde Tahtacılık Yapanların Sosyo-Ekonomik Profili (1844).....	98
Tablo 2: Karataş Nâhiyesi'nin Karıncalı Bölgesinde Bulunan Tahtacı Aşîreti'nde Rençberlik Yapanların Sosyo-Ekonomik Profili (1844).....	102
Tablo 3: Nîf Kazâsı'nın Kızılca Karyesi'nde Bulunan Tahtacı Aşîreti'nde Tahtacılık Yapanların Sosyo-Ekonomik Profili (1844).....	111
Tablo 4: Nîf Kazâsı'nın Kızılca Karyesi'nde Bulunan Tahtacı Aşîreti'nde Çiftçilik/Bağcılık Yapanların Sosyo-Ekonomik Profili (1844).....	113

Haritalar

Harita 1: Şihâblı Aşîreti'nden Müfrez Tahtacı Bektâş Beğ Kabilesi'nin Konumu...10	
Harita 2: Tahtacı Cemâ'ati'nden İmâmoğlu Kabilesi'nin Konumu.....14	
Harita 3: İfrâz Kalemî Aşîreti'nden Tahtacı Cemâ'ati Perâkendesinin Konumu....18	
Harita 4: Kilizmân'da Hayme-nişîn Kızıldağ Tahtacı Yörükânî'nin Konumu.....21	
Harita 5: Gavgâcıoğlu Aşîreti'nden Şihâblı Kâbilesi'nden Tahtacı Tâifesi'nin Konumu.....25	
Harita 6: Birûnâbâdlı Tahtacı Cemâ'ati Perâkendesinin Konumu.....29	
Harita 7: İfrâz Kalemî Aşîreti'nden Semizoğlu Cemâ'ati'nden Tahtacı Kâbilesi Perâkendesinin Konumu.....32	
Harita 8: Gündüzoğlu Perâkendesinde Bulunan Tahtacı Konar-Göçer Aşîreti'nin Konumu.....39	

Harita 9: Tire Kazâsı'nda Çıplak Kurbunda Konar-Göçer Tahtacı Perâkendesinin Konumu.....	43
Harita 10: Türkmân Tâi'fesi'nden Cemâ'at-i Tâi'fe-i Tahtacıyan'ın Konumu.....	47
Harita 11: Karaâbâdlı Tahtacılar Cemâ'atı'nın Konumu.....	51
Harita 12: Kızılçukur Karyesi Kurbunda Tahtacı Aşîreti'nin Konumu.....	54
Harita 13: Karacaali Karyesi Kurbunda Hayme-Nişîn Tahtacı Aşîreti'nin Konumu.....	57
Harita 14: Güzelhisâr-ı Aydın Kazâsı'nın Erbeğli Karyesinde Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyan'ın Konumu.....	61
Harita 15: Güzelhisâr-ı Aydın Kazâsı'nın Baklacık Karyesinde Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyan'ın Konumu.....	65
Harita 16: Ayaslûğ Kazâsı'nın Çirkince Karyesinde Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyan'ın Konumu.....	69
Harita 17: Dalhıca Kazâsı'nın Çakıllı Karyesinde Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyan'ın Konumu.....	71
Harita 18: Köşk Kazâsı'nın Mûsluca Karyesinde Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyan'ın Konumu.....	75
Harita 19: Köşkderesi Kazâsı'nın Kızılcaayiri Karyesinde Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyan'ın Konumu.....	78
Harita 20: Karacasu Kazâsı'nın Yaylak Karyesinde Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyan'ın Konumu.....	81
Harita 21: Karacasu Kazâsı'nın Pîrli Beğ/Özgür Karyesinde Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyan'ın Konumu.....	83
Harita 22: Balyanbolulu Tahtacı Aşîreti Perâkendesinin Konumu.....	85
Harita 23: Yarangüme Karyesinde Tahtacı Tâifesi'nin Konumu.....	93
Harita 24: “Karıncalı Nâm Mahallda” Bulunan Tahtacı Aşîreti'nin Konumu.....	96
Harita 25: “Kızılca Karyesi Civârında” Tahtacı Aşîreti'nin Konumu.....	108

KISALTMALAR LİSTESİ

A.AMD.	Bab-1 Asafî Amedi Kalemî Defterleri
A.DVN.	Bab-1 Asafî Divan-1 Hümâyün Kalemî
A.MKT.DV.	Sadaret Mektubî Kalemî Deavi Evrakı
A.MKT.MHM.	Sadaret Mektubî Mühimme Kalemî Evrakı
A.MKT.MVL.	Sadaret Mektubî Kalemî Meclis-i Vala Evrakı
A.MKT.UM.	Sadaret Mektubî Kalemî Umum Vilayat Evrakı
AE.SAMD.III.	Ali Emiri Ahmed III
AE.SMST.III.	Ali Emiri Mustafa III
BCA.	Devlet Arşivleri Başkanlığı Cumhuriyet Arşivi
BEO.	Bâb-1 Âlî Evrak Odası
bkz.	Bakınız
BOA.	Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi
C.	Cilt
C.MF.	Cevdet Maarif
Çev.	Çeviren
DH.EUM.2.Şb.	Dahiliye Nezareti Emniyet-i Umumiye İkinci Şube
DH.EUM.6.Şb.	Dahiliye Nezareti Emniyet-i Umumiye Altıncı Şube
DH.EUM.KLH.	Dahiliye Nezareti Emniyet-i Umumiye Kalem-i Hususî
DH.MKT.	Dahiliye Nezâreti Mektubî Kalemî
DH.ŞFR.	Dahiliye Nezareti Şifre Evrakı
Ed.	Editör
H.	Hicrî
HAT.	Hatt-1 Hümâyûn
HR.MKT.	Hariciye Nezareti Mektubî Kalemî Evrakı
HRT.h.	Haritalar
İ.DUİT.	İrade Dosya Usulü
İ.HB.	İrade Harbiye
İ.MVL.	İrade Meclis-i Vala

M.	Milâdî
ML.CRD.d.	Maliye Ceride Defterleri
ML.VRD.TMT.d.	Maliye Varidat Muhasebesi Temettuat Defterleri
MVL.	Meclis-i Vala Evrakı
NFS.d.	Nüfus Defterleri
Râ.	Rebûlevvel
s.	Sayfa
salt.	Saltanat yılları
ss.	Sayfa sayısı
ŞD.	Şura-yı Devlet Evrakı
vb.	ve başka
vr.	Varak
Yay. haz.	Yayına hazırlayan

ÖZET

Bu tezin amacı, 19. yüzyılda Osmanlı Akdenizi'nin Aydın Vilâyeti kısmında yaşam süren Kızılbaş/Alevî inanç-eğilimli Tahtacı Türkmenleri sosyo-ekonomik uzamda incelemektir. Söz konusu gaye doğrultusunda, 19. yüzyıl Osmanlı İmparatorluğu hakkında bilgi üretebilmek için kullanılabilir en kıymetli arşiv kaynaklarından ikisi temel alınmış, çalışma bu belgeler vasıtasıyla inşa edilmiştir. Bahsedilen bu iki belge türünden ilki Nüfûs Defterleri, ikincisi ise Temettu'ât Defterleri'dir. Aydın Vilâyeti için tespit edilen Osmanlı Müslim Nüfûs Defterleri, bölgedeki Tahtacılar hakkında demografik, toponomik ve onomastik düzlemde ad, lakap, ailevî hiyerarşideki konum, meslekî nitelik, yaş, doğum tarihi ve ait olduğu kabile gibi pek çok açıdan veri aktarır. Çalışmada bu defterlerden 2906, 2966, 3117, 3143, 2973, 3076 ve 2991 numaralı yedi âdeti kullanılmıştır. Aydın Vilâyeti'nde yaşayan Kızılbaş-Alevî Osmanlı Tahtacıları'nın iktisâdî doğasını tasavvur edebilmek için ise Temettu'ât Defterleri'ne başvurulmuş, tezde bu arşiv vesikası türüne ait 2606, 1808 ve 2446 numaralı üç tanesi değerlendirilmiştir. Ayrıca Osmanlı Arşivleri'nin Aydın, İzmir, Muğla ile çevresine yayılan Tahtacılar hakkında ürettiği farklı arşiv belgeleri, yukarıda bahsettiğimiz iki ana belge malzemesini desteklemek amacıyla kullanılmıştır.

Çalışma nesnesine mikro-tarihsel bir perspektifte yaklaşan bu tez, bölgesel ölçekte dar bir konuma odaklanmıştır. Bu açıdan Ege Tahtacıları'nın Osmanlı Akdenizi'nde ifade ettiği kültürel anlam ve sosyo-iktisâdî boyutu derinlemesine çözümlenmeye gayret etmiştir. Neticede 19. yüzyıl Osmanlı belgelerine dayanarak, 26 farklı iskân bölgesinde Tahtacı varlığı saptanmıştır. Aydın Vilâyeti Tahtacıları'nın yerleşim stilleri, sosyo-kültürel statüleri, nasıl isimler tercih ettikleri, tipolojik açıdan ne tür bir ten rengi ve sakal/bıyığa sahip oldukları; ne tür konutlarda yaşadıkları veya ailevî noktada nasıl dağılım sergiledikleri ayrıca sorgulanmış, bu problemlere yanıtlar verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı Alevîliği, Tahtacılar, İskân, Aydın Vilâyeti, Nüfûs Defteri, Temettuât Defteri

ABSTRACT

A TURCOMAN-ALEVI COMMUNITY IN THE OTTOMAN MEDITERRANEAN: TAİFE-İ TAHTACIYAN IN AYDIN PROVINCE WITH ITS MICRO-HISTORY, POPULATION AND SETTLEMENT (FIRST HALF OF 19TH CENTURY)

The aim of this thesis is to examine the Qizilbash/Alevi-inclined Tahtacı Turcomans living in the Aydın Province of the Ottoman Mediterranean in the 19th century in socio-economic space. In line with this aim, two of the most valuable archival sources that can be used to produce information about the 19th century Ottoman Empire were taken as a basis, and the study was built through these documents. The first of these two types of documents mentioned is the Population Registers, and the second is the Temettuat Registers. The Ottoman Muslim Population Registers determined for the Aydın Province provide data about the Tahtacıs in the region in terms of demographic, toponymic, and onomastic terms, such as name, nickname, position in the familial hierarchy, professional qualification, age, date of birth, and tribe to which it belongs. Seven of these registers numbered 2906, 2966, 3117, 3143, 2973, 3076, and 2991 were used in the study. In order to envision the economic nature of the Qizilbash-Alevi Ottoman Tahtacıs living in Aydın Province, Temettuat Registers were consulted, and three of these archive documents, numbered 2606, 1808, and 2446, were evaluated in the thesis. In addition, different archival documents produced by the Ottoman Archives about Aydın, İzmir, Muğla, and the Tahtacılar spread around them were used to support the two main document materials mentioned above.

In this thesis, in which we tried to approach the study object from a micro-historical perspective, we focused on a narrow position on the regional scale. As a result, based on 19th century Ottoman documents, the presence of Tahtacı was determined in 26 different settlement areas. The settlement styles, the socio-cultural status of the Tahtacıs of Aydın, what kind of names they prefer, what type of skin color and beard/moustache they have in terms of typology, what type of residences they live in or how they are distributed in the familial point were also questioned, and answers were given to these problematics.

Keywords: Ottoman Alevism, Tahtacıs, Settlement, Aydın Province, Population Register, Temettuat Register

ÖNSÖZ

Tezin ana gayesi, 19. yüzyıl Osmanlı Akdenizi'nin sosyo-kültürel uzamda bir üyesi olan Aydın Vilâyeti Türkmen Tahtacı etno-dinî toplumunu nüfûs, iskân ve iktisâdî parametreler doğrultusunda tetkik etmektir. Bu doğrultuda başta Nüfûs ve Temettuât Defterleri olmak üzere, Osmanlı Arşivi'nin farklı fon kodlarında korunan belgelerine başvurulmuş, bağlam gereğince çalışma öznesi değerlendirilmiştir. Tez amacı kapsamında bir giriş ve iki ana bölümden teşekkül etmiştir. Giriş bölümünde Kızılbaş-Alevîlik çalışmalarının Tahtacı Alevîliği boyutu sosyolojik/antropolojik yapıtlar zaviyesinde ortaya konulmuştur. Osmanlı Alevîliği noktasında; husûsen Aydın, İzmir ve Muğla kültürel/idârî sahasının Osmanlı Tahtacıları özelinde Nüfûs/Temettuât kayıtlarına yoğunlaşan bir tez çalışmasının bulunmadığı da vurgulanmıştır. İlk bölümde BOA'da tespit edilen Nüfûs, ikinci bölümdeyse Temettuât Defterleri; Aydın Tahtacıları'nın sosyo-ekonomik profilini betimlemek için mikro-tarihsel perspektifte çalışılmıştır.

Bu tez, başat çalışanı mevcut yazar olmakla birlikte pek çok kişinin dâhili ve hârici emeğiyle meydana gelmiştir. Bu hususta gerek editoryal, gerek bilgi ve kaynak desteğiyle tezin fikir aşamasından tamamlanmasına dek bana rehberlik eden danışmanım Sayın Dr. Öğr. Üyesi Nimet Ayşe Aksoy başlıca zikredilmelidir. Eğer elinizdeki eser, genelde Osmanlı Tahtacıları; özelde Aydın, İzmir, Muğla ve çevresi Tahtacıları hakkında mütevazı bir başvuru yapıtı olmayı becerebilirse, bu hocamın sayesinde. Yüksek Lisans derslerim sırasında Osmanlı Paleografyası üzerine hocam Sayın Doç. Dr. Güven Dinç'ten aldığım dersler, tezin altyapısını oluşturabilmem için gerekli dil bilgisini tesis etti. Bu yüzden emekleri için kendisine teşekkür borçluyum. Tez yazımı öncesinde/esnasında Alevîlik çalışmalarına, kültür tarihine, yaşama dair sohbetler edebildiğim arkadaşlarım Abdülkadir Özer, Furkan Cem Tosun, İsmail Yağcı, Gökhan Yılmaz, Ulaş Yağmur ve Mehmet Can Bilge'ye ayrıca teşekkür etmeliyim. Saadet Şeker'i de anmalıyım, iyi ki var, anaç ablalığı için. Yanınıyatır Tahtacı Alevî Ocağı'nın halîfelerinden, Antalya/Çatallar köyü mürebbîsi Pîr Hızır ve Pîr Hızır Ahmed'in varlıkları araştırmamda ilerlemem için ilham verdi. Pîr Hızır Ahmed'in zarîf kızı Meryem Erol (Kaftanlı)'a sonsuz sarılıyorum; okuma-yazma bilmezdi, nitekim 2019'da solmasaydı eserimi en çok o idrak edecekti. Bu minvâlde babam Ahmet, annem Fatma Kaftanlı'ya ve ailemin diğer üyeleri halam Nihâl Çobanoğlu ile ablam Demet Kaftanlı-Taşışleyen'e müteşekkirim. Her daim varlıklarını yanımda hissettim.

Ve *nihâî* olarak... Öyküsünü terennüm edegeldiğimden beri aklımda bâkî, 1993'te aramızdan ayrılan araştırmacı Carina Cuanna Thuijs'e minnettarım; yazamadığı ilmî cümleleri neşredebileceğim umuduyla. Bu tez ona adanmıştır.

GİRİŞ

Osmanlı Akdenizi ile Aydın Vilâyeti'nin önde gelen Kızılbaş-Alevî aşîretlerinden biri olan Tahtacılar, ağaç kesim ve işleminde profesyonelleşerek doyumluluğunu ekseriyetle bu meslek vasıtasıyla kazanan bir Türkmen cemâatidir (Yetişen, 1986; Engin, 1998; Engin, 1999: 457-461; Engin, 2009: 123-124; Asan, 2005: 203-203; Aksüt, 2003: 9-10; Küçük, 2009: 26-27; Aksüt, 2012: 356-357).¹ Zikredilen Kızılbaş-Alevî Tahtacı Türkmenler, günümüze değin arşiv belgelerine dayanan bir tez çalışmasının konusu yapılmamıştır. Hâlbuki ilgili literatürdeki sessizliğin tersine, 19. yüzyılda Akdeniz ve Ege sahillerinin pek çok yerinde rastlayabildiğimiz Tahtacı zümreler, arkalarında Osmanlı İmparatorluğu'nun hazırladığı kendilerini de kapsayan çeşitli türde arşiv vesikaları bırakmışlardır. Bu nedenle, Anadolu Akdenizi'nin doğal, kültürel ve sosyo-ekonomik bir parçasını meydana getiren Kızılbaş-Alevî Tahtacı Türkmenler için uzun zamandır atıl bırakılmış Osmanlı evrâkı artık incelenmeli, bu topluluğun demografik, iktisâdî, toponomik ve onomastik niteliği arşiv imkânları doğrultusunda ortaya çıkarılmalıdır. İşte mevzûbahis bu bağlamda, mevcut naçizane tezin amacı betimlediğimiz çerçevede teorize edilmiş ve ileride aynı gaye ile atılacak başka adımlar için bir temel kurabilme arzusuyla kaleme alınmıştır. Bu doğrultuda, öncelikle 19. yüzyıl Aydın Vilâyeti Tahtacıları hususunda ulaşılabilen arşiv-dışı en erken yazılı kayıtlara değinecek; ardından, bugüne kadar Aydın-İzmir sahası başta olmak üzere Batı Anadolu'daki Tahtacılar için üretilmiş sosyolojik-antropolojik nitelikli kitap, tez ve makalelere yoğunlaşarak bir literatür analizi yapacağız.

Özelde Ege, genelde bütün Anadolu Akdenizi Tahtacıları; Osmanlı'dan Türkiye'ye uzanan vakit dilimi dâhilinde Avrupalı bilginlerin, maceraperest gezginlerin, Osmanlı bürokratlarının, türlü amaçlar taşıyan aydınların, sosyo-politik figür ve simaların ilgi odağına girmiştir. Bu esasında hem şaşırtıcı bir zemine yaslanmakta, hem de beklenesi bir doğayı kucaklamaktadır. Çünkü 19. yüzyılla birlikte toplumsal görünürlükleri epeyce artan Tahtacılar, Türkmen kimlikleriyle Akdeniz kıyılarına rastgele serpilmiş başka bir Türkmen Aşîreti ile ayrılması güç benzerlikler arz ederken, Kızılbaş-Alevî mezhebî kabulleriyle onlardan tamamen farklı bir sosyo-kültürel dünya inşa etmiştir. Haliyle, biraz evvel saydığımız sınıflardan araştırmacılar, bilhassa Tahtacıların söz konusu inançsal evrenleriyle

¹ Tezimiz 19. yüzyıl gibi spesifik bir zaman ve Aydın Vilâyeti gibi sınırları belirli bir alana odaklandığı için Tahtacıların köken-mitoslarına dair bir tartışma yürütmeyeceğimizi belirtmek isteriz. Bu çalışmanın kapsam ve haddini aşacaktır. Dolayısıyla Tahtacıların 13 ve 14. yüzyılda Maraş-Malatya hattında görülen Ağaç-Eri Türkmenlerinden mi, yoksa İç Asya'da Ebu Düle'f'in kaydettiği Tahtahlardan mı yahut herhangi bir klasik antik Anadolu halkından mı geldiği şeklinde zuhûr eden sorular ve bunlara verilen cevaplar için bkz. (Engin, 2009: 123-143; Yörükân, 2015: 360-366, 374; Sümer, 1972: 156-157, 174; Sümer, 1988: 460-461; Sümer, 2010: 436-437).

ilgilenmiş, 1800'lerin sonlarından itibaren mezkûr etno-dinî topluluk kısılcasında sistematik olmayan veriler üretmiştir. Şimdi Aydın Vilâyeti'nin İmparatorluk'ta kapsadığı sınırlara sadık kalmak önkoşuluyla merceğimizi bölgeye gelmiş, ya da intikal edenleri mütalaa etmiş Avrupalı kişilere çevireceğiz.

Tespit edebildiğimiz kadarıyla Aydın Vilâyeti Tahtacıları özelinde yapıtlarında detaylı incelemeler yürüten ilk yetkin doğu bilimci Avusturyalı bir antropolog ve arkeolog olan Felix Ritter von Luschan'dır (ö. 1924), onu James Theodore Bent (ö. 1891), Frederick William Hasluck (ö. 1920) ve Gertrude Bell (ö. 1926) takip etmiştir. von Luschan'ın öncül çalışmaları Batı'da gerçekleştirilecek diğer Tahtacı araştırmalarının yolunu açmıştır. Bu noktada von Luschan, Muğla ve Antalya'yı içine alan antik Likya bölgesinde bulunarak Tahtacılar antropolojik bir bilimsel nesne olarak yaklaşmış, kafataslarını ölçmüş ve inançlarına dair etnografik veri toplamaya çalışmıştır. Nihayetinde Tahtacıların sosyo-kültürel dünyalarına nüfuz etmeyi başarabilen ilk kişi olan von Luschan, onların Türkmen kimlikleri noktasında sessiz kalmış ve soylarının antik Likya dönemine değin gidebileceğini belirtmiştir (1899: 198-213; 1890: 1-23; 1911: 230; 1922: 96-100).² Bir İngiliz arkeolog ve yazar olan Bent, von Luschan'ı takiben Tahtacılarla ilgilenmiştir. O, Anadolu Akdenizi'nin hem Aydın Vilâyeti kısmını içeren Muğla/Fethiye'de hem de Tarsus/Mersin gibi Çukurova sahalarında arkeolojik faaliyet yürütürken Tahtacılar da ilgi duymuş, von Luschan'ı temel alarak bu insanların antik bir kökenden gelebileceğini, dinlerinin de yarı bir çürümüş Hristiyanlık formundan doğmuş olabileceğini iddia etmiştir. Bent söylemlerinde kesinlik yaratmamış, Tahtacıların ırksal ve dinsel kökenlerine dair kesin cümleler kurmamıştır. Tersine tıpkı von Luschan gibi Tahtacıların inançsal akidelerinin Nusayrî ve Yezidî gibi cemaatlerin inançlarıyla karşılaştırmanın mümkün bulunduğunu belirtmiştir. (1888: 82-57; 1890a: 445-463; 1890b: 231-235; 1891a: 269-276; 1891b: 377-391; 1891c: 297-303; 1891d: 206-224). İngiliz tarihçi ve arkeolog Hasluck, nispeten bir derlemeci kimliğiyle temayüz etmiştir. O, von Luschan ve Bent'in yöre Tahtacıları hakkında edindikleri bilgileri bir araya getirmiş ve eserlerinde atf yaparak özetlemiştir (1921: 327-332; 1929: 132-133, 140-141, 158-159). von Luschan, Bent ve Hasluck bir kenara koyulduğunda; Tahtacılarla ilgili bizi haberdar kılan en ilginç isim, Bent ve Hasluck gibi bir İngiliz olan Bell'dir. Siyasal bir pozisyona da yaslanan Bell, entelektüel anlamda bir yazar ve arkeologdu. O, Orta Doğu gezilerinin Aydın Vilâyeti ayağında Tahtacılarla karşılaşmış, onların inançları ve yaşam biçimleriyle ilgili notlar almıştır. 13 Mart 1902'de Efes'i gezen Bell, bir gün sonra Cuma günü "Malcajik" adındaki

² von Luschan'ın Tahtacı Türkmenler hakkında ortaya koyduğu bilgilerin genel bir değerlendirmesi ve çevirisi İlhami Yazgan tarafından yapılmıştır (2017: 103-117). Ayrıca Erken-Cumhuriyet döneminde Hamid Sadi (Selen), von Luschan'ın Tahtacılar hakkındaki makalesini Osmanlı Türkçesine tercüme etmiştir (1926: 211-217).

bir yerde Tahtacılar rastlamıştır. Belirttiğine göre “Tachtagis” epeyce şahsına münhasır bir “ırktı.” Bölgenin tepeliklerinde yaşıyor, zahirde Müslüman olduklarını söylese de apayrı bir dini yapı teşkil ediyorlardı. Aralarında gezen ve tüm sorunlarını yatıştıran “Karabash” isimli din adamlarına sahip bu halk; katırları, törenleri ve yaşam biçimleriyle çevrelerinden tamamen ayrılıyorlar, kendi içlerinde bir dünya yaratıyorlardı.³

Tespit edebildiğimiz ölçüde bu dört isim, 19. yüzyılın sonu 20. asrın başları itibariyle Aydın Vilâyeti Tahtacıları hakkında bilgi nakleden yegâne kişilerdir. Sundukları veriler parça parça, birbirini tamamlamayan bir doğada, Tahtacı iç-evrenini veya tarihini direkt yansıtabilecek detaylardan da uzaktır. Gelgelelim Osmanlı arşivlerini bir kenara koyarsak, 1890’lardan ya da erken 1900’lerden Tahtacılar özelinde bilgi sahibi olmak istediğimizde başvurabileceğimiz isimler, yine bu kişilerdir. Buna mukabil 1910’lardan itibaren, özellikle Balkan Savaşları ile iyice milliyetçi bir karaktere bürünmüş İttihat ve Terakki Cemiyeti’nin Osmanlı ülkesini şekillendirdiği konjonktürde Tahtacılar, Türkçü siyasanın Anadolu’yu bir arada tutmak için geliştirdiği politikalarla yönetimin ilgi çeperine dâhil edilmiştir (Copeaux, 2000: 25-28; Kieser, 2005: 25-27, 386; Öztürkmen, 2006: 41-64; Dündar, 2008: 52-62; Dressler, 2013: 87-89; Ahmad, 2014: 1-9). Öyle ki arşivlerden elde edilebilen vesikalar, İmparatorluk’un resmî anlamda ilk defa H. 1334/M. 1918’de Tahtacılarla ilgili bir araştırma yaptırmak istediğini ortaya koyuyor. Belgelerde; Adana, Eskişehir, Mar’aş, Kal’a-i Sultâniye ve Karesi gibi bölgelerin mutasarrıflarına emirler gönderiliyor, buralarda yaşayan Tahtacıların nüfuslarının, meskûn buldukları konumların ve ne türlü meslekî yönelim sergilediklerinin tetkiki arzulanıyor, bu doğrultuda haberleşmeler gerçekleştiriliyordu (BOA, DH.EUM.6.Şb., 38/13; DH.ŞFR., 87/350; 588/37; DH.EUM.KLH., 4/14; DH.EUM.2.Şb., 58/8; 56/8).

Anlattığımız bağlamda Tahtacılar için Osmanlı döneminden çağdaş literatüre eser bırakan iki entelektüel kişi bulunmaktadır: Adanalı Niyazi Bey ve Baha Said Bey. İmparatorluk’un son deminde tasvir ettiğimiz araştırma rüzgârına kapılıp Tahtacı Alevîler hususunda dönemlerinin algı ve değer yargılarıyla yazılar kaleme alan bu isimler, hem Tahtacı hem de bir bakıma Osmanlı Alevîliği tarihçiliğinin Osmanlı’da tetikleyicileri, Türkiye’deyse esin kaynağı olmuşlardır. Ne yazık ki ne Baha Said’in ne de Niyazi Bey’in eserlerinde Aydın Vilâyeti Tahtacıları hakkında detaylı bilgi yoktur, Aydın-İzmir sahasının bahsi geçse bile bu yüzeysel ve nadiren birbirini takviye edici tabiattadır. Bu noktada Niyazi Bey, 1918 ve sonrasında Tahtacıların araştırılmasının istendiği bir gelişmede kolları sıvamış;

³ Bell’in günlüklerine Newcastle University’nin hazırlayıp internet ortamında sunduğu *Gertrude Bell Archive* sayesinde ulaşabildik. Aydın Vilâyeti’ndeki Tahtacılarla ilgili kısma bkz. Newcastle University, Gertrude Bell Archive. (2021). *Diaries 14/3/1902*. Erişim adresi: http://www.gerty.ncl.ac.uk/diary_details.php?diary_id=123 (erişim tarihi: 14.10.2021).

ana araştırma merkezi olarak Adana'yı seçerek bölge Tahtacılarına dair bir rapor hazırlamıştır. BOA'da bulunan bu raporda, Aydın Vilâyeti Tahtacıları hakkında, doğal olarak, neredeyse hiç bilgi bulunmamaktadır. Çaylaklı, Aydınlı ve Üsküdarlı gibi Tahtacı oymaklarını zikretmekle beraber Batı Ege nispetinde sadece Kızılyer, Naldöken, Bayındır, Tire, Narlıdere, Ödemiş, Milas ve Muğla gibi önemli Tahtacı merkezlerinin bulunduğunu; Adana Tahtacıları'nın dinî ölçekte otorite kabul ettikleri dedelerin İzmir-Narlıdere'deki Yanyatır ile Aydın-Kızılyer'deki Hâcı Emîrlü Ocakları'ndan bölgeye geldiklerini söyler (BOA, DH.EUM.2.Şb., 67/54; DH.EUM.6.Şb., 54/34).⁴ Tahtacılarla ilgili ilk araştırmalarına 1916-17'lerde başlayan Baha Said, Niyazi Bey'in ortaya koyduklarından daha azını sunabilmiştir. Baha Said, Tahtacıların Biga'dan Adana'ya tek uzandığını söylemesine ve çeşitli Tahtacı yerleşkeleri saymasına rağmen, ondan Aydın Vilâyeti'nin bu noktadaki durumunu genişçe öğrenmek mümkün değildir. İlginç bir şekilde, Hâcı Emîrlü Ocağı'nı tanımlamayan Baha Said, Tahtacı dinî merkezi olarak Yanyatır Sülâlesi'nden söz açmış, akabinde ise tarihsel olmayan sosyo-kültürel nitelikli etnografik bilgiler sunmuştur (1926: 481-492).⁵

Osmanlı İmparatorluğu'nda Tahtacılar için dolaşımda olan yerli ve yabancı kaynaklar, genel anlamda bunlardan ibarettir. Tüm saydıklarımız, esasen kümülatif bir veri kümesi inşa edememektedirler. Yani örneğin fazlaca kısıtlı yabancı kaynaklar, herhangi bir Tahtacı Aşîreti'nin adından bahsetmez; Baha Said ya da Niyazi Beyler, 19. yüzyıl Aydın Vilâyeti Tahtacıları'nın kabilelerine, bu toplulukların kalabalıklık ve müspet konumlarına dair hiçbir tartışma yürütmezler. Bu anlamda nitelikli Osmanlı Alevîliği çalışmaları, Tahtacıları da içerecek tarzda Cumhuriyet'te başlamış, ilk ürünleri de Yûsuf Ziya Yörükân nezdince bilim dünyasına sunulmuştur. Yörükân; Aydın-İzmir çevresi Tahtacıları için 1928-29'da peş peşe yayınladığı saha gözlemine dayalı makalelerle, adeta ilgili alanda yeni bir devir açmıştır.⁶ O, ilk defa Tahtacı oymaklarına yönelik derli toplu bir bilgi havuzu kurmuş, döneminin Yanyatıroğulları ile Hacıemîroğulları Tahtacı Ocakları'nın Tahtacı dinî figürleriyle iletişime

⁴ İlgili rapor, Serdar Sarısır tarafından Osmanlı Türkçesinden günümüz Türkçesine aktarılmış ve ortaya konulan bilgiler değerlendirilmiştir (2012: 94-201).

⁵ Döneminin çok üretken Türkçü bir siması olan Baha Said'in Tahtacılar dâhil çeşitli Türkmen/Arap Alevî grupları hakkında yazdıkları İsmâil Görkem tarafından Osmanlı Türkçesinden günümüz Türkçesine çevrilmiştir (2000: 163-170).

⁶ Yörükân Tahtacıların sadece tarihsel durumlarına yoğunlaşmamış, ağırlıkla erken 20. yüzyıldaki dinî, sosyo-kültürel niteliklerine değinmiştir. Hatta Yörükân'ın esas gayesinin zaten bu sosyo-kültürel yapıyı ortaya çıkarmak olduğunu söyleyebiliriz (1930a: 66-80; 1930b: 72-80; 1931a: 66-80; 1931b: 57-80).

geçmiş ve Tahtacı kolektif belleğinin kendi geçmişlerine dair ne anlattığı noktasında ilk elden nakiller yapmıştır (1928: 315-316; 1929a: 61-80; 1929b: 55-80).⁷

Aydın/İzmir yöresi –ve bir bakıma tüm Anadolu Akdenizi– Tahtacılarıyla ilgili klasik denebilecek yapıtlar, Yörükân’ın 1928-30’lardaki öncü çalışmalarıyla son bulur. Elbette bu, Tahtacı çalışmaları 1930’larda hepten bitti ve üzerine hiçbir şey konulamadı demek değildir. Fakat söyleyebiliriz ki Yörükân ile Tahtacı Alevîliği araştırma sahası büyük oranda doyuma ulaşmış, ardından gelen tüm eserler; Yörükân’ın söylediklerini baştan sona yıkacak şekilde değil onu takviye edip detaylandırarak biçimde geliştirmiştir. Bu noktada, Abdurrahman Yılmaz ve Rıza Yetişen; 2000’lerden itibaren yapılmaya başlanacak olan yüksek lisans/doktora temelli sosyolojik saha çalışmalarını öncelemiştir. Yılmaz, 20. asrın ilk yarısı henüz bitmemişken “Tahtacılarca Gelenekler” adında hazırladığı kitabında Tahtacıların dinsel doktrin ve kılıplarına değinmiştir. Yanı sıra, bu insanların mensubu bulunduğu aşîret adlarından söz etmiş, ekseriyetle bağlı oldukları İzmir-Narlıdere’deki Yanyatır/Yanınyatır Tahtacı Alevî Ocağı’nın tarihsel serüvenini sunmaya çalışmış, yarı-mitolojik Horasan’dan Bağdat/Halep taraflarına, oradan da Çukurova ve akabinde Batı Ege’ye varışlarını yöreden derlediği verilerle betimlemiştir (1948: 15-16, 1-115). Bir Tahtacı Aşîreti üyesi olan ve tahtacılık mesleğine başlamalarını, atalarının I. Selim’in “gerçekleştirdiği katliamlardan” sıyrılmak için dağlara çekilmeleriyle ilişkilendiren Yetişen; “Tahtacı Aşîretleri (Adet, Gelenek ve Görenekler)” isimli bir eser neşretmiştir. Narlıdere, Cumaovası, Yakapınar, Kızılcacı ve Güzelbahçe gibi önemli Tahtacı muhitlerinde evvelden beri gerçekleştiremediği saha çalışmalarının bir araya getirildiği bu çalışmada Yetişen; Yanyatır Ocağı’nın özgül tarihçesini inşa etmeye çalışmış, önde gelen Tahtacı köylerinin yerel geçmişleri üzerinde değerlendirmeler yapmıştır (1986: 1-286). Yılmaz ile Yetişen’i müteakiben farklı bilimsel-politik formasyonlardan gelen Krisztina Kelh-Bodrogi, Mehmet Eröz ve Orhan Türkdoğan’ı ayrıca zikretmek elzemdir. Çünkü Osmanlı’da Aydın Vilâyeti adıyla teşkilatlanan, Türkiye’deyse Aydın/İzmir/Muğla sosyo-kültürel çevresini oluşturan toprak dilimi; 2000’lerde Türk akademilerinde yetişen sosyolog ve antropologlarca kuşatılmadan evvel, bölgenin son nitelikli ziyaretçileri onlar olmuştur.

Doğrudan bir Tahtacı tarihi yazmayı hedeflemeyen Kelh-Bodrogi, 1980’lerde Türkiye’ye Kızılbâş-Alevîleri çalışmak için gelmiş, bu serüveninde ona yukarıda bahsettiğimiz Yetişen de yardımcı olmuştur (2012: 101). Farklı yörelerden Alevî grupların dışında İzmir-Narlıdere’de antropolojik araştırmalar yapan Kelh-Bodrogi, “Yaşlı Tahtacılarla

⁷ Yörükân’ın ekseriyetle ya Osmanlı Türkçesiyle yazması ya da döneminin gereği fazlaca anlamı bilinmeyen kelime kullanması nedeniyle, Turhan Yörükân bu külliyyatın derlenip toparlanması gerektiğini düşünerek tüm makaleleri bir kitapta toplamış, dipnotlarla zenginleşirmiştir (2015: 53-449).

yaptığım görüşmelere rağmen aşiretin geçmişini yeniden kurgulamak benim için de mümkün olmamıştır,” dediği Tahtacılar hakkında Luschan, Bent, Yörükân, Yılmaz, Veli Asan ve Faruk Sümer gibi uzmanlara başvurmuş, metnini bu müelliflere göre tasarlamıştır. Nihayetinde Tahtacılar hakkında ürettikleri, öncekilerin derlenip toparlanmasıyla sınırlı kalmıştır (2012; 67-75). 1970’lerden itibaren Alevî topluluklarla ilgilenen Eröz, Aydın’da Kızılcapınar, Alamut, İzmir’de Bademler adındaki Tahtacı köylerini araştırmıştır (1999: 29-31). Tahtacılarla ilk defa 1961’de tanışan, İzmir’de Doğançay, Bademler, Narlıdere; Aydın’da Yılmazköy, Alamut, Kızılcapınar; Muğla’da Ortaca bölgesi, Çörüş ve Kızılyaka gibi Tahtacı köylerini mütalaa eden Türkdoğan bu minvâlde zikre layık bir sosyologdur (2004: 37, 79, 124-144, 191-212, 224-244). Kelh-Bodrogi’nin çok-yönlü kaynak taramasıyla kısmen saha gözlemlerine dayanan çalışması bir kenara koyulursa; Yılmaz, Yetişen, Eröz ve Türkdoğan bahsettiğimiz köylerde gerçekleştirdikleri araştırmalarla Yörükân’ı pekiştirmiş, Tahtacı coğrafyasının boyutunu, kapsam ve genişliğini test etmemizi sağlamışlardır.

Bu hususta, 2002’den 2021’e dek ilgili bölge temel alınarak yazıldığını tespit ettiğimiz dokuz yüksek lisans/doktora tezi de ortaya konulmalıdır. Dokuz tezden, ilki yüksek lisans diğeri doktora olmak üzere ikisi Sedat Tamay’a aittir. Tamay, mevzubahis çalışmalarıyla Tahtacı kültürel hafızasının korunmasında Yörükân ve Yetişen’den sonra öncül bir rol oynamış ve müzikoloji kıstaslarıyla başta Aydın/İzmir Tahtacıları olmak üzere bütün Tahtacı muhitinde cari semah, mengi gibi müzik unsurlarını ulaşabildiği ölçüde kayda geçirmiş, ilgili bilimin sınırları çerçevesinde değerlendirmiştir. Vaktinin Yanyatır Tahtacı Alevî Ocağı müşîdi Ali Rıza Erdem ile görüşen Tamay, Tahtacı tarihini yukarıda dizinlediğimiz araştırmacılara dayanarak kurgulamıştır (2002, 2009). Muğlalı Alevî Türkmenlerin folklorik ürünlerini kaydedip değerlendiren Aslı Büyükokutan; bölgedeki on bir yerleşim yerinde yaşayan Tahtacıların ağzından onların göç öykülerine, ait oldukları ocaklara ve ayrıldıkları aşiretlere dair somut değerli bilgiler nakletmiştir (2005). Kübra Dilaver-Yıldırım, Bergama’daki Çavuşali mahallesi, Demircidere, Yerli Tahtacı, Kapukaya ve Gültepe köylerinde filolojik ölçekte araştırma yapmış, sahadaki konuşmalarında Kapukaya’nın Üsküdarlı, Yerli Tahtacı’nın Kâhyalı Aşireti’ne bağlı Yanyatır Ocağı talibi olduğunu keşfetmiştir (2013).

Muğla’da Cumhuriyet ile Yeni mahallelerinde; Çörüş, Fevziye ve Kemaliye köylerinde alan araştırması yapan Ümmü Bulut, ekseriyetle Yanyatır Ocağı kısmen Hacı Emîrlü Ocağı talibi olan Çaylak, Enseli ve Cingöz Aşireti’nden Tahtacılarla görüşmüştür (2014). Senem Ersin-Genç, İzmir-Kemalpaşa’da bulunan ve Hacı Emîrlü Tahtacı Ocağı’na bağlı Çınarköy’de mikro bir alan araştırmasına girişmiş (2017); Ahu Zeynep Duman,

Aydın/Efeler'in Yılmazköy'ünde Yanyatır Tahtacı Ocağı'na mensub Tahtacıları yine alan tetkiki metoduyla incelemiştir (2019). Tezinde mimarî bir perspektif takınan Selin Güngör ise, Balıkesir haricinde İzmir'deki Tahtacı inanç-kültür merkezlerini de insan-mekân etkileşimi kapsamında teorik olarak değerlendirmiş, Tahtacıların 20 ve 21. yüzyıldaki varoluşlarına dair orijinal bir bakış yakalamıştır (2019). Saydıklarımız arasında tarihçilik formasyonundan gelen tek isim olan Mehmet Can Bilge, çalışmasında sosyo-tarihsel bir metodik yaklaşım yüklenerek Tahtacı Aşîretleri'nin hem geçmişine hem de günümüzdeki hallerine eşit ölçekte yoğunlaşmaya çalışmıştır. Muğla'da Ortaca, İzmir'de Narlıdere ile Bergama'da saha gözlemlerinde bulunmuş, özellikle de Yanyatır Tahtacı Ocağı ile Çobanlı Aşîreti'nin yerel tarihçelerinin hazırlanmasında kullanılabilecek kimi kıymetli veriler kaydetmiştir (2021).

Aydın-İzmir-Muğla ve bu ana şehirlere bağlı yöresel başka sahalarda 1800'lerin sonlarından 21. asra değin üretilen nitelikli eserleri yazmaya gayret ettik. Alandaki Tahtacılarla interaktif derinlemesine sohbete dayalı bu bilimsel eserlerin en nihayetinde bize söyleyebileceği şeyler nelerdir? Üç etapta aktarmaya çalışacağız. a.) Aydın Vilâyeti Tahtacı Türkmenleri, Anadolu'nun Orta ve Doğu kısmında da vaki Kızılbaş-Alevî ocak sisteminin Osmanlı Akdenizi'nde yeşermiş nüveleridir. Tahtacıları betimlemeyi hedefleyen tüm yerli eserler; ağız birliğiyle bu insanların Horasan, Bağdat/Halep, Çukurova hattını kullanarak Anadolu'ya geldiklerini, Adana-Tarsus havzasını da içine alan Çukurova'da deneyimledikleri çeşitli sosyo-ekonomik sıkıntılar hasebiyle 200-300 sene önce Anadolu Akdenizi'nin farklı bölgelerine yayıldıklarını belirtmektedir. b.) Söz konusu Kızılbaş-Alevî ocak sisteminin Tahtacıları münhasır Aydın'daki örneği Hâcî Emîrlü Ocağı'nın yarı-efsanevi kurucusu Seyyid İbrâhim-i Sâni'dir. Sadece Aydın ile sınırlı kalmayarak Alâiye, İzmir, Antalya, Denizli ve Adana gibi yerlere de yayılmışlardır. Aydınlu, Kabakçı ve Şihâblu gibi oymak sülalelerine mürşîdlik ederler. c.) Kurucuları Seyyid Dur/Tûr Hasan Dede olan, İzmir'de Yanyatıroğulları'nın idare ettiği Yanyatır Tahtacı Ocağı, Rumeli'den Adana'ya değin uzanan bölgede talipleri olan bir diğer Pîrevî'dir. Temel konjonktürde Gökçelü, E/n/selü ve Neccârlu Aşîretleri şeklinde üçe tefrik olan bir oymaklar birliğinin başındadırlar; Çaylak, Alâ Abâlu, Üsküdârlu ve Çobanlı gibi kabileler, yine Yanyatıroğulları'nın İzmir-Narlıdere'de tesis ettikleri teşekkülün alt-birimleridir (Yörükân, 1928: 315-316; 1929a: 61-80; 1929b: 55-80, Eröz, 1999: 22-24, 29-31; Türkdoğan, 2004: 37, 79, 124-144, 191-212, 224-244; Aksüt, 2012: 356-359; Asan, 2005: 204-209, 211; Engin, 1999: 457-459; Engin, 2009: 128-140).

Ayrıca temas edilmesi lazım gelen konu, Tahtacıların 200-300 sene kadar önce neden Çukurova'yı terk ederek Akdeniz'in çeşitli kıyılarına yayılma gereksinimi duyduklarıdır.

İsimlerini zikrettiğimiz yukarıdaki tüm kişiler bu göçten bahseder. Fakat imkân ve tarihsel malzeme kısıtlılığı nedeniyle bu göçün sebepleri üzerine hiçbir somut veri sunmazlar. Sadece bu tarihsel olguyu Tahtacılar dinledikleri şekilde yarı-mitolojik öykülemelere dayanarak izah ederler. Tezimiz, 19. yüzyılda Aydın Vilâyeti'ne odaklandığı için bu göçün sebeplerini, olası tetikleyicilerini derinlemesine şekilde incelemek mümkün değildir. Lakin tespit ettiğimiz bir durumu açıklama yükümlülüğümüzün olduğunu düşünüyoruz. Henüz başlangıç aşamasında olan araştırmalarımız gösteriyor ki mevzûbahis göçün iki ana sebebi vardır: 1.) 1683-1699'da Osmanlı-Habsburg Savaşları sürerken Osmanlı İmparatorluğu'nun Çukurova'da devreye soktuğu ve 1691-1696 tarihlerini kapsayan zorunlu iskân, 2.) Doğu Akdeniz'i ekolojik olarak çevreleyen, kendinden önceki hava şartlarıyla karşılaştırılmayacak denli iklimsel aşırılıklarla mütemyiz Geç Maunder Minimumu (1675-1715). Bu göçten önce Tarsus-Adana-Maraş hattında konar-göçer İfrâz-ı Zû'l-kadriyye'ye mensup olan Tahtacı Aşîretleri, bu iki etkenin ortaya çıkardığı, bütün Çukurova'yı saran karışıklıklardan kurtulmak için Batı'ya göç etmiş olmalıdırlar (Tabak, 2006: 57-78; Tabak, 2008: 18, 190; White, 2011: 215-222; Sümer, 1963: 31; Sümer, 1972: 190, 192; Aksüt, 2003: 40-47).

Öyle ki, örneğin 19. yüzyılda Aydın topraklarında denk geldiğimiz Şihâblı Aşîreti'ne "Şihâplu Neccârlusu" şeklinde İfrâz-ı Zû'l-kadriyye'ye mensub olarak Çukurova'da rastlıyoruz. Nüfus defterlerinin incelendiği kısımda "İfrâz Kalemî" tabirinin geçtiği örnekler, bu açıdan da kıymetlidir. Keza 20. yüzyılda Yörükân'ın Tahtacı oymakları arasında bahsettiği Aydınlı, Ese/n/lü, Alçılı/Elçilü, Neccârlu/Nacârlu, Bulacalı/Bolacalı ve Gökçelü gibi aşîret isimlerini, yine Çukurova'da Osmanlı'nın 1691-1696 iskânı için hazırladığı belgelerde tespit edebiliyoruz (Tatar, 2005: 72, 76, 102, 113, 136). Şu an için göçün söylediğimiz iki ana nedene dayandığını düşünüyor ve naklettiğimiz bu bilgilere dayanarak probleme işaret etmekle yetiniyoruz. Nitekim bu varsayım, müstakil bir tez veya uzun soluklu bir makale çalışmasını hak edecek denli geniştir. Bu yüzden ilerleyen çalışmalarda göçün naklettiğimiz iki sebebe dayanıp dayanmadığı veya varsa başka sebepleri Osmanlı arşivi merkeze alınarak incelenmelidir.

BİRİNCİ BÖLÜM

NİCEL VE NİTEL BİR NÜFÛS/YERLEŞİM OKUMASI: OSMANLI MÜSLİM NÜFÛS DEFTERLERİ'NDE AYDIN VİLÂYETİ TAHTACILARI

Osmanlı İmparatorluğu'nun 16 ile 18. yüzyıllarında cari klasik tahrîr ve avâriz kayıtlarının 19. asırdaki bir tür yansıması olan nüfûs sayımları, Osmanlı ile Rusya İmparatorlukları arasında 1828-29'da gerçekleşen savaşı bitiren Edirne Antlaşması'nı müteakiben, gerçek anlamda 1831'de başlatıldı. Çünkü II. Mahmûd'un Yeniçeri Ocağı'nı kaldırmasıyla (1826) zuhûr eden Asâkir-i Mansûre-i Muhammediyye adında yeni bir ordunun kurulması, donatılması ve finanse edilmesi meseleleri çerçevesinde düzenlenen 1828-29 nüfûs tahrîri, mevzubâhis harp nedeniyle sekteye uğramıştı. Haliyle savaş bitince, taze ordunun personel ihtiyacının karşılanacağı nüfûsun demografik doğasını, ordunun teşkilinde harcanacak paraların gelir niteliğini tespit için hemen işe koyulan Osmanlı Devleti, 1830-31'de geniş çaplı bir tahrîr teşebbüsüne girişti (Karal, 1997: 8-13; Karpat, 1985: 18-23; Güneş, 2014: 226-228).

Bu noktada, yönetimce yaratılan Nüfûs Defterleri, araştırmacıya Aydın Vilâyeti kapsamında Tahtacıları çalışmak için muazzam bir veri kaynağı sunar. Haddizâtında farklı numaralarla tasnîfe mutâbık pek çok Müslim Nüfûs Defteri, Aydın Vilâyeti'nin dört bir yanında müteferrik bulunan Türkmen-Alevîleri muhtevî olup, mezkûr Tahtacı aşîretlerin farklı nüvelerini; ad, lakap, ailevî hiyerarşideki konum, meslekî nitelik, yaş, doğum tarihi ve mensup bulunduğu alt-oymak/kabile mâlûmâtları penceresinden kucaklar. İşte bu bağlamda, gözlem merceğimizi doğrultacağımız ilk vesika: 2906 numaralı Müslim Nüfûs Defteri'dir. Ardındansa, sırasıyla 2966, 3117, 3143, 2973, 3076 ve 2991 numaralı Müslim Nüfûs Defterleri'ne bakacak; bu fon kodlarında kayıtlı Tahtacı Aşîreti'ne mensup kişileri, zikredilen nitel/nicel göstergeler üzerinden değerlendireceğiz. Nihayetinde nüfûs defterlerinin imkân verdiği ölçüde, 19. yüzyıl Aydın Vilâyeti Tahtacıları'nın demografik doğası tasavvur edilecektir.

1. 2906 Numaralı Aydın Vilâyeti Müslim Nüfûs Defteri'nde Tahtacı Aşîretleri

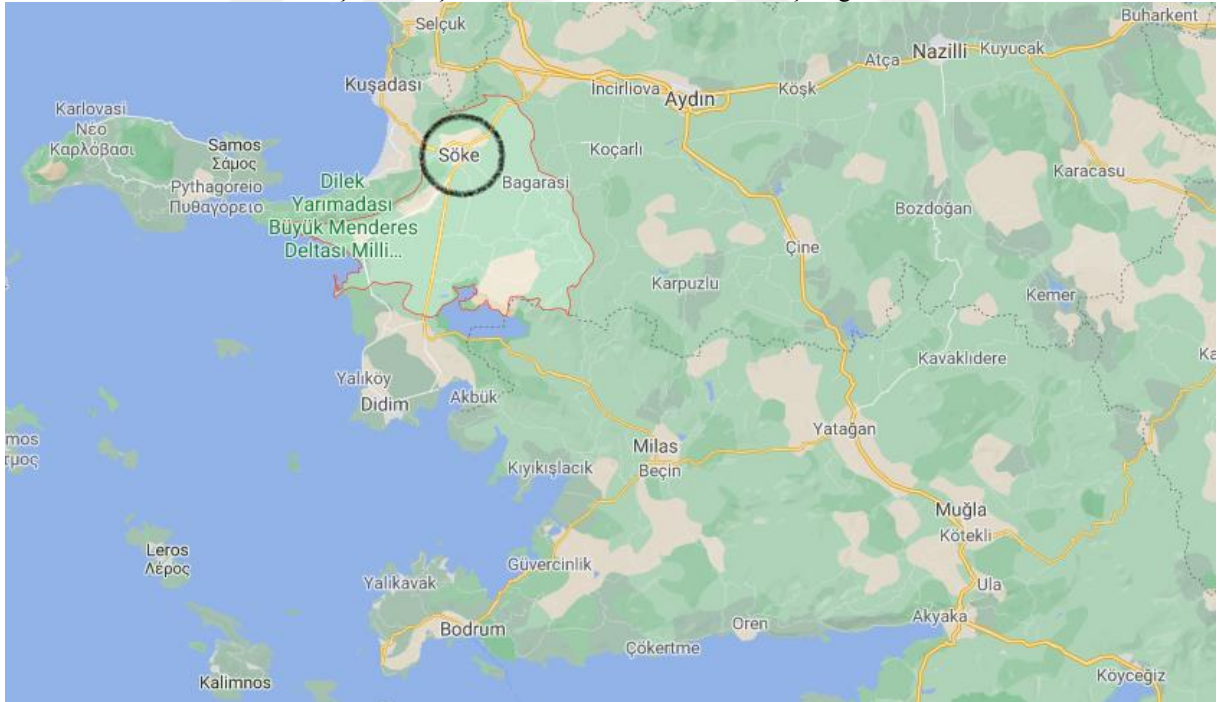
2906 Numaralı Aydın Vilâyeti Müslim Nüfûs Defteri, H. 1246/M. 1831 tarihli, ciltsiz, ebrûsuz ve 24.5x63.5 ebâdında olup, sayfa usûlüne göre hazırlanmıştır (BOA, NFS.d., 2906). “Suğla Sancağı'nın hâvî olduğu bi'l-cümle kazâlar ile İzmir ve nevâhîsinde sayf ve şitâda başka fakat şitâda başka hayme-nişîn olan göçebe ve Yörük tâifesinin hayme ve nüfûsları” başlığını taşımaktadır (BOA, NFS.d., 2906, s. 1). Aydın'da Suğla sancağı, Söke (Akçaşehir-i

Aydın), Karpuzlu, Çine, Şâhme, İneabâd (Ezine-i Ayasluğ), Torbalı (Kızılhisar), Ayasefid, Cum'aabâd, Birûnabâd ve civar muhitin çeşitli bölgelerinde meskûn halde olan Türkmen-Yörükân teşekküllerin nüfûs kaydını içermektedir. Haliyle Türkmen-Alevî kimlikli Kızılbaş Tahtacılar, Aydın Vilâyeti'nde sâkin olarak defterde hatırı sayılır bir yekûnla yer işgal etmektedirler.

1.1. Şihâblı Aşîreti'nden Müfrez Tahtacı Bektâş Beğ Kabilesi

2906 Numaralı Aydın Vilâyeti Müslim Nüfûs Defteri'ne kayıtlı ilk Tahtacı bölümü, Tahtacı Bektâş Beğ Kabilesi'dir (BOA, NFS.d., 2906, s. 9-12).⁸ Defterde yazılan başlıktan anlaşıldığı üzere, kabilenin “Mîr-i Kabile-i Mezkûr” unvanlı önderi Tahtacı Bektâş Beğ, Şihâblı Aşîreti'ne merbûttur. Söke Kazâsı'nda hayme-nişîn Tahtacı Bektâş Beğ Kabilesi, sosyo-ekonomik yapısallık açısından “sayf ü şitâda kazâyü'l-mezkûr etrâfında iskân eden” şeklinde nitelendirilmiştir. Şihâblı Aşîreti'nden Müfrez Tahtacı Bektâş Beğ Kabilesi hakkında herhangi bir bilgiye ulaşabildiğimiz tek kaynak, 2906 numaralı Müslim Nüfûs Defteri'dir. Bununla birlikte, Söke'yi de havî Aydın Vilâyeti temettuât defterlerinde veya çeşitli arşiv dokümanlarını içeren fonlarda, ilgili bölük hakkında bir veriye rastlamadık.

Harita 1: Şihâblı Aşîreti'nden Müfrez Tahtacı Bektâş Beğ Kabilesi'nin Konumu

Kaynak: Google Haritalar. *Söke/Aydın* Erişim adresi: <https://www.google.com.tr/maps/place/Söke%2FAydın> (erişim tarihi: 06.07.2021)

Nihayetinde, Tahtacı Bektâş Beğ Kabilesi, yaz ve kış dikotomisinde Söke Kazâsı'nın çeşitli bölgelerinde, tahtacılık zanâatlarını edâ edebilmek için çadırlarıyla dolaşmakta ve

⁸ Tahtacı Bektâş Beğ Kabilesi, “Söke Mahkemesi siciline kayd olunmuştur.” derkenârıyla defterin dokuzuncu sayfasında kaydedilmiştir (BOA, NFS.d., 2906, s. 9).

uygun yerlerde geçici iskâna başvurmuşlardır. 1831 yılında, Mîr-i Kabile⁹ Tahtacı Bektâş Beğ'in idaresinde olan mevcut kabile, 48 haymelik bir obadır ve 117'i erkek, toplamda 213/262¹⁰ kişiden müteşekkildir. Haymelerde bulunan 117 erkek orijin alarak değerlendirildiğinde çadırlardan 11'i 1, 13'ü 2, 18'i 3, 5'i 4 ve 1'i 6 ferde evlik yapar. Herhangi bir zihinsel veya bedensel engele sahip üyesi olmayan cemâat, çadır başına düşen 4.43/5.45'lik tahmîni dolulukla kabile içi yoğunluk zaviyesinden ortalama bir dolgunluktur. En yaşlı mensuplarını, ikisi de elli bir yaşında kısa boylu, aksakallı Tahtacı Bodur Hasan ile uzun boylu, kır sakallı Tahtacı Ahmed'in teşkil ettiği Tahtacı Bektâş Beğ Kabilesi'nin en küçük fertleri, henüz bir yaşında olan toplamda 10 çocuktan ibarettir. Bu çocuklar; Tahtacı Cuma oğlu Ali, Pîrî oğlu Hüseyin, Hasan oğlu yetim Hasan, Tahtacı Veli oğlu Ahmed, Tahtacı Hasan oğlu Hasan, Tahtacı Zeybekoğlu Mûsa oğlu İbrâhim, Tahtacı Kuloğlu Veli oğlu Veli, Mehmed oğulları Cuma ile Ali ve Tahtacı Hacı Emir oğlu Şerîf Ali oğlu İsmâil'dir.

İsmen mütâlâa ettiğimiz 168¹¹ kabile mensubunun 22'si Ali, 17'si Mehmed, 15'i Hasan, 12'si Ahmed, 10'u Mûsa, 9'u Mustafa, 8'i Cum'a, 8'i Velî, 7'si Hüseyin, 7'si İsmâil, 6'sı İbrâhim, 6'sı Halîl, 4'ü Satılmış, 3'ü Bektâş, 3'ü Zeynel, 3'ü Abdullah, 2'si Fettâh, 2'si Ca'fer, 2'si Durmuş, 2'si Süleymân, 1'i Mirzâ, 1'i Pîrî, 1'i Çakır, 1'i Sa'id, 1'i Gökmen, 1'i Bâlî, 1'i Murâd, 1'i Yûsuf, 1'i Emîr ve 1'i Mûslu'dur. Kabilde çift isimli Tahtacılar, ziyâdesiyle mevcuttur: 3'ü Mehmed Ali, 2'si Durmuş Ali, 1'i Murtaza Ali, 1'i Velî Hüseyin, 1'i Velî İsmâil, 1'i Velî Hâlil ve 1'i Şerîf Ali'dir. Kullanılan lakaplar: Zeybekoğlu (3), İmamoğlu (3), Köse (2), Koca (2), Kara (3), Bektâşoğlu (2), Osmanlı, Tosun, Soluk, Topâl, Uzun, Bodur, Kişmîr, Eskicioğlu, Yünlü, Akdeveoğlu, Gök, Kuloğlu, Çolakoğlu, Emtenoğlu,

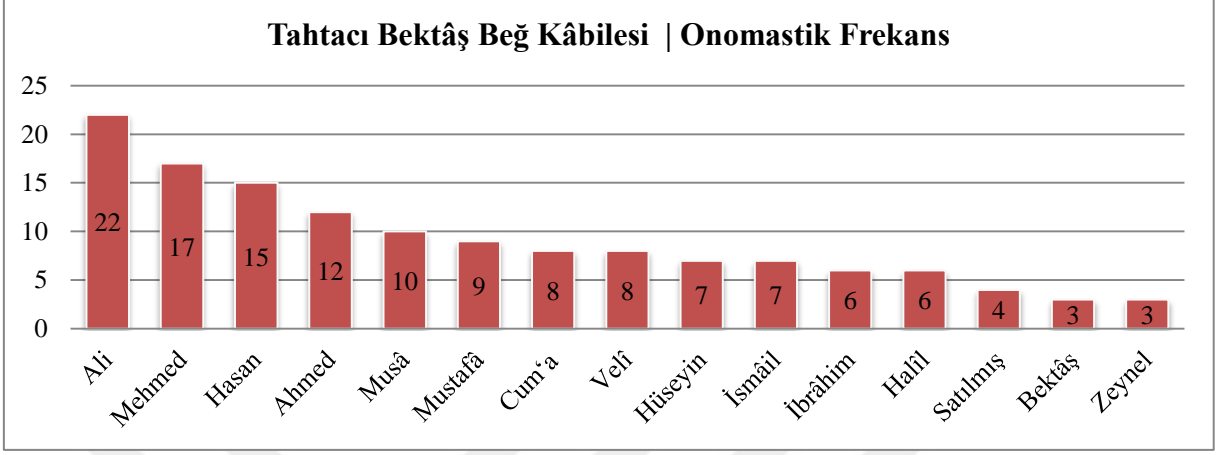
⁹ Bu sıfat, Osmanlı/Türkmen ilişkilerinde aracı rol üstlenen kethüdâlîğe denk gelebileceği gibi, daha üst bir konuma da temas edebilir. Ek olarak, kâbile içinde hâlihazırda başka kethüdâlar da vardır. Bu noktada, dinsel bir nitelikte olması da muhtemel "kabile mîri" unvanını, Kızılbaş-Alevî inancına sahip bu Tahtacı zümresi için nereye oturtmak gerekmektedir, tam bir şey söylemekten şimdilik geri duracağız.

¹⁰ Bununla beraber, en azından her çadırda mezkûr 117 erkeğe eşlik eden 2 veya 3 kadın bulunmalıdır. Bu durumun tam bir betimlemesini yapmak imkân dışında: Fakat 3 erkekten oluşan bir çadırda 2 kadının (anne, kız kardeş vb.) yaşadığını veya 4/6 erkeklik bir çadırda takriben 2-3/4 kadının bulunduğunu tahmin etmek, medenî sınırlar içerisinde hesaba katılması gereken elzem rakamdır. Haliyle, değerlendirmemizde 48 çadıra dağılan 117'lik erkek yekûnu tam kılmak amacıyla, hayme sayısı 2-3 rakamlarıyla çarpıp 117 ile toplamını yazdık. 4'le çarpımından, spekülâtif boyutu yüksek bulunduğu için bahsetmedik. Bununla beraber, ortaya koyduğumuz üzere 11 çadırda sadece bir erkek kayıtlıdır. Ekler kısmında bulabileceğiniz bu Tahtacıların, 2/3 kadınla beraber yaşamaları (anne, kız kardeş, eş, kadın akraba vs.) imkân dairesindedir. Neticede her çadır için 2 veya 3'lük Türkmen-Tahtacı kadını atamamızın bakımımızı kuvvetlendireceği kanısındayız.

¹¹ İsimlerin tetkikinde sadece sayım sırasında tahrîr memûrlarının o anki inceleme sahasındaki; baba, oğul ve kardeşli (yetim, kâyin, üğü/üveği vb.) 117 kişiyi hesâp etmekle yetinmedik. Yazım sırasında bir şekilde orada olmayan yahut çoktan vefât etmiş ataların adları da sayıma sokuldu. Çünkü böylece onomastik merceğimizin kapsamını genişletip, daha fazla aşîret mensubunun ismine ulaşmış olacağız. Nitekim 117 kişiden müteşekkil dilimin dışındaki isimlerin, aşîretin 1831'deki demografik niteliğine herhangi bir etkilerinin olmadığı altını çizmeliyiz. Sonuçta 117 kişilik dilime, ek-sayım metoduyla 51 Tahtacı daha eklendi. Örneğin metodumuz gereği, Tahtacı Mûsa Kethüda oğlu Hasan Kethüdâ, Mûsa Kethüdâ oğlu Mehmed Ali, Kara Halil oğlu Mehmed ve Tahtacı Hacı Emir oğlu Şerîf Ali gibi aynı tablo sütununda yer alan fakat farklı kişilere işaret eden kişileri, abdim araştırılmamıza ayır bireyler halinde dâhil ettik.

Gülcü, Akbâlîoğlu, Pîrîoğlu, Araboğlu ve Hacı'dır.¹² 1831 itibâriyle, 117 erkek oymak mensubunun genel yaş ortalaması 18.99; 62 ergin bireyin 30.03, 55 çocuğun 6.54'dir.¹³ Tahrîr sırasında, hiçbir Tahtacı Bektâş Beğ Kabilesi üyesi bir hastalığa sahip değildir.¹⁴

Grafik 1: Şihâblı Aşîreti'nden Müfrez Tahtacı Bektâş Beğ Kabilesi'nde Kullanılan Yaygın Adlar

Kaynak: (BOA, NFS.d., 2906, s. 9-12)

Kabilenin 117'lik erkek nüfusunun; 10'u kısa, 36'sı orta, 2'si uzun, 5'i uzunca boyludur. 14'ü kara, 13'ü sarı, 7'si ter, 5'i kumral, 1'i az bıyıklı; 7'si kır, 1'i kırca, 4'ü ak, 2'si kara sakallıdır. İsmiyle müsemma Tahtacı Köse Mûsa, "tüğsüz" şeklinde kayıtlıdır. Ailevî ölçekte, sâhib-i hayme konumundaki Tahtacılarla iltisaklı 9 karındaş, 1 kâyın, birbiriyle kardeş 54 oğul,¹⁵ 2 üğü/üveği oğul, 1 "oğlunun oğlu"¹⁶ ve 3 yetim¹⁷ vardır. Sözü geçenlerden 9'u şâbb-ı emred, 11'i mürâhik ve 42'si sagîr niteliklidir. Ayrıca 48 haymenin 33'ünü birer baba çekip çevirmekte; kalan 15'inden 11'ini tek bir erkek tasarruf etmekte,¹⁸ 4'ünde ise karındaşlar bekâr şekilde beraber oturmaktadırlar. Zikredilmeye lâayık bir durum şudur ki: Sâhib-i hayme Tahtacı Kara Ahmed'in çadırında kâyını Tahtacı Kara İbrâhim de yaşamaktadır.

¹² Parantez içindeki sayı, lakabın topluluk içerisindeki dağılımını gösterir. Bütün nüfus değerlendirmeleri boyunca bu dizge sürdürülmüştür.

¹³ Ergin olup-olmama noktasında 15 yaş ve üzeri kıstas alınmıştır. Çünkü kelime anlamı bakımından "bıyığı daha çıkmamış genç/delikanlı" manasına gelen bu terim, defterlerde çocukları belirtmek için kullanılan sagîr, mürâhik ve sâbi gibi terimlerden bir kopuşa işaret eder. Bu tespit ettiğimiz diğer nüfus defterlerinden de sürdürülür.

¹⁴ Orta boylu, kara bıyıklı Tahtacı Hasan'ın babası olarak kaydedilen Tobâl Ali, sayım sırasında orada olmadığı mevcut sakat kişilerden sayılmamıştır.

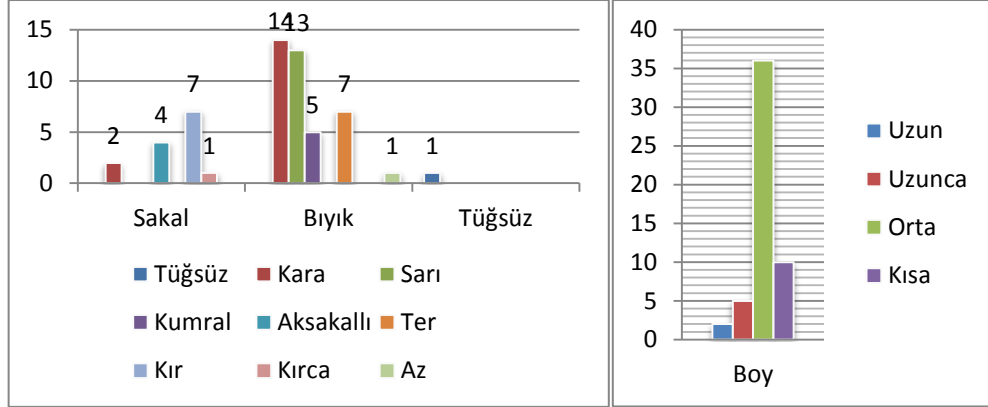
¹⁵ Deftere "oğul ve/ya diğer oğlu" şeklinde girilen kişilerin, arasındaki doğal ilişkidenden üretilmiştir.

¹⁶ Sâhib-i hayme Tahtacı Bodur Hasan'ın oğlu Tahtacı Satılmış'ın 3 yaşındaki sagîri Hasan'dan bahsediyoruz. Hayata gözlerini yeni açmış sayılabilecek Hasan'ın dedesi, haliyle Tahtacı Bodur Hasan oluyor.

¹⁷ 2906 Numaralı Aydın Vilâyeti Müslim Nüfus Defteri'nde karşımıza çıkan ilk yetim, Tahtacı Kara Ahmed'in çadırında sâkin 1 yaşında Hasan oğlu Hasan'dır. İkincisi Tahtacı Veli'nin yanında meskûn 9 yaşındaki Hasan oğlu Durmuş, üçüncü ise 6 yaşında olmasına rağmen sâhib-i hayme görünen –muhtemelen vâsîsi bulunuyordu– Gök Velî oğlu Durmuş Ali'dir.

¹⁸ Defter erkekleri merkeze koyarak hazırlandığı için 11 çadıra kaydedilen insanları tekil-yaşamlı kişiler olarak ele almamalıyız. Örneğin, altı yaşındaki Gök Velî oğlu Durmuş Ali yetim olarak sâhib-i haymedir ve çadırına kayıtlı tek erkektir. Fakat henüz 6'sındaki bir sâbinin bir çadırı idâre etmesine olanak yoktur.

Grafik 2: Şihâblı Aşîreti'nden Müfrez Tahtacı Bektâş Beğ Kabilesi'nde Fizyolojik Tipoloji

Kaynak: (BOA, NFS.d., 2906, s. 9-12)

Az evvel söylediğimiz üzere Şihâblı Aşîreti'ne bağlı, 2906 Numaralı Aydın Vilâyeti Müslim Nüfûs Defteri'ne kayıtlı ilk Tahtacı bölümü Tahtacı Bektâş Beğ Kabilesi'nin genel yöneticisi orta boylu, aksakallı 43 yaşındaki Bektâş oğlu Bektâş Beğ'dir. Defterde kabile mîrinin yardımcılarını kethüdâ unvanıyla görüyoruz. Öyle ki bu Tahtacı topluluğu; 45 yaşında orta boylu, kır sakallı İmâmoğlu Ahmed oğlu Tahtacı Hasan Kethüdâ, 31 yaşında orta boylu, sarı bıyıklı Durmuş Ali oğlu Mustafa Kethüdâ, 31 yaşında uzunca boylu, kır sakallı Tahtacı Mûsa Kethüda oğlu Hasan Kethüdâ olmak üzere 3 kethüdâya sahiptir.

Tahtacılığı profesyonellik noktasında icrâ eden kişi sayısı 56'dır.¹⁹ Mevcut deftere göre meslekî ölçekte Tahtacılığa başlama yaşı, Tahtacı Ahmed'in oğlu şâbb-ı emred Tahtacı Mustafa'dan anladığımız kadarıyla 14'tür. Kabilde tahtacılık mesleğine sülûk eden en küçük kişi, dediğimiz üzere Tahtacı sıfâtını hâiz Mustafa'dır. Yine 19'unda Tahtacı Hasan Kethüdâ oğlu ter bıyıklı Tahtacı Bektâş, hepsi de 16'sında Tahtacı Ali oğlu şâbb-ı emred Tahtacı Cuma, Tahtacı Ahmed oğlu şâbb-ı emred Tahtacı Ali, Durmuş Ali oğlu şâbb-ı emred Tahtacı Ahmed, Mehmed oğlu şâbb-ı emred Tahtacı Ali, 15'inde Tahtacı Gökmen oğlu şâbb-ı emred Tahtacı Satılmış tahtacılık yapan gençlerdir.

Nitekim 14-19'lu yaşlarda tahtacılığa başlama durumu, bütün bir kabile için genel-geçer kural değildir. Örneğin Mîr-i Kabile Bektâş Beğ'in 16 yaşında şâbb-ı emred oğlu İsmâil, Tahtacı Cuma'nın oğlu 14 yaşında mürâhik Mehmed, Tahtacı Ali'nin oğlu 15 yaşında şâbb-ı emred Fettâh, Tahtacı Hasan Kethüdâ'nın oğlu 15 yaşında şâbb-ı emred Ahmed vb. tahtacılık yapmamaktır. Yaşıtlarının ormanlarda ağaçlarla geçirdiği vakti onların ne yaparak doldurduğu, defter ileri bir bilgi vermediği için muammadır. Defterde isminin önüne başka

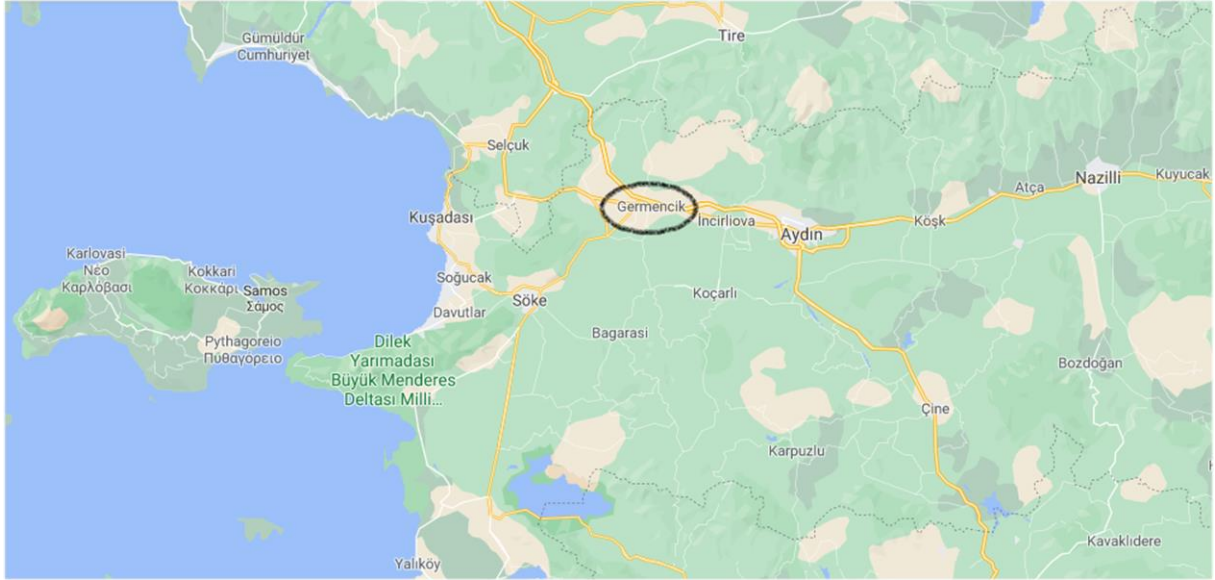
¹⁹ Nüfûs kaydında, 117'lik dilimde adının önünde Tahtacı yazan kişilerin yekûnudur.

türde meslek adı girilen bir kişi yoktur. Kabilenin en erken evlenme yaşını, 25 yaşında Tahtacı Murtaza Ali'nin 9 yaşındaki sagîri Mûsa'dan yola çıkararak 15 olarak hesaplıyoruz.²⁰

1.2 Tahtacı Cemâ'ati'nden İmâmoğlu Kabilesi

2906 Numaralı Aydın Vilâyeti Müslim Nüfus Defteri'nde bulunan ikinci Tahtacı bölüğü, İmâmoğlu Kabilesi'dir (BOA, NFS.d., 2906, s. 20).²¹ İneabâd'ın Üzümlükum karyesi yakınlarında hayme-nişîn İmâmoğlu Tahtacıları, sosyo-ekonomik klasmanda “sayf ü şitâda kazây-ı mezkûr kûrasından Üzümlükum karyesi civârında iskân eden” şeklinde nitelendirilmiştir. İneabâd'ın bugün Aydın/Germencik'e isâbet ettiğini biliyoruz (Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 2017: 286).

Harita 2: Tahtacı Cemâ'ati'nden İmâmoğlu Kabilesi'nin Konumu

Kaynak: Google Haritalar. *Germencik/Aydın* Erişim adresi:
<https://www.google.com.tr/maps/place/Germencik,+Aydın> (erişim tarihi: 06.07.2021)

Nitekim Osmanlı döneminde hazırlanan haritalarda bile tespit edilemeyen Üzümlükum karyesinin müspet konumunu saptamak güçtür. Tahtacılarla hiçbir ilgisi olmayan, nitekim İneabâd-Üzümlükum bölgesinin doğruluğunu sınavabileceğimiz H. 17.10.1278/M. 17 Nisan 1862 bir vesikada “İzmir Sancağı'nda İneabâd Kazası'nda... Üzümlü ve Uzunkum çiftlikleri...” şeklinde bir ifâde geçmektedir. Yani zikrettiğimiz isimler Üzümlü ve Kum yer adları iki ayrı yer olarak geçse bile bir gerçekliğe işaret etmesi mümkündür (BOA, A.DV., 178/43). Ayrıca söylemeliyiz ki, mevcut topluluk hakkında değerlendirebilmek için hamveriye ulaşabildiğimiz tek kaynak, 2906 numaralı Müslim Nüfus Defteri'dir. Çünkü İneabâd'ı

²⁰ Bu ve sonraki hesaplamaların tamamında çocuğun doğması için gerekli takribi 9 aylık süreç göz önünde bulundurulmuştur.

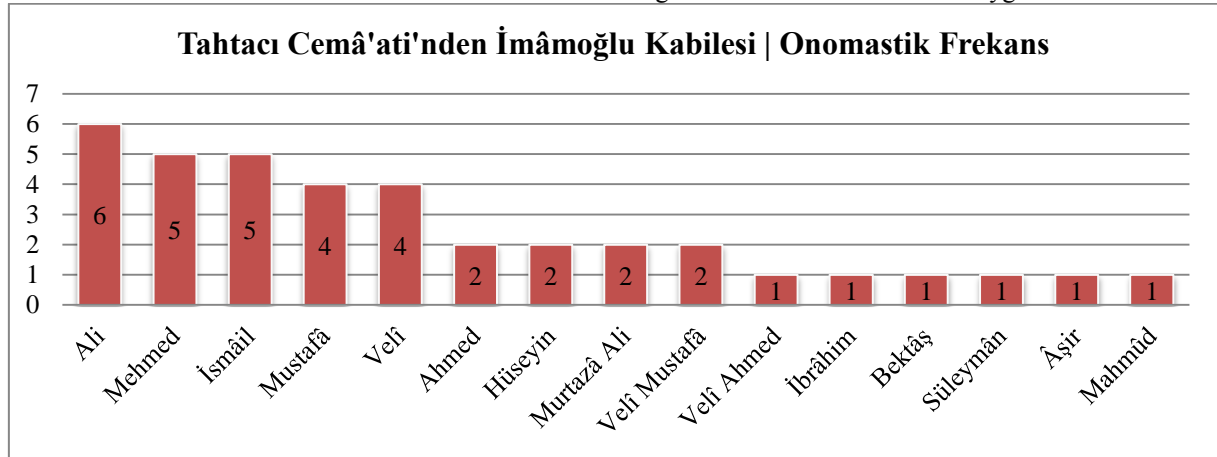
²¹ İmâmoğlu Kabilesi, “İneabâd Mahkemesi siciline kayd olunmuşdur.” derkenârıyla defterin yirminci sayfasında kaydedilmiştir (BOA, NFS.d., 2906, s. 20).

muhtevî Aydın Vilâyeti Temettuât Defterleri'nde veya çeşitli arşiv dokümanlarında, ilgili bölük hakkında veri bulamadık.

Tahtacı Cemâ'ati'nden İmâmoğlu Kabilesi, hem yaz ve hem de kış İneabâd'ın Üzümlükum karyesi yakınında hayme-nişîn tarzda yarı-yerleşik oturuyor; gündelikçilik, rençberlik ve Tahtacılık zanâatlarını edâ ediyordu. 1831 yılında, Âşir Ali oğlu Tahtacı İmâmoğlu Murtaza Ali²² idâresindeki kabile; 12 çadırlık küçük bir topluluk olup, 27'si erkek toplamda 51/63 kişiden müteşekkildir. Haymelerde bulunan 27 erkek merkeze konarak incelendiğinde çadırlardan 5'inin 1, 2'sinin 2, 2'sinin 3, 3'ünün 4 kişiye evlik yaptığını kaydediyoruz. İmâmoğlu Tahtacıları, çadır başına düşen 4.25/5.25'lik tahmîni miktarla kabile içi yoğunluk açısından ortalama boyuttadır. En yaşlı mensubunu doksan yaşında orta boylu, aksakallı Ahmed oğlu İmâmoğlu Mahmûd'un teşkil ettiği cemâ'atin en küçükleri, üçü de bir yaşında Tahtacı İmâmoğlu Murtaza Ali oğlu Ali ile Tahtacı Velî Mustafa'nın oğulları Ali ve Mustafa'dır.

İsmen mütâlâa ettiğimiz 40²³ kabile mensubunun 6'sı Ali, 5'i Mehmed, 5'i İsmâil, 4'ü Mustafa, 4'ü Velî, 2'si Ahmed, 2'si Hüseyin, 1'i İbrâhim, 1'i Bektâş, 1'i Süleymân, 1'i Âşir, 1'i Mahmûd'tur. Kabilenin çift isimli üyeleri: 2'si Murtaza Ali, 2'si Velî Mustafa, 1'i Velî Ahmed, 1'i Felek Ali ve 1'i Âşir Ali olmak üzere 7 kişidir. Kullanılan lakaplar: Kara (5), Sarı (2), Gidi/Kedi, Tümbüş, Köse, İmâmoğlu, Deli ve Yekî/Yeni'dir.

Grafik 3: Tahtacı Cemâ'ati'nden İmâmoğlu Kabilesi'nde Kullanılan Yaygın Adlar

Kaynak: (BOA, NFS.d., 2906, s. 20)

1831 itibâriyle, 27 erkeğin genel yaş ortalaması 20.48; 14 ergin bireyin 33.28, 13 çocuğun 6.69'dir. Tahrîr sırasında adının önüne a'mâ yazılan doksan yaşındaki orta boylu,

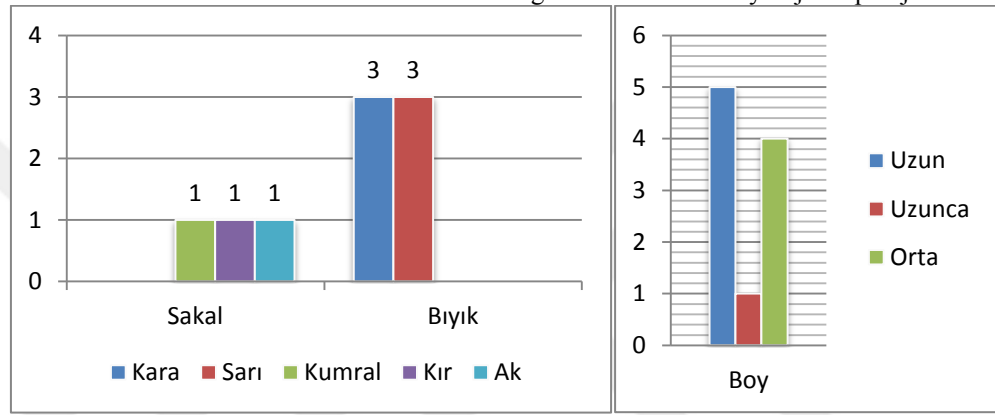
²² Âşir Ali oğlu Tahtacı İmâmoğlu Murtaza Ali, Şihâblı Aşireti'nden Müfrez Tahtacı Bektâş Beğ Kabilesi'nin mîri Bektâş oğlu Bektâş Beğ gibi özel bir unvanla kaydedilmemiştir. Fakat kendisinden daha büyük biri varken ilk sıraya yazılması, onun kabilenin önde gelen kişisi olduğuna delâlet edebilir.

²³ Sayım sırasında tahrîr memûrlarının çalışma sahasındaki; baba, oğul ve kardeşli (yetim, kâym, ügü/üveği vb.) 27 kişiye ek yazımda orada olmayan veya vefât etmiş ataların adları da sayıma sokuldu. 27 kişilik dilime, ek sayım metoduyla 13 Tahtacı daha eklendi.

aksakallı Ahmed oğlu İmâmoğlu Mahmûd dışında, Tahtacı Cemâ'ati'nden İmâmoğlu Kabilesi'ne merbût bireylerin belirgin bir hastalığı yahut rahatsızlığı yoktur.

Kabilede 27 erkekten; 4'ü orta, 5'i uzun, 1'i uzunca boyludur. 3'ü kara, 3'ü sarı bıyıklı; 1'i kır, 1'i ak, 1'i kumral sakallıdır. Ailevî ölçekte, sâhib-i hayme konumundaki Tahtacılarla iltisaklı 2 üğü/üveği karındaş, ikisi tek çocuk diğerleri birbiriyle kardeş 13 oğul vardır. Topluluğun tek yetimi 3 yaşındaki Sarı Ali oğlu sagîr İsmâil çadır sâhibi görünmektedir: Sözü geçenlerden 5'i şâbb-ı emred, 1'i mürâhik ve 11'i sagîr niteliklidir. Ayrıca 12 haymenin 6'sı birer babanın idâresindedir; kalan 6'sından 5'ini tek bir erkek tasarruf etmekte, 1'inde üvey karındaşlar bekâr şekilde beraber oturmaktadır.

Grafik 4: Tahtacı Cemâ'ati'nden İmâmoğlu Kabilesi'nde Fizyolojik Tipoloji

Kaynak: (BOA, NFS.d., 2906, s. 20)

2906 Numaralı Aydın Vilâyeti Müslim Nüfûs Defteri'ne kayıtlı ikinci Tahtacı bölüğü İmâmoğlu Kabilesi'nde mevcut aşîret reisliğinin uzun boylu, kır sakallı 45 yaşında Âşir Ali oğlu Tahtacı İmâmoğlu Murtaza Ali'nin elinde olduğunu görmeye beraber kethüdâlık yapısının işlerliğine dair somut bir bilgi bulunmamaktadır.

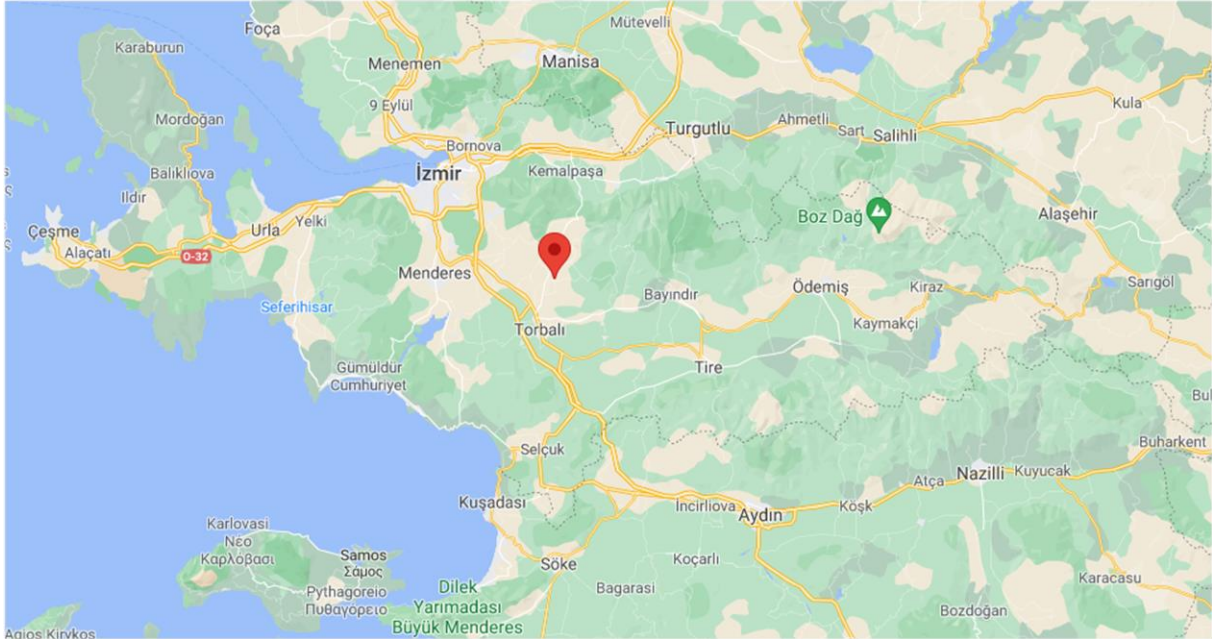
Şihâblı Aşîreti'nden Müfrez Tahtacı Bektâş Beğ Kabilesi'nin aksine, İmâmoğlu Tahtacıları salt tahtacılık mesleği ile iştigâl etmemektedir. Öyle ki, kabilede Tahtacılığı profesyonellik noktasında icrâ eden kişi sayısı 3 iken, 2 rençber ve 6 gündelikçi vardır. Meslekî ölçekte topluluktaki en küçük Tahtacı bireyin yaşı 35'dir: Yekî/Yeni Velî oğlu Tahtacı Velî Mustafa. Burada bir noktaya ayrıca parmak basmalıyız, defterde tahtacılık mesleğine sülûk eden en küçük kişi, söylediğimiz üzere 35 yaşında bir yetişkin olan Tahtacı sıfâtını hâiz Velî Mustafa'dır ve 35 yaşındaki biri, "Kabilenin Tahtacılığa en erken başlama yaşı nedir?" gibi bir soruya doğrudan yanıt olamamaktadır. Buna mukabil, Tahtacı Bektâş Beğ Kabilesi'nde tahtacılığa başlama yaşının 14 olduğunu görmüştük. Ayrıca en küçük rençberin yaşı 30'dur: Velî Mustafa oğlu Rençber Tümbüş Mehmed. En küçük iki gündelikçinin yaşı 18'dir: Kara Ahmed oğlu Mustafa'nın oğlu Gündelikçi Mustafa ve İsmâil

oğlu Gündelikçi İmâmoğlu İsmâil.²⁴ Kabilenin en erken evlenme yaşı, 30 yaşında Rençber Tümbüş Mehmed'in 14 yaşındaki mürâhik oğlu Mustafa'dan mülhem 15'dir.²⁵

1.3 İfrâz Kalemî Aşireti'nden Tahtacı Cemâ'ati Perâkendesî

2906 Numaralı Aydın Vilâyeti Müslim Nüfûs Defteri'ndeki üçüncü Tahtacı bölüğü, İfrâz Kalemî Aşireti'nden Tahtacı Cemâ'ati Perakendesî'dir (BOA, NFS.d., 2906, s. 22-23).²⁶ Perakendenin “Mîr-i Kabile”si Hâcî Emîr Beğ, başlıktan anlaşıldığı gibi İfrâz-ı Zû'l-kadriyye'ye merbûttur. Torbalı Kazâsı'nın Karakuyu karyesi civârında hayme-nişîn İfrâz Tahtacı Perakendesî sosyo-ekonomik klasmanda “sayf ü şitâda kazây-ı mezkûr kûrasından Karakuyu karyesi civârında iskân eden” şeklinde nitelendirilmiştir. Belgede ifade edilen “Kazây-ı Torbalı nâm-ı diğerk Kızılhisâr”, günümüz Torbalı coğrafyasıdır (Akbayar, 2001: 160; Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 2017: 759; Devlet Arşivleri Başkanlığı, 2020: 276). Fakat Karakuyu karyesini elimizle yerleştirmiş gibi –sahaya doğrudan inerek yapılacak sözlü tarih araştırmalarını kenara koyarsak– tespit etmek mümkün değildir. Neyse ki, tıpkı Osmanlı'da olduğu gibi bugün Torbalı'da Karakuyu bölgesi mevcuttur (Çetin, 2012: 51).

Harita 3: İfrâz Kalemî Aşireti'nden Tahtacı Cemâ'ati Perâkendesî'nin Konumu

Kaynak: Google Haritalar. *Karakuyu/Torbalı*. Erişim adresi:

<https://www.google.com.tr/maps/place/Karakuyu,+Torbalı%2Fİzmir> (erişim tarihi: 06.07.2021)

Böylelikle eklediğimiz haritaya, ilk iki Tahtacı grubuna yapamadığımız şekilde müspet lokasyon raptedebiliyoruz. Bununla beraber, Perakende hakkında elde ettiğimiz tek kaynak, 2906 numaralı Müslim Nüfûs Defteri'dir. Çünkü Torbalı'yı muhtevî Aydın Vilâyeti

²⁴ İki şâbb-ı emred gündelikçi, çadırların üzerine kayıtlı olduğu kişilerdi.

²⁵ Söz konusu veri, Tahtacı Bektâş Beğ Kabilesi'nde tespit ettiğimiz numüne ile aynıdır.

²⁶ İfrâz Tahtacı Perakendesî, “Kızılhisâr Mahkemesi siciline kayd olunmuştur.” derkenârıyla defterin yirmi ikinci sayfasında kaydedilmiştir (BOA, NFS.d., 2906, s. 22).

temettuât defterlerinde veya çeşitli arşiv dokümanlarında, ilgili bölük hakkında veri bulamadık. Bununla birlikte, doğrudan Karakuyu karyesi civârında meskûn olup olmadığı karanlıkta kalsa da, elimizdeki bir vesika, yine 19. yüzyıl içinde bir kısım Tahtacıların hâlen Torbalı'da yaşadıklarına kanıttır. H. 13.01.1307/M. 9 Eylül 1889 tarihli bu vesika, Aydın Vilâyeti Jandarma Kumandanı'nın Torbalı Tahtacılarını zor kullanarak ücretsiz şekilde işe koşmasını, böylelikle Tahtacıların yaşadığı mağduriyeti kapsamaktadır (BOA, DH.MKT., 1655/48).

İfrâz Kalemi Aşîreti'nden Tahtacı Cemâ'ati Perakendesini, yaz kış süresince Torbalı'nın Karakuyu karyesine yakın bir yerde, haymelere içkin şekilde tahtacılık yapmaktaydılar. 1831'de, Ali Beğ oğlu Hâcî Emîr Beğ idâresindeki kabile; 29²⁷ çadırılık bir yapı olup, 75'i erkek toplamda 135/165 kişiden meydana gelir. Perâkende, haymelerde bulunan 75 erkek merkeze konarak incelendiğinde çadırlardan 10'unun 1, 8'inin 2, 5'inin 3, 4'ünün 4, 1'nin 5, 1'inin 6, 1'inin 7 kişiye evlik yaptığını kaydederiz. İfrâz Tahtacı Perakendesini, her bir haymeye düşen 4.5/5.5'lik tahmîni miktarla cemâ'at içi yoğunlukta ortalama bir kümeyi hâizdir. En yaşlı üyesi elli üç yaşında orta boylu, kır sakallı Battâl oğlu Tahtacı Mehmed'in olan cemâ'atin en küçükleri, ikisi de bir yaşında Tahtacı Topâl Mehmed oğlu Mestân ile Tahtacı Bulanikoğlu Ali'nin oğlu Mehmed'tir

İsmen mütâlâa ettiğimiz 100²⁸ adın 17'si Mehmed, 15'i Ali, 8'i Velî, 7'si Hasan, 6'sı Hüseyin, 6'sı İbrâhim, 4'ü Emîr,²⁹ 4'ü Ahmed, 4'ü İsmâil, 4'ü Halîl, 2'si Cum'a, 2'si Hızır, 2'si Battâl, 2'si Mestân, 2'si Sâfi, 2'si Durmuş, 2'si Selîm, 1'i Bektâş, 1'i Mirzâ, 1'i Ca'fer, 1'i Satılmış, 1'i Abbâs, 1'i Mazhar, 1'i Süleymân, 1'i Mûzâ,³⁰ 1'i Bayrâm, 1'i Abdullah'tır. Kabilede çift isimli bir Tahtacı vardır: Bayrâm Ali. Kullanılan lakaplar: Topâl, Çırakoğlu, Göcek, Arap, Bulanikoğlu, Câmûs, Türkmân, Hâcî, Araboğlu ve Akdaloğlu'dur. 1831 itibâriyle, 75 erkeğin yaş ortalaması 18.41; 37 ergin bireyin 29.72, 38 çocuğun 7.39'dur. Tahrîr sırasında uzunca boylu, kara köse sakallı Mestân oğlu 32 yaşındaki Tahtacı Topâl Mehmed “alîldir” diye kaydedilmiştir.

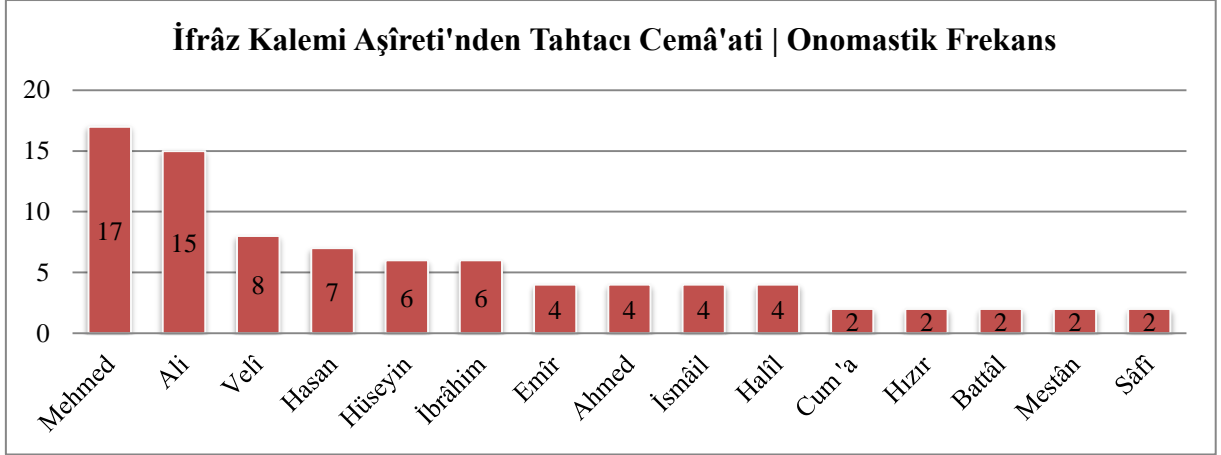
²⁷ “Sâhib-i menzil” kayıtlı Tahtacı İbrâhim ile beraber, çadırları 30'dan sayacağız.

²⁸ İsimlerin tetkîkinde sadece sayım sırasında tahrîr memûrlarının faaliyet sahalarındaki; baba, oğul ve kardeşli (yetîm, kâyn, üğü/üveği vb.) 75 kişiye, ayrıca saydığımız 25 ata adını da kattık.

²⁹ Adı taşıyanlardan biri –ki kabilenin mîridir– “Hâcî” sıfâtını da taşımaktadır. Tahtacı tarihinde Hâcî Emîroğulları'nın dip-atasının bu Ali Beğ oğlu Hâcî Emîr Beğ olduğu düşünülebilir (BOA, NFS.d., 2906, s. 22).

³⁰ Nâdir rastlanabilecek bir ad olan Mûzâ, yerel dokulu bir isimdir: Öyle ki adın TDK Tarama Sözlüğü'nde “Kısa boylu, cüce, bücür.”, yine Derleme Sözlüğü'nde (Türkiye Türkçesi Ağızları Sözlüğü) İzmir-Bergama (Kozakköy) coğrafyasında “çocuk” anlamına geldiği bildirilmektedir. Bkz. Türk Dil Kurumu. (2021). Türk Dil Kurumu Sözlükleri. Erişim adresi: <https://sozluk.gov.tr/> (erişim tarihi: 05.08.2021).

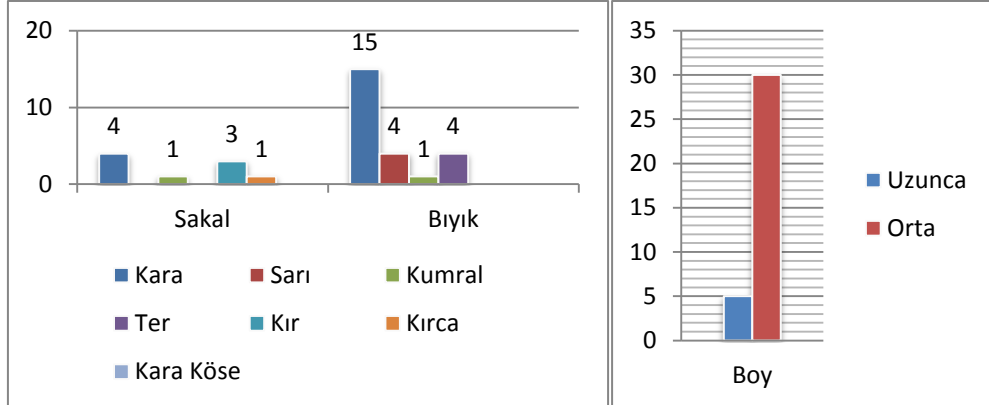
Grafik 5: İfrâz Kalemî Aşîreti'nden Tahtacı Cemâ'ati Perâkendesî'nde Kullanılan Yaygın Adlar

Kaynak: (BOA, NFS.d., 2906, s. 22-23)

Perâkende içinde 75 erkekten; 30'u orta, 2'si uzunca boyludur. 15'i kara, 4'ü sarı, 1'i kumral, 4'ü ter bıyıklı; 3'ü kır, 4'ü kara, 1'i kumral, 1'i kara köse sakallıdır. Ailevî ölçekte, sâhib-i hayme Tahtacılarla merbût birbiriyle üveği/üğü 2, ana bir kardeş 32 oğul, 8 kârındaş, 2 hizmetkâr ve 1 yetîm vardır. Bahsettiğimiz bir yetîm Hasan oğlu dokuz yaşındaki sagîr Mazhar olup, 27 yaşında Tahtacı Hızır'ın çadırında sâkindir (BOA, NFS.d., 2906, s. 22). Sözü geçenlerden 4'ü şâbb-ı emred, 7'si mürâhik ve 30'u sagîr niteliklidir. Bununla beraber, 30 haymenin 17'si birer babanın idâresindedir. Kalan 13'ünden 10'u bir kişinin, 3'ü ise erkek çocuksuz öz kardeşlerin kullanımındadır.

Grafik 6: İfrâz Kalemî Aşîreti'nden Tahtacı Cemâ'ati Perâkendesî'nde Fizyolojik Tipoloji

Kaynak: (BOA, NFS.d., 2906, s. 22-23)

2906 Numaralı Aydın Vilâyeti Müslim Nüfus Defteri'ndeki üçüncü Tahtacı bölüğü İfrâz Kalemî Aşîreti'nden Tahtacı Cemâ'ati Perâkendesî, bazı etmenler açısından şu ana dek gördüğümüz Tahtacı teşekküllerinden farklılaşmaktadır. Öncelikle çok açık bir şekilde tespit ediyoruz ki bu perâkendenin önde gelen simaları, ilk üç haymeye tahrîr olunmuş Ali Beğ oğulları Mîr-i Kabile Hâcî Emîr Beğ, Tahtacı Hüseyin ve Tahtacı İsmâîl'dir ve ilk ikisinin, sırayla Mehmed oğlu Türkmân İbrâhîm (34) ve Cum'a oğlu Ali (31) adlarında hizmetkârları

bulunmaktadır (BOA, NFS.d., 2906, s. 22). Ayrıca liderlik özelinde babası Ali Beğ'den bayrağı devralan Mîr-i Kabile Hâcî Emîr Beğ ve devamında gelen beyler, bu otuz çadırılık konar-göçer Tahtacı Türkmen/Alevî cemiyetini sosyo-politik ölçekte geliştirerek, bazı Osmanlı/Anadolu Akdenizi Tahtacıları için çok önemli bir ocak merkezi kılmış olabilirler. Giriş bölümünde zikrettiğimiz üzere, Tahtacıların erken 20. yüzyılda (1920-30'lar) sosyal-inançsal anlamda ait oldukları iki ocak vardı, bunlardan biri de Hâciemîroğulları Tahtacı Ocağı idi. Elimizdeki verilerle, 1831'deki bu topluluğun doğrudan Hâciemîroğulları Tahtacı Ocağı'na kaynaklık ettiklerini öne süremeyiz. Lakin bugünün bazı Tahtacı Alevî zümrelerince kutsal kabul edilen Hâciemîroğulları Ailesi'nin spesifik bir tarihi yazılacaksa, defterimizdeki bu veri bir çıkış noktası kabul edilebilir. Tez çalışmamız doğrudan bu meseleye yoğunlaşmak için hazırlanmadığından, sorunsalın cevabı için daha fazla araştırma yapmanın gerektiğini belirtelim (Yörükân, 1928: 315-316; 1929a: 61-80; 1929b: 55-80).

İfrâz Kalemî Aşîreti'nden Tahtacı Cemâ'ati'nde, tahtacılık mesleğinde profesyonel 32 kişi bulunur. Tahtacı Cemâ'ati'nden İmâmoğlu Kabilesi'nde fişlediğimiz rençber ve gündelikçilik türü meslekleri burada görmeyiz. En küçük iki Tahtacı bireyin –ki sadece kârındaşlarıyla yaşarlar– yaşı 16'dır: Bayrâm oğlu Tahtacı Satılmış ve Velî oğlu Tahtacı Emîr. Kabilenin en erken evlenme yaşı ise, 27 yaşında Tahtacı Ali'nin 10 yaşındaki sagîr oğlu Velî'den mülhem 16'dır.

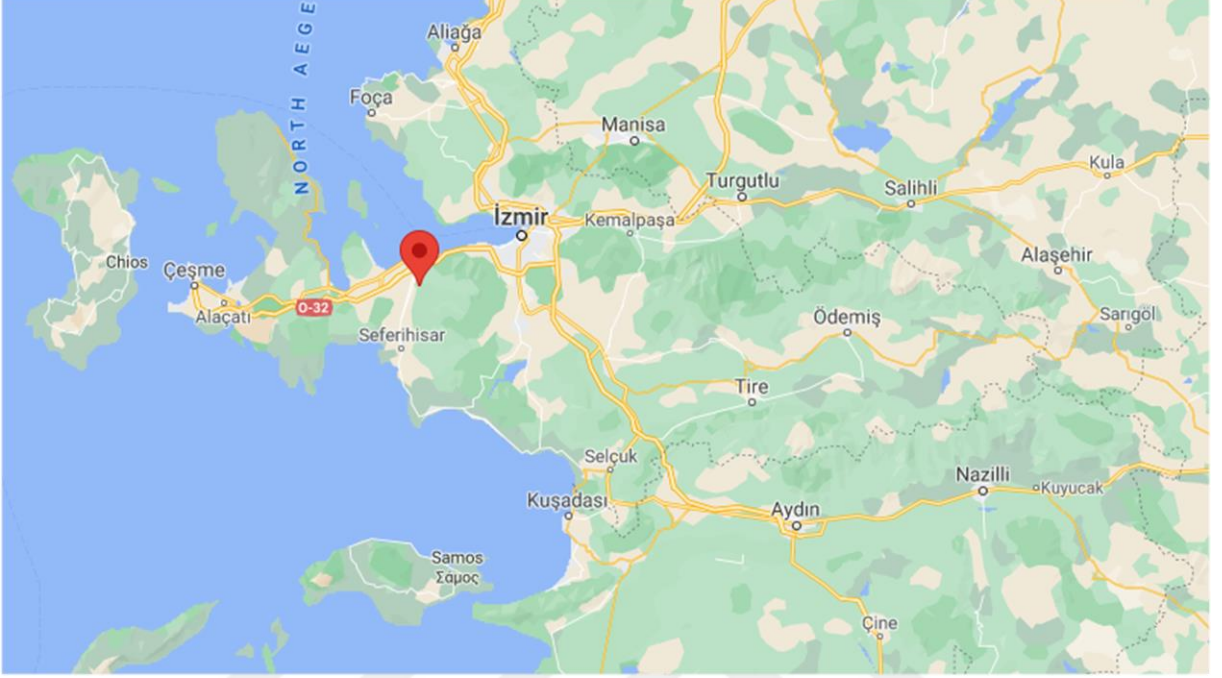
1.4. Kilizmân'da Hayme-nişîn Kızıldağ Tahtacı Yörükânı

2906 Numaralı Aydın Vilâyeti Müslim Nüfûs Defteri'ndeki dördüncü Tahtacı bölümü, Kızıldağ Tahtacı Yörükânı'dır (BOA, NFS.d., 2906, s. 24-28). Ayasefid Kazâsı'nın Kilizmân karyesinde hayme-nişîn mezkûr Tahtacı Yörükler, “sayf ü şitâda İzmir Nevâhîsi'nden Ayâsefid Nâhiyesi'ne tâbi' Kilizmân nâm karyede hayme-nişîn” şeklinde nitelendirilmiştir.³¹ Ayasefid Kazâsı'nda bulunan Kilizmân karyesi, günümüz Güzelbahçe coğrafyasına tekâbül eden sınırlar içindedir (Akbayar, 2001: 13; Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 2017: 464; Devlet Arşivleri Başkanlığı, 2020: 69). Kızıldağ-Alevî Türkmen Tahtacıların dinî merkezlerinden Narlıdere'ye yakın olan söz konusu karyeyi, H. 18.10.1210/M. 26 Nisan 1796 tarihli bir vesikada “Bu kulları İzmir Kazâsı muzâfâtından Ayasefid Nâhiyesi'ne tâbi' Kilizmân nâm karyede...” ibâresiyle bulabiliyoruz (BOA, AE.SSLM.III., 78/4725). Ayasefid Nâhiyesi'nde vâki Tahtacı teşekküller hakkında bilgi üretilebilen tek kaynak, 2906 numaralı Müslim Nüfûs Defteri değildir. 821 numaralı Osmanlı İcmâl Mâliye Cerîde Defteri

³¹ Kızıldağ Tahtacıları, “Ayasefid Kazâsı Mahkemesi siciline kayd olunmuştur.” derkenârıyla defterin yirmi dördüncü sayfasında kaydedilmiştir (BOA, NFS.d., 2906, s. 24.).

doğrultusunda, 1831'e ek olarak 1845'de bu bölgede bir Tahtacı varlığını imlediğimiz gibi, 7330 numaralı Osmanlı Nüfus-ı Mektûme Defteri'yle söz konusu yılı 1873'e dek çekebiliyoruz (BOA, ML.CRD.d., 821, s. 10; BOA, NFS.d., 7330, s. 3).³²

Harita 4: Kilizmân'da Hayme-nişin Kızıldağ Tahtacı Yörükânı'nın Konumu

Kaynak: Google Haritalar. *Güzelbahçe/İzmir*. Erişim adresi: <https://www.google.com.tr/maps/place/Güzelbahçe%2Fİzmir> (erişim tarihi: 06.7.2021)

Kızıldağ Tahtacı Yörükânı, kışlak ve yaylak temelli Türkmen yaşam kültürü doğrultusunda Ayasefid'e bağlı Kilizmân'da çadırlarda yaşıyor, diğer akraba Tahtacı toplulukların ekseriyetinde görüldüğü üzere tahtacılık yapıyorlardı. 1831'de, Süleymân oğlu Mustafa idâresindeki kabile; 104 çadırlık bir oba olup, 285'i erkek toplamda 493/597 kişiden meydana gelir.³³ Çadırlarda oturan 285 erkek merkeze konarak incelendiğinde haymelerden 17'sinin 1, 35'inin 2, 22'sinin 3, 22'sinin 4, 6'sının 5, 2'sinin 6 kişiye evlik yaptığını kaydediyoruz. Tabiatıyla bu durum onları, ulaşılabilen 1831 tarihli Aydın Nüfus Defterleri kıstas alınırca, 1831'de bütün Aydın Vilâyeti'nin en büyük Tahtacı teşekkülü yapar. Nitekim Kızıldağ Tahtacıları, cemâ'at-içi yoğunluk husûsunda, hayme başına düşen 4.74/5.74'lik mensubuyla benzer Tahtacı yapılanmalar gibi ortalama bir boyuttadır. Kızıldağ

³² Bu iki defterden çıkartabildiğimiz bilgiler, kendi içlerinde bütünlüğü ve değerli olsalar da, tabiri caizse 2906 numaralı Aydın Vilâyeti Müslim Nüfus Defteri'nden ürettiklerimizin yanında sönük kalırlar. Öyle ki H. 29.12.1260/M. 9 Ocak 1845 tarihli ilk vesikada, "Tâbi'-i Kilizmân" diye derkenâr düşülen bir 'Âşîret-i Tahtacıyan 9 tüvânâ, 6 sâbî, 1 musinn olmak üzere 4 haymede 16 kişi tahrîr edilmiştir (BOA, ML.CRD.d., 821, s. 10). R. 12.03.1289 –isimlerin metinsel bazda yazıldığı kısmın altındaki târîh temel alındı– (M. 24 Mart 1873) târîhli ikincisinde "Ayasefid Nâhiyesi'nde Tahtacı 'Âşîret'i'nden" denilerek nüfus sayımında deftere çeşitli sebeplerle kayıt olmayan 3 kişiden bahsedilmiştir (BOA, NFS.d., 2906., 7330, s. 3).

³³ Tahrîr memûrları, 104 çadırda 284 oymak üyesini kaydetmiştir. 285. kişiye sâhib-i hayme yerine "bî-kâr" derkenârıyla ve "alîl" sıfâtıyla lanse edilen 60'lık Hamza oğlu Ali'dir. Bu kişinin de bir çadırda yaşadığını tahmîn ediyoruz (BOA, NFS.d., 2906, s. 28).

Tahtacıları'nın yaşça en büyükleri 91 yaşında uzun boylu, kır sakallı Ali Efendi oğlu Tahtacı Hâvfî Ali, 79'luk orta boylu, aksakallı Kel Ali oğlu Tahtacı Kör Velî, 72 yaşında orta boylu, kır sakallı Hamza Ali oğlu Tahtacı Bektâş ve 71 yaşında orta boylu, kır sakallı Bayrâm Ali oğlu Tahtacı Hüseyin'dir. En küçükleri, hepsi de bir yaşında Ali oğlu Süleymân, İbrâhim oğlu Mustafa, Tahtacı Mahmûd oğlu Murâd, Tahtacı İsmâil oğlu İbrâhim, Tahtacı Hüseyin oğlu Hamza Koca, Solak Ali Efendi oğlu Hüseyin, Tahtacı Boz Ali oğlu Ali, Tahtacı Ali oğlu Ali, Murâd oğlu Mustafa, Tahtacı Ali oğlu Hüseyin, Tahtacı Mustafa oğlu Bıcâk, Tahtacı Hüseyin oğlu Yeşil, Tahtacı Halîl oğlu Hızır, Tahtacı Koca Mehmed oğlu İbrâhim ve Tahtacı Gödemek oğlu İbrâhim'dir.

Merceğe aldığımız 384³⁴ aşîret mensubunun 90'ı Ali, 29'u Mustafa, 26'sı Mehmed, 26'sı İbrâhim, 25'i Hüseyin, 19'i Velî, 15'i Murâd, 15'i Süleymân, 14'ü Hasan, 9'u Hamza, 6'sı Ahmed, 6'sı İsmâil, 5'i Kerbelâ, 5'i Emîrzâ, 5'i Bıcâk, 5'i Bâlî, 5'i Seyfî, 4'ü Hızır, 4'ü Mansûr, 4'ü Mûsa, 3'ü Ca'fer, 3'ü Abbâs, 3'ü Halîl, 3'ü Fettâh, 3'ü Sâfî, 3'ü Gödemek, 3'ü Osmân, 2'si Seydî, 2'si Yûsuf, 2'si Yeşil, 2'si Nasûh, 2'si Savrân, 2'si Burgulu, 1'i Bektâş, 1'i Abdullah, 1'i Bulanık, 1'i Abdî, 1'i Mercân, 1'i Sa'îd, 1'i Eyyüb, 1'i Ganî, 1'i Emîrzâde, 1'i Tahtacı,³⁵ 1'i Fetâç,³⁶ 1'i Aşîr, 1'i Sâhbûr, 1'i Mahmûd, 1'i Receb, 1'i Çobân³⁷ ve 1'i Bekir'dir. Kızıldağ Tahtacıları'nda çift adlı kişilere sıkça rastlanır. Bunlardan 2'si Hakîm Ali, 2'si Hamza Ali, 1'i Emîr Ali, 1'i Bayram Ali, 1'i Ali Beşe, 1'i Cem Ali, 3'ü Hamza Koca, 2'si Edhem İbrâhim, 1'i Niyât Hasan, 1'i Velî Ahmed, 1'i Emîr Velî, 1'i Velî Hâcî ve 1'i Mehmed Şükrü'dür.

Kullanılan lakaplar: Kara (6), Koca (6), Bodur (3), Çobân (2), Topâl (2), Sarı (2), Efendi (2), Kör (2), Tât, Kürd, Fîk?, Boz, Ayrancı, Arap, Erik, Kel, Kârcı, Mollâ, Çolak, Şebahî, Solak ve Mecnûn'dur. 1831 itibâriyle, 285 erkeğin genel yaş ortalaması 23.12; 162 ergin bireyin 35.26, 123 çocuğun 7.13'tür. 'Alîl ve bî-kâr 60 yaşındaki orta boylu, aksakallı

³⁴ Sırf tahrîr memûrlarının gördüğü 285 kişiyi değerlendirmiyoruz. Yazımda mekânda mevcut bulunmayan vefât etmiş –yahut mektûme kalmış– atalardan gelen 99 adı da işledik. Ayrıca Kızıldağ Tahtacı Yörükânî'ndan kimileri, satın alıp çeşitli adlar koydukları (Bu adlar topluluğun Zencî bireylerince bizzat seçilmiş de olabilir.) Zencî köleler tasarruf etmektedir. Bu köleler, Ali, diğer Ali, Kara Mehmed, Mercân ve Sa'îd ismindedir. Söz konusu Zencî kölelerin baba adları, beklendik şekilde –çünkü asıl babaları gayr-i İslâmî bir ad taşıdığı için gerçek isimleri yerine Abdullah yazılır– Abdullah'tır ve herhangi bir gerçek kişiye isnâdı yoktur. Bu yüzden 99'luk ata isimlerine, bu Abdullah'lar katılmadı. Esasen elimizdeki nüfus defterinde Zencî köleler için gördüğümüz “bin Abdullah” ifadesi, 19. yüzyıl Osmanlı toplumundaki diğer köleler için de sıkça kullanılan bir terkiptir. Bu noktada “bin Abdullah” ifadesinin yaygınlığı için Ehud R. Toledano'nun eseri geniş bir izlek sunar (2007: 121-122, 165, 183, 190).

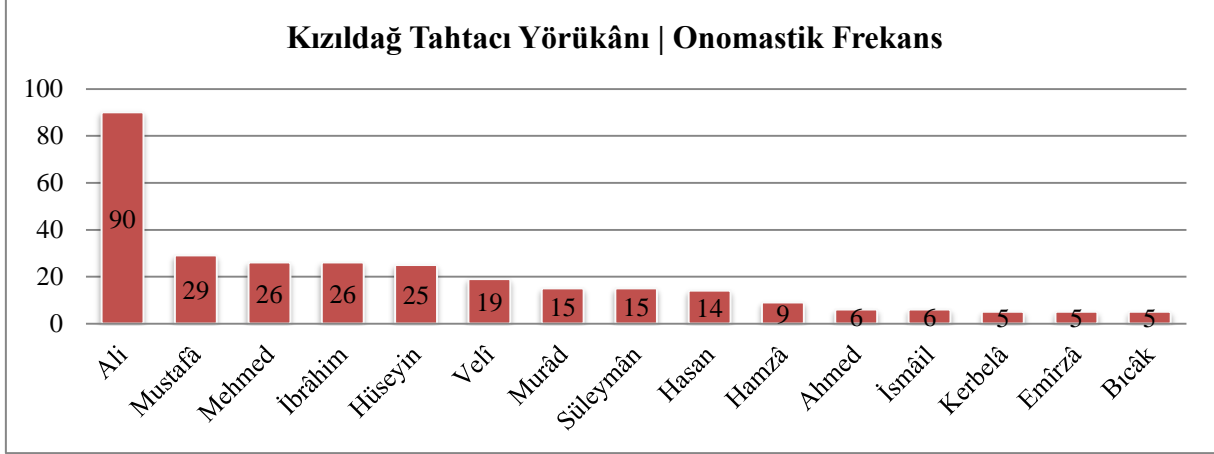
³⁵ Salt bir isme temâs etmektense, durum özelinde sayım görevlilerinin bir şekilde bu Tahtacı bireyin adını deftere geçirmeyi unuttukları/gözden kaçırdıkları söylenebilir.

³⁶ Fettâh'ın, defterde meydana gelen tahrîbât nedeniyle yanlış okuduğumuz bir biçimi olabilir.

³⁷ “Çobânoğlu” şeklinde bir ön ad diyebilir miyiz? Çünkü bu isim, sadece baba neslinde verilerek, asıl kişi olarak oğul Tahtacı Mahmûd'a işaret edilmiştir. Defterin geri kalan düzenine baktığımızda, Çobân'ı bir isim olarak almaktan yanayız.

Hamza oğlu Ali dışında, 22'sinde Abdî oğlu Mecnûn³⁸ Burgulu'ya “alîl”, Veli Ahmed oğlu Mehmed (5), Tahtacı Mahmûd'un üvey oğlu sagîr Emîrzâ (4) ve Tahtacı Ali oğlu sagîr Çobân Ali (3)'ye “topâl”³⁹ yazılan hâlihazır geniş oymak içinde; orta boylu, aksakallı Tahtacı Veli (79) “Kör”, orta boylu, kır sakallı Tahtacı İbrâhim (61) “Çolak” sıfâtlıdır.⁴⁰

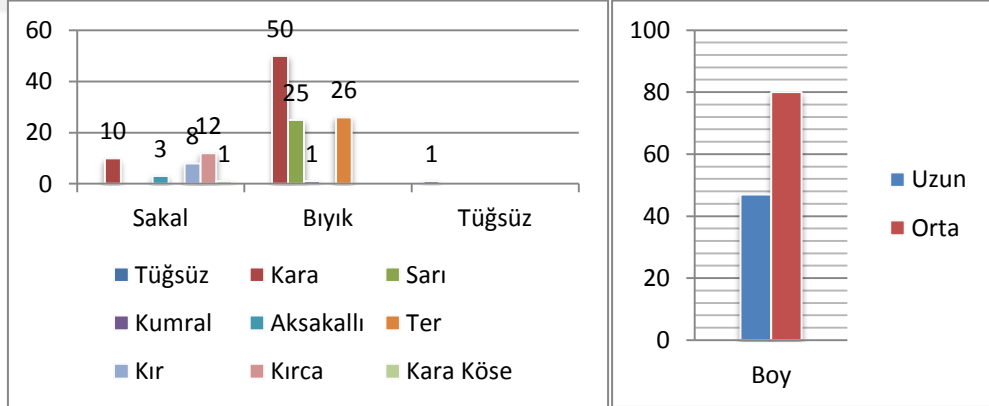
Grafik 7: Kilizmân'da Hayme-nişin Kızıldağ Tahtacı Yörükânı'nda Kullanılan Yaygın Adlar

Kaynak: (BOA, NFS.d., 2906, s. 24-28)

Aşîret dâhilindeki 285 erkeğin; 80'i orta, 47'si uzun boyludur. 50'si kara, 25'i sarı, 26'sı ter, 1'i kumral bıyıklı; 10'ü kara, 12'si kırca, 8'i kır, 3'i ak, 1'i kara köse sakallıdır. Uzun boylu Mehmed oğlu Tahtacı Mustafa (45), tüysüzdür.

Grafik 8: Kilizmân'da Hayme-nişin Kızıldağ Tahtacı Yörükânı'nda Fizyolojik Tipoloji

Kaynak: (BOA, NFS.d., 2906, s. 24-28)

Ailesel zemînde, çadır yöneticisi Tahtacılaraya kayıtlı 35 kârındaş,⁴¹ 7 torun, 8 üğü/üveği, içlerinden 2'si üvey kardeşleriyle aynı çadırda sâkin 35 öz tek çocuk, diğerleri

³⁸ Kişinin akli melekelerinin hasarlı olduğuna bir işâret midir? Tespiti zordur.

³⁹ Tamamı da, ismin üstüne kırmızı mürekkeple değil, ana-metnin içine lâkaba yorulabilecek tarzda yazılmıştır.

⁴⁰ Orta boylu, kır bıyıklı Tahtacı Hüseyin'in (40) babası Hasan “Kör” lâkabını, orta boylu, sarı bıyıklı Tahtacı Murâd'ın (41) babası Mehmed de “Topâl” lâkabını taşımaktadır. Fakat söz konusu kişiler, Kızıldağ Tahtacı Yörükânı içinde 1831'de somut formda bulunmadıkları için 1831'de mevcut bedensel engellilere sokulmamıştır. Bu kişilerden sadece isimleri değerlendirdiğimiz kısımda bahsettik.

⁴¹ Bu kârındaşlardan oğullu kişiler de mevcuttu: Cem Ali oğlu Tahtacı Mehmed (32)'in haymesinde oturan abisi Ca'fer'in Ali isimli bir veledi, kardeşi Emîrzâ oğlu Tahtacı İbrâhim (50)'le yaşayan Tahtacı Hüseyin'in (47)

birbiriyle kardeş 123 oğul ve 5 Zencî köle vardır.⁴² Topluluğun tek yetîmi 10 yaşında Murâd oğlu sagîr Ali'dir ve sâhib-i hayme diye geçer: Mezkûrlardan 18'i şâbb-ı emred, 33'ü mürâhik ve 88'i sagîr niteliklidir. Buna binâen, 104 haymenin 69'u birer babanın idâresindedir;⁴³ kalan 35'inden 17'sini tek bir erkek tasarruf etmekte, 18'inde kârındaşlar çeşitli medenî durumlarda beraber oturmaktadırlar.

2906 Numaralı Aydın Vilâyeti Müslim Nüfûs Defteri'ne kaydedilmiş dördüncü ve en büyük Tahtacı bölüğü Kızıldağ Tahtacı Yörükânı'nda kâbile reisliği orta boylu, kara sakallı 50 yaşında mîr-i aşîret Süleymân oğlu Mustafa'nın elindedir. Verâset anlayışı, yaşansa niteliğe önem veriyor gibidir. Çünkü Mîr Mustafa'nın abisi Tahtacı Hızır'ın resmî bir yetkisi yoktur (BOA, NFS.d., 2906, s. 24). Kethüdâlık mekanizması açısından, oymakta kayıtlı bir "kethüdâ" somut biçimde bulunmasa da, 493-597 arası tahminî üyeden müteşekkil topluluğun işleri için Mîr Mustafa'nın yardımcıları vardır diye sonuç çıkarıyoruz. Kezâ Zencî kölelerden mürâhik Ali (13), işte bu Mustafa'nın kuludur.

Aşîret topyekûn Tahtacılıkla ilgilenmektedir. Geçim niteliği belirtilen 125 erkek, tahtacılık mesleğinde profesyonelleşmiştir. Bahsedilen 125 kişinin en gençleri ikisi de 14 yaşında, Solak Velî oğlu Tahtacı Ali⁴⁴ ve Hüseyin oğlu Tahtacı Mehmed'dir. Kabilenin evlenmede en erken yaşı; geçen sayfalarda naklettiğimiz Tahtacı topluluklarını aşacak şekilde, 26 yaşında Tahtacı Ali'nin 6'lık sagîr oğlu Mustafa ile Tahtacı Mustafa (29)'nın 9'luk oğlu sagîr Ali'den mülhem 19'dur.

1.5. Gavgâcioğlu Aşîreti'nden Şihâblı Kâbilesi'nden Tahtacı Tâifesi

2906 Numaralı Aydın Vilâyeti Müslim Nüfûs Defteri'ndeki beşinci Tahtacı bölüğü, Gavgâcioğlu Aşîreti'nden Şihâblı Kâbilesi'nden Tahtacı Tâifesi'dir (BOA, NFS.d., 2906, s. 29-31).⁴⁵ Cemâate ailevî nâmlarını veren Gavgâcioğulları'ndan tâife yöneticisi Hüseyin Beğ bin Mustafa, Şihâblı Kâbilesi'ne merbûttur.⁴⁶ Cum'aabâd Kazâsı'nda hayme-nişîn

Emîrzâ ve Ali adında evlâdı, Ahmed oğlu Tahtacı Fettâh (32)'in haymesindeki kardeşi Tahtacı Sâfi (31)'in oğlu Ali.

⁴² Bu oğullar, hep birden hayme yöneticisinin kanından değildir. Söz gelimi bir üst dipnotta, çadır sâhiplerinin kardeşlerinden bazılarının hem çocuğu vardı, hem de başka yerde oturuyorlardı. İşte buna bir örnek: Mehmed oğlu Tahtacı Mustafa (45), Mehmed (6) isimli oğluyula yakın bir akrâbâlık bağının olmadığı Bodur Ali oğlu Tahtacı Hüseyin (43) evinde oturuyordu. Üstelik Tahtacı Hüseyin'in çocuğu da yoktur.

⁴³ İdâre mekanizması öncül olarak bir kişiyi göstermesine rağmen kimi baba-yönetimli haymelerde, nâdiren kardeşler de sosyo-ekonomik açıdan bir yere sâhiptir.

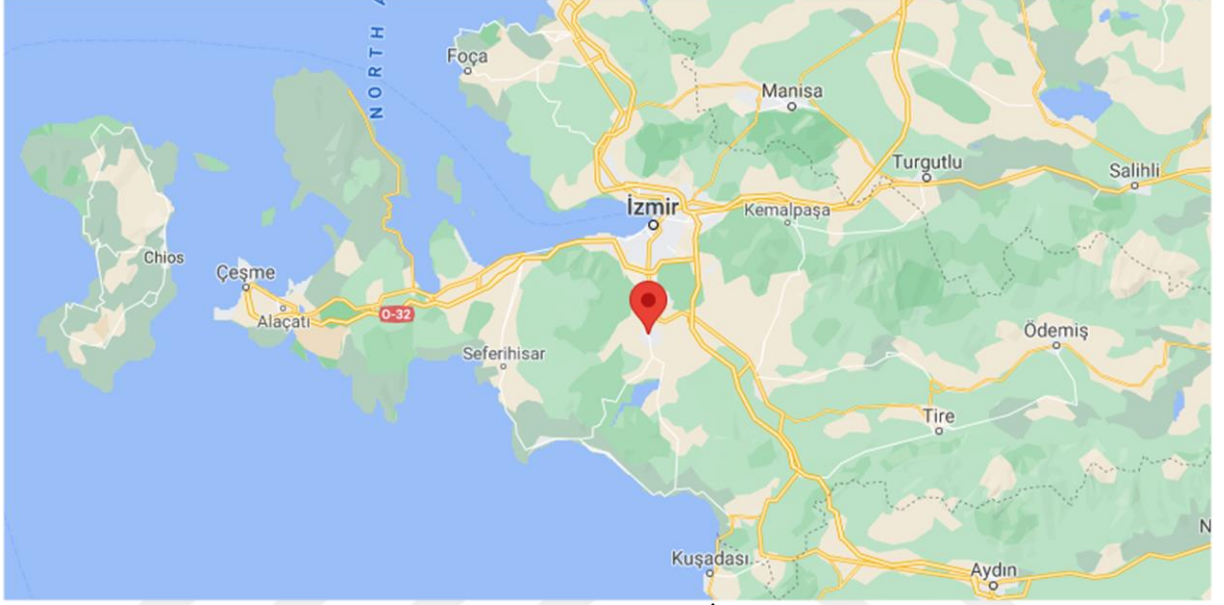
⁴⁴ Solak Velî oğlu Tahtacı Ali, gençliğine henüz girerken hem ormanlarda çalışıyor, hem de sâhib-i hayme unvanıyla çadırında sorumlu kişi konumuna geliyordu.

⁴⁵ Gavgâcioğlu Tahtacı Tâifesi, "Cum'aabâd Kazâsı Mahkemesi siciline kayd olunmuştur." derkenârıyla defterin yirmi dokuzuncu sayfasında kaydedilmiştir (BOA, NFS.d., 2906, s. 29).

⁴⁶ Çoğu zaman için muharrirler, aşîret, kâbile, oymak ve tâife terimlerini birbirlerinin yerine kullanır. Çünkü esâsen, Osmanlı İmparatorluğu konar-göçer tebaasını ekonomik-birim tasnifiyle anlamlandırdığından bu insan topluluklarının özgül adları yahut bir aşîret olarak başka bir üst-aşîret bağımlılıkları, Osmanlı maliyesi için

Gavgâcioğlu Tahtacıları, “sayf ü şitâda Nahîye-i mezkûrede iskân eden” şeklinde nitelendirilmiştir. Cum’aabâd Kazâsı, günümüz İzmir-Menderes (Cumaovası) coğrafyasına tekâbül eden sınırlar içindedir (Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 2017: 543; Devlet Arşivleri Başkanlığı, 2020: 118). Tıpkı Ayasefid-Kilizmân’da hayme-nişîn Kızıldağ Tahtacı Yörükânı gibi, buradaki Kızılbaş-Alevî Türkmen Tahtacılar da, bölgenin Alevî dinî merkezi Narlıdere’ye yakın bir konumdadır.

Harita 5: Gavgâcioğlu Aşireti’nden Şihâblı Kâbilesi’nden Tahtacı Tâifesi’nin Konumu

Kaynak: Google Haritalar. *Menderes/İzmir*. Erişim adresi:

<https://www.google.com.tr/maps/place/Menderes,+35470+Menderes%2Fİzmir> (erişim tarihi: 09.07.2021)

2906 numaralı Müslim Nüfus Defteri’nden başka, tıpkı Kızıldağ Tahtacı Yörükânı’ndaki gibi; 821 numaralı Osmanlı İcmâl Mâliye Cerîde Defteri (M. 1845) ve 7330 numaralı Osmanlı Nüfus-ı Mektûme Defteri’yle (M. 1873) bölge Tahtacılarını belirli aralıklarla müspet tabana yerleştirebiliyoruz (BOA, ML.CRD.d., 821, s. 9; BOA, NFS.d., 7330, s. 3).⁴⁷

Gavgâcioğlu Tahtacı Tâifesi, yaz-kış mevsimlerinin birbirini tamamlayan tabiatı doğrultusunda, Cum’aabâd Kazâsı’nda çadırlarında hayât sürüyor, tahtacılık ve anbarcılıkla uğraşıyorlardı. 1831’de, Mustafa oğlu Hüseyin Beğ’in yönetiminde bulunan kabile; 50

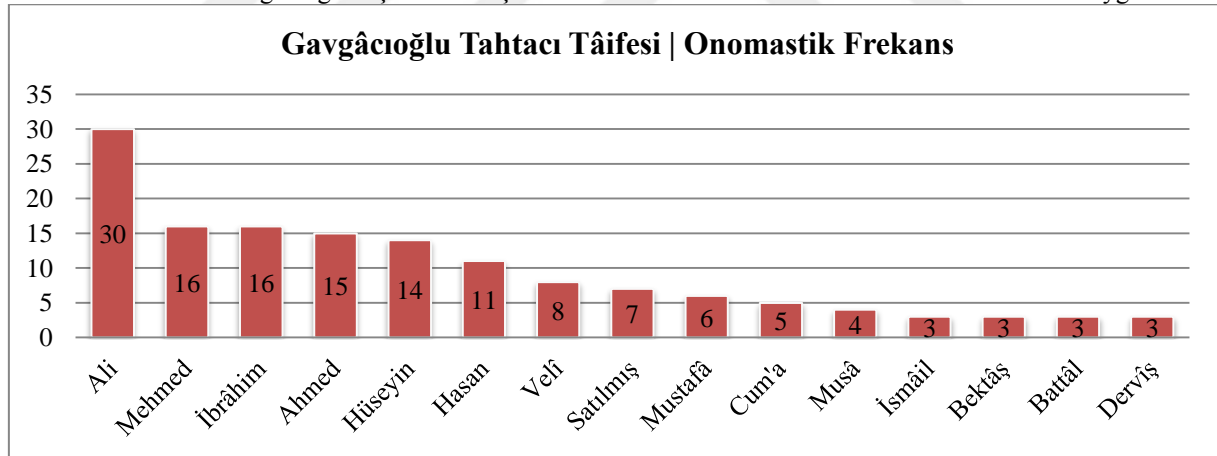
doğrudan kilit bir durum arz etmemektedir. Bu açıdan, Gavgâcioğlu Tahtacı Tâifesi’nin Şihâblı Kâbilesi’ne -ya da “aşiret, kâbile, oymak” denebilirdi- bağlı bir Türkmen-Alevî teşekkül olduğunu söylemek mümkündür. Hatırlayacak olursak, yukarıda incelediğimiz “Şihâblı Aşireti’nden Müfrez Tahtacı Bektâş Beğ Kabilesi” aynı şekilde yine Şihâblı bağlantısı verilmiş bir başka kabile idi. Keza giriş bölümünde açıkladığımız üzere Şihâblı Aşireti, “Şihâblı Neccârlusu” adıyla Batı Ege’ye gelmiş öncü Tahtacı teşekküllerinden biriydi.

⁴⁷ H. 29.12.1260/M. 9 Ocak 1845 tarihli ilk vesikada, “Nâhiye-i Cum’aabâd” üst-başlığı altındaki tek Tahtacı teşekkülü olarak; ‘Âşiret-i Tahtacıyân-ı Üsküdârlı 72 tûvânâ, 51 sâbî, 23 musinn olmak üzere 26 haymede 146 kişi tahrîr edilmiştir (BOA, ML.CRD.d., 821, s. 9). 1845 yılının bu Üsküdârlı Tahtacıları ile Şihâblı Kâbilesi’nden Gavgâcioğlu Aşireti’nin müşterekliği elbette tartışması götürür cinstendir. R. 12.03.1289/M. 24 Mart 1873 tarihli ikincisinde “Cum’aabâd Nâhiyesi’nde Çobanlı Tahtacı ‘Aşireti’nden/Cum’aabâd Nâhiyesi’nde Tahtacı ‘Aşireti’nden” denilerek nüfus sayımında deftere çeşitli sebeplerle kayıtlı bulunmayan 6 kişi vardır (BOA, NFS.d., 2906., 7330, s. 3).

çadırda 138'i erkek,⁴⁸ toplamda 238/288 kişiden müteşekkildir. Haymelerde bulunan 138 erkek merkeze konarak incelendiğinde çadırlardan 10'unun 1, 14'ünün 2, 12'sinin 3, 8'nin 4, 4'ünün 5, 2'sinin 6 kişiye evlik yaptığını kaydediyoruz Topluluk, hayme başına düşen 4.76/5.76'lık üye sayısı, cemâ'at içi yoğunlukta emsâli üzere bir durumdadır. En yaşlıları yetmiş beş yaşında orta boylu, aksakallı Velîd oğlu Mûsa ve 70 yaşında orta boylu, aksakallı Ahmed oğlu Denizoğlu Mustafa'dır. En küçükleri, üçü de bir yaşında Anbarcı Mustafa oğlu Ahmed, Anbarcı Velî oğlu Ali ve Kocabıyık Hasan oğlu yetim Hüseyin'dir.

Onomastik standartlar ile üstünde yoğunlaştığımız 180⁴⁹ tâife mensubunun 30'u Ali, 16'sı Mehmed, 16'sı İbrâhim, 15'i Ahmed, 14'i Hüseyin, 11'i Hasan, 8'i Velî, 7'si Satılmış, 6'sı Mustafa, 5'i Cum'a, 4'ü Mûsa, 3'ü İsmâil, 3'ü Bektâş, 3'ü Battâl, 3'ü Dervîş, 3'ü Bayrâm, 3'ü Süleymân, 3'ü Yûsuf, 2'si Halîl, 2'si Aşîr, 2'si İlyâs, 2'si Zülfikâr, 1'i Hamza, 1'i Mudehâr (Mudahhâr), 1'i Cum'acık, 1'i Velîd 1'i Âbidîn, 1'i Selîm, 1'i Fettâh, 1'i Emîr, 1'i Şabân, 1'i Nebî, 1'i Celîl, 1'i Mût, 1'i Yarımca ve 1'i Mahmûd'tur. Tâifenin 5 ferdi çift ad taşımaktadır: Bunlar, Murtaza Ali, Tûr Ali, Bayram Ali, Emîr Hasan ve Emîr Mehmed'dir. Kullanılan lakaplar Denizoğlu (4), Denizoğlu (2), Gök, Arab, Bulgar, Koyuncuoğlu, Kocabıyık, Keneşoğlu, Kafâli ve Gavgâcioğlu'dur.⁵⁰

Grafik 9: Gavgâcioğlu Aşîreti'nden Şihâblı Kâbilesi'nden Tahtacı Tâifesi'nde Kullanılan Yaygın Adlar

Kaynak: (BOA, NFS.d., 2906, s. 29-31)

1831 itibâriyle, 138 erkeğin genel yaş ortalaması 19.66; 73 ergin bireyin 30.19, 65 çocuğun 7.84'tür. Gavgâcioğlu Tahtacı Tâifesi'nde, Keneşoğlu Nebî'nin (50) veledi "alîl" şâbb-ı emred Hasan (15) dışında, hiç kimse fiziksel-ruhsal bir hastalığın pençesinde değildir.

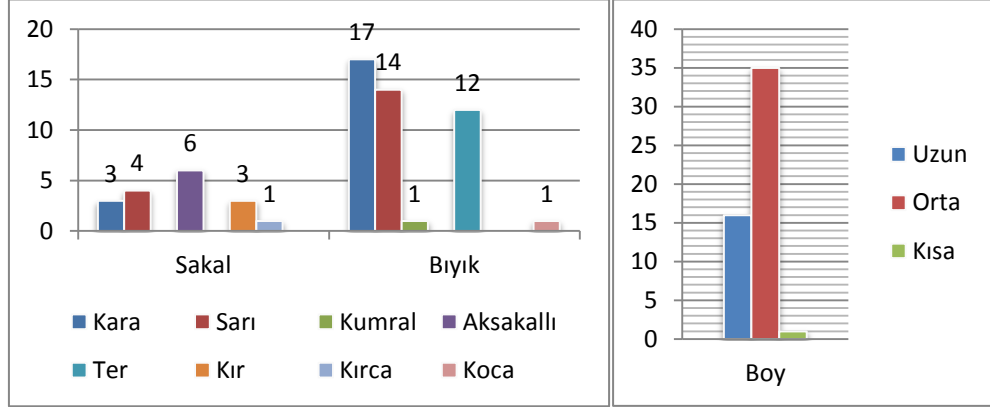
⁴⁸ Tahrîr memurları, yekûnun nakledildiği kısımda, 139 erkek yekûnu göstermelerine rağmen tek tek sayımda 138 erkek olduğu ortaya çıkmaktadır.

⁴⁹ Tahrîr memûrlarının gördüğü 138 kişiye ek, ek-sayım metoduyla 42 adı da işledik.

⁵⁰ Gavgâcioğlu, 1831'de topluluğun başında olan kişinin lakabıdır. Görüldüğü üzere bu lakap/sülâle adı, aşîret ismine de yansımıştır (BOA, NFS.d., 2906, s. 29).

Aşirette mevcut 138 erkeğin; 1'i kısa, 35'i orta, 16'sı uzun boyludur. 17'si kara, 14'ü sarı, 1'i koca, 1'i kumral, 12'si ter bıyıklı; 3'ü kara, 3'ü kır, 1'i kırca, 6'sı ak ve 4'ü sarı sakallıdır.

Grafik 10: Gavgâcioğlu Aşireti'nden Şihâblı Kâbilesi'nden Tahtacı Tâifesi'nde Fizyolojik Tipoloji

Kaynak: (BOA, NFS.d., 2906, s. 29-31)

Akrabalık ölçeğinde, çadır sâhibi kâbile üyelerine bağlı 10 kârındaş, 2 yeğen,⁵¹ 3 torun,⁵² içlerinden 1'i üvey, kalanı öz kardeş 69 oğul ve 3 hizmetkâr vardır. Topluluğun tek yetîmi Kocabıyık Hasan oğlu sagîr Hüseyin (1)'dir ve geçen çoğu örnekte tesâdüf ettiğimiz üzere sâhib-i hayme kayıtlıdır: Zikredilenlerden 12'si şâbb-ı emred, 18'i mürâhik ve 45'i sagîr tasnîfine girer. Merceğimizdeki 50 haymenin 31'ini birer baba çekip çevirir.⁵³ Buna karşılık sâhib-i haymeler, kalan 19 haymeden 10'unda tek erkek olarak yaşarken,⁵⁴ 1'inde yeğen, 2'sinde hizmetkâr ve 6'sında kârındaşlarıyla müştereken sâkindirler.

2906 Numaralı Aydın Vilâyeti Müslim Nüfus Defteri'nde kayıtlı beşinci Tahtacı bölüğü Gavgâcioğlu Tahtacı Tâifesi'nde önderlik; 1831 yılında orta boylu, kır sakallı Mustafa oğlu Hüseyin Beğ (55) vasıtasıyla Gavgâcioğlu Aşireti'nde görünmektedir (BOA, NFS.d., 2906, s. 29). Gavgâcioğulları muhtemelen iki veya üç nesil boyunca kabileler arası bir üst merci olarak metbû bulunduğu Şihâblı Aşireti'ne iltisaklı şekilde faaliyet yürütmüş, Yûsuf Ziya Yörükân gibi erken 20. yüzyıl araştırmacılarının bölgeye intikâli sırasında ise çoktan başka Tahtacı oymakları içinde erimişlerdir.

Çünkü 19. asrın son yarımına dek, özellikle 1845 ve 1873'de, bugün İzmir-Menderes'e denk gelen Cum'aabâd Kazâsi'nda varlıkları ispatlanabilen Çobanlı ve Üsküdârlı

⁵¹ Defterde "kârındaşı oğlu" şeklinde geçmektedir. Orta boylu, kara bıyıklı Ali oğlu Yûsuf (20), Ali ve Derviş adında iki yeğenine fahrî babalık yapmaktaydı. Yûsuf'un karındaşı hakkında bir şey bilmiyoruz.

⁵² Defterde torun olarak tespit ettiğimiz kişilere "Hasan'ın oğlu" açıklaması girilmiştir. Söz konusu Hasan, 3 çocuğuyla 75 yaşındaki babası Velîd oğlu Mûsa'nın çadırında ikâmet etmekteydi.

⁵³ Hatırlatmalıyız, idârî mekanizma babaları öncül bir konuma yerleştirse de, imlediğimiz kimi baba-yönetimli çadırlarda iş görececek yaşta kârındaşlara rastlanır. Bunların ekonomik hayatta bir karşılıkları, çok büyük olasılıkla, bulunmaktadır.

⁵⁴ "Yanlarında kaç sayıda kadın vardır? Hiç kadın olmaması ihtimâli ne kadardır?" Tüm bu sorular, arşiv belgesinin bu yöndeki kısıtlayıcı doğası nedeniyle yanıtız kalmak durumundadır.

Tahtacıları (BOA, ML.CRD.d., 821, s. 9; BOA, NFS.d., 7330, s. 3), Narlıdere-Yanyatır merkezli Kızılbaş-Alevî Tahtacı Ocağı'na bağlıdır (Yörükân, 1929b: 59-60, 68). Tam aksi yönde, Şihâblı Aşîreti'ne bağlı Gavgâcioğlu Aşîreti'nden bahseden tek vesika, işte şimdi çözümlendiğimizdir. Hâlbuki Çobanlı ve Üsküdârlı Tahtacı teşekkülleri, Erken-Cumhuriyet Devri'nde Yörükân'ın sâhada karşılaştığı yapılar, aynı araştırmacı Tahtacı Aşîretleri hakkında hazırladığı kült iki makalesinde Gavgâcioğlu Tahtacıları hususunda zerrece bilgi sunmaz (1929a: 61-80; 1929b: 55-80).

Kethüdâlığını uzun boylu, kırca sakallı Hüseyin oğlu Tahtacı Kethüdâ Celîl'in (45) yaptığı aşîret, tahtacılık ve anbarcılıkla işigâl eder. Geçim niteliği belirtilen 11 erkekten 9'u tahtacılıkta uzmanlaşmışken, 2'si de anbarcılık yapmaktadır. Tahtacılık ile maîşet sağlayan en genç kişi: 15 yaşında Tahtacı Mustafa oğlu Tahtacı Battâl'dır. Anbarcılık mesleğinde dikkat celbeden bir erken başlama yaşı yoktur. Mevcut topluluğun en erken evlenme yaşını; beklendik şekilde, 35 yaşında Ali'nin 20'lik ter bıyıklı oğlu Yûsuf ile Mûsa (30)'nın 15 yaşındaki oğlu şâbb-ı emred Hüseyin'den yola çıkarak, 14 buluyoruz.

1.6. Tahtacı Cemâ'ati Perâkendes

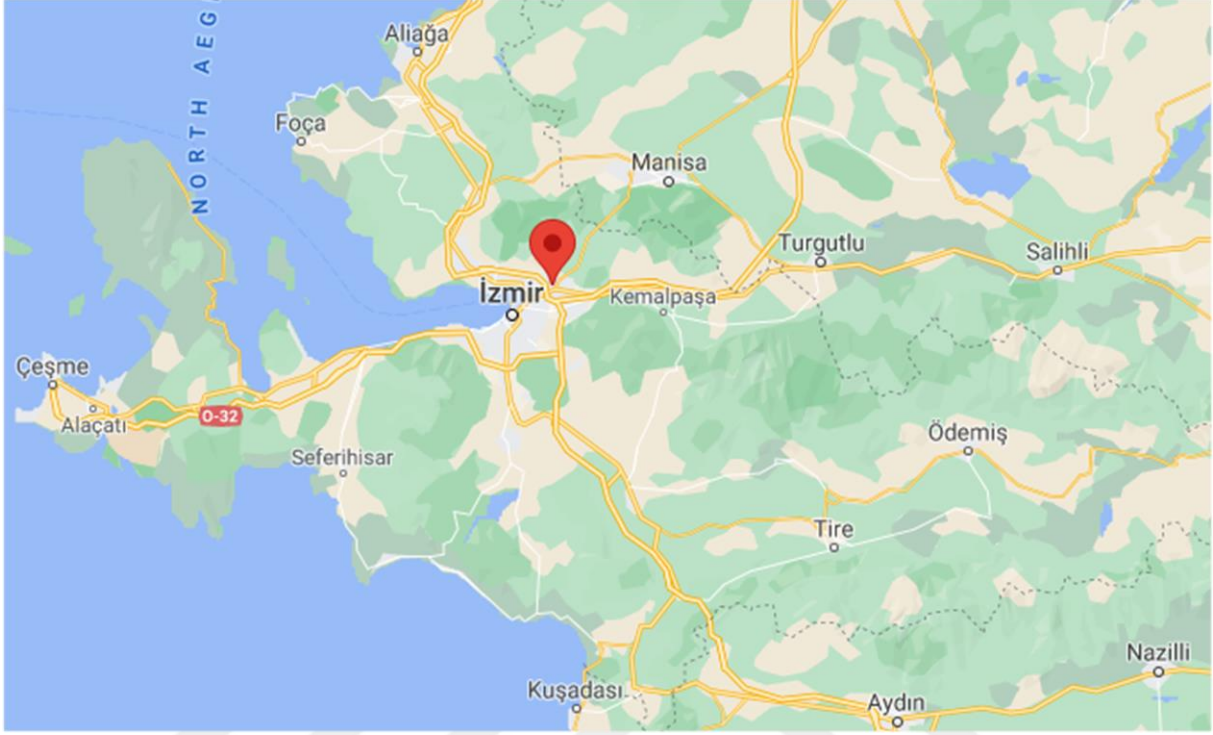
2906 Numaralı Aydın Vilâyeti Müslim Nüfus Defteri'ne yazılan altıncı Tahtacı bölüğü, Tahtacı Cemâ'ati Perâkendesidir (BOA, NFS.d., 2906, s. 40).⁵⁵ Birûnabâd Kazâsı civârında çadırlarda-meskûn hâlihazır Tahtacı Cemâ'ati Perâkendes, yaşam tarzlarını aksettiren şu kelimelerle betimlenmiştir: “sayf ü şitâda Nâhîye-i mezkûr civârında iskân eden.” Birûnabâd Kazâsı, günümüz İzmir-Bornova coğrafyasına tekâbül eden sınırlar içindedir ve yörenin Türkmen-Alevî dinî merkezi Narlıdere'ye yakındır. (Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 2017: 129; Devlet Arşivleri Başkanlığı, 2020: 94). Bunlarla beraber, topluluk özelinde elimizdeki tek kaynak: 2906 numaralı Müslim Nüfus Defteri'dir. Haddizâtında onları bulabileceğimiz bir Birûnabâd temettuât kaydı olmadığı gibi, farklı Tahtacı zümreleri için başvurduğumuz belgelerde de mevcûd kâbileyeye ait bilgi yoktur.

Tahtacı Cemâ'ati Perâkendes, yaz kış ölçeğinde Birûnabâd Kazâsı'nın çeşitli noktalarında konar-göçer iskân biçimiyle yaşıyor, uygun gördükleri muhîtlerde ağaç işliyorlardı. 1831'de, Hüseyin oğlu Tahtacı Hasan Kethüdâ'nın yönettiği cemâat; 13 çadırlık küçük bir topluluk olup, 31'i erkek yekûnda 57/70 üyeden teşekkül eder. Haymelerde bulunan 31 erkek merkeze konarak incelendiğinde çadırlardan 3'ünün 1, 5'inin 2, 3'ünün 3, 1'inin 4, 1'nin 5 kişiye evlik yaptığını kaydediyoruz Perâkende, her tekil çadıra düşen 4.38/5.38'lik

⁵⁵ Bu Perâkende, “Birûnabâd Kazâsı Mahkemesi siciline kayd olunmuştur.” derkenârıyla defterin kırkıncı sayfasında kaydedilmiştir (BOA, NFS.d., 2906, s. 40).

ortalama kalabalıkla, kendisini önceleyen kâbileleri hatırlatır. En yaşlı üyesi altmış yaşında uzunca boylu, kır sakallı Deli Oğlan oğlu Tahtacı Arzûmân olan cemâ'atin en küçüğü de, bir yaşında Mustafa oğlu Ali'dir.

Harita 6: Birûnâbâdlı Tahtacı Cemâ'ati Perâkendesî'nin Konumu

Kaynak: Google Haritalar. *Bornova/İzmir*. Erişim adresi:
<https://www.google.com.tr/maps/place/Bornova%2Fİzmir> (erişim tarihi: 09.07.2021)

İsmen mütâlâa ettiğimiz 42⁵⁶ adın 6'sı Ali, 6'sı Mehmed, 5'i İbrâhim, 3'ü Bâlî, 2'si Velî, 2'si Hasan, 2'si Hüseyin, 2'si Mustafa, 2'si Mahmûd, 2'si Seyfi, 1'i Mestân, 1'i Emîrzâ, 1'i Murtaza, 1'i Abdullah,⁵⁷ 1'i Mûsa, 1'i Arzûmân, 1'i Hızır ve 1'i Osman, 1'i Ayrancı⁵⁸ ve 1'i Oğlan'dır.⁵⁹ Oymakta çift isimli sadece bir Tahtacı vardır: Velî Mustafa. Kullanılan lakaplar: Koca (2),⁶⁰ Kürdoğlu (2), Efendi, Bodur, Koca, Ayrancıoğlu, Giridlioğlu ve Deli'dir. 1831 itibâriyle, 31 erkeğin yaş ortalaması 17.83; 17 ergin bireyin 26.88, 14 çocuğun 6.85'dir. Tahrîrde orta boylu, kara bıyıklı Tahtacı Ayrancıoğlu İbrâhim (25) “şehlâ” diye kaydedilmiştir.

⁵⁶ İsimlerin tetkikine sayımda tahrîr memûrlarının gördüğü 31 kişiye, ayrıca saydığımız 12 ata adını da kattık.

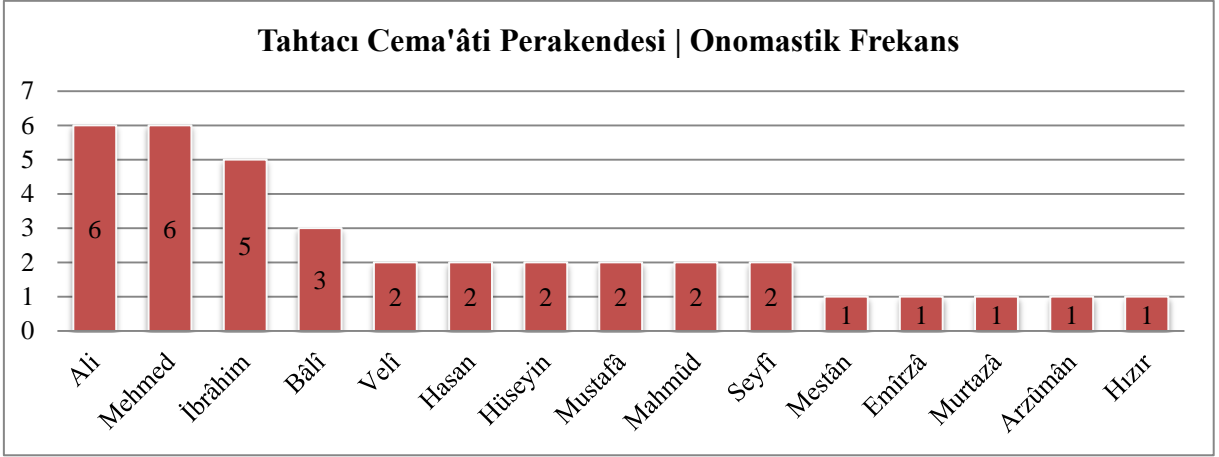
⁵⁷ Evlâd nesline aktarılmayan bu ad, acaba Deli Hüseyin'in Zencî bir köle olduğunu gösterebilir mi? Çünkü Tahtacı Arzûmân'ın hizmetkârı kara bıyıklı Deli Hüseyin'in (20) babası olan bu Abdullah, gerçek bir kişiliğe hâiz bulunmuyorsa, Hüseyin'in Zencî bir köle ve babasının adının da gerçek bir kişiye ait olmadığı ileri sürülebilir. Yine de geçmiş örneklerde tesadüf ettiğimiz “gulâmî zencî” açıklamasını Hüseyin için göremiyoruz. Bu yüzden Abdullah'ı gerçek bir kişiye isnat edecek şekilde değerlendirdik (BOA, NFS.d., 2906, s. 40).

⁵⁸ İsimden çok sülâle nâmına benziyor; “bin Ayrancı” şeklinde lanse edildiği için aldık. Nitekim Ayrancıoğlu biçiminde gerçek kişilikten ziyâde ailevî nitelikte yani soyadı bulunma ihtimâli de düşünülebilir.

⁵⁹ “bin Deli Oğlan” ibâresinin Oğlan kısmını isim şeklinde kabûl ettik. Lakin “Delioğlanoğlu” şeklinde soyadını da imliyor olabilir (BOA, NFS.d., 2906, s. 40).

⁶⁰ Bu lakabı taşıyanlardan biri yaşça küçüktü. Tahtacı Arzûmân oğlu ter bıyıklı Mehmed (18).

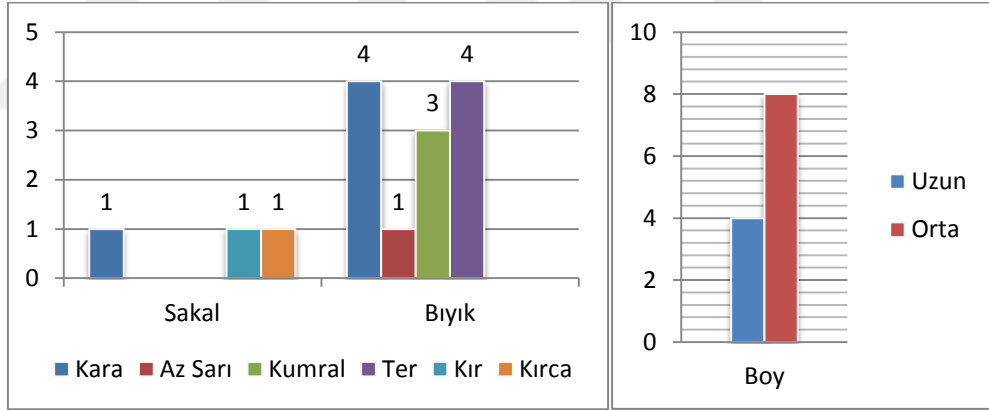
Grafik 11: Tahtacı Cemâ'ati Perâkendesinde Kullanılan Yaygın Adlar

Kaynak: (BOA, NFS.d., 2906, s. 40)

Perâkendede 31 erkekten; 8'i orta, 4'ü uzunca boyludur. 4'ü kara, 4'ü ter, 3'ü kumral, 1'i az sarı bıyıklı; 1'i kır, 1'i kırca ve 1'i kara sakallıdır. Akrabalık ölçüğünde, çadır sâhiplerine iltisâklı 1 baba,⁶¹ 8 kârındaş,⁶² 9 oğul ve 1 hizmetkâr vardır: Zikredilenlerden 1'i şâbb-ı emred, 3'ü mürâhik ve 12'si sagîr tasnîfindedir. 13 haymenin 7'sini birer baba, 1'ini bir oğul yönetirken, kalan 5'inden 3'ünde tek erkek yaşar ve 2'sinde karındaşlar beraberdir.

Grafik 12: Tahtacı Cemâ'ati Perâkendesinde Fizyolojik Tipoloji

Kaynak: (BOA, NFS.d., 2906, s. 40)

2906 Numaralı Aydın Vilâyeti Müslim Nüfus Defteri'ndeki altıncı Tahtacı teşekkülü Tahtacı Cemâ'ati Perâkendesini, çeşitli özgül ve strüktürel çatısıyla ileri okumayı hak eder. Örneğin küçük ölçekli aşîretimiz, liderinin adında kethüdâ geçen ilk gruptur: 35 yaşında orta boylu, kara bıyıklı Hüseyin oğul Tahtacı Hasan Kethüdâ. Kezâ bir imâmı olan ilk kâbile yine

⁶¹ Beklenenin tam tersine, Tahtacı Giridlioğul Bâlî (17) sâhib-i hayme biçiminde yazılırken, babası Tahtacı Seyfî (50) ona bağılı gibi gösterilmiştir (BOA, NFS.d., 2906, s. 40).

⁶² Tahtacı Giridlioğul Bâlî (17)'nin, babası Tahtacı Seyfî (50) aracılığıyla 3 kardeşini vardır. Fakat bu 3 kişii, sanki sâhib-i haymeye yani 17 yaşındaki kişiiye bağılıymış gibi "diğeri oğul" şeklinde kayıt olunmuştur. Nitekim bu 3'lü, babalık açısından Tahtacı Seyfî'ye bağılı olmak durumundadır. Çünkü aksi takdirde örneğin "diğeri oğul" şeklinde kaydedilen kardeşlerden 12 yaşında olanı Mahmûd, 17 yaşındaki kişinin kardeşi değılı, oğul olmak durumunda kalacaktır ki bu pek olası görünmemektedir (BOA, NFS.d., 2906, s. 40). Bunun dışında diğeri haymelerdeki kârındaşlar doğrudan belirtilmiştir.

kendisidir: “Kabîle-i Mezkûr İmâmı” 32 yaşında Mehmed oğlu orta boylu, kara sakallı Ali Efendi (BOA, NFS.d., 2906, s. 40).

Emsâlleriyle mukâyeseye sokulduğunda niceliksel olarak önemsiz bir sayıda olan Perâkende'nin henüz kurulduğunu yahut bir ana Tahtacı kolundan kopmak üzere olduğunu düşünebiliriz. Her hâlükârda aşîret liderliğinin ırsîlik boyutu tartışmaya açıktır. Esasen yöneticiliğin baba-oğul silsilesinde sistemli bir devridaim gerçekleştirip gerçekleştirmediği saptamak için bu grubun hiç değilse 10'ar-20'şer yıl arayla tutulmuş nüfus defterlerine ihtiyacımız vardır ki bu şu anki mevcut arşiv imkân ve çeşitliğinin ötesindedir. Şimdilik, sadece ileri çalışmaların yapılması gerekliliğini vurgulamakla yetiniyoruz.

Tahtacı Cemâ'ati Perâkendesinde tahtacılık yapan 13 profesyonel bulunur. En küçük Tahtacı kişinin yaşı 17'dir: Tahtacı Seyfî oğlu Tahtacı Giridlioğlu Bâli. Defterde isminin önüne başka türde meslek adı girilen bir kişi yoktur. Kabilenin en erken evlenme yaşı, 25 yaşında Tahtacı Ayrancıoğlu İbrâhim'in 6'lık sagîri Hasan ile Tahtacı Mestân (22)'in oğlu Mehmed (3)'den hareketle 18'dir.

1.7. İfrâz Kalemi Aşîreti'nden Semizoğlu Cemâ'ati'nden Tahtacı Kâbilesi Perâkendeside

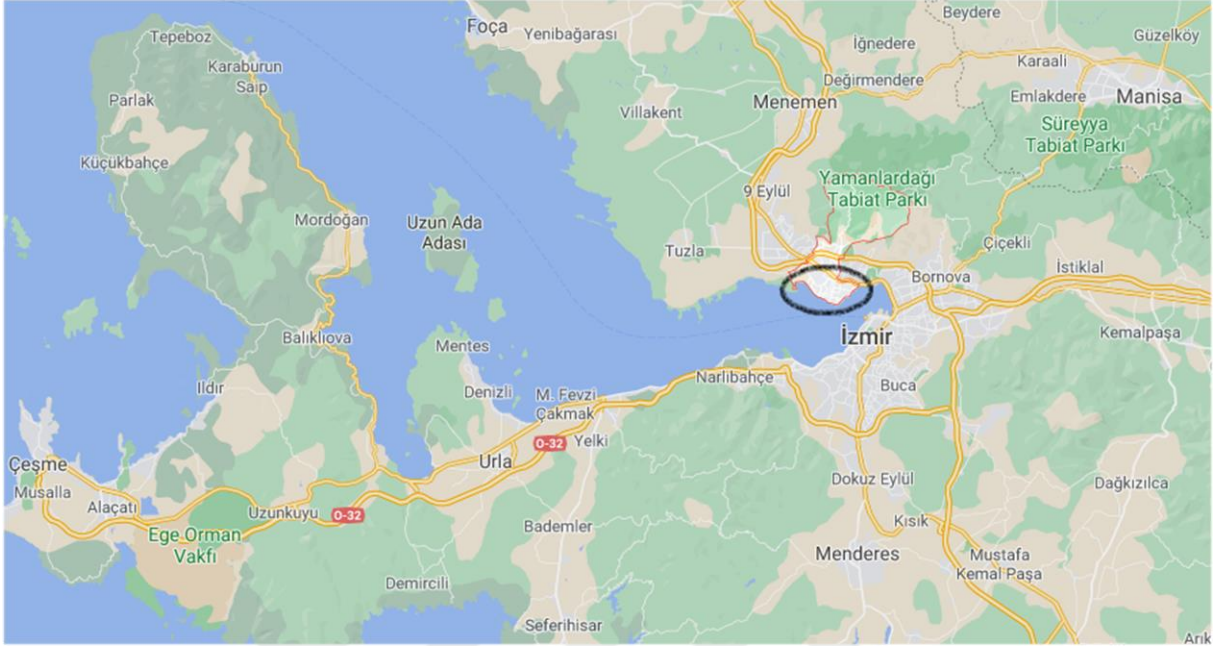
2906 Numaralı Aydın Vilâyeti Müslim Nüfus Defteri'ne kaydı geçilen yedinci Tahtacı teşekkülü, İfrâz Kalemi Aşîreti'nden Semizoğlu Cemâ'ati'nden Tahtacı Kabîlesi Perâkendeside'dir (BOA, NFS.d., 2906, s. 40-42).⁶³ “Aşîret-i Mezkûr Kethüdâsı”sı Tahtacı İsmâil Beğ, başlıktan idrak edildiği gibi İfrâz-ı Zû'l-kadriyye'ye bağlıdır. Birûnabâd Kazâsı'nda Menemen İskelesi etrâfında meskûn Semizoğlu Cemâ'ati'nden Tahtacı Kabîlesi, yaşam tarzlarını yansıtacak biçimde, “sayf ü şitâda Nâhiye-i mezkûr mülhakâtından Melemen İskelesi civârında iskân eden” şeklinde betimlenmiştir.

Menemen İskelesi'nin müspet konumunu tespit ve nüfus defterini takviye etmek için iki belge daha kullandık: H. 19.09.1276/M. 10 Nisan 1860 tarihli ilk vesikada geçen “Medîne-i İzmir'de Karşuyaka'da Menemen İskelesi civârında kâ'in...” ifâdesiyle Menemen İskelesi'nin İzmir-Karşuyaka'da bulunduğunu (BOA, HR.MKT., 351/54-2), H. 29.10.1309/M. 27 Mayıs 1892 tarihli ikinci belgede yer alan “İzmir Kazâsı'na tâbi' Birûnabâd Nâhiyesi merbûtânından İzmir Limanı derûnunda kâ'in Karşuyaka karyesinin...” ibâresiyle de İzmir Limanı'nda kâin Karşuyaka'nın Birûnabâd'a aidiyetini saptayabiliyoruz (BOA, DH.MKT., 1954/12). Semizoğlu Tahtacıları ile ilgili tek kaynağımız, 2906 numaralı Müslim Nüfus

⁶³ Zikredilen kabîle, “Birûnabâd Kazâsı Mahkemesi siciline kayd olunmuşdur.” derkenârıyla defterin kırkinci sayfasında kaydedilmiştir (BOA, NFS.d., 2906, s. 40).

Defteri'dir. Çünkü taradığımız Aydın Vilâyeti'nin İzmir-Menemen ve Karşıyaka'yı içine alan bölgenin temettuât defterlerinde, çeşitli arşiv evrâkında onları göremedik.

Harita 7: İfrâz Kalemi Aşireti'nden Semizoğlu Cemâ'ati'nden Tahtacı Kâbilesi Perâkendesî'nin Konumu

Kaynak: Google Haritalar. *Karşıyaka/İzmir*. Erişim adresi: <https://www.google.com.tr/maps/place/Karşıyaka%2Fİzmir> (erişim tarihi: 09.07.2021)

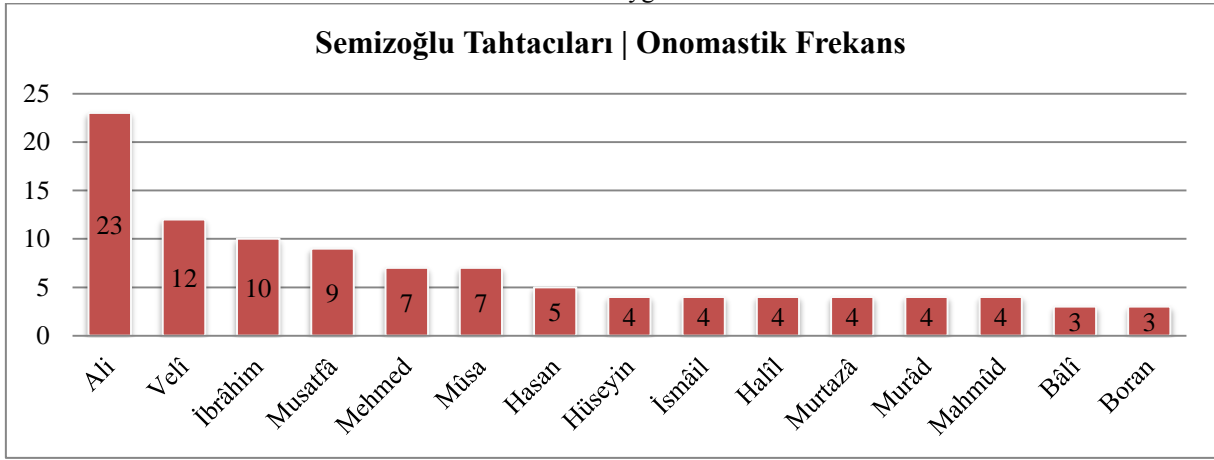
Semizoğlu Cemâ'ati'nden Tahtacı Kabîlesi, yaz ve kış ölçeğinde Birûnabâd (Bornova) Kazâsı'nın Menemen İskelesi denen noktasında göçebe olarak bulunuyor, yine aynı Ege kıyılarında hep beraber Tahtacılık yapıyorlardı. 1831'de, Mûsa oğlu Kethüdâ Tahtacı İsmâil Beğ'in idâre ettiği Perâkende; 48 çadırlık orta-büyükölçekte bir cemâat olup, 100'ü erkek yekûnda 196/244 üyeden teşekkül eder. Haymelerde bulunan 100 erkek merkeze konarak incelendiğinde çadırlardan 17'sinin 1, 18'inin 2, 7'sinin 3, 4'ünün 4, 2'sinin 5 kişiye evlik yaptığını buluruz Perâkende, her tekil çadıra düşen 4.08/5.08'lik kalabalıklık derecesiyle, diğer kâbileler gibidir. En yaşlıları seksen yaşında Efcân oğlu orta boylu, aksakallı Tahtacı Kilyüz Mehmed, ikisi de 70 yaşında Bektâş oğlu orta boylu, aksakallı Tahtacı Koca Mûsa ve Toykâr oğlu orta boylu, aksakallı Tahtacı Toykâr oğlu Mûslu olan cemâ'atin sagîrleri, tümü bir yaşında Kethüdâ Tahtacı İsmâil Beğ oğlu İbrâhim, Tahtacı Sâfî oğlu Ali, Tahtacı Emîn Hasan oğlu İbrâhim Burgulu ve Tahtacı Hızır oğlu Mustafa'dır.

Onomastik koşulları göz önüne aldığımızda, 136⁶⁴ kişiden 23'ü Ali, 12'si Velî, 10'u İbrâhim, 9'u Mustafa, 7'si Mehmed, 7'si Mûsa, 5'i Hasan, 4'ü Hüseyin, 4'ü İsmâil, 4'ü Halîl,

⁶⁴ Tahrîr memûrlarının gördüğü 100 kişiyi müteâkip, ek-sayım metoduyla 36 adı da işledik. Sayım sırasında tasnifimizi şekillendiren önemli bir etmen, ilk kez ayrı çadıra çıkan Tahtacı bireylerin hemen babalarının altına yazılması durumuyla şekillendi. Böylece ata adlarında, “acaba müteveffâ mı, yazımda bir şekilde yok muydu?” problemini büyük oranda yenebildik. Örneğin, Tahtacı Kel Mehmed oğlu 5. sıradaki Tahtacı İsmâil, Tahtacı Kürdoğlu Hüseyin oğlu 8. sıradaki Tahtacı Ali, Tahtacı Kürdoğlu Hasan Dayı'nın oğlu 10. sıradaki Tahtacı

4'ü Murâd, 4'ü Murtaza, 4'ü Mahmûd, 3'ü Bâlî, 3'ü Boran, 2'si Ahmed, 2'si Hızır, 2'si Seyfî, 1'i Efcân, 1'i Bektâş, 1'i Cücelü, 1'i Abdullah, 1'i Kanber, 1'i Süleymân, 1'i Hasancık, 1'i Gâzî, 1'i Toykâr, 1'i Mûslu, 1'i Sâfî, 1'i Cülleh/Celle, 1'i Eyyüb, 1'i Kapancı, 1'i Müftî, 1'i Fakîh, 1'i Ayrancı, 1'i Kablâncı, 1'i Cây,⁶⁵ 1'i Yûsuf, 1'i Mansûr, 1'i Kara Çalı, Delioğlan Koca ve 1'i Koca Kelle/Küle'h'dir.⁶⁶ Oymakta tasarruf edilen çift adlar: İbrâhim Burgulu, Velî Hasan ve Emîn Hasan'dır. Kullanılan lakaplar: Kara (5), Koca (2), Kürdoğlu (2), Öksüz, Bodur, Semiz, Araboğlu, Cehûd, Tosun, Mürengli, Leğlekoğlu, Öksüz Alioğlu, Kel, İnce ve Kilyüz, Kürdoğlu Dayı, Çalıoğlu, Sarı, Giridlioğlu, Puştî, Hindîoğlu, Abdâloğlu, Çâkır ve Toykâroğlu'dur.

Grafik 13: İfrâz Kalemî Aşireti'nden Semizoğlu Cemâ'ati'nden Tahtacı Kâbilesi Perâkendesinde Kullanılan Yaygın Adlar

Kaynak: (BOA, NFS.d., 2906, s. 40-42)

1831 itibâriyle, 100 erkeğin genel yaş ortalaması 20.92; 59 ergin bireyin 31.32, 41 çocuğun 5.95'dir. Semizoğlu Cemâ'ati'nden Tahtacı Kabîlesi'nde gerek rûhsal, gerekse de bedenen kimi rahatsızlıkları deneyimleyen kişiler bulunur: Tahtacı Ali oğlu 3 yaşındaki bîzebân Velî, Velî Hasan oğlu bîzebân/mezcûb Koca Kelle (2), Tahtacı Koca Mûsa oğlu sağır Mustafa (15). Perâkende mensubu 100 erkekten; 43'ü orta, 1'i uzunca, 3'ü uzun boyludur. 30'u kara, 5'i ter, 1'i sarı bıyıklı; 6'sı ak, 4'ü kır ve 4'ü kara sakallıdır. Akrabalık ölçeğinde,

Mûsa, Tahtacı Gâzi oğlu Tahtacı Hasan, Tahtacı Giridlioğlu İsmâil'in oğulları 24./25. sıralardaki Tahtacı Murtaza/Tahtacı Hızır, Tahtacı Koca Mûsa oğlu 28. sıradaki Tahtacı İnce Mehmed ve Tahtacı Toykâroğlu Mûslu oğlu 30. haymedeki Tahtacı Velî hemen 1831'de aşiret içinde yaşayan atalarının altına tahrîr olunmuşlardır.

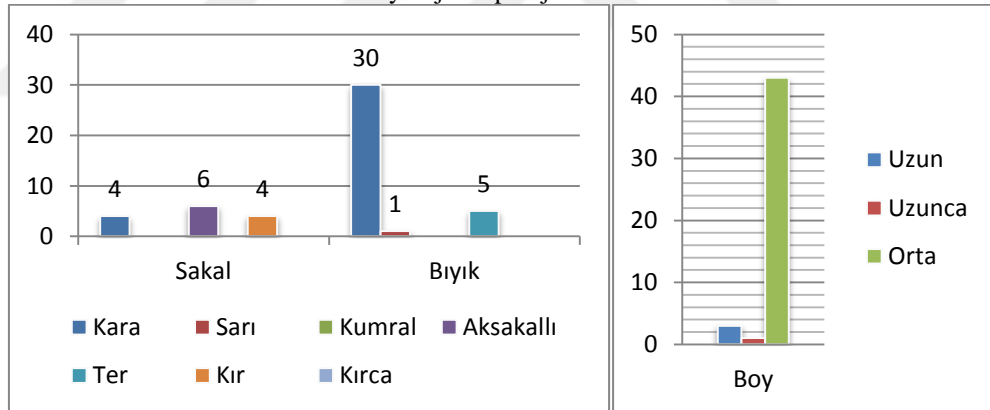
⁶⁵ Özellikle sadece baba neslinde zikredilen "Müftî, Fakîh, Ayrancı, Kablâncı ve Cây" gibi isimler sonu "-oğlu" ile bitecek sülâle adları oluşturabilir.

⁶⁶ Koca Kelle şeklini tercih ettiğimiz bu adın sâhibi, kimi özellikleri nedeniyle özel bir konumdadır. Kendisi, "bîzebân-mezcûb" tarifîyle nitelendiği için oymak üyelerinin ona "Koca Kelle" dediğini varsayıyoruz. Bu onun özel durumuna bir vurgu, belki de aşiret içinde bizim şu an bilemediğimiz başka bir anlama işaretidir.

çadır sâhiplerine iltisâklı 1 torun,⁶⁷ 1 yeğen,⁶⁸ 4 kârındaş, 1'i üğü/üveği 43 oğul⁶⁹ ve 3 yetim⁷⁰ vardır.

Zikredilenlerden 8'i şâbb-ı emred, 5'i mürâhik ve 32'si sagîr tasnifindedir. 48 haymenin 26'sını birer baba yönetirken, kalan 22'sinden 17'sinde tek erkek, 3'ünde kârındaşlar yaşar ve 2'sinde bir yeğen ile bir yetîme refâkat eden 2 yetişkin vardır. Bu kıskaçta, farklı ailesel ilişkilere temâs edebilmek metnimizin nitel amacıdır. Zikretmeliyiz ki bu “yetişkinler” günümüz toplumunda küçük denebilecek yaşlardaki kişilerdi: 10 yaşındaki Müftî oğlu (Müftüoğlu) yetim Mahmûd'a bakan 20 yaşındaki Tahtacı Eyyüb, Hasancık oğlu Hüseyin'e (4) refâkat eden 20 yaşındaki Tahtacı Abdâloğlu Mahmûd. Bu isimlerin ötesinde bir kişi de var ki, o da 34 yaşında Tahtacı Kara Hüseyin'dir. Kendisi üvey oğlu İbrâhimoğlu Hızır (5), bîzebân/meczûb kardeşi Koca Kelle (2) ve yanında sâkin yetim Halil oğlu Mustafa (6)'nın geçimini sağlıyordu. Bununla beraber, 2906 Numaralı Aydın Vilâyeti Müslim Nüfus Defteri'ndeki yedinci Tahtacı teşekkülü Semizoğlu Tahtacıları, liderinin adında kethüdâ geçen ikinci gruptur. Bu lider, uzunca boylu, kara sakallı 30 yaşındaki “Aşîret Kethüdâsı” Tahtacı İsmâil Beğ'dir (BOA, NFS.d., 2906, s. 40).

Grafik 14: İfrâz Kalemi Aşîreti'nden Semizoğlu Cemâ'ati'nden Tahtacı Kâbilesi Perâkendesinde Fiziyojik Tipoloji

Kaynak: (BOA, NFS.d., 2906, s. 40-42)

İfrâz Kalemi Aşîreti'nden Tahtacı Kabîlesi Perâkendesinde tahtacılık mesleğinde uzmanlaşmış 47 kişi bulunur. En küçük 2 Tahtacı bireyin yaşı 18'dir: Mûsa oğlu Tahtacı İbrâhim ve Kara Çalı oğlu Tahtacı Ali. Defterde isminin önüne başka türde meslek adı girilen

⁶⁷Bu torun defterde “Hüseyin'in oğlu” şeklinde kayıtlıdır: Tahtacı Kel Mehmed (55), çadırında oğlu Tahtacı Hüseyin (25) ile torunu Ali (3) beraber yaşıyordu (BOA, NFS.d., 2906, s. 41).

⁶⁸ Tahtacı Abdâloğlu Mahmûd (20), yeğeni Hasancık oğlu Hüseyin (4) ile aynı haymeyi paylaşıyordu (BOA, NFS.d., 2906, s. 42).

⁶⁹ Üvey veled ile birlikte 14 oğul tektir, kalan 28 oğul çeşitli sayılarda birbiriyle öz kardeşlerdir.

⁷⁰ İlk yetim, Tahtacı Kara Hüseyin'in çadırında sâkin 6 yaşında Halil oğlu Mustafa'dır. İkincisi Tahtacı Eyyüb'ün (20) yanında meskûn 10 yaşındaki Müftî oğlu (Müftüoğlu) Mahmûd'tur ki Tahtacı Eyyüb, eğer henüz evlenmiş ve bir çocuğu da dahâ yok ise sadece söz konusu yetim ile yaşamaktadır. Üçüncüsü, sâhib-i hayme 6 yaşında Kablâncı oğlu (Kablâncıoğlu) sagîr Semiz Ali'dir.

bir kişi yoktur. Kabilenin en erken evlenme yaşı 35 yaşında Tahtacı Mürengli Ali'nin oğlu 20 yaşındaki ter bıyıklı Mehmed'ten ıkardığımızı göre 14'dür.

1.8. Tahtacı Cemâ'ati Perakendesı

2906 Numaralı Aydın Vilâyeti Müslim Nüfûs Defteri'ne yazılan sekizinci Tahtacı bölüğü, Tahtacı Cemâ'ati Perâkendesı'dır (BOA, NFS.d., 2906, s. 42-43).⁷¹ Birûnabâd Kazâsı'nın Peykârbaşı karyesinde oturan Tahtacı Cemâ'ati Perâkendesı, emsâllerinde defaâtle tesâdüf ettiğimiz gibi hayât biçimleri zâviyesinden şöyle resmedilmiştir: “sayf ü şitâda Nâhîye-i mezkûra tâbi' Peykârbaşı Karyesi'nde iskân eden.” Birûnabâd Kazâsı'nın günümüz İzmir-Bornova coğrafyasına tekabül ettiğini evvelce söylemiştik. Fakat tıpkı aynı deftere yazılan altıncı Tahtacı bölümünde olduğu gibi Tahtacı Cemâ'ati Perakendesı'nin müspet coğrafyasını belirleyemiyoruz. H. 28.04.1292/M. 3 Haziran 1875 tarihli bir belgede yer alan “İzmir'de kâ'in Peykârbaşı Mukâta'ası'nın...” ifâdesinde geçen yer, kuvvetle muhtemel şimdi bahsettiğimiz Peykârbaşı'dır (BOA, HR.MKT., 879/73-2). Fakat İzmir-Birûnabâd'a konumlandırığımız bu yeri haritada doğruca gösteremiyoruz. Bu nedenle altıncı bölüm için hazırladığımız haritadaki işâretli yer içinde “herhangi bir yeredir” demekten başka çıkar yolumuz yok gibidir. Elimizde mevcût 2906 numaralı Müslim Nüfûs Defteri dışında, Peykârbaşı Tahtacı zümresi için ulaşılabılır başka bir kaynak yoktur.

Peykârbaşı Tahtacı Perâkendesı, yaz ve kış adı geçen karye dâhilinde çadırlarında oturuyor, konar-göçer iskân üslubıyla mesleklerine elverişli muhitlerde kereste işliyorlardı.⁷² 1831'de, Kara Mustafa oğlu Tahtacı İbrâhim'in başkanlığındaki cemâat; 16 çadırlık küçük bir topluluk olup, 36'sı erkek 68/84 mensuptan müteşekkildir. Perâkende, adırlarında meskûn 36 erkek temel alınarak incelendiğinde haymelerden 5'inin 1, 7'sinin 2, 1'inin 3, 1'inin 4, 2'sinin 5 kişiye evlik yaptığını kaydediyoruz. Perâkende, her tekil çadıra düşen 4.25/5.25'lik ortalama kalabalıkla, diğer oymaklarla aynı oransal yapıyı izler. En yaşı üyesi elli beş yaşında orta boylu, kara sakallı Tahtacı Bilâvoğlu Bıçak Ahmed olan cemâ'atin en küçük fertleri; tümü de

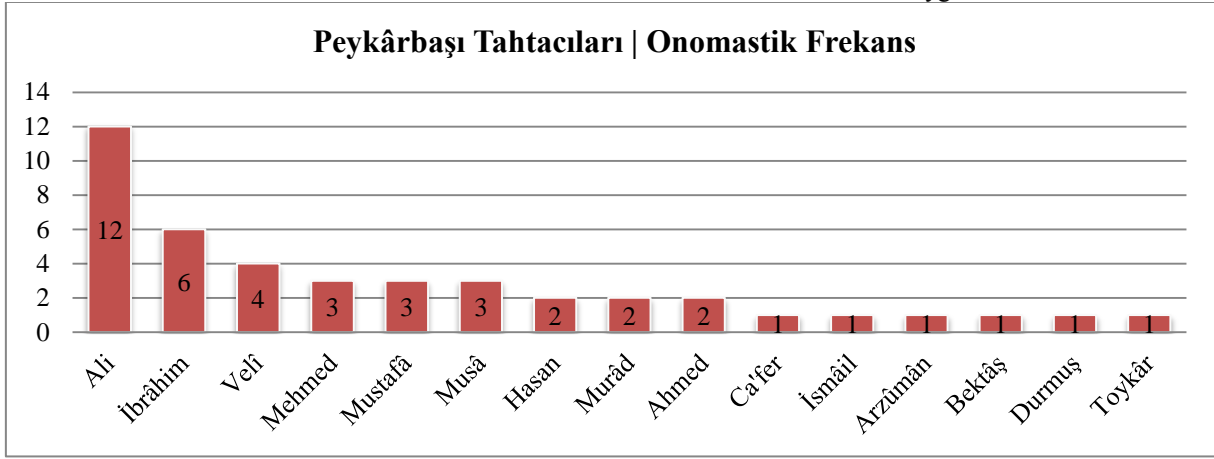
⁷¹ Mevzûbahis sekizinci Perâkende, “Birûnabâd Kazâsı Mahkemesi siciline kayd olunmuşdur.” derkenârıyla defterin kırk ikinci sayfasında kaydedilmeye başlanmıştır (BOA, NFS.d., 2906, s. 42).

⁷² Peykârbaşı Tahtacı Perâkendesı'nin, karyede “iskân üzere” olması bu defterde ulaşılabildiğimiz Tahtacı zümrelerinin yerleşiklik algısını sunması bakımından önemlidir. Her şeyden önce akla şu getirilmelidir: Bir karyede çadırlarda oturan, mesleklerini ifâ etmek için yakın ormanlık alanları gezme mecburiyetindeki bir kâbile. Bu betimlemede “karyede sürekli oturma” yapısına uygun olmayan bir şeyler vardır. Hatırlarsak, örneğin Tahtacı Cemâ'ati'nden İmâmoğlu Kâbilesi “Üzümlükum karyesi civârında”, Hâci Emîr Beğ'in idâresindeki İfrâz Kalemî Aşîreti'nden Tahtacı Cemâ'ati Perâkendesı “Karakuyu karyesi civârında” ve Tahtacı Kethüdâ İsmâil Beğ'in yönettiği İfrâz Kalemî Aşîreti'nden Semizoğlu Cemâ'ati'nden Tahtacı Kabîlesi Perâkendesı “Melemen İskelesi civârında” faaliyet gösteriyorlardı. Yani karyeleriyle belli bir ilişki kurmuş olsalar bile, gezici yapıları hâlen kendileri için önemli etmenlerden biriydi. İşte bu açıdan, Peykârbaşı Tahtacı Perâkendesı'nin de oturdukları belirtilen karyeyle ilişkilerinin bu yönde ilerlediğini, hâliyle tam teşekküllü bir yerleşiklik algısı kurmanın yanıtacağını söyleyebiliriz.

bir yaşında Tahtacı Hasan oğlu Murâd, Tahtacı Burunsuz İbrâhim oğlu Ali, Tahtacı Tosun Ali oğlu Mustafa ve Tahtacı Bilâvoğlu Bıçak Ahmed oğlu İbrâhim'dir.

İsmen araştırdığımız 48⁷³ kişinin 12'si Ali, 6'sı İbrâhim, 4'ü Velî, 3'ü Mehmed, 3'ü Mustafa, 3'ü Mûsa, 2'si Hasan, 2'si Murâd, 2'si Ahmed, 1'i Ca'fer, 1'i İsmâil, 1'i Durmuş, 1'i Halîl, 1'i Arzûmân, 1'i Bektâş, 1'i Toykâr, 1'i Ramazân, 1'i Yûsuf, 1'i Bâlî ve 1'i Cum'a'dır. Oymakta çift isimli sadece bir Tahtacı vardır: Bıçak Ahmed. Kullanılan lakaplar Yetîm, Manâv, Tosun, İkiz, Gök, Burunsuz, Bilâvoğlu Bıçak ve Talâkloğlu'dur. 1831 itibâriyle, 36 erkeğin yaş ortalaması 16.11; 18 ergin bireyin 27.05, 18 çocuğun 5.16'dır. Ayrıca Peykârbaşı Tahtacıları içinde rûhsal-maddî herhangi bir hastalıktan muzdarip olan yoktur.

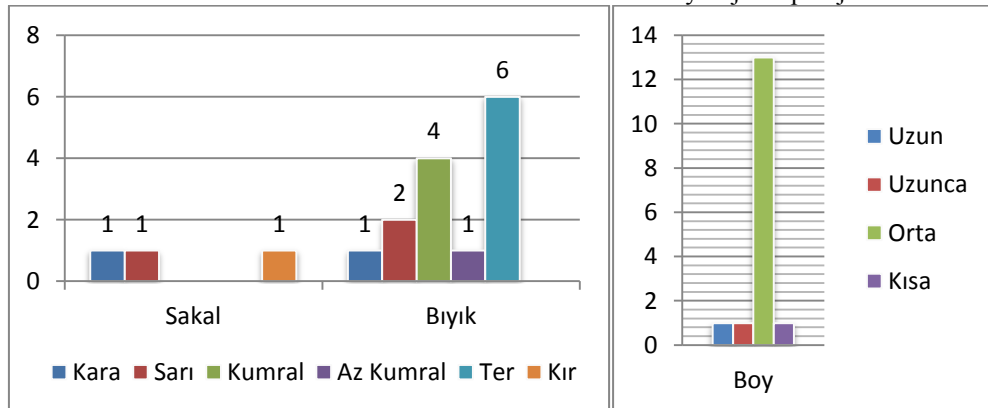
Grafik 15: Tahtacı Cemâ'ati Perakendesinde Kullanılan Yaygın Adlar

Kaynak: (BOA, NFS.d., 2906, s. 42-43)

Oymaktaki 36 erkekten; 1'i kısa, 13'ü orta, 1'i uzunca ve 1'i uzun boyludur. 1'i kara, 6'sı ter, 4'ü kumral, 1'i az kumral, 2'i sarı bıyıklı; 1'i kır, 1'i sarı ve 1'i kara sakallıdır.

Grafik 16: Tahtacı Cemâ'ati Perakendesinde Fizyolojik Tipoloji

Kaynak: (BOA, NFS.d., 2906, s. 42-43)

⁷³ İsimlerin tetkikine sayımda tahrîr memûrlarının gördüğü 36 kişiye, ayrıca saydığımız 12 ata adını da kattık.

Akrabalık ilişkilerinde, çadır sâhiplerine bağlı 1 kârındaş⁷⁴ ve 1'i üğü/üveği 18 öz oğul⁷⁵ 19 evlâd vâkidir. Zikredilenlerden 1'i genç,⁷⁶ 1'i şâbb-ı emred, 1'i mürâhik ve 17'si sagîrdir. 16 haymenin 10'unu babalar idâre ederken, kalan 6'sından 5'inde tek erkek yaşar ve 1'inde karındâşlar beraberdir. Ek olarak, tahtacılık yapan 16 kişi bulunur. En küçük Tahtacı bireyin yaşı 16'dır: Gök Ali oğlu Tahtacı Hasan. Defterde isminin önüne başka türde meslek adı girilen bir kişi yoktur. Kabilenin en erken evlenme yaşı, 25 yaşında Tahtacı Tosun Ali'nin sagîr oğlu İbrâhim (8)'den hareketle 16'dır.

2. 2966 Numaralı Aydın Vilâyeti Müslim Nüfûs Defteri'nde Tahtacı Aşîretleri

2966 numaralı Aydın Vilâyeti Müslim Nüfûs Defteri, H. 1246/M. 1831 tarihli, ciltsiz, ebrûsuz ve 20x55 ebâdında olup varak usûlune göre hazırlanmıştır (BOA, NFS.d., 2966). Defter, “Aydın Sancağı kazâlarının sâhalarında yaz ve kış mutavattın olan ve gerek gayr-ı mutavattın olub Sancağ-ı mezbur hûdûdunda kışlayub eyyâm-ı sayfda ahar mahale nakl ile yazlayan konar göçer bi'l-cümle aşâ'ir-i mevcûde-i mütenevvi'anın bir ferdi girüye birağılmayarak kebir ü sagîr zükûrunun sinn ve eşgâllerini mübeyyin esâmileri defteridir” başlığını taşır (BOA, NFS.d., 2966, vr. 2/a). Aydın Sancağı; Alaşehir, Kuyucak, Salihli, Bayındır, Tire, Yenipazar, Yenişehir-i Aydın, Birgi, Keles ve İnegöl Kâzası'nın çeşitli saha veya karyelerinde bulunan Türkmenlerin nüfûs bilgilerini ihtivâ eder. Haliyle ilki Bâındır, diğeri Tire Kazâsı'nda olmak üzere iki “konar-göçer” Tahtacı Perâkendesini mevcut deftere kaydedilmiştir. Üzerinde çalıştığımız bu defterin tasarımsal yapısı, tahrir tarzı emsâllerine bakışla detaydan uzak olduğu için ailevî hiyerarşideki konum ve meslekî nitelik gibi başat değerlendirme kıstaslarımız, defterin içeriğinden doğrudan tespit edilememektedir. Keza hanelerin varlığı ve niceliği noktasında, müspet bir sayı üretmemiz de imkân dâhilinde değildir. Çünkü tahrîr memûrları sadece isimlerin kaydına odaklanmış, herhangi bir hâne verisini deftere işlememişlerdir.

2.1 Gündüzoğlu Perâkendesini'nde Bulunan Tahtacı Konar-Göçer Aşîreti

2966 Numaralı Aydın Vilâyeti Müslim Nüfûs Defteri'nin ilk Tahtacı oymağı; “Tahtacı Konar-Göçer Aşîreti” biçiminde adlandırılmış ve “Bâındır Kazâsı sahâsında” şeklinde konumlandırılarak tahrîr olunmuştur (BOA, NFS.d., 2966, vr. 31/b). Belgenin hâzırlandığı zaman diliminde Aydın Sancağı'na bağlı bir kazâ olan Bâındır, günümüz İzmir'inde kabaca

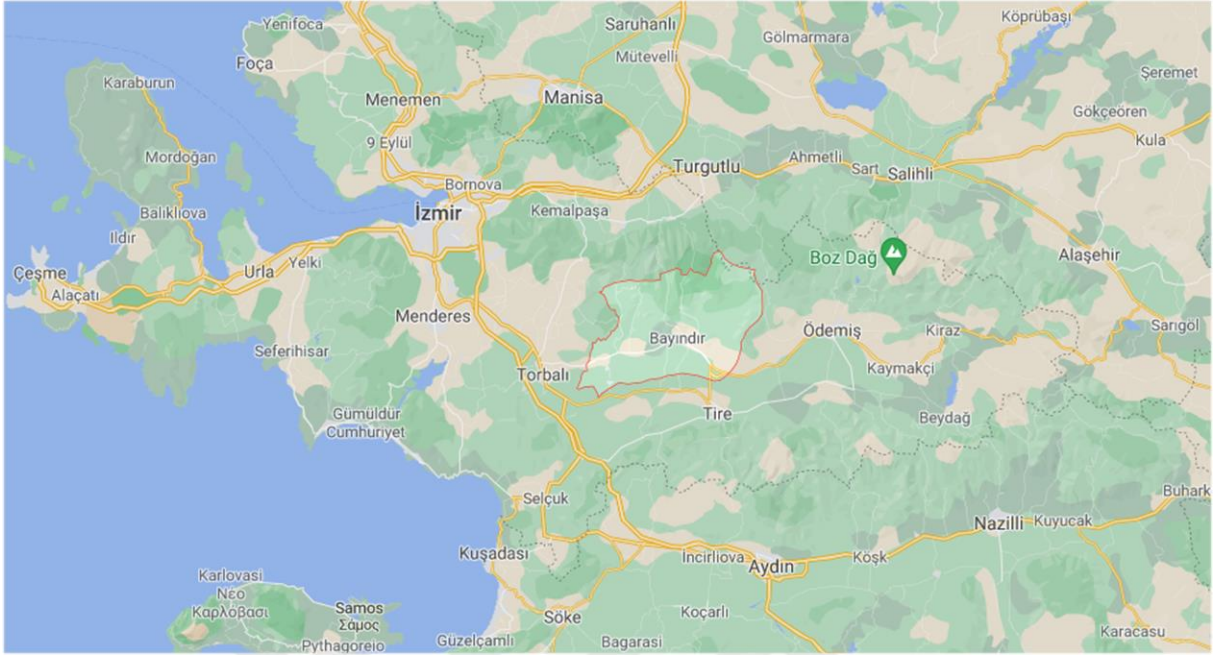
⁷⁴ Tahtacı Mehmed (22), kârındaşı İbrâhim (13) ile beraber yaşıyordu (BOA, NFS.d., 2906, s. 42).

⁷⁵ Velî oğlu Tahtacı Yetîm Ali (23), Manâv Ali oğlu Mehmed (6)'e babalık ediyordu. 18 oğuldan 5'i tek, kalan 13'ü birbiriyle öz kardeşti (BOA, NFS.d., 2906, s. 42).

⁷⁶ Tahtacı İbrâhim (50) oğlu Mustafa (16), şâbb-ı emred terimi yerine “genç” denilerek nitelenmiştir (BOA, NFS.d., 2906, s. 42).

Bayındır ilçesine denk gelir. (Akbar, 2001: 19; Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 2017: 95; Devlet Arşivleri Başkanlığı, 2020: 82).

Harita 8: Gündüzoğlu Perâkendesinde Bulunan Tahtacı Konar-Göçer Aşîreti'nin Konumu

Kaynak: Google Haritalar. *Bayındır/İzmir*. Erişim adresi: <https://www.google.com.tr/maps/place/Bayındır,+İzmir> (erişim tarihi: 09.07.2021)

1831'de Bâyardır'ın muhtelif bir yerinde olan konar-göçer teşekkül; Bâyardır Kazâsı'nın temettuât evrâkında kayda geçmiş değilse de, Bâyardır Tahtacıları'ndan bazı kişiler içinde buldukları sosyal-gündelik olaylarla adlarının 19. yüzyılın ikinci yarısında arşive geçmesine sebep olmuşlardır (BOA, A.MKT.UM., 163/56).⁷⁷

Tahtacı Konar-Göçer 'Aşîreti, Bâyardır Kazâsı dâhilinde hayme-nişîn⁷⁸ şekilde oturuyor, bölge konjonktüründe tahtacılık yapabilecekleri noktalarda gezici bir yaşam sürdürüyorlardı. 1831'de, Murtaza Beğ'in idâresindeki oba; yaklaşık 14/20 çadırlık dar yapılı

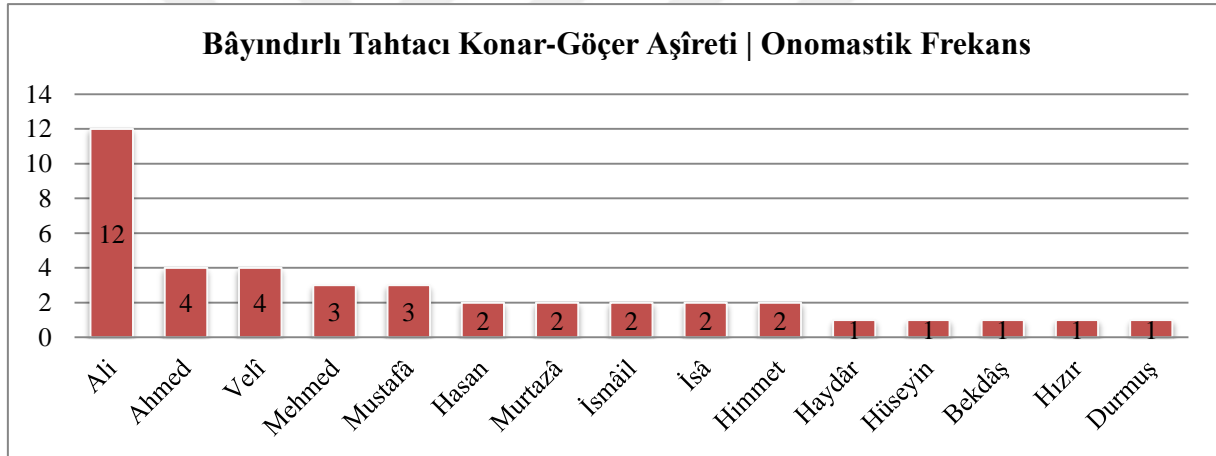
⁷⁷ Elbette 1831'de Bâyardır'da karşılaştığımız Tahtacı teşekkülü ile yaklaşık bu tarihten yirmi üç sene sonra görmeye başladığımız Tahtacılar doğrudan aynı aşîretten geliyorlar diyemeyiz. Bu kanıtlanması şu anki bilimsel imkânlarımız doğrultusunda güçtür. Dolayısıyla sadece Bâyardır bölgesindeki Tahtacı varlığını çeşitli belgelerle göstermeyi hedefliyoruz. Bu noktada; Bâyardır'da hayme-nişîn Tahtacı Aşîreti'nden Karaoğlan oğlu Mustafa'nın, Ödemiş Kazâsı'ndan Hasan oğlu Hüseyin'i öldürdüğü iddiâsı oldukça ses getirmiş, problemin gelişimini izleyebileceğimiz fazlaca belge üretilmiştir. Meselenin H. 1270-1280/M. 1854-1863 arasında aldığı şekil ve nihâyeti için BOA'da yukarıda sunduğumuz belge dışında bkz. (A.MKT.UM., 163/56; MVL., 214/52; A.MKT.UM., 240/83; MVL., 219/32; MVL., 220/71; A.MKT.MVL., 86/55; MVL., 660/61).

⁷⁸ Elimizdeki nüfus defteri, buradaki Tahtacıların çadırlarda olup olmadığı hakkında doğrudan bir bilgi vermez. Nitekim konar-göçer şekilde yaşayan bir Tahtacı teşekkülünün hiç değilse, 1831 itibarıyla çadırlarda hayat sürmesini beklemek doğaldır. Bâyardır toprağında, sonraki on yıllarda var olmayı sürdüren Tahtacılarla ilgili resmî yazışmaları içeren müteferrik bazı belgeler, buradaki Tahtacı konar-göçerlerin hayme-nişîn doğalarını da vurgularlar: Örneğin H. 07.12.1270/M. 10 Nisan 1854 tarihli bir belgede yer alan "Aydın Sancağı'na tâbi Bâyardır Kazâsı civârında hayme-nişîn Tahtacı Aşîreti ahâlisinden..." bilgisi, 1831 yılının nüfus tahririnde konar-göçer diye tasvir edilen Bâyardırlı Tahtacı teşekkülünü ileriye dönük biçimde kucaklayabilir (BOA A.MKT.UM., 163/56). Ayrıca bölgedeki Tahtacı 'Aşîreti'nin çadırda oturduğunu realitesi ile ilgili BOA'da ayrıca bkz. (MVL., 214/52; 220/71).

bir topluluktur⁷⁹ ve 53'ü erkek 91/110⁸⁰ mensûbu vardır.⁸¹14 çadıra düşen 53 erkek merkeze konarak incelendiğinde, haymelerden 2'sinin 1, 1'inin 2, 5'inin 3, 3'ünün 5, 2'sinin 6 ve 1'inin 7 kişiye barınaklık yaptığını keşfederiz. Aşîret hayme başına düşen 4.78/5.78'lik çadır- içi doluluk derecesiyle, kendisi gibi Aydın ve İzmir'de mukim Alevî Tahtacı Ocakları'na yakın diğer Tahtacı birimlerini hatırlatır. En yaşlıları beşi de elli yaşında aksakallı Akça, Sırşemli, Koca Mehmed, Kel Oğlan ve Köse İbrâhim olan cemâ'atin en küçükleri; üçü de bir yaşında Ali, Koca Oğlan ve Bekdâş'tır.

Aşîret erkeklerinin fişlediğimiz 53⁸² adından 12'si Ali, 5'i Ahmed, 4'ü Velî, 3'ü Mehmed, 3'ü Mustafa, 2'i Hasan, 2'si Murtaza, 2'si İsmâil, 2'si İsâ, 2'si Himmet, 1'i İbrâhim, 1'i Süleymân, 1'i Murâd, 1'i Haydar, 1'i İbiş, 1'i Hüseyin, 1'i Bekdâş, 1'i Hızır, 1'i Akça, 1'i Bürka/Berkû (?), 1'i Durmuş, 1'i Sırşemli, 1'i Kara Oğlan, 1'i Koca Oğlan, 1'i Kel Oğlan ve 1'i Tavîl Oğlan'dır.

Grafik 17: Gündüzoğlu Perâkendesinde Bulunan Tahtacı Konar-Göçer Aşîreti'nde Kullanılan Yaygın Adlar

Kaynak: (BOA, NFS.d., 2966, vr. 31/b)

⁷⁹ Belge, çadır sayısını saptayabileceğimiz en ufak bir ipucu sağlamıyor. Vesikada geçen “kârındaşı, oğlu, birâderi vb.” ifâdelerden çıkardığımız sonuca göre temelde 14 haymelik bir yapıdan bahsedilebilir. Fakat yine de göz önüne getirilecek türlü etmenler bu sayıyı yükseltebilir. Konar-göçer perâkende içinde hiç değilse bile en az 6 kişi herhangi bir tanıma sâhip değildir. Yani ne sakal-bıyık bilgileri ne de oğul/kardeş olduklarına ilişkin bir şey yoktur. Bir kişiye, tek başına yaşıyor gibi görünse de, başka bir haymeye de kayıtlılık ihtimâlini hesapta tutmalıyız. Bu oymak üyeleri, hâlihazır 14 çadıra, taktîbî +5 ile +6 arası bir değer katabilir (BOA, NFS.d., 2966, vr. 31/b).

⁸⁰ Bu değeri elde ederken çadırları, bu koşullar içinde görece mutedil olduğunu düşündüğümüz bir sayı olan 19 adet aldık. Bu değerin 2 ve 3 ile çarpımlarını 53'lük erkek yekûnuna kattık. Haymelere dağılımı sayısal ölçekte gösterebilmek için için 10. sıradaki Tavîl Oğlan'ın ardı sıra yazılmış 5 bireyi ona bağlı gösterdik. Ayrıca 13. eve koyduğumuz Ahmed'i önünde ve sonunda yerleştirebileceğimiz mantıken uygun bir ev olmadığından bağımsız – tıpkı 9. sıradaki Kel Oğlan/Keloğlan gibi– bir sâhip-i hayme kabûl ettik. Veri, aşîret toplamını hepten temsil etmemektedir. Çünkü toplam nüfusu bulmak için çadırları 19 alırken, dağılımı 14 hayme üzerinden yaptık. Bu noktada, analizi “eğer çadırlar gerçekten 14'se dağılım böyle olabilirdi” mantığıyla inceleyebiliriz. Dahâ fazlasını çözümleyebilecek imkândan yoksunuz (BOA, NFS.d., 2966, vr. 31/b).

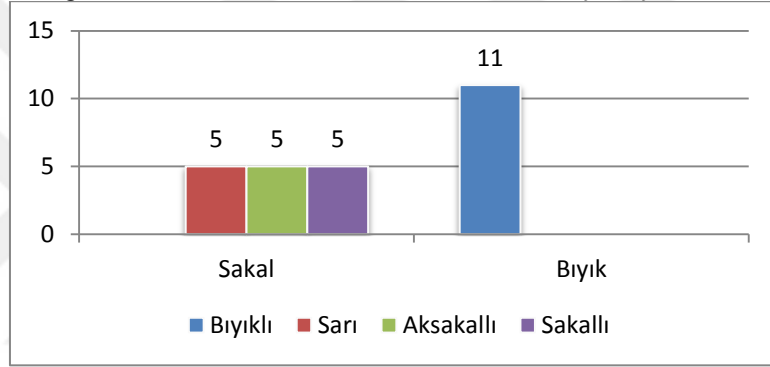
⁸¹ Toplam için hayme-temelli sayımdan çıkarak, 53'ü 2 ile de çarpabiliriz (53x2=106). Fakat bu noktada, çadırların iç-özüllüğünü tamâmen yitirmesine neden olabilir, Tahtacı kadınların herhangi bir çadırda bulunup-bulunmama serbestisini tamamen standartlaştırabiliriz.

⁸² Defterde yapısal tarzda, yani “... bin ...” şeklinde bir ata/cedd adı yoktur. Sayıma girenlerin hepsi, tahrîr memûrlarının doğrudan gördüğü kişilerdir.

Oymakta çift isimli Tahtacılar: Velî Ahmed ve Velî Hasan'dır. Kullanılan lakaplar: Koca (2), Çolak Kara (1), Eski, Tavîl ve Köse'dir⁸³ 1831 itibarıyla, 53 erkeğin yaş ortalaması 21.24; 31 ergin bireyin 32.35, 22 çocuğun 5.59'dur. Yazım sırasında, sakallı Çolak Kara Ali dışında bedensel engelli başka biri kaydedilmiş değildir.⁸⁴

Bâyındırlı Tahtacı Konar-Göçer Aşîretî'nin, nüfus tahrir memurlarının ortaya koyduğu yazım tarzı nedeniyle tafsilâtlı tipolojik bilgisinden yoksunuz. Bu nedenle, aşîretin boy uzunluğu durumuna dâir hiçbir şey öğrenemediğimiz gibi sadece 11'inin bıyıklı, 5'inin sarı, 5'inin ak, 5'inin renk bilgisi kaydedilmeksizin sakallı olduğunu bulabiliyoruz. Akrabalık ilişkilerinde, çadır sâhiplerine zimmetli 8 kârındaş, 1 birâder, 21 oğul evlâd ve bir sülüs sagîr mevcuttur. Çadırların reisleri, ezici çoğunlukla babalar gibi gözükse de açıkladığımız sebeplerden ötürü kesin rakam ve/veya sayılar üzerinden konuşmayı tercih ediyoruz.

Grafik 18: Gündüzoğlu Perâkendesî'nde Bulunan Tahtacı Konar-Göçer Aşîretî'nde Fizyolojik Tipoloji

Kaynak: (BOA, NFS.d., 2966, vr. 31/b)

Defterin karışık doğası sebebiyle, kârındaş ile oğulların akrabalık pâyelerini kime göre edindikleri belirsizdir. Örneğin 2. çadırın 5. numerosunda vâki “kârındaşı” Mehmed (20), bu ailesel bağını çadır yöneticisi Tavîl Ahmed (45)'e göre mi yoksa oğlu Ali'ye (20) göre mi edinmiştir? Ya da 4. çadırdaki sâkin 5 numarolu Bekdâş kimin kardeşidir? Bunlar ve yine aynı minvâlde üretilebilecek taze sorularımız, ne yazık ki, yanıtız kalmaya mahkûmdur (BOA, NFS.d., 2966, vr. 31/b).

Girilen sayısal değerlere bakıldığında; 50, 45, 40 ve 20 yaşlarında görülen süreğen tekrarlayış, sinn bölmesinin bu açıdan dikkat çekmesine neden olmaktadır. Bu çerçevede bölge Tahtacıları için en erken evlenme yaşını, Tavîl Ahmed oğlu Kara Oğlan, İsmâil oğlu Velî ve Hasan oğlu Ali'nin 45'e 20'lik oranlarıyla 24 buluyoruz. Diğer teşekküller ile mukâyese edildiğinde fazla yüksek olan bu veri, evrâkın yorum-kısıtlılığında doğmakta ve haliyle 24 yaştan daha düşük bir değere ulaşabilmek olasıdır.

⁸³ Köse, “Aksakallı” tasviriyle temâyüz eden İbrâhim adlı kişinin lakabıdır. Bu kâbile içinde alt-anlamı olan başka bir şeyden kaynaklanabileceği gibi bir tahrir hatası da olabilir (BOA, NFS.d., 2966, vr. 31/b).

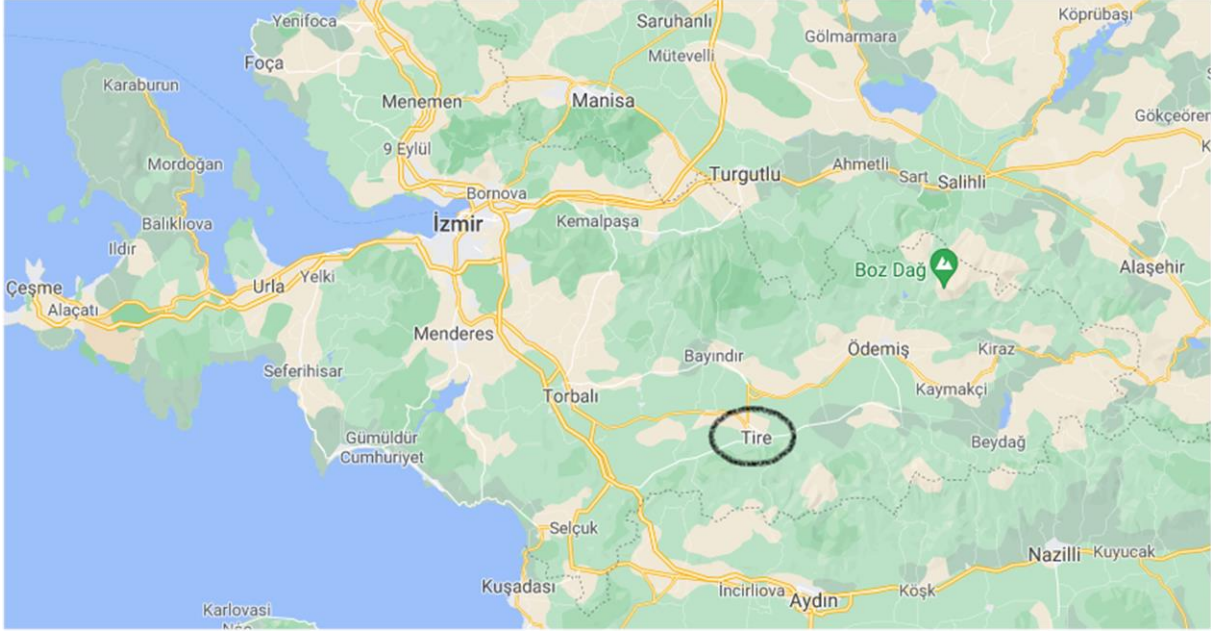
⁸⁴ Sözü edilen bedensel rahatsızlık derkenâr ile açıklanmış değildir. Sıfât şeklinde ismin önüne yazılmıştır (BOA, NFS.d., 2966, vr. 31/b).

Aşîretin meslekî niteliği, isimlerin önüne “Tahtacı” sıfâtı ya da başka bir mesleğe işaret eden başka bir ibare eklenmediği için direkt belirtilememektedir. Nitekim konar-göçer bir Tahtacı topluluğunun, geçimsel ölçekte yine tahtacılık meşğâlesine yöneleceğini tahmîn edilebilir (BOA, NFS.d., 2966, vr. 31/b).

2.2 Tire Kazâsı’nda Çıplak Kurbunda Konar-Göçer Tahtacı Perâkendesini

2966 Numaralı Aydın Vilâyeti Müslim Nüfus Defteri’nin ikinci Tahtacı oymağı; “Konar-Göçer Tahtacı Perâkendesini” biçiminde adlandırılmış, “Tire Kazâsı’nda Çıplak kurbunda” şeklinde konumlandırılarak tahrîr olunmuştur (BOA, NFS.d., 2966, vr. 83/b-84/a). Belgenin hâzırlandığı zaman diliminde Aydın Sancağı’na bağlı bir kazâ olan Tire, günümüz İzmir’inde yine aynı adla Tire ilçesine tekabül eder (Akbayar, 2001: 160; Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 2017: 756; Devlet Arşivleri Başkanlığı, 2020: 445).

Harita 9: Tire Kazâsı’nda Çıplak Kurbunda Konar-Göçer Tahtacı Perâkendesini’nin Konumu

Kaynak: Google Haritalar. *Tire/İzmir*. Erişim adresi: <https://www.google.com.tr/maps/place/Tire,+İzmir> (erişim tarihi: 09.07.2021)

Buna binâen bölgede var olan Çıplak karyesinin müspet konumunu tespit etmek pek müşküldür. 1831’de Tire’nin Çıplak karyesi kurbunda meskûn konar-göçer topluluk; Tire Kazâsı’nın H. 1261/M. 1845 tarihli ve 2721 numaralı Çıplak karyesi temettuat evrâkında kayda geçmemiştir (BOA, ML.VRD.TMT.d., 2721). Bununla beraber, icmâl nitelikli bir temettuat belgesinde ve müdâhil oldukları bazı sosyo-ekonomik durumları nakleden

vesikalarda Tire Kazâsı'nda yaşayan Tahtacıların izini sürebiliyoruz (BOA, A.MKT.DV., 178/94; A.MKT.MHM., 753/102; ML.VRD.TMT.d., 2668, s. 3).⁸⁵

Konar-Göçer Tahtacı Perâkendesî, Tire Kazâsı'nın Çıplak karyesi yakınında hayme-nişîn⁸⁶ halde bulunuyor, özellikle zikredilen karyenin çevresinde tahtacılığa elverişli noktalarda geziyorlardı. 1831'de, Danacıoğlu Ali Beğ'in idâresindeki oba; yaklaşık 15/20 çadırlık küçük boyutlu bir oymaktır ve 56'sı erkek 94/110⁸⁷ mensûbu vardır. 15 çadıra düşen 56 erkek merkeze konarak incelendiğinde, haymelerden 1'inin 1, 6'sının 2, 2'sinin 3, 3'ünün 4, 1'inin 6, 1'inin 7, 1'inin 12 (?) kişiye evlik yaptığını keşfederiz.⁸⁸ Aşîret hayme başına düşen 5.22/6.11'lik çadır-içi kalabalıklık oranıyla, Bâyırdırlı ve Aydın Vilâyeti'nin diğer Tahtacı teşekküllerini anımsatır. En yaşlıları 65 yaşında sakallı Hamza oğlu Murâd, en küçükleri; tümü bir yaşında Şekûroğlu Göçer Ali oğlu Velî, -baba ismi belirsiz- Ali, Köse Ali oğlu Ali'dir.

Belgeden çıkardığımız 68⁸⁹ adın 17'si Ali, 9'u Velî, 6'sı Şekûr, 4'ü Mehmed, 3'ü Ahmed, 3'ü İsmâil, 3'ü Ca'fer, 2'si İbrâhim, 2'si Hüseyin, 2'si Hasan, 2'si Mustafa, 2'si Hamza, 1'i Emin, 1'i Süleymân, 1'i Murâd, 1'i Âdem, 1'i Bektâş, 1'i Hızır, 1'i Seyfi, 1'i Sinân, 1'i Cûra, 1'i Bulanık,⁹⁰ 1'i Mercân⁹¹ ve 1'i Fettâh'tır. Oymakta çift-adlı kişi yoktur.

⁸⁵ Örneğin Tire'de Tahtacı 'Aşîreti'nden Veliyyüddin'in değirmenine yapılan haksız müdâhale (BOA., A.MKT.DV., 178/94) ve İfrâz-ı Zû'l-kadriyye mukâta'asından Tire'deki Tahtacı 'Aşîreti Perâkendesî'nin mâl-ı mîrîlerini tahsilde yaşanan anlaşmazlıktan (BOA, A.MKT.MHM., 753/102; A.MKT.UM, 71/9) bahsedilebilir. 2668 numaralı ve H. 1261/M. 1845 tarihli Tire Nüfus/Temettuât icmâlinde Çıplak karyesinin hemen altına "karye-i Tahtacıyân" şeklinde tahrîr edilmişlerdir; 1845'te Çıplak karyesinin hemen altına yine bir karye olarak kaydedilmelerine bakacak olursak, 1831'den sonra süreç içinde bu Tahtacıların yerleşik hayata geçmeye başladığını düşünebiliriz (BOA, ML.VRD.TMT.d., 2668, s. 3).

⁸⁶ Elimizdeki nüfus defteri, buradaki Tahtacıların çadırlarda olup-olmadığı hakkında herhangi bir bilgi vermez. Nitekim Tire'deki bu söz konusu aşîretin "konar-göçer" ve "perâkende" tasviri, Tireli Konar-Göçer Tahtacı Perâkendesî'nin çadırlarda yaşadığını ispatlayabilir. Ki aynı nitelikleri bu defterde kayıtlı Bâyırdırlı'daki Gündüzoğlu Perâkendesî'nde Bulunan Tahtacı Konar-Göçer Aşîreti'nde de tespit etmiştik (BOA, NFS.d., 2966, vr. 31/b).

⁸⁷ Bu değeri elde ederken çadırları, bu koşullar içinde görece mutedil sayı olan 18 aldık. Bu değer 2 ve 3 ile çarpımlarını 56'lık erkek yekûnuna kattık. Haymelere dağılımı gösterebilmek için 10. sıradaki Evlâdoğlu Hasan (60)'ın oğlu Ahmed'i müteâkiben ardı sıra yazılmış 7 ne'liği belirsiz bireyi Evlâdoğlu Hasan'a bağlı gösterdik. Ki bu da bir çadırdaki 12 kişinin yaşamasını gerekli kılar: Bu bir Tahtacı ailesinin 5/6'lık ortalama rakamının çok üstündedir. Dolayısıyla çadırlara dağılım namına şu an sunduğumuz şey, eğer gerçekten çadırlar 15 adet ise geçerlilik kazanabilir. Bunun dışında şayet 16, 17 veya 18 gibi bir sayıda hayme var olabileceği akıldaki tutulmalıdır (BOA, NFS.d., 2966, vr. 83/b-84/a).

⁸⁸ Belge, tıpkı Bâyırdırlı Tahtacı Konar-Göçer 'Aşîreti'nde tesadüf ettiğimiz gibi çadır sayısını bulabileceğimiz bir ipucu sağlamıyor. Vesikada geçen "kârındaşı, oğlu, sagîri vb." ifâdelerden yola çıkarsak en kötü ihtimâlle 15 haymelik bir yapıdan bahsedilebilir. Fakat yine de göz önüne getirilecek türlü etmenler bu sayıyı yükseltebilir: Konar-göçer perâkendede tanımsız/tanımlı-belirsiz en az 7 kişi vardır. Bu oymak üyeleri, hâlihazır 15 çadıra, takribî +4/+6 arası bir değer katabilir (BOA, NFS.d., 2966, vr. 83/b-84/a).

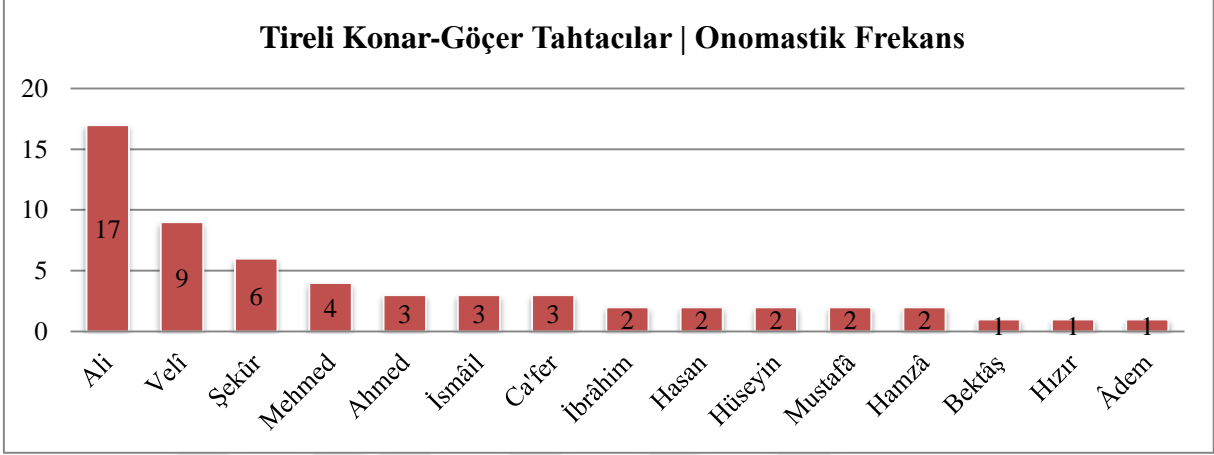
⁸⁹ Defterde yapısal tarzda, "... bin ..." şeklinde ata/cedd adı yoktur. Yazımda bulunan bir kişinin adı da, defterde yaşanan tahrîbât sonucu gözükmemektedir. Bu yüzden 56'lık gerçekten nüfustan 1 kişinin adını bilemiyoruz (BOA, NFS.d., 2966, vr. 83/b).

⁹⁰ Sadece baba neslinde geçen bu ad, 10. sıradaki sakallı Hüseyin'i (45) imler. "Bulanıkoğlu" şeklindeki yapıdan isim olarak "Bulanık"ı çıkardık. Nitekim salt soyadı da olabilir (BOA, NFS.d., 2966, vr. 84/a).

⁹¹ Zencî kökenden gelmesi kuvvetle muhtemeldir. Lâkabı, "Arab" şeklindedir. Mercân adına şu ana dek ulaştığımız nüfus defterlerinde sadece iki kez rastladık. Biri şimdi gördüğümüzdür, diğeri ise 2906 numaralı

Kullanılan lakaplar: Koca (4), Yetim (3), Danacıoğlu, Porsukoğlu, Göçek, Öksüz, Köse, Kör, Porsukoğlu, Evlâdoğlu, Künseli, Arab ve Kürklüoğlu'dur. 1831 itibarıyla; 54⁹² erkeğin yaş ortalaması 16.79; 21 ergin bireyin 35.57, 22 çocuğun 4.84'dür. Tahrirde, Koca Ali oğlu sakallı Kör Kara Velî dışında bedensel engelli birey bulunmaz.⁹³

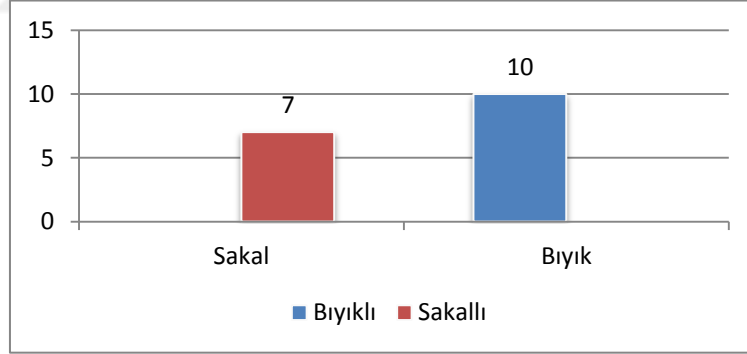
Grafik 19: Tire Kazası'nda Çıplak Kurbunda Konar-Göçer Tahtacı Perâkendesinde Kullanılan Yaygın Adlar

Kaynak: (BOA, NFS.d., 2966, vr. 83/b-84/a)

Tireli Konar-Göçer Tahtacı Perâkendesinde için, nüfus muharrirlerinin yazım tarzı nedeniyle tafsilâtli tipolojik bilgi üretmiyoruz: Aşîretin boy uzunluğuna dâir hiçbir şey bilmiyoruz; sadece 10'unun bıyıklı,⁹⁴ 7'sinin sakal bıraktığını görüyoruz.

Grafik 20: Tire Kazası'nda Çıplak Kurbunda Konar-Göçer Tahtacı Perâkendesinde Fizyolojik Tipoloji

Kaynak: (BOA, NFS.d., 2966, vr. 83/b-84/a)

Akrabalık ilişkilerinde, çadır sâhiplerine zimmetli 8 kârındaş, 3'ü sagîr olmak üzere 26 oğul evlâd, 3 yetim⁹⁵ ve muhtemelen 1 Zencî köle⁹⁶ mevcuttur. Yaş verileri incelendiğinde;

Nüfus Defteri'ne kayıtlı Kilizmân Tahtacıları içinde bahsedilen Abdullah oğlu Mercân'dır. Bu kişinin adının önünde de "Hidmetkârî Zencî" yazmaktaydı (BOA, NFS.d., 2906, s. 26).

⁹² Bir kişiye sinn verisi girilmediği ve bir birey de tamâmen silik olduğu için, 56'lık diliminden iki kişi eksiktir (BOA, NFS.d., 2966, vr. 83/b-84/a).

⁹³ Sözü edilen bedensel rahatsızlık derkenâr ile açıklanmış değildir. Sıfât şeklinde yazılmıştır (BOA, NFS.d., 2966, vr. 84/a).

⁹⁴ Bâli oğlu Cûra (3) ve Künseli Hızır (4) de bıyık bırakan yekûna dâhildir. Bu bir tahrir hatası mıdır, sinn değerleri yanlış mı girilmiştir? Doğrudan bir şey söylemek defterin mevcut koşullarında mümkün gözükmemektedir (BOA, NFS.d., 2966, vr. 83/b-84/a).

⁹⁵ Evlâdoğlu Hasan (60)'ın çadırında sâkin Sinân oğlu Ali (3), Koca Ali oğlu Hasan (22)'in yanındaki Mehmed oğlu Mehmed (3), Kürklüoğlu Fettâh (25)'in gözetiminde kârındaşı Ali (3). Koca Ali oğlu Hasan ve Kürklüoğlu

5'er şekilde artan ardışık sinn değerleri, mevcut gerçekliği tamâmen yansıtmıyor gibi gözükmektedir. Haddizâtında, ardışık yapılandırsa, söz gelimi 60 yerine 63 ya da 20 yerine 22 vb. değerleri ya hiç görmüyor ya da nâdiren fişliyoruz. Bu bağlamda, Bâyıdır Tahtacıları için olan şüpheli tavrımızı burada da sürdürmenin, kesin cümleler kurarak yanlış yollara sapmaktansa daha faydalı olacağı kanaatindeyiz. Yine de söylemek gerekirse, bölge Tahtacıları için en erken evlenme yaşı: Porsukoğlu Ali (30) oğlu Hüseyin (5)'den mülhem 24'dür.

Obanın meslekî niteliği noktasında, üyelere "Tahtacı" sıfâtı eklenmediği için kesinlik derecesinde fişleme yapmak pek müşküldür. Fakat Bâyıdır örneğinde fikren teati ettiğimiz gibi, bu kişilerin de "perâkende konar-göçer" tarzları; tahtacılık için sağlam bir zemin kurmaktadır (BOA, NFS.d., 2966, vr. 83/b-84/a).

3. 3117 Numaralı Aydın Vilâyeti Müslim Nüfûs Defteri'nde Tahtacı Aşîreti

3117 Numaralı Aydın Vilâyeti Müslim Nüfûs Defteri, H. 1246/M. 1831 tarihli, ciltsiz, ebrûsuz ve 20x52 ebâdında olup sayfa usûlüne göre hazırlanmıştır (BOA, NFS.d., 3117). Aydın'da Menteşe Sancağı'na muzâf Fethiye (Mekri/Meğri), Dadya, Tırahiye, Ula, Dalaman (Pırnaz) ve Gereme kazâlarında yaşam süren yerleşik tebaanın indekslendiği belgede, Türkmen/Yörük çevrelerin nüfûsu da kaydedilmiştir. Haliyle 1831'de Gereme Kazâsı'nda altı senedir kâin bir Tahtacı topluluğunu ilgimize sunmaktadır.

3.1 Türkmân Tâi'fesi'nden Cemâ'at-i Tâi'fe-i Tahtacıyân⁹⁷

3117 Numaralı Aydın Vilâyeti Müslim Nüfûs Defteri'nin yegâne Tahtacı unsuru; "Cemâ'at-i Tahtacıyân" ismiyle "Türkmân Tâi'fesi'nden" addedilmiş ve sosyo-ekonomik ölçekte "Teklîf-keş Olmayub Sayf ü Şitâ ve Altı Seneden Ziyâde Gereme Kazâsı Dâhilinde İskân Eden Tâi'fe" şeklinde tasvir edilmiştir (BOA, NFS.d., 3117, s. 332-333). Gereme Kazâsı, bugün Muğla'nın Milas ilçesinde Gökova Körfezi'nde bulunan Ören/Keramos

Fettâh örneklerinde rahatlıkla keşfedebildiğimiz üzere, yetimlere babalık eden vâsilerin kendileri de yaşça çok büyük değildir (BOA, NFS.d., 2966, vr. 83/b-84/a).

⁹⁶ 10. haymede meskûn Bulanıkoğlu Hüseyin'in (45) hemen yanına yazılan Arab Mercân (30), Zencileri imlemek için kullanılan Arab ve Mercân gibi iki seçici ada sahiptir. O an için artık köle değilse bile, bu kişinin Kuzey Afrika'dan Batı Anadolu'ya getirilen Zencilerden biri olduğunu düşünmekteyiz (BOA, NFS.d., 2966, vr. 84/a). Bilindiği üzere Aydın ve İzmir, Akdeniz köle ticaretinin önemli çekim merkezlerinden, duraklarından biriydi (Toledano, 2007: 11; Toledano, 1982: 39-40; Erdem, 2004: 60, 196-197).

⁹⁷ Orijinal aşîret başlığı bu değildir. Topluluğun niteliğinin açıklandığı "Cemâ'at-i Tahtacıyân Türkmân Tâi'fesi'nden Olub Teklîf-keş Olmayub Sayf ü Şitâ ve Altı Seneden Ziyâde Gereme Kazâsı Dâhilinde İskân Eden Tâi'fe" ifâdesi emsallerine bakışla çok uzun olduğu için –özgüllüğünün yitirilmemesine dikkat ederek– yeni baştan biz ürettik.

coğrafyasını kapsar (Akbaýar, 2001: 59; Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 2017: 285; Devlet Arşivleri Başkanlığı, 2020: 180).

Görselini de eklediğimiz H. 1341/M. 1923 tarihli bir ölçekli Menteşe Sancağı haritasında Seralos, Bodrum ve Karaâbâd'ın direkt sağına yani doğusuna düşmektedir, denizle doğrudan ilişkilidir (BOA, HRT.h., 429). Bununla beraber, bugün Gereme'yi de muhtevî Milas'ın farklı mıntıklarında 20. yüzyılın başlarına dek, Osmanlı Tahtacıları'nın hareketliliğini izleyebiliyoruz (BOA, BEO., 4651/348802; BOA, DH.EUM.6.Şb, 34/2).⁹⁸

Harita 10: Türkmân Tâi'fesi'nden Cemâ'at-i Tâi'fe-i Tahtacıyân'ın Konumu

Kaynak: (BOA, HRT.h., 429)

Türkmân Tâi'fesi'nden Cemâ'at-i Tâi'fe-i Tahtacıyân, "sayf ü şitâ" dikotomisiyle, en azından 1825 yılından beri konar-göçer şekilde Gereme sahâsında faâliyet yürütüyor, "teklîf-keşlik" dışında kalarak tahtacılık yapıyorlardı. 1831'de, Vehb oğlu Tokluoğlu Murtaza Ali'nin (55) idâresindeki tâife;⁹⁹ 16 hânelik küçük-kapsamlı bir cemâat olup, 41'i erkek yekûnda 73/89 üyeden teşekkül eder. 41 erkek merkeze konarak incelendiğinde çadırlardan 5'inin 1, 5'inin 2, 2'sinin 3, 2'sinin 4, 1'inin 5 ve 1'inin 7 kişiyle dolu olduğunu tespit ediyoruz. Grup, her tekil çadıra düşen 4.56/5.56'lık kalabalıklık derecesiyle, öteki kâbileleri

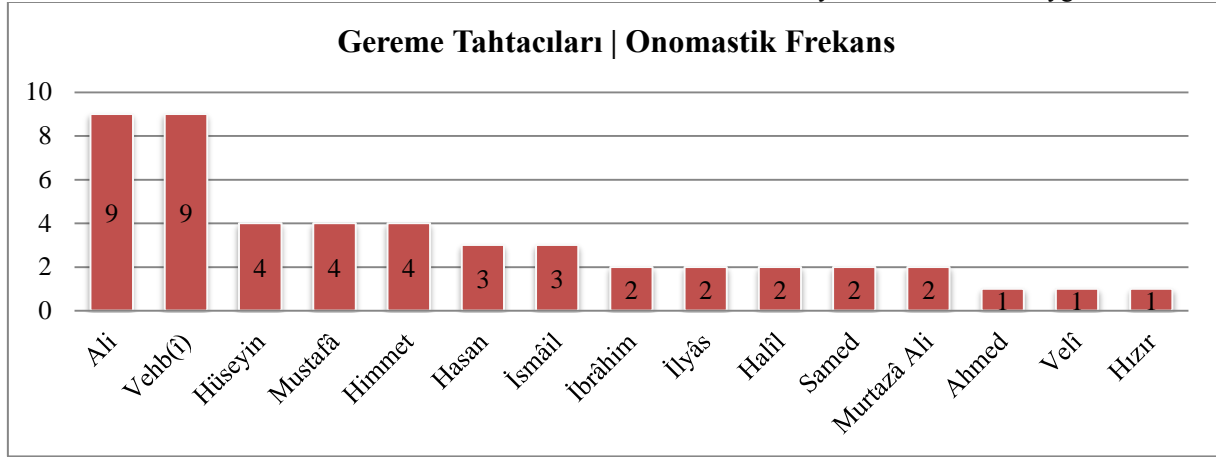
⁹⁸ Bu minvâlde, Milas Tahtacıları'ndan bugüne kalan evrâk tamâmen şekâvet ve cürm meselelerini ihtivâ eden belgelerdir: İşte buna Kayabaşı Tahtacıları'ndan "icrâ-yı şekâvet ve ahz ü gasb" cürmlerini işleyen Hasan oğulları Hasan ve Hüseyin'in mahkûmiyeti (BOA., BEO., 4651/348802; İ.DUİT., 177/15), Aydın/İzmir sahasında eşkıyâlığa sülûk ederek gayr-i Müslim Rumlar ile işbirliği yapan Milas'ta vâki Kazıklar Ormanı'nın Tahtacı Çetesi örnek sunulabilir (BOA., DH.EUM.6.Şb, 34/2, DH.EUM.6.Şb, 35/44).

⁹⁹ Geremeli bu Tahtacı grubunun yönetimi genelde Tokluoğlu, özelde de bu sülâleye üye ve ilk sıraya yazılan Murtaza Ali (55) elinde olduğu anlaşılmalıdır. Çünkü H. 1249'daki bir kısım Tahtacıların Gereme'den göçü esnâsında bile bu kişiler, aşiretin öncül bağluları olarak yerlerini korumuştur (BOA, NFS.d., 3117, s. 332).

müteâkipdir. Topluluğun en yaşlısı seksen yaşında İsmâil oğlu Hamîdli Ali¹⁰⁰ olan cemâ'atin en küçükleri, henüz beşikteki (*mehd*) altı aylık Göçek Alioğlu Hüseyin oğlu Ali'dir.

Onomastik standartlarla merceğe aldığımız 52¹⁰¹ kişiden 9'u Ali, 9'u Vehb(î), 4'ü Hüseyin, 4'ü Mustafa, 4'ü Himmet, 3'ü Hasan, 3'ü İsmâil, 2'si İbrâhim, 2'si İlyâs, 2'si Halîl, 2'si Samed, 1'i Ahmed, 1'i Velî,¹⁰² 1'i Sâlim, 1'i Selîm, 1'i Hızır ve 1'i Şükrü'dür. Oymakta tasarruf edilen 1 çift ad, 2 kişide olmak üzere Murtaza Ali'dir. Kullanılan lakaplar: Tokluoğlu (3), Kara (2), Üsküdârloğlu, Hamîdlioğlu, Göçek, Hamîdli, Koca, Akcânoğlu, Karaoğlu Kör, Deli, Gök ve Kırloğlu'dur. 1831 itibâriyle, 39¹⁰³ erkeğin genel yaş ortalaması 20.07; 16 ergin bireyin 40.05, 23 çocuğun 5.86'dır. Toplulukta bedenen hasta kişiler bulunur: Karaoğlu Kör İbrâhim (45) ve Samed oğlu bîzebân Mustafa (4).

Grafik 21: Türkmân Tâi'fesi'nden Cemâ'tat-i Tâi'fe-i Tahtacıyân'da Kullanılan Yaygın Adlar

Kaynak: (BOA, NFS.d., 3117, s. 332-333)

Defterde fizikî özelliklerin tespitinde kullanılacak veriler, memûrlarca her bir aşîret mensubunu detaylandıracak biçimde yazılmamıştır. Bu nedenle çok az kişinin dış görünüşüne dair bilgi üretebiliyoruz ki bu da genel bir resim çizmek için yetersizdir. 41 erkekten; 2'si kısa, 3'ü orta boyludur. 3'ü kara, 1'i ter ve 1'i sarı bıyıklıdır.¹⁰⁴ Akralalık ölçeğinde, hânelere

¹⁰⁰ Nüfus defterinde kendisine “Fevt[-şod], sene [12]49” derkenârı girilmiştir. Yani defterin ilk hazırlandığı zamandan 3 sene sonra vefât etmiştir (BOA, NFS.d., 3117, s. 332).

¹⁰¹ Tahrîr memûrlarının gördüğü 41 kişiyi müteâkip, ek-sayım metoduyla 11 adı da işledik. Defterde aynı aileden olmalarına rağmen farklı hânelerde yaşayan kişiler alt alta yazılmıştır. Ardı sıra yazılmalarına rağmen aynı evde oturmadıklarından birbirleriyle kardeşlik bağlarını defter sunmamaktadır. Vehb oğulları ilk iki hânedeki sâkin kardeş Tokluoğlu Murtaza Ali, Tokluoğlu Ali ve Tokluoğlu İbrâhim; 4. hânedeki Üsküdârlı Vehb oğlu Hasan'ın oğulları 5. evdeki kardeşler Murtaza Ali, Vehb ve Ahmed; 13. hânedeki İsmâil oğlu Hamîdli Ali'nin 14. evdeki oğlu Hamîdlioğlu İsmâil ile torunları Vehb, Hasan, Selîm, Ali, Halîl ve Himmet (BOA, NFS.d., 3117, s. 332-333).

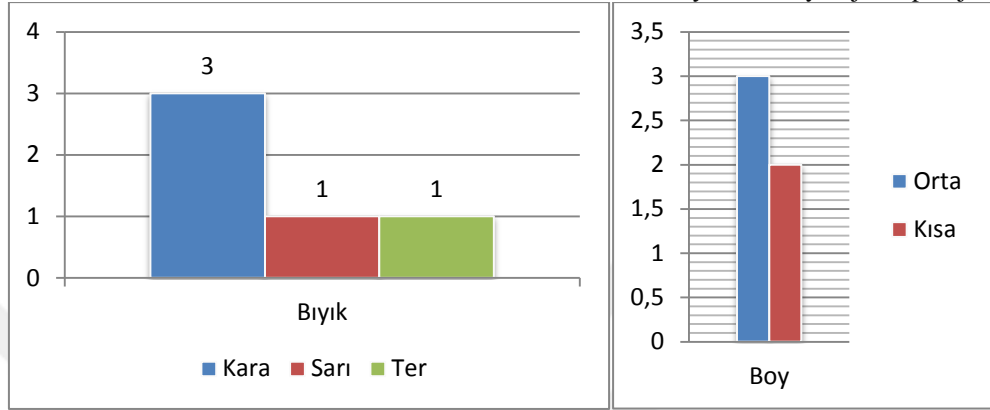
¹⁰² Lâkabı: “Gök.” Gök Velî, Tahtacı kültür coğrafyasında oldukça estetik sayılabilecek bir ad taşımaktadır. Özellikle “Gök” türevli adlara, Türkmen arkaik kültürünü İç Asya'dan Akdeniz sahillerine dek getiren Kızılbaş-Alevî topluluklarda rastlarız (BOA, NFS.d., 3117, s. 332).

¹⁰³ 41'lik yekûndan 2 kişinin sinn değeri tahrîr edilmemiştir. Kezâ 6 aylık Ali'yi, H. 1246'ın hangi vaktinde doğduğunu bilmediğimiz için kabaca 1 yıldan saydık (BOA, NFS.d., 3117, s. 332).

¹⁰⁴ 40 ve üstü sinnden olan Tokluoğlu Murtaza Ali, Hızıroğlu Sâlim, Üsküdârloğlu Hasan, Kırloğlu Şükrü, Karaoğlu Kör İbrâhim, Akcânoğlu İsâ, Hamîdli Ali, Hamîdlioğlu İsmâil ve Koca Hüseyin oğlu Gök Velî gibi

kayıtlı 7 kârındaş,¹⁰⁵ 20 oğul vardır. Zikredilenlerden 2'sinin şâbb[-ı emred] tasnifine sokulduğu oymakta; 16 evin 8'ini birer baba yönetirken, kalan 8'inden 5'inde tek erkek, 3'ünde kârındaşlar meskûndur.¹⁰⁶ Kabilenin en erken evlenme yaşysa, 45 yaşında Karaoğlu Kör İbrâhim 17'lik şâbb[-ı emred] oğlu Mustafa doğrultusunda, 27'dir. Fakat grubun konar-göçer durumu, birkaç yıl arayla müteferrik ölçekte yer değiştirmeleri ve elimizdeki tahrîrin ayrıntıdan beri durması nedeniyle bu veri gerçeği yansıtmayabilir.

Grafik 22: Türkmân Tâi'fesi'nden Cemâ'at-i Tâi'fe-i Tahtacıyân'da Fizyolojik Tipoloji

Kaynak: (BOA, NFS.d., 3117, s. 332-333)

Defterin yer yer siyâkatı andıran noktasız tahrîr usûlü, çeşitli okuma güçlükleri yaratmaktadır. Bununla beraber, Tahtacı göçerliğine ve nüfûs tasniflendirmesine dâir aktardıklarıyla kıymetli bir tabana yerleşir. Bu bağlamda, grubun 10 yaşında 4 çocuğuna “Tüvânâ: Sene [12]49” koduyla askerliğe muvâfık hâle gelecekleri öncül yaş için derkenâr eklenmiştir: Üsküdârlıoğlu Hasan oğlu Vehb, Kırılıoğlu Şükrü oğlu Hüseyin, Karaoğlu Kör İbrâhim oğlu Ali ve Hamîdli oğlu İsmâil oğlu Vehb. Hicrî 1249/M. 1834'da Geremeli Türkmân Tâi'fesi'nden Cemâ'at-i Tâi'fe-i Tahtacıyân içinde çeşitli gelişmeler vukû bulmuştur. Artık 83/84 yaşına gelmiş İsmâil oğlu Hamîdli Ali vefât etmiş, takribi 15 kişilik bir yekûn Yerkesiği ve Gökâbâd gibi “ahâr yerlere” göç etmiştir (BOA, NFS.d., 3117, s. 332-333).¹⁰⁷

Geremeli Türkmân Tâi'fesi'nden Cemâ'at-i Tâi'fe-i Tahtacıyân'ın bölgedeki varlığının, kırmızı mürekkeple belgenin üstüne yazıldığı şekilde en fazla altı sene evvele

kimselerin fiziksel girdilerine ulaşabilseydik, şu an yazdıklarımız çok farklı bir grafik çizebilirdi (BOA, NFS.d., 3117, s. 332).

¹⁰⁵ Hâne sahiplerine göre konumları değişir. Tokluoğlu İbrâhim (45) kardeşi Tokluoğlu Ali'nin (32) evinde 2 oğluyla yaşamaktadır. 5. hânede en büyüğü 24 yaşında Murtaza Ali, iki küçük kardeşiyle aynı evi paylaşır. Yine her ikisi de yalnız yaşamamak için yeterince küçük Samedoğlu Himmet (12)'in bîzebân kârındaşı Mustafa, kezâ 16. hânedeki Kara Ali oğlu Hüseyin ve birâderi (kavram defterde geçer) Vehb yine başka bir örnektir (BOA, NFS.d., 3117, s. 332-333).

¹⁰⁶ 3 farklı erkek sagîr, babalarının tek çocuğudur. Kalanı iki ve(ya) üstü biçimde birbiriyle öz kardeştir (BOA, NFS.d., 3117, s. 332).

¹⁰⁷ Göç edenlerin ekser takımı hâne revidir. Bu kişiler eğer mevsimlik bir çalışma için herhangi bir yere geçici gitmemişlerse –ki böyle bir durumda bile ailesi yanında gelebilir– beraberlerinde çocuk ve eşlerini götürmüş olmalıdır. Bu yüzden bir kişiye düşülen reft-be, 4/5 insanın müşterek hareketine işâret etmeye muktedirdir.

gittiğini söylemiştik. Yani söz konusu öncül bilgiyle, buradaki Tahtacı grubunun birkaç sene öncesinden göçmek sûretiyle Gereme'ye ulaştığını anlıyoruz. Elimizdeki ilk konar-göçerlik verisi budur. İkinci olarak mevcûd Tahtacıların yaz-kış ölçğinde hareketlerini beyân eden kavram “sayf ü şitâ” ve üçüncü ölçekte “Gereme Kazâsı dâhilinde iskân eden” ifâdesi grubu hepten yarı-yerleşik bir doğaya sokar. Özellikle, buralı obanın müspet bir yerdense kazâda iskân üzere oldukları söylenmesi de bunu destekler. Zaten Geremeli Tahtacıların bir kısmı “reft-be” kayıtları olan kişilerdir. Osmanlı iktidârının reâyâ unsuruna yönelttiği vergileri, çeşitli sorumluluk ve ödevleri içeren “teklîf/tekâlîf” olgusunun dışında sayılmaları ise henüz bir vergisel nizam içine sokulmadıklarına işâret etmektedir.

Nitekim grubun tekâlîften muaf görünmeleri, büyük ihtimalle geçici bir durumdur. Örneğin giriş bölümünde anlattığımız ve birçok Tahtacı zümrenin bağlı bulunduğu İfrâz-ı Zû'l-kadriyye, esasen Osmanlı'nın kimi Türkmen kabilelerinden alınacak vergiyi iltizam usulüyle mültezimlere devretmesiyle oluşmuştur. Yine Tahtacılar ile ilgili ulaştığımız temettuât defterlerinde de bu insanlardan çeşitli tür ve oranlarda vergi alındığı sabittir. Bu açıdan belki de Geremeli Türkmân Tâi'fesi'nden Cemâ'at-i Tâi'fe-i Tahtacıyân, İfrâz-ı Zû'l-kadriyye'yi uhdesine alanlara mâl-ı mîrî ödeyen bir Türkmen grubuydu. Eğer söz konusu yapıya dâhilseler, o vakit, neden “teklîf-keş olmayub” başlığını taşırlar, bu da muammadır. İşin özünde defter, ilgili tahminlerimize doyurucu bir yanıt vermekten uzaktır (BOA, NFS.d., 3117, s. 332-333). Diğer Tahtacı obaları için de emsâl gösterilebilecek “ahâr yere göç” olgusuysa, süreç dâhilinde Gereme Kazâsı'nda Tahtacı varlığını doğal olarak yok etmiş olabilir. Çünkü hâlihazırda altı sene evvel Gereme'ye gelen, yerleşmelerinden 3 sene sonra da birkaç ailesinin başka yere gittiği Gereme Tahtacıları, artlarında günümüze ulaşan başka bir arşiv belgesi bırakmamışlardır.

Ayrıca defterde herhangi bir ismin önüne meslek bilgisi girilmediğini de belirtmeliyiz. Dolayısıyla mesleklere en erken başlama yaşlarını tespit edemiyoruz.

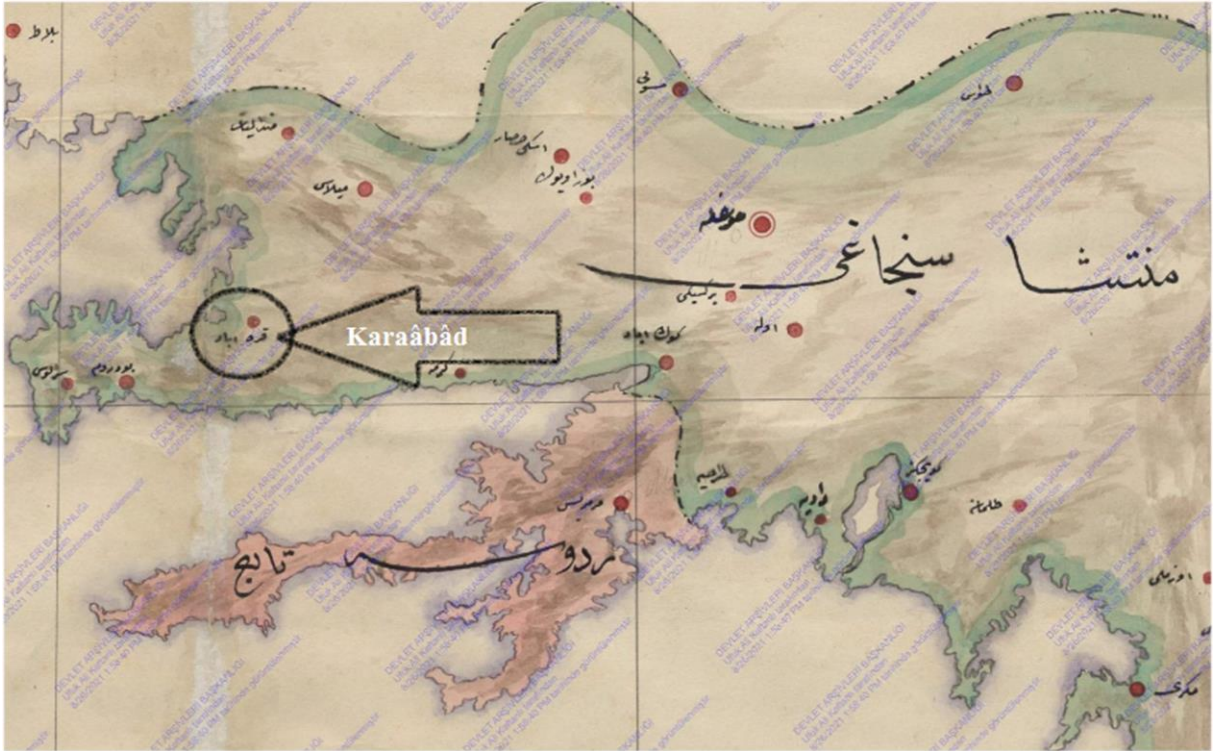
4. 3143 Numaralı Aydın Vilâyeti Müslim Nüfûs Defteri'nde Tahtacı Aşîreti

3143 Numaralı Aydın Vilâyeti Müslim Nüfûs Defteri, H. 1256/M. 1840-41 tarihli, ciltli, ebrûlu ve 18x48.5 ebâdında olup sayfa usûlüne göre hazırlanmıştır (BOA, NFS.d., 3143). Aydın'da Menteşe Livâsı'nda bulunan Karaâbâd'ın yerleşik unsurlarının listelendiği dokümanda, Türkmen ve Kıbtî toplulukların nüfûs verileri de yer almaktadır. Hâliyle “Kazây-ı Karaâbâd tâbi' Livây-ı Menteşe” başlıklı vesikada (BOA, NFS.d., 3143, s. 2), Karaâbâd'da yaşayan bir Tahtacı topluluğu da tahrîr edilmiştir.

4.1. Tahtacılar Cemâ'ati

3143 Numaralı Aydın Vilâyeti Müslim Nüfûs Defteri'nin tek Tahtacı unsuru; "Tahtacılar Cemâ'ati" adını taşımakta ve "tâbi'-i Mezbûr" ekiyle Karaâbâd'a bağlılığı aşikar kılınmaktadır (BOA, NFS.d., 3143, s. 79-80). Karaâbâd Kazâsı, bugün Muğla/Bodrum coğrafyasının kuzeydoğusundaki sahâyı kapsamaktaydı. Osmanlı yerbilim sözlüklerinde, sonradan Karaova adını aldığı belirtilen Karaâbâd bölgesi, bugün Bodrum/Mumcular'a yerleştirilmektedir (Akbar, 2001: 87; Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 2017: 425; Devlet Arşivleri Başkanlığı, 2020: 256).

Harita 11: Karaâbâdli Tahtacılar Cemâ'ati'nin Konumu

Kaynak: (BOA, HRT.h., 429)

Görselini eklediğimiz H. 29. 12. 1341/M. 12 Ağustos 1923 tarihli haritada Karaâbâd, Seralos ve Bodrum hattının kuzeydoğusuna düşmektedir (BOA, HRT.h., 429). 1840-41'de Karaâbâd Kazâsı'nın şu an için bilemediğimiz bir mıntkasında olan Tahtacılar aynı bölgenin H. 29. 12. 1261/M. 29 Aralık 1845 tarihli temettuât defterlerinde rastlanmazken,¹⁰⁸ Menteşe kapsamında Tahtacıların faâliyetlerini takip edebileceğimiz çeşitli fonlarda korunan vesikalar da yok değildir (BOA, DH.MKT., 2520/31; A.MKT.MHM., 255/14).¹⁰⁹

¹⁰⁸ Dediğimiz üzere bölgenin temettuât kayıtlarını araştırırken bu gruba denk gelmedik (BOA, ML.VRD.TMT.d., 2115; 2110; 2111; 2114; 2117; 2112; 2113; 2118; 2109; 2116).

¹⁰⁹ Bu hususta, Menteşe'nin Muğla/Köyceğiz bölgesinde "mû'ahharan temekkün eden Tahtacıyan Tâ'ifesi'nin askerlik yapmamak için bölge bürokratlarıyla kurdukları ilişki (BOA., DH.MKT., 2520/31), sosyo-ekonomik gâilelerle Teke Sancağı'ndan ayrılarak, Aydın Vilâyeti'nin Menteşe Sancağı'na ilticâ eden Tahtacı Aşîreti aileleri (BOA, A.MKT.MHM., 255/14; MVL., 722/20; MVL., 731/69; MVL., 536/56; ŞD., 1375/1), Menteşe Sancağı'nda hayme-nişîn İfrâz-ı Zû'l-kadriyye'den Tahtacı Aşîreti'nin mesleklerini lâyıkiyla yapamadıklarını,

Tahtacılar Cemâ'ati, Karaâbâd Kazâsı'nda göçebe biçimde bulunuyor,¹¹⁰ tahtacılık ifâ etmeye müsâit yerlerde meslekleriyle geçim sağlıyorlardı. 1840-41'de Ahmed oğlu Tahtacı Mustafa Kethüdâ'nın başında bulunduğu oymak; 30 hânelik ortalama büyüklükte bir cemâattir ve 30 erkeğin hâne reisliğinde 150/180 üyeden meydana gelir. Aşîret hâne başına 5/6'lık hâne-içi kalabalıklık miktarıyla, diğer nüfûs kayıtlarındaki benzer Tahtacı teşekküllerini andırır. Ayrıca bu nüfûs defteri sadece hâne reislerini kaydettiği için bir hânedeki ne kadar erkek veya kadın birey olabileceğine dair tahmin yürütmek zordur.¹¹¹ Bununla birlikte Tahtacılar Cemâ'ati'nin en yaşlı hâne reisleri ikisi de yetmiş iki yaşında Ahmed oğlu orta boylu, aksakallı Tahtacı Mustafa Kethüdâ ve Ahmed oğlu orta boylu, aksakallı Süleymân iken; yine aynı doğrultuda topluluğun en küçüğü 21 yaşında orta boylu, ter bıyıklı Velîoğlu İbrâhim'dir.

Onomastik zeminde değerlendirdiğimiz 49¹¹² adın 8'i Hasan, 7'i Ali, 5'i Ahmed, 5'i Mustafa, 4'ü Mehmed, 3'ü İbrâhim, 2'si Velî, 2'si Mirzâ, 2'si İsmâil, 2'si Selîm, 1'i Hüseyin, 1'i Hamza, 1'i Bâlî, 1'i Şehmâlî, 1'i Süleymân, 1'i İlyâs, 1'i Cem'îye, 1'i Samık Koca ve 1'i Sarı Koca'dır. Oymakta çift isimli bir kişi bulunmamaktadır. Kullanılan lakaplar: Kara (3), Kel (2), Samık (2), Keleş, Gök, Mâvî, Avcıoğlu, Kütük, Venedik Kara, Tozan, Timûrayak Hamîdlioğlu ve Köse'dir. 1840-41 itibâriyle, 30 hâne reisinin yaş ortalaması 41.56'dır.

mütegallibelerden eziyet gördüklerini ve sıkıntıya düşürülmelerini ifâde etmeleri (BOA, A.AMD., 88/71; İ.MVL., 375/16468) gibi örneklerden söz açabiliriz.

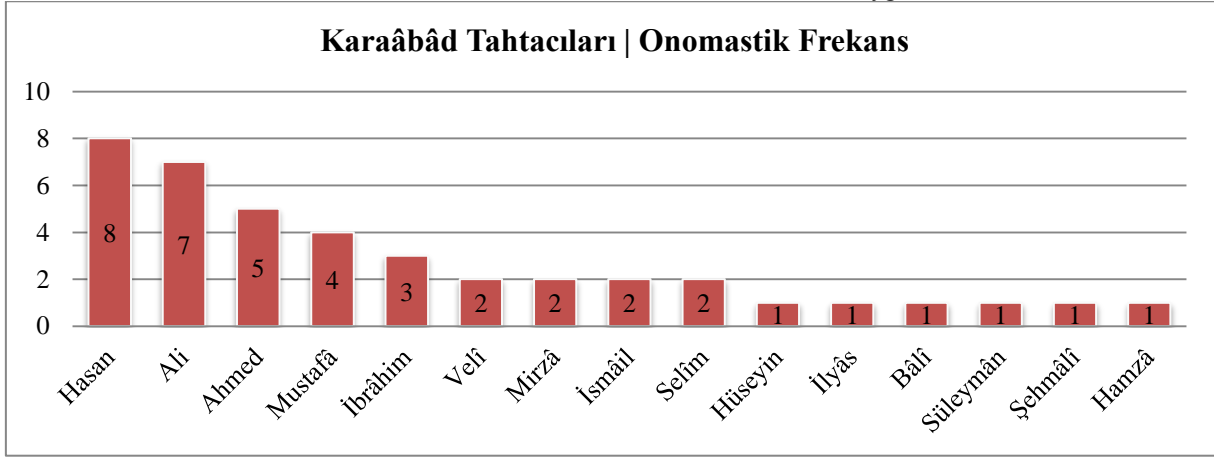
¹¹⁰ 3143 numaralı Aydın Vilâyeti'nin Karaâbâd Müslim Nüfûs Defteri'nde zikrettiğimiz topluluğunun nasıl meskûn olduğuna ilişkin bir bilgi bulunmamaktadır. Fakat hemen bir üst dipnotta da bahsettiğimiz üzere, bölge Tahtacıları için düzenlenen belgelerin çoğunluğu, onların "göçebe, hayme-nişîn" doğalarını betimler. İşte Köyceğiz'de göçebe hâlde olan Tahtacıyan Tâ'ifesi (BOA., DH.MKT., 2520/31), İfrâz-ı Zû'l-kadriyye'den hayme-nişîn Tahtacı Aşîreti (BOA., İ.MVL., 375/16468), 1840-41'in Karaâbâd Tahtacıları için bağlayıcı nitelikteki topluluklardır. Ayrıca bölgenin 1845 yılına ait temettuât kayıtlarında zikredilmemeleri de ayrıca bu gerçeğe istidlaldir.

¹¹¹ Bahsettiğimiz gibi defterde, bir hâneye bağlı tüm erkek üyeler değil, sadece evin lideri kayıtlıdır. Dolayısıyla alışıldık "bir aşîret toplamda kaç erkek ve kadından oluşabilir?" sorusu doğrultusunda yaptığımız işlemler, Karaâbâd Tahtacıları için geçersizdir. Çünkü şimdiye dek, obaya bağlı tüm erkekleri bildiğimiz için kadın toplamına yoğunlaşabiliyorduk. Şu noktada odağımız: "Sadece bir hâne reisinin kayıtlı görüldüğü topluluk için toplam nüfûs nedir?" sorusudur. Örneğin 2906 Numaralı Aydın Vilâyeti Müslim Nüfûs Defteri'ndeki üçüncü Tahtacı bölümü İfrâz Kalemî Aşîreti'nden Tahtacı Cemâ'ati Perakendesî, 29 haymeye 75'i erkek 135/165, bu defterdeki yedinci Tahtacı teşekkülü İfrâz Kalemî Aşîreti'nden Semizoğlu Cemâ'ati'nden Tahtacı Kabilesi Perâkendesî 48 çadıra 100'ü erkek 196/244 nüfûstan müteşekkildi. Sırf şimdi naklettiğimiz iki nispeten yakın çadır sayılı grupları bile mukâyeseye sokmak fazlasıyla zordur. İlkinin 29 haymesinde 75 erkek yaşarken, 18 fazla hâneli ikincisinde 100 erkek vardır. Yine bir başka durumda, 2973 Numaralı Aydın Vilâyeti Müslim Nüfûs Defteri'nin ilk Tahtacı grubu Kızılcukurlu Tahtacılar 13 hânedeki 36 erkek, aynı defterinde ikinci Tahtacı grubu Karacaali Tahtacılar 15 çadırdaki 46 erkektir. Yani sadece 2 çadır/hâne fazla olan ikinci grupta, birincisine bakışla 10 erkek fazladır. Bu koşullar altında, 3143 numaralı Aydın Vilâyeti Müslim Nüfûs Defteri'ndeki hâne reislerine nasıl bir sayı atayalım da, gerçekçi bir cemâat yekûnuna varalım? Söylemeliyiz ki, ne yaparsak yapalım, hâlihazırda hiçbir teori/metot bu kişilerin toplamını yanlışsız veremez. Fikir yürütme boyutunda da yanıtla payı çok yüksektir. Bu noktada her birime hâne lideri dâhil 2-3 erkek (baba, kârındaş, oğul veya yetîm vb.), 2-3 arası da kadın (eş, anne, kız kardeş/abla vb.) atadık. Yani ilk başta çarpanı 5, ikincisinde 6 aldık: 30x5=150, 30x6=180 Lakin yine bu bakış açısıyla çarpanları 4 ve 5 alabilirdik. Dolayısıyla ortaya koyduğumuz sonucun sadece bir tahmin amacı güttüğünü unutmamalıyız (BOA, NFS.d., 3143, s. 79-80).

¹¹² İsimlerin tetkikine sayımda tahrîr memûrlarının kaydettiği 30 isme, ayrıca saydığımız 19 ata adını da kattık.

Deftere göre Karaâbâd Tahtacıları, mevcûd senede herhangi bir rûhsal/bedensel hastalığa yakalanmamıştır.¹¹³

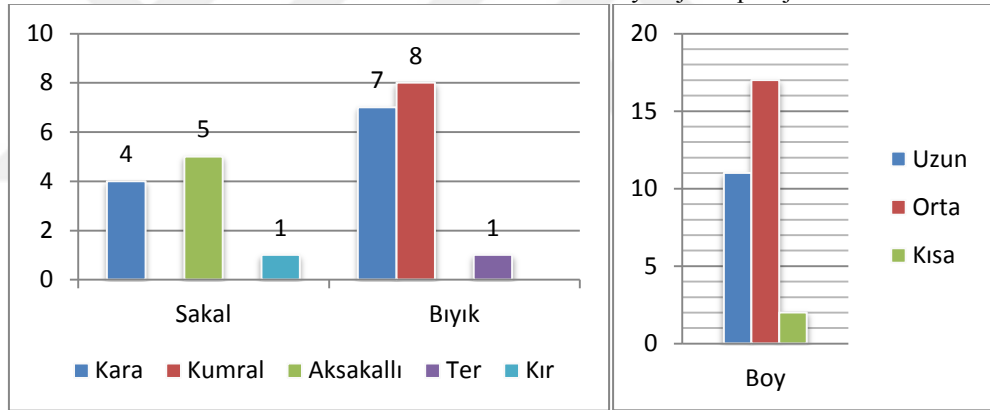
Grafik 23: Tahtacılar Cemâ'ati'nde Kullanılan Yaygın Adlar

Kaynak: (BOA, NFS.d., 3143, s. 79-80)

Karaâbâdli Tahtacı Cemâ'ati'ndeki 30 yetişkinden; 2'si kısa, 17'si orta ve 11'ü uzun boyludur. 7'si kara, 1'i ter, 8'i kumral bıyıklı; 4'ü kara, 1'i kır ve 5'i aksakallıdır.

Grafik 24: Tahtacılar Cemâ'ati'nde Fizyolojik Tipoloji

Kaynak: (BOA, NFS.d., 3143, s. 79-80)

Vesikada sadece hâne önderleri kayıtlı bulunduğundan; “oğul, kârındaş, yetim veya Zencî köle var mı, mevcûd ise ne denli var?” gibi sorular, cevapsızdır. Fakat Ahmed oğulları 10. sıraya yazılmış Ali (55) ve 11. hânedeki Mehmed (45)'in –ana bir mi, belirsiz– kardeş oldukları sarihtir. Yine tafsilâtlı bir indekslenme gerçekleştirilmediği için en erken evlenme yaşını, Tahtacılığa sülûk eden en küçük bireyi ve çeşitli iç-oymak özgüllüklerini, ne yazık ki, keşfedemiyoruz (BOA, NFS.d., 3143, s. 79-80). Bununla beraber, Tahtacı Mustafa Kethüdâ ile cemâatinin H. 1251/M. 1835-36 tarihli ve 3142 numaralı Karaâbâd Müslim Nüfus Defteri'nde yer almamaları önemli bir detaydır (BOA, NFS.d., 3142). Söz konusu belgedeki yoklukları, ya H. 1251'de tahrîrden kaçtıklarına ya da bölgeye H. 1256'da yeni geldiklerine

¹¹³ Orta boylu, aksakallı Timûrayak Mehmed (68)'in lâkabının neyi anlattığı önemlidir. Acaba kesik bacağına yerine koyduğu bir aparat yüzünden mi böyle anılıyor, yoksa çok güçlü ve dirâyetli bir kişiliği kendisinde topladığından mı? Elbette nüfus defterimiz bunun cevabını verememektedir (BOA, NFS.d., 3143, s. 80).

delalet eder. Her iki deftere de kayıtlı Tâife-i Kıbtîyân'ın başlarında Timûrcu Kara Osman olmak üzere birkaç sene arayla aynı yerde bulunmalarına bakarsak, Tahtacıların bölgeye H. 1251'den sonra geldiğini söyleyebiliriz (BOA, NFS.d., 3142, s. 89; NFS.d., 3143, s. 81).

5. 2973 Numaralı Aydın Vilâyeti Müslim Nüfûs Defteri'nde Tahtacı Aşîretleri

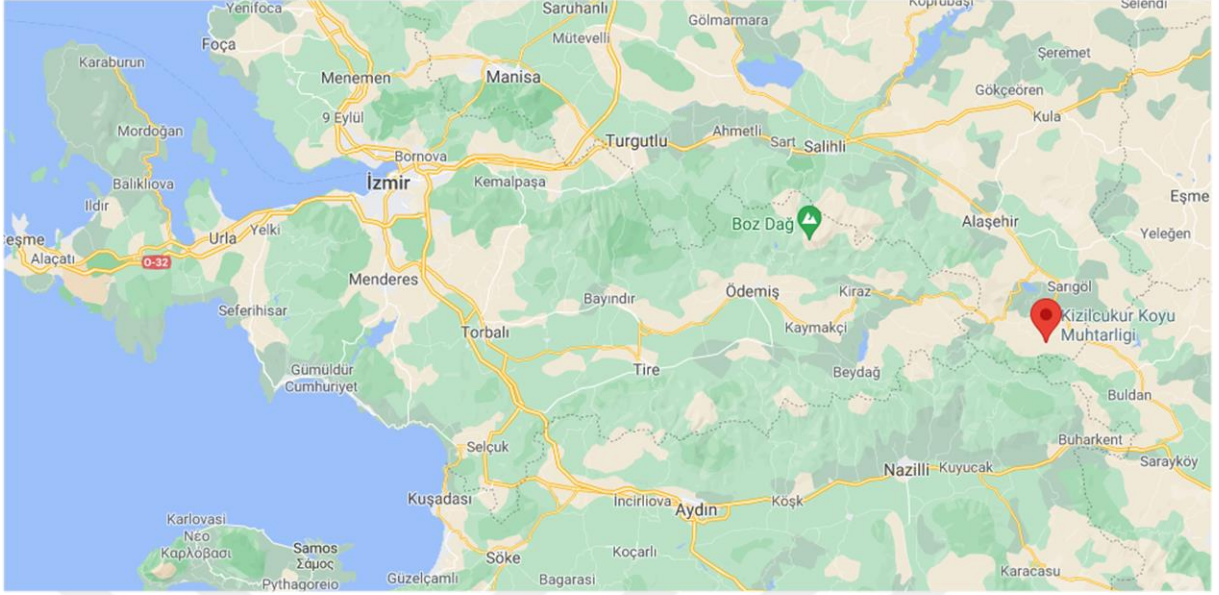
2973 Numaralı Aydın Vilâyeti Müslim Nüfûs Defteri, H. 1258/M. 1842-43 tarihli, ciltli, ebrûlu ve 26.5x75 ebâdında olup sayfa usûlune göre hazırlanmıştır (BOA, NFS.d., 2973). Aydın'daki Alaşehir Kazâsı'nın çeşitli bölge ve karyelerinde Türkmen kâbilelerin nüfûs bilgilerini ihtivâ eder ve "Aydın Eyâleti dâhilinde vâki' nefs-i Alâşehr civârında kâ'inûn-ı 'aşîrûnun sinn ve eşgâl ve sînâ'atlarını mübeyyin defteridir" başlığını taşır (BOA, NFS.d., 2973, s. 2). Defterde ilki Kızılçukur, diğeri Karacaali karyesi kurbunda görülen iki Tahtacı topluluğu kayıtlıdır.

5.1. Kızılçukur Karyesi Kurbunda Tahtacı Aşîreti

2973 Numaralı Aydın Vilâyeti Müslim Nüfûs Defteri'nin ilk Tahtacı grubu; "Tahtacı 'Aşîreti" şeklinde adlandırılmış ve "Kızılçukur karyesi kurbunda bulunan kâ'in Tahtacı 'Aşîretî defteridir" başlığının altında tahrîre tâbi tutulmuştur (BOA, NFS.d., 2973, s. 80-81). 1842-43 itibarıyla Alaşehir-Kızılçukur yakınında meskûn tâifenin, aynı karyenin H. 1261/M. 1845 tarihli ve 1413 numaralı Temettuât Defteri'nde bahsedilmemesi, onun özelinde ulaşabildiğimiz tek kaynağı hâlihazır nüfûs kaydı yapar (BOA, ML.VRD.TMT.d., 1413). Alaşehir Kazâsı, günümüz geniş Manisa coğrafyasına içkin bir yerdir ve aramakta olduğumuz Kızılçukur, bugün Alaşehir'e yakın Osmanlı'da Aydın İnegölü/İnegöl-ü Aydın denilen yer olan Sarıgöl'de bulunur (Akbayar, 2001: 7; Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 2017: 662; Devlet Arşivleri Başkanlığı, 2020: 222).

Tahtacı Aşîreti, Kızılçukur karyesi etrâfında yarı-yerleşik biçimde iskân halinde ve köyün civârında tahtacılıkla uğraşmaktadırlar. 1842-43'de, Apuş Kibâr Ali oğlu "İmâm-ı 'Aşîret" Tahtacı Mehmed'in başkanlığındaki teşekkül; 13 hânelik küçük bir cemâat olup, 36'sı erkek 62/75 üyeden ibârettir. Hânelerde bulunan 36 erkek merkeze konarak incelendiğinde, 3'ünün 1, 3'ünün 2, 3'ünün 3, 2'sinin 4, 2'sinin 5 kişiye barınaklık yaptığını görürüz. Aşîret hâne başına düşen 4.76/5.76'lık hâne-içi doluluk derecesiyle, Aydın ve İzmir Tahtacı Ocakları'na yakın bulunan Tahtacı gruplarına benzer niteliktedir.

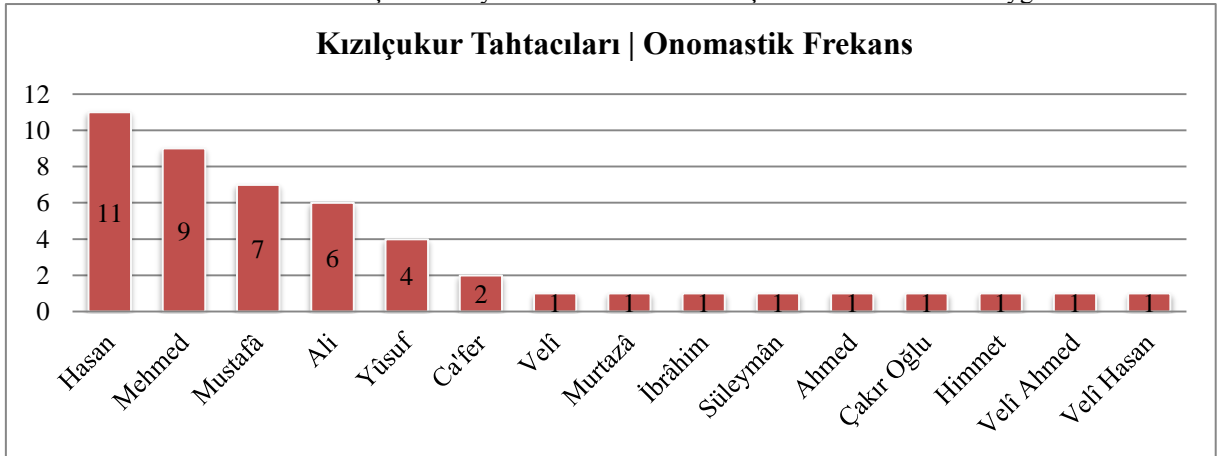
Harita 12: Kızılçukur Karyesi Kurbunda Tahtacı Aşireti'nin Konumu

Kaynak: Google Haritalar. *Kızılçukur, Sarıgöl/Manisa*. Erişim adresi: <https://www.google.com.tr/maps/place/Kızılçukur,+45470+Sarıgöl%2FManisa> (erişim tarihi: 13.07.2021)

En yaşlıları altmış sekiz yaşındaki Hasan oğlu orta boylu, kır sakallı Tahtacı Velî Ahmed olan cemâ'atin en küçükleri, ikisi de üç yaşında Tahtacı Hasan oğlu mekteb-nişîn İbrâhim ve Velî Hasan oğlu Mustafa'dır. Onomastik ölçüde değerlendirdiğimiz 50¹¹⁴ adın 11'i Hasan, 9'u Mehmed, 7'si Mustafa, 6'sı Ali, 4'ü Yûsuf, 2'si Ca'fer, 1'i Velî, 1'i Murtaza, 1'i İbrâhim, 1'i Süleymân, 1'i Ahmed, 1'i Çakır Oğlu, 1'i Himmet, 1'i Abdurrahman ve 1'i Abdullah'tır. Oymakta çift isimli Tahtacılar: Velî Ahmed ve Velî Hasan'dır. Kullanılan lakaplar: Kara (2), Apuş (2), Sarı, Deli, Kibâr ve Kiber'dir. 1842-43'de 36 erkeğin yaş ortalaması 19.38; 18 ergin bireyin 31.16, 18 çocuğun 7.61'dir. Defterde, Abdullah oğlu orta boylu, kır sakallı Tahtacı Mehmed (52) “ayağı topâl” şeklinde kaydedilmiştir.

Grafik 25: Kızılçukur Karyesi Kurbunda Tahtacı Aşireti'nde Kullanılan Yaygın Adlar

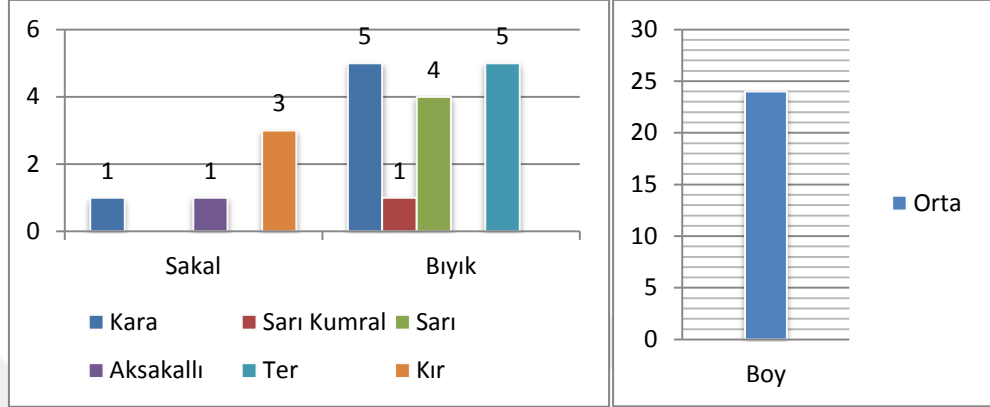

Kaynak: (BOA, NFS.d., 2973, s. 80-81)

¹¹⁴ İsimlerin tetkikine sayımda tahrîr memûrlarının gördüğü 36 kişiye, ayrıca saydığımız 14 ata adını da kattık.

Kızılçukurlu Tahtacı ‘Aşîreti’nin 36 erkeğinden 24’ü orta boyludur. 5’i kara, 5’i ter, 1’i sarı kumral, 4’ü sarı bıyıklı; 3’ü kır ve 1’i aksakallıdır. Akrabalık ilişkilerinde, hâne sâhiplerine zimmetli 6 kârındaş,¹¹⁵ 2 yeğen,¹¹⁶ 2’si üğü/üveği¹¹⁷ 13’ü öz¹¹⁸ 15 oğul evlâd vardır. Zikredilenlerden 7’si şâbb-ı emred ve 3’ü sagîrdir. 13 hânenin 9’u bir baba idaresindeyken, kalan 4’ün 3’ünde tek erkek durmakta ve 1’inde karındaşlar beraberdir.

Grafik 26: Kızılçukur Karyesi Kurbunda Tahtacı Aşîreti’nde Fizyolojik Tipoloji

Kaynak: (BOA, NFS.d., 2973, s. 80-81)

2973 Numaralı Aydın Vilâyeti Müslim Nüfus Defteri’nde bahse değer, evvelden rastlanılmayan veya nadiren tespit edilen kimi özgül kavramlar bulunur. Örneğin Kızılçukur Tahtacıları’nın, 2906 Numaralı Aydın Vilâyeti Müslim Nüfus Defteri’ndeki altıncı Tahtacı teşekkülü Tahtacı Cemâ’ati Perâkendesî’nde olduğu gibi bir imâmı vardır: Orta boylu, kır sakallı Apuş Kibâr Ali oğlu Tahtacı Mehmed (32). Buna karşılık Yûsuf oğlu Tahtacı Hasan (25), “Muhtâr-ı Evvel” unvanıyla karşımıza çıkar.

Tahtacı coğrafyasında okullaşmanın boyutunu kavrayabilmemiz için en zengin verileri sunan belgelerden biri de bu nüfus sayım evrâkıdır. Öyle ki 7 Tahtacı çocuğu “mekteb-nişîn” kodlamasıyla tezâhür etmektedir: Tahtacı Mehmed oğlu Ali (8), Tahtacı Hasan oğlu Yûsuf (3), Tahtacı Mehmed oğlu İbrâhim (4), Kara Hasan oğlu Velî (10), Tahtacı Ali oğlu Hasan (6), Hasan oğlu Ca’fer (4) ve Tahtacı Deli Hasan oğlu Hasan (5).

Oymakta tahtacılık yapan 14 kişi bulunur. En küçük Tahtacı bireyin yaşı 16’dır: Kara Hasan oğlu Tahtacı Mehmed. Defterde isminin önüne başka türde meslek adı girilen bir kişi

¹¹⁵ Bu kardeşlerden Tahtacı Mehmed (28), iki oğluyla kârındaşı Muhtâr-ı Evvel Tahtacı Hasan (25) ile beraber yaşıyordu (BOA, NFS.d., 2973, s. 80).

¹¹⁶ Hemen bir üst dipnotta zikrettiğimiz Tahtacı Mehmed (28)’in oğulları Mustafa ve İbrâhim (BOA, NFS.d., 2973, s. 80).

¹¹⁷ Topâl Tahtacı Mehmed (52)’in üvey çocuğu Mehmed oğlu Kara Ali (19) tek çocuk iken, Apuş Mehmed (25) adlı diğer üğü/üveği oğul, biyolojik olmayan babası Tahtacı Mehmed (32)’nin öz oğulları Süleymân (11) ve Ali (8) ile aynı çatı altındaydı (BOA, NFS.d., 2973, s. 80-81).

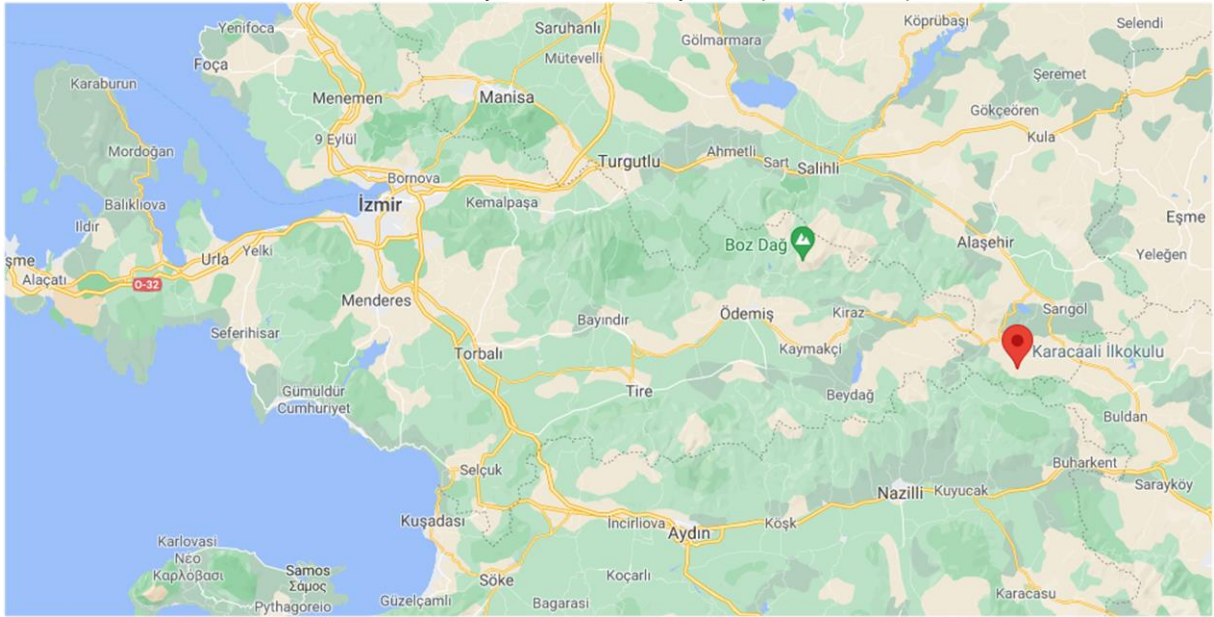
¹¹⁸ Öz çocuklardan biri yeğenleriyle, iki öz kardeş bir üvey kârındaşıyla aynı evi paylaşıırken, 4’ü de tek çocuk konumundaydı (BOA, NFS.d., 2973, s. 80-81).

yoktur. Kabilenin en erken evlenme yaşı, Tahtacı Ali (22)'nin şâbb-ı emred oğlu Mustafa'dan (9) çıkardığımız sonuca göre 12'dir (BOA, NFS.d., 2973, s. 80-81).

5.2. Karacaali Karyesi Kurbunda Hayme-Nişîn Tahtacı Aşîreti

2973 Numaralı Aydın Vilâyeti Müslim Nüfûs Defteri'nin ikinci Tahtacı grubu; "Tahtacı Aşîreti(-leri)" diye isimlendirilmiş, "Karacaali karyesi kurbunda bulunan kâ'in" başlığının altında tahrîr olunmuşlardır (BOA, NFS.d., 2973, s. 81-83). 1842-43'de Alaşehir-Karacaali civârında hayme-nişîn tâife,¹¹⁹ aynı karyenin H. 1261/M. 1845 tarihli ve 1454 numaralı Temettuât Defteri'nde yoktur (BOA, ML.VRD.TMT.d., 1454).

Harita 13: Karacaali Karyesi Kurbunda Hayme-Nişîn Tahtacı Aşîreti'nin Konumu

Kaynak: Google Haritalar. *Karacaali, Sarıgöl/Manisa*. Erişim adresi:

<https://www.google.com.tr/maps/place/Karacaali,+45470+Sarıgöl%2FManisa> (erişim tarihi: 13.07.2021)

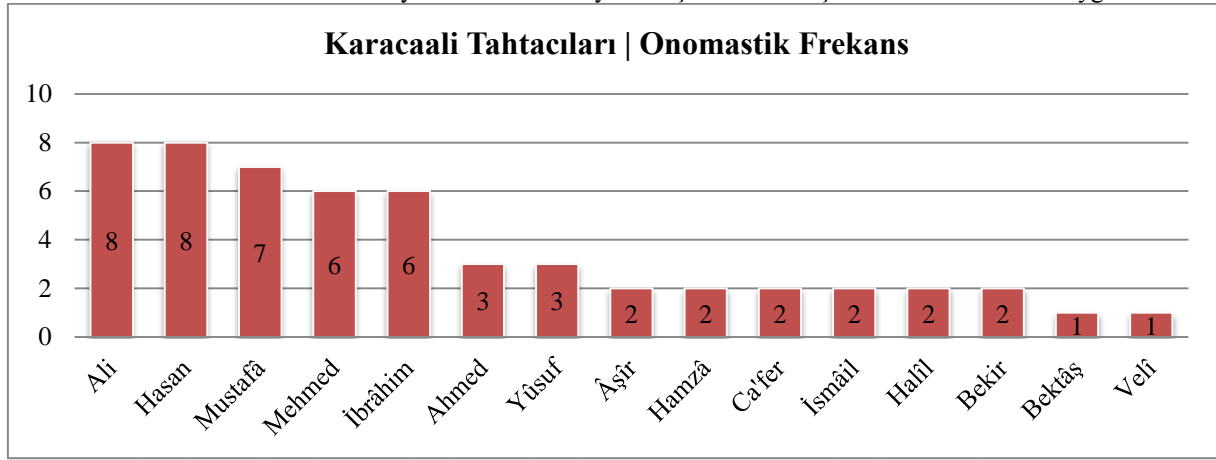
Kızılçukurlu Tahtacıların tersine, Karacaali karyesi etrâfındaki Tahtacıların çadırlarda hayât sürdükleri barizdir. Çünkü bizzat hayme-nişîn adıyla kaydedilmişlerdir. Köylerinin civârında Kızılçukur Tahtacıları gibi Tahtacılıkla ilgilenirler. 1842-43'de, Abdullah oğlu Muhtâr-ı Sâni İbrâhim Kethüdâ'nın başkanlığındaki teşekkül; 15 çadırlık küçük bir cemâat olup, 46'sı erkek 76/91 üyeden ibârettir. 46 erkek merkeze konarak incelendiğinde, çadırlardan 3'ünün 1, 1'inin 2, 5'inin 3, 5'inin 4, 1'inin 6 kişiye barınaklık yaptığını keşfederiz. Aşîret hâne başına düşen 5.06/6.06'lık çadır-içi doluluk oranıyla, Aydın ve İzmir Tahtacı Ocakları'na yakın Tahtacıları andırır. En yaşlıları yetmiş sekiz yaşında Mustafa oğlu orta boylu, aksakallı Tahtacı İsâ ve Ahmed oğlu orta boylu, aksakallı Tahtacı Mustafa olan

¹¹⁹ Kızılçukur karyesine oldukça yakın olan bu bölge/karye, varoluşunu eklediğimiz haritadan görebileceğimiz üzere Osmanlı'dan Cumhuriyet devrine dek sürdürebilmiştir.

cemâ'atin en küçükleri, tamâmı 1 yaşında olan Hasan oğlu Ali, Tahtacı Dürtül Ali oğlu Şâkir, Satılmış oğlu Hasan ve Tahtacı Ali oğlu Mustafa'dır.

İsmen değerlendirdiğimiz 61¹²⁰ adın 8'i Ali, 8'i Hasan, 7'si Mustafa, 6'sı Mehmed, 6'sı İbrâhim, 3'ü Ahmed, 3'ü Yûsuf, 2'si 'Aşîr, 2'si Hamza, 2'si Ca'fer, 2'si İsmâil, 2'si Halîl, 2'si Bekir, 1'i Bektâş, 1'i Velî, 1'i Osman, 1'i Satılmış, 1'i İsâ, 1'i Himmet, 1'i Şâkir ve 1'i Abdullah'tır. Toplulukta çift adlı bir kişi bulunmaz. Kullanılan lakaplar: Köse, Zeybek, Pîrzâde, Dürtül ve Doru'dur. 1842-43 itibâriyle, 46 erkeğin yaş ortalaması 25.73; 30 ergin bireyin 36.13, 10 çocuğun 6.25'dir. Deftere göre Karacaali Tahtacıları içinde herhangi bir hastalığa sahip biri yoktur.

Grafik 27: Karacaali Karyesi Kurbunda Hayme-Nişin Tahtacı Aşireti'nde Kullanılan Yaygın Adlar

Kaynak: (BOA, NFS.d., 2973, s. 81-83)

Karacaalili Tahtacı Aşireti'nin 46 er kişisinden; 24'ü orta, 5'i uzun boyludur. 9'u kara, 7'si ter, 1'i kumral bıyıklı; 4'ü kara, 2'si kır ve 7'si aksakallıdır. Ailesel konjonktürde, hâne reislerine zimmetli 1 kârındaş,¹²¹ 2 yeğen,¹²² 3 torun,¹²³ 3'ü üğü/üveği¹²⁴ 22'si öz¹²⁵ 24 oğul

¹²⁰ İsimlerin tetkikine sayımda tahrîr memûrlarının kaydettiği 45 isme, ayrıca saydığımız 16 ata adını da kattık. Görevliler, yazmayı unuttukları ya da gerekli bilgiyi alamadıkları için bir kişinin adını boş bırakmışlardır.

¹²¹ Mehmed (38), iki oğluyla abisi Tahtacı Bektâş (42)'in haymesinde sâkindi (BOA, NFS.d., 2973, s. 81).

¹²² Hemen bir üst dipnotta zikrettiğimiz Mehmed (38)'in oğulları Mustafa ve Mehmed (BOA, NFS.d., 2973, s. 82).

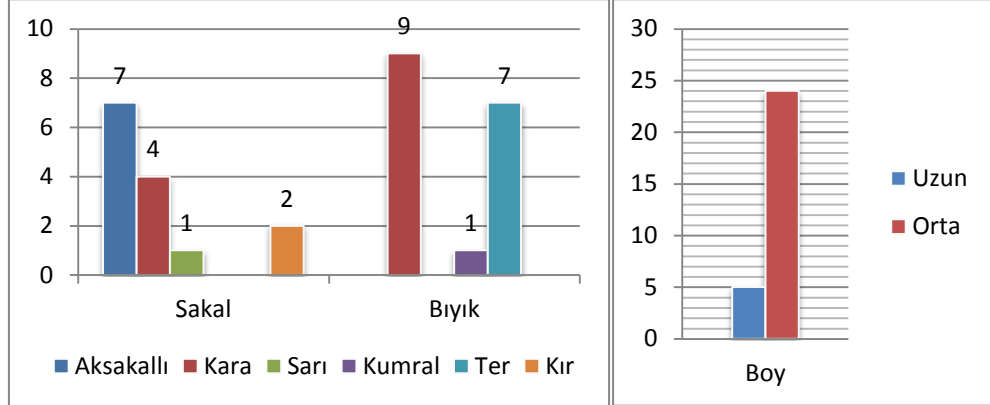
¹²³ Defterde doğrudan "torun" göstergesi yoktur. Nitekim ailevî ilişkileri belirten "bin" yapısıyla kimlerin torun olduğu ortaya çıkartılabiliyor: İbrâhim Kethüdâ'nın (62) çadırındaki Hasan (25) oğlu Ali (1), Tahtacı Pîrzâde Mehmed (67)'in haymesinde Satılmış (21) oğlu Hasan (1), Tahtacı İsâ'nın (78) çadırında Tahtacı Halîl (29) oğlu Ahmed (6) (BOA, NFS.d., 2973, s. 81-83).

¹²⁴ Tahtacı 'Aşîr'in (42) İbrâhim sulbünden üvey oğulları İsmâil ve Ca'fer, 'Aşîr'in öz veledi Hamza ile müşterek yaşıyordu. Buna karşılık –aynı kişi mi belli değildir- İbrâhim oğlu Hasan'a babalık yapan Tahtacı Dürtül Ali'nin de iki öz oğlu vardı. Tüm üveylerin baba adları İbrâhim'e işâret etmekle beraber, bunlar tek bir İbrâhim midir, açıklanması bu koşullarla mümkün değildir (BOA, NFS.d., 2973, s. 82-83).

¹²⁵ Öz çocuklardan ikisi oğullarıyla beraber babalarının evinde yaşayan tek çocuklardı (25'lik Hasan ve 29'luk Tahtacı Halîl). İki öz kardeş iki yeğeniyle, bir öz oğul 2 üvey ve iki öz kardeş bir üvey abiyle aynı çatıyı paylaşıyordu (BOA, NFS.d., 2973, s. 81-83).

evlâd vardır. Zikredilenlerden 2'si şâbb-ı emred ve 7'si sagîrdir. 15 çadırın 13'ü bir baba kontrolündeyken, kalan 3'üne tek erkek bakıyordu.¹²⁶

Grafik 28: Karacaali Karyesi Kurbunda Hayme-Nişîn Tahtacı Aşîreti'nde Fiziyojik Tipoloji

Kaynak: (BOA, NFS.d., 2973, s. 81-83)

Kızılçukurlu Tahtacılar gibi, Karacaali civârının Tahtacıları da zikre lâıyk özgülükler taşır: Örneğin, Abdullah oğlu İbrâhim Kethüdâ, kendisini ilk gruba rapteden “muhtâr-ı sâni” unvanını sırtlanır. Ayrıca yine Kızılçukurlu grubu andıracak tarzda, Tahtacı okullaşmasının boyutunu nicel tabana yerleştirebileceğiz verilere tesâdüf ederiz. Haddizâtında Tahtacı evlâdından 9’u “mekteb-nişîn” derkenârını taşımaktadır: Tahtacı Dürtül Ali oğulları üvey Hasan (8) ve öz Ali (5), Tahtacı Velî oğlu Hasan (5), Tahtacı Ali oğlu Mehmed (7), Tahtacı Bektâş oğlu Hasan (14), Tahtacı Mehmed oğlu Mustafa (8), Tahtacı Ali oğlu Ali (9), Tahtacı İbrâhim oğlu Hasan (6) ve Tahtacı Halîl oğlu Ahmed (6).

Obada Tahtacılık yapan 16 kişi bulunur. Tahtacılık yapan en küçük bireyin yaşı 16’dır: Doru Ali oğlu Tahtacı Yûsuf (16). Defterde isminin önüne başka türde meslek adı girilen bir kişi yoktur. Kabilenin en erken evlenme yaşı, Tahtacı İbrâhim’in (22) mekteb-nişîn oğlu Hasan’dan (6) çıkardığımız sonuca göre 15’dir.

Genel bilançoda, 2973 Numaralı Aydın Vilâyeti Müslim Nüfus Defteri’nden çıkarsadığımız şeylerin ötesinde, her iki grubun sembiyotik ilişkiyle birbirini tamâmlamasına tanıklık ediyoruz. Öyle ki, nüfus kaydında Karacaali karyesine yakın bölgelerde hayme-nişîn Tahtacıların ilk mensubunun hâne numarası, ayrı bir başlık altında kaydedilmesine rağmen, 14’tür. Hâne 14’sse, Kızılçukurlu obanın son üyesinin hâne numarası olan 13’ün ardından gelir. Bir toplulukta, muhtâr-ı evvel ve muhtâr-ı sâni rütbeli kişilerin ardı sıra, hiç değilse aynı grup içinde müteferrik sıralarda tahrîrini bekleriz; hâlbuki zikrettiğimiz unvanların ilki Kızılçukur’da, ikincisi Karacaali’de ayrı biçimde yazılmıştır. Durduk yere bir toplulukta sadece birinin vâki bulunması, diğerinin de takviye edici doğasından olsa gerektir. Kezâ aşîret

¹²⁶ Doru Ali oğlu Tahtacı Yûsuf (16) ayrıca bahsedilmeye değerdir. O, çadırına kayıtlı tek erkekti (BOA, NFS.d., 2973, s. 82).

imâmı sadece ilk gruptadır ve aşîretin ikinci grubunda böyle bir unvana sahip kişi bulunmamaktadır. Muhtemelen mezkûr imâm, Kızılçukur/Karacaali Tahtacıları'ndan aynı anda sorumluydu (BOA, NFS.d., 2973, s. 81).

Bu noktada bazı çıkarımlar yapmamız mümkündür. Kızılçukur/Karacaali Tahtacıları, gerek birbirlerine yakın konumları gerekse de resmî unvanlı kimliklerin paylaşılması bağlamında tek bir aşîret gibi görünmektedir. İkinci obanın hayme-nişîn nitelemesi, eğer ilki – yakın ormanlarda gezici özelliklerini sürdürmekle beraber– tamamen yerleşik yaşama geçmemişse her ikisini kapsar niteliktedir. Yani tahrîr memûrlarının çadırlarda oturuyor notunu düştükleri ikinci oymak için bile “hâne” terimini kullanmayı tercih etmelerine bakarsak, bu nasıl bir çatı altında meskûn buldukları lâyıkıyla belirtilmeyen Kızılçukurlu grubun da çadırlarda iskân olduğuna işâret edebilir. Zaten Kızılçukur karyesi için tutulan 1413 ve Karacaali karyesi için hâzırlanan 1454 numaralı Temettuât Defterleri'nde bu Tahtacılar müsadif olamıyoruz (BOA, ML.VRD.TMT.d., 1413; 1454). Hâkezâ her iki Tahtacı teşekkülü karyelere içkin değil, “kurbunda” ifâdesiyle köylerin yakınına konumlandırılmıştı. Yani ilk grup, kendi bünyesinde bir yerleşiklik pratiği tesîs ediyor veya etmek üzereyse bile bu Kızılçukur köyünün merkezinde değil, periferisindeydi (BOA, NFS.d., 2973, s. 80-83).

6. 3076 Numaralı Aydın Vilâyeti Müslim Nüfûs Defteri'nde Tahtacı Aşîretleri

3076 Numaralı Aydın Vilâyeti Müslim Nüfûs Defteri, H. 1260/M. 1844 tarihli,¹²⁷ ciltli, ebrûlu ve 25x69 ebâdında olup varak usûlüne göre hazırlanmıştır (BOA, NFS.d., 3076). Aydın'daki Güzelhisâr-ı Aydın, Ayaslûğ, Dallica, Köşk, Köşkdere ve Karacasu kazâlarında bulunan “Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân” unsuruna hasredilmiş bir defterdir ve “Aydın Eyâleti dâhilinde kâ'in kazâ ve nâhiyelerde sâkin olan Tahtacıyân'ın mikdârını mübeyyin tahrîr-i cedîd-i nüfûs defteridir” ana-başlığını taşır (BOA, NFS.d., 3076, vr. 1/b; Telci, 2016: 24). Hâlihazırda incelediğimiz nüfûs vesikaları içinde sırf Tahtacı teşekküllere adanmış tek belge, işte bu 3076 numaralı nüfûs yazımıdır.¹²⁸

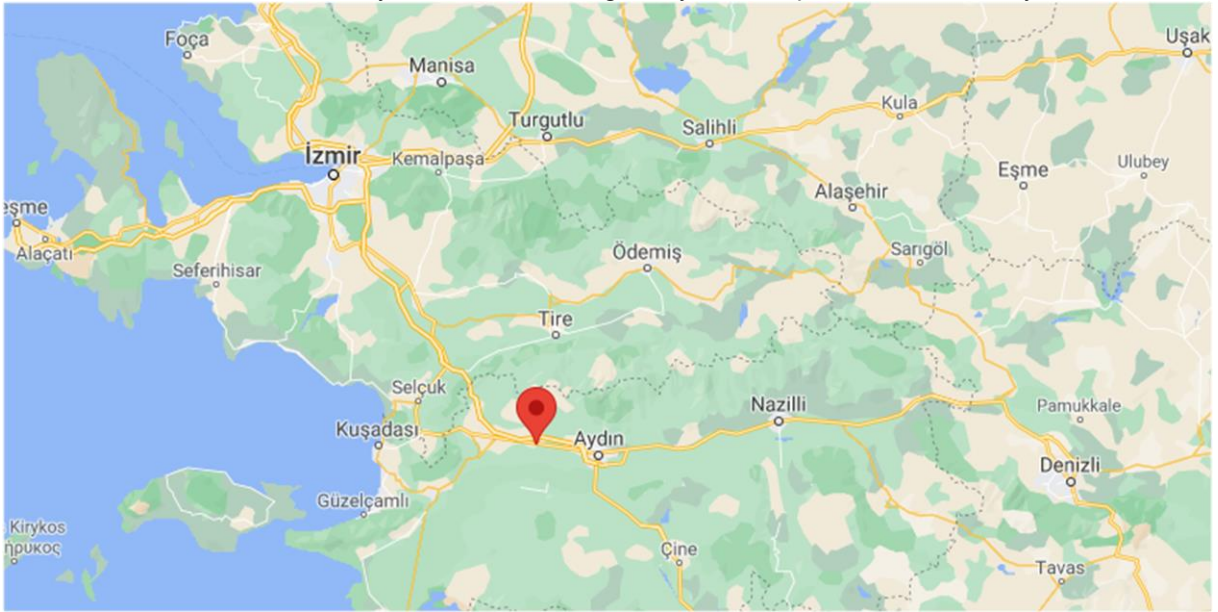
6.1 Güzelhisâr-ı Aydın Kazâsı'nın Erbeğli Karyesinde ‘Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân

¹²⁷ 3076 numaralı Aydın Vilâyeti Müslim nüfûs defterinin, ilgili varağında sadece “sene-i 1260” ifâdesi vardır (BOA, NFS.d., 3076, vr. 1/b)

¹²⁸ 3076 numaralı Aydın Vilâyeti Müslim Nüfûs Defteri üzerinde çalışan, onu ilk kez ortaya çıkaran kişi biz değiliz. Defter hakkında ilk çalışma ve transkripsiyon Telci (2016: 1-34) tarafından gerçekleştirilmiştir. Nitekim Telci'nin Osmanlı Türkçesi transkripsiyonundaki bazı çevirilerin başka şeylere isâbet ettiğini düşündüğümüz ve atlanmış kısımlar olduğunu gördüğümüz için belgenin çeviri-yazımsal yeniden-inşâsının gerekliliğini müşâhede ettik. Bu çalışmada herhangi bir toponomik yahut onomastik değerlendirme de bulunmamaktadır. Dolayısıyla hem defteri tekrardan inceleyip çevirerek tablolastırdık, hem de nüfûs defteri çeviri-yazım tarzımızı belge toplamına uyguladık.

3076 Numaralı Aydın Vilâyeti Müslim Nüfus Defteri'ne yazılan ilk Tahtacı topluluğu, “Karye-i Erbeğli tâbi‘ Güzelhisâr-ı Aydın” diye konumlandırılmış ve “‘Aşîret-i Tâ’ife-i Tahtacıyân” şeklinde adlandırılmıştır (BOA, NFS.d., 3076, vr. 1/a-3/b). Güzelhisâr-ı Aydın Kazâsı'nın Erbeğli karyesinde meskûn bu Tahtacı Tâifesi hakkında elimizde mevcûd tek veri, 3076 numaralı belgedir. Aynı karyenin H. 1261/M. 1845 tarihli ve 2001 numaralı Temettuât Defteri'nde yokturlar (BOA, ML.VRD.TMT.d., 2001).¹²⁹ Güzelhisâr-ı Aydın Kazâsı, günümüz Aydın-Merkez coğrafyasındadır. Erbeğli karyesi de, müspet bir konumu hâiz olup, ilgili haritayı iğnelediğimiz yerdedir (Akbayar, 2001: 66; Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 2017: 317; Devlet Arşivleri Başkanlığı, 2020: 193, 874).

Harita 14: Güzelhisâr-ı Aydın Kazâsı'nın Erbeğli Karyesinde ‘Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân’ın Konumu

Kaynak: Google Haritalar. *Erbeyli, İncirliova/Aydı* Erişim adresi:

<https://www.google.com.tr/maps/place/Erbeyli,+09600+İncirliova%2FAydın> (erişim tarihi: 13.07.2021)

Erbeğlili Tahtacılar, Güzelhisâr-ı Aydın Kazâsı'nın Erbeğli karyesi civârında konar-göçer şartlarda ikâmet ediyor, maîşetlerini sağlama gâyesiyle mesleklerine elverişli yakın ormanlık yerlerde tahtacılık ve 1 kişi olmak üzere ekmekçilik ile uğraşıyorlardı.¹³⁰ 1844'de Mehmed Ali oğlu Halîl Kahyâ'nın yönettiği tâife; 27 hânelik orta-büyükölçekte bir cemâat olup,

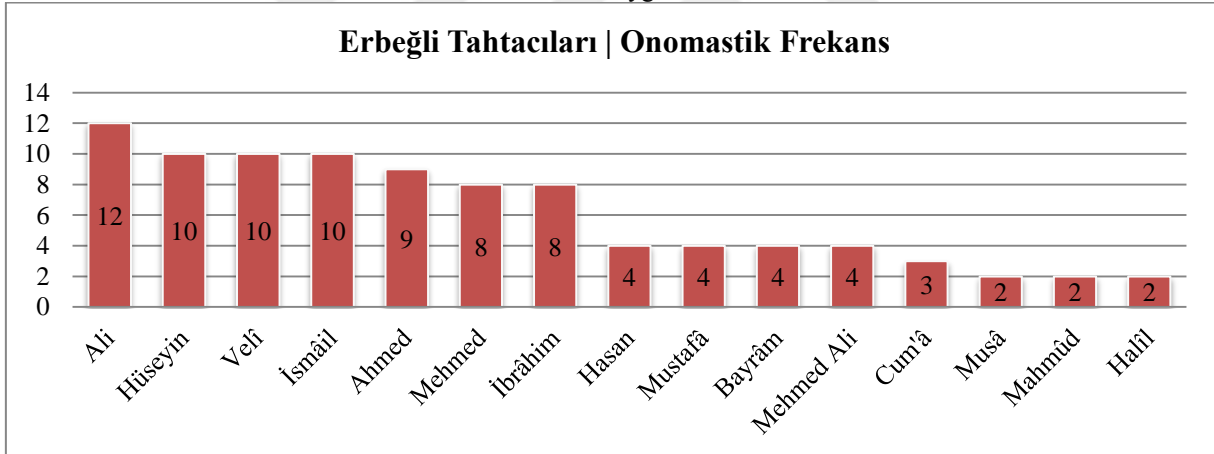
¹²⁹ Güzelhisâr-ı Aydın bölgesinde Tahtacı varlığını 18. yüzyılın başına dek çekebilecek, timâr tevcih/müdâhale problemi içeren bir belge mevcuttur (BOA, AE.SAMD.III., 206/19868).

¹³⁰ Erbeğli karyesinde buldukları, defterce belirtilen bura Tahtacıları, neden 1845'de hazırlanan Erbeğli temettuât evrâkında geçmemektedir? Temettuât sayımlarında kaydedilen aşîretler, kahir ekseriyetle çoktan yerleşmiş ve zirâatle uğraşan ama yine de kâbilevî bağlarını koruyan gruplar hâline gelmiştir. Bu durumu, merceğe aldığımız Tahtacılarla ilgili 1808, 2446 numaralı temettuât sayımlarında tespit ettik (BOA, ML.VRD.TMT.d., 1808; 2446). Bu noktada, Erbeğli karyesindeki Tahtacılar, yerleşik unsurdan ayırt edilebilecek bir tarzda bölgede bulunuyor; hayme-nişîn veya kulûbe türü barınaklarda yaşıyor olmalılardır. Haliyle bu zümrenin zirâî üretimi ya hiç gerçekleşmemekte ya da sadece kendilerine yetecek dar bir ölçektir. Dolayısıyla yerleşik/tarımcı/ticâret erbâbı ya da köy toplumunda işlev görecektir ırgâdlık gibi farklı meslekleri ifa edenlerin üstlendiği nitelikten uzak olan Erbeğli Tahtacıları, deftere alınmamışlardır (BOA, ML.VRD.TMT.d., 2001).

78’i erkek 132/159 üyeden vücûda gelir. Hânelerde bulunan 78 erkek merkeze konarak incelendiğinde, 5’inin 1, 4’ünün 2, 9’unun 3, 7’sinin 4, 2’sinin 5 kişiye barınaklık yaptığını buluruz. Aşîret birim ev başına 4.88/5.88’lik hâne-içi doluluk derecesiyle, diğer Tahtacı toplulukların çizgisindedir. İçlerinden en yaşlıları yetmiş beş yaşında Mehmed oğlu orta boylu, aksakallı Eşekcioğlu Mustafa ve yetmişlik kısa boylu, kır sakallı Mûsa oğlu Mahmûd iken, en küçükleri üçü de bir yaşında Velî oğlu Hüseyin, İmâmoğlu İsmâil oğlu İsmâil, Deli Velfoğlu Ali oğlu Kara Hasan’dır.

Defterden çıkararak fişlediğimiz 101¹³¹ adın 12’si Ali, 10’u Hüseyin, 10’u Velî, 10’u İsmâil, 9’u Ahmed, 8’i Mehmed, 8’i İbrâhim, 4’ü Hasan, 4’ü Mustafa, 4’ü Bayrâm, 3’ü Cum’a, 2’si Mûsa, 2’si Mahmûd, 2’si Halîl, 2’si Satılmış, 1’i Kulu, 1’i Şekûr, 1’i Edhem, 1’i Durali, 1’i ‘Aşîr ve 1’i Abdullah’tır.¹³² Topluluğun çift-adlı mensuplarından 4’ü Mehmed Ali ve 1’i Bayrâm Ali’dir. Kullanılan lakaplar: Kara (6), Zencî (3), Kuloğlu (3), İmâmoğlu (2), Topâl, Basmalıoğlu, Deli Velfoğlu, Kûrâzoğlu, ‘İvâcıköğlu, Kambur, Zencî Habeşî Kara, Yirikoğlu, Eşekcioğlu, Araboğlu, Helvâcioğlu ve Bacaksız’dır.

Grafik 29: Güzelhisâr-ı Aydın Kazâsı’nın Erbeğli Karyesinde ‘Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân’da Kullanılan Yaygın Adlar

Kaynak: (BOA, NFS.d., 3076, vr. 1/a-3/b)

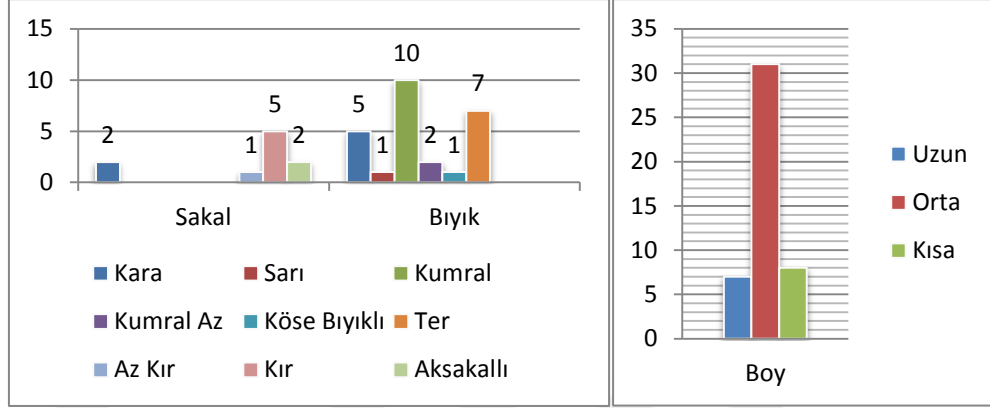
1844 itibârıyla; 78 erkeğin yaş ortalaması 22.14; 44 ergin bireyin 33.25, 34 çocuğun 7.76’dür. Tahrîrde, Bayrâm oğlu orta boylu, kır sakallı Topâl Ali (45) ve kısa boylu, kumral bıyıklı Kambur Hüseyin (25) dışında bedensel engelli birey yaşamamaktadır.

¹³¹ İsimlerin tetkikine sayımda tahrîr memûrlarının gördüğü 78 kişiye ek olarak ayrıca saydığımız 23 ata adını da kattık.

¹³² Erbeğli Tahtacı Türkmenleri’nin Afro-Türk/Alevî mensupları Zencî Ahmed, Zencî Habeşî Kara Ahmed ve Zencî Koca Araboğlu Kara Mustafa’nın –sadece– baba adlarında geçen Abdullah, herhangi bir gerçek kişiye isâbet etmez. Bu yüzden o Abdullahlar sayılmadı. Aslında hâlihazır 1 Abdullah’ın da aynı kaderi paylaştığını düşünmekle beraber, oğlu Koca Araboğlu Kara İbrâhim’a “Zencî” denmediği için “acaba gerçek bir kişi midir?” şüphesiyle aldık. Fakat belirtelim: Koca Araboğlu Kara İbrâhim’in de Zencîliği olasıdır.

Erbeğli Tahtacıyân topluluğunda 78 erkekten; 8'i kısa, 31'i orta, 7'si uzun boyludur. 5'i kara, 7'si ter, 1'i sarı, 10'u kumral, 2'si kumral az, 1'i köse bıyıklı; 2'si ak, 5'i kır, 1'i az kır ve 2'si kara sakallıdır.

Grafik 30: Güzelhisâr-ı Aydın Kazâsı'nın Erbeğli Karyesinde 'Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân'da Fizyolojik Tipoloji

Kaynak: (BOA, NFS.d., 3076, vr. 1/a-3/b)

Akrabalık ölççeğinde, hâne sâhiplerine iltisâklı 2 torun,¹³³ 8 kârındaş,¹³⁴ 41 oğul¹³⁵ ve 3 yetim¹³⁶ vardır: Alışıldık sagîr ve mürâhik gibi terimlerin olmadığı defterimizde, evlâd kesiminden 6'sı şâbb-ı emred tasnîfine müdâhildir. Buna ek, 27 hânenin 17'sini birer baba yönetirken, kalan 10'undan 5'inde tek erkek, 5'inde kârındaşlar meskündür.

3076 Numaralı Aydın Vilâyeti Müslim Nüfus Defteri'nin ilk Tahtacı teşekkülü Erbeğli Tahtacıları, ayrıca yoğunlaşmanın elzem kılındığı bazı detayları bünyesinde barındırır. Evvela demeliyiz ki bölge Tahtacıyân'ı kethüdâlarca değil, kâhya pâyeli kişilerce idâre edilmektedir: –İlk sıraya yazılan– orta boylu, kır sakallı Mehmed Ali oğlu Halîl Kâhya (60) ve –ikinci hânedede sâkin– kısa boylu, kumral bıyıklı Velî oğlu Kuloğlu İsmâil Kâhya (36).

Erbeğli Tahtacıları, içinden Osmanlı ordusuna (Nizâm-ı Şâhâne) asker yolladığını, nüfus vesikaları aracılığıyla öğrenebildiğimiz ilk topluluktur. Tümüne de H. 1265/M. 1849'da¹³⁷ kur'a isâbet eden ve "Reft-be kur'a-yı şer'iyeye Asâkir-i Nizâm-ı Şâhâne sene [12]65" diye derkenâr girilen Tahtacı delikanlıları: Eşekcioğlu Mustafa oğlu İbrâhim (18),

¹³³ Açıkça "torunu" şeklinde, nüfus defterinde yazılıdır. Tespit için ayrıca araştırmaya gerek yoktur.

¹³⁴ Söz konusu kârındaşlardan herhangi birine zimmetli erkek çocuk yoktur. Eğer bu kardeşlerin kız çocukları varsa, evlidirler ama buna rağmen abilerinin evlerinde yaşıyor demektir. Nüfus defterleri bize bu konu hakkında bilgi vermediği için fikir yürütmek boşunadır. Bununla beraber, kardeşleriyle yaşayan abilerin de erkek veledi yoktur. Ayrıca, sadece 2'si tekil ölçekte –başka kardeş olmadan– ağabeyinin yanındadır.

¹³⁵ Tüm babalar, biri dışında, 2 ve dahâ fazla erkek çocuğu sâhiptir. Mevcût yılda tek erkek çocuklu –kızı var mı, bilemeyiz- kişi: Ahmed'in (4) babası Cum'aoğlu Mehmed (30).

¹³⁶ Yetimler, 3'ü de birbiriyle kardeş olmak üzere, "Kara Mehmed'in yetimi" şeklinde imlenmişlerdir: Kara Mehmed oğulları: Cum'a (11), Mehmed (8) ve Velî (5). 27. hânedede, -belirtilen- bir erkek vâsileri olmaksızın oturuyorlardı.

¹³⁷ 1265 yılının hangi ayında kur'a işleminin uygulandığı ve bu doğrultuda Tahtacı gençlerin askerliğe gittiğine göre miladî 1848'e tekâbül de gerçekleşebilir. Nitekim genel noktada hicrî değer, kapsayıcı ölçekte ve neredeyse tüm İslâmî yıl boyunca 1849'a içkindir.

Mehmed oğlu Bayrâm Ali (18), Zencî Ahmed oğlu Durali (18), Mahmûd oğlu Mehmed (24), Zencî Habeşî (?) Kara Ahmed oğlu Zencî Ali (15) ve ‘İvâcıkoğlu Hüseyin oğlu İbrâhim (16)’dir.¹³⁸

Askerî potansiyeli ölçmeyi temel odağına oturtan hâlihazır nüfûs sayımlarında, sabî/sagîr evlâdın tûvânâ sıfâtına erişecekleri yaşı saptamak için Tahtacı çocuklarına “tûvânâ sene-i [12]...” koduyla ek üst-açıklama girilmiştir. Bu açıklamanın girildiği çocuklar: Kuloğlu İsmâil Kahyâ oğlu İsmâil (9), Kuloğlu Şekûr oğlu Mehmed Ali (11), İtmekci Satılmış oğulları Hüseyin (10) ile İbrâhim (8), Koca Araboğlu Kara İbrâhim oğulları Hasan (11) ile Ali (8), Ali oğlu Hasan (9), Deli Velfioğlu Ali oğlu Kara Velî (10) ve Kara Mehmed’in yetîmleri Cum’a (11) ile Mehmed (8).¹³⁹

Orduda mecburî görevini ifâ etmeye elverişsiz duruma gelecek kişilerin, bu hâle ne vakit düşecekleri de defterde belirtilen bir unsurdur ve musinn ibâresiyle belirtilirler: Bayrâm oğlu ‘Aşîr (40)’in adının yukarısında, “musinn sene-i [12]65” notu vardır. Yani yaklaşık 5 yıl sonra 45/46 yaşına bastığında, ‘Aşîr (40) artık mecburî hizmet için bir aday olmaktan çıkacaktır.

Erbeğli Tahtacı Aşîreti’nin üyeleri meslekî anlamda geniş bir yelpazeye yayılmışlardır. Öyle ki bu durum, topluluk üyelerinin ve soy isimlerine dek yansıyacak denli atalarının ekmekçilik, helvâcılık ve eşekçilik gibi meslekleri yapmalarından mütevellit idrak edilebiliyor. Nitekim işte 2906 numaralı Nüfûs Defteri’nde rastladığımız ve eğer kişi Tahtacılık ile uğraşıyorsa tek tek isminin önüne sıfat şeklinde eklenen “Tahtacı” ifadesi, incelediğimiz bu defterde olmadığından kaç kişi doğrudan tahtacılıkla uğraşıyor ya da başka bir işle hayatını kazanıyor, bilemiyoruz. Ek olarak, kâbilenin en erken evlenme yaşıyla, ‘Aşîr’in (40) oğlu Bayrâm’dan (24) hareketle 15’dir.

6.2. Güzelhisâr-ı Aydın Kazâsı’nın Baklacık Karyesinde ‘Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân

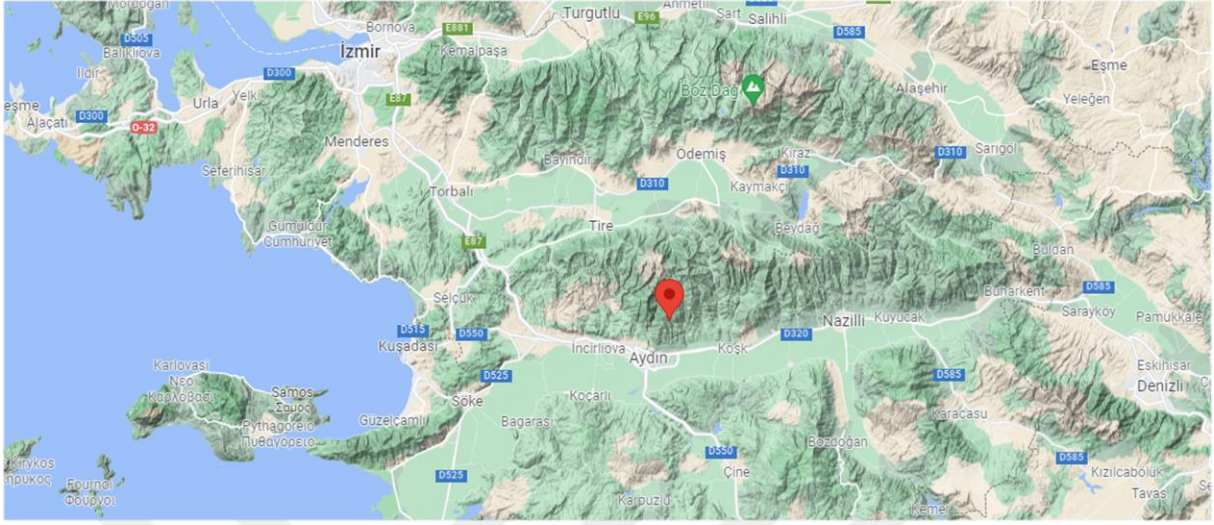
3076 numaralı Aydın Vilâyeti Müslim Nüfûs Defteri’ne yazılan ikinci Tahtacı topluluğu, “Karye-i Baklacık tâbi‘ der kazây-ı Güzelhisâr-ı Aydın” başlığıyla lokalize edilmiş ve “‘Aşîret-i Tâ’ife-i Tahtacıyân” şeklinde adlandırılmıştır (BOA, NFS.d., 3076, vr. 4/a-4/b). Güzelhisâr-ı Aydın Kazâsı’nda Baklacık karyesinin konumlandığı dağlık coğrafyada yer alan Tahtacı Tâifesi için mevcûd yegâne belge, tıpkı Erbeğlili Tahtacıyân gibi 3076 numaralı

¹³⁸ Paranteze alınan senneler, gençlerin askere gittiği yaş değildir. Bu değerler, hicrî 1260’a aittir. Asıl askerlik yaşları için derkenârların yanlarına yazıldığı üzere hicrî [12]65 temel alınmalı ve verdiğimiz sennelere +5 eklenmeli: Örneğin Zencî Habeşî (?) Kara Ahmed oğlu Zencî Ali (15), askere 20’inde gitmiştir.

¹³⁹ İtmekci Satılmış oğlu İbrâhim (8)’e hicrî 1267 ve Deli Velfioğlu Ali oğlu Kara Velî (10)’ye hicrî 1265 tarihleri girilmekle beraber, kalanında “tûvânâ sene-i [12]65” kodu vardır.

Osmanlı nüfus evrâkıdır. Aynı yerleşkenin arşivde elde ettiğimiz H. 1261/M. 1845 tarihli ve 2010 numaralı temettuât evrâkında bulunmazlar (BOA, ML.VRD.TMT.d., 2010).

Harita 15: Güzelhisâr-ı Aydın Kazâsı'nın Baklacık Karyesinde 'Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân'ın Konumu

Kaynak: Google Haritalar. *Karaköy, Efeler/Aydın* Erişim adresi: <https://www.google.com.tr/maps/place/Karaköy,+09010+Efeler%2FAydın> (erişim tarihi: 13.07.2021)

Güzelhisâr-ı Aydın Kazâsı'nın günümüz Aydın-Merkez coğrafyasına tekâbül ettiğini Erbeğli karyesinde yaşayan Tahtacıları incelerken ayrıca söylemiştik. Bununla birlikte Baklacık'ın bugün Aydın/Efeler sahâsında Gölcük ve Karaköy arasında, bizzat Karaköy mahallesi ile çevresine rasgeldiği belirtilebilir. Öyle ki bunu 1971'de Gölcük-Baklacık köyleri arasında yaşanan sınır problemine dair çağdaş bir Cumhuriyet belgesine yerleştirilmiş krokiyle anlayabiliyoruz (BCA, Bakanlıklararası Tayin Daire Başkanlığı, 365/30/19-7).¹⁴⁰

Baklacıklı Tahtacılar, Güzelhisâr-ı Aydın Kazâsı'nın dağlık Baklacık karyesini kuşatan ormanlarda yarı-göçebe kimlikleriyle kümelenerek Tahtacılık ile ilgileniyorlardı.¹⁴¹ 1844'de uzun boylu, kumral bıyıklı Velî Ali oğlu Tosun Ali'nin (33) yönettiği tâife,¹⁴² 5 hânelik küçük bir cemâat olup, 14'ü erkek 24/29 üyeden vücûda gelir. Hânelerde bulunan 14

¹⁴⁰ Kezâ Nişanyan Yeradları (Türkiye ve Çevre Ülkeler Yerleşim Birimleri Envanteri)'nda Karaköy-Baklacık özdeşliğine de vurgu yapılır. Bkz. Nişanyan Yeradları/Index Anaticus. (2021). *Türkiye ve Çevre Ülkeler Yerleşim Birimleri Envanteri - Baklacık*. Erişim adresi: <https://nisanyanmap.com/?yer=4708haritasi=baklacık> (erişim tarihi: 03.09.2021).

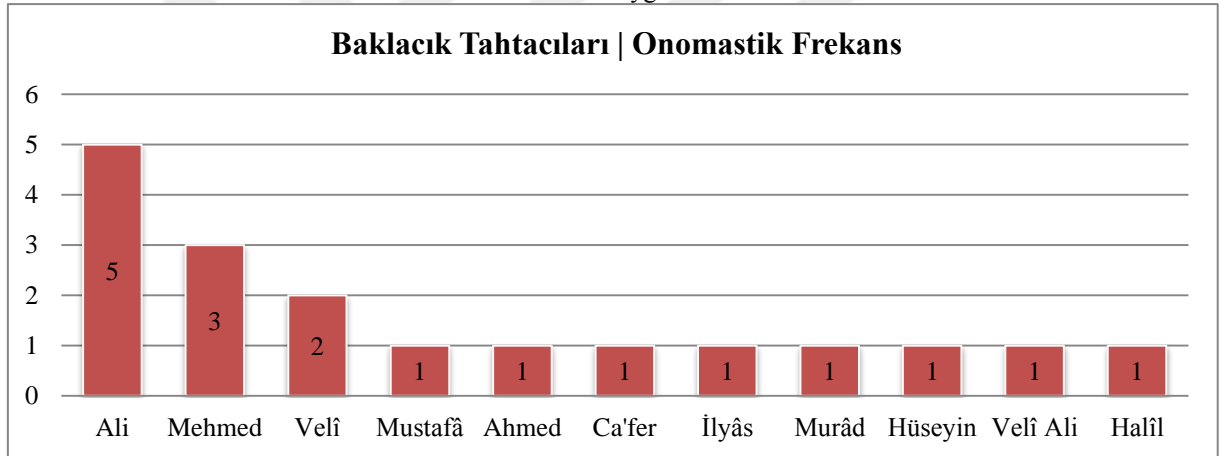
¹⁴¹ Baklacık karyesinde buldukları, defterce belirtilen bu 5 hânelik Tahtacı grubu, Erbeğli Tahtacıları'nda olduğu minvâlde, 1845'de hazırlanan Baklacık temettuât evrâkında geçmezler. Temettuât kaydında Baklacık karyesi "...Nefs-i Güzelhisâr-ı Aydın Kazâsı kurâlarından dağ karyelerinden olub..." şeklinde betimlenmiştir. Dağlık bir bölgede kurulu olan Baklacık karyesinde yaşayan –hiçbiri de açıkça Tahtacı unvanı edinmemiş– köylülerin neredeyse hepsinin "merkûmun bir senede temettu'âtı" bölmesinde, "hatabcılıktan, odunculuktan" ibâreleri mevcuttur. Bu ifadeler, açık bir şekilde Baklacıklı köylülerin yaptıkları çeşitli işlerle beraber, tahtacılık yani odunculuk, hatabcılık mesleğine sülûk ettiklerini kanıtlar (BOA, ML.VRD.TMT.d., 2010, s. 2-6). Yerleşik karyeliler, odunculuğa zaman ayırıp üretim yaparlarken, bu işi doğrudan profesyonel zeminde icrâ eden bir aşîretin deftere geçmemesini, grubun konar-göçer yapısına ve dolayısıyla hâsıl ettikleri artıkları satacakları tarımsal/hayvansal üretimden beri durmalarına yorabiliriz.

¹⁴² Aslında cemâatin küçüklüğü, yönetimde bir müşterekliğe işâret ediyor olabilir. Birkaç çekirdek ailenin bir araya gelerek meydana getirdiği bu küçük-ölçekli adı geçen grubun, aile reislerinin ortak kararıyla şekillendirilebilir bir esnekliğe oturması mümkündür.

erkek merkeze konarak incelendiğinde, 5'inin 1, 4'ünün 2, 9'unun 3, 7'sinin 4, 2'sinin 5 kişiye evlik yaptığını görürüz. Aşîret birim ev başına 4.8/5.8'lik hâne-içi doluluk derecesiyle, diğer Tahtacı toplulukların çizgisindedir. İçlerinden en yaşlıları H. [12]66'da muyaşında geçecek kırk yaşında Deli Halîl'in orta boylu ve kumral sakallı oğlu Ali'yken, en küçükleri ikisi de bir yaşında Bulanıkoğlu Kellecik Ali oğlu Bulanık¹⁴³ ve Deli Halîl oğlu Ali'nin oğlu Mustafa'dır.

Defterden çıkararak fişlediğimiz 19¹⁴⁴ adın 5'i Ali, 3'ü Mehmed, 2'si Velî, 1'i Mustafa, 1'i Ahmed, 1'i Ca'fer, 1'i İlyâs, 1'i Murâd, 1'i Hüseyin, 1'i Bulanık ve 1'i Halîl'dir. Topluluğun çift-adlı bir mensubunun adı Velî Ali'dir. Kullanılan lakaplar: Tosun, Bulanıkoğlu Kellecik ve Deli Halîloğlu ve Çolâk Alioğlu'dur. 1844 itibâriyle; 14 erkeğin yaş ortalaması 15.35, 6 ergin bireyin 29.5, 8 çocuğun 4.75'dir. Tahrîrde, Bulanıkoğlu Kellecik Ali oğlu yek-çeşm Mehmed (12) dışında bedensel engelli birey yaşamamaktadır.¹⁴⁵

Grafik 31: Güzelhisâr-ı Aydın Kazâsı'nın Baklacık Karyesinde 'Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân'da Kullanılan Yaygın Adlar

Kaynak: (BOA, NFS.d., 3076, vr. 4/a-4/b)

Baklacıklı Tahtacıyân grubunda 14 erkekten; 1'i kısa, 2'si orta, 3'ü uzun boyludur. 1'i kara, 1'i ter, 2'si kumral, 1'i köse kumral bıyıklı ve 1'i kumral sakallıdır. Akrabalık ölçeğinde, hâne sâhiplerine iltisâklı 1 kârındaş,¹⁴⁶ 8 oğul¹⁴⁷ vardır. Çocuk ve yetişmekte olanları tasnifte yararlanan sagîr, mürâhik ve şâbb-ı emred terimlerinin kullanılmadığı vesikada, 5 hânenin 3'ünü birer baba yönetirken, kalan 2'sinde tekil bireyler meskûndur.

¹⁴³ Bulanık adının doğrudan kişi ismi niyetiyle kullanıldığına çok açık bir örnektir. Nitekim nasıl bir motivasyon, alt-anlam veya grup-içi sosyal ilişki bir sagîre bu adı vermeyi sağlayabiliyor, şimdilik bilemiyoruz.

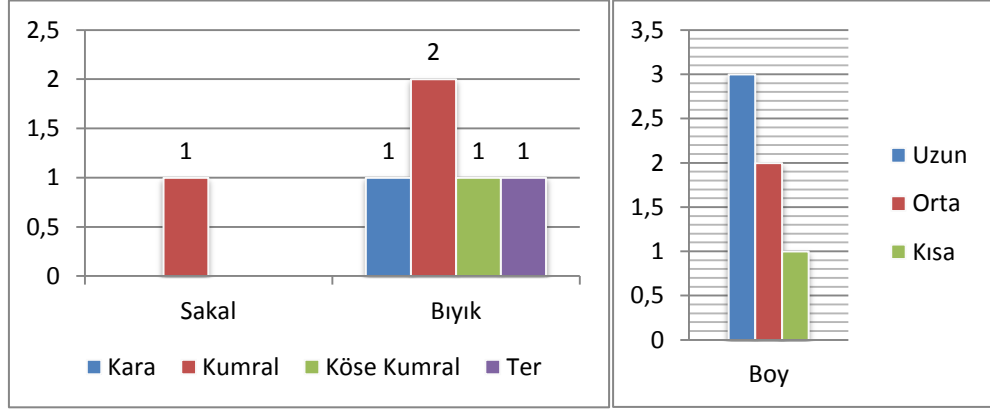
¹⁴⁴ İsimlerin tetkikine sayımda tahrîr memûrlarının gördüğü 14 kişiye, ayrıca saydığımız 5 ata adını da kattık.

¹⁴⁵ Sözü edilen bedensel rahatsızlık derkenâr ile açıklanmıştır. Tek gözlü Mehmed dışında, bir diğer Mehmed (24)'ün yaşayıp yaşamadığı belirsiz babası Ali'ye Çolak sıfatı takılmıştır. Nitekim bu kişinin canlılığı şüpheli olduğundan sakat kişiler arasında saymadık.

¹⁴⁶ Deli Halîl oğlu Ali'nin (40) kârındaşı Mehmed (17), abisinin 2 evlâdıyla aynı çatı altındaydı.

¹⁴⁷ Tüm babalar, 2 ve dahâ fazla birbiriyle öz kardeş erkek çocuğa sâhiptir.

Grafik 32: Güzelhisâr-ı Aydın Kazâsı'nın Baklacık Karyesinde 'Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân'da Fizyolojik Tipoloji

Kaynak: (BOA, NFS.d., 3076, vr. 4/a-4/b)

3076 Numaralı Aydın Vilâyeti Müslim Nüfûs Defteri'nin ikinci Tahtacı teşekkülü Baklacık Tahtacıları, Erbeğli karyeli Tahtacıyân topluluğunun tersine çok küçük bir ailevî birlikmişçesine görüldüğünden spesifik bilgi üretmek zordur. Bu noktada, Baklacık civârında vâki dağlarda tahtacılık yapmak için bir ana Tahtacı Aşîreti'nden geçici süreliğine kopmuş olması akla yatkın gelmektedir. Hele Baklacık'ın karyede oturan yerleşik tebaasının neredeyse tümü odunculuk ile uğraşırken, ismiyle müsemmâ Tahtacıyân'ın başka bir işle iştigâl etmesi, ediyorsa bile temettuât sayılarına girememesi çok gariptir. Nihâyetinde, bu beş hânenin hayme-nişîn biçimde,¹⁴⁸ Baklacık dağlarında Tahtacılık yapan gezici bir topluluk şeklinde temâyüz ettiğini öne sürüyoruz. Ayrıca belirtmeliyiz ki, 14 kişi içinde dikkat çekecek bir erken evlilik durumuna rastlanılmaz: Bulanıkoğlu Kellecik Ali (38) oğlu yek-çeşm Mehmed (12)'den mülhem ortaya çıkan 25 yaş, diğer oranlarla kıyaslandığında ziyâdesiyle normal bir grafik arz eder.

Güzelhisâr-ı Aydın Kazâsı'nda Kızılbaş-Alevî nitelikli Tahtacı Türkmenlerin varlığını erken 18. yüzyıla değin çeken bir belgeyi de burada ortaya koymalıyız. III. Ahmed (salt. 1703-1730) hükümdârlığında, H. 24 M. (1)135/M. 4 Kasım 1722'de vukû bulan haksız timâr müdâhalesine ilişkin sultâna gönderilen bir arz-ı hâlde, mutasarrıfı olduğunu iddiâ ettiği timârlar içinde "Cemâ'at-i Tahtacıyân" karyesi bulunan Mustafa, bize çok kıymetli ipuçları sunuyor. Mustafa arz-ı hâlde "Aydın Sancağı'nda Güzelhisâr Nâhiyesi'nde Cemâ'at-i Tahtacıyân nâm karye ve gayrıdan iki bin akçe bir kılıç timâra..." yazarak merâmını padişâha ulaştırmış, Mehmed adlı birinin, tasarrufundaki bölgelere "müdâhale icâb itmez iken" karışarak elinden aldığını söylemiştir. Mustafa'nın probleminin çözülmesi için gerekli emirler verildiyse de, bizi ilgilendiren kısım elbette bu değildir. Güzelhisâr dâhilinde, H. 1260/M. 1844 tarihli ve 3076 numaralı Nüfûs Defteri'ni kenara koyarsak, günümüzden üç asır evveline

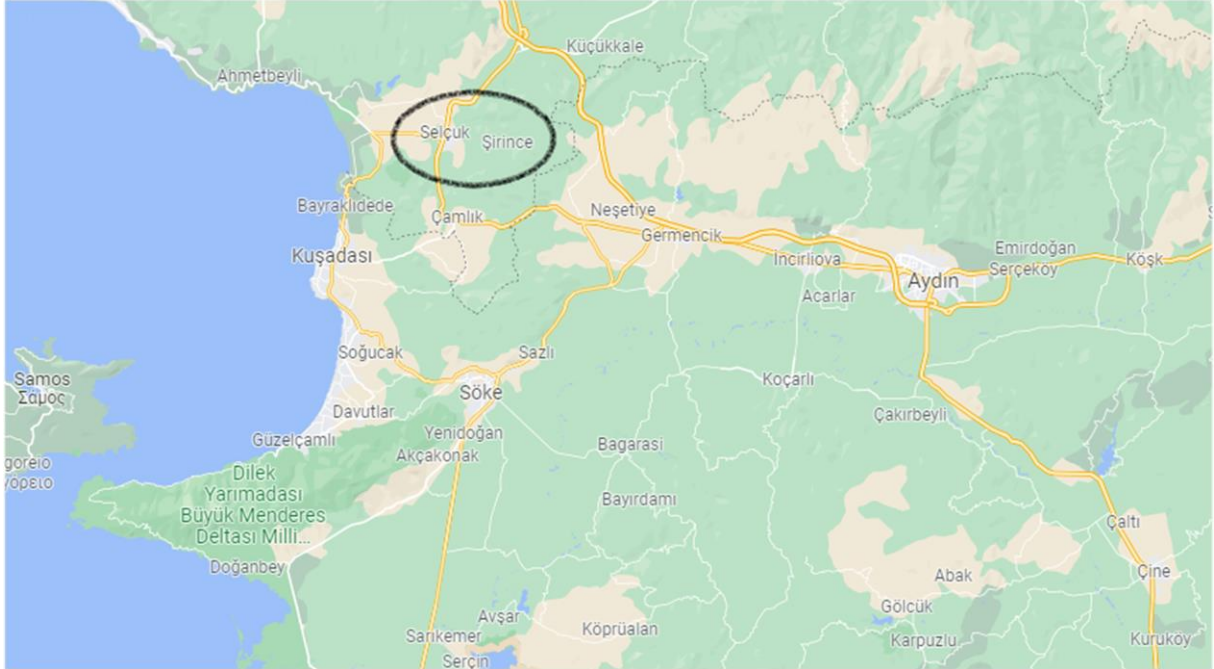
¹⁴⁸ Yukarıda tartıştığımız üzere, "hâne" terimini pek nizâmlı bir ev şeklinde algılamak zorunda değiliz. Çünkü hayme-nişîn grupların zikredilen kavram ile de betimlendiği örneklere şahit olmuştuk.

ait bu belge, bir Tahtacıyân grubunun cemâ'at niteliğini ve buldukları muhitte karyeye ismini verebilecek baskınlığa hâiz bulduklarını ispatlıyor. 1844'ün 122 sene öncesinde, bölgede Tahtacı varlığını kanıtlamakla beraber, karyeye ad veren Cemâ'at-i Tahtacıyân'ın hayme-nişîn mi, yoksa topyekûn yerleşik mi olduğunu saptamak, mevcûd arşiv imkânları ölçüğünde çok zordur (BOA, AE.SAMD.III., 206/19868).

6.3. Ayaslûğ Kazâsı'nın Çirkince Karyesinde 'Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân

3076 numaralı Aydın Vilâyeti Müslim Nüfus Defteri'ne yazılan üçüncü ve en küçük Tahtacı topluluğu, "Karye-i Cirkince tâbi' der kazây-ı Ayaslûğ" başlığıyla lokalize edilmiş ve "Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân" şeklinde adlandırılmıştır (BOA, NFS.d., 3076, vr. 4/b). Ayaslûğ Kazâsı'nın Çirkince karyesinde yer alan üç erkekli bir Tahtacı çekirdek ailesi için mevcûd yegâne belge, emsâlleri Erbeğli/Baklacık Tahtacıyân Aşâyiri gibi 3076 numaralı Osmanlı nüfus evrâkıdır. Aynı yerleşkenin H. 1261/M. 1845 tarihli ve 1491 numaralı temettuât evrâkında bulunmazlar (BOA, ML.VRD.TMT.d., 1491).¹⁴⁹ Ayaslûğ Kazâsı, bugün İzmir'in Selçuk ilçesine isâbet eder. Çirkince karyesi ise, eklediğimiz harita görselinde izlenebilen Şirince'dir (Akbayar, 2001: 13; Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 2017: 672; Devlet Arşivleri Başkanlığı, 2020: 69; BOA, HRT.h., 499).

Harita 16: Ayaslûğ Kazâsı'nın Çirkince Karyesinde 'Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân'ın Konumu

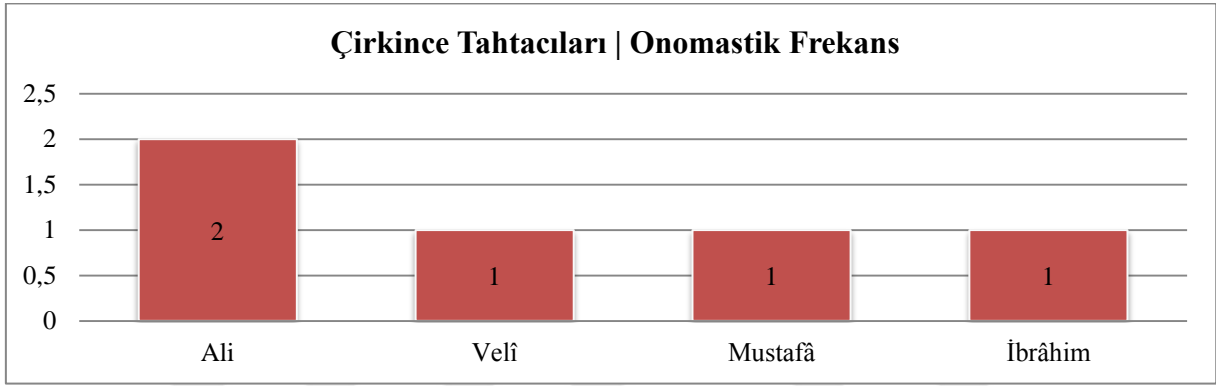
Kaynak: Google Haritalar. *Şirince, Selçuk/İzmir*. Erişim adresi: <https://www.google.com.tr/maps/place/Şirince,+35920+Selçuk%2Fİzmir> (erişim tarihi: 13.07.2021)

¹⁴⁹ Nüfus defterinin, hemen bir yıl sonrasını muhtevî 1491 numaralı Ayaslûğ temettuât evrâkında, Çirkince'nin toptan bir gayr-i Müslim yerleşkesi bulunduğunu ve köyde ağırlıkla tarım/hayvancılık yapıldığını saptıyoruz. Tafsîlatlı bilgi için bkz. (BOA, ML.VRD.TMT.d., 1491). Defter üzerine Demirkaya'nın hazırladığı yüksek lisans tezi ve ilgili Çirkince karyesi kısmı için bkz. (2004: 37-40).

1844’de orta boylu, kara sakallı Deli Mustafaoğlu İbrâhim’nin (44) babalığını yaptığı aile, 1 hâne olup, 3’ü erkek 5/6 kişiden müteşekkildir. Aşîret birim ev başına 5/6’lık hâne-içi doluluk derecesiyle, ortama bir Tahtacı çekirdek-biriminden umulabilecek sülâle yapısındadır. Mevzûbahis bu tekil yapının en yaşlısı kırk dört yaşında, ailenin reisi Deli Mustafaoğlu İbrâhim; en küçüğü ise, zikrettiğimiz İbrahîm’in yedi yaşındaki oğlu Velî’dir.

Defterde saptadığımız 5¹⁵⁰ adın 2’si Ali, 1’i Velî, 1’i Mustafa ve 1’i İbrâhim’dir. Kullanılan lakaplar: Deli ve Deli Mustafaoğlu’dur. 1844 itibâriyle; 3 erkeğin yaş ortalaması 23.66; 2 ergin bireyin 32, 1 çocuğun 7’dir. Tahrîr esnâsında, ailede bedensel/rûhsal açıdan hasta birey yaşamamaktadır.

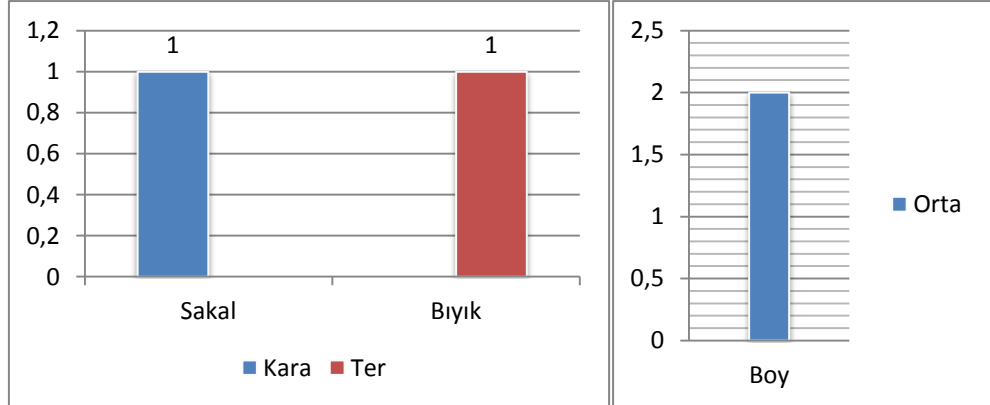
Grafik 33: Ayaslûğ Kazâsı’nın Çirkince Karyesinde ‘Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân’da Kullanılan Yaygın Adlar

Kaynak: (BOA, NFS.d., 3076, vr. 4/b)

Çirkinceli Tahtacıyân zümresinde 3 erkekten; 2’si orta boyludur. 1’i ter bıyıklı, 1’i kara sakallıdır. Akrabalık ölçeğinde, hâne reisi biri üğü/üveği,¹⁵¹ diğeri öz 2 oğula bakar.

Grafik 34: Ayaslûğ Kazâsı’nın Çirkince Karyesinde ‘Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân’da Fizyolojik Tipoloji

Kaynak: (BOA, NFS.d., 3076, vr. 4/b)

Çirkinceli bu tek Tahtacı biriminin, Ayaslûğ Kazâsı’nın Çirkince karyesiyle ilişkisini hangi düzlemde incelemeliyiz? Defterin farklı varaklarında kayıtlı “‘Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân”, muharrirlerin tahrîr usûlünü göz önüne getirdiğimizde müteferrik bir şekilde

¹⁵⁰ İsimlerin tetkikine sayımda tahrîr memûrlarının gördüğü 3 kişiye, ayrıca saydığımız 2 ata adını da kattık.

¹⁵¹ Deli Mustafaoğlu İbrâhim’nin (44) üvey veledi Ali oğlu Ali (20), ana-bir kardeşi Velî ile beraber yaşıyordu.

coğrafyaya yayılmıştır ve doğrudan bir yerden yönetilmezler. Üstelik Tahtacıyân ismindeki bu farklı gruplar, İzmir/Narlıdere-merkezli Yanyatır (Yaninyatır) Tahtacı Alevî Ocağı'ndan mı, yoksa Aydın-merkezli Hâcî Emiroğulları'nın kurduğu Tahtacı Alevî Ocağı'ndan mıdır; isimlerine tasrih edici derkenârlar girilmediğinden bu da müphemdir. Son tahlilde, 3076 numaralı Aydın Vilâyeti Müslim Nüfûs Defteri'nin en küçük Tahtacı teşekkülü Çirkinceli Tahtacı ailesinin, aynı defterin büyük cemâatlerinden müfrez şekilde, gayr-ı Müslimlerin mesken tutup ağırlıkla tarım/hayvancılıkla geçindikleri Çirkince'ye tahtacılık yapmak için geldiklerini düşünüyoruz. Öyle ki, 1491 numaralı Ayaslûğ temettuât sayımında, nüfûsu hepten Müslüman olmayanlarca dolu Çirkince'de kendilerine rastlanılmaması, gezici/hayme-nişîn karakterlerinden ileri gelmektedir. Keza Baklacıklı Tahtacıların 5 hânelik ailevî formasyonunun bir benzerini de, tek hâne şeklinde tezâhür ederler (BOA, NFS.d., 3076, vr. 4/b).

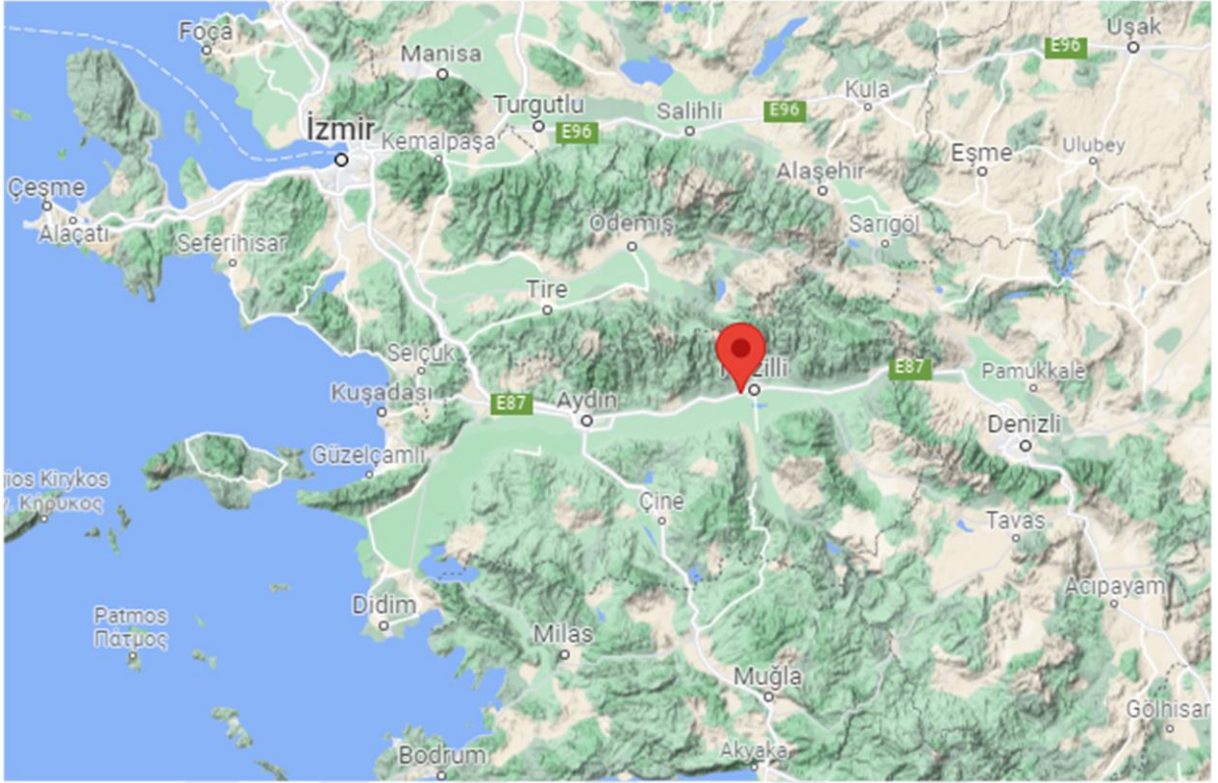
6.4. Dallica Kazâsı'nın Çakıllı Karyesinde 'Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân

3076 numaralı Aydın Vilâyeti Müslim Nüfûs Defteri'ne yazılan dördüncü Tahtacı topluluğu, “Karye-i Çakıllı tâbi‘ der kazây-ı Dallica” başlığıyla konumlandırılmış ve “‘Aşîret-i Tâ’ife-i Tahtacıyân” şeklinde adlandırılmıştır (BOA, NFS.d., 3076, vr. 4/b-5/a). Dallica Kazâsı'nın Çakıllı karyesindeki Tahtacı Tâifesi için ulaşabildiğimiz yegâne belge, 3076 numaralı Osmanlı nüfûs evrâkıdır. Dallica Kazâsı, geniş ölçekte günümüz Aydın'ın Nazilli ilçesine tekâbül eder. Dallica ismi de bir mahalle kimliğiyle yaşayagelmiştir. Nitekim Çakıllı karyesinin müspet konumu tespit edilememektedir (Akbayar, 2001: 41; Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 2017: 198; Devlet Arşivleri Başkanlığı, 2020: 133). Haddizâtında Dallica'nın H. 1261/M. 1845 temettuât evrâkında Çakıllı karyesine dâir bir kayıt da bulunmamaktadır (BOA, ML.VRD.TMT.d., 1784; 1788; 1790; 1783; 1785; 1786, 1789; 1787). Bu nedenle Nazilli-Dallica'ya gösteren bir harita eklemekle yetinmek durumundayız.

Bölge Tahtacıyân'ı, Çakıllı karyesini hâvî Nazilli/Dallica idârî sahâsında maîşetlerini temîn maksadıyla konar-göçer biçimde tahtacılıkla uğraşmaktadırlar. Yönetim kademesinde ise tekil şâhıslardan ziyâde küçük aileler topluluğunda rastlanabilecek müşterek oba yaşantısının olduğunu, karar ve çeşitli unsurların ortak kararlarla hayata geçirildiğini düşünebiliriz. Çünkü Çakıllı karyeli Tahtacıyan için topluluğun müspet bir liderine işâret edileceğimiz bireyleri yoktur. Kezâ “mîr, kâhya veya kethüdâ” unvanını taşıyan herhangi bir aşîret üyesi de bulunmaz. Bu da onları, yöresel biçimde değilse de; yaşam-biçimi ölçeğinde Baklacık ve Çirkinceli Tahtacıların çizgisine rapteder. Geniş uzamdaysa, temettuât

sayımlarında “es geçilmelerini” hayme-nişîn tarzlarına yordduğumuz Erbeğli Tahtacılarını andırır.

Harita 17: Dalıca Kazâsı'nın Çakıllı Karyesinde 'Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân'ın Konumu

Kaynak: Google Haritalar. *Dalıca, Nazilli/Aydın* Erişim adresi: <https://www.google.com.tr/maps/place/Dalıca,+09800+Nazilli%2FAydın> (erişim tarihi: 13.07.2021)

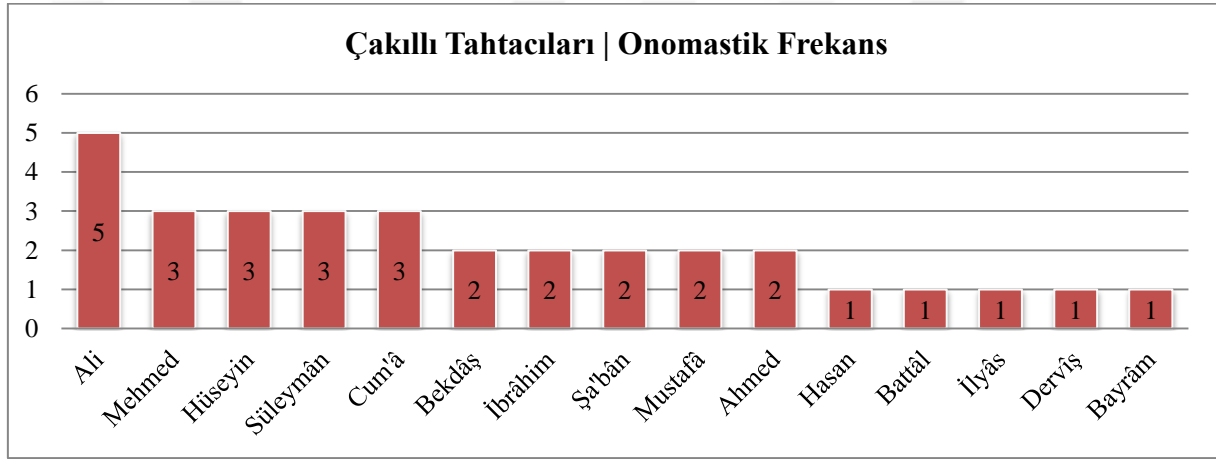
Özellikle Dalıca-Çakıllı'daki Tahtacılar'dan ilk sıraya yazılan Kaşıkçıoğlu Deli Hüseyin (22), yönetici olmak için fazla gençtir, nitekim bunu bir sorun olarak almayabiliriz, çünkü İfrâz Kalemi Aşîreti'nden Semizoğlu Cemâ'ati'nden Tahtacı Kabîlesi Perâkendesî'nin kethüdâsı Tahtacı İsmâil Beğ, örneğin 30 yaşındaydı. Fakat onun adının önünde doğrudan bir unvan vardır. Burada ise bir unvan göremiyoruz. Çakıllı bölgesi Tahtacıları içinde yaşı 27 ile 38 arasında değişen diğer hâne reislerine bakınca (Çulhâ Şa'bânoğlu Bekdâş, Dede Ahmedoğlu İbrâhim, Murtazalîoğlu Mehmed, İmâmoğlu Süleymân, Şa'bânoğlu İbrâhim, Süleymânoğlu Fettâh ve Dervîşoğlu Cum'a), grubun meslekî-odak bir çekirdek aileler toplumu şeklinde bir araya geldiği anlaşılmaktadır. Esasen içlerinden biri diğerlerine göre daha fazla öne çıkmışsa bile hiçbir unvan kullanılmadığı için, bu “öne çıkma” durumu resmî anlamda Osmanlı nüfus sayımında karşılık bulmamıştır (BOA, NFS.d., 3076, vr. 4/b-5/a).

Çakıllı Tahtacıları, 8 hânelik bir cemâat olup, 25'i erkek 50/75 üyeden vücûda gelir. 25 erkek merkeze konarak incelendiğinde, hânelerden 3'ünün 2, 3'ünün 3, 1'inin 4, 1'inin 6 kişiye evlik yaptığını keşfederiz. Aşîret birim ev başına 6.25/9.37'lik hâne-içi doluluk derecesiyle, şu ana dek hesapladığımız oymaklar arasında ilginç bir konum işğâl eder. İçlerindeki en yaşlıları, aslında pîr-i fânî dediğimiz yaşlılar gibi görülemeyecek ölçüde genç

olan, ikisi de otuz sekiz yaşında orta boylu, kumral bıyıklı Çulhâ Şa'bânoğlu Bekdâş ve orta boylu, sarı bıyıklı Dervîşoğlu Cum'a; en küçükleri ikisi de bir yaşında İmâmoğlu Süleymân oğlu Ali ve Süleymânoğlu Fettâh oğlu Ali'dir.

Defterden çıkararak fişlediğimiz 34¹⁵² adın 5'i Ali, 3'ü Mehmed, 3'ü Hüseyin, 3'ü Süleymân, 3'ü Cum'a, 2'si Bekdâş, 2'si İbrâhim, 2'si Şa'bân, 2'si Mustafa, 2'si Ahmed, 1'i Hasan, 1'i Battâl, 1'i Fettâh, 1'i İlyâs, 1'i Bayrâm, 1'i Dervîş ve 1'i Satılmış'tır. Kullanılan lakaplar: Dede, Çulhâ, Murtazalfoğlu, Kaşıkçı, Deli, Kaşıkçioğlu, İmâmoğlu, Çulhâşabânoğlu, Dede Ahmedoğlu ve Şa'bânoğlu'dur. 1844 itibarıyla; 25 erkeğin yaş ortalaması 13.32; 7 ergin bireyin 30.71, 18 çocuğun 6.55'dir. Tahrîre göre, söz konusu aileler birliğinde bedensel/rûhsal açıdan hasta olan biri yaşamamaktadır.

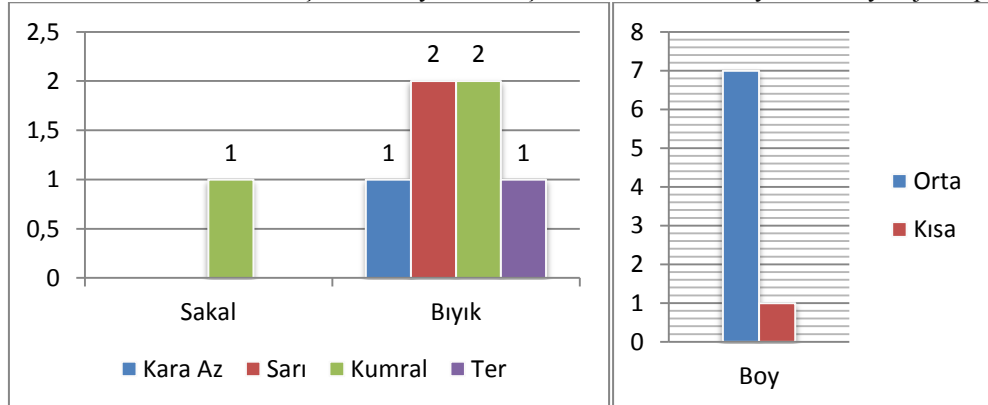
Grafik 35: Dalıca Kazâsı'nın Çakıllı Karyesinde Aşret-i Tâife-i Tahtacıyân'da Kullanılan Yaygın Adlar

Kaynak: (BOA, NFS.d., 3076, vr. 4/b-5/a)

Çakıllı Tahtacıyân topluluğunda 25 kişiden; 1'i kısa, 7'si orta boyludur. 1'i kara az, 1'i ter kara, 2'si kumral, 2'si sarı bıyıklı ve 1'i kumral sakallıdır.

Grafik 36: Dalıca Kazâsı'nın Çakıllı Karyesinde Aşret-i Tâife-i Tahtacıyân'da Fizyolojik Tipoloji

Kaynak: (BOA, NFS.d., 3076, vr. 4/b-5/a)

¹⁵² İsimlerin tetkikine sayımda tahrîr memûrlarının gördüğü 25 kişiye, ayrıca saydığımız 9 ata adını da kattık.

Akrabalık ölçeğinde, hâne sâhiplerine iltisâklı 2 kârındaş,¹⁵³ 1 yeğen¹⁵⁴ 8 oğul¹⁵⁵ vardır: Bahsedilenlerden 1'i hâne reisi olarak şâbb-ı emred diye kodlanmışken, sagîr ve mürâhik türü terimler burada da kullanılmamıştır. Sekiz hânenin sadece 1'inde 2 erkek kardeş, 1'inde de amca-yeğen varken, kalan 6'sını babalar çekip çevirir.¹⁵⁶

3076 numaralı Aydın Vilâyeti Müslim Nüfus Defteri'nin dördüncü Tahtacı teşekkülü Çakıllı Tahtacıları; Baklacık ve Çirkince karyesinde müsâdif olduğumuz obaların demografik/toponomik grafiğini takip eder. Bununla beraber, Osmanlı'nın resmî ölçekte tanıyıp deftere geçirdiği müspet bir önderden yoksundurlar. Bölgenin temettuâtlarda yer almamaları grubun konar-göçerliğine işaret olarak addedilebilir. Keza Dalıca Kazâsı için elimizde olan temettuât sayımlarına baktığımızda, buradaki insanların “odunculuk/hatabcılık” mesleklerinde fazlaca aktif faâliyet yürüttüklerini saptıyoruz ve bu kişilerden hiçbiri “Tahtacı” şeklinde nitelenmemiştir (BOA, ML.VRD.TMT.d., 1784; 1788; 1785; 1786, 1789). Hâliyle ağaçtan ham madde üretim ve satımı için köylülerin hareketlerine ek, bölge etrafında olan konar-göçer bir Tahtacıyân'ın takviye edici faaliyet üstlendiklerini şu anki bilgilerimiz neticesinde belirtebiliriz. Söz konusu duruma binâen, sekiz hânenin Çakıllı karyesinde hayme-nişîn buldukları savlanabilir. Ayrıca lokasyonunu tam şekilde saptayamadığımız Çakıllı karyesinde, mevsimlik kulübelere yerleştikleri de tartışılabilir. Her hâlükârda ilgili köyün temettuât tahrîrinin yokluğu nedeniyle şimdilik kesin yargılar öne sürmek doğru değildir.

Bölgedeki Tahtacıların sadece tahtacılık mesleğiyle uğraşmadığını gösteren bir ipucu da vardır. Bu hususta Kaşıkçıoğlu Deli Hüseyin bin Mustafa isminden yola çıkarak kaşıkçılık yapan, bunu da lâkabına katan bir Kaşıkçı Mustafa'nın varlığından söz etmek mümkündür.¹⁵⁷ Ayrıca beş sagîre “tüvânâ sene-i [1266]...” koduyla askerliğe uygun olacakları zaman için derkenâr girilmiştir: Çulhâ Şa'bânoğlu Bekdâş oğulları Hüseyin (10) ile Şa'bân (8), Murtazalioğlu Mehmed oğlu Cum'a (9), Fettâh'ın oğlu Bekdâş (8) ve kardeşi İlyâs (8).

¹⁵³ Hasan (5) ve İlyâs (8) abileri (23 yaşlı Kaşıkçıoğlu Deli Hüseyin ve 27'lik Süleymânoğlu Fettâh) ile aynı çatı altındaydı.

¹⁵⁴ Defterde bu “kârındaş oğlu” denilerek gösterilmiştir. Şa'bânoğlu İbrâhim bin Mehmed (14) yanında kardeşi Satılmış'ın oğlu Battâl (7) yaşıyordu. Öyle görünüyor ki, 14 yaşındaki şâbb-ı emred İbrâhim, yarı yaşındaki yeğenine bakıyordu.

¹⁵⁵ İmâmoğlu Süleymân (18), sadece bir (1 yaşında Ali) oğula sâhipti. Geri kalan 5 baba, 2 ve dahâ fazla birbiriyle öz kardeş erkek çocuğa sâhiptir.

¹⁵⁶ Babaların yöneticilik yapıyor olduğu bir hânedede, zikre değer bir ailevî bağ vardır: Süleymânoğlu Fettâh'ın (27) ilk erkek çocuğu 8 sinn iken, Fettâh'ın yine aynı evde baktığı kardeşi İlyâs da 8 yaşındaydı.

¹⁵⁷ Özellikle yaşça büyük Tahtacılarla Antalya'da yaptığımız görüşmelerde fark ettik ki, içlerinden bazıları (bir ölçüde çocuklarına/torunlarına da sirâyet edecek şekilde) tahtadan işe yarar araç-gereçler de yapıyorlardı. Böyle araç-gereçleri yapanların sadece Antalya'ya münhasır olup olmadığını test etmek için Aydın-İzmir sahası Tahtacıları için de bu durum takip edilmeye çalışılmalıdır.

Toplulukta en erken evlilik vakti: İmâmoğlu Süleymân (18)'ın oğlu Ali'den (1) çıkardığımız sonuç kadarıyla 16'dır.

6.5. Köşk Kazâsı'nın Mûsluca Karyesinde 'Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân

3076 numaralı Aydın Vilâyeti Müslim Nüfus Defteri'ne yazılan beşinci Tahtacı topluluğu, "Karye-i Mûsluca tâbi' der kazây-ı Köşk" başlığıyla konumlandırılmış ve "Aşîret-i Tâ'ife-i Tahtacıyân" şeklinde adlandırılmıştır (BOA, NFS.d., 3076, vr. 5/b-6/a). Köşk Kazâsı'nın Mûsluca karyesinde sâkin bu Tahtacı Tâifesi için mevcûd yegâne belge, Erbeğli, Baklacık, Çirkince ve Çakıllı'daki Tahtacıyân gibi 3076 numaralı Osmanlı nüfus evrâkıdır. Aynı yerleşkenin H. 1261/M. 1845 tarihli ve 2225 numaralı temettuât evrâkında yer almazlar (BOA, ML.VRD.TMT.d., 2225, s. 2-6). Köşk Kazâsı, bugün ismen Aydın'ın bir ilçesine tekâbül eder. Osmanlı döneminde Köşk'e bağlı Mûsluca karyesi ise, Türkiye'de Aydın'ın Efeler ilçesindedir (Akbayar, 2001: 104; Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 2017: 488; Devlet Arşivleri Başkanlığı, 2020: 289).

Harita 18: Köşk Kazâsı'nın Mûsluca Karyesinde 'Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân'ın Konumu

Kaynak: Google Haritalar. *Musluca, Efeler/Aydı* Erişim adresi:

<https://www.google.com.tr/maps/place/Musluca,+09630+Efeler%2FAydın> (erişim tarihi: 13.07.2021)

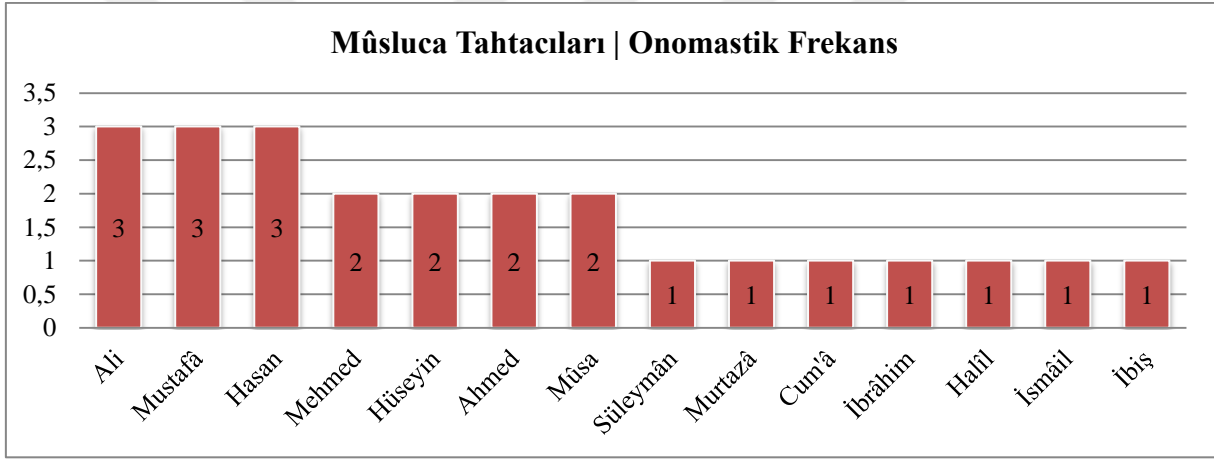
Mûslucalı Tahtacılar, Köşk Kazâsı'nın Mûsluca karyesini çevreleyen muhîtte yarı-göçebe çapta Tahtacılık ile iştiğâldiler.¹⁵⁸ 1844'de uzun boylu ve kara sakallı Kibâr Alioğlu

¹⁵⁸ Mûsluca karyesinde yer aldıkları ("Karye-i Mûsluca tâbi'...") memûrlarca açıklanan bu 6 hânelik Tahtacı grubunun; Erbeğli (Erbeyli), Baklacık, Çirkince ve Çakıllı'da meskûn Tahtacılar gibi, mekânları Mûsluca için hazırlanan 1845 tarihli temettuât evrâkında geçmediklerini söylemiştik (BOA, ML.VRD.TMT.d., 2225, s. 2-6). Temettuât kaydında tamâmen yerleşik, tarımsal üretim ve hayvancılıkla yahut ticâret erbâblığıyla geçinen ana Osmanlı nüfus kitlesi hedeflendiğinden; bu şartlardan pek çoğunu karşılamayan Mûsluca Tahtacıları, meslekleri olan Tahtacılığa pek uygun konar-göçer doğalarından mütevellit artık-madde üretiminden, müspet yerleşiklikten uzaktırlar. Dolayısıyla, bu kişilerin de temettuât tahrîri için hayati bir ekonomik artı-değer taşıdıkları düşünülemez.

İbiş (50)'in idâresindeki tâife;¹⁵⁹ 6 hânelik dar-erimli bir cemâat olup, 18'i erkek 30/36 üyeden vücûda gelir. Hânelerde bulunan 18 erkek merkeze konarak incelendiğinde, 1'inin 1, 3'ünün 2, 1'inin 4, 1'inin 7 kişiye evlik yaptığını keşfederiz. Aşîret birim ev başına 5/6'lık hâne-içi doluluk derecesiyle, umulabilecek standart kalabalıklık ölçüsü içindedir. Topluluğun en yaşlıları altmış yaşında orta boylu, kır sakallı Topâl Hasan oğlu Ahmed ve elli yaşında uzun boylu, kara sakallı Kibâr Alioğlu İbiş, en küçükleri bir yaşında Gök Mehmed oğlu Ali'dir.

Merceğe aldığımız 24¹⁶⁰ adın 3'ü Ali, 3'ü Mustafa, 3'ü Hasan, 2'si Mehmed, 2'si Hüseyin, 2'si Ahmed, 2'si Mûsa, 1'i Süleymân, 1'i Murtaza, 1'i Cum'a 1'i İbrâhim, 1'i Halîl, 1'i İsmâil ve 1'i İbiş'dir. Kullanılan lakaplar: Câkîroğlu (2), Kibâr Alioğlu, Kibâr, Topâl, Gök ve Topâl Hasanoglu'dur.

Grafik 37: Köşk Kazâsı'nın Mûsluca Karyesinde 'Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân'da Kullanılan Yaygın Adlar

Kaynak: (BOA, NFS.d., 3076, vr. 5/b-6/a)

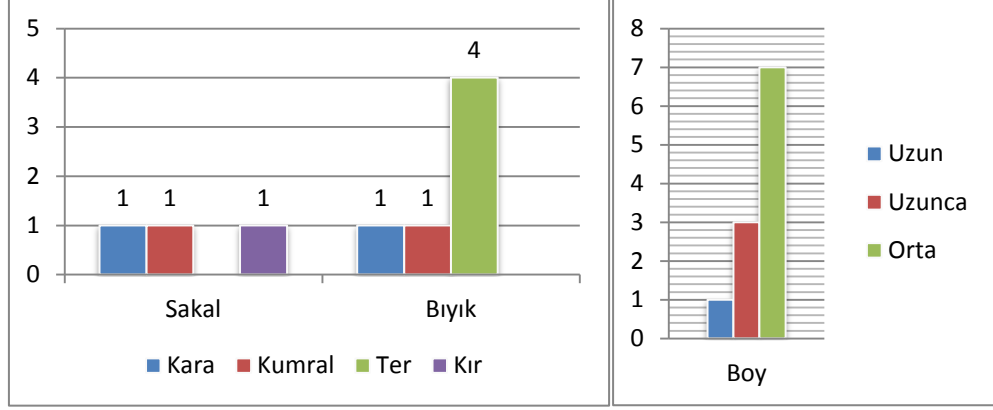
1844 itibâriyle, 18 erkeğin yaş ortalaması 19.11; 11 ergin bireyin 27.18, 7 çocuğun 6.42'dir. Tahrîre göre Mûslucalı Tahtacıların sağlık açısından sıkıntısı bulunmamaktadır.¹⁶¹ Mûslucalı Tahtacıyân grubunda 18 er kişiden; 7'si orta, 3'ü uzunca, 1'i uzun boyludur. 1'i kara, 4'ü ter, 1'i kumral bıyıklı ve 1'i kara, 1'i kumral, 1'i kır sakallıdır.

¹⁵⁹ Özellikle –bir evlik Çirkince Tahtacılarını kenara koyarsak– Baklacık ve Çakıllı'da tespit ettiğimiz cemâatin küçüklüğüne bağlı “yönetimde müşterek olma” olgusu burada da işler gibidir. Altı çekirdek ailenin toplanarak meydana getirdiği Mûslucalı grubun ilk sırasına Kibâr Alioğlu İbiş (50) yazılmakla beraber, 6. hâneye tahrîr olunan Topâl Hasanoglu Ahmed (60) küçük-erimli birliğin yönetilmesinde söz sâhibi bir konum işgâl edebilir. Yine de 50 yaşındaki İbiş'i “görünen lider” olarak aldık.

¹⁶⁰ İsimlerin tetkikine sayımda tahrîr memûrlarının gördüğü 18 kişiye, ayrıca saydığımız 6 ata adını da kattık.

¹⁶¹ Baba neslinde topâl olduğu, oğlunun edindiği lâkapla açığa çıkan Topâl Hasan, aşîret içinde sayımda mevcut kişi olarak yer almadığı için buraya eklenmedi: Topâl Hasanoglu Ahmed bin Hasa

Grafik 38: Köşk Kazâsı'nın Mûsluca Karyesinde 'Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân'da Fizyolojik Tipoloji

Kaynak: (BOA, NFS.d., 3076, vr. 5/b-6/a)

Akrabalık ölççeğinde, hâne sâhiplerine iltisâklı 3 kârındaş,¹⁶² 9 oğul¹⁶³ vardır: Sagîr ve mürâhik terimlerinin mevcûd olmadığı belgede 2 şâbb-ı emred kaydedilmiştir. 6 hânenin 3'ünü birer baba yönetirken, kalan 3'ünden 1'inde tek erkek, 2'sinde kârındaşlar meskûndur.

3076 Numaralı Aydın Vilâyeti Müslim Nüfûs Defteri'nin beşinci Tahtacı teşekkülü Mûsluca Tahtacıları; Çirkince'deki tekil sülâle ile Erbeğli'nin görece kalabalık kitlesini saymaz isek; bilhâssa Çakıllı ve Baklacık Tahtacılarını anımsatır. Çünkü bir aileler birliğiymiş kimi kümelenmişler, bir sene sonraki temettuât sayımlarında bahsedilmemelerine neden olan konar-göçer stile içkin kalmışlardır. Buna demografik ve coğrafi etmenlerde benzeşmeyi de katınca, sanki tefrik olmadan önce bir bütünün parçalarıymış gibidirler. Mezkûrlara binâen, altı hânenin Mûsluca'da çadırlarda ya da mevsimlik geçici kulübelere mesken tuttıkları savlanabilir. Ayrıca iki sagîrin adının üstüne “tüvânâ sene-i [1266]...” koduyla askerliğe uygun olacakları, yani kur'â çekimine isimlerinin sokulacağı zaman için benzeri üzere açıklama girilmiştir: Kibâr Alioğlu İbiş oğlu Ali (10) ve Gök Mehmed oğlu Mûsa (8). Mûslucalı Tahtacılardan bir delikanlı da “Reft-be kur'a-yı şer'iyye Asâkir-i Nizâm-ı Şâhâne, sene [12]65” derkenârıyla M. 1849'da askere gitmiştir: Kibâr Alioğlu İbiş oğlu İbrâhim (17). Cemâat içinde en erken evlilik vaktiyse: Gök Mehmed (27)'in oğlu Mûsa'dan (8) hareketle 18'dir.

6.6. Köşkdere Kazâsı'nın Kızılcaiyri Karyesinde 'Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân

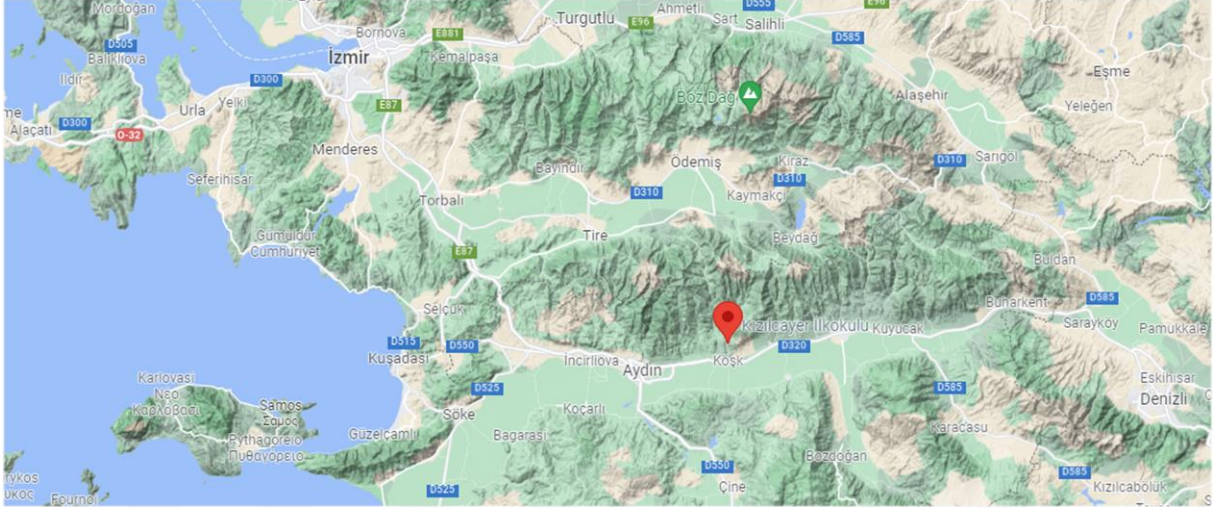
3076 numaralı Aydın Vilâyeti Müslim Nüfûs Defteri'ne yazılan altıncı Tahtacı topluluğu, “Karye-i Kızılcaiyri tâbi' der kazây-ı Köşkdere” başlığıyla konumlandırılmış ve “Aşîret-i Tâ'ife-i Tahtacıyân” şeklinde adlandırılmıştır (BOA, NFS.d., 3076, vr. 6/a-6/b).

¹⁶² Kibâr Alioğlu İbiş'nin (50) kârındaşı Mustafa (18), abisinin 5 evlâdıyla aynı çatı altındaydı. İbiş'in babası Kibâr Ali'nin bir oğlu 50 yaşındayken, diğeri 18'dir. Kalan 2 “kârındaş”, iki farklı abinin –ki bu abilerin erkek çocukları yoktu– evinde tekil biçimde kalırlardı.

¹⁶³ Tüm babalar, Topâl Hasanoğlu Ahmed ve oğlu Hasan'ı saymazsak, 2 ve dahâ fazla birbiriyle öz kardeş erkek çocuğa sâhiptir.

Köşkderesi Kazâsı'nın Kızılcaiyri karyesindeki Tahtacı Tâifesi için ulaşılabilir tek belge; Erbeğli, Baklacık, Çirkince, Çakıllı ve Mûsluca'daki Tahtacıyân'ı gibi 3076 numaralı Osmanlı nüfûs evrâkıdır. Kızılcaiyri ile muhtemelen aynı yer olan Köşkderesi'ne muzâf Kızılca karyesinin H. 1261/M. 1845 tarihli ve 2230 numaralı temettuât evrâkında bu topluluğa temâs eden bir iz sürülemedi (BOA, ML.VRD.TMT.d., 2230).¹⁶⁴ Köşkderesi Kazâsı, bugün Aydın/Köşk'te geleneksel bir yer adıdır. Osmanlı'da Köşkderesi'ne merbût Kızılcaiyri karyesi, Türkiye'de Aydın'ın Köşk ilçesinde bir mahalledir (Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 2017: 488; Devlet Arşivleri Başkanlığı, 2020: 289).

Harita 19: Köşkderesi Kazâsı'nın Kızılcaiyri Karyesinde 'Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân'ın Konumu

Kaynak: Google Haritalar. *Kızılcaiyri, Köşk/Aydın* Erişim adresi:

<https://www.google.com.tr/maps/place/Kızılcaiyri,+09570+Köşk%2FAydın> (erişim tarihi: 07.08.2021)

Kızılcaiyri Tahtacılar, Köşkderesi Kazâsı'nın Kızılcaiyri karyesini kaplayan coğrafyada konar-göçerlik üzere Tahtacılık yapmaktaydılar. 1844'de uzun boylu, kara bıyıklı Mehmed oğlu Tahtacı Murâd (41)'in¹⁶⁵ idâresindeki tâife;¹⁶⁶ 6 hânelik dar-erimli bir cemâat olup, 15'i erkek 27/33 üyeden vücûda gelir. Hânelerde bulunan 15 erkek merkeze konarak incelendiğinde, 2'sinin 1, 1'inin 2, 1'inin 3, 2'sinin 4 kişiye evlik yapar. Aşîret birim ev

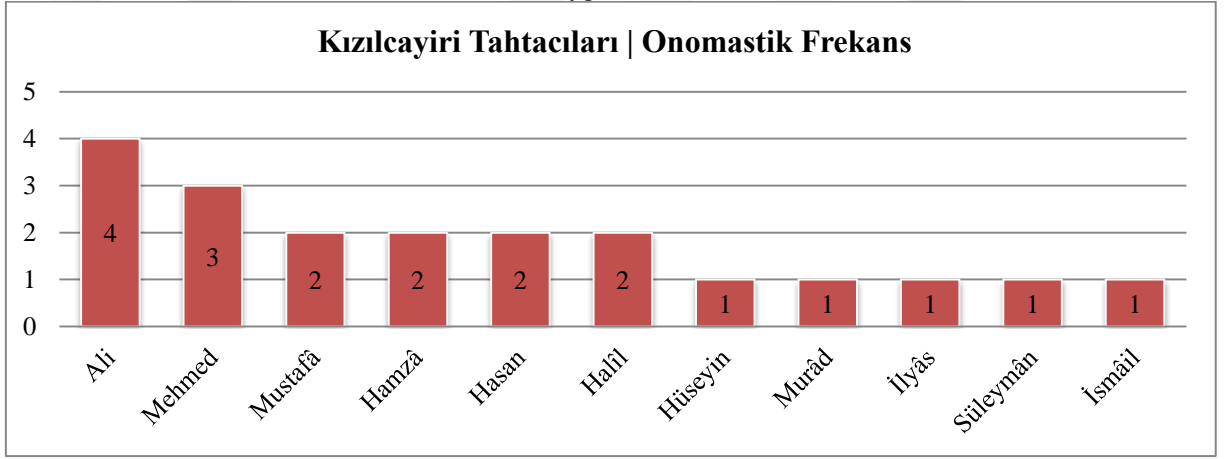
¹⁶⁴ 2230 numaralı Temettuât Defteri, eğer şimdi incelediğimiz Kızılcaiyri bölgesini kapsamıyorsa Kızılcaiyri Tahtacıları'nı arayacağımız bir ekonomik kayıttan hepten yoksunuz demektir. Bu da onları Çakıllı karyeli Tahtacıyân ile aynı sınıfa sokar. Nitekim bu 2230 numaralı Kızılca karyesi defterinin Köşkderesi'nin Kızılcaiyri'ni imlediğini düşünüyoruz. Bu noktada defterde yer almamaları, yarı-yerleşik vaziyet ve tarımsal/hayvansal artık-madde üretimi yapmadıklarına delâlettir.

¹⁶⁵ Tahtacı Murâd, bütün defterde "Tahtacı" unvanı edinen tek kişidir. Bu açıdan özel bir yeri vardır (BOA, NFS.d., 3076, vr. 6/a).

¹⁶⁶ Normal şartlarda –bir evlik Çirkince ve 2 başat musinn simanın olduğu Mûsluca Tahtacılarını kenarda tutarsak– Baklacık ve Çakıllı'da tespit ettiğimiz cemâatin küçüklüğüne bağlı "yönetimde müşterek hale gelme" olgusu Kızılcaiyri'nde de işlemelidir. Altı çekirdek ailenin toplanarak meydana getirdiği grubun ilk sırasına Tahtacı Murâd (41) yazılmasına rağmen, zaten dar ve küçük olan topluluğunun yönetiminde 2. hânedeki tahrîr olunan Anbarcıoğlu Ali (48), 3. sıradaki Halil Dâlîoğlu Hasan (32) ve 5.'deki Alioğlu Ali (47) etkin olabilir. Nitekim "normal şartlarda" umduğumuz bu durum, Tahtacı unvanını kullanan tek kişi olan Murâd'ın "acaba özellikle mi birinci hâneye konuldu?" şüphesi yaratması nedeniyle tehlikeye girmektedir. Bu fikrî teati sebebiyle, Tahtacı Murâd'ı başat yönetici addettik lakin diğerlerinin de topluluk içinde sözü geçecek bir konumda olabileceğini unutmamalıyız.

başına 4.5/5.5'lik hâne-içi dolulukla, alışıldık kalabalıktadır. En yaşlıları tıpkı Baklacık, Çirkince ve Çakıllı'daki gibi nispeten genç kabûl edilebilecek kırk sekiz yaşında orta boylu, kırca sakallı Hüseyin oğlu Anbarcıoğlu Ali ve kırk yedi yaşında orta boylu, kırca sakallı Alioğlu Ali, en küçükleri üç yaşında Tahtacı Murâd oğlu Halîl'dir. Merceğe aldığımız 21¹⁶⁷ adın 4'ü Ali, 3'ü Mehmed, 2'si Mustafa, 2'si Hamza, 2'si Hasan, 2'si Halîl, 1'i Hüseyin, 1'i Murâd, 1'i İlyâs, 1'i Süleymân ve 1'i İsmâil'dir. Kızılcaiyri yöresi Tahtacıları'nın tek çift-adlı bireyi ise Halîl Dâlî'dir Kullanılan lakaplar: Anbarcıoğlu, Gidî Alioğlu, Gidî, Anbarcı, Dâlî ve Tahtacı'dır.¹⁶⁸ 1844 itibâriyle; 15 erkeğin yaş ortalaması 18.6; 6 ergin bireyin 34.33, 9 çocuğun 8.11'dir. Tahrîre göre Kızılcaiyirli Tahtacılar sağlık açısından bir sıkıntı çekmemektedir.

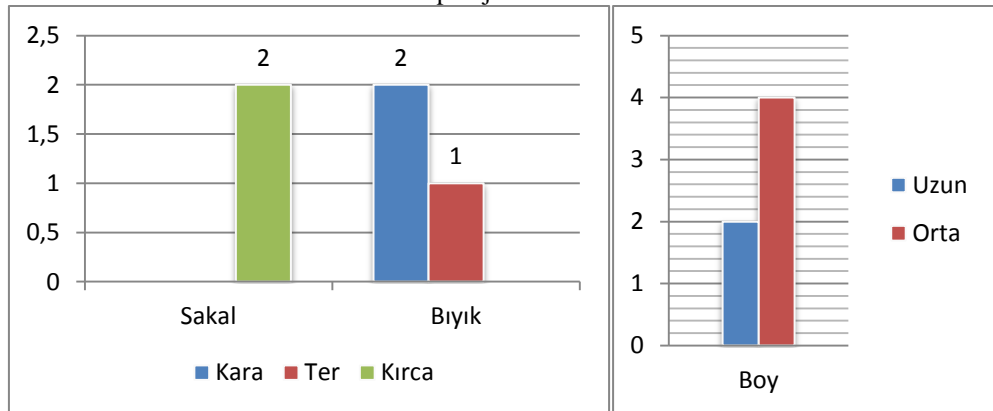
Grafik 39: Köşkderesi Kazâsı'nın Kızılcaiyri Karyesinde 'Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân'da Kullanılan Yaygın Adlar

Kaynak: (BOA, NFS.d., 3076, vr. 6/b-6/a)

Kızılcaiyirli Tahtacıyân topluluğunda 15 erkekten; 4'ü orta, 2'si uzun boyludur. 2'si kara, 1'i ter bıyıklı ve 2'si kırca sakallıdır.

Grafik 40: Köşkderesi Kazâsı'nın Kızılcaiyri Karyesinde 'Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân'da Fizyolojik Tipoloji

Kaynak: (BOA, NFS.d., 3076, vr. 6/b-6/a)

¹⁶⁷ İsimlerin tetkikine sayımda tahrîr memûrlarının gördüğü 15 kişiye, ayrıca saydığımız 6 ata adını da kattık.

¹⁶⁸ Olağan durumlarda, "Tahtacı" ifâdesini, mesleğe işâret ettiğinden lâkap olduğunu belirtmiyorduk. Nitekim sıfatın sayfalarca yazılan defterde tek bir kişide görünmesi, bahsedilmeye değerdir.

Ailevî bağıllık özelinde, hâne reislerine bağlı 9 kişinin hepsi de oğuldur.¹⁶⁹ Sagır ve mürâhik terimlerinin tasarruf edilmediği belgede 1 şâbb-ı emred kaydedilmiştir.¹⁷⁰ 6 hânenin 4'ünü birer baba yönetirken, kalan 2'sinde tek erkek ikâmet ediyordu. Ayrıca dört sagır “tûvânâ sene-i [1266]...” koduyla kur'â çekimine adlarının sokulacağı zamân için tarihlendirilmiştir: Tahtacı Murâd oğulları Mehmed (10) ile Hasan (8), Anbarcıoğlu Ali oğlu İlyâs (9) ve Alioğlu Ali oğlu Mehmed (11). Cemâat içinde en erken evlilik vaktiyse: Halil Dâlfoğlu Hasan (32)'in oğlu Halil'den (6) hareketle 25'dir.

Meslekî uzamda, sırf baba neslinde zikredilmesine rağmen grubun Anbarcı Hüseyin adında bir mensubunun varlığı; topluluğun kısmen başka mesleklere yöneldiğine işaret edebilir. Sonuçta, Kızılcaayır Tahtacıları; Çirkince ile Erbeğli'nin özgülleşmiş unsurlarından zahiren uzaklaşarak Çakıllı, Baklacık ve Mûsluca Tahtacıları ile ailevî durum, kabile reisliği ve yerleşme örneklerinde bütünleşir.

6.7. Karacasu Kazâsı'nın Yaylak Karyesinde 'Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân

3076 numaralı Aydın Vilâyeti Müslim Nüfûs Defteri'ne yazılan yedinci Tahtacı topluluğu, “Karye-i Yaylak tâbi' der kazây-ı Karacasu” başlığıyla konumlandırılmış ve “Aşîret-i Tâ'ife-i Tahtacıyân” şeklinde adlandırılmıştır (BOA, NFS.d., 3076, vr. 7/a-7/b). Karacasu Kazâsı'nın Yaylak karyesindeki Tahtacı Tâifesi için ulaşılabılır tek belge; Erbeğli, Baklacık, Çirkince, Çakıllı, Mûsluca ve Kızılcaayiri Tahtacı unsurunda olduğu gibi, 3076 numaralı Osmanlı nüfûs evrâkıdır. Yaylak ile aynı yerleşke olduğunu tahmîn ettiğimiz Karacasu'ya muzâf Yaylalı köyünün H. 1261/M. 1845 tarihli ve 2227 numaralı temettuâtında isimleri geçmemektedir (BOA, ML.VRD.TMT.d., 2227).¹⁷¹

Karacasu Kazâsı, bugün Aydın'ın bir ilçesi konumundadır. Karacasu'ya içkin Yaylak/Yaylalı karyesinin H. 11.03.1176/M. 30 Eylül 1762 tarihli bir vesikada (BOA, AE.SMST.III., 242/19202) geçen “Bundan akdem Aydın-ı Yenişehri'nde vâki' Karacasu Kasabası'na tâbi' Yaylalı mahallesinde...” ifâdesiyle geçmesine bakarsak, bölgenin Osmanlı döneminde Karacasu merkezinde görece eski bir yer olduğunu öne sürebiliriz. Fakat şu an

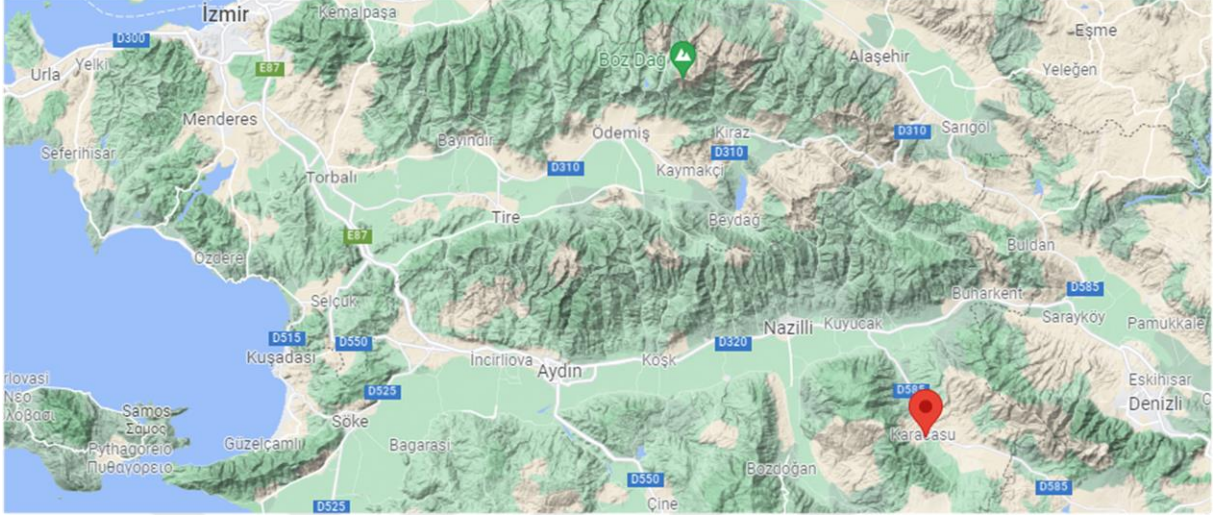
¹⁶⁹ Tüm babalar, Halil Dâlfoğlu Hasan ve oğlu Halil'i saymazsak, 2 ve dahâ fazla birbiriyle öz kardeş erkek çocuğa sâhiptir.

¹⁷⁰ Adı, Gidî Alioğlu Hamza (16) olan bu şâbb-ı emred, hânesine kaydolmuş tek erkekti. Bu ise olası kız kardeş, anne veya –henüz çocuk yapmamışlarsa– bir eşin sorumluluğunu kendi omuzlarına yüklediğini gösterebilir. Elbette tam aksi şekilde evinde yalnız yaşayan biri de olabilir.

¹⁷¹ 2227 numaralı Yaylalı karyesi temettuât kaydını Yaylak karyeli Tahtacıları bulmak için değerlendirdik. Fakat nihâyetinde nüfûs defterinde geçen karye adı “Yaylalı” iken, temettuât defterinde “Yaylalı” ismine rastlıyoruz. Burada çıkan problem, “2230 numaralı temettuât defterindeki Kızılca karyesini, Kızılcaayeri Tahtacıları için kullanabilir miyiz?” sorusuyla örtüşüyor. İsmen ve bölgesel yakınlıklarıyla nüfûs ile temettuât defterinde zikredilen iki farklı ama aynı zamanda benzer adın nereye imledikleri bu noktada çok önemlidir. Arşivde kullanıma açılacak yeni belgelerle ortaya koyduğumuz görüş ve bilgi değişebilir. Lakin arşiv literatürünün şu an ki halinde Yaylak karyesi adına bir temettuât bulunmamaktadır.

için Yaylak/Yaylalı/Yaylalu'nun müspet işaretlemesini yapamıyoruz. Çünkü günümüze değişmeksizin gelmemiştir (Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 2017: 417; Devlet Arşivleri Başkanlığı, 2020: 252; Akbayar, 2001: 89).

Harita 20: Karacasu Kazâsı'nın Yaylak Karyesinde 'Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân'ın Konumu

Kaynak: Google Haritalar. *Karacasu, Aydın* Erişim adresi: <https://www.google.com.tr/maps/place/Karacasu,+Aydın> (erişim tarihi: 07.08.2021)

Yaylaklı Tahtacılar, Karacasu Kazâsı'nın Yaylak/Yaylalı karyesini teşkil eden coğrafyada Tahtacılıkla geçiniyor, diğerleri gibi merbût göründükleri sâhada yarı-yerleşik usûlle hareket ediyorlardı. 1844'de kethüdâ/molla pâyeli sülâlelerden gelenlerce müştereken idâre edildiğini düşündüğümüz tâife,¹⁷² 11 hânelik dar-erimli bir cemâat olup, 18'i erkek 40/51 kişiden vücûda gelir. Hânelerde bulunan 18 erkek merkeze konarak incelendiğinde, 4'ünün 1, 7'sinin 2 mensûba evlik yaptığını keşfederiz. Aşîret birim ev başına 3.63/4,63'lük hâne-içi dolulukla, diğerlerine kıyâsla dahâ az bir kalabalığı muhtevîdir. Topluluğun en yaşlıları altmış sekiz yaşında Ali oğlu orta boylu, kır sakallı Arab Kethüdâoğlu Hüseyin ve elli iki yaşında orta boylu, kırca köse sakallı Topâl Hasanoğlu İbrâhim, en küçükleri üç yaşında Velî oğlu İbrâhim'dir.

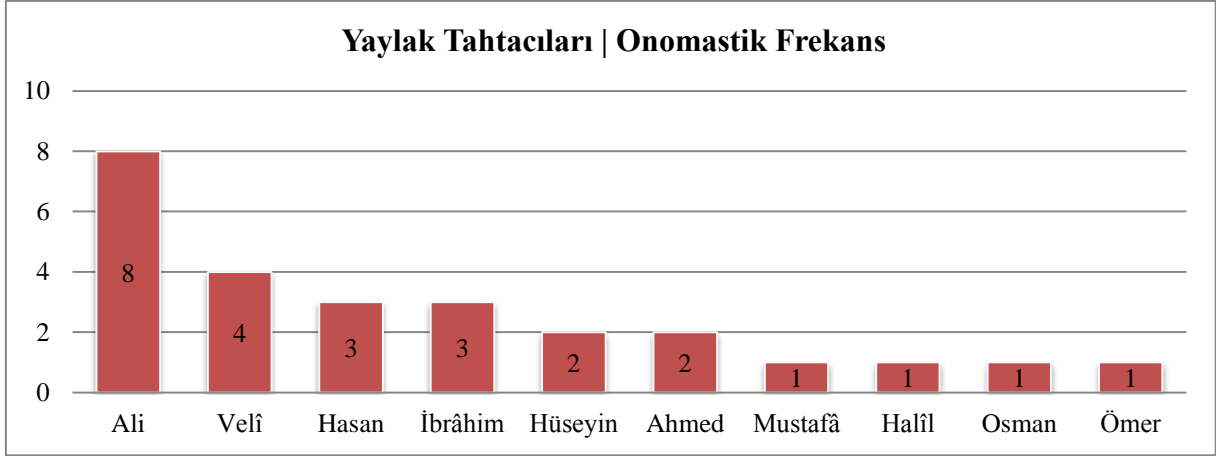
Onomastik kıstaslarla araştırdığımız 26¹⁷³ adın 8'i Ali, 4'ü Velî, 3'ü Hasan, 3'ü İbrâhim, 2'si Hüseyin, 2'si Ahmed, 1'i Mustafa, 1'i Halîl, 1'i Osman ve 1'i Ömer'dir. Kullanılan lakaplar: Mollâ Velîoğlu, Arab Kethüdâoğlu, Ali Kethüdâoğlu, Mollâ ve Sağır'dır.

¹⁷²Topluluğa mensup kişilerin neredeyse hepsi, Tahtacılar için dinî/içtimâî önemi hâiz kethüdâ/mollâ rütbeli kişilerin soyundandır. Bu yapılarıyla şimdide dek listelediğimiz, Erbeğli'den Kızılcayiri Tahtacıları'na dek olan Tahtacıyân gruplarından farklılaşırlar. Nitekim "idarede ortaklaşma" düstûrunu Baklacık, Çakıllı ve Kızılcayiri Tahtacılarını müteâkiben, onlarda da tespit edebiliriz. Aralarında, 68 yaşında Arab Kethüdâoğlu Hüseyin ise yaş noktasında başattır.

¹⁷³ İsimlerin tetkikine sayımda tahrîr memûrlarının gördüğü 18 kişiye, ayrıca saydığımız 8 ata adını da kattık.

1844 itibarıyla; 18 erkeğin yaş ortalaması 28; 15 ergin bireyin 32.33, 3 çocuğun 6.33'dür. Deftere kayıtlı Yaylak karyesi Tahtacıları, tıbben herhangi bir derdin pençesinde değildir.¹⁷⁴

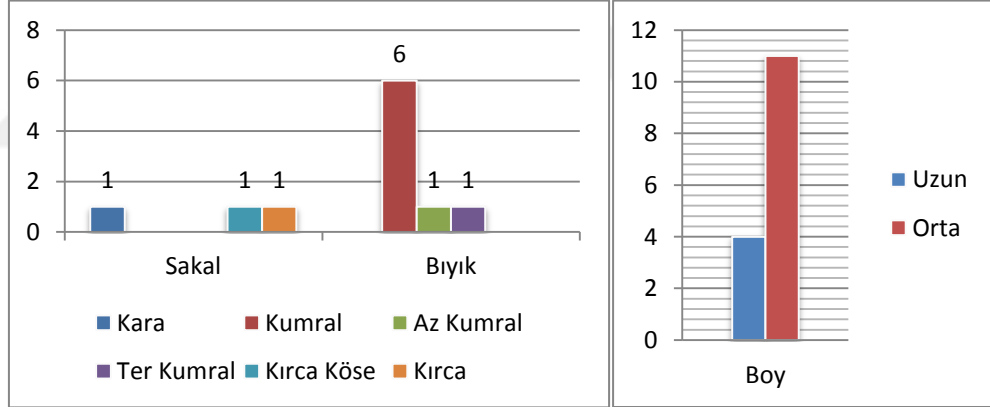
Grafik 41: Karacasu Kazâsı'nın Yaylak Karyesinde Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân'da Kullanılan Yaygın Adlar

Kaynak: BOA, NFS.d., 3076, vr. 7/a-7/b)

Yaylaklı Tahtacıyân topluluğunda 18 erkekten; 11'i orta, 4'ü uzun boyludur. 1'i ter kumral, 2'si sarı, 6'sı kumral bıyıklı ve 1'i kara, 1'i kırca, 1'i kırca köse sakallıdır.

Grafik 42: Karacasu Kazâsı'nın Yaylak Karyesinde Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân'da Fizyolojik Tipoloji

Kaynak: BOA, NFS.d., 3076, vr. 7/a-7/b)

Ailevî merbûtiyet özelinde, hâne reislerine bağlı 7 kişinin 2'si kârındaş,¹⁷⁵ 5'i oğuldur.¹⁷⁶ 2 oymak üyesinin şâbb-ı emred nitelendiği topluluk, büyük oranda akraba kişilerden müteşekkildir: Ali Kethüdâ oğulları Ali ve Hasan, Arab Ali Kethüdâ oğulları Hüseyin ve Ali, Topâl Hasan oğulları Hüseyin ve İbrâhim'in; aralarındaki ilişki defterde belirtilmemekle birlikte soyadlarından (lâkab) kardeş oldukları anlaşılır. 11 hânenin 5'ini birer baba yönetirken, kalan 6'sından 4'ünde tek erkek, 2'sinde kârındaşlar ikâmet etmektedir.

¹⁷⁴ Nitekim aynı şeyi ata/cedd kısmı için söyleyemeyiz: Topâl Hasanoğlu Hüseyin bin Hasan, Sağıroğlu Osmân bin Velî. Bu total olan Hasan ve sağır Velî, sayım sırasında bedenlen mevcut olmadıklarından eklenmedi.

¹⁷⁵ Ali (25), abisi Ali Kethüdâoğlu Velî (28)'in hânesinde, kayıtlı 2. erkek olarak yaşamaktaydı. Bir başka Ali (15), tıpkı ilki gibi abisi Zûrbâzoğlu Ahmed (35)'in çatısı altında 2. erkekti. İlginçtir, kardeşleriyle beraber oturan bu abiler, klasik Osman ailevî düzeninde evlenmesi beklenen kişiler olmasına rağmen, -eğer o yaşa dek çocuk yapmamışlarsa- bekârdırlar.

¹⁷⁶ Tüm babalar, tek erkek çocuğa sâhiptir.

Ayrıca bir sagîr “tüvânâ sene-i [1266]...” koduyla kur'âya gireceği zamân için tarihlendirilmiştir: Arab Kethüdâoğlu Ali oğlu Hasan (11). Cemâat içinde en erken evlilik vaktiyse: Velî (33)'ın oğlu İbrâhim'den (3) hareketle 29'dur.

6.8. Karacasu Kazâsı'nın Pîrli Beğ/Özgür Karyesi'nde 'Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân

3076 numaralı Aydın Vilâyeti Müslim Nüfûs Defteri'ne yazılan sekizinci ve son Tahtacı topluluğu, “Karye-i Pîrli Beğ'e tâbi' Özgür tâbi' der kazây-ı Karacasu” başlığıyla konumlandırılmış ve “‘Aşîret-i Tâ'ife-i Tahtacıyân” şeklinde adlandırılmıştır (BOA, NFS.d., 3076, vr. 8/a-9/a).

Harita 21: Karacasu Kazâsı'nın Pîrli Beğ/Özgür Karyesi'nde Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân'ın Konumu

Kaynak: Google Haritalar. *Pirlibey, Nazilli/Aydın* Erişim adresi:

<https://www.google.com.tr/maps/place/Pirlibey,+Nazilli%2FAydın> (erişim tarihi: 07.08.2021)

Karacasu Kazâsı'nın Pîrli Beğ karyesine merbût Özgür'deki Tahtacı Tâifesi hakkında bilgi nakleden yegâne belge; Erbeğli, Baklacık, Çirkince, Çakıllı, Mûsluca, Kızılcayiri ve Yaylak'taki Tahtacılar gibi 3076 numaralı Osmanlı nüfûs dokümanıdır. Mevcût dönemde, tıpkı Yaylak (Yaylalı/Yaylalu) gibi Karacasu'ya içkin Pîrli Beğ karyesi, bugün de var olup Aydın'ın Nazilli ilçesine bağlı bir mahalledir.¹⁷⁷ Bununla birlikte, Pîrli Beğ'e bağlı Özgür isimli yer, hem de bölgede gösterilen Tahtacılar; Pîrli Beğ'in H. 1261/M. 1845 tarihli ve 8326 numaralı temettuâtında kaydolmamıştır (BOA, ML.VRD.TMT.d., 8326).¹⁷⁸

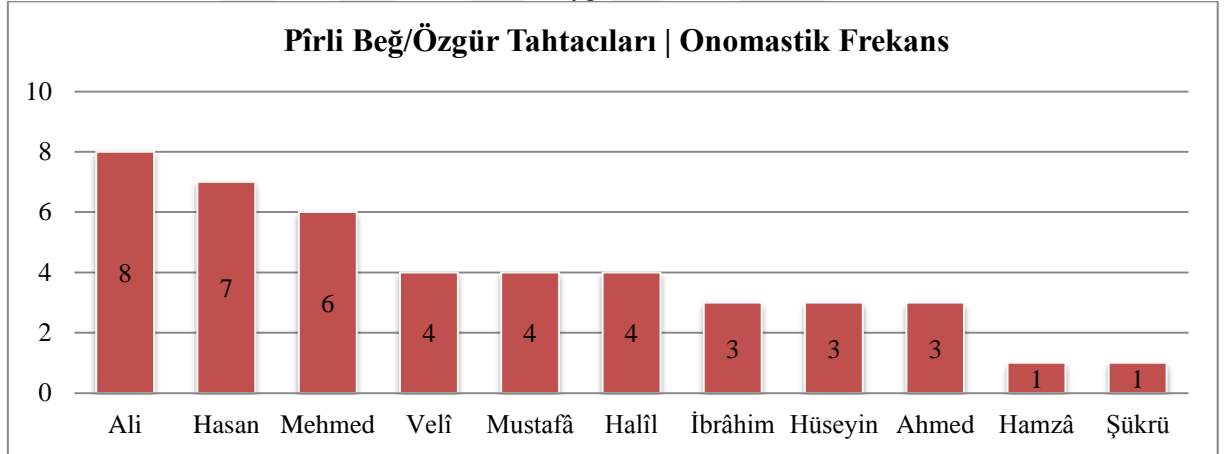
¹⁷⁷ Osmanlı döneminde, söz konusu karyeye bağlı Özgür'ü bulmak ise şimdiki imkânlarımız ölçüsünde mümkün görünmemektedir. Pîrli Beğ tarihsel serencâmında aynı coğrafyanın farklı yerlerine bağlanmıştır: H. 29.01.1143/M. 14 Ağustos 1730 tarihli Abdâl Âşık Zâviyesi'nin zâviyedârlığı ve câmii vâizliği ile ilgili bir vesikada geçen “Aydın Sancağı'nda Kestel Kazâsı'na tâbi' Pîrli Beğ nâm karye...” ifadesinden anlıyoruz ki erken 18. yüzyılda karye Kestel'e mülhaktı (BOA, C.MF., 68/3382). Yine H. Gurre Râ. (12)55/M. 1839 tarihli bir buyuruldu derkenârlı belgede geçen “Yenişehir-i Aydın Kazâsı'na tâbi' Pîrli Beğ nâm karye...” cümlesiyle artık Kestel ile ilişkisi kalmadığını saptıyoruz (BOA, HAT., 1620/1). İşte nihâyetinde Pîrli Beğ'i, 1845'e tarihli temettuât kaydında ise Karacasu'ya bağliyen rastlıyoruz: “Karacasu Kazâsı'na muzâf Pîrlibeğ karyesinde mukîm...” (BOA, ML.VRD.TMT.d., 8326, s. 2.)

¹⁷⁸ Defterde kayıtlı Karabıçakoğlu Halil bin Mustafa'nın, elimizdeki bu nüfûs sayımında geçen Karabıçak Alioğlu Halil ve Karabıçakoğlu Velî ile bir ünsiyet bağı olabilir mi? Temettuât defterinde geçen bu kişi yıllık

Özgürlü Tahtacılar, Karacasu Kazâsı'nın Pîrli Beğ karyesini meydana getiren coğrafyada Tahtacılık yapıyor, yine Karacasulu Yaylak Tahtacıları gibi konar-göçer düzlem üzerinde hareket ediyorlardı.¹⁷⁹ 1844'de orta boylu, kır sakallı Hüseyin Kethüdâ oğlu Mollâ Hasan'ca (65) idâre edilen tâife;¹⁸⁰ 15 hânelik orta-erimli bir cemâat olup, 35'i erkek 65/80 kişiden vücûda gelir. Hânelerde bulunan 35 erkek merkeze konarak incelendiğinde, 4'ünün 1, 5'inin 2, 4'ünün 3, 1'inin 4, 1'inin 5 mensûba evlik yaptığını keşfederiz. Aşîret her bir hâneye düşen ortalama 4.33/5.33'lük kalabalıklık oranıyla, şu ana dek bu ölçekte çizilen grafiği hatırlatır. En yaşlıları yetmiş beş yaşında Hasan oğlu kısa boylu, kır sakallı Düdüköğlü Mehmed; en küçükleri bir yaşında Velîoğlu Ali oğlu Ahmed'tir.

Onomastik hususta incelediğimiz 43¹⁸¹ adın 8'i Ali, 7'si Hasan, 6'sı Mehmed, 4'ü Velî, 4'ü Mustafa, 4'ü Halîl, 3'ü İbrâhim, 3'ü Hüseyin, 3'ü Ahmed, 1'i Hamza ve 1'i Şükrü'dür. Kullanılan lakaplar: Topâloğlu (2), Emmî (2), Mollâ,¹⁸² Karabıçak, Ilıcaoğlu ve Karabıçakoğlu'dur.

Grafik 43: Karacasu Kazâsı'nın Pîrli Beğ/Özgür Karyesi'nde Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân'da Kullanılan Yaygın Adlar

Kaynak: (BOA, NFS.d., 3076, vr. 8/a-9/a)

1844 itibarıyla; 35 erkeğin yaş ortalaması 28.17; 17 ergin bireyin 48.23, 18 çocuğun 9.22'dir. Pîrli Beğ/Özgür karyesi Tahtacıları, sağlık zâviyesinden herhangi bir derde düşmüş

250 guruş kazanan bir ırgâd/hizmetkârdı (BOA, ML.VRD.TMT.d., 8326, s. 27). Hiç değilse oduncu şeklinde gösterilmesini beklediğimiz kişinin, mevcûd Tahtacılarla bir merbûtiyet kurduğunu düşünmüyoruz. Nitekim aşîretten ayrıldığını ve köye yerleşerek geçimini ırgâdlıktan temin eden bir Tahtacı Cemâati üyesi olduğunu da söyleyebiliriz. Her iki seçenek de doğru veya yanlış kabul edilmek için fazlaca yüzeysel bir kanıt zeminine oturmaktadır. Bu yüzden sadece bu isim benzerliği temas etmekle yetiniyoruz.

¹⁷⁹ Erbeğli, Baklacık, Çirkince, Çakıllı, Mûsluca, Kızılcaiyri ve Yaylak bölgelerindeki –bazılarının karyesine adına düzenlenen defteri bile yoktur– Tahtacılar nasıl temettuâtlarda görünmüyorsa, aynı “gizlilik” üstte açıkladığımız gibi burada da vâkidir. Ki bu da, en başında beri tartıştığımız, Tahtacıların hayme-nişin temelli doğalarını betimler; konar-göçer ve ekonomik-mevsimlik gezilerini ispatlayacak bir boyut açar.

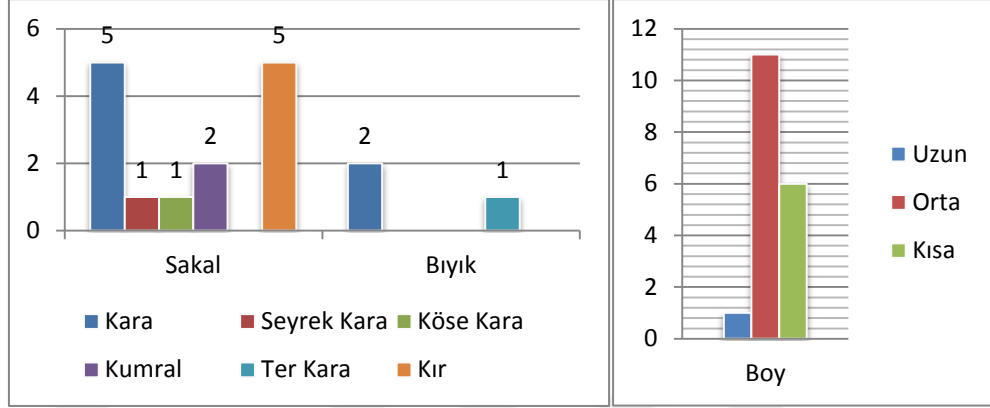
¹⁸⁰ Özgür'de sâkin Tahtacılar içinde bir kethüdânın oğlu olan tek kişi Mollâ Hasan'dır. Dinî yetkiyi hâiz olduğunu tezâhür eden mollâ pâyeli Hasan'ın, Pîrli Beğ Tahtacıları için başat simâ olduğu, ilk sıraya yazılmasından da anlaşılmaktadır.

¹⁸¹ İsimlerin tetkikine sayımda tahrîr memûrlarının gördüğü 35 kişiye, ayrıca saydığımız 9 ata adını da kattık.

¹⁸² Dinî vurgusu pek baskın “mollâ” kavramının, bir Tahtacı büyüğünce edinilmesi; onun toplum içindeki konumunu gözler önüne serer. Aşîret içinde bu unvanı kullanan tek kişi, ilk sıradaki topluluk reisi Hasan'dır.

değildir.¹⁸³ Özgürlü Tahtacıyân topluluğunda 35 erkekten; 6'sı kısa, 11'i orta, 1'i uzun boyludur. 1'i ter kara, 2'si kara bıyıklı ve 1'i köse kara, 1'i seyrek kara, 5'i kara, 5'i kır ve 2'si kumral sakallıdır.

Grafik 44: Karacasu Kazâsı'nın Pîrli Beğ/Özgür Karyesi'nde Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân'da Fizyolojik Tipoloji

Kaynak: (BOA, NFS.d., 3076, vr. 8/a-9/a)

Ailevî ilişki konjonktüründe, hâne reislerine bağlı 20 kişinin 2'si kârındaş,¹⁸⁴ 1'i oğulluk,¹⁸⁵ 17'si oğuldur.¹⁸⁶ Husûsen zikre lââyık iki yetîm: Topâloğlu evlâdı Ali (13) ve Halîl (11)'dir. 1 oymak üyesinin şâbb-ı emred ile nitelendiği topluluk, çoğunlukla akrabaların toplanarak kurduğu bir oluşumdur. Buna binaen; 15 hânenin 9'unu birer baba yönetirken, kalan 6'sından 4'ünde tek erkek, 2'sinde kârındaşlar ikâmet etmektedir. Ek olarak 6 sagîr "tüvânâ sene-i [1266]..." koduyla kur'â için etiketlenmiştir: Velîoğlu Ali oğulları Ali (11) ile Mustafa (8), Düdükoğlu Mehmed oğlu Şükrü (10), Halîl Emmîoğlu Hüseyin oğlu Hasan (11), Topâloğlu yetîmi Halîl (11) ve Hasanoğlu Mustafa oğlu Hasan (11).

Cemâatin ailesel merbûtiyeti şematik ölçekte "yaşlı babalara küçük çocuklar" şeklindedir. Bunun sebebini kestirmek güçtür; belki de yetişkin oğullar ayrı çekirdek yapılar kurarak, çeşitli taze oymaklara katılmıştır. Bunu tespit etmemiz, bu koşullarda imkân dışındadır. Grubun genel, yetişkin ve çocuk yaş ortalamaları da çok yüksektir. Her hâlükârda hâlihazır belge ile arşivin farklı evrâkına yansımayan bir nedenle, bu grafik çıkmıştır. Bununla birlikte, tespit ettiğimiz kadarıyla obanın en erken evlilik yaşı Mustafa (45)'in oğlu Mehmed (14)'den mülhem 30'dur.

¹⁸³ Topluluğun birbiriyle kardeş iki yetîmi, vefâtından evvel adı belirsiz topâl bir babaya sâhiplerdi: Topâloğlu Yetîmi Ali ve kârındaş Halîl. Bu kişi, haliyle, vefat ettiği ve sayımda bedenen bulunmadığı için eklenmedi.

¹⁸⁴ Ahmed (28), abisi Ilıcaoğlu Hamza (50)'nin hânesinde, kayıtlı 2. erkek olarak yaşamaktaydı. 50'lik Hamza'nın yanında görünen tek erkek işte bu kardeşidir. Eğer çocukları başka bir yerde yaşamıyorsa –ki baba hayattayken neden böyle bir şey gerçekleşsin?- Hamza, çeyrek asırlık yaşamında bir aile kurmamıştır. Elbette, çocuklarının öldüğü bir düzlemi de değerlendirilmeliyiz. Diğer kârındaş yetîm Halîl (11), abisi Topâloğlu Yetîmi Ali'nin gözetiminde hânesine merbût ikinci erkekti.

¹⁸⁵ Üğü/üveği manasındaki kelimeimizin isnâdı: Mehmed Emmîoğlu İbrâhim (55)'in bakımındaki İbrâhim oğlu Ali'dir (5).

¹⁸⁶ Mehmed Emmîoğlu İbrâhim ile oğulluğu Ali ve Halîl Emmîoğlu Halîl ile oğlu Hasan hâricinde tüm babalar, iki ve dahâ fazla erkek evlâda sâhiptir.

3076 Numaralı Aydın Vilâyeti Müslim Nüfûs Defteri'nin son Tahtacı teşekkülü Özgür/Pîrlibeğ Tahtacıları için genel mütâlaamızı sonlandırırken, üzerine parmak basılması elzem birkaç noktayı vurgulayalım. Aşîrette iki baskın sülâle bulunmaktadır. Bu iki ana aileden ilki Halîl Emmî sülâlesidir; birbiriyle kardeş Halîl Emmîoğlu Hüseyin (60) ve Halîl Emmîoğlu Halîl (45)'den meydana gelir, ikincisine karşılık küçüktür. İkincisi Mehmed Emmî sülâlesidir; birbiriyle kardeş Mehmed Emmîoğlu Hasan (50), Mehmed Emmîoğlu Ahmed (50), Mehmed Emmîoğlu İbrâhim (55), Mehmed Emmîoğlu Ali (55) ve Mehmed Emmîoğlu Mustafa (32)'den müteşekkildir. Yani 35 kişilik erkek kısmının 9'u Mehmed Emmî'den dallanmıştır, onu takiben 5 kişiyle Halîl Emmî sülâlesi gelmektedir. Ki devamını tekil soylar sürdürür.

Kızılbaş-Alevî dinselîğinin unvanlara yansması özelinde elde ettiğimiz en kıymetli verilerden birini buradan alıyoruz: Öyle ki bu noktada Hüseyin Kethüdâ oğlu Mollâ Hasan'dan bahsetmeliyiz. Hasan'ın (65) kendisi İslâmî bilgi, görgü ve etkisinin yüksekliğine temas eden mollâ unvanını taşıırken, babasının da kethüdâ olması; 19. yüzyılda ortalama bir Tahtacı bireyinin dikkate alıp sözünü dinleyeceğı iki şeyin bir kişide/ailede toplanması anlamına gelir. Bu deftere kayıtlı bütün kişilerin içinde sadece Karacasu'da bulunan iki Tahtacı büyüğüne mollâ pâyesi tevcih edilmesi, durumun özgünlüğünü kuvvetle aksettirebilir. Hatırlarsak, Karacasu'ya bağılı Yaylak karyesi Tahtacıları dâhilinde de bir Mollâ Velî vardı.

7. 2991 Numaralı Aydın Vilâyeti Müslim Nüfûs Defteri'nde Tahtacı Aşîreti

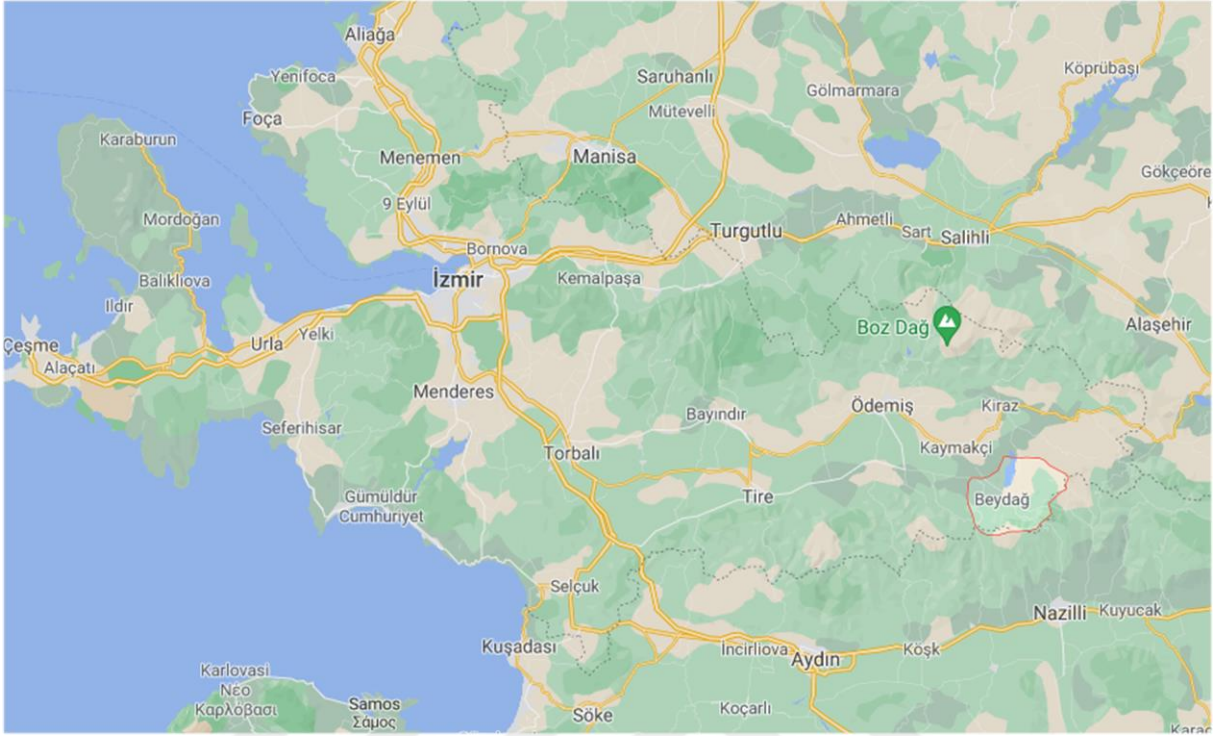
2991 Numaralı Aydın Vilâyeti Müslim Nüfûs Defteri, H. 1261/M. 1845 tarihli, ciltli, ebrûlu ve 25x73.5 ebâdında olup sayfa usûlune göre hazırlanmıştır (BOA, NFS.d., 2991). Defter, Aydın Sancağı'nda yer alan Balyanbolu Kazâsı'nın çeşitli kısımlarında var olan Türkmen kâbilelerin nüfûs verilerini dizinlemektedir. Hâliyle “işbu bin iki yüz altmış bir senesi Aydın Sancağı dâhilinde kâ'in Balyanbolu Kazâsı civârında...” başlıklı vesikada küçük bir Tahtacı topluluğı da tahrîre tâbidir (BOA, NFS.d., 2991, s. 1). Balyanbolu, günümüz İzmir'inde Beydağ ilçesine tekâbül eder (Akbayar, 2001: 17; Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 2017: 114; Devlet Arşivleri Başkanlığı, 2020: 79).

7.1. Tahtacı Aşîreti Perâkendes

2991 Numaralı Aydın Vilâyeti Müslim Nüfûs Defteri'nin tek Tahtacı teşekkülü; “Tahtacı Aşîreti Perâkendes” ismini taşımaktadır ve “kazây-ı mezbûr-ı Balyanbolu dâhilinde bulunan” şeklinde nitelenerek tahrîr olunmuştur (BOA, NFS.d., 2991, s. 15). 1845'de Balyanbolu'da belirsiz bir yerde hayme-nişîn tâife, Balyanbolu Kazâsı için derlenen temettuât

defterlerinde de kayıtlı değildir (BOA, ML.VRD.TMT.d., 1515; 1521; 1518; 1512; 1513; 1516; 1519; 1520; 1514; 1517).¹⁸⁷

Harita 22: Balyanbolulu Tahtacı Aşîreti Perâkendesî'nin Konumu

Kaynak: Google Haritalar. *Beydağ, İzmir*. Erişim adresi: <https://www.google.com.tr/maps/place/Beydağ,+İzmir> (erişim tarihi: 07.08.2021)

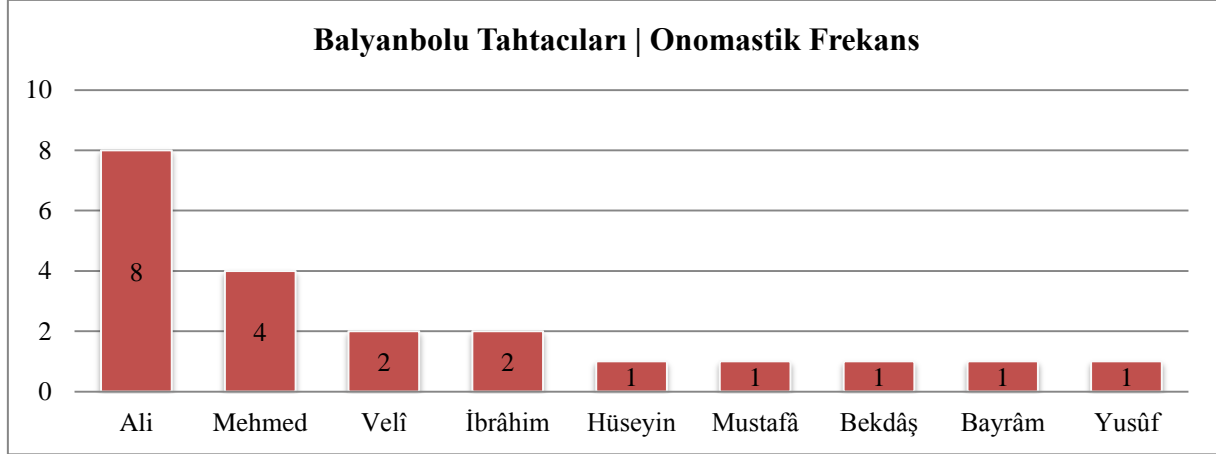
Tahtacı Aşîreti Perâkendesî, Balyanbolu Kazâsı dâhilinde konar-göçer biçimde bulunuyor¹⁸⁸ ve bölge civârında mesleklerine elverişli yerlerde Tahtacılıkla iştiğâl ediyorlardı. 1845’de, Mehmed oğlu İmâmoğlu Mustafa Kethüdâ öncülüğündeki oba; 5 hânelik küçük bir cemâat olup, 15’i erkek 25/30 üyeden ibârettir. 15 erkek merkeze konarak incelendiğinde, hânelerden 2’sinin 2, 2’sinin 3, 1’inin 5 kişiye evlik yaptığını keşfederiz. Aşîret hâne başına düşen 5/6’lık hâne-içi doluluk derecesiyle, üst sayfalarda naklettiğimiz yapılar gibidir. En yaşlıları altmış üç yaşında aşîret yöneticisi Mehmed oğlu orta boylu, aksakallı İmâmoğlu Mustafa Kethüdâ olan cemâ’atin en küçükleri bir yaşında Bursalıoğlu Tahtacı Hüseyin oğlu Ali’dir.

¹⁸⁷ Elimizdeki nüfus defteri, buradaki Tahtacıların çadırlarda olup-olmadığı hakkında doğrudan bir bilgi vermez. Nitekim Balyanbolu’da vâki aşîretlerin söz edildiği kimi evrâkta, bölge konar-göçerlerinin hayme-nişin oldukları belirtilmiştir. Örneğin H. 07.10.1272/M. 11 Haziran 1856 tarihli bir belgede yer alan “Aydın Sancağı’nda kâ’in Balyanbolu ve Ödemiş ve Keles kazâları civârında hayme-nişin ma’lûmu’l-esâmî aşâyirin ...” bilgisi, 11 sene sonra Balyanbolu aşîretlerinin çadırlarda yaşadığını göstermektedir (BOA, A.MKT.UM., 239/7-1). Bu fon kodundaki bir diğer belgede ismi yazılan tek unsur Cerîd Aşîretleri iken diğerleri “sâ’ir aşâyirin” denilerek tanımlanmıştır (BOA, A.MKT.UM., 239/7-2). İncelediğimiz nüfus defterinde de ilk kayıtlı yapı, Bozatalı Cerîdi Perâkendesî’dir (BOA, NFS.d., 2973, s. 1). Esasen 1845’te Balyanbolu bölgesinde bulunduğu belirtilen bu Tahtacılar, söylediğimiz gibi bölgenin aynı yılda hazırlanan temettuât sayımlarına geçmemişlerdir. Bu açıdan da bölgedeki Tahtacıların konar-göçer doğası ispatlanabilmektedir.

¹⁸⁸ Doğrudan “çadır/hayme” diye belirtmiyoruz. Fakat söylediğimiz üzere hâne temelli yazılmalarına rağmen Karacaali Tahtacıları örneğinde gördük ki yine hayme-nişin olunabiliyordu.

Değerlendirdiğimiz 21¹⁸⁹ adın 8'i Ali, 4'ü Mehmed, 2'si Velî, 2'si İbrâhim, 1'i Hüseyin, 1'i Mustafa, 1'i Bekdâş, 1'i Bayrâm ve 1'i Yûsuf'tur. Obada çift isimli biri yoktur. Kullanılan lakaplar: İmâmoğlu (2), Bâllı, Sarıvelîoğlu, Bursalıoğlu ve Çûlhaoğlu'dur. 1845'de 15 erkeğin yaş ortalaması 22.66; 10 ergin bireyin 31.17, 5 çocuğun 4.6'dır. Ayrıca Balyanbolu Tahtacıları'nda rûhsal veya bedensel açıdan hasta biri bulunmaz.

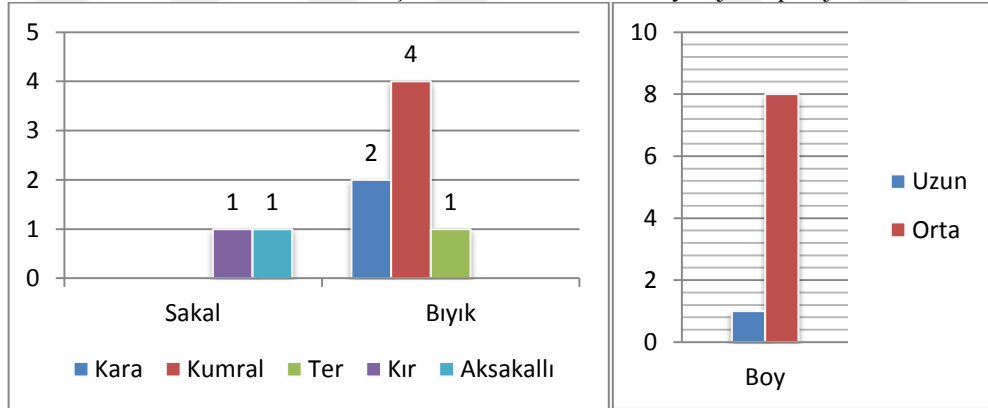
Grafik 45: Tahtacı Aşîreti Perâkendesî'nde Kullanılan Yaygın Adlar

Kaynak: (BOA, NFS.d., 2991, s. 15)

Balyanbolu Tahtacıları'nın 15 erkeğinden; 8'i orta, 1'i uzun boyludur. 2'si kara, 1'i ter, 4'ü kumral bıyıklı; 1'i kır ve 1'i aksakallıdır.

Grafik 46: Tahtacı Aşîreti Perâkendesî'nde Fizyolojik Tipoloji

Kaynak: (BOA, NFS.d., 2991, s. 15)

Ailesel konjonktürde, hâne sâhiplerine zimmetli 1 yeğen,¹⁹⁰ 1 torun,¹⁹¹ 8 öz oğul evlâd¹⁹² vardır. Zikredilenlerden 2'si şâbb-ı emred sınıfına girerken, çocuklar için özel bir nitelemeye girişilmemiştir. Sadece torun konumunda bulunan İbrâhim (4) için “sagîri” ifâdesi vardır. Aşîret kethüdâsının “İmâmoğlu” sıfâtını hâiz bulunması, hâlihazır topluluğu İneabâd'ın

¹⁸⁹ İsimlerin tetkikine sayımda tahrîr memûrlarının gördüğü 15 kişiye, ayrıca saydığımız 6 ata adını da kattık.

¹⁹⁰ Bursalıoğlu Tahtacı Hüseyin'in (30), Ali'den olma “yiğeni” Bâllı Ali (25).

¹⁹¹ Defterde doğrudan “torun” göstergesi yoktur. Nitekim ailevî ilişkileri belirten “bin” yapısıyla kimlerin torun olduğu ortaya çıkartılabiliyor: Örneğin, İmâmoğlu Mustafa Kethüdâ'nın (63) çadırındaki Tahtacı İbrâhim (21) oğlu İbrâhim (4).

¹⁹² Öz çocuklardan ikisi evinde tekti; kalanı ise bir yerde 3'lü, bir yerde 2'li olacak şekilde öz kardeşlerdi.

Üzümlükum karyesi yakınında hayme-nişîn İmâmoğlu Tahtacı Kâbilesi ile bağlantılı kılabilir. Nitekim bunu doğrulamak mevcut şartlarla neredeyse imkânsızdır.

Nihâyetinde bölgenin Tahtacı evlâdından 1'ine “mekteb-nişîn” derkenârını düşülmüştür: Tahtacı İbrâhim oğlu İbrâhim (4). Yanı sıra, obada Tahtacılık yapan 9 kişi bulunur. Topluluktaki en küçük Tahtacı bireyin yaşı 12'dir: Sarıvelîoğlu Tahtacı Mehmed'in oğlu Tahtacı Velî. Defterde isminin önüne başka türde meslek adı girilen bir kişi yoktur. Perâkende içinde en erken evlenme yaşı, Tahtacı İbrâhim (21)'in oğlu İbrâhim'den (4) çıkardığımız sonuca göre 16'dır.

İKİNCİ BÖLÜM

KANTİTATİF GÖRÜNÜRLÜK: TEMETTU'ÂT DEFTERLERİ'NDE AYDIN VİLÂYETİ TAHTACILARI'NIN SOSYO-EKONOMİK PROFİLİ

Bir önceki bölümde, Aydın Vilâyeti'nde yaşamış ve torunları hâlen aynı coğrafyada bulunan Hâcî Emîrlü ve Yanyatır Ocakları'na bağlı Tahtacı Aşîretleri'nin Osmanlı arşivinde mahfûz Müslim Nüfûs Defterleri'ne yansımalarını incelemiştik. Haddizâtında BOA'da NFS.d. koduyla yer alan söz konusu belgeler, tezimizin birinci ana kısmında belirttiğimiz üzere: Aydın-İzmir Tahtacıları'nın ailevî/meslekî özellikleri hakkında bilgi sunmalarının yanı sıra; bölgesel konum, sinn, tevellüd ve merbût bulunduğu oymak/kâbile açısından da bizi haberdâr kılmaktadır. Nitekim nüfûs tespiti için hazırlanan defterler; Aydın Vilâyeti Tahtacıları mevzûbahis olduğunda, onların bölgedeki ekonomik varoluşlarından layıkıyla bahsetmez. Dolayısıyla 19. yüzyılda Osmanlı Akdenizi'nin Aydın Vilâyeti'nde hayât süren Tahtacı Türkmenlere dair bilimsel bir fikir elde etmek istiyorsak, sadece nüfûs verileriyle yola çıkamayız. Eğer böyle yaparsak, Tahtacı Aşîretleri için dar bir yelpazede vasıtasıyla bilgi üretmiş oluruz. Dolayısıyla hâlihazır NFS.d. dokümanlarını müteâkip; Tahtacı Türkmen Cemâ'atleri'nin emlâk, arâzî ve temettu'ât verileri için ML.VRD.TMT.d. fon kodunda tutulan malzemeleri değerlendireceğiz.

2.1 Temettuât Defterleri'nde Aydın Vilâyeti Tahtacıları'nın Ekonomik Yapısı

Temettuât Defterleri, Osmanlı İmparatorluğu'nun kentli, köylü ve kâbilevî tebaasının iktisâdî durumunu ortaya koyarak, bu doğrultuda ekonomik reformlar yapmak için 19. asırda hazırlamış bir kısım arşiv mecmûasının genel adıdır (Kütükoğlu, 1995: 395-398).¹⁹³ Hâliyle Temettuât Defterleri için nakledeceğimiz bilginin doğasını kavramak maksadıyla, öncelikle Mâliye Nezâreti'ne bağlı Vâridât Muhâsebesi'nin yönetiminde tutulan bu kayıtların genel özelliklerine bakalım. Zengin numûnelere 16. yüzyılda rastladığımız eski tahrîr usûlünden bir kopusu ve bir bakıma da devamlılığa işâret eden bu sayımlar, Osmanlı'da II. Mahmûd (ö. 1839) yönetiminde tetiklenen ve ardından devam eden merkezîleşme meylinin yeni ayağıdır (Efe, 2016b: 42). Temettuât Defterleri, öyle veya böyle benzer gayelerle derlenmiş 1838, 1840, 1845 vergi sayımlarından müteşekkildir. Her bir sayım yılı, öncesi ve sonrasıyla Temettuât Defterleri'ne zemin teşkil eden türlü gelişmelere sahne olmuştur (Efe, 2016a: 20).

¹⁹³ Temettuât Defterleri'nin belgesel değeri, bilimsel çalışmalarda kullanılabilirliği ve BOA bünyesindeki yeri hakkında daha fazla bilgi-görüş için ayrıca bkz. (Adıyeye, 2000; Güneş, 2014; Efe, 2016a; Efe, 2016b; Efe, 2019).

Az evvel dediğimiz gibi 1838 senesinde, yani Tanzîmât Fermânı'nın ilân edildiği I. Abdülmecid saltanatını önceleyen yıl gerçekleştirilen vergi sayımı, Rûmeli'de Gelibolu, Anadolu'da Hüdâvendigâr sancaklarında yürürlüğe sokulmuş (Adıyeke, 2000: 720); nitekim beş aylık bir süre akabinde aksaklıklar vuku bularak, sayıma devam edilse bile vergilendirme usûlü ertelenmiştir. Keza, Aralık 1839'da tahrîrin sona erdiği Meclîs-i Umûmî toplantılarında belirtilmiştir (Efe, 2016b: 27-30). 1840 sayımı, I. Abdülmecid döneminde, Mustafa Reşid Paşa'nın 1839'da Gülhane Hatt-ı Hümayûnu'nu okumasıyla başlayan Tanzîmât'ın doğal bir uzantısıdır. Öyle ki, evvelce farklı isimlerle tahsîl edilen vergi birimlerinin terkiyle, tek bir vergi ikâmesinin hâne reislerinin kazançları oranında tespit ve tesisi amaçlanmıştır. Ana hedef, Osmanlı'nın vergi mecralarının mutlak kontrolü, vergi dağılımında vaki dengesizlik ve adaletsizliği elimine ederek müşkül vergi sorumluluğunun hafifletilmesiydi. Bu doğrultuda, Osmanlı reayası refaha kavuşturulmuş olunacak, böylelikle İmparatorluk mali açıdan tanzim edilmiş bir sisteme geçecekti (Efe, 2016a: 21).

Bu doğrultuda, 24 Ocak 1840'da bir tâlimât-ı seniyye yayınlanmış, muhassılların gözetiminde kurulan komisyonlarla, 1838 tahrîrine nazaran yeni bir sayıma gidilmiştir. Dolayısıyla muayyen bölgelerdeki Osmanlı toplumunun ad, unvan, emlâk, beslediği hayvan ve tasarrufundaki toprakları, esnâf yahut tüccar ise ilgili nitelikleri yazılarak, bunlardan elde ettiği yıllık gelir için defterler hazırlanması emredilmiştir (Kütükoğlu, 1995: 395; Adıyeke, 2000: 769-771; Güneş, 2014: 234-235). Fakat tıpkı 1838 sayımının başına geldiği gibi, 1840'daki de arzulananlardan uzak kalmıştır. Çünkü muhassıllar liderliğinde tertiplenen mezkûr tahrîr, bizatihi yine aynı kurumun yürütülmesinde meydana gelen aksaklıklar hasebiyle planlanan hız ve sürede tamamlanamamıştır. Üstelik 1845'te tekrardan teşebbüs edilecek sayımın arifesinde, Osmanlı bürokratları, 1840 tahrîrinin bazı yazım ve kayıt hataları içerdiğini kabul etmişlerdir (Güran, 2000: 75-76; Efe, 2016b: 27-30).

ML.VRD.TMT.d. ana fon ailesine kayıtlı Temettuât Defterleri'nin kahir ekseriyeti, 1845 yılına aittir. 1838 ve 1840 vergi sayım tahrîrlerinin tekâmülü olan mevzûbahis defterler, esâsen yine bu 1838/1840 defterlerinin eksik doğalarını takviye ve iktiza eden reformların cari hale gelmesi için devreye sokulmuşlardır. Başını Meclîs-i Vâlâ ile Meclîs-i Umûmî'nin çektiği bir bürokrasi ağının idare ettiği ilgili sayım, 1845'den 1848'e, üç sene süren bir iyileştirme paketini de bünyesinde barındırmaktadır. Tanzîmât Fermânı'nın yürürlük kazandığı sahalarda uygulanan 1845 tahrîri, 1840'ın düzenlemelerini ileri götürmüştür. Öyle ki, 1840 tahrîrinde, örfî rüsûm yerine an-cemaâtin vergiler ikâme edilmiştir. Yine aynı yılda kişilerin gelir-servet durumları vergilendirmenin odak-noktasıdır ve iltizâm sisteminin yerini

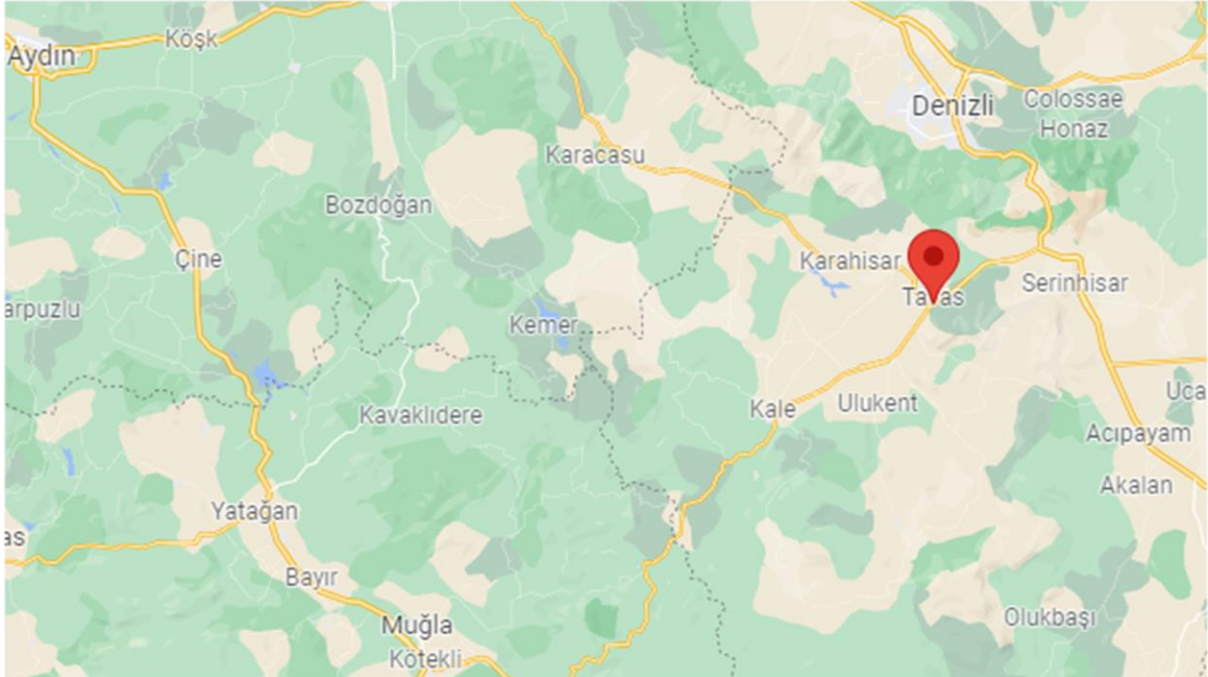
muhassıllık idâresi almıştır. Ayrıca yeni vergi, rûz-ı hızır ve rûz-ı kâsım olmak üzere bir yılda iki kez tahsil edilecekti (Efe, 2016a: 21).

Neticede, sayıma girişilen vakit kesin şekilde bilinmemesine rağmen Mart 1846'yı müteâkiben yeni vergi tarh, tahakkuk ve tevzi işlemlerinin başlanması umuluyordu. Bununla birlikte, tahrîr esnasında gerek yazım sisteminde meydana gelen müşkül haller ve gerekse de muharrirlerin türlü yanlış anlamalarından doğan bir dizi engelleyici faktörle uğraşmış; defterlerin merkeze gönderilmesi, 1848 senesine dek devam etmiştir. Haddizâtında, 1840 sayımını andırarak şekilde, 1846 ile 1847'deki vergi iyileştirme reformlarını da kapsayan 1845'den 1848'e dek süren çabanın sonuç vermediği, yanlışlıkların yapıldığı İmparatorluk bürokrasisince idrak edilmiş, verginin “eşit ve adilane” dağıtımında temettuâta nazaran hane/öşür verilerinin dikkate alınması doğrultusunda karar çıkarılmıştır (Efe, 2016b: 27-30).

2.2. 2606 Numaralı Aşîret Temettu'ât Defteri: Yarangüme Karyesinde Tahtacı Tâifesi

2606 sıra numaralı Temettuât Defteri, H. 1261/M. 1845 tarihli, ciltsiz ve ebrûsuz olup, 17x49 ebâtındadır, sayfa usûlune göre tutulmuştur (BOA, ML.VRD.TMT.d., 2606, s. 2-3). Başlığı “...Menteşe Sancağı kazâlarından Tavâs Kazâsı'nda Yarangüme karyesinde iskân Tahtacı Tâifesi'nin emlâk ve arâzî ve temettu'âtlarını mübeyyin defteridir.” şeklindedir (BOA, ML.VRD.TMT.d., 2606, s. 2).

Harita 23: Yarangüme Karyesinde Tahtacı Tâifesi'nin Konumu

Kaynak: Google Haritalar. *Tavas/Denizli*. Erişim adresi: <https://www.google.com.tr/maps/place/Tavas%2FDenizli> (erişim tarihi: 07.08.2021)

Menteşe Sancağı'ndaki Tavâs Kazâsı'nın Yarangüme Karyesi'nde iskân eden Tahtacı Tâifesi'nin emlak, arâzî ve temettu'atlarını tespit amacıyla hazırlanmıştır. Karyenin çağdaş bir dönem haritası günümüze gelmediği için mutlak lokasyonunu saptayamıyoruz. Yine de köyden ismen bahseden sözlükler, Yarangüme'yi Tavâs ile eş-güdümlenmektedirler (Akbayar, 2001: 157; Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 2017: 802; Devlet Arşivleri Başkanlığı, 2020: 438).

Yarangümeli Tahtacı Tâifesi, 1845 itibâriyle 6 hânedan müteşekkildir. Yekûnda 24/30 bireyden meydana gelen aşîrette;¹⁹⁴ toprak tasarruf ederek zirâî faaliyet yürüten hiç kimse yoktur. Tahtacılık, kirâcılık ve hayvancılıkla geçinmektedirler. Yıllık düzlemde, topluluğun en fazla geliri olan kişisi tahtacılık ve hayvancılık ile uğraşarak 1800 guruş kazanan Ali oğlu Hasan Kâhya, en az geliri olan bireyi 550 guruş kazanan Afyoncu Ali'dir.

2.2.1. Yarangümeli Tahtacı Tâifesi'nde Meslekî Yapı

Yarangümeli bu Tahtacı topluluğunun meslekler arası geçiş, meslekî tefrîk usûlü ve iş-bölümü açısından çözümlenmesi meselesi pek giriftir. Esâsen tetkik öznemiz olan Tahtacılar, ekseriyetle isimleriyle müsemma biçimde tahtacılık yaparlar. Nitekim nüfus defterlerinde müsadif olduğumuz üzere, Tahtacılar çeşitli meslekî sahalarda da profesyonellik geliştirmişlerdir (BOA, NFS.d., 2906; 2966; 3117; 3143; 2973; 3076; 2991).

Elimizdeki defterde, Yarangümeli Tahtacıların sadece üç ferdine meslekî yönelim girilmiştir: İlki, 1800'lik gelirinin 1500 guruşunu "tahtacılıktan" kazanan Ali oğlu Hasan Kâhya; ikincisi, bârgir ve katırlarıyla kirâcılık yaparak senelik 750 guruş temettu' getiren Velî Kahyâ oğlu İsâ ve üçüncüsü 1750'lik gelirinin 750 guruşunu "kirâcılıktan" kazanan Kafdânlı Hüseyin'dir. Geriye kalanlar için hayvan besiciliği dışında direkt bir saptama yapılamamaktadır. Nitekim 1845'te 30 sağman keçiye bakıp, 10 oğlak yetiştiren 1. hânedeki Hasan Kahyâ, bunlara ek bir de tahtacılık icra ettiğine göre, bizce geri kalan 5 hâne reisi öyle veya böyle Tahtacılık mesleğine sülûk etmiştir. Zaten 100'ü sağman keçi, 42'si oğlak 142 adet küçükbaş besleyen Kafdânlı Hüseyin ile 30'u sağman keçi, 10'u oğlak 40 küçükbaş bakan Hasan Kahyâ'yı bir kenara koyarsak diğerleri kendilerine para kazandıracak herhangi bir canlı mala sahip değildir.

2. hânedeki Ali oğlu Hasan Kahyâ, sırasıyla 4 ve 5. hânedeki Velî Kahyâ oğulları Mûsa ile İsâ ve 6. sıradaki Afyoncu Ali'nin oluşturduğu bu grubun yegâne canlı/cansız mâlî kirâcılık yapılmadığı takdirde kazanç getirmeyen bârgir, merkeb ve katırdı. Sözün özünde, ilk üçü yıllık 750, kalanı 550 guruş kazanan dördlünün yapmış olabileceğini tahmin

¹⁹⁴ Hâne toplamı, genel nüfusu bulmak için ilk önce 4 daha sonra 5 ile çarpılmıştır.

edebileceğimiz üç dört farklı iş vardır. Örneğin Tahtacılık icra edebilir, ürünlerini binekleriyle çarşıya götürerek orada satabilirler. Aşîret içinde hayvancılıklarıyla mütemyiz Hasan Kâhya ile Kafdânlı Hüseyin'e çobanlık yapabilir, bunların dışında yük-binek hayvanlarını başkalarının taşıma işlerine kiralayabilir, ayrıca bir ek-gelir kaynağı teşkil edebilirler. Nitekim defter bu noktada ayrıntılı bir bilgi vermediği için kesin bir yargıya ulaşamayız.

2.2.2. Yarangümeli Tahtacı Tâifesi'nde Hayvancılık

Mezkûr altı hânelik küçük-ölçekli Tahtacı Aşîreti'nin canlı mâl varlığı; et, süt ve kıl gibi unsurlarından faydalandıkları küçükbaş ve binek/yük gayesiyle kullandıkları hayvanlar olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Grubun 1845'te, 182 küçükbaş ve 19 yük/binek toplam 201 hayvanı vardır. Bunlardan temettu' getiren 130 sağman keçiden 100'ü Kafdânlı Hüseyin'e, 30'u Ali oğlu Hasan Kâhya'ya aittir. Keza aynı sıralamayla, kazanç sağlamayan 52 oğlaktan 42'si Kafdânlı Hüseyin'in, kalan 10'u Ali oğlu Hasan Kâhya tasarrufundadır: Altı hânedен sadece ikisinde küçükbaş hayvancılıkla ilgilenilirken, canlı metâlar toplamda 1300 guruş getirir.¹⁹⁵ Bârgir, katır ve merkeb türü yük/binek hayvanları, Yarangüme Tahtacıları'nın istisnasız hepsinin faydalandığı tek canlı mâl grubudur: 5 bârgir, 13 katır ve 1 merkeb¹⁹⁶ beslenir.

2.2.3 Yarangümeli Tahtacı Tâifesi'nde Vergi Tahsîli

Yarangüme'deki Tahtacı Aşîreti, H. 1260/M. 1844'te, üç çeşit vergi ödemektedir. Bunlar 'âdet-i ağnâm, kışlâkiyye ve virgüdür.¹⁹⁷ Genel bilançoda; 'âdet-i ağnâm 1 kişiden 40, kışlâkiyye 5 kişiden 165 ve virgü herkesten 950 guruş meblâğla alınmış olup, toplam vergi yükü 1.155 guruştur. 950 guruşluk virgü, Tavâs Kazâsı'na uzak bir bölge olan Manisa'ya verilmektedir ki, bu da Yarangümeli Tahtacıların esâsen yaz-kış dikotomisinde konar-göçer bir yaşam sürdürdüklerine işaret olabilir. Dolayısıyla bu altı hâneye, defterin hazırlandığı süreç içinde Manisa'da rastlayabilirdik. Vergilerin kişilere isâbet dokusu incelendiğinde, adil bir dağıtımın gerçekleştirilmediği görülmektedir. Bunun sebebi, Güran ve Efe aracılığıyla naklettiğimiz gibi Tanzîmât ile başlayan adil vergi dağıtım düşüncesinin açıklanan aksaklıklar yüzünden bir türlü tam manasıyla hayata geçirilememesi, hazırlanan defterlerin layıkıyla kullanılamaması ve ham verinin üretilmesi sırasında yaşanan kasti yanılmalar olsa

¹⁹⁵ Otuz adet sağman keçi, Hasan Kahyâ'ya 300; yüz adet sağman keçi, Kafdânlı Hüseyin'e yıllık bazda 1000 guruş kazanç sağlıyordu (BOA, ML.VRD.TMT.d., 2606, s. 2).

¹⁹⁶ Yarangüme Tahtacıları'nda bir merkebi olan tek kişi Velî Kahyâ oğlu Mûsa'ydı (BOA, ML.VRD.TMT.d., 2606, s. 2).

¹⁹⁷ Defterde, ismin hemen üstüne "sene-i sâbıkada virdiği virgü" veya "sene [12]60 virgüsü" biçiminde yazılan kısma girilen veriye, kısaca virgü dedik.

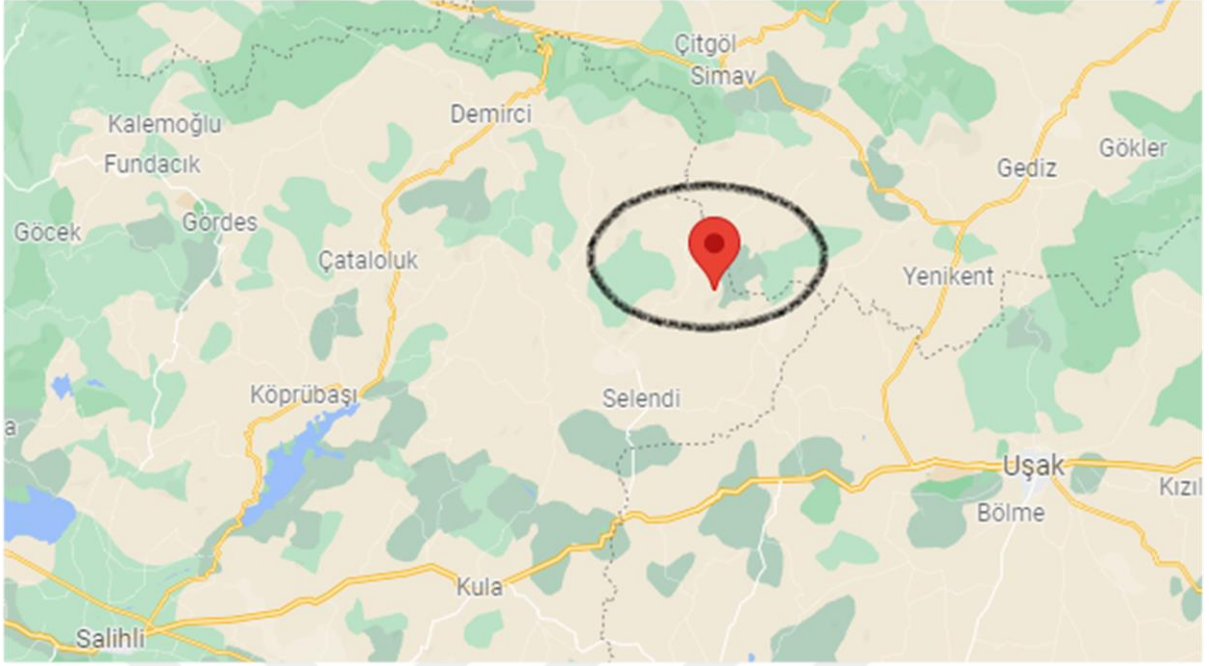
gerektir. Genel bakışta, tâifenin brüt 6.350 guruş kazandığını, bunun 1.155 gurusunu vergi olarak teslim ettiğini görüyoruz. Yani, topluluğa net 5.195 guruş kalmaktadır. İlk elde, vergi yükünün fazla olmadığı düşünülebilir. Fakat 1844'te Yarangüme Tahtacıları'nın çoğu kendi bireysel gelirlerine uyan miktarları ödememiştir. Örneğin, senelik 1.800 guruş gelirlili Hasan Kahyâ bunun 220 ve 1.750 guruş kazançlı Kafdânlı Hüseyin bunun 230 gurusunu vergi olarak ödemekteyken, Velî Kahyâ oğulları Mûsa ile İsâ bireysel ölçekte kazandıkları 750 gurusunun 220'sini vergiye harcamaktadır. Nihayetinde vergi tahsîlinden sonra, aşîretin daha varlıklı kişilerinin elinde sırasıyla 1580 ve 1520 guruş kalırken, Mûsa ile İsâ'nın cebinde bulunacak meblağ 530 guruştur.

Hayvancılık faaliyetleri yürütenlerden alınan 'âdet-i ağnâm, 40 guruş olmak üzere sadece 1. sıradaki Hasan Kâhya'dan tahsîl edilmiştir. Hasan Kâhya'dan daha fazla kazanç getiren küçükbaş bakan Kafdânlı Hüseyin'den, 'âdet-i ağnâm yerine 50 guruş kışlâkiyye alınmıştır. Öyle ki, 'âdet-i ağnâm ve kışlâkiyye birbirinin yerine ikâme edilmiş gibidir. Fakat herhangi bir küçükbaş geliri olmayan diğerlerinden kışlâkiyye tahsîl edildiğine bakarsak, Kafdânlı Hüseyin'in 'âdet-i ağnâm ödemesi gerektiğini görüyoruz. Böylelikle, grubun yıllık 1.750 guruş geliri en zengin ikinci kişisi Kafdânlı Hüseyin üzerinden, bir vergi tevzi kusuru yaşandığını söyleyebiliriz. Ayrıca, örneğin Kafdânlı Hüseyin 50 guruş kışlâkiyye ödemekle yükümlüyken, misâlen 1 bârgir ve 3 katıra bakan Velî Kahyâ oğlu İsâ neden 40 guruş kışlâkiyye vermektedir? Burada, özellikle Tanzîmât Fermânı süreciyle birlikte gelişen "daha adil ve adaletli vergi" düsturunun çıktılarını doğrudan izlemek zordur.

2.3. 1808 Numaralı Aşîret Temettu'ât Defteri: "Karıncalı Nâm Mahallda" Tahtacı Aşîreti

"Perâkende-i 'Aşâir-i der-kazây-ı Timûrcu" genel başlıklı, 1808 sıra numaralı Temettuât Defteri, H. 1261/M. 1845 tarihli, ciltli ve ebrûlu olup, 19x52 ebâtındadır. Sayfa usûlüne göre tutulmuştur (BOA, ML.VRD.TMT.d., 1808, s. 54-57). Defterin Tahtacıları alâkadâr eden ikinci genel başlığı: "Mahâlle-i Karataş'da Karıncalı nâm mahâllda iskân üzere olan Tahtacı 'Âşîreti tâbi' kazây-ı Timûrcu." şeklindedir (BOA., ML.VRD.TMT.d., 1808, s. 54). Saruhân Sancağı'ndaki Timûrcu Kazâsı'nın Karataş Nâhiyesi'nde "Karıncalı nâm mahallda" iskân eden Tahtacı Aşîreti'nin emlak, arâzî ve temettu'âtlarını tespit amacıyla hazırlanmıştır. Akbayar, Demirci'nin veya Osmanlı'daki biçimiyle Timûrcu'nun bugün Manisa'nın bir ilçesi olduğunu yazar (2001: 43). Olanaklarımız doğrultusunda, Karataş Nâhiyesi'nin ve bu noktada da Karıncalı adındaki yerin mutlak bir konum tespiti yapılamamaktadır.

Harita 24: “Karıncalı Nâm Mahallde” Bulunan Tahtacı Aşireti’nin Konumu

Kaynak: Google Haritalar. *Demirci, Manisa*. Erişim adresi:
<https://www.google.com.tr/maps/place/Demirci,+45900+Demirci%2FManisa> (erişim tarihi: 07.08.2021)

Aydın Vilâyeti’nde ilk bakışta birden fazla Karataş vardır. Örneğin Osmanlı Yer Adları sözlüğünde, 1924’te adı Karataş olan, nitekim İmparatorluk devrinde Adala ismini hâiz bir yerden bahsedilmektedir. Burası hem Sâlihli’ye bağlı konumu hem de Demirci Kazâsı’na uzaklığı nedeniyle aradığımız yer olamaz (Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 2017: 427). Kaynaklarıyla Osmanlı Coğrafyası Yer Adları Sözlüğü’nde Demirci’ye merbût ve buranın doğusunda olduğu belirtilen bir Karataş vardır ki işte aradığımız Karataş budur (Devlet Arşivleri Başkanlığı, 2020: 258).

Bilindiği üzere, bugün Türkiye’de bir kısım yer adları, Osmanlı bakiyesidir. Bu noktada öncelikle Karataş’a içkin bölgeleri imleyerek, ardından çağdaş Batı Ege’de böyle yerler halen birbirine yakın olacak şekilde bulunuyor mu bunu tespit edelim. Saruhân Sancağı’nın sınırları içindeki kazâlar ile onlara bağlı nâhiyeleri listeleyen H. 1258/M. 1842-1843 tarihli bir İcmâl Nüfus Defteri’nde (BOA, NFS.d., 2901, s. 14); Karataş’a ait Kışlâk, Satılmış, Yağcı, Çıkrıkçı, Karacahisâr, Yaykın, Karapınar, Yassinehan (Yassieynihan), Kargınışıklar, Elek, Boyacık, Kuzayır, İkıkçı, İsmâiller, Mezidler, Kayayışık, Terziler (Karataşterziler), O(e)murlar, Dedeler ve Tavak vb. yerler, günümüzde de aynı yöreye serpilmişlerdir. Yukarıdaki nüfus defterinde “Karıncalı” diye bir yer yoktur. Nitekim Timûrcu Kazâsı’nın doğusuna yerleştirilen Karataş’ta, adı geçenleri rahatlıkla izleyebiliyoruz. Dolayısıyla Karıncalı’nın eklediğimiz haritaya çizdiğimiz çeper içinde olması beklenir.

Karıncalı’daki Tahtacı Aşireti, 1845 itibâriyle 16 hânedan müteşekkildir. Fakat hânelerin iş-görür bireyleri, 16 kişiden ibaret değildir. Hâne reislerinin yanına yazılan

karındâşlar, 16 adet evde yaşayanların sayısını artırmaktadır. Örneğin; 3. hânedeki Mûsa ve karındâşı Ahmed, 13. hânedeki Hüseyin ve karındâşları Mustafa, Süleymân, Velî bu türdendir. Ayrıca bazı hâne reislerinin ek gelirlerin yazıldığı “zuhûrât” kısmında, oğullarının da bu paraya katkılarının gösterildiği numûneler vardır: 11. hânedeki İbrâhim ve ismi verilmemiş oğlu, 12. hânedeki Süleymân ve oğlu Mehmed. Yani 16 hânedede toplam 22 kişiden haberdâr oluyoruz (BOA, ML.VRD.TMT.d., 1808, s. 54-56).

Haliyle yekûnda 64/80 bireyden meydana gelen aşîret; Yarangüme Tahtacıları'nın aksine nispeten konar-göçerliği terk etmiştir. Toplamda 419 dönüm toprağı şenlendirir; rençberlik, tahtacılık ve hayvancılık mesleklerini icrâ ederler. Yıllık temettu'ât oranına bakıldığında, topluluğun en zengin kişisi “Rençber Tâifesi'nden” 2.200 guruş kazanan Emîr Mehmed oğlu İsâ, en az gelirlisi “Tahtacı Tâifesi'nden” 200 guruş gelirlili Emîr Mehmed oğlu Ali'dir.

2.3.1. Karıncalı'daki Tahtacı Aşîreti'nde Meslekî Yapı

“Karıncalı nâm mahallde” bulunan Tahtacıların, büyük oranda yerleşik bir yaşama adaptasyon sağladıklarını belirtmiştik. Bu meşgûl olunan mesleklere de yansımıştır. Öyle ki, tahrîr memûrları buradaki Tahtacıları meslekî profesyonellik açısından ikiye taksîm etmiştir: “Rençber Tâifesi'nden idüğü” ve “Tahtacı Tâifesi'nden idüğü”. Söz konusu ikili ayrıma göre 11 hâneye “Tahtacı Tâifesi'nden idüğü” derkenârı düşülmüş, kalan 5'ine “Rençber Tâifesi'nden idüğü” denmiştir. Bununla birlikte, tefrîk kıstaslarına uygun bir zeminde meslekler arası geçiş sifira yakındır: Tahtacılar toprak işlemekten imtinâ ederken, rençberler de Tahtacılıktan beridirler. Söz konusu vaziyetin tek istisnası birinci hânedede oturan Ali Kethüdâ'dır. Kendisine “Tahtacı idüğü” denmesine ve gerçekten yıllık toplam 688 guruş gelirisinin 300 guruşunu “tahtacılığandan” elde etmesine rağmen, Boşnâkoğlu adında bir bir ortağıyla 10 dönüm tarla icâr etmişti (BOA, ML.VRD.TMT.d., 1808, s. 54).

Defterdeki 16 hânededen 22 aşîret mensubunun mesleklere dağılımı; rençberlik 9, tahtacılık 13 kişi olacak şekildedir. Fakat 13 Tahtacı hânesinin 2'sinde sayılabilen 4 kişinin 2'si evin reysidir ve anlaşıldığına göre tahtacılık yapmamaktadırlar. Tahtacılık icrâsını, ailecek besledikleri ineklere nezâret ediyorlarsa bile, oğullarına bırakmışlardır. Bu dörtlü, 11. hânedeki İbrâhim ve isimsiz oğlu ile 12. hânedeki Süleymân ve oğlu Mehmed adındaki kişilerdir. İlgili tablo ve açıklamalarına bakıldığında, mezkûr hânelerin neredeyse tüm gelirisinin tahtacılıktan kazanıldığı, küçük ölçekte hayvancılık yapıldığı müşâhede olunmaktadır (BOA, ML.VRD.TMT.d., 1808, s. 54-56). Bu yüzden yüzdelik dilimde Tahtacı sayısını 11 alacak, toplam iş-tutan oymak üyesini 20 kabûl edeceğiz. Yüzdesel ölçüğe

gelirsek; Karıncalı Tahtacıları'nın %55'i tahtacılık, %45'i reñçberlik yapmaktadır. Şimdi bu iki ana kategoriye indekslenen tasnifi, daha da açarak detaylara vâkıf olmaya çalışalım.

2.3.2. Karıncalı'daki Tahtacı Aşireti'nde Tahtacılık

Öncelikle bölgenin Tahtacı Aşireti içinde bulunan ve doğrudan tahtacılık ile ilgilenen kişileri tabloda sunalım. Tablada hayvancılık gelirin ne üzerinden kazanıldığı hakkında bir kodlamaya başvurduk: Örneğin (2-Sİ), 2 adet sağman inek demektir. Diğer hayvan yekûnunu bu tabloya gelirsiz oldukları için dâhil etmedik. Yine bu bağlamda; “Zirâî Faâliyet Geliri, Bir Senede Mecmû‘ Temettu’âtı” bölümlerine girilen sayısal veriler, â‘şâr ve sene-i sâbık virgüsünün düşülmediği gayr-ı sâfi hâsıla miktarını imlemektedir.

Tablo 1: Karataş Nâhiyesi'nin Karıncalı Bölgesinde Bulunan Tahtacı Aşireti'nde Tahtacılık Yapanların Sosyo-Ekonomik Profili (1844)

Kişi ve Baba Adı	Hâne	Numara	Tahtacılık Geliri	Canlı Mâl Geliri	Zirâî Faâliyet Geliri	Sene-i Sâbıkada Virgü/Â‘şâr	Bir Senede Mecmû‘ Temettu’âtı	Tahtacılığın Genel Kazanca Oranı
Ali Kethüdâ	1	1	300	100 (2-Sİ)	320	64 ¹⁹⁸	720	%41,66
Tahtacı Kara Mehmed	2	3	405	100 (2-Sİ)	-	120	505	%80,19
Emîr Mehmed oğlu Ali	5	6	200	-	-	10	200	%100
Çiloğlu Velî ¹⁹⁹	8	9	450	150 (3-Sİ)	-	160	600	%74,99
Çiloğlu İlyâs	9	10	800	-	-	160	800	%100
Çiloğlu Mehmed	10	11	500	50 (1-Sİ)	-	130	550	%90,90
Çiloğlu İbrâhim	11	12	700	150 (3-Sİ)	-	170	850	%82,35
Sarı Hüseyin oğlu Süleymân	12	13	800	100 (2-Sİ)	-	160	900	%88,88
Deli Süleymân oğlu Halil	14	18	400	-	-	120	400	%100
Köse İbrâhim oğlu Hüseyin	15	19	500	-	-	100	500	%100
Çobanoğlu Ali	16	20	600	-	-	50	600	%100
Birim Gelir, Virgü-Â‘şâr ve Temettuât Yekûnu:			5.655	650 (13-Sİ)	320 (10-DM)	1.244	6.625	%87,17

Kaynak: (BOA, ML.VRD.TMT.d., 1808, s. 54-57)

Oymak mensuplarının 11'inin Tahtacılıkla ilgilendiğini, geçimini büyük çoğunlukla bu zanâat dalından sağladığını belirtmiştik. Hazırladığımız tabloda, mevzûbahis bu on bir

¹⁹⁸ Ali Kethüdâ, normal vergi (virgü) vermez. Ortağıyla beraber ilgilendiği tarlasına 1844'te 64 guruşluk â‘şâr isâbet etmiştir ki muhtemelen bunun da 32'sini ödemiştir.

¹⁹⁹ 8. hânede “Tahtacı idüğü” belirtilen Çiloğlu Velî'nin inek besiciliğinden 150, zuhûrâtan ise 450 guruş kazandığı belirtilmiştir, yani doğrudan Tahtacılık mesleğine bir atıf yoktur. Lakin söz konusu topraksız Velî, Tahtacı olduğuna göre zuhûrât kısmına girilen değer, bu mesleğinden elde edilmiş olmalıdır.

kişinin tahtacılıktan, hayvancılıktan ve de tarımdan elde ettiği geliri görebiliyoruz. Gayr-ı sâfi iç-grup hâsılası temelinde Karıncalı Tahtacı Aşîreti'nde meslekî olarak tahtacılık icra eden bu 11 kişinin kazandığı brüt 6.625 guruşun 5.655'i tahtacılıktan, 650'si inek besiciliğinden ve 320'si tarımdandır. Birim-başına tekil gelir dağılımı oranına baktığımızda, toplam 6.625'lik meblâğın %85,35'ini tahtacılık, %9,81'ini hayvancılık, %4,83'ini zirâî faâliyet meydana getirir. Gelirlerinin %85,35'ini tahtacılık vasıtasıyla hâsıl eden Tahtacılar, buna mukâbil yine yakın bir oranla birey-başına tekil toplam kazançta Tahtacılığa ortalama %87,17'lik bir rağbet göstermişlerdir.

Yine 1844'te toplam ödenen 1.244 guruş virgü-â'sâr resmlerinden 1180'i virgüden, 64'ü â'sârdan alınmıştır. Yüzdeler diliminde virgü ile â'sârın yayılımını incelediğimizde, ilki takriben tutarın %94,85'ini kalanı da %5,14'ünü oluşturur ki bu da grubun toprak tasarrufundan ne denli uzak kaldığını ispatlamaktadır. Aşîretin â'sâr ve virgü meblâğının tahsîl edilmediği gayr-i sâfi hâsılanın yekûnu 14.392'dir. Böylelikle aşîretin mükellef Tahtacı kesimi, 1844'te kazandıkları vergi kesintisiz brüt 6.625 guruş ile bu toplamın %46,03'sını kendileri hâsıl etmiştir. Keza aynı doğrultuda, sadece ilk grubun yürüttüğü tahtacılıktan cari 5.655 net gelir, genel gayr-i sâfi hâsılanın %39,29'una, hayvancılıktan gelen net 650 guruş %4,51'ine ve tarımdan gelen net 320 guruş %2,22'sine denktir. 20 iş-tutan kâbile üyesinden %55'inin tahtacılıkla ilgilenen ilk kesimde yer aldıklarını düşündüğümüzde, gayr-i sâfi toplam hâsılanın sadece %46,03'sını karşılayabilmeleri, Karıncalı Tahtacı Aşîreti'nde Tahtacılığın umulduğu kadar kazançlı bir iş dalı olmadığını göstermektedir.

Karıncalı Tahtacı Aşîreti'nin, 19. yüzyılın ortalarında 419 dönüm toprak tasarruf ettiğini evvelce nakletmiştik. Tamamı da Ali Kethüdâ'nın olmak üzere, 11 kişilik Tahtacı Tâifesi'nin elindeki toprak 12 dönümdür. Yani 419 dönümlük genel toprak varlığının %2,86'sı, hepsi de tahtacılıkla geçinen ve aşîretin ilk kesimini oluşturanlardan birine aittir. Söz konusu %2,86'lık 12 dönümün 10'unda hinta/şa'ir,²⁰⁰ kalan 2'sinde boya²⁰¹ yetiştirilir. 10 dönümlük mevrû' tarladan kaldırılan hasat ise, 2 'ayâr hinta ve 2 'ayâr şa'ir olmak üzere 4 'ayâr hubûbâttir. Timûrcu Kazâsı'nda 1 'ayâr 9,5 okka olduğuna göre (Taşkın, 2005: 12), 1 okkanın takriben 1,28 kilograma denk gelmesinden yola çıkarsak (Hinz, 1990: 30), 1 'ayâr tâhil 12,16 kg.'dir.²⁰² Hâliyle 4 'ayâr hubûbât, 48,64 kilogramdır: 24,32 kg. hinta, 24,32 kg.

²⁰⁰ 419 dönümün %2,38'si ve icârlıdır.

²⁰¹ 419 dönümün %0,47'si ve yıl itibariyle hâsılatsızdır. Defterde geçen boya ibaresi, esasen kök boya anlamındadır. Timûrcu Kazâsı'nda kök boya üretimi oldukça revaç bulan bir zemindeydi (Gökmen, 2016: 282-283).

²⁰² 'Ayâr, Saruhan Sancağı'na özgü bir ölçüdür. Yalın bir şekilde görülebileceği üzere okka, 'ayâr ve kilogram gibi ölçü birimleri çerçevesinde çeşitli karşılaştırmalara mecbur kalmaktayız. Hem burada hem de ölçülerin dönüştürülmeye çalışıldığı diğer kısımlarda buna devam etmek zorundayız. Çünkü Osmanlı'da bölgeden bölgeye

şâ'ir olmak üzere %50 ve %50 eşit şekilde bölüşülmüştür. Kâbilenin ilk grubunun üretimi olan 48,64 kilogramlık hubûbât, çiftçi-Tahtacı ikinci kesimin 445,1 kilogram mahsûlüne nazaran, 1844'te aşîretin ürettiği toplam 493,74 kg. mahsûlün %9,85'lik kısmını oluşturur. İlk grubun sadece hinta ve şâ'ir tarımına yoğunlaştığını hatırlamaya getirirsek, her iki tarafın ilki 48,64 kg., ikincisinin 304 kg. olacak şekilde toplamda 352,64 kg. hinta ve şâ'ir ürettiğini buluruz: Ki bu da ilk kesimin hinta/şâ'ir hubûbâtında %13,79'luk bir üretim payını sırtladıklarına işârettir.

12 dönümü bütüncül perspektifte incelediğimizde, 11 kişilik ilk Tahtacı kesimin kullanımındaki toprağın %83,33'nü hinta ve şâ'ire, %16,66'sını boya üretimine ayırmış olduğunu görüyoruz. Tefrîk etmeksizin söylersek, 419 dönümlük sahanın içinde bulunan ve kiralama suretiyle üzerinde ekim yapılan 16 dönümlük toprak parçası, tüm toprak varlığının %3,81'sine denktir. Az evvel dediğimiz üzere 419'luk genelin %2,38'ine mütekâbil icârlı 10 dönümlük hinta/şâ'ir arâzîsi, çiftçi-Tahtacı ikinci aşîret grubunun sahip olduğu 407'lik dilimin içinde bulunan 6 dönümlük icârlı arâzî ile müşterek tefekkür edildiğinde, 16 dönüm toplam müstecir sahanın %62,5'ine mütekâbildir. Yani tarla kiralamaya, aşîretin Tahtacı bölümü daha meyyaldir. Bununla birlikte, 2 dönümlük boya tarlası, 1844/H. 1260 ekilmiş yani zer' edilmiş ve hâsılatı M. 1848/H. 1264'de alınacağından, tüm gelir 10 dönümlük hinta/şâ'ir tarlasından gelmektedir. Bir başka deyişle, ilk kesimin 1844'te 320 guruşluk tarımsal gelirlerinin %100'ü, işte bu 10 dönümlük mezkûr hinta/şâ'ir işletmesindedir.

Genel nüfûsa oranı %55 ve merkezî meşgûliyeti tahtacılık olan bu 11 kişinin hiçbiri Alî Kethüdâ dışında, zirâî faâliyet yürütmediğinden, grubun aşağı yukarı aynı kazanç-vergi düzleminde ilerleyecekleri düşünülebilir. Nitekim durum hiç beklenildiği gibi değildir. Bunu göstermek için öncelikle sırf tahtacılıkla uğraşan, bu mesleğe %100 oranda vaktini harcayarak hayvancılık dahi yapmayan beş kişiyi merceğe alalım. Emîr Mehmed oğlu Ali, yıllık 200 guruş kazanmış, zikredilen miktarın 10 guruşunu virgüye yatırmıştır. Onunla ayrı tarzda yaşayıp çalışan kalan dördü için şöyle bir grafik çizebilirdik: 400 guruş için 20, 600 guruş için 30, 800 guruş için 40 guruş vergi. Fakat böylesi bir katlanışta gerçekçilik payı yoktur. Öyle ki: Çiloğlu İlyâs, 800 guruşun 160'ını; Deli Süleymân oğlu Halîl, 400 guruşun 120'sini; Köse İbrâhim oğlu Hüseyin, 500 guruşun 100'ünü; Çobanoğlu Ali 600 guruşun 50'sini vergi olarak ödemiştir.

Dikkat çekmek elzemdir, son üç örnekte ödenen vergi kazanç arttıkça yükseleceği yerde, ilginç bir şekilde düşmüştür. Nihayetinde 400 guruşun 120'sine, 600 guruşun 50'sine

ölçülerde değişim yaşanmaktaydı. Öyle ki, Timûrcu'da 'ayârın 9,5 okkaya denk olduğunu söyleyen Taşkın, bunun söz gelimi Turgudlu'da 8, Palamut'da 10 okkaya denk geldiğini bildirmektedir (2005: 12).

el konulmuştur. Kalan 6 bireyin kazanç-vergi bilançosunda düzensiz-değişkenlik yine izlenebiliyor: Nitekim tıpkı Çobanoğlu Ali gibi yılda 600 guruş kazanan Çiloğlu Veli'den 160; 800 guruş kazanan Çiloğlu Ali ile 900 guruş gelirli Sarı Hüseyin oğlu Süleymân'dan da mezkûr Veli gibi 160 guruş vergi tahsil ediliyor. Açıkçası çeşitli mukayese metotlarıyla söz konusu örnekler daha da çoğaltılabilir. Fakat verginin hânelere dağıtımında yaşanan ve adil bir tabiatı hâiz bulunmayan aksaklıkları aksettirebildiğimizi düşünüyoruz.

2.3.3 Karıncalı'daki Tahtacı Aşireti'nde Zirâî Faâliyet

Öncelikle tabloyu sunuyoruz. Tablonun okunabilmesi için kimi detaylar bulunmaktadır. “Hınta ve Şa’îr” kısmındaki değerler, â’şârın düşülmediği gayr-ı sâfi hâsıladır. “Toplam Zir./Hay. Geliri” kısmı zuhûrât gelirinin eklenmediği, â’şâr ile sene-i sâbika virgüsünün düşülmediği gayr-ı sâfi ziraât ve hayvancılık hâsılasını meydana getirir. Boya tarlalarından uzun müddet sonunda ürün hasat edildiği, söz gelimi, 1260’da hazırlanan bir boya tarlasından 1264’te ürün alındığı için gelirin kaç dönüm tarladan elde edildiğini göstermek için basit bir kodlamaya başvurduk: (3-D), yani üç dönümlük tarla; 6-Dİ, altı dönümlük icârlı tarla. Tablonun sondan en alta eklenen üç sütununda yer alan yüzdeleri bulmak için öncelikle boyacılık, palamud, hınta ve şa’îr gelirinin, kişilerin 1884’teki genel kazançlarına olan oranı bulunmuştur. Daha sonra 5 hâne için çıkan değerler önce kendi aralarında toplanmış, ardından bu toplam yekûnu beşe bölünmüştür.

Tablo 2: Karataş Nâhiyesi'nin Karıncalı Bölgesinde Bulunan Tahtacı Aşireti'nde Rençberlik Yapanların Sosyo-Ekonomik Profili (1844)

Kişi(/ler) Adları	Hâne	Numara	Boyacılık	Palamud	Hınta ve Şa’îr	Canlı Mâl	Virgü/Â’şâr	Zuhûrât Geliri	Toplam Zir./Hay. Geliri	Boyacılığın %’si	Palamud Ür. %’si	Hınta ve Şa’îr Ür. %’si
Musa ve Ahmed	3	4	-	-	760 (40-D)	200 (4-Sİ)	140/84	450 Top.: 1.410	960	%0	%0	%53,90
Emîr Mehmed oğlu İsâ	4	5	810 (3-D) ²⁰³	135 (5-D)	972 (80-D)	150 (3-Sİ)	170/213	295 Top.: 2.362	2.067	%34,29	%5,71	%41,15
Emîr Mehmed oğlu İsmâil	6	7	-	135 (2-D)	378 (20-D)	-	150/57	405 ²⁰⁴ Top.: 918	513	%0	%14,70	%41,17
Emîr	7	8	630	135	1.152	150	160/213	- 2.067	2.067	%30,47	%6,53	%55,73

²⁰³ Boya tarlalarından uzun müddet sonunda ürün hasat edilir. Öyle ki, 1260’da hazırlanan bir boya tarlasından 1264’te ürün alınır. Bu yüzden gelirin kaç dönüm tarladan elde edildiğini göstermek için basit bir kodlamaya başvurduk: (3-D), yani üç dönümlük tarla; 6-Dİ, altı dönümlük icârlı tarla vb.

²⁰⁴ “Rençberlikden” kaydı vardır. Bu da İsmâil’in kendi toprağı dışında, başka yerlerde tarım işçiliği de yaptığını gösterir.

oğlu Mustafa			(2-D)	(3-D)	(60-D)	(3-Sİ)		Top.: 2.067				
Hüseyin, Mustafa, Süleymân ve Velî	13	14-17	-	-	306 (6-Dİ)	100 (2-Sİ)	160/34	604 ²⁰⁵ 406		%0	%0	%30,29
								Top.: 1.010				
Birim Gelir, Virgü- Â'sâr ve Temettuât (Kazanç) Yekûnu:			1.440 (5-D)	405 (10-D)	3.568 (206-D)	600 (12-Sİ)	780/601 (1.381)	1.754 6.013		%12,95	%5,38	%44,44
			Top.: 5.413					Top.: 7.767				

Kaynak: (BOA, ML.VRD.TMT.d., 1808, s. 54-57)

Karınca Tahtacı Kâbilesi'nde 5 hâne ve içinde yaşayan 9 kişi zirâi faaliyet yürüterek, geçimini hayvancılığın yanı sıra bu sektör üzerinden sağlamaktadır. Yukarıya eklediğimiz tabloda, mevzûbahis beş hanenin; boya tarlası, palamud korusu ve hinta/şa'ir üretiminden elde ettikleri gelirleri açık bir şekilde görebiliyoruz. Tahtacı Aşîreti'ndeki çiftçilerin kazandığı gayr-ı sâfi 7.767 guruşun 3.568'ini hinta/şa'ir, 1.754'ünü zuhûrât, 1.440'ını boya tarlası, 600'ünü inek besiciliği ve 405'ini palamud korusundan hâsil edilenler oluşturmaktadır.

Birim-başına tekil gelir dağılımı oranına baktığımızda, toplam 7.767'lik meblâğın %45,93'i hinta/şa'ir, %22,58'i zuhûrât, %18,53'i boya, %7,72'i inek besiciliği ve %5,21'i palamud korusundan meydana gelir. Gayr-ı sâfi 7.767 guruşluk bütün aşîret temettuâtın, %69,69'ini yani 5.413 guruşunu tarımdan hâsil eden çiftçi Tahtacılar, buna mukâbil hânesel ortalama palamud korularına %5,38, boyacılığa %12,95, hinta ve şa'ir üretimine %44,44 oranında rağbet göstermişlerdir. Bu kıssaçta, sırf tek başına hinta/şa'ir tarımcılığının, palamud ve boya üretimini öncelediği anlaşılıyor. Zaten toplam 5.413 guruşluk tarımsal üretimde, 3.568 guruşluk hinta/şa'ir %65,91'lik varlığıyla boya ve palamuda üstün gelmektedir. Bu noktada 450 guruşluk boya bu toplam tarım gelirinin %7,48'ini; 1.440 guruşluk palamud ise %26,60'ını meydana getirir.

1844'te toplam ödedikleri 1.381 guruş virgü-â'sâr resmlerinden 780'i virgüden, 601'i â'sârdan alınmıştır. Yüzdeler diliminde virgü ile â'sârın yayılımını incelediğimizde, ilki tutarın %56,48'ini kalanı da %43,51'ünü oluşturur. Esâsen Karınca Tahtacı Aşîreti'nde meslekî olarak tahtacılık yapanların ödediği â'sârın, yine bu grubun devlete ödediği diğer vergiye oranla %5,14 olduğunu düşündüğümüzde, çiftçi-Tahtacıların ödediği verginin toplam ödemelerinin %43,51'ünü meydana getirmesi ziyadesiyle anlamlıdır. Çünkü haddizâtında ikinci kesimin yani çiftçi tarafın tarımsal varoluşlarına dair direkt gözlemlenebilir bir veri sunar.

²⁰⁵ Hüseyin, Mustafa ve Süleymân ayrıca tarım işçisi olarak çalışmaktadır, bu yılda (sırayla 301,5+201,5+101=604) da verdiğimiz miktarı "rençberlikden" kazanmışlardır.

Aşîretin â‘şâr ve virgü meblâğının tahsîl edilmediği gayr-i sâfi hâsılının 14.392 guruş olduğunu kaydetmiştik: Bu eksende aşîretin çiftçi kesimi, 1844’te kazandıkları brüt 7.767 guruş ile bu toplamın %53,96’sını hâsıl etmiştir. Yine aynı doğrultuda, hınta/şa‘ir üretiminden cari 3.568 net gelir, genel gayr-i sâfi hâsılının %24,79’una, boya tarlalarından gelen net 1.440 guruş %10,00’una, palamud korularından gelen net 405 guruş %2,81’ine denktir. Toplamı 2.354 guruşla çiftçi-Tahtacıların kazandıklarının %30,30’unu oluşturan 600 guruşluk hayvancılık ve 1.754 guruşluk zuhûrât, gayr-i sâfi genel aşîret hâsılının %16,35’idir. Tekil hususta, 600 guruşluk inek besiciliği gayr-i sâfi genel aşîret hâsılının %4,16’sına, 1.754 guruşluk zuhûrât %12,18’ine isâbet etmektedir. Yirmi iş-tutar kâbile üyesinden sadece %45’i çiftçilerden teşekkül ederken, adı geçen grubun genel gayr-i sâfi hâsılının %53,96’sına denk kazanç sağlamaları, Karıncalı Tahtacı Aşîreti’nde tarımcı kesimin Tahtacılığa nazaran daha kârlı bir zemine oturduğunu kanıtlamaktadır.

Toprak tasarrufunun tarz, biçim ve metoduna yoğunlaştığımızda, toplam 419 dönümlük arâzînin işlenip ciddi bir kazanç/doyum sağladığı evre, bölge Tahtacı Aşîreti’nin çiftçi kesiminde vücut bulmaktadır. İlk kesimdeki 11 kişinin içinden sadece birinin tasarrufundaki 12 dönüm toprak, 419 dönümün %2,86’sini meydana getirirken, çiftçi-Tahtacı olan 9 aşîret mensubu mevzûbahis toplam arâzînin 407 dönümünü elinde tutar ve bu da yüzdeye vurulduğunda tarım alanının %97,13’si demektir. Somut tabanda, 407 dönüm arâzînin 6’sı icârlı 206’sı mevrû, 175’i gayr-i mevrû olup husûsen hınta ve şa‘ire tahsîs edilmiştir. Hınta ve şa‘ir üretimine ayrılan totalde 381 dönümlük toprağın dışında kalan 26 dönümlük alan, boya ve palamud istihsâline hasredilmiştir. Bahsettiğimiz 26 dönümlük arâzînin 5’i mevrû 16’sı boya tarlaları, topyekûn mevrû 10’u palamud korularından müteşekkildir.

İki ana sınıfa tefrîk edilmemiş 419 dönümlük arâzî mülküne bakışla, çiftçi-Tahtacı kesimin yönettiği toprağın 6 dönümlük %1,43’i icârlı olacak şekilde %49,16’ı mevrû, %41,76’sı gayr-i mevrû olup sâfi hınta ve şa‘ir üretimine ayrılmıştır, ikisinin toplamı olan 381 dönüm 419’luk mülkün %90,93’üdür. Keza 419’luk dönüm diliminde geri kalan 26 dönüme denk %6,20; boya tarlaları 5 dönümlük %1,19’u mevrû %3,81, palamud koruları %2,38 olacak şekilde tamamlanır. Yine yüzdesel dilimde, Tahtacı Aşîreti’ndeki rençber kesimin tarımla iştiğâl bulunduğu 407 dönümün 6 dönümlük %1,47’i icârlı %50,61’i mevrû, %42,99’u gayr-i mevrû hınta/şa‘ir tarlasıdır. Buna mukâbil, 5 dönümlük %1,22’i mevrû %3,93’ü boya, %2,45’i palamud işletmesidir. 175 dönümlük hınta/şa‘ir ve 11 dönümlük boya tarlalarındaki ekilmemiş parçayı bütüncül olarak düşündüğümüzde, ortaya çıkan gayr-ı mevrû 186 dönüm; aşîretin 419 dönümlük genel toprak varlığının %44,39’u yapar.

Tarımsal üretimin hinta, şa'îr, palamud ve boya bazında hacimsel dağılımını tespit, Karıncalı Tahtacı Aşîreti'ne bağlı dokuz rençberin hâsil ettikleri ürünlerin doğasını kavramak için pek faydalıdır. Defterimizde hinta ve şa'îr 'ayâr, boya kıyye ve palamud kantâr cinsinden ölçülendirilmiş; yukarıda açıkladığımız gibi her bir aşîret mensubunun ürettiği zirâî artık, kendi toplam değerince fiyatlandırılmıştır. Yani incelediğimiz Temettuât Defteri'nde, ürünlerin birim fiyatını öğrenmek mümkün değildir. Nitekim Karataş Nâhiyesi'nde, hintanın birim başına tekil fiyatı 20, şa'îrin 12, boyanın 5, palamudun 30 guruştur (Demir, 2014: 85). 1844'te 407 dönümlük arâzînin 407 dönümün %54,29'sine denk mezrû hinta, şa'îr, palamud ve boya sahasını içeren 221 dönümünün hâsılatı; 12 'ayâr hinta, 13 'ayâr şa'îr, 1,5 kantâr palamud ve 32 kıyye boyadır. Ki üstte zikrettiğimize göre bunların tamamı tarımcı kesime 5.413 guruş kazandırmış, 601'i â'şâr olarak kendilerinden tahsil edilmiştir. Yukarıda bahsettiğimiz üzere 1 'ayârın 12,16 kilograma denk geldiğini kabûl edersek, oymağın çiftçi-Tahtacı kesimi 145,92 kg. hinta, 158,08 kg. şa'îr yetiştirmiştir.

Hinz'in (1990: 33) belirttiğine göre kantârın 56,44 kilograma nispet ettiğini göz önünde bulundurursak, yine 1844 itibariyle çiftçi-Tahtacılar korulardan 84,66 kg. palamud elde etmiştir. 1 kıyyenin 1,28 kilograma tekâbülü neticesinde, tarladan kaldırılan boya hâsılatı da 40,96 kg.'dır. Çiftçi-Tahtacıların meydana getirdiği 445,1 kilogram mahsûlün, bütün aşîretin kaldırdığı 493,74 kilograma oranı da %90,14'dir. 445,1'lik hubûbât/sınâî mahsûlünün kilogram zemininde hinta, şa'îr, palamud ve boyaya dağılımı; şa'îr %35,51, hinta %32,78, palamud %19,02 ve boya %9,20 olacak şekildedir. Grubun kazandığı gayr-ı sâfi 7.767 guruşun %45,93'ini 206 dönümde 3,568 guruş getiren hinta/şa'îr, %18,53'ini 5 dönümde 1.440 guruş getiren boya ve %5,21'ini 10 dönümde 405 guruş getiren palamud korusundan elde ettiğini hatırlarsak, boyanın nicel açıdan palamuttan az olmasına rağmen gelir sağlamada daha iyi olduğunu görüyoruz.

2.3.4. Karıncalı'daki Tahtacı Aşîreti'nde Hayvancılık

Karıncalı Tahtacı Aşîreti'nin 1844'te baktığı toplam canlı mâl sayısı 112'dir. 25'i sağman inek, 16'sı sığır, 17'si öküz, 3'ü düğe, 39'u katır ve 12'si bârgir olmak üzere altı türe ayrılan mevzûbahis canlı mâllar; besicilik, koşum ve yük/binek hayvanları biçiminde üçe ayrılmaktadır. Mevcût hayvanların %34,82'sini katır, %22,32'sini sağman inek, %15,17'sini öküz, %14,28'ini erkek veya boz sığır, %10,71'ini bârgir ve %2,67'sini düğe meydana getirir. Bahsettiğimiz 112 adet hayvanın içinde, anlaşılabilceği gibi, hiç küçükbaş hayvan bulunmamaktadır. Bu minvâlde taşınabilir canlı mâllardan 61'i aşîretin Tahtacı tâifesine; 51'i rençber tâifesine aittir: Tüm hayvan varlığının %54,46'i Tahtacılıkla meşgûl ilk sınıfın,

%45,53'i rençberlikle iştigâl eden ikinci sınıfındır. Yani rölâtif ölçekte Karıncalı Tahtacıları, mensup oldukları aşîret dâhilinde, rençberlere göre daha fazla hayvan besleme eğilimindedir.

Şimdi canlı mâl yekûnunun Tahtacı Aşîreti'nin iki ana grubuna dağılımı ile türler arası varoluş baskınlığını inceleyelim. Öyle ki, 61 hayvandan katırların 25'i, sağman ineklerin 13'ü, sığırların 8'i, bârgirlerin 7'si, öküzlerin 5'i ve 3 düğenin hepsi olacak şekilde Tahtacılar; artakalan 51 hayvan içinde katırlardan 14'ü, sağman ineklerden 12'si, öküzlerden 12'si, sığırlardan 8'i ve bârgirlerden 5'i aşîretin ikinci kesimine zimmetlidir. Toplam 112 canlı mâlın gruplardaki dağılım oranlarına bakarsak, Tahtacıların tasarrufundaki 61 canlı mâlın; %22,32'si katır, %11,60'ı sağman inek, %7,14'ü sığır, %6,24'ü bârgir, %4,46'sı öküz ve %2,67'si düğedir. Rençberlerin elindeki 51 hayvanın; %12,49'u katır, %10,71'i sağman inek, %10,71'i öküz, %7,14'ü sığır ve %4,46'sı bârgirdir. Yüzdesel grup-içi hayvan dağılım oranlarına bakarsak, Tahtacıların tasarrufundaki 61 canlı mâlın; %40,98'i katır, %21,31'i sağman inek, %13,11'i sığır, %11,47'si bârgir, %8,19'u öküz ve %4,91'i düğedir. Rençberlerin elindeki 51 hayvanın; %27,45'i katır, %23,52'si sağman inek, %23,52'si öküz, %15,68'i sığır ve %9,80'i bârgirdir. Söz konusu mâlların birbirine göre sahiplik oranını araştırdığımızda, 39 katırın %64,10'u (25) ilk, %35,89'u (14) ikinci; 25 sağman ineğin %52'si (13) ilk, %48'i (12) ikinci; 17 öküzün %70,58'i (12) ikinci, %29,41'i (5) ilk; 16 sığırın %50'si ilk, %50'si ikinci; 12 bârgirin %58,33'ü (7) ilk, %41,66'sı (5) ikinci; 3 düğenin %100'ü ilk gruptadır.

Tahtacıların, Ali Efendi dışında, zirâatla uğraşmadıklarını düşündüğümüzde, tarlaya koşmaya elverişli öküzlere, rençberlere kıyasla daha az sahip olmaları; sosyo-ekonomik anlamda tutarlı bir realitedir. Nitekim doğrudan para kazanmanın mümkün olduğu 25 adet sağman ineğin eşit denebilecek dağılımı, gruplarda inek besiciliğine aşağı yukarı aynı önemin verildiğini göstermektedir. Öyle ki, sağman ineğin 13'ü Tahtacı kesimindedir ve 650 guruş yıllık kazanç getirmiştir; kalan 12 sağman inek rençberlik yapan gruptadır ve 600 guruş hâsılâtı vardır. Yani, 1844'te inek besiciliği Karıncalı Tahtacı Aşîreti'ne 1.250 guruş kazandırmıştır. Bu miktar, aşîretin â'sâr ve virgü meblâğının tahsil edilmediği 14.392 guruş gayr-i sâfi hâsılânın %8,68'ine denktir.

2.3.5. Karıncalı'daki Tahtacı Aşîreti'nde Vergi Tahsîli

19. yüzyılın ortalarında, daha spesifik bir tarih olarak 1844'te, Karıncalı Tahtacı Aşîreti'nin ödediği vergi iki türlü olup; virgü ile â'sârdan müteşekkildir. Karıncalı bölgesinde iskân üzere olan bu aşîret, Tavâs Kazâsı'nın Yarangüme Karyesi'nde konar-göçer Tahtacı Tâifesi gibi küçükbaş hayvancılıkla uğraşmadığından 'âdet-i aġnâm ve göçebeliġe işâret eden

kırlâkiyye vergileri tahsil edilmemiştir. Bu noktada, vergilendirmenin oransal yoğunluk ve dağılımı için virgü ile âşârı tenzîl edilmemiş gayr-i sâfi toplam 14.392²⁰⁶ gurusu kazanç üzerinden bir hesaplama dizisi gerçekleştireceğiz. İlk önce söylemeliyiz ki, Tahtacı Aşireti'ndeki 20 bireyin hâsıl ettiği 14.392 gurusun 2.625 gurusu vergi olarak alınmıştır. Bu, vergi memûrlarına terk edilen miktar çıkarıldıktan sonra, aşîretin elinde kalan doyumluk meblâğın 11.737 guruşa düşmesi demektir.

Nihayetinde gayr-i sâfi hâsıla, sâfi hale gelirken %18,23'lük bir kayıp meydana gelmiştir. Vergi türleri açısından bakıldığında, grup ayırt etmeksizin aşîretin ödediği 2.625 guruştan 665'inin âşâr, 1.960'ının virgü olduğunu görüyoruz. Yüzdesel dilimde 2.625 gurusun; %74,66'sı virgü, %25,33'ü âşâr tahsilâtıdır.²⁰⁷ Virgü ve âşârın gayr-i sâfi genel aşîret temettu'âtı olan 14.392 gurusu üzerinden grup-içi dağılımları: 1.960 gurusluk virgünün %8,19'u (1.180 gurus) salt-Tahtacılara, %5,41'i (780 gurus) çiftçi-Tahtacılara; 665 gurusluk âşârın %4,17'si (601 gurus) çiftçi-Tahtacılara, %0,44'si (64 gurus) salt-Tahtacılara aittir.

²⁰⁶ Tahrîr görevlilerin âşâr vergisini çıkardıktan sonra buldukları gurus miktarı: 13.783,5'dir. Bu gurus değeri, Tahtacı Aşireti'nin yazıldığı sayfaların en sonuna ortalanacak şekilde eklenmiş bir yekündür. Bu toplamın nasıl bir motivasyon, ayarlama ve hesapla yapıldığı karanlıktır. Evet, âşârı tenzîl edilmiş toplam gayr-i sâfi (Virgü, düşürülmediği için halen yarı yarıya gayr-i sâfi özelliğini korumaktadır.) temettuât 13 bin küsur bir değer çıkacaktır. 11 Tahtacı hânesinde gelir-gider hesabını kolaylıkla yapabiliyoruz. Fakat işler, 5 –Ali Kethüdâ'yı da sayarsak 6– hânelik tarım kesimine geldiğinde çatallaşır. Aslen tahtacılık yapmakla beraber tarımla da uğraşan aşîret kethüdâsı Ali'de bir sıkıntı yoktur, 1844'te icârlı ortak tarlasından tekil ölçekte 320 gurus kazanmış; 32'sini âşâr olarak ödemiş, net 288 gurus elde etmiştir; yanı sıra tahtacılıktan 300, sağman inek besiciliğinden 100 gurus geliri vardır. Nihayetinde, 1844'ü 688 gurusla kapatmıştır. Ali Kethüdâ'da izlenen tutarlılık, diğer tarımcı hânelerde bulunmaz. Örneğin zirâi faaliyet yürüten ikinci aile (3. hâne), ekili (mezrû') tarlasından 1844'te brüt 760 (84 gurusluk âşâr çıkarılınca net 676), inek besiciliğinden 200 gurus kazanmış, lakin "mecmû'undan bir senede temettu'âtı" kısmına 876 girilmesi gerekirken 750 gurus yazılmıştır. Zirâi faaliyet icrâsındaki üçüncü aile (4. hâne), mezrû' tahıl, palamud ve boya tarlasından 1844'te brüt 1917 (213 gurusluk âşâr çıkarılınca net 1704), inek besiciliğinden 150 gurus kazanmış, lakin "mecmû'undan bir senede temettu'âtı" kısmına 1854 girilmesi gerekirken 1905 gurus yazılmıştır. Tarımcı dördüncü aile (6. hâne), mezrû' tahıl ve palamud tarlasından 1844'te brüt 513 (57 gurusluk âşâr çıkarılınca net 456) gurus kazanmış, nitekim "mecmû'undan bir senede temettu'âtı" kısmına 456 girilmesi gerekirken 395 gurus yazılmıştır. Tarımcı beşinci aile (7. hâne), mezrû' tahıl, boya ve palamud tarlasından 1844'te brüt 1917 (213 gurusluk âşâr çıkarılınca net 1704), inek besiciliğinden 150 gurus kazanmış, nitekim "mecmû'undan bir senede temettu'âtı" kısmına 1854 girilmesi gerekirken 1804,5 gurus yazılmıştır. Tarımcı altıncı aile (4 iş-görür bireyli 13. hâne), mezrû' 6 dönümlük icârlı tarladan 1844'te brüt 306 (34 gurusluk âşâr çıkarılınca net 272), inek besiciliğinden 100, "rençberlikden" 604 gurus kazanmıştır. Fakat hepsini muhtevî "mecmû'undan bir senede temettu'âtı" kısmı burada olmadığı gibi, 4 kişinin ismi altına girilen 98,5'lik değerin ki toplamda 394 gurus eder, neye isâbet ettiği saptanamıyor. Belki rençberlik dışında doğrudan hayvancılık ve tarladan gelen paranın 4'e bölümüdür diyebiliriz fakat değildir, çünkü zikredilenlerden gelen net gurus 372'dir ki bu değerin 4'e bölümü 93'tür. Bu nedenle deftere yan yana yazılan mezkûrların kazandıklarını toplayıp üstüne 100 gurusluk besicilik gelirini eklersek (400+300+199,5+98,5+100) 1098 gurus buluruz. Bunu, bizim ayrıca az/çok oranda bulduğumuz yeni sayıları görmezden gelerek, muharrirlerin ilk girdiği diğer miktarın genel toplamına eklediğimizde 13.693,5 çıkar ki bu memûrların verdiği genel 13.783,5 toplamından 90 gurus eksiktir. Velhâsıl iki ana problemimiz var; a.) tarımcı son ailenin dört ferdinin brüt/net gelirinin saptanması, b.) muharrirlerinin saydığından eksik/fazla bulduğumuz, zuhûrât-dışı âşârı tahsil olunmuş tarımcılık ve hayvancılıktan kazanılanın ne'liği. Bu koşulda, problemlerimiz defterdeki bilgi eksikliği nedeniyle yanıtsız kalmak durumundadır. Sayılar nezdinde muazzam bir farklılaşma olmadığından, vergi kalemleri ile gelir-gideri oranlayabilmek için tahrîr görevlilerinin deftere eklediğinin tersine, mutlak gayr-i sâfi miktar olarak 13.783,5'in yerine bulduğumuz 14.392 gurusu kullanıyoruz.

²⁰⁷ Virgü (y-i mahsûsa), tabiatıyla eski örfî vergilerin tek bir kalemde toplanmasından neşet ettiğinden, bir ürün yelpazesi üzerinden fiyatlandırılan âşâra göre fazlalık arz etmesi garip değildir Akkuş, 2017: 44-45).

Virgü ve â'sârın 2.625 değeri üzerinden grup-içi dağılımları ise şöyledir: 1.960 guruşluk virgünün %44,95'i (1.180 guruş) salt-Tahtacılara, %29,71'i (780 guruş) çiftçi-Tahtacılara; 665 guruşluk â'sârın %22,89'u (601 guruş) çiftçi-Tahtacılara, %2,43'ü (64 guruş) salt-Tahtacılara aittir.

Grupların sırtına binen vergi yükünün husûsen incelenmesi, gerek birbirleriyle gerekse İmparatorluk ile olan ekonomik bağıntılarını açığa vuracaktır. Gruplara isâbet eden toplam vergileri, gayr-i sâfi genel aşîret temettu'âtı olan 14.392 guruşa oranladığımızda Tahtacıların 1.244 guruşluk vergisi, bunun %8,64'üne, rençberlerin 1.381 guruşluk vergisi %9,59'ine denktir. Eğer tam burada yüzdesel başka değerleri ortaya çıkarmayı bıraksa idik, Tahtacıların daha az vergi ödediğine kani olurduk. Lakin realite, bunun tersidir. İlk kesimdeki 11 kişinin toplamda 1.244 guruş vergi ödediğini söylemiştik, bu onların brüt gayr-ı sâfi 6.625 guruşluk kazançlarının %18,77'sidir ve nihâyetinde ellerinde 5.381 guruş kalır. Buna mukâbil kâbilenin 9 kişiden müteşekkil rençberleri, 1.381 guruş vergi edâ ederler, bu onların brüt gayr-ı sâfi 7.767 guruşluk kazançlarının %17,78'idir, ellerinde kalan 6.386 guruşluk bir meblâğdır. Rahatlıkla görüldüğü üzere, iki merkezî gruptan toplanan vergi birbirine oldukça yakındır, fakat aralarında rençberlerin lehine %0,99'luk bir sapma vardır.

Virgü ve â'sârın kendi içlerindeki toplamlarıyla gruplar mukayese edildiğinde, karşımıza şöyle bir tablo çıkmaktadır: Dediğimiz üzere 1844'te Karıncalı Tahtacı Aşîreti toplamda 1960 guruş virgü vermişti. 1960 guruşun %60,20'ı (1.180) bu Tahtacılara, %39,79'u (780) rençberlere mahsûstur. Virgünün rençberlere nazaran Tahtacı kesimde fazla miktar ve orana sahip olmasının nedeni, onların sayıca çokluklarından ileri gelir. Söylediğimiz gibi, Tahtacılar 11, rençberler 5 hâneden müteşekkilidir. Virgü dediğimiz kalem, hânesel konjonktürde tahsîl edildiğinden rençber evlerinde yaşayan 9 kişi, 11 hâneye yayılan Tahtacılardan daha az virgü öderler. Karıncalı Tahtacı Aşîreti'nin mutlak 665 guruş â'sâr verdiğini biliyoruz, bunun 601 guruşluk %90,37'si pek doğal olarak rençberlerin, 64 guruşluk %9,62'si Tahtacı kesiminindir. Â'sâr, tarımsal temelde gerçekleştirilen faâliyet sonucu ortaya çıkan iktisâdî artıkle ilgilendiğinden, salt-Tahtacıların sayıca çok olmalarına rağmen bu vergide baskınlık yaratamamaları toprak-eğilimli dünyadaki eylemsizliklerindedir. Hatta Ali Kethüdâ'nın şerfi ile müşterek bir tarımsal teşebbüsü olmasaydı, tüm â'sâr ödentisi aşîretin ikinci sınıfı olan rençber kesimine münhasır hâle gelecekti.

2.4 2446 Numaralı Nif Kazâsı Temettu'ât Defteri: "Kızılca Karyesi Civârında" Tahtacı Aşîreti

“Kızılca ve Orak karyeleri der-kazây-ı Nîf” genel başlıklı, 2446 sıra numaralı Temettuât Defteri; H. 1261/M. 1845 tarihli, ciltsiz ve ebrûlu olup, 18x44 ebâtındadır. Sayfa usûlune göre tahrîr edilmiştir (BOA, ML.VRD.TMT.d., 2446, s. 35-37). Defterin kapak yazısı dışında, ikinci genel başlığı: “Saruhân Sancağı’nda vâki‘ kazâlarından Nîf Kazâsı’nda vâki‘ Kızılca Karyesi’nin ehl-i İslâm âhâlîlerinin temettu’ât defteridir ki ber-vech-i âtf zikr ü beyân olunur.” (BOA., ML.VRD.TMT.d., 2446, s. 2).

Harita 25: “Kızılca Karyesi Civârında” Tahtacı Aşîreti’nin Konumu

Kaynak: Google Haritalar. *Yukarıkızılca, Kemalpaşa/İzmir*. Erişim adresi: <https://www.google.com.tr/maps/place/Yukarıkızılca+Merkez,+Kemalpaşa%2Fİzmir> (erişim tarihi: 07.08.2021)

Defterin bölgedeki Tahtacıları alâkadâr eden asıl kısmın başlığı: “Saruhân Sancağı dâhilinde Nîf Kazâsı’na tâb’î Kızılca karyesi civârında Tahtacı ‘Âşîretî temettu’âtı.” şeklindedir (BOA, ML.VRD.TMT.d., 2446, s. 35). Saruhân Sancağı’nın Nîf Kazâsı’nda bulunan Kızılca karyesindeki Tahtacı Aşîreti’nin emlâk, arâzî ve temettu’âtlarını tespit amacıyla hazırlanmıştır. Akbayar, Nîf’in Osmanlı’da Aydın-İzmir dâhilinde konumlandığını, günümüzde İzmir’in bir ilçesi olup Kemalpaşa adını taşıdığını zikreder (2001: 124). Aynı doğrultuda Osmanlı Yer Adları sözlüğünde ilkçağlardaki Nymphis isimli bölgenin 16. yüzyıl Osmanlı’sında Nîf şeklinde adlandırıldığı, 1924’te Kemalpaşa biçiminde isimlendirildiği belirtilir (Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 2017: 448). Kaynaklarıyla Osmanlı Coğrafyası Yer Adları Sözlüğü’nde yine benzer doğrultuda bir nâkil mevcuttur (Devlet Arşivleri Başkanlığı, 2020: 269). Bugün Kemalpaşa’da hem Aşağı Kızılca, hem de Yukarı Kızılca köyleri (mahalleleri) bulunur ve her ikisinde Kızılbaş-Alevî Tahtacı Türkmenler varlık gösterir (Çıblak-Coşkun, 2013: 51).

Kızılcalı Tahtacı Aşîreti, 1845 itibâriyle 32 hânedan müteşekkildir. Yekûnda 128/160 bireyden meydana gelen aşîret; iskân çerçevesinde Yarangüme ve Karıncalı Tahtacıları’nın ortasında konumlanarak, kısmî nispette hem göçer, hem de yerleşiktir. 96 dönüm toprağı idâre

eder; bağıcılık, çiftçilik, tahtacılık ve hayvancılık mesleklerini yaparlar. Yıllık temettuât oranına bakıldığında, topluluğun en zengin kişisi bağıcılık, çiftçilik ve hayvancılık ile uğraşarak 2.111,5 guruş kazanan Tâk/Tâf? Ahmed, en az kazananı 240 guruş gelirlî Topâl Ali'dir.

Aşîretin sosyo-ekonomik doğasına erişmeden evvel Kızılcalı Tahtacı zümresinin kısmî konar-göçer doğasını daha da açmak gerekmektedir. Her şeyden evvel bir noktaya parmak basmalıyız: Kızılca Tahtacıları, Kızılca'ya içkin bir şekilde yaşamamakta, bilakis Temettuât Defteri'ni hazırlayan muharrirlerin dediği üzere "Kızılca karyesi civârında" meskûn olmaktadır (BOA, ML.VRD.TMT.d., 2446, s. 35). Yani 1845'te Nîf/Kızılca'da bulunan Tahtacı Aşîreti'nin, Kızılca karyesi muhîtime yenice yerleşmeye başladığını, bunu da direkt köyün içine değil periferisine olacak şekilde yaptığını anlayabiliyoruz. 32 hânedan 22'sinin zerrece toprak işlemeyip tahtacılıkla geçinmesi, çiftçilikle sadece bir evin ilgilenmesi ve hatta bağıcılıkla iştigâl edenlerin faâliyetlerini küçük-ölçekli arâzîlerde icrâ etmesi gibi etmenler birleştirilince karşımıza "geçiş aşamasında" olan bir topluluk çıkmaktadır. Tabiri caizse şu an tanıklık ettiğimiz bu aşîret; ne yerleşik ne de göçebe, her ikisini de bünyesinde barındıran, yıllar geçtikçe sistemli iskâna doğru devinecek bir Tahtacı topluluğudur. Tam da burada, nüfûs defterlerinde bolca karşılaştığımız "etrâfında, civârında" ifâdelerini hatırlatalım. Örneğin Söke Kazâsı'nda hayme-nişîn Tahtacı Bektâş Beğ Kabilesi, "sayf ü şitâda kazâyü'l-mezkûr etrâfında iskân eden" şeklinde tasvîr edilmişti. Yine, Kızılçukur karyesi "kurbundaki" Tahtacı 'Aşîretî'nin yarı-yerleşik doğası, Karacaali karyesi etrâfındaki (kurbunda) çadırlarda hayât süren hayme-nişîn Tahtacılar ayrıca zikredilebilir. Keza bölgesinde "iskân üzere" olan Peykârbaşı Tahtacı Perâkendesî, "Üzümlükum karyesi civârında" Tahtacı Cemâ'ati'nden İmâmoğlu Kâbilesi, "Karakuyu karyesi civârında" Hâcî Emîr Beğ'in yönettiği İfrâz Kalemi Aşîreti'nden Tahtacı Cemâ'ati Perâkendesî ve "Melemen İskelesi civârında" Tahtacı Kethüdâ İsmâil Beğ'in liderlik ettiği İfrâz Kalemi Aşîreti'nden Semizoğlu Cemâ'ati'nden Tahtacı Kabîlesi Perâkendesî ufuk açıcı ek izlekler sunar (BOA, NFS.d., 2906; 2966; 3117; 3143; 2973; 3076; 2991).

20. yüzyılın başlarında hazırlanan kimi vesikalar, Saruhân Sancağı'na bağılı Nîf Kazâsı'ndaki bu Tahtacı Aşîreti'nin yahut ondan veya başka bir ana Tahtacı kâbilesinden kopmuş uzantıların, artık iki arada bir derede deyimine uyan "civârında/etrâfında" ahvâlden kurtulduklarını dolaylı yoldan beyân ediyorlar. Mesela H. 21 Rebî'ü'l-âhir 1328/M. 2 Mayıs 1910 tarihli bir belgede Nîf Kazâsı'nda konuşlu; çevresindeki bakır, kurşun ve arsenik maddelerinin bir hak-devir meselesi vesilesiyle bahsedilen Tahtacı karyesi, 1845'lerde henüz konar-göçer doğaya hâiz Tahtacıların zamanla mutlak ölçekte iskân ettiklerini aksettirebilir

(BOA, ŞD., 546/34-3). Yine H. 1333/M. 1914'e uzanan iki belgede zikredilen Tahtacı lakaplı ve adı rüşvetçilik suçuna karışmış kimi kişilerin Nîf'in Tahtacı Savandere karyesinde yaşadıklarının belirtilmesi de tüm anlattıklarımızı tamamına erdirir gibidir (BOA, İ.HB., 163/52; BEO, 4327/324456).

2.4.1. Kızılcalı Tahtacı Aşîreti'nde Meslekî Yapı

Tıpkı Karıncalı Karataş Tahtacıları'nın meslekî taksîmâtında tesâdüf ettiğimiz gibi, Nîf'in Kızılca karyesi etrâfındaki Kızılca Tahtacıları da tahtacılık ve rençberlik olmak üzere iki ayrı sektörde profesyonelleşmiştir. Hayvancılık ise, yine Karıncalı Tahtacı Aşîreti'ni hatıra getirecek biçimde iki ana devindirici sektöre çeşitli oranlarda pay edilmiştir. Doğal tefrîk kıstasları doğrultusunda, tahtacılık ve zirâatla iştigâl edenler arasında hiçbir geçiş yoktur, herkes kendi geçim dairesinin sınırları içindedir.

Nitekim Karıncalı Tahtacıları için hazırlanan 1808 numaralı Temettuât Defteri'nde, her bir Tahtacı bireyin ait bulunduğu meslekî sınıfın taksîmi apaçık yapılmış; “Rençber Tâifesi'nden idüğü” ve “Tahtacı Tâifesi'nden idüğü” şeklinde bir gösterime gidilmişken, Kızılca Tahtacıları'nda söz konusu metodik tasnîfi izleyemiyoruz. Öyle ki; ister çiftçilikle, ister tahtacılık işiyle uğraşsın, tahrîre memûrlar söylediklerimiz arasında ayrıma gitmeksizin bölgenin Tahtacı Aşîreti üyelerine “Tahtacı Tâifesi'nden olduğu, Tahtacı olduğu” tarzında derkenâr düşmüştür. Nitekim bu derkenâr tercihi, idrâk edilebilen yalın gerçeği yansıtmamaktadır. İlerleyen bölümlerde göreceğimiz üzere, Kızılca Tahtacıları; çoğunlukla salt-Tahtacı, az ölçekte çiftçi-bağcı bir meslekî düzleme yaslanmaktadır. Elbette, konjonktürel uzamda bir Osmanlı reayası hem Tahtacı Aşîreti üyesi olup, hem de tahtacılık-dışı tarımsal faâliyet yürütebilir. Bu durum, doğaldır. Fakat tam da burada devreye “Tahtacı” teriminin ne'liği problemi devreye girer. Açıkça, Tahtacı terimi bu defterde, Kızılcalı Tahtacı oymağını sosyo-kültürel seviyede kucaklamakta ve herhangi bir iktisâdî sahaya işâret etmemektedir. Buna mukâbil, 1808 numaralı Karataş/Karıncalı Tahtacıları içeren Temettuât Defteri'nde “Tahtacı” kavramı, ekonomik bir zemine yaslanmakta, mesleksel bölümlenmeyi vurgulamaktadır.

Kızılca Tahtacıları'nın genel meslekî dağılımına ve bunun Tahtacı Aşîreti'ndeki oranlamasına baktığımızda; 32 hânedan 22'sinin doğrudan tahtacılıkla geçindiğini, kalan 10'unun tarımsal üretimle meşgûl bulduklarını görmekteyiz. Haliyle Kızılca Tahtacıları'nın iş-görür 32 ferdinden %68,75'inin tahtacı, %31,25'inin çiftçi-bağcı olduğu rahatlıkla açığa çıkmaktadır. Karıncalı Tahtacı Aşîreti ile mukâyese edersek, onları andıracak şekilde Kızılcalı

Tahtacıların da odunculuğa daha fazla önem atfedip, toprak tasarruf etmeye görece uzak durmaktadırlar.

2.4.2. Kızılcalı Tahtacı Aşîreti'nde Tahtacılık

Yine öncelikle ilgili tabloyu sunalım. “Canlı Mâl Geliri” kısmında gelirin ne üzerinden kazanıldığı hakkında bir kodlamaya başvurduk: Örneğin (2-Sİ), 2 adet sağman inek demektir. Diğer hayvan yekûnunu bu tabloya gelersiz oldukları için dâhil etmedik. “Bir Senede Mecmû‘ Temettu’âtı” kısmı; â‘şârın, otlakiyenin ve sene-i sâbıkada virgüsünün düşülmediği gayr-ı sâfî hâsıladır.

Tablo 3: Nîf Kazâsı'nın Kızılca Karyesi'nde Bulunan Tahtacı Aşîreti'nde Tahtacılık Yapanların Sosyo-Ekonomik Profili (1844)

Kişi ve Baba Adı	Hâne	Numara	Tahtacılık Geliri (Zuhûrât)	Canlı Mâl Geliri	Sene-i Sâbıkada Virgü-i Mîrî	Otlakiye	Bir Senede Mecmû‘ Temettu’âtı	Tahtacılığın Genel Kazanca Oranı
Gökdeli oğlu Hasan	3	3	700	100 (2-Sİ)	260	3,5	800	%87,5
Benli Velî	6	6	500	50 (1-Sİ)	210	3,5	550	%90,90
Ali Kulu oğlu Velî	7	7	500	-	40	3,5	500	%100
Kara Velî oğlu Ahmed	8	8	500	-	60	3,5	500	%100
Mahmûd oğlu Küçük Ali	10	10	500	-	240	3,5	500	%100
Çâkır Ahmed	14	14	300	50 (1-Sİ)	51	3,5	350	%85,71
Topâl Mehmed	15	15	500	150 (3-Sİ)	260	3,5	650	%76,92
Kara Ali oğlu Mustafa	16	16	500	-	240	3,5	500	%100
Pilâvoğlu İbrâhim	17	17	600	100 (2-Sİ)	260	3,5	700	%85,71
Dağlı Mustafa oğlu Ahmed	18	18	600	-	200	3,5 ²⁰⁸	600	%100
Türkmânoğlu Mustafa	20	20	500	-	220	3,5	500	%100
(Barmaksız?) Abbâs	21	21	500	-	250	3,5	500	%100
Ahmed oğlu Tobâl Ali	23	23	240	-	40	3,5	240	%100
Koca Sarı oğlu İbrâhim	24	24	600	50 (1-Sİ)	255	3,5	650	%92,30
Bıçak Ahmed	25	25	200	50 (1-Sİ)	50	3,5	250	%80
Ekiñoğlu Ali	26	26	600	100	260	3,5	700	%85,71

²⁰⁸ Dağlı Mustafa oğlu Ahmed için bu verginin ona isâbet ettiğini gösteren kısımda bir sayı yoktur, nitekim “otlakkiye resmi” ibâresi görünmektedir. Kâtibin(/lerin) ilgili değeri girmeyi bir şekilde gözden kaçırdığını düşündüğümüz için 3,5 gurusu ayrıca atadık.

				(2-Sİ)				
Kara Ali oğlu Hüseyin	27	27	400	-	40	3,5	400	%100
Kara Ali oğlu Ahmed	28	28	400	-	120	3,5	400	%100
Talâklıoğlu Halîl	29	29	800	250 (5-Sİ)	260	3,5	1.050	%76,19
Tahtacı Ali oğlu Süleymân	30	30	600	-	135	3,5	600	%100
Tahtacı Ali oğlu Ali	31	21	-	200 (4-Sİ)	250	3,5	- (200? Veri yok.)	- (Veri kısıtlı.)
Koru Mustafa oğlu Hüseyin	32	32	300	-	10	3,5	300	%100
Birim Gelir, Virgü-Otlakiyye ve Temettuât Yekûnu:			10.340	1.100 (22-Sİ)	3.711	77	11.440	%93.37
			Top.: 11.440	Top.: 3.788				

Kaynak: (BOA, ML.VRD.TMT.d., 2446, s. 35-37)

Kâbile mensublarından 22'sinin tahtacılıkla kazanç sağladığını hemen yukarıda kaydetmiştik. Mezkûr yirmi iki kişinin tahtacılık ve hayvancılıktan elde ettiği geliri, tasarladığımız tabloda görebiliyoruz. Gayr-ı sâfi iç-grup hâsılasında, Kızılca Tahtacıları'nın hânesine getirdiği brüt 11.440 guruşun 10.340'ı tahtacılıktan ve 1.100'ü inek besiciliğindedir. Birim-başına tekil gelir dağılımı oranına baktığımızda, toplam 11.440'lık meblâğın %90,38'ini tahtacılık, %9,61'ini hayvancılık faaliyeti meydana getirir. Gelirlerinin %90,38'ini tahtacılığın oluşturduğu bu ilk kesim, birey-başına özgül mutlak kazançta tahtacılığa ortalama %93,37'lik bir rağbet göstermişlerdir.

1844'te toplam ödedikleri 3.788 guruş raiyyet rûsûmundan 3.711'i virgü-y-i mîrîden, 77'si otlakiyeden tahsîl edilmiştir. Yüzdeler dilimde virgü-y-i mîrî ile otlak resminin grup-içi yayılımı; ilki tutarın yaklaşık %98,22'sini, ikincisi %2'sini karşılayacak formdadır. Aşîretin rûsûm meblâğının tahsîl edilmediği gayr-i sâfi hâsılasının yekûnu 20.440,5'dir. Topluluğun mükellef yirmi iki Tahtacısı, 1844'te kazandıkları brüt 11.440 guruş ile bu toplamın %55,96'sını hâsıl etmiştir. İlk grubun icrâ ettiği tahtacılıktan cari 10.340 net gelir, genel gayr-i sâfi hâsılasının %50,58'ine, hayvancılıktan gelen net 1.100 guruş %5,38'ine denktir. Söz konusu otuz iki aşîret mensubundan %68,75'inin tahtacılık yapan birinci kesimde yer almaları, onların diğer kıstaslarda rençberlik yapan Tahtacı Aşîreti üyelerine galebe çalacakları manasına gelmemektedir. Çünkü Nîf'in bu kısmındaki Tahtacı toplumunda sayıları oranlandığında neredeyse yüzde yetmiş vuran ilk grup, gayr-i sâfi toplam hâsılasının sadece %55,96'sını karşılayabilmiştir. Böylelikle, Kızılcalı Tahtacı Aşîreti'nde tahtacılık mesleğinin yaygınlığına rağmen çiftçilik kadar kazanç sağlamadığı sonucuna ulaşıyoruz. Hatırlarsak, Karıncalı Tahtacıları'nda, tıpkı Kızılcalı Tahtacıları'nda olduğu gibi topluluğun salt-Tahtacı bireyleri nicelik açısından önde geliyor, kazanç niteliğinde zayıf kalıyorlardı.

Kızılca Tahtacıları'nın adil bir doğrultuda vergi ödemediği, tablodan tespit edilebilmektedir. Örneğin yıllık 400 guruş bandında; Kara Ali oğlu Hüseyin miktarın 40 guruşunu, muhtemelen kardeşi olan bir diğer Kara Ali oğlu Ahmed ise 120 guruşunu vergiye yatırmıştır. Beş yüz guruşa karşılık Ali Kulu oğlu Velî 40, Kara Velî oğlu Ahmed 60, Türkmânoğlu Mustafa 220, Mahmûd oğlu Küçük Ali 240, Barmaksız Abbâs 250 guruş; beş yüz elli guruşa mütekâbil Benli Velî 210 guruş ödemiştir. Aynı orantısızlık 600, 700, 800 guruş ve küsurlarında da temâyüz eder: İşte, 600-650 guruş arasında; Tahtacı Ali oğlu Süleymân yıllık 600 guruş kazancının 135 guruşunu, Dağlı Mustafa oğlu Ahmed 200 guruşunu vermiş; 650 guruş bandındaysa Koca Sarı oğlu İbrâhim 255 guruşunu tahsildârlara teslim etmiştir. Senelik 700 guruş elde etmiş Pilâvoğlu İbrâhim ve Ekinoğlu Ali bahsedilenin 260 guruşunu vergi olarak devretmişken, 1.050 guruş kazanan Talâkloğlu Halil ile 800 guruş gelirli Gökdeli oğlu Hasan'da 260 guruş vergi vermiştir.

Burada mâlî anlamda fark edilebilir bir tutarsızlık vardır. Nitekim 240 guruş gelirli Ahmed oğlu Topâl Ali'den 40, 300 guruş kazançlı Koru Mustafa oğlu Hüseyin'den 10, 350 guruş gelirli Çakır Ahmed'in 51 guruş alınmaktadır. Son üçlü kendi içinde nispeten bir tutarlılık arz etse bile, totale bakıldığında 500 guruş gelirli Barmaksız Abbâs'tan 250 guruş vergi alan Osmanlı mâliyesi, 350 guruş gelirli Çakır Ahmed'in 51 guruşuna el koyarak; Barmaksız Abbâs'ı, yıl içinde ondan fazla para kazandığı Çakır Ahmed'e karşı daha fakir bir konuma düşürmektedir. Bilakis bu tip ilginç örnekleri çoğaltmak mümkündür.

2.4.3 Kızılcalı Tahtacı Aşîreti'nde Zirâî Faâliyet

Tasarladığımız tabloda "Hınta (Çiftçilik)" kısmındaki değer â'sârın düşülmediği gayr-ı sâfî hâsiladır. "Toplam Zir./Hay. Geliri" bölmesinde veriler, zuhûrât gelirinin eklenmediği, â'sâr ile sene-i sâbika virgüsünün düşülmediği gayr-ı sâfî ziraât ve hayvancılık hâsilasıdır.

Tablo 4: Nîf Kazâsı'nın Kızılca Karyesi'nde Bulunan Tahtacı Aşîreti'nde Çiftçilik/Bağcılık Yapanların Sosyo-Ekonomik Profili (1844)

Kişi Adları	Hâne	Numara	Siyâh Üzüm/ Razaki (Bağcılık)	Hınta (Çiftçilik)	Canlı Mâl	Virgü/Â'sâr	Otlakiye	Zuhûrât Geliri	Toplam Zir./Hay. Geliri	Bağcılığın % 'si	Çiftçiliğin % 'si	Hayvancılığın % 'si
İlyâs oğlu Çâkır Ahmed	1	1	121,5 (12-D)	-	150 (3- Sî)	260/1 3	3,5	500	271,5	%15,7 4	%0	%19,44
İlyâs oğlu Mehmed	2	2	364,5 (6-D)	-	50 (1- Sî)	240/4 0,5	3,5	500	414,5	%39,8 5	%0	%5,46
Koca	4	4	180	-	50	240/2	3,5	500	230	%24,6	%0	%6,84

İbrâhim			(2-D)		(1-Sİ)	0		Top.: 730	5			
Tenekeci oğlu Hasan	5	5	899,5 (9-D)	-	-	50/85, 5	3,5	300 899,5 Top.: 1.199,5	%74,9 8	%0	%0	
[Mekteb -nişîn] Gökmân oğlu Ali	9	9	121,5 (2-D)	-	-	0/13,5	3,5	- 121,5 Top.: 121,5	%100	%0	%0	
Murâd	11	11	180 (3-D)	-	-	240/2 0	3,5	500 180 Top.: 680	%26,4 7	%0	%0	
Hasan	12	12	180 (2-D)	-	50 (1-Sİ)	240/2 0	3,5	500 230 Top.: 730	%24,6 5	%0	%6,84	
Tâk/Tâf? Ahmed	13	13	1.336,5 (26-D)	225 (20-D)	50 (1-Sİ)	260/1 73,5	3,5	500 1.61 1,5 Top.: 2.111,5	%63,2 9	%10,6 5	%2,36	
Gökmân oğlu Mehmed	19	19	364,5 (6-D)	-	-	240/0	3,5	600 364, 5 Top.: 964,5	%37,7 9	%0	%0	
Sarı Mehmed	22	22	277,5 (8-D)	-	100 (2-Sİ)	260/0	3,5	400 377, 5 Top.: 777,5	%35,6 9	%0	%12,86	
Birim Gelir, Virgü-Â'sâr ve Temettuât (Kazanç) Yekûnu:			4.025,5 (76-D)	225 (20-D)	450 (9-Sİ)	2.030/ 386 (2.416)	35	4.300 4.700 ,5	%44, 31	%1,06	%5,38	
			Top.: 4.250,5		Top.: 2.451		Top.: 9.000,5					
			Top.: 4.700,5									

Kaynak: (BOA, ML.VRD.TMT.d., 2446, s. 35-37)

Kızılcalı Tahtacı Kâbilesi'nde 10 hâne zirâî faâliyet yürüterek, geçimini hayvancılığın yanı sıra bu sektörden sağlamaktadır. Yukarıya eklediğimiz tabloda, mevzûbahis toprak tasarruf eden 10 bireyin; siyâh üzüm, razaki ve hinta üretiminden elde ettikleri gelirleri kaydettik. Tahtacı Aşireti'ndeki çiftçilerin kazandığı gayr-ı sâfi 9.000,5 guruşun 4.300'ünü zuhûrât, 4.025,5'ini siyâh üzüm/razaki, 450'sini inek besiciliği ve 225'ini hintadan hâsıl edilenler oluşturmaktadır. Birim-başına tekil gelir dağılımı oranına baktığımızda, toplam 9.000,5'lik meblâğın %47,77'si zuhûrât, %44,72'i siyâh üzüm/razaki, %4,99'u inek besiciliği ve %2,49'u tâhıldan meydana gelir. 9.000,5 guruşluk gayr-ı sâfi bütün temettuâtlarının 4.250,5 guruşluk %47,22'sini tarımdan hâsıl eden çiftçi Tahtacılar, buna mukâbil hânesel ortalamada bağıcılığa %44,31, hinta üretimine %1,06 oranında rağbet göstermişlerdir. Bu noktada, sırf tek başına siyâh üzüm/razaki tarımcılığının, hinta maddesini öncelediği idrâk edilebiliyor. Zaten 4.250,5 guruşluk tarımsal üretimde, 4.025,5 guruşluk bağıcılığın %94,70 ile varlığı, 225 guruş getiren %5,29'lik hintayı dominant ölçekte ikinciliğe iter.

1844'te toplam ödedikleri 2.451 guruş virgü-yi mîrî, â'sâr ve otlakıye resmlerinden 2.030'u virgü-yi mîrî, 386'sı â'sâr, 35'i otlakıyeden alınmıştır. Yüzdeler diliminde virgü, â'sâr

ve otlakiyenin yayılımını incelediğimizde; ilki tutarın %82,82'si, ikincisi %15,74'ü, üçüncüsü %1,42'dir. Aşîretin virgü-y-i mîrî, â'sâr ve otlakiye rûsûmunun tahsîl edilmediği gayr-i sâfi hâsılasının 20.440,5 guruşa mütekâbil bulunduğunu bir üst bölümde kaydetmiştik: Bu eksende aşîretin çiftçi kesimi, 1844'te kazandıkları brüt 9.000,5 guruş ile bu toplamın %44,03'ünü hâsil etmiştir. Yine aynı doğrultuda, siyâh üzüm/razaki üretiminden cari 4.025,5 net gelir, genel gayr-i sâfi hâsılasının %19,69'una, hıntadan gelen net 225 guruş %1,10'una denktir. Çiftçi-Tahtacıların kazandıklarının toplam 4.750 guruşluk %52,77'ünü oluşturan 450 guruşluk hayvancılık ve 4.300 guruşluk zuhûrât, gayr-i sâfi genel aşîret hâsılasının %23,23'üdür. Tekil hususta, 450 guruşluk inek besiciliği gayr-i sâfi genel aşîret hâsılasının %2,20'sine, 4.300 guruşluk zuhûrât ise %21,03'üne isâbet etmektedir. Otuz iki iş-tutar kâbile üyesinden sadece 10 kişilik %31,25'i rençber-Tahtacılardan teşekkül ederken, genel gayr-i sâfi hâsılasının %44,03'üne denk kazançları; Kızılcı Tahtacı Aşîreti'nde tarımcı/rençber kesimin, cemiyetin 22 kişilik salt-Tahtacısına nazaran daha kârlı bir zemine yaslandıklarını ispatlar.

Toprak tasarrufunun tarz, biçim ve metoduna yoğunlaştığımızda, toplam 96 dönümlük arâzînin tamamı Kızılcı Tahtacıları'nın ikinci kesimine, yani çiftçi-Tahtacı sınıfına aittir. Somut tabanda, 96 dönüm arâzînin 76'sı bağ olup siyâh üzüm ve razaki, 20'si mevrû' tâhıl tarlası olup husûsen hınta üretimine tahsîs edilmiştir. Yüzdesel dilimde tetkik edersek, 96 dönüm toprağın %79,16'sı bağcılığa, %20,83'si hubûbâta ayrılmıştır. Bu noktada, tarımsal üretim hacminin siyâh üzüm, razaki ve hınta bazında dağılımını tespit edelim. Defterimizde hınta kile, razaki kıyye ve siyâh üzüm kantâr cinsinden ölçülendirilmiş ve her bir aşîret üyesinin hâsil ettiği zirâî artık, kendi toplam değerince fiyatlandırılmıştır. Takibini yapabildiğimiz kadarıyla²⁰⁹ 1844'te, 96 dönüm arâzînin 76 dönümündeki bağdan 25 kantâr siyâh üzüm, 22 kıyye razaki; 20 dönümündeki mevrû' tarladan 2,5 keyl hınta hâsılâtı vardır. Hinz'in (1990: 33) kantârı 56,44 kilograma nispet ettiğini temel alarak, çiftçi-Tahtacıların bağlarda 1.411 kg. siyâh üzüm ürettiğini anlıyoruz. 1 kıyyenin 1,28 kilograma tekâbül neticesinde, bağ yekûnundan kaldırılan razaki hâsılâtı 28,16 kg.'dir. Yine Hinz'e (1990: 51) referansla 1 kile 25,656 kg. kabul edersek, hıntadan 64,14 kg. mahsûl kaldırılmıştır. Çiftçi kesiminin meydana getirdiği 1503,3 kg. (kabaca 1,5 ton) mahsûlün, kilogram bazında siyâh üzüm, razaki ve hıntaya dağılımı; siyâh üzüm %93,86'yı, hınta %4,26'yı, razaki %1,87'yi

²⁰⁹ Böyle diyoruz, çünkü zirâî faaliyet ile geçinen Tahtacı bireylerin bazılarında â'sâr verisi girilmemiştir. Bu tahrîr sırasındaki bir dikkatsizlikten mi yahut defterin merkezde nüshâsı çıkarılırken yaşanan bir dikkatsizlikten mi kaynaklandı bilmiyoruz. İşte Gökmânoğlu Mehmed ve Sarı Mehmed, anlattığımız türdendir. Tarlalarından hasât kaldırmalarına rağmen, defterde kendilerine ayrılan kısımda â'sâr bilgisi tahrîr edilmemiştir. Onları dair mutlak veriler, elimizde olsa idi siyâh üzüm ve razaki üretimindeki sabit miktara ulaşmış olacaktık (BOA, ML.VRD.TMT.d., n. 2446, s. 36-37).

karşılacak biçimdedir. Böylelikle, Kızılca Tahtacıları'nın bağıcılığa, mevzûbahis sektörde ise siyâh üzüm üretimine önem verdiklerini kavrayabiliyoruz.

2.4.4. Kızılcalı Tahtacı Aşîreti'nde Hayvancılık

Kızılcalı Tahtacı Aşîreti'nin 1844'te baktığı toplam canlı mâl sayısı 125'dir. 31'i sağman inek, 70'i katır ve 24'ü bârgir olmak üzere üç türe ayrılan mevzûbahis canlı mâllar; yetiştirilme amaçları özelinde besicilik ve yük/binek hayvanları diye ikiye taksîm edilebilir. Mevcût hayvanların %56'sını katır, %24,8'ini sağman inek, %19,2'sini bârgir meydana getirir. Yüz yirmi adet hayvan dâhilinde, hiç küçükbaş yoktur. Bu minvâlde taşınabilir canlı mâllardan 83'ü, aşîretin salt-Tahtacı; 42'si rençber grubuna aittir: Tüm hayvan varlığının %66,4'ü Tahtacılıkla meşgûl ilk, %33,6'sı rençberlikle iştigâl eden ikinci kesimindir. Bu anlamda Kızılca'nın salt-Tahtacıları, karyelerindeki rençber-Tahtacı akrabalarına kıyasla daha fazla hayvan besleme eğilimindedir.

Karıncalı Tahtacıları'nda bir örneği sunduğumuz gibi, şimdi de canlı mâl yekûnunun Kızılca'daki Tahtacı Aşîreti'nin iki ana kesimine dağılımı ile türler arası varoluş baskınlığını inceleyelim. Toplam Katırların 45'i, sağman ineklerin 22'si ve bârgirlerin 16'sı ilk; artakalan katırlardan 25'i, sağman ineklerden 9'u ve bârgirlerden 8'i ikinci kesime zimmetlidir. Toplam canlı mâl sayısına göre gruplardaki hayvan dağılım oranlarına bakarsak, Tahtacıların tasarrufundaki 83 canlı mâlin; %36'sı katır, %17,6'sı sağman inek ve %12,8'ü bârgirdir. Rençberlerin elindeki 42 hayvanın; %20'si katır, %7,2'si sağman inek ve %6,4'ü bârgirdir. Yüzdesel grup-içi hayvan dağılım oranlarına bakarsak, Tahtacıların tasarrufundaki 83 canlı mâlin; %54,21'si katır, %26,50'ı sağman inek ve %19,27'ü bârgirdir. Rençberlerin elindeki 42 hayvanın; %59,52'si katır, %21,42'si sağman inek ve %19,04'ü bârgirdir. Söz konusu mâlların birbirine göre sahiplik oranını araştırdığımızda, 70 katırın %64,28'i (45) ilk, %35,71'i (25) ikinci; 31 sağman ineğin %70,96'sı (22) ilk, %29,03'ü (9) ikinci; 24 bârgirin %66,66'sı (16) ilk, %33,33'ü (8) ikinci gruba aittir.

Kızılca Tahtacı Aşîreti'nde vâki canlı mâl yelpazesi, Karıncalı Tahtacı Aşîreti'yle kıyâsen dar bir çepere nispet eder. Esâsen bunun sebebi, otuz iki hânelik grubun topyekûn yerleşik olmamasında aranabilir. Çünkü standart bir hayat ile süreç içinde çetrefilleşen iskân gereklilikleri, doğası gereği daha fazla hayvan beslenmesine yol açabilir. Fakat hayvan yelpazesinin iskân hâlleri ile doğrudan bağdaştırılması hatalara yol açabilir. Bu noktada, örneğin 1870'lerden aynı insanları betimleyecek bir Temettuât Defteri olsa idi, zikredilen görüşümüzü test edebilirdik. Ne yazık ki, Temettu'ât Defterleri ömrünü 19. yüzyılın ikinci yarısına varamadan tamamlamıştır. Mevcut hayvan çeşitliliği içinde öküzlerin bulunmayışı,

grubun 19. asrın ortası itibariyle hubûbât üretiminden büyük oranda beri durduğunu kanıtlayan bir diğer göstergedir. Bunun dışında, Kızılca Tahtacıları sadece 31 adet sağman inekten direkt nakdî kazanç sağlar. Hayvancılık noktasında en çok sağman ineğe sâhip olanlar ve dolayısıyla hayvan besiciliğinden daha fazla gelir elde edenler, ilk gruptadır. Öyle ki, sağman ineklerin 22'si salt-Tahtacı kesimindedir, 1.100 guruş yıllık kazanç getirmiştir; kalan 9 sağman inek rençberlik yapan gruptadır, 450 guruş hâsılâtı vardır. 1844'te inek besiciliği Kızılcalı Tahtacı Aşîreti'ne 1.550 guruş kazandırmıştır. Bu miktar, aşîretin â'sâr, virgüy-i mîrî ve otlakıye rûsûmunun tahsîl edilmediği 20.440,5 guruş gayr-i sâfi hâsılanın %7,58'ine denktir.²¹⁰

2.4.5. Kızılcalı Tahtacı Aşîreti'nde Vergi Tahsîli

19. yüzyılın ortalarında, 1844'te, Kızılcalı Tahtacı Aşîreti'nin ödediği vergi üç türlü olup; virgüy-i mîrî, â'sâr ve otlakıyeden müteşekkildir. Kızılca'da yarı meskûn, yarı göçebe karakterli bu aşîret, mevzubâhis yapısıyla kısmen Tavâs Kazâsı'nın Yarangüme karyesindeki konar-göçer Tahtacı oymağını hatırlatır. Bu noktada, vergilendirmenin oransal yoğunluk ve dağılımı için yine mîrî vergi, â'sâr ve otlakıyesi tenzîl edilmemiş gayr-i sâfi toplam 20.440,5²¹¹ guruş kazanç üzerinden bir hesaplama dizisi gerçekleştireceğiz. Kızılcalı Tahtacı

²¹⁰ Sağman ineklerin aşîretin iki ana grubu arasındaki durumu ve diğer gelirlere oranı hakkında yukarıda bilgi verildiği için burada tekrarlamamıştır.

²¹¹ Aşîretin genel gayr-i sâfi hâsılanın tespitinde, Demirci Kazâsı'nda yaşayan rençber-Tahtâcılarda olduğu gibi karanlık kalan kısımlar vardır. Burada salt-Tahtâcılık icrâ eden tarafta yine bir sıkıntı yaşamıyoruz. Nitekim çiftçi-bağcı Nîf Tahtâcıları'na baktığımızda ya hesaplamada gerçekleşen hatadan ya da deftere yansıtılmayan vergi-gelir kalemlerinden zuhura gelen bir matematiksel temassızlık vardır. Ayrıca bölgenin memûrları, gayr-i sâfi temettu' değerini herhangi bir hesaba dâhil etmeksizin direkt ortaya koymuşlardır. Karataş Nâhiyesi'nde Karıncalı isimli yerde yaşayan Tahtâcılarının kısmî genel gayr-i sâfi hâsılanı içinden â'sâr çıkarıldıktan sonra deftere geçiriliyordu. 1.) Deftere göre 1. hânedeki Çâkir Ahmed yıllık 860 guruş kazanmış, bunun 500 guruşunu zuhûrât kalanını 360 guruşluk müphem bir değer meydana getirmiştir. 360 guruşu teşkil eden birimlerin hepsini göremiyoruz, öyle ki; 500 guruşluk zuhûrâta ek 121,5 guruş siyâh üzüm, 150 guruş sağman inek kazancı vardır. Saydıklarımız, anlaşılacağı üzere, 271,5 guruştur. Tüm birimleri topladığımızda 771,5 yapar, nitekim görevlilerin ek olarak ekledikleri, bu değer, 860 guruş yapan 88,5 guruş nereden gelmektedir? Çünkü bu son değerle 860 guruş, bir senede "tahmînen" kazanç ortaya çıkarılıyor. 88,5 guruş, eğer bir tür zuhûrâtsa onun yeri bellidir, 500 guruşluk zuhûrâtın içine tahrîr edilmeliydi. Yani bağıcılık ve hayvancılıktan gelen kazancın toplamının yazılması gereken (ki bu da dediğimiz gibi 271,5'dir) kısma bir +88,5 guruş eklenmemeliydi. 2.) 2. hânedeki Mehmed yıllık –deftere göre– 882 guruş kazanmış, bunun 500 guruşunu zuhûrât kalanını 382 guruşluk tekrardan müphem bir değer meydana getirmiştir. 382 guruşu teşkil eden birimlerin hepsini burada da göremiyoruz. Fakat detaylıca incelediğimizde 500 guruşluk zuhûrât dışında 364,5 guruş siyâh üzüm, 50 guruş sağman inek kazancı vardır. Saydığımız son iki unsur, toplamda 414,5 guruştur. Tüm birimleri topladığımızda ise 914,5 yapar. Öyleyse bu toplamdan 32,5 eksik 882 guruşu, memûrlar neye istinâden tahrîr etmişlerdir? Eğer bizim defterde göremediğimiz bir vergi dilimi yüzünden eksiltme yapıldıysa, bunun yeri virgüy-i mîrî kısmıdır, oraya eklenebilirdi. 3.) Aynı minvâlde bir diğer örnek 5. hânedeki Hasan'dan geliyor: 1844'te 300 guruşluk zuhûrâta ek bağıcılıktan 899,5 guruş kazanmış fakat 899,5 guruş, 699 guruş 30 para şeklinde yansıtılmıştır. Yıllık temettu' böylelikle 300+699 (30 para muharrirlerce hesaplanmamıştır.) 999 guruş bulunmuştur, hâlbuki 300+899,5 ile 1.199,5 guruş elde edilmeliydi. Buradaki eksiklik â'sâr olamaz, çünkü bu vergi dilimi ana meblâğı etkilemeyecek biçimde ve gayr-ı sâfi kazanca sonradan girilecek şekildedir. Ki mevcut â'sâr, toplam bağıcılık kazancını 699 guruşa indirecek denli külfetli değildir. 4.) 9. hâneye mukayyet okullu (mekteb-nişîn) Ali'nin 2 dönümlük bağından kaldırdığı üzümden 121,5 kazanmış ve başka para getirir bir şeyi yokken 121,5 guruş, 150,5'e dönüşmüştür. Defterde bu artışı sağlayan 29 guruşun nereden geldiği belli olmadığı gibi, zuhûrât bile

Aşireti'ne mensup 32 kişinin sahip olduğu 20.440,5 guruşun 6.239'u mîrî vergi, â'sâr ve otlakıye yekûnu olmak üzere vergiye yatırılmıştır. Bu, vergi memûrlarına terk edilen miktar çıkarıldıktan sonra, aşîretin elinde kalan geçimlik meblâğın 14.201,5 guruşa düşmesi demektir. Nihayetinde gayr-i sâfi hâsıla, sâfi hale gelirken %30,52'lik bir kayıp meydana gelmiştir. Vergi türleri açısından bakıldığında, grup ayırt etmeksizin aşîretin ödediği 6.239 guruştan 5.741'i mîrî vergi, 386'sı â'sâr, 112'si otlakıyedir. Yüzdesel dilimde 6.239 guruşun; %92,01'i virgü-yi mîrî, %6,18'i â'sâr ve %1,79'u otlakıye tahsîlâtıdır.

Mîrî vergi, â'sâr ve otlakıyenin gayr-i sâfi genel aşîret temettu'âtı olan 20.440,5 guruş üzerinden grup-içi dağılımları: 5.741 guruşluk virgü-yi mîrînin %18,15'i (3.711 guruş) salt-Tahtacılara, %9,93'u (2.030 guruş) çiftçi-Tahtacılara; 386 guruşluk â'sârın %1,88'si (386) sırf çiftçi-Tahtacılara; 112 guruşluk otlakıyenin %0,37'si (77) salt-Tahtacılara, %0,17'si (35) rençber-Tahtacılara aittir. Mîrî vergi, â'sâr ve otlakıyenin 6.239 değeri üzerinden grup-içi dağılımları ise şöyledir: 5.741 guruşluk virgü-yi mîrînin %59,48'i (3.711 guruş) salt-Tahtacılara, %32,53'ü (2.030 guruş) çiftçi-Tahtacılara; 386 guruşluk â'sârın %6,18'i (386) sırf çiftçi-Tahtacılara; 112 guruşluk otlakıyenin %1,23'ü (77) salt-Tahtacılara, %0,56'i (35) rençber-Tahtacılara aittir.

Gruplara isâbet eden toplam vergileri, gayr-i sâfi genel aşîret temettu'âtı olan 20.440,5 guruşa oranladığımızda Tahtacıların 3.788 guruşluk vergisi, bunun %18,53'üne, rençberlerin 2.451 guruşluk vergisi %11,99'una denktir. İlk kesimdeki 22 kişinin, toplamda 3.788 guruş vergi ödediğini söylemiştik. Bu onların brüt gayr-ı sâfi 11.440 guruşluk kazançlarının %33,11'idir, ellerinde ödenti miktarının tahsîlinden sonra 7.652 guruş kalır. Kâbilenin rençberleri, 2.451 guruş vergi edâ ederler; bu onların brüt gayr-ı sâfi 9.000,5'lik kazançlarının %27,23'üdür ve ellerinde ödenti miktarının tahsîlinden sonra kalan para 6.549,5 guruştur. İki

değildir. Dolayısıyla diğerleri gibi “ne idüğü” belli olmayan 29 guruşu da hesaplamalarımıza sokamayız. 5.) 12. hânedeki Murâd'a bakalım: 1844'te 500 guruşluk zuhûrâta ek bağıcılıktan 180, hayvancılıktan 50 guruş kazanmış nitekim son ikisinin toplamı olan 230 guruş, 290 guruş şeklinde tahrîr olunmuştur. Yıllık temettu' böylelikle 500+290 ile 790 guruş bulunmuştur, hâlbuki 500+230 ile 730 guruş elde edilmeliydi. 60 guruşluk artışın nereden ve nasıl geldiğini, defterde izlemek yahut saptamak mümkün değildir. 6.) 13. hânedeki sâkin Ahmed, söz konusu defterdeki en şahsına münhasır zattır. Çünkü takibini yapabildiğimiz 2111,5 guruş dışında, kazandığı 591,5 guruşun varoluşunu anlamlandıracak tek bir bilgi bile yoktur. 591,5 gibi büyük bir değer basit bir yanlışlıkla tahrîr edilemeyeceği çok açıktır. Anlaşıyor ki, bir şekilde deftere geçiril(e)memiş bir gelir/iş(-ler) vardır, nitekim defaâtle söylediğimiz üzere ne'liği hâlihazır imkânlarımızla çözülemez. Ahmed'in 1844'te siyâh üzümünden 1336,5, hintadan 225, “zuhûrâtdan” 500 ve inek besiciliğinden 50 guruş gelir elde ettiğini, bunun da 2111,5 guruş yekûna denk olduğunu anlıyoruz ama tahrîre memûrların bahsettikleri toplam gelir değeri 2.703'dür. 7.) 19. hânedeki Gökmanoğlu Mehmed, 1844'te 600 guruşluk zuhûrâta ek bağıcılıktan 364,5 guruş kazanmıştır. Fakat 364,5 guruş, 282 guruş şeklinde yansıtılmış, yıllık temettu' 600+282 ile 882 guruş hesap edilmiştir, hâlbuki 600+364,5=964,5 guruş bulunmalıydı. Ne oldu da 364,5 yerine 282 guruş tahrîr edildi? Müphemdir. 8.) 22. hânedeki Sarı Mehmed, 400 guruşluk zuhûrâta ek bağıcılıktan 277,5, inek besiciliğinden 100 guruş kazanmıştır. Fakat son iki birimin toplamı 377,5 guruş, 413,5 guruş verilmiş, yıllık temettu' 400+413,5 ile 813,5 guruş hesap edilmiştir, hâlbuki 400+377,5=777,5 guruş olmalıydı. 36 guruşluk artışın sebebi nedir?

merkezî kesimden devşirilen vergi birbirine rölâtif ölçekte yakındır, bununla birlikte rençber-Tahtacıların yararına %5,88'lik bir sapma vardır.

Açık bir şekilde; ilk grup, diğerinden daha fazla vergiyi sırtlanmış, tahsîl akâbinde salt-Tahtacıların cebinde rençberlerden 1102,5 guruş daha fazla kalması bir şeyi değiştirmemektedir. Çünkü bu sâfi hâsılâtın yirmi iki paydaşı vardır. Mîrî vergi, â'sâr ve otlakıyenin, kendi içlerindeki toplamlarıyla gruplar mukayese edildiğinde; karşımızda şöyle bir tablo belirir: Dediğimiz üzere 1844'te Kızılcalı Tahtacı Aşîreti toplamda 5.741 guruş virgü-yi mîrî vermişti, 5.741'in 3.711 guruşluk %64,64'ü Tahtacılara, 2.030 guruşluk %35,35'i rençberlere mahsûstur. Mîrî verginin rençberlere nazaran Tahtacı kesimde fazla miktar ve orana sahip olmasının nedeni, tıpkı Karıncalı Tahtacıları'nda tesâdüf ettiğimiz gibi onların sayıca çokluklarından ileri gelir. Kızılca Tahtacı Aşîreti'nin mutlak 386 guruş â'sâr verdiğini biliyoruz, ödentinin %100'ü izâhtan vâreste biçimde ikinci kesimin inhisârındadır. Bunlarla beraber, 112 guruşluk otlakıyenin 77 guruşluk %68,74'i ilk grubun, kalan %31,24'ü diğerindedir.²¹²

²¹² Tahtacı ve rençber kesimlerinin yekûnda edâ ettiği virgü, â'sâr, otlakıye resimlerinin sâfi oranlamalarını bu sınıflar için özel olarak açtığımız alt-başlıklarda beyân ettiğimiz için şimdi yeniden tekrar etmiyoruz.

SONUÇ

Aydın Vilâyeti'nde yaşayan Kızılbaş-Alevî Osmanlı Tahtacıları'nın demografik, iktisâdi ve sosyo-kültürel çeşitli niteliklerine dair 19. yüzyılda hazırlanan Nüfus ve Temettu'ât Defterleri; araştırmamızın merkezine konulan arşiv vesikalarıdır. Ayrıca 20. asrın başına dek uzanan, bölgenin farklı mıntıklarındaki Tahtacı zümreleri içeren çeşitli BOA evrâkı değerlendirilmiştir. Öyle ki, tespit edebildiğimiz nispette Aydın Vilâyeti Tahtacıları için 1831-1845 arasını muhtevî 2906, 2966, 3117, 3143, 2973, 3076 ve 2991 numaralı Müslim Nüfus; 2606, 1808 ve 2446 numaralı Temettuât Defterleri tahrîr olunmuştur. BOA'da mahfûz bu on belge mecmuasında, toplam 26 adet Tahtacı Aşîreti tespit edilmiş; demografik, içtimâî ve sosyo-ekonomik statüde profilleri betimlenmeye çalışılmıştır. Vesikalar ölçeğinde, Osmanlı Akdenizi'nin Ege sahillerinde yaşayan Tahtacı Türkmenler için 26 farklı iskân bölgesi imlenmiştir.

Mevzûbahis 26 çeşit meskûn saha, Aydın Vilâyeti'nin hemen hemen her yerindedir ve bölge Tahtacıları, her nerede bulunurlarsa bulunsunlar, varoluşsal pencereden çoğunlukla konar-göçer bir hayat üslubuna içkindirler. Bu yalın gerçeği, aşîretlerin konumlarının beyan edildiği çoğu tahrîr başlığında görmek mümkündür: “Söke Kazâsı'nda hayme-nişîn, İneâbâd Kazâsı'nın Üzümlükum karyesi yakınlarında hayme-nişîn, Torbalı Kazâsı'nın Karakuyu karyesi civârında hayme-nişîn, Ayâsefid Nâhîyesi'ne tâbi' Kilizmân nâm karyede hayme-nişîn, Cum'aabâd Kazâsı'nda hayme-nişîn, Birûnabâd Kazâsı civârında hayme-nişîn.” Keza “etrâfında, kurbunda, dâhilinde, konar-göçer/civârında ve sahâsında” gibi doğrudan müspet bir konuma işaret etmeyen müphem kavramlar, yine bu kabildendir. Örneğin; “Birûnabâd Kazâsı'nda Menemen İskelesi etrâfında, Birûnabâd Kazâsı'nın Peykârbaşı karyesinde, Bâyındır Kazâsı sahâsında, Tire Kazâsı'nın Çıplak karyesi kurbunda konar-göçer, Gereme Kazâsı dâhilinde, Menteşe Livâsı'nın Karaâbâd Kazâsı'nda, Alaşehir Kazâsı'nda Kızılçukur ve Karacaali karyeleri kurbunda, Balyanbolu dâhilinde.” Bu noktada, Güzelhisâr-ı Aydın Kazâsı'nın Erbeğli ve Baklacık karyelerinde, Ayaslûğ Kazâsı'nda Cirkince karyesinde, Dallica Kazâsı'nda Çakıllı karyesinde, Köşk Kazâsı'nda Mûsluca karyesinde, Köşkderesi Kazâsı'nda Kızılçayiri karyesinde, Karacasu Kazâsı'nda Yaylalu/Yaylak ve Pîrli Beğ'e tâbi' Özgür karyelerindeki Tahtacılar bahse değerdir. 3076 numaralı Nüfus Defteri örnekleminde vücuda gelen bu Osmanlı Tahtacıları'nın konar-göçer tarzla yaşadığını, adı geçen karyelerin Temettuât kayıtlarında yer almamalarından anlıyoruz.

Menteşe Sancağı'ndaki Tavâs Kazâsı'nın Yarangüme karyesinde, Saruhân Sancağı'ndaki Timûrcu Kazâsı'nın Karataş Nâhîyesi'nde “Karıncalı nâm mahâlde,” Saruhân

Sancağı'nın Nîf Kazâsı'nda bulunan Kızılca karyesi "civârında" Temettuât Defteri hazırlanan Aydın Vilâyeti Tahtacıları, benzer perspektifte konar-göçerliklerini kısmen korumaktadırlar.

Sayılabilen 569 haymede/hânedede 1.352'si erkek toplamda 2.606/3.191 kişi vardır. Sinn verileri elde edilebilen 1,271'inin genel yaş ortalaması 21,23; 706 ergin bireyin 33,01; 565 çocuğun 6,27'dir. Yer yer 3'ten 10/12'ye değin yükselebilmekle birlikte; 2.606/3.191 kişinin hayme/hânedede yarattığı ortalama ev-içi doluluk, 4 veya 5 kişiden müteşekkildir. Onomastik ölçüde, tahrîrde bulunmayan ata-cedd kısmı dâhil edilmek suretiyle 1.725 isim fişlenmiştir. Bu isimleri, her bir aşîrette en yaygın kullanılan 15'ini seçerek büyükten küçüğe sıraladığımızda Aydın Vilâyeti Tahtacıları'nın çocuklarına koyma eğiliminde oldukları adları keşfederiz. Öyle ki; 318'i Ali, 152'si Mehmed, 109'u Hasan, 107'si Mustafa, 104'ü Velî, 101'i İbrâhim, 89'u Hüseyin, 70'i Ahmed, 41'i İsmâil, 22'si Mûsa, 19'u Süleymân, 19'u Murâd, 17'si Cum'a, 14'ü Hamza, 13'ü Bektâş, 11'i Halîl, 9'u Ca'fer, 8'i Murtaza, 8'i Yûsuf, 7'si Satılmış, 6'sı Şekûr ve 4'ü İlyâs/Mehmed Ali ismindedir. Bu anlamda Ali'nin Ahmed, Mehmed, Mustafa gibi İslâmî adları önceleyerek Aydın, İzmir ve Muğla çevresi Osmanlı Tahtacıları için en sık kullanılan isim olması kayda değer bir detaydır. Keza diğerlerine kıyasla daha az görülen Alevî-odak Kerbelâ, 'Aşîr ('Aşûr), 'Aşîr Ali, Tûr Ali, Hakîm Ali, Emîr Ali, Cem Ali, Ali Kulu, Murtaza, Murtaza Ali, Bektâş, Kanber, Mansûr, Zülfikâr, Zeynel, Âbidîn ve Arzûmân türündeki adlar, söz konusu zaviyeden kıymetli izlekler sunar.

Kayda geçen 1.352 erkekten 32'si kısa, 400'ü orta, 17'si uzunca ve 109'u uzun boyludur. Böylece Aydın Vilâyeti Tahtacıları'nın içlerinde kısılların nadiren bulunduğunu, çoğunlukla orta boylu olduklarını, uzunlarınsa kısıllara nazaran daha fazla görüldüklerini söyleyebiliriz. Sakal/bıyık tipolojisi hususunda; 171'i kara, 93'ü ter, 72'si sarı, 50'si kumral, 21'i salt, 1'i koca, 1'i kara az, 1'i az, 2'si ter kara, 2'si kumral az, 1'i ter kumral, 1'i sarı kumral, 1'i az sarı, 1'i az kumral, 1'i köse ve 1'i köse kumral bıyıklıdır. 43'ü kara, 39'u ak, 44'ü kır, 18'i kırca, 7'si kumral, 12'si salt, 10'u sarı, 1'i kırca köse, 1'i az kır, 1'i seyrek kara ve 3'ü kara köse sakallıdır. Üç kişi de tüysüzdür. Bıyıkların dağılımı incelendiğinde kara rengin başat geldiğini, nitekim sarı ve kumral bıyıklıkların da en az karalar kadar çok olduğunu görüyoruz. Yani mevcut bölge ve yüzyıl kapsamında konuşacak olursak, Osmanlı Tahtacıları'nın hatırı sayılır bir öbeği sarışın-kumral ten renklerine sahip bireylerdi. Sakala baktığımızdaysa; ak, kır, kırca gibi beyaza yorulabilecek ve ekseriyetle yaşlıları imleyen bir renk yelpazesinin dominant olduğunu idrak ediyoruz. Bu noktada; vücut kılları beyazladıkça sakal bırakmanın yoğunlaştığını, genç ve orta yaşlı aşîret mensuplarınsa bıyık bırakmaya meyyal olduklarını belirtmek mümkündür.

İncelenen 1.352 adet bireyin içinde kimi rûhsal ve bedensel nitelikte hasta kişiler bulunmaktadır. Bunlardan 1'i a'mâ, 1'i yek-çeşm, 3'ü kör, 1'i şehlâ, 6'sı topâl, 1'i alîl/bîkâr, 2'si alîl, 2'si çolak, 2'si bîzebân, 1'i kambur, 1'i bîzebân/meczûb ve 1'i sağır şeklinde tasvir edilmiştir. Söz konusu hasta 22 kişi, toplam erkek nüfusunun yaklaşık %1.62'sine denktir. Bu nicel veriye bakarak, 1831-1845 arasında Aydın, İzmir ve Muğla muhiti Tahtacıları içinde sağlıklı bireylerin ziyadesiyle ağırlıkta olduğu görülmektedir.

Tahtacı Aşîretleri'nin yönetim kademesinde mîr, kethüdâ ve kâhya unvanlı simalar bulunmaktadır. Yanı sıra, mezkûrlara mukâbil muhtâr-ı evvel ve muhtâr-ı sâni pâyelerinin kullanıldığı tespit edilmiştir. Aşîretlerin kalabalıklık ölçğine göre mîr, kethüdâ veya kâhyalara hizmetkârların da eşlik ettiği anlaşılmaktadır. Zikredilen mîr, kethüdâ, muhtâr ve kâhyaların bu yetkilerini irsî bir zeminde edinip edinmedikleri, ya da yetkilerini kendi nesillerine bırakıp bırakmadıkları layıkıyla belli değildir. Çünkü defterlerde tespit edilen aşîretler, onları içinde buldukları senenin dışına çıkarıp farklı senelerdeki halleriyle mukayese yapmaya yarayacak ikinci bir belgede geçmemektedirler. Fakat Tahtacı Bektâş Beğ Kâbilesi, Tahtacı Gavgâcioğlu Aşîreti ve Tahtacı Cemâ'ati'nden İmâmoğlu Kabilesi örneklerinde izi sürülebildiği üzere, bazı Tahtacı aile grupları kendi kabilelerine sülâle adlarını vermiştir. Bu bir tahrîr metodu olsaydı, tamamı da 2096 numaralı Nüfus Defteri'ne kayıtlı bu teşekküllerle aynı sayfalara yazılmış diğer Tahtacı topluluklarında benzer dizgeyi izlememiz gerekirdi. Bu açıdan süreç içinde Tahtacı Bektâş Beğ, Gavgâcioğulları ve İmâmoğulları Tahtacıları irsî bir verâset düzeni tesis etmiş olabilirler. Keza İfrâz-ı Zû'l-kadriyye üst-aşîret birimine bağlı Mîr-i Kâbile Hâcı Emîr Beğ'in konumu, ayrıca değerli bir yapıya yaslanabilir. Öyle ki, Hâcı Emîr Beğ'in 1920'lerde gezgin Yörükân'ın en büyük Kızılbaş-Alevî Tahtacı Ocakları'ndan biri biçiminde sunduğu Hâciemîroğulları'nın kurucu atası olma ihtimâli vardır. Nitekim bu paragraftaki tüm savlamalarımız, Osmanlı arşivinin farklı fonlarında bulunması mümkün çeşitli vesikalarla ileride yapılacak çalışmalarda sınanmalıdır.

İlgili Tahtacı zümrelerin hâne/hayme içindeki ailevî durumları ile askerî, meslekî, eğitim yapılarına ilişkin de fikir üretilebilmektedir. Mevcut 569 hayme/hânenin 276'sı mutlak hususta birer baba tarafından idare edilmektedir. Bu babalar, üveği/öz 616 erkek evlâda bakmanın yanı sıra; çeşitli sayıda kardeş, kayın, yeğen, torun, Zencî köle/hizmetkâr ve yetîme ev sahipliği yaparlar. Bütün Aydın Vilâyeti Tahtacı toplumuna teşmîl edilemese de bazı Tahtacı erkeklerinin 12-19 yaş aralığında çocuk sahibi olduğunu görüyoruz. Kalan 293 evde yer yer kardeşler erkek çocuksuz olacak biçimde, yer yer de tek başlarına yaşam sürerler. Bu bağlamda istisnaları olmakla birlikte genel yaş yelpazesinde 0-15 yaş arasını imleyen evrede

453 kişi vardır: Bunlardan 1'i genç, 84'ü şabb-ı emred, 76'sı mürâhik ve 292'si sagîr şeklinde nitelendirilmiştir. Tahtacıların İmparatorluk devrinde eğitimden uzak kaldıklarını, bir bakıma da konar-göçer yaşam tarzlarının çocuklarını dönemin kültürel dünyasından tümenden ötede bıraktığını düşünmemek için elimizde çeşitli örnekler mevcuttur. Öyle ki, Kızılçukur ve Karacaali Tahtacıları'ndan yaşları 3-14 arası değişen toplam 16 çocuğa, Balyanbolu Tahtacıları'nda 4 yaşında bir çocuğa, adına Temettuât Defteri hazırlanan Kızılcalı Tahtacıları'nda da 1 kişiye "mekteb-nişîn" derkenârı girilmiştir. Lakin bu okullaşma olgusunun yaygınlığının dar bir çeperde durduğunu, bütün Osmanlı Tahtacıları için bağlayıcı olmadığını da vurgulamak gereklidir. Çünkü ormanlarda tahtacılık yapan ve adının önüne "mekteb-nişîn" yazılmayan 12-18 yaş arası Tahtacı Aşîreti üyeleri vakidir. Osmanlı'nın tabii bir Türk tebaası olarak Aydın Vilâyeti Tahtacıları, 19. yüzyılda İmparatorluk için askerlik görevinde bulunan mensuplara da sahiptir. Bu açıdan Erbeğli Tahtacıları'nda 15-24 arası 6 gence, Mûsluca Tahtacıları'nda 17 yaşında bir gence kur'a isabet etmiştir. Ayrıca defterlerde askerlik kur'ası için çocukların hazır olacağı zamanı imleyen tûvânâ ve kur'adan çıkarılan musinnler için notlar düşülmüştür. Nitekim her defterde düzenli bir şekilde bu derkenârlar tahrîr olunmuş değildir. Bir Nûfûs-ı Mektûme Defteri'nde saptandığı üzere, 19. yüzyıl kapsamında askerlikten kaçmak için nûfûs sayımlarından kendini gizleyen Tahtacılar da tesadüf olmaktadır.

Bu noktada Aydın Vilâyeti Tahtacıları'nın sadece tahtacılık mesleğiyle uğraşmadığını, gündelikçilik, anbarcılık, ekmekçilik, rençberlik ve hizmetkârlık gibi çeşitli işlere de yöneldeğini kavırıyoruz. Husûsen 2606, 1808 ve 2446 numaralı Temettuât Defterleri; 19. yüzyılda Tahtacıların tarımsal üretim potansiyellerine dair bilgi verebilirler. Söz konusu defterler, kısıtlı doğalarına rağmen üç ayrı bölgeyi temsil değeri olan numunelerdir. 1845 yılı itibariyle Yarangüme, Karıncalı ve Kızılca muhitlerinde tahrîr edilen söz konusu Tahtacılar bakıldığında, deyim yerindeyse Tahtacı teşekküllerin üç farklı sosyo-ekonomik "yüzünü" görürüz. Örneğin Yarangüme topluluğu çok küçüktür ve konar-göçer doğalarını betimleyecek izler, söz gelimi küçükbaş hayvancılık, âdet-i ağnâm vergisi türü işaretleyiciler defterden çıkarılabilir. Buna binaen Karıncalı ve Kızılca bölgesinde olanlar, sahalarındaki tarımsal ürün çeşitliğine göre yarı yarıya yerleşik yaşama geçmiş bir yapıdadırlar. Öyle ki 'â'şâr öder, bazen tarla kiralar ve bu tarlaları sürecek öküzler yetiştirirler. Nitekim son ikisinde tahtacılık mesleği üzere olan ve tarımsal faaliyete mesafeli duran aşîret mensupları da bulunmaktadır. Bu kişiler, hubûbât (hınta, şâ'ir), kök boya, palamud ve üzüm/razaki gibi ürünler hâsıl eden çiftçi-Tahtacılar karşılık yekûnda akranlarından daha az para kazanmaktadırlar. Temettuât Defterleri ölçeğinde son söyleyebileceğimiz şey, Tanzîmât ile birlikte ortaya çıkan "eşit ve

adilane” vergi tevzi düşüncesinin somut çıktılarının defterlerde izlenememesidir. Haddizâtında virgü-y-i mahsûsânın hânelerden tahsîl oranlarında bir gelir-gider dengesi yoktur.

KAYNAKÇA

Arşiv Belgeleri

BCA:

Bakanlıklararası Tayin Daire Başkanlığı, 365/30/19

BOA:

A.AMD., 88/71

A.DV., 178/43

A.MKT.DV., 178/94

A.MKT.MHM., 255/14; 753/102

A.MKT.MVL., 86/55

A.MKT.UM., 163/56; 240/83

AE.SAMD.III., 206/19868

AE.SMST.III., 242/19202

BEO, 4327/324456; 4651/348802

C.MF., 68/3382

DH.EUM.2.Şb., 58/8; 56/8; 67/54

DH.EUM.6.Şb, 34/2; 35/44; 38/13; 54/34

DH.EUM.KLH., 4/14

DH.MKT., 1655/48; 1954/12; 2520/31

DH.ŞFR., 87/350; 588/37

HAT., 1620/1

HR.MKT., 351/54; 879/73

HRT.h., 429; 499

İDUİT., 177/15

İHB., 163/52

İMVL., 375/16468

ML.CRD.d., 821

ML.VRD.TMT.d., 2721; 2668; 2115; 2110; 2111; 2114; 2117; 2112; 2113; 2118; 2109; 2116; 1413; 1454; 2001; 1808; 2446; 2010; 1491; 1784; 1788; 1790; 1783; 1785; 1786, 1789; 1787; 2225; 2230; 2227; 8326; 1515; 1521; 1518; 1512; 1513; 1516; 1519; 1520; 1514; 1517; 2606

MVL., 214/52; 214/52; 220/71; 219/32; 220/71; 536/56; 660/61; 722/20; 731/69

NFS.d., 2906; 2966; 3117; 3143; 2973; 3076; 2991; 3142; 2901; 7330

ŞD., 1375/1; 546/34

Kitaplar

Ahmad, F. (2014). *The Young Turks and the Ottoman nationalities: Armenians, Greeks, Albanians, Jews, and Arabs, 1908–1918*. Salt Lake City: The University of Utah Press.

Akbayar, (2001). *Osmanlı yer adları sözlüğü*. İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

Aksüt, A. (2003). *Önce Türkmen sonra Tahtacı*. İstanbul: Kayhan Matbaası.

Aksüt, H. (2012). *Aleviler: Türkiye-İran-İrak-Suriye-Bulgaristan (dede ocaklarının, toplulukların ve yerleşimlerin tarihi)*. Ankara: Yurt Kitap-Yayın.

Baha Said Bey (2000). *Türkiye’de Alevî-Bektaşî, Ahi ve Nusayrî zümreleri*. Yay. haz. İsmâil Görkem. Ankara: T.C Kültür Bakanlığı Yayınları.

Copeaux, E. (2000). *Tarih ders kitaplarında (1931-1993) Türk Tarih tezinden Türk-İslam sentezine*. İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

Dressler, M. (2013). *Writing religion: the making of Turkish Alevi Islam*. London: Oxford University Press.

- Dünder, F. (2008). *Modern Türkiye'nin şifresi: İttihat Terakki'nin etnisite mühendisliği (1913-1918)*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Engin, İ. (1998). *Tahtacılar: Tahtacı kimliğine ve demografisine giriş*. İstanbul: Ant Yayınları.
- Erdem, Y. H.. (2004). *Osmanlı'da köleliğin sonu*. (B. Tırnakçı, Çev.) İstanbul: Kitap Yayınevi.
- Eröz, M. (1990). *Türkiye'de Alevilik ve Bektaşilik*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Hasluck, F. W. (1929). *Christianity and Islam under the Sultans*. Yay. haz. Margaret M. Hasluck. London: Oxford University Press.
- Hinz, W. (1990). *İslam'da ölçü sistemleri*. (S. Acar, Çev.) İstanbul: Marmara Üniversitesi Yayınları.
- Karal, E. Z. (1995). *Osmanlı İmparatorluğunda ilk nüfus sayımı, 1831*. Ankara: T.C. Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü.
- Karpat, K. H. (1985). *Ottoman population, 1830-1914: demographic and social characteristics*. Madison, Wisconsin: The University of Wisconsin Press.
- Kehl-Bodrogi, K. (2012). *Kızılbaşlar/Aleviler*. (O. Değirmenci ve B. E. Aybudak, Çev.) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Kieser, H.-L. (2005). *İskalanmış barış: doğu vilayetleri'nde misyonerlik, etnik kimlik ve devlet 1839-1938*. (A. Dirim, Çev.) İstanbul: İletişim Yayınları.
- Küçük, M. (2009). *Horasan'dan İzmir kıyılarına Alevi Türkmenler: Cemaat-ı Tahtacıyan*. İstanbul: Horasan Yayınları.
- Öztürkmen, A. (2006). *Türkiye'de Folklor ve Milliyetçilik*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Sarısır, S. (2012). *Niyazi Bey ve Adana bölgesi Tahtacıları*. Konya: Kömen Yayınları.
- Sümer, F. (1972). *Oğuzlar (Türkmenler): tarihleri-boy teşkilâtı-destanları*. Ankara: Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayınları.
- T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü. (2017). *Osmanlı yer adları*. İstanbul: T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü.

Tabak, F. (2008). *The waning of the Mediterranean, 1550–1870: a geohistorical approach*. Baltimore: Johns Hopkins University Press.

Toledano, E. R. (1982). *The Ottoman slave trade and its suppression: 1840-1890*. Princeton, New Jersey: Princeton University Press.

Toledano, E. R. (2007). *As if silent and absent: bonds of enslavement in the Islamic Middle East*. New Haven & London: Yale University Press.

Türkdoğan, O. (2004). *Alevi-Bektaşî kimliği -Sosyo-Antropolojik- araştırma-*. İstanbul: Timaş Yayınları.

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı. (2020). *Kaynaklarıyla Osmanlı coğrafyası yer adları sözlüğü*. İstanbul: Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı.

von Luschan, F. (1890). *Die Tachtadschy und andere Überreste der altern Bevölkerung Lykiens*. Brunswick: Friedrich Vieweg und Soh

von Luschan, F. (1922). *Völker, Rassen, Sprache* Berlin: Welt-Verlag.

von Luschan, F. ve Petersen, Eugen (1889). *Reisen in Lykien, Milyas und Kibyrtis*. Wien: Druck Und Verlag von Carl Gerold's Soh

White, S. (2011). *The climate of rebellion in the early modern Ottoman Empire*. New York: Cambridge University Press.

Yazgan, İ. (2017). *19. yüzyılda Alman şarkiyatçıların Bektaşîlik serüveni: Bektaşîler-Tahtacılar-Kızılbaşlar (Dr. Georg Jakob - Dr. Felix Von Luschan - Dr. Edmund Naumann)*. Ankara: La Kitap Yayınları.

Yetişen, R. (1986). *Tahtacı aşiretleri: adet, gelenek ve görenekleri*. İzmir: Memleket Gazetecilik ve Matbaacılık.

Yılmaz, A. (1948). *Tahtacılar da gelenekler*. Ankara: C.H.P. Halkevleri Yayınları.

Yörükân, Y. Z. (2015). *Anadolu'da Alevîler ve Tahtacılar*. Yay. haz. Turhan Yörükân. İstanbul: Ötüken Neşriyat.

Makale ve Bildiriler

Adıyeke, N. (2000). Temettuat sayımları ve bu sayımları düzenleyen nizamname örnekleri. *OTAM (Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi)*, 11, 769-823. doi: 10.1501/OTAM_0000000461

Asan, V. (2005). Tahtacı kimliği ve Tahtacı inanç merkezleri. Sempozyum Düzenleme Kurulu (Ed.), *Uluslararası Bektaşilik ve Alevilik Sempozyumu I Bildiriler ve Müzakereler* içinde (ss. 203-215). Isparta: SDÜ İlahiyat Fakültesi.

Bahâ Said. (1926). Anadolu'da Alevî zümreleri: Tahtacı, Çetmi, Hardal Türkmenleri yâhud Yan Yatır sülâlesi. *Türk Yurdu*, (IV)24, 481-492.

Bent, J. T. (1888). Discoveries in Asia Minor. *The Journal of Hellenic Studies*, (9), 82-87. doi: 10.2307/623658

Bent, J. T. (1890a). Explorations in Cilicia Tracheia. *Proceedings of the Royal Geographical Society and Monthly Record of Geography*, (12)8, 445-463. doi: 10.2307/1801138

Bent, J. T. (1890b). Recent discoveries in Eastern Cilicia. *The Journal of Hellenic Studies*, (11), 231-235. doi: 10.2307/623429

Bent, J. T. (1891a). The Yourouks of Asia Minor. *The Journal of the Royal Anthropological Institute of Great Britain and Ireland*, (XX), 269-276. doi: 10.2307/2842269

Bent, J. T. (1891b). Archaeological nomads in rugged Cilicia, *Blackwood's Edinburgh Magazine*, (149). 377-391.

Bent, J. T. (1891c). Amongst the Cage-Dwellers. *Littell's Living Age*, (191), 297-303.

Bent, J. T. (1891d). A journey in Cilicia Tracheia. *The Journal of Hellenic Studies*, (XII), 206-224. doi: 10.2307/623512

Çetin, N. (2012). Tiryanda nahiyesi Çengele karyesinde (Torbalı-Ormanköy) 1321 (miladi 1905) yılı Osmanlı nüfus sayımı. *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, (XII)24, 47-85.

Çıblak-Coşkun, N. (2013). Tahtacılar ve Tahtacı ocaklarına bağlı oymakların yerleşim alanları. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Dergisi*, (68), 33-54.

Efe, A. (2016a). 1845 Temettuat sayım sonuçları ne oldu?. *History Studies*, (8)1, 19-35. doi: 10.9737/hist.2016118181

- Efe, A. (2016b). Osmanlı Devleti'nde yeniden yapılanmanın şafağında üç vergi sayımı. *Akademik İncelemeler Dergisi*, (11)2, 23-46. doi: 10.17550/aid.03679
- Efe, A. (2019). Mülkü mülksüzleştirmek, sıradan insanı görünmez kılmak: Temettuatlar nasıl okunamaz. H. Oruç, M. Yıldırım ve S. Kadioğlu (Ed.), 2. *Uluslararası Osmanlı Coğrafyası Arşiv Kongresi Bildiriler Cilt 1* içinde (ss. 173-180). Ankara: T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Arşiv Dairesi Başkanlığı.
- Engin, İ. (2009). Tahtacılar ve Tahtacı Aleviliği. A. Y. Ocak (Ed.). *Geçmişten günümüze Alevî-Bektaşî kültürü*. (ss. 123-143). Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Gökmen, E. (2016). XIX. yüzyıl ortalarında Demirci Kazası'nın sosyal ve ekonomik durumu. *CBÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, (14)1, 265-298. doi: 10.18026/cbusos.58080
- Güneş, M. (2014). Osmanlı dönemi nüfus sayımları ve bu sayımları içeren kayıtların tahlili. *Akademik Bakış*, (8)15, 221-240.
- Güran, T. (2000). 19. yüzyıl Temettuat tahrirleri. H. İnalçık ve Ş. Pamuk (Ed.). *Osmanlı Devleti'nde bilgi ve istatistik*. (ss. 75-94). Ankara: Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü.
- Hâmid Sadi. (1926). Anadolu Etnoğrafyası: Tahtacılar. *Türk Yurdu*, (IV)21, 211-217.
- Hasluck, F. W. (1921). Heterodox tribes of Asia Minor. *The Journal of the Royal Anthropological Institute of Great Britain and Ireland*, (51), 310-342. doi: 10.2307/2843453
- Kütükoğlu, M. S. (1995). Osmanlı sosyal ve iktisâdî tarihi kaynaklarından Temettü Defterleri. *Belleten*, (LIX)225, 395-412.
- Sümer, F (1963). Çukur-Ova tarihine dâir araştırmalar (fetihten xvı. yüzyılın ikinci yarısına kadar). *Tarih Araştırmaları Dergisi*, (1)1, 1-98. doi: 10.1501/Tarar_0000000310
- Tabak, F. (2006). Akdeniz'in sonbaharı, 1560-1860. K. Emiroğlu, O. Özel, E. Özveren ve S. Ünsal (Ed.). *Akdeniz dünyası: düşünce, tarih, görünüm*. (ss. 57-78). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Telci, C. (2016). "Cemaat-i Tahtacıyan": Aydın Sancağı'nda vergiden muaf Tahtacı topluluğu (xv-xix. yüzyıllar). *Alevilik-Bektaşilik Araştırmaları Dergisi*, (13), 5-34. doi: 10.12973/abked.81.002
- von Luschan, F. (1911). The early inhabitants of Western Asia. *The Journal of the Royal Anthropological Institute of Great Britain and Ireland*, (41), 221-244. doi: 10.2307/2843172

- Yörükân, Y. Z. (1928). Tahtacılar. *Dârülfünun İlähiyat Fakültesi Mecmuası*, (III)68, 61-80.
- Yörükân, Y. Z. (1929a). Tahtacılar. *Dârülfünun İlähiyat Fakültesi Mecmuası*, (III)12, 61-80.
- Yörükân, Y. Z. (1929b). Tahtacılar. *Dârülfünun İlähiyat Fakültesi Mecmuası*, (III)13, 55-80.
- Yörükân, Y. Z. (1930a). (Tahtacılar) Tahtacılar da dinî ve sırrî hayat. *Dârülfünun İlähiyat Fakültesi Mecmûası*, (IV)15, 66-80.
- Yörükân, Y. Z. (1930b). (Tahtacılar) Tahtacılar da dinî ve sırrî hayat 2. *Dârülfünun İlähiyat Fakültesi Mecmûası*. (IV)17, 72-80.
- Yörükân, Y. Z. (1931a). (Tahtacılar) Tahtacılar da dinî ve sırrî hayat – ayine hazırlık. *Dârülfünun İlähiyat Fakültesi Mecmûası*, (V)19, 66-80.
- Yörükân, Y. Z. (1931b). (Tahtacılar) Tahtacılar da dinî ve sırrî hayat – dernek. *Dârülfünun İlähiyat Fakültesi Mecmûası*, (V)20, 57-80.

Sözlük ve Ansiklopedi Maddeleri

- Sümer, F. (1988). Ağaçeriler. *TDV İslam Ansiklopedisi* içinde. (Cilt. 1, ss. 460-461). İstanbul: TDV İslâm Araştırmaları Merkezi.
- Sümer, F. (2010). Tahtacılar. *TDV İslam Ansiklopedisi* içinde. (Cilt. 39, ss. 436-437). İstanbul: TDV İslâm Araştırmaları Merkezi.

Yüksek Lisans ve Doktora Tezleri

- Bilge, M. C. (2021). *İnançlar ve gelenekler çerçevesinde Anadolu'da yaşayan Alevilik: Batı Ege Tahtacıları* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bilecik.
- Bulut, Ü. (2014). *Sosyolojik açıdan Tahtacı grupların araştırılması (Muğla örneği)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Süleymân Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Büyükokutan, A. (2005). *Muğla yöresi Alevi Türkmenlerinin halk edebiyatı ve folklor ürünleri üzerine bir araştırma* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.

- Demir, M. (2014). *Demirci kazası Karataş nahiyesi Temettuat defterleri* (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Celal Bayar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa.
- Demirkaya, H. (2004). *19. yüzyıl ortalarında Ayasuluğ'un sosyal ve ekonomik yapısı* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Dilaver-Yıldırım, K. (2013). *Bergama yöresi Tahtacı ve Çepni ağzları (inceleme-metinler-sözlük)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- Duman, A. Z. (2019). *Aydın Yılmazköy yöresi Tahtacılarında geçiş dönemleri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Uşak Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uşak.
- Ersin-Genç, S. (2017). *Kemalpaşa Tahtacı kültürü: Çınarköy örneği* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Güngör, S. (2020). *Spatial constructions of identity: Anatolian Tahtacı communities* (Unpublished Master of Arts Thesis). Yasar University, Graduate School, İzmir.
- Tamay, S. (2002). *İzmir yöresi Tahtacı semahları'nın tür ve biçim yönünden incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Tamay, S. (2009). *Tahtacı semahları ve mengi (inceleme ve metinler)* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Taşkın, Ü. (2005). *Osmanlı Devleti'nde kullanılan ölçü ve tartı birimleri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Tatar, Ö. (2005). *XVIII. yüzyılın ilk yarısında Çukurova'da aşiretlerin eşkıyalık olayları ve aşiret iskanı (1691-1750)* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.

İnternet Kaynakları

- Google Haritalar. (2021). *Karacaali, Sarıgöl/Manisa*. Erişim adresi: <https://www.google.com.tr/maps/place/Karacaali,+45470+Sarıgöl%2FManisa> (erişim tarihi: 13.07.2021)

Google Haritalar. (2021). *Dallıca, Nazilli/Aydı* Erişim adresi:

<https://www.google.com.tr/maps/place/Dallıca,+09800+Nazilli%2FAydın> (erişim tarihi: 13.07.2021)

Google Haritalar. (2021). *Demirci, Manisa*. Erişim adresi:

<https://www.google.com.tr/maps/place/Demirci,+45900+Demirci%2FManisa> (erişim tarihi: 07.08.2021)

Google Haritalar. (2021). *Kızılçay, Köşk/Aydı* Erişim adresi:

<https://www.google.com.tr/maps/place/Kızılçay,+09570+Köşk%2FAydın> (erişim tarihi: 07.08.2021)

Google Haritalar. (2021). *Kızılçukur, Sarıgöl/Manisa*. Erişim adresi:

<https://www.google.com.tr/maps/place/Kızılçukur,+45470+Sarıgöl%2FManisa> (erişim tarihi: 13.07.2021)

Google Haritalar. (2021). *Musluca, Efeler/Aydı* Erişim adresi:

<https://www.google.com.tr/maps/place/Musluca,+09630+Efeler%2FAydın> (erişim tarihi: 13.07.2021)

Google Haritalar. (2021). *Pirlibey, Nazilli/Aydı* Erişim adresi:

<https://www.google.com.tr/maps/place/Pirlibey,+Nazilli%2FAydın> (erişim tarihi: 07.08.2021)

Google Haritalar. (2021). *Söke/Aydı* Erişim adresi: <https://www.google.com.tr/maps/place/Söke%2FAydın> (erişim tarihi: 06.07.2021).

Google Haritalar. (2021). *Şirince, Selçuk/İzmir*. Erişim adresi:

<https://www.google.com.tr/maps/place/Şirince,+35920+Selçuk%2Fİzmir> (erişim tarihi: 13.07.2021)

Google Haritalar. (2021). *Tavas/Denizli*. Erişim adresi:

<https://www.google.com.tr/maps/place/Tavas%2FDenizli> (erişim tarihi: 07.08.2021)

Google Haritalar. (2021). *Tire/İzmir*. Erişim adresi:

<https://www.google.com.tr/maps/place/Tire,+İzmir> (erişim tarihi: 09.07.2021)

Google Haritalar. (2021). *Bayındır/İzmir*. Erişim adresi:

<https://www.google.com.tr/maps/place/Bayındır,+İzmir> (erişim tarihi: 09.07.2021)

Google Haritalar. (2021). *Bornova/İzmir*. Erişim adresi:

<https://www.google.com.tr/maps/place/Bornova%2Fİzmir> (erişim tarihi: 09.07.2021).

Google Haritalar. (2021). *Erbeyli, İncirliova/Aydı* Erişim adresi:

<https://www.google.com.tr/maps/place/Erbeyli,+09600+İncirliova%2FAydın> (erişim tarihi: 13.07.2021)

Google Haritalar. (2021). *Germencik/Aydı* Erişim adresi:

<https://www.google.com.tr/maps/place/Germencik,+Aydın> (erişim tarihi: 06.07.2021).

Google Haritalar. (2021). *Güzelbahçe/İzmir*. Erişim adresi:

<https://www.google.com.tr/maps/place/Güzelbahçe%2Fİzmir> (erişim tarihi: 06.7.2021).

Google Haritalar. (2021). *Karacasu, Aydı* Erişim adresi:

<https://www.google.com.tr/maps/place/Karacasu,+Aydın> (erişim tarihi: 07.08.2021).

Google Haritalar. (2021). *Karaköy, Efeler/Aydı* Erişim adresi:

<https://www.google.com.tr/maps/place/Karaköy,+09010+Efeler%2FAydın> (erişim tarihi: 13.07.2021)

Google Haritalar. (2021). *Karakuyu/Torbalı*. Erişim adresi:

<https://www.google.com.tr/maps/place/Karakuyu,+Torbalı%2Fİzmir> (erişim tarihi: 06.07.2021).

Google Haritalar. (2021). *Karşıyaka/İzmir*. Erişim adresi:

<https://www.google.com.tr/maps/place/Karşıyaka%2Fİzmir> (erişim tarihi: 09.07.2021).

Google Haritalar. (2021). *Menderes/İzmir*. Erişim adresi:

<https://www.google.com.tr/maps/place/Menderes,+35470+Menderes%2Fİzmir> (erişim tarihi: 09.07.2021).

Google Haritalar. (2021). *Yukarıkızılca, Kemalpaşa/İzmir*. Erişim adresi:

<https://www.google.com.tr/maps/place/Yukarıkızılca+Merkez,+Kemalpaşa%2Fİzmir> (erişim tarihi: 07.08.2021).

Google Haritalar. *Beydağ, İzmir*. Erişim adresi:

<https://www.google.com.tr/maps/place/Beydağ,+İzmir> (erişim tarihi: 07.08.2021).

Newcastle University, Gertrude Bell Archive. (2021). *Diaries 14/3/1902*. Erişim adresi:

http://www.gerty.ncl.ac.uk/diary_details.php?diary_id=123 (erişim tarihi: 14.10.2021).

Nişanyan Yeradları/Index Anaticus. (2021). *Türkiye ve Çevre Ülkeler Yerleşim Birimleri*

Envanteri - Baklacık. Erişim adresi: <https://nisanyanmap.com/?yer=4708haritasi=baklacık> (erişim tarihi: 03.09.2021).

Türk Dil Kurumu. (2021). *Muza*. Erişim adresi: <https://sozluk.gov.tr/> (erişim tarihi: 05.08.2021).

EKLER

EK 1: 2906 Numaralı Müslim Nüfus Defteri'ne Göre: Sayf ü Şitâda Kazâyü'l-Mezkûr Etrâfında İskân Eden Şihâblı Aşîreti'nden Müfrez Tahtacı Bektâş Beğ Kabilesi

Hâne	Sıra	Kişi Adı	Baba Adı	Dış Görünüş ve Ailevi Nitelik	Çadır Sahipliği	Sinn (Yaş)	Tevellüdü (Doğum)
1	1	Bektâş Beğ	Bektâş	Orta Boylu, Ak Sakallı (Mîr-i Kâbile-i Mezkûr)	√	43	1788
	2	Satılmış	Bektâş Beğ	Oğlu, Orta Boylu-Ter Bıyıklı	X	21	1810
	3	İsmâil	Bektâş Beğ	Diğer oğlu, Şâbb-ı Emred	X	16	1815
	4	Cuma	Bektâş Beğ	Diğer oğlu, Mürâhik	X	11	1820
2	1	Tahtacı Osmanlı Ali	Veli	Uzunca Boylu, Sarı Bıyıklı	√	27	1804
	2	İsmâil	Tahtacı Osmanlı Ali	Oğlu, Sagır	X	5	1826
	3	Mehmed	Cuma	Üğü oğlu, Mürâhik	X	13	1818
3	1	Tahtacı Cuma	Zeynel	Kısa Boylu, Kır Sakallı	√	43	1788
	2	Mehmed	Tahtacı Cuma	Oğlu, Mürâhik	X	14	1817
	3	Ali	Tahtacı Cuma	Diğer oğlu, Sagır	X	1	1830
4	1	Tahtacı Eskicioğlu Ahmed	Mehmed	Kısa Boylu, Kır Sakallı	√	42	1789
	2	Mustafa	Tahtacı Eskicioğlu Ahmed	Oğlu	X	9	1822
	3	Tahtacı Mehmed	Mehmed	Karındaşı, Orta Boylu-Ter Bıyıklı	X	21	1810
5	1	Tahtacı Bodur Hasan	Bodur Hasan	Kısa Boylu, Ak Sakallı	√	51	1780
	2	Tahtacı Satılmış	Tahtacı Bodur Hasan	Oğlu, Orta Boylu-Kara Bıyıklı	X	22	1809
	3	Hasan	Tahtacı Satılmış	Oğlunun oğlu, Sagır	X	3	1828
6	1	Tahtacı Ali	Zeynel	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	37	1794
	2	Fettâh	Tahtacı Ali	Oğlu, Şâbb-ı Emred	X	15	1816
	3	Zeynel	Tahtacı Ali	Diğer oğlu, Sagır	X	9	1822
	4	Mirzâ	Tahtacı Ali	Diğer oğlu, Sagır	X	5	1826
7	1	Tahtacı Veli	Gülcü Abdullah	Orta Boylu, Sarı Bıyıklı	√	37	1794
	2	Tahtacı Mustafa	Gülcü Abdullah	Karındaşı, Orta Boylu-Sarı Bıyıklı	X	31	1800
8	1	Tahtacı Hasan Kethüdâ	İmamoğlu Ahmed	Orta Boylu, Kır Sakallı	√	45	1786
	2	Tahtacı Bektâş	Tahtacı Hasan Kethüdâ	Oğlu, Ter Bıyıklı	X	19	1812
	3	Ahmed	Tahtacı Hasan Kethüdâ	Diğer oğlu, Şâbb-ı Emred	X	15	1816
9	1	Tahtacı Murtaza Ali	İmamoğlu Ahmed	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	25	1806
	2	Mûsa	Tahtacı Murtaza Ali	Oğlu, Sagır	X	9	1822
10	1	Tahtacı Yünlü Mustafa	Kişmîr Hasan	Kısa Boylu, Kumral Bıyıklı	√	30	1801
	2	Hüseyin	Tahtacı Yünlü Mustafa	Oğlu, Mürâhik	X	12	1819
	3	Hasan	Tahtacı Yünlü	Diğer oğlu, Sagır	X	7	1824

			Mustafa				
11	1	Tahtacı Tosun Ali	Kişmîr Hasan	Orta Boylu, Sarı Bıyıklı	√	27	1804
12	1	Tahtacı İmamoğlu Mûsa	Ali	Orta Boylu, Kara Sakallı	√	35	1796
	2	Ali	Tahtacı İmamoğlu Mûsa	Oğlu, Mürâhik	X	11	1820
	3	Mûsa	Tahtacı İmamoğlu Mûsa	Diğer oğlu, Sagîr	X	7	1824
13	1	Tahtacı İmamoğlu Mehmed	Mûsa	Orta Boylu, Ter Bıyıklı	√	21	1810
14	1	Tahtacı Mustafa	Köse Mehmed	Orta Boylu, Sarı Bıyıklı	√	31	1800
15	1	Tahtacı Pîrioğlu Fettâh	Pîrî	Kısa Boylu, Kumral Bıyıklı	√	25	1806
	2	Tahtacı Mehmed	Pîrî	Karındaşı, Orta Boylu-Kara Bıyıklı	X	26	1805
	3	Hüseyin	Pîrî	Karındaşı, Sagîr	X	1	1830
16	1	Tahtacı Kara Ahmed	Abdullah	Uzun Boylu, Kara Sakallı	√	27	1804
	2	Veli	Tahtacı Kara Ahmed	Oğlu, Sagîr	X	9	1822
	3	Hasan	Tahtacı Kara Ahmed	Diğer oğlu, Sagîr	X	7	1824
	4	Ali	Tahtacı Kara Ahmed	Diğer oğlu, Sagîr	X	2	1829
	5	Tahtacı Kara İbrâhim	Sa'îd	Kâyını, Orta Boylu-Ter Bıyıklı	X	21	1810
	6	Hasan	Hasan	Yanında sâkin yetim, Sagîr	X	1	1830
17	1	Tahtacı Koca Ahmed	Suluk Ali	Uzunca Boylu, Kumral Bıyıklı	√	31	1800
	2	Süleymân	Tahtacı Koca Ahmed	Oğlu, Mürâhik	X	12	1819
	3	Ali	Tahtacı Koca Ahmed	Diğer oğlu, Sagîr	X	7	1824
18	1	Tahtacı Çakır	İsmâil	Orta Boylu, Ak Sakallı	√	42	1789
	2	İsmâil	Tahtacı Çakır	Oğlu, Mürâhik	X	14	1817
	3	Ali	Tahtacı Çakır	Diğer oğlu, Sagîr	X	10	1821
19	1	Tahtacı İbrâhim	Halil	Orta Boylu, Az Bıyıklı	√	22	1809
20	1	Tahtacı Cuma	Veli Hüseyin	Orta Boylu, Ter Bıyıklı	√	21	1810
21	1	Tahtacı Ali	Koca Mehmed	Orta Boylu, Ak Sakallı	√	47	1784
	2	Tahtacı Cuma	Tahtacı Ali	Oğlu, Şâbb-ı Emred	X	16	1815
	3	Mehmed	Tahtacı Ali	Diğer oğlu, Mürâhik	X	11	1820
	4	Hüseyin	Tahtacı Ali	Diğer oğlu, Sagîr	X	5	1826
22	1	Tahtacı Veli	Koca Mehmed	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	44	1787
	2	Mustafa	Tahtacı Veli	Oğlu, Sagîr	X	3	1828
23	1	Tahtacı Veli	Hasan	Uzunca Boylu, Sarı Bıyıklı	√	31	1800
	2	Ahmed	Tahtacı Veli	Oğlu, Sagîr	X	1	1830
	3	Durmuş	Hasan	Yanında yetim, Sagîr	X	9	1822
24	1	Tahtacı Gökmen	Satılmış	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	35	1796
	2	Tahtacı Satılmış	Tahtacı Gökmen	Oğlu, Şâbb-ı Emred	X	15	1816
	3	Hüseyin	Tahtacı Gökmen	Diğer oğlu, Sagîr	X	9	1822
	4	Ali	Tahtacı Gökmen	Diğer oğlu, Sagîr	X	1	1830
25	1	Tahtacı Ahmed	Veli İsmâil	Uzun Boylu, Kır Sakallı	√	51	1780
	2	Tahtacı Ali	Tahtacı Ahmed	Oğlu, Şâbb-ı Emred	X	16	1815

	3	Tahtacı Mustafa	Tahtacı Ahmed	Diğer oğlu, Şâbb-ı Emred	X	14	1817
26	1	Tahtacı Mehmed	Bektâşoğlu Ahmed	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	30	1801
	2	Mustafa	Bektâşoğlu Mustafa	Üğü oğlu, Mürâhik	X	14	1817
27	1	Mustafa Kethüdâ	Durmuş Ali	Orta Boylu, Sarı Bıyıklı	√	31	1800
28	1	Tahtacı Murad	Durmuş Ali	Orta Boylu, Sarı Bıyıklı	√	27	1804
	2	Ali	Tahtacı Murad	Oğlu, Sagır	X	3	1828
	3	Tahtacı Ahmed	Durmuş Ali	Karındaşı, Şâbb-ı Emred	X	16	1815
	4	Hüseyin	Durmuş Ali	Diğer karındaşı, Sagır	X	9	1822
29	1	Durmuş Ali	Gök Veli	Yetim, Sagır	√	6	1825
30	1	Tahtacı Hasan	Tobâl Ali	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	31	1800
	2	Hasan	Tahtacı Hasan	Oğlu, Sagır	X	1	1830
31	1	Tahtacı Timûr Hasan	Kara Ahmed	Orta Boylu, Kır Sakallı	√	43	1788
	2	İbrâhim	Tahtacı Timûr Hasan	Oğlu, Mürâhik	X	13	1818
32	1	Tahtacı Veli Halil	Ca'fer	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	32	1799
	2	Hüseyin	Tahtacı Veli Halil	Oğlu, Sagır	X	7	1824
	3	Ca'fer	Tahtacı Veli Halil	Diğer oğlu, Sagır	X	6	1825
33	1	Tahtacı Araboğlu Yûsuf	Akdeveoğlu Cuma	Kısa Boylu, Kır Sakallı	√	43	1788
	2	Durmuş	Tahtacı Araboğlu Yûsuf	Oğlu, Sagır	X	7	1824
34	1	Tahtacı Araboğlu birâderi Mehmed	Akdeveoğlu Cuma	Kısa Boylu, Kara Bıyıklı	√	32	1799
	2	Cuma	Tahtacı Araboğlu birâderi Mehmed	Oğlu, Sagır	X	7	1824
35	1	Tahtacı Mûslu	Mehmed	Orta Boylu, Kumral Bıyıklı	√	34	1797
36	1	Tahtacı Mûsa Kethüda oğlu Hasan Kethüdâ	Ali	Uzunca Boylu, Kır Sakallı	√	31	1800
	2	Ahmed	Tahtacı Mûsa Kethüda oğlu Hasan Kethüdâ	Oğlu, Sagır	X	7	1824
	3	Mûsa	Tahtacı Mûsa Kethüda oğlu Hasan Kethüdâ	Diğer oğlu, Sagır	X	5	1826
37	1	Tahtacı Zeybekoğlu Ali	Halil	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	32	1799
	2	Halil	Tahtacı Zeybekoğlu Ali	Oğlu, Sagır	X	4	1827
	3	İsmâil	Tahtacı Zeybekoğlu Ali	Diğer oğlu, Sagır	X	2	1829
38	1	Tahtacı Zeybekoğlu Mûsa	Halil	Orta Boylu, Sarı Bıyıklı	√	30	1801
	2	İbrâhim	Tahtacı Zeybekoğlu Mûsa	Oğlu, Sagır	X	1	1830
39	1	Mûsa Kethüdâ oğlu Mehmed Ali	Ali	Kısa Boylu, Sarı Bıyıklı	√	25	1806
	2	Ahmed	Ali	Karındaşı, Mürâhik	X	9	1822

40	1	Tahtacı Kuloğlu Veli	Mehmed Ali	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	32	1799
	2	Veli	Tahtacı Kuloğlu Veli	Oğlu, Sagır	X	1	1830
41	1	Tahtacı Ali	Çolakoğlu İbrâhim	Kısa Boylu, Sarı Bıyıklı	√	31	1800
	2	Hüseyin	Çolakoğlu İbrâhim	Karındaşı, Sagır	X	8	1823
42	1	Tahtacı Mehmed	Zeybekoğlu Halil	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	30	1801
	2	Hasan	Tahtacı Mehmed	Oğlu, Sagır	X	7	1824
	3	Halil	Tahtacı Mehmed	Diğer oğlu, Sagır	X	5	1826
43	1	Tahtacı Uzun Ali oğlu İsmâil	Mehmed	Uzunca Boylu, Sarı Bıyıklı	√	25	1806
	2	Tahtacı Ali	Mehmed	Karındaşı, Şâbb-ı Emred	X	16	1815
44	1	Tahtacı Süleymân	Mehmed Ali	Kısa Boylu, Kumral Bıyıklı	√	31	1800
45	1	Tahtacı Ak Bâlf oğlu Abdullah	Bâlf	Orta Boylu, Sarı Bıyıklı	√	31	1800
46	1	Tahtacı Emtenoğlu İbrâhim	Mûsa	Orta Boylu, Ter Bıyıklı	√	31	1800
47	1	Tahtacı Köse Mûsa	Kara Halil oğlu Mehmed	Orta Boylu, Tüğsüz	√	31	1800
	2	Cuma	Tahtacı Köse Mûsa	Oğlu, Sagır	X	1	1830
	3	Ali	Tahtacı Köse Mûsa	Diğer oğlu, Sagır	X	1	1830
48	1	Tahtacı Hacı Emir oğlu Şerif Ali	Mehmed	Orta Boylu, Kırca Sakallı	√	43	1788
	2	Mehmed	Tahtacı Hâci Emîr oğlu Şerif Ali	Oğlu, Sagır	X	3	1828
	3	İsmâil	Tahtacı Hâci Emîr oğlu Şerif Ali	Diğer oğlu, Sagır	X	1	1830

Kaynak: (BOA, NFS.d., 2906, s. 9-12).

EK 2: 2906 Numaralı Müslim Nüfus Defteri'ne Göre: Sayf ü Şitâda Kazây-ı Mezkûr Kûrasından Üzümlükum Karyesi Civârında İskân Eden Tahtacı Cemâ'ati'nden İmâmoğlu Kâbilesi

Hâne	Sıra	Kişi Adı	Baba Adı	Dış Görünüş ve Ailevi Nitelik	Çadır Sahipliği	Sinn (Yaş)	Tevellidü (Doğum)
1	1	Tahtacı İmâmoğlu Murtaza Ali	Âşir Ali	Uzun Boylu, Kır Sakallı	√	45	1786
	2	Kara Süleymân	Tahtacı İmâmoğlu Murtaza Ali	Oğlu, Sagır	X	10	1821
	3	Âşir	Tahtacı İmâmoğlu Murtaza Ali	Diğer oğlu, Sagır	X	2	1829
	4	Ali	Tahtacı İmâmoğlu Murtaza Ali	Diğer oğlu, Sagır	X	1	1830
2	1	Gündelikçi Sarı Mehmed	Murtaza Ali	Şâbb-ı Emred	√	20	1811
3	1	Rençber Tümbüş Mehmed	Velî Mustafa	Uzun Boylu, Kara Bıyıklı	√	30	1801

	2	Mustafa	Rençber Tümbüş Mehmed	Oğlu, Mürâhik	X	14	1817
	3	Ali	Rençber Tümbüş Mehmed	Diğer oğlu, Sagır	X	10	1821
	4	İbrâhim	Rençber Tümbüş Mehmed	Diğer oğlu, Sagır	X	8	1823
4	1	Rençber Kara Velî	Kara Velî	Orta Boylu, Kumral Sakallı	√	50	1781
	2	Köse Mehmed	Rençber Kara Velî	Oğlu, Şâbb-ı Emred	X	18	1813
5	1	İmâm oğlu Mahmûd	Ahmed	A'mâ, Orta Boylu-Ak Sakallı	√	90	1741
	2	Gündelikçi Ali	İmâm oğlu Mahmûd	Oğlu, Uzunca Boylu-Sarı Bıyıklı	X	30	1801
6	1	Gündelikçi Mustafa	Kara Ahmed oğlu Mustafa	Şâbb-ı Emred	√	18	1813
7	1	Gündelikçi Velî Ahmed	Hüseyin	Uzun Boylu, Kara Bıyıklı	√	26	1805
	2	Mehmed	Deli İsmâil	Üğü karındaşı, Şâbb-ı Emred	X	14	1817
	3	Kara Hüseyin	Deli İsmâil (?) ²¹³	Diğer üğü karındaşı, Sagır	X	8	1823
8	1	İsmâil	Sarı Ali	Yetim, Sagır	√	3	1828
9	1	Gündelikçi İmâm oğlu İsmâil	İsmâil	Uzun Boylu, Şâbb-ı Emred	√	18	1813
10	1	Gündelikçi Bektâş oğlu Felek Ali	Bektâş	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	30	1801
11	1	Tahtacı Velî Mustafa	Yekî ²¹⁴ Velî	Uzun Boylu, Sarı Bıyıklı	√	35	1796
	2	Ali	Tahtacı Velî Mustafa	Oğlu, Sagır	X	1	1830
	3	Mustafa	Tahtacı Velî Mustafa	Diğer oğlu, Sagır	X	1	1830
12	1	Tahtacı Gidi ²¹⁵ Ali	Yekî Velî	Orta Boylu, Sarı Bıyıklı	√	40	1791
	2	Velî	Tahtacı Gidi Ali	Oğlu, Şâbb-ı Emred	X	16	1815
	3	Mehmed	Tahtacı Gidi Ali	Diğer oğlu, Sagır	X	10	1821
	4	İsmâil	Tahtacı Gidi Ali	Diğer oğlu, Sagır	X	5	1826

Kaynak: (BOA, NFS.d., 2906, s. 20).

EK 3: 2906 Numaralı Müslim Nüfus Defteri'ne Göre: Sayf ü Şitâda Kazây-ı Mezkûr Kurâsından Karakuyu Karyesi Civârında İskân Eden İfrâz Kalemi Aşîreti'nden Tahtacı Cemâ'ati Perakendesini

Hâne	Sıra	Kişi Adı	Baba Adı	Dış Görünüş ve Ailevi Nitelik	Çadır Sahipliği	Sinn (Yaş)	Tevellüdü (Doğum)
1	1	Hâcı Emîr Beğ	Ali Beğ	Orta Boylu, Kara Sakallı (Mîr Kabile-i Mezkûre)	√	41	1790

²¹³ Adı geçen üvey karındaşın babası için bir bilgi girilmemiştir. Deli İsmâil ya da başka birinin bölmeye yazılabilmesi mümkündür.

²¹⁴ "Yeni" olabilir.

²¹⁵ "Kedi" olabilir.

	2	Ali	Hâcî Emîr Beğ	Oğlu, Sağır	X	2	1829
	3	Türkmân İbrâhim	Mehmed	Hidmetkârı, Orta Boylu-Kır Sakallı	X	34	1797
2	1	Tahtacı Hüseyin	Ali Beğ	Orta Boylu, Kır Sakallı	√	43	1788
	2	Ali	Cuma	Hidmetkârı, Orta Boylu-Kara Bıyıklı	X	31	1800
	3	Mehmed	[Tahtacı] Hüseyin ²¹⁶	Oğlu, Sağır	X	5	1826
3	1	Tahtacı İsmâil	Ali Beğ	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	32	1799
4	1	Tahtacı İsmâil	Halîl	Orta Boylu, Kara Sakalı	√	32	1799
	2	Halîl	Tahtacı İsmâil	Oğlu, Sağır	X	5	1826
5	1	Tahtacı İbrâhim	Bayrâm	Orta Boylu, Ter Bıyıklı	√	25	1806
	2	Tahtacı Satılmış	Bayrâm	Karındaşı, Şâbb-ı Emred	X	16	1815
	3	Mehmed	Bayrâm	Diğer karındaşı, Mürâhik	X	14	1817
	4	Halîl	Bayrâm	Diğer karındaşı, Sağır	X	11	1820
6	1	Tahtacı Ali	Bayrâm	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	27	1804
	2	İsmâil	Tahtacı Ali	Oğlu, Sağır	X	6	1825
7	1	Tahtacı Hasan	Selîm	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	28	1803
8	1	Tahtacı Mehmed	Selîm	Orta Boylu, Ter Bıyıklı	√	25	1806
9	1	Tahtacı Selîm	Velî	Orta Boylu, Ter Bıyıklı	√	25	1806
	2	Ahmed	Velî	Karındaşı, Mürâhik	X	12	1819
	3	Hasan	Velî	Diğer karındaşı, Sağır	X	7	1824
10	1	Tahtacı Mehmed	Emîr	Orta Boylu, Kumral Sakallı	√	36	1795
	2	Cuma	Tahtacı Mehmed	Oğlu, Mürâhik	X	12	1819
11	1	Tahtacı Ali	Emîr	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	32	1799
12	1	Tahtacı Abbâs	Hasan	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	31	1800
	2	İsmâil	Tahtacı Abbâs	Oğlu, Sağır	X	5	1826
13	1	Tahtacı Tobâl Mehmed	Mestân	Alîdir, Uzunca Boylu-Kara Köse Sakallı	√	32	1799
	2	Mehmed	Tahtacı Tobâl Mehmed	Oğlu, Sağır	X	9	1822
	3	Arab Ali	Tahtacı Tobâl Mehmed	Diğer oğlu, Sağır	X	6	1825
	4	Emîr	Tahtacı Tobâl Mehmed	Diğer oğlu, Sağır	X	3	1828
	5	Mestân	Tahtacı Tobâl Mehmed	Diğer oğlu, Sağır	X	1	1830
14	1	Tahtacı Ahmed	Mestân	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	31	1800
15	1	Tahtacı Akdaloğlu Ca'fer	Ali	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	32	1799
16	1	Tahtacı Hızır	Velî	Orta Boylu, Sarı Bıyıklı	√	27	1804
	2	Süleymân	Tahtacı Hızır	Oğlu, Sağır	X	6	1825
	3	Hüseyin	Tahtacı Hızır	Diğer oğlu, Sağır	X	3	1828
	4	Veli	Tahtacı Hızır	Diğer oğlu, Sağır	X	2	1829
	5	Tahtacı Ahmed	Velî	Karındaşı, Sarı Bıyıklı	X	25	1806
	6	Tahtacı Emîr	Velî	Diğer karındaşı, Şâbb-ı Emred	X	16	1815
	7	Mazhar	Hasan	Yanında sâkin yetim, Sağır	X	9	1822
17	1	Tahtacı İbrâhim	Velî	Orta Boylu, Sarı Bıyıklı	√ ²¹⁷	26	1805
18	1	Tahtacı Sâfi	Velî	Orta Boylu, Sarı Bıyıklı	√	21	1810
19	1	Tahtacı	Mehmed	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	32	1799

²¹⁶ Hüseyin isminin önüne bir sıfât gelmeksizin yalnız şekilde yazılmıştır. Normalde baba adları dizgesel noktada yazılmaz, “oğlu, diğer oğlu” biçiminde babaları imleyecek şekilde sâhib-i haymelerin yanı sıra tahrîr edilirdi. Bu örnekte ise, oğlu kişinin üstüne önce babanın hizmetçisi yazıldığı için üçüncü sırada bulunan şahsın kimin veledi olduğu göstermek için “bin Hüseyin” eklenmiştir.

²¹⁷ “Sâhib-i menzil” ibâresi vardır.

		Bulanıkoğlu Ali					
	2	Mehmed	Tahtacı Bulanıkoğlu Ali	Oğlu, Sagır	X	1	1830
20	1	Tahtacı Mehmed	Battâl	Orta Boylu, Kır Sakallı	√	53	1778
	2	Battâl	Tahtacı Mehmed	Oğlu, Mürâhik	X	13	1818
	3	Hüseyin	Tahtacı Mehmed	Diğer oğlu, Sagır	X	9	1822
	4	Mehmed	Tahtacı Mehmed	Diğer oğlu	X	7	1824
21	1	Tahtacı Ahmed	Mehmed	Uzunca Boylu, Kumral Bıyıklı	√	29	1802
	2	Ali	Tahtacı Ahmed	Oğlu, Sagır	X	9	1822
	3	İbrâhim	Hüseyin	Üğü oğlu, Şâbb-ı Emred	X	15	1816
22	1	Tahtacı Sâfi	Durmuş	Orta Boylu, Kara Sakallı	√	36	1795
	2	Hızır	Tahtacı Sâfi	Oğlu, Mürâhik	X	13	1818
	3	Ali	Tahtacı Sâfi	Diğer oğlu, Sagır	X	10	1821
	4	Durmuş	Tahtacı Sâfi	Diğer oğlu, Sagır	X	9	1822
	5	Veli	Tahtacı Sâfi	Diğer oğlu, Sagır	X	7	1824
	6	Mehmed	Tahtacı Sâfi	Diğer oğlu, Sagır	X	5	1826
23	1	Tahtacı İbrâhim	Durmuş	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	32	1799
	2	Veli	Tahtacı İbrâhim	Oğlu, Sagır	X	7	1824
24	1	Tahtacı Hasan	Bayrâm Ali	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	32	1799
	2	Ali	Tahtacı Hasan	Oğlu, Sagır	X	10	1821
	3	Hüseyin	Tahtacı Hasan	Diğer oğlu, Sagır	X	5	1826
25	1	Tahtacı Ali	Veli	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√ ²¹⁸	27	1804
	2	Veli	Tahtacı Ali	Oğlu, Sagır	X	10	1821
	3	İbrâhim	Tahtacı Ali	Diğer oğlu, Sagır	X	4	1827
	4	Hüseyin	Tahtacı Ali	Diğer oğlu, Sagır	X	3	1828
26	1	Tahtacı Ali	Çirakoğlu Mehmed	Orta Boylu, Ter Bıyıklı	√	25	1806
	2	Veli	Çirakoğlu Mehmed	Karındâşı, Mürâhik	X	13	1818
27	1	Tahtacı Göcek Mehmed	Mirzâ	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	25	1806
28	1	Tahtacı Araboğlu Bektâş	Abdullah	Orta Boylu, Kara Sakallı	√	35	1796
	2	Mehmed	Tahtacı Araboğlu Bektâş	Oğlu, Şâbb-ı Emred	X	15 ²¹⁹	1816
	3	Hasan	Tahtacı Araboğlu Bektâş	Diğer oğlu, Sagır	X	10	1821
	4	Ali	Tahtacı Araboğlu Bektâş	Diğer oğlu, Sagır	X	6	1825
29	1	Tahtacı Kara Mûzâ	Halil	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	31	1800
30	1	Tahtacı Câmûs Hasan	Ali	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	45	1786
	2	Mehmed	Tahtacı Câmûs Hasan	Oğlu, Mürâhik	X	12	1819
Kaynak: (BOA, NFS.d., 2906, s. 22-23).							

²¹⁸ İlgili grup için belirtilen 30 haymelik yekûna ulaşmak için defterde bir üstteki Tahtacı Hasan'ın çadırına bağlı gözükten bu kişileri ayrı birer çadır olarak saymak zorundayız. Muhtemelen bir tahrîr hatasıdır ve memûrlar düzeltmeyi unutmuştur.

²¹⁹ Çok siliktir. 15 seçilebilir gibi görüldüğü için bu yaşı tercih ettik.

EK 4: 2906 Numaralı Müslim Nüfus Defteri'ne Göre: Sayf ü Şitâda İzmir Nevâhîsinden Ayâsefid Nâhîyesine Tâbi' Kilizmân Nâm Karyede Hayme-Nişîn Kızıldağ Tahtacı Yörükânı

Hâne	Sıra	Kişi Adı	Baba Adı	Dış Görünüş ve Ailevi Nitelik	Çadır Sahipliği	Sinn (Yaş)	Tevellüdü (Doğum)
1	1	Mustafa	Süleymân	Orta Boylu, Kara Sakallı (Mîr-i Aşîret-i Mezkûr)	√	50	1781
	2	Ali	(Mîr-i Aşîret-i Mezkûr) Mustafa	Oğlu, Orta Boylu-Sarı Bıyıklı	X	29	1802
	3	Ali	Ali	Oğlunun oğlu, Sagîr	X	3	1828
	4	Süleymân	Ali	Diğer oğlunun oğlu, Sagîr	X	1	1830
	5	Ali	Abdullah	Gulâmı Zenci, Mürâhik	X	13	1818
2	1	Tahtacı Hızır	Süleymân	Orta Boylu, Ak Sakallı	√	61	1770
	2	Ali	Tahtacı Hızır	Oğlu, Sagîr	X	9	1822
3	1	Tahtacı Sarı Hasan	Ali	Orta Boylu, Sarı Bıyıklı	√	51	1780
	2	Murâd	Tahtacı Sarı Hasan	Oğlu, Mürâhik	X	13	1818
4	1	İbrâhim	Sarı Hasan	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	36	1795
	2	Veli	İbrâhim	Oğlu, Sagîr	X	4	1827
	3	Mustafa	İbrâhim	Diğer oğlu, Sagîr	X	1	1830
5	1	Tahtacı Murâd	Edhem İbrâhim	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	45	1786
	2	Koca İbrâhim	Tahtacı Murâd	Oğlu, Sagîr	X	3	1828
	3	Mehmed	Tahtacı Murâd	Diğer oğlu, Sagîr	X	1	1830
6	1	Tahtacı Veli	Emîr Ali	Orta Boylu, Sarı Bıyıklı	√	30	1801
	2	Tahtacı Murâd	Emîr Ali	Karındaşı, Orta Boylu-Sarı Bıyıklı	X	27	1804
	3	Ali	Emîr Ali	Diğer karındaşı, Sagîr	X	9	1822
	4	Süleymân	Emîr Ali	Diğer karındaşı, Sagîr	X	6	1825
7	1	Tahtacı Niyât Hasan	Burgulu	Uzun Boylu, Kırca Sakallı	√	55	1776
	2	Mecnûn Burgulu	Abdi	Alildir, Üğü oğlu, Uzun Boylu-Ter Bıyıklı	X	22	1809
	3	Ali	Abdullah	Gulâmı Zenci	X	33	1798
	4	Kara Mehmed	Abdullah	Diğer gulâmı, Mürâhik	X	12	1819
8	1	Tahtacı Süleymân	Mansûr	Uzun Boylu, Kara Bıyıklı	√	42	1789
	2	Ahmed	Tahtacı Süleymân	Oğlu, Sagîr	X	4	1827
9	1	Tahtacı Mustafa	Kara Ahmed	Uzun Boylu, Kara Bıyıklı	√	32	1799
	2	Ali	Kara Ahmed	Karındaşı, Mürâhik	X	12	1819
10	1	Tahtacı Bâlî	Savrân	Uzun Boylu, Kara Bıyıklı	√	22	1809
	2	Ali	Savrân	Karındaşı, Mürâhik	X	13	1818
11	1	Tahtacı Hüseyin	Abbâs	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	33	1798
12	1	Tahtacı Ali	Abbâs	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	25	1806

13	1	Tahtacı Eyyüb	Abbâs	Orta Boylu, Ter Bıyıklı	√	18	1813
	2	Tât Ali	Abbâs	Karındaşı, Şâbb-ı Emred	X	15	1816
	3	Kerbelâ	Abbâs	Diğer karındaşı, Mürâhik	X	13	1818
14	1	Tahtacı Hüseyin	Bodur Ali	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	43	1788
	2	Tahtacı Murâd	Bodur Ali	Karındaşı, Orta Boylu-Ter Bıyıklı	X	16	1815
	3	Tahtacı Mustafa	Mehmed	Uzun Boylu, Tügsüz	X	45	1786
	4	Mehmed	Tahtacı Mustafa	Oğlu, Sagır	X	6	1825
15	1	Tahtacı Hüseyin	Bayrâm Ali	Orta Boylu, Kır Sakallı	√	71	1760
	2	Mustafa	Tahtacı Hüseyin	Oğlu, Şâbb-ı Emred	X	17	1814
	3	Mehmed	Tahtacı Hüseyin	Diğer oğlu, Sagır	X	9	1822
	4	Hasan	Tahtacı Hüseyin	Diğer oğlu, Sagır	X	4	1827
	5	İsmâil	Tahtacı Hüseyin	Diğer oğlu, Sagır	X	4	1827
16	1	Tahtacı İbrâhim	Mehmed	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	38	1793
	2	Ali	Tahtacı İbrâhim	Oğlu, Sagır	X	6	1825
17	1	Tahtacı Ali	Edhem İbrâhim	Orta Boylu, Kırca Sakallı	√	26	1805
	2	Mehmed	Tahtacı Ali	Oğlu, Sagır	X	6	1825
18	1	Tahtacı Koca Mustafa	Seyfi	Orta Boylu, Kara Sakallı	√	43	1788
	2	Seyfi	Tahtacı Koca Mustafa	Oğlu, Mürâhik	X	13	1818
19	1	Tahtacı İbrâhim	Kara Ali	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	37	1794
20	1	Tahtacı Ali	Kara Ali	Orta Boylu, Ter Bıyıklı	√	27	1804
21	1	Tahtacı Bâlî	İbrâhim	Uzun Boylu, Kara Bıyıklı	√	29	1802
	2	Ali	İbrâhim	Karındaşı, Orta Boylu-Ter Bıyıklı	X	23	1808
22	1	Tahtacı Mahmûd	Çobân	Orta Boylu, Kumral Bıyıklı	√	36	1795
	2	Murâd	Tahtacı Mahmûd	Oğlu, Sagır	X	1	1830
	3	Emîrzâ	- ²²⁰	Üğü oğlu, Tobâl-Sagır	X	4	1827
23	1	Tahtacı Hasan	Çobân Ali	Orta Boylu, Sarı Bıyıklı	√	49	1782
24	1	Tahtacı Mehmed	Çobân Ali	Orta Boylu, Ter Bıyıklı	√	18	1813
	2	Tahtacı Veli	Çobân Ali	Karındaşı, Şâbb-ı Emred	X	15	1816
25	1	Ali	Murâd	Yetim, Sagır	√	10	1821
26	1	Tahtacı Kara Veli	Seyfi	Orta Boylu, Sarı Bıyıklı	√	43	1788
	2	Seyfi	Tahtacı Kara Veli	Oğlu, Sagır	X	3	1828
27	1	Tahtacı Ali	Seyfi	Uzun Boylu, Kara Bıyıklı	√	32	1799
28	1	Tahtacı Ahmed	Seyfi	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	29	1802
29	1	Tahtacı Murâd	Emîr Veli	Uzun Boylu, Sarı Sakallı	√	48	1783
	2	Veli	Tahtacı Murâd	Oğlu, Mürâhik	X	14	1817
	3	Bâlî	Sâfi	Üğü oğlu, Sagır	X	9	1822
	4	Osman	- ²²¹	Diğer üğü oğlu, Sagır	X	4	1827
30	1	Tahtacı Hüseyin	Koca Mehmed	Orta Boylu, Kara Sakallı	√	49	1782

²²⁰ Veri girilmemiştir.

²²¹ Veri girilmemiştir.

	2	Ali	Tahtacı Hüseyin	Oğlu, Şâb-ı Emred	X	15	1816
	3	Mehmed	Tahtacı Hüseyin	Diğer oğlu, Mürâhik	X	11	1820
	4	Bekir	Tahtacı Hüseyin	Diğer oğlu, Sagîr	X	7	1824
31	1	Tahtacı Kara Mehmed	Süleymân	Orta Boylu, Kırca Sakallı	√	56	1775
	2	Tahtacı Süleymân	Tahtacı Kara Mehmed	Oğlu, Orta Boylu-Kara Bıyıklı	X	34	1797
	2	Ali	Tahtacı Kara Mehmed	Diğer oğlu, Mürâhik	X	13	1818
	4	Göcek Osman	Tahtacı Kara Mehmed	Diğer oğlu, Sagîr	X	9	1822
32	1	Tahtacı İsmâil	Hüseyin	Uzun Boylu, Kırca Sakallı	√	55	1776
	2	Tahtacı Ali	Tahtacı İsmâil	Oğlu, Kara Bıyıklı	X	28	1803
	3	Hüseyin	Tahtacı İsmâil	Diğer oğlu, Mürâhik	X	12	1819
	4	Abbâs	Tahtacı İsmâil	Diğer oğlu, Sagîr	X	4	1827
	5	İbrâhim	Tahtacı İsmâil	Diğer oğlu, Sagîr	X	1	1830
	6	Mustafa	Hüseyin	Üğü oğlu, Sagîr	X	9	1822
33	1	Tahtacı Mustafa	Seydî	Uzun Boylu, Kara Köse Sakallı	√	51	1780
	2	Seydî	Tahtacı Mustafa	Oğlu, Şâbb-ı Emred	X	15	1816
	3	Emîrzâ	Tahtacı Mustafa	Diğer oğlu, Mürâhik	X	12	1819
	4	Mehmed	Tahtacı Mustafa	Diğer oğlu, Sagîr	X	9	1822
34	1	Tahtacı Kerbelâ	Abbâs	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	39	1792
	2	Mansûr	Abbâs	Karındaşı, Ter Bıyıklı	X	31	1800
	3	Ahmed	Abbâs	Diğer karındaşı, Mürâhik	X	14	1817
35	1	Tahtacı Hasan	Mustafa	Orta Boylu, Sarı Bıyıklı	√	36	1795
36	1	Tahtacı Veli	Hasan	Orta Boylu, Ter Bıyıklı	√	15	1816
	2	İbrâhim	Hasan	Karındaşı, Mürâhik	X	12	1819
	3	Hasan	Hasan	Diğer karındaşı, Sagîr	X	8	1823
	4	Mehmed	Hasan	Diğer karındaşı, Sagîr	X	4	1827
37	1	Tahtacı Ali	Bicâk ²²²	Uzun Boylu, Kara Bıyıklı	√	36	1795
	2	Bicâk	Tahtacı Ali	Oğlu, Sagîr	X	3	1828
38	1	Tahtacı Hüseyin	Hamza	Orta Boylu, Sarı Bıyıklı	√	36	1795
	2	Hamza Koca	Tahtacı Hüseyin	Oğlu, Sagîr	X	1	1830
39	1	Tahtacı Hüseyin	Emîrzâ	Orta Boylu, Sarı Bıyıklı	√	34	1797
40	1	Tahtacı Abdullah	Hamza Koca	Orta Boylu, Kara Sakallı	√	41	1790
	2	Ali	Tahtacı Abdullah	Oğlu, Mürâhik	X	13	1818
	3	Hamza Koca	Tahtacı Abdullah	Diğer oğlu, Sagîr	X	9	1822
	4	Kerbelâ	Tahtacı Abdullah	Diğer oğlu, Sagîr	X	5	1826
41	1	Tahtacı Hâvfî ²²³ Ali	Ali Efendi	Uzun Boylu, Kır Sakallı	√	91	1740
	2	Solak Ali Efendi	Tahtacı Hâvfî Ali	Oğlu, Ter Bıyıklı	X	20	1811
	3	Hüseyin	Solak Ali Efendi	Oğlunun oğlu, Sagîr	X	1	1830
	4	Mercân	Abdullah	Hidmetkârı Zencî	X	18	1813
	5	Sa'îd	Abdullah	Diğer hidmetkârı, Mürâhik	X	12	1819
42	1	Tahtacı İbrâhim	Şebahî Veli	Uzun Boylu, Sarı Sakallı	√	57	1774
	2	Veli	Tahtacı İbrâhim	Oğlu, Şâbb-ı Emre	X	15	1816
	3	Seyfî	Tahtacı İbrâhim	Diğer oğlu, Sagîr	X	8	1823

²²² İmlâsı: (بجاق).

²²³ İmlâsı: . (Görselde fe harfinin üstünde bulunan hariç, görünen diğer iki nokta üstteki yapılara aittir.)

	4	Veli Hâcı	Veli ²²⁴	Karındaşı, Orta Boylu- Kara Bıyıklı	X	30	1801
43	1	Tahtacı Süleymân	Hakîm Ali	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	41	1790
	2	Ali	Tahtacı Süleymân	Oğlu, Mürâhik	X	13	1818
	3	Mehmed Şükrü	Tahtacı Süleymân	Diğer oğlu, Sagîr	X	5	1826
44	1	Tahtacı Mustafa	Hamza Ali	Uzun Boylu, Kara Bıyıklı	√	29	1802
	2	Ali	Tahtacı Mustafa	Oğlu, Sagîr	X	9	1822
45	1	Tahtacı Hamza	Ali	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	38	1793
	2	Ali	Tahtacı Hamza	Oğlu, Sagîr	X	4	1827
46	1	Tahtacı Ali	İsmâil	Orta Boylu, Sarı Sakallı	√	41	1790
	2	İsmâil	Tahtacı Ali	Oğlu, Mürâhik	X	13	1818
	3	Ali	Tahtacı Ali	Diğer oğlu, Sagîr	X	9	1822
47	1	Tahtacı [Eklenmemiş.]	Koca İbrâhim	Uzun Boylu, Kara Bıyıklı	√	39	1792
	2	İbrâhim	Tahtacı [Eklenmemiş.]	Oğlu, Sagîr	X	4	1827
48	1	Tahtacı Bâlî	Veli	Uzun Boylu, Kara Bıyıklı	√	38	1793
49	1	Tahtacı Murâd	Tobâl Mehmed	Orta Boylu, Sarı Bıyıklı	√	41	1790
	2	Mehmed	Tahtacı Murâd	Oğlu, Mürâhik	X	12	1819
	3	Mûsa	Tahtacı Murâd	Diğer oğlu, Sagîr	X	9	1822
	4	Ali	Tahtacı Murâd	Diğer oğlu, Sagîr	X	2	1829
50	1	Tahtacı Hasan	Kürd Ali	Uzun Boylu, Kara Bıyıklı	√	25	1806
51	1	Tahtacı Koca (...?) İbrâhim	Mustafa	Uzun Boylu, Ter Bıyıklı	√	23	1808
52	1	Tahtacı Bodur Hamza	Kerbelâ	Orta Boylu, Kır Sakallı	√	62	1769
	2	Kerbelâ	Tahtacı Bodur Hamza	Oğlu, Uzun Boylu- Kara Bıyıklı	X	31	1800
	3	Fîk? Ali	Tahtacı Bodur Hamza	Diğer oğlu, Ter Bıyıklı	X	19	1812
	4	Hüseyin	Tahtacı Bodur Hamza	Diğer oğlu, Sagîr	X	9	1822
53	1	Tahtacı Boz Ali	İbrâhim	Orta Boylu, Kır Sakallı	√	58	1773
	2	İbrâhim	Tahtacı Boz Ali	Oğlu, Ter Bıyıklı	X	21	1810
	3	İsmâil	Tahtacı Boz Ali	Diğer oğlu, Kara Bıyıklı	X	18 ²²⁵	1813
	4	Ali	Tahtacı Boz Ali	Diğer oğlu, Sagîr	X	1	1830
	5	Mustafa	Murâd	Üğü oğlu, Mürâhik	X	19	1812
54	1	Tahtacı Ali	Hasan	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	29 ²²⁶	1802
	2	Ali	Tahtacı Ali	Oğlu, Sagîr	X	1	1830
	3	Ali	Hasan	Karındaşı, Orta Boylu, Sarı Bıyıklı	X	32	1799
55	1	Tahtacı Hüseyin	Ali	Uzun Boylu, Sarı Bıyıklı	√	40	1791
	2	Ali	Tahtacı Hüseyin	Oğlu, Sagîr	X	8	1823
56	1	Tahtacı Sâhbûr ²²⁷	Kârcı Mustafa	Uzun Boylu, Kara	√	36 ²²⁸	1795

²²⁴ İlk sıranın ata kısmında, ismi önünde “Şebahî” olan kişidir.

²²⁵ Yazım tarzı nedeniyle 38’e yormak da mümkündür ama memurların kronolojik dizgeleme metodunu kullanmalarından mütevellit, bu sayıyı kabul ettik.

²²⁶ Çok siliktir. 29 olduğunu düşünüyoruz.

²²⁷ İmlâsı: .

²²⁸ İmlâsı: . Mürekkep lekesi hasebiyle 76’ya da yorulabilecek bu yaş, sâhib-i haymenin alt kısmında mim (ا) ve kârındaşı da 32 sinn olduğundan, 36 kabul ediyoruz.

				Bıyıklı			
	2	Yûsuf	Kârcı Mustafa	Karındaşı, Orta Boylu-Sarı Bıyıklı	X	32	1799
57	1	Tahtacı Hüseyin	Ayrancı Ali	Uzun Boylu, Kırca Sakallı	√	51	1780
	2	Tahtacı Mustafa	Tahtacı Hüseyin	Oğlu, Ter Bıyıklı	X	26	1805
	3	Ali	Tahtacı Hüseyin	Diğer oğlu, Ter Bıyıklı	X	19	1812
58	1	Tahtacı Mustafa	Mûsa	Uzun Boylu, Kırca Sakallı	√	65	1766
	2	Murâd	Tahtacı Mustafa	Oğlu, Uzun Boylu-Kara Bıyıklı	X	35	1796
	3	Mûsa	Tahtacı Mustafa	Diğer oğlu, Şâbb-ı Emred	X	17	1814
	4	Mustafa	Murâd ²²⁹	Oğlunun oğlu, Sagîr	X	1	1830
59	1	Tahtacı Mehmed	Cem Ali	Orta Boylu, Sarı Bıyıklı	√	32	1799
	2	Murâd	Tahtacı Mehmed	Oğlu, Sagîr	X	2	1829
	3	Ca'fer	Cem Ali	Karındaşı, Orta Boylu-Sarı Bıyıklı	X	37	1794
	4	Ali	Ca'fer	Oğlu, Sagîr	X	4	1827
60	1	Tahtacı Ali	Çobân Ali	Orta Boylu-Sarı Bıyıklı	√	35	1796
	2	Tobâl Çobân Ali	Tahtacı Ali	Oğlu, Sagîr	X	3	1828
	3	Hüseyin	Tahtacı Ali	Diğer oğlu, Sagîr	X	1	1830
61	1	Tahtacı Süleymân	Bicâk	Uzun Boylu, Sarı Bıyıklı	√	35	1796
	2	Bicâk	Tahtacı Süleymân	Oğlu, Sagîr	X	5	1826
62	1	Tahtacı Mehmed	Süleymân	Orta Boylu, Kara Sakallı	√	48	1783
	2	Süleymân	Tahtacı Mehmed	Oğlu, Mürâhik	X	12	1819
63	1	Tahtacı Mustafa	Arab Ali	Uzun Boylu, Kara Bıyıklı	√	40	1791
	2	Hamza	Tahtacı Mustafa	Oğlu, Mürâhik	X	12	1819
	3	Osmân	Tahtacı Mustafa	Diğer oğlu, Sagîr	X	3	1828
	4	Bicâk	Tahtacı Mustafa	Diğer oğlu, Sagîr	X	1	1830
64	1	Tahtacı Hüseyin	Yeşil	Uzun Boylu-Sarı Bıyıklı	√	35	1796
	2	Yeşil	Tahtacı Hüseyin	Oğlu oğlu, ²³⁰ Sagîr	X	1	1830
65	1	Tahtacı Hasan	Yeşil	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	30	1801
	2	Ali	Tahtacı Hasan	Oğlu, Sagîr	X	2	1829
66	1	Mansûr	Yeşil	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	35	1796
	2	Tahtacı Fetâç ²³¹	Yeşil ²³²	Karındaşı, Ter Bıyıklı	X	22	1809
67	1	Tahtacı Ali	Mûsa	Orta Boylu, Kırca Sakallı	√	60	1771
	2	Tahtacı Süleymân	Tahtacı Ali	Oğlu, Kara Bıyıklı	X	32	1799
	3	Tahtacı Ali	Tahtacı Ali	Diğer oğlu, Orta Boylu-Sarı Bıyıklı	X	22	1809
68	1	Tahtacı Koca Ahmed	Mustafa	Uzun Boylu, Kır Sakallı	√	60	1771

²²⁹ “Oğlunun oğlu” ifadelerinde, hangi çocuğun kimin oğlu olduğu karıştırılmasın diye genellikle ayrıca baba adı da doğrudan belirtilir. Fakat Mustafa için böyle bir bilgiden yoksunuz. Daha büyük olan Murâd’ı babası seçtik. Fakat Tahtacıların 16/17’li yaşlarda evlenip çocuk yaptıklarını da biliyoruz.

²³⁰ Kanımızca mükerrerdır. “Oğlunun oğlu” ibâresine tekâbül ettiğini ve bu çocuğun, Tahtacı Hüseyin’in bir (ölu, o an başka bir yerde yahut kanun kaçacağı vb.) oğlundan kendisine emanet torunu olduğunu düşünebilir miyiz? Biz ilk seçenekten yanayız.

²³¹ İmlâsı: (فتاح).

²³² Bu alt alta inen Yeşil’in, tek bir ata olduğu kanısındayız. O yüzden bir kişi olarak aldık.

	2	Tahtacı Mustafa	Tahtacı Koca Ahmed	Oğlu, Orta Boylu-Kara Bıyıklı	X	32	1799
	3	Ali	Tahtacı Mustafa	Oğlunun oğlu, Sagır	X	6	1825
	4	İbrâhim	[Tahtacı] Mustafa	Diğer oğlu, Sagır	X	3	1828
69	1	Tahtacı Bulanık	Ali	Uzun Boylu, Kara Bıyıklı	√	50	1781
	2	Ali	Tahtacı Bulanık	Oğlu, Sagır	X	6	1825
70	1	Tahtacı Halil	Mustafa	Uzun Boylu, Kara Bıyıklı	√	38	1793
	2	Ganî	Tahtacı Halil	Oğlu, Sagır	X	6	1825
	3	Hızır	Tahtacı Halil	Diğer oğlu, Sagır	X	1	1830
71	1	Tahtacı İbrâhim	Emîrzâ	Orta Boylu, Kara Sakallı	√	50	1781
	2	Tahtacı Hüseyin	Emîrzâ	Karındaşı, Kara Sakallı	X	47	1784
	3	Emîrzâ	[Tahtacı] Hüseyin	Oğlu, Sagır	X	6	1825
	4	Ali	[Tahtacı] Hüseyin ²³³	Diğer oğlu, Sagır	X	3	1828
72	1	Tahtacı Erik Ali	Velî	Uzun Boylu, Kara Sakallı	√	45	1786
	2	Velî	Tahtacı Erik Ali	Oğlu, Sagır	X	5	1826
73	1	Tahtacı Süleymân	Velî	Uzun Boylu, Kara Bıyıklı	√	25	1806
	2	Emîrzâde	Velî	Karındaşı, Orta Boylu-Ter Bıyıklı	X	20	1811
	3	Ali	Velî	Diğer karındaşı, Şâbb-ı Emred	X	15	1816
74	1	Tahtacı Emîrzâ	Murâd	Orta Boylu, Kara Sakallı	√	45	1786
	2	Mehmed	Tahtacı Emîrzâ	Oğlu, Sagır	X	10	1821
	3	Halil	Tahtacı Emîrzâ	Diğer oğlu, Sagır	X	4	1827
75	1	Tahtacı Hamza	Ali	Uzun Boylu, Sarı Bıyıklı	√	45	1786
	2	Ali	Tahtacı Hamza	Oğlu, Mürâhik	X	12	1819
76	1	Tahtacı Ali	Velî Ahmed	Orta Boylu, Ter Bıyıklı	√	20	1811
	2	Mustafa	Velî Ahmed	Karındaşı, Şâbb-ı Emred	X	16	1815
	3	Velî	Velî Ahmed	Diğer karındaşı, Mürâhik	X	12	1819
	4	İbrâhim	Velî Ahmed	Diğer karındaşı, Sagır	X	8	1823
	5	Tobâl Mehmed	Velî Ahmed	Diğer karındaşı, Sagır	X	5	1826
77	1	Tahtacı Yûsuf	Kara Mustafa	Uzun Boylu, Kara Sakallı	√	55	1776
	2	Tahtacı Ali	Tahtacı Yûsuf	Oğlu, Orta Boylu-Ter Bıyıklı	X	25	1806
	3	Mustafa	Tahtacı Yûsuf	Diğer oğlu, Şâbb-ı Emred	X	15	1816
	4	Hüseyin	Tahtacı Yûsuf	Diğer oğlu, Sagır	X	9	1822
78	1	Tahtacı Ali	Solak Velî	Uzun Boylu, Kara Bıyıklı	√	14	1827
	2	Tahtacı Hızır	Solak Velî	Karındaşı, Şâbb-ı Emred	X	17	1814
	3	Murâd	Solak Velî	Diğer karındaşı, Mürâhik	X	12	1819
79	1	Tahtacı Mustafa	Mollâ İbrâhim	Uzun Boylu, Kara Bıyıklı	√	33	1798
	2	Mehmed	Mollâ İbrâhim	Karındaşı, Mürâhik	X	12	1819
80	1	Tahtacı Velî	Gödemek	Orta Boylu, Kirca	√	57	1774

²³³ Ali'nin önünde "bin Hüseyin" yazmıyor fakat eğer diğer karındaşın çocuğu olsaydı, onun altına tahrîr olunmasını beklerdik.

				Sakallı			
	2	Ali	Tahtacı Velî	Oğlu, Şâbb-ı Emred	X	18	1813
	3	Gödemek	Tahtacı Velî	Diğer oğlu, Mürâhik	X	14	1817
	4	Nasûh	Tahtacı Velî	Diğer oğlu, Sagîr	X	1	1830
81	1	Tahtacı Hüseyin	Ali	Uzun Boylu, Ter Bıyıklı	√	17	1814
	2	Ali	Ali	Karındaşı, Mürâhik	X	13	1818
	3	Hamza	Ali	Diğer karındaşı, Sagîr	X	7	1824
82	1	Tahtacı Kôr Velî	Kel Ali	Orta Boylu, Ak Sakallı	√	79	1752
	2	Aşîr	Tahtacı Kôr Velî	Oğlu, Orta Boylu-Kara Bıyıklı	X	44	1787
	3	Ali	Tahtacı Kôr Velî	Diğer oğlu, Orta Boylu-Kara Bıyıklı	X	32	1799
	4	Tahtacı Hüseyin	Tahtacı Kôr Velî	Diğer oğlu, Şâbb-ı Emred	X	19	1812
	5	Velî	Aşîr	Oğlunun oğlu, Sagîr	X	9	1822
	6	Ali	Aşîr ²³⁴	Diğer oğlu	X	5	1826
83	1	Tahtacı Hüseyin	Murâd	Uzun Boylu, Kır Sakallı	√	50	1781
	2	Mansûr	Tahtacı Hüseyin	Oğlu, Mürâhik	X	12	1819
	3	Murâd	Tahtacı Hüseyin	Diğer oğlu, Sagîr	X	9	1822
84	1	Tahtacı Velî	Ali	Orta Boylu, Sarı Sakallı	√	51	1780
	2	Ali	Tahtacı Velî	Oğlu, Şâbb-ı Emred	X	16	1815
85	1	Tahtacı Ali	Bodur Ali	Uzun Boylu, Kara Bıyıklı	√	37	1794
	2	Mustafa	[Fahrî baba] ²³⁵ Tahtacı Ali	Üğü oğlu, Sagîr	X	9	1822
	3	Ali	[Fahrî baba] Tahtacı Ali	Diğer üğü oğlu, Sagîr	X	6	1825
86	1	Tahtacı Bâlî	Süleymân	Uzun Boylu, Sarı Bıyıklı	√	37	1794
	2	Süleymân	Tahtacı Bâlî	Diğer oğlu, Sagîr	X	2	1829
87	1	Tahtacı Bektâş	Hamza Ali	Orta Boylu, Kır Sakallı	√	72	1759
	2	Tahtacı Ali	Tahtacı Bektâş	Oğlu, Kara Bıyıklı	X	33	1798
	3	Tahtacı Mustafa	Tahtacı Bektâş	Diğer oğlu, Ter Bıyıklı	X	22	1809
	4	Hasan	[Tahtacı] Ali ²³⁶	Oğlunun oğlu, Sagîr	X	3	1828
88	1	Tahtacı Sâfî	Velî	Uzun Boylu, Kırca Sakallı	√	53	1778
	2	Tahtacı Velî	Tahtacı Sâfî	Oğlu, Ter Bıyıklı	X	22	1809
89	1	Tahtacı Süleymân	Receb	Orta Boylu, Sarı Sakallı	√	54	1777
	2	Tahtacı Ali	Tahtacı Süleymân	Oğlu, Orta Boylu-Ter Bıyıklı	X	22	1809
	3	Mustafa	Tahtacı Süleymân	Diğer oğlu, Mürâhik	X	13	1818
90	1	Tahtacı Çolak İbrâhim	Ali	Orta Boylu, Kır Sakallı	√	61	1770
	2	Tahtacı Ali	Tahtacı Çolak İbrâhim	Oğlu, Uzun Boylu-Ter Bıyıklı	X	22	1809
	3	Mustafa	Tahtacı Çolak İbrâhim	Diğer oğlu, Şâbb-ı Emred	X	18	1813
	4	Mehmed	Tahtacı Çolak İbrâhim	Diğer oğlu, Mürâhik	X	13	1818
91	1	Tahtacı Hüseyin	Kôr Hasan	Orta Boylu, Kır Bıyıklı	√	40	1791
	2	Ali	Tahtacı Hüseyin	Oğlu, Mürâhik	X	11	1820

²³⁴ “bin Aşîr” yazmıyor fakat mantıken bu oğlan da Aşîr’in veledi olmalıdır. 79 yaşındaki Tahtacı Kôr Velî’nin 5 yaşında bir oğlu olduğunu düşünmek ayrıca mümkündür.

²³⁵ Asıl baba adına dair bir veri yoktur.

²³⁶ Babasının Ali olduğu, husûsen yazılıdır.

92	1	Tahtacı Koca ²³⁷ Mehmed	İbrâhim	Uzun Boylu, Kara Bıyıklı	√	40	1791
	2	İbrâhim	Tahtacı Koca Mehmed	Oğlu, Sağır	X	1	1830
93	1	Tahtacı Fettâh	Ahmed	Uzun Boylu, Kara Bıyıklı	√	32	1799
	2	Ali	Ahmed	Karındaşı, Ter Bıyıklı	X	24	1807
	3	İbrâhim	Ahmed	Diğer karındaşı, Şâbb-ı Emred	X	15	1816
	4	Tahtacı Sâfi	Ahmed	Diğer karındaşı, Orta Boylu-Kara Bıyıklı	X	31	1800
	5	Ali	[Tahtacı] Sâfi ²³⁸	Oğlu, Sağır	X	3	1828
94	1	Tahtacı Gödemek	Ali	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	34	1797
	2	İbrâhim	Tahtacı Gödemek	Oğlu, Sağır	X	1	1830
95	1	Tahtacı Mustafa	Fettâh	Uzun Boylu, Kırca Sakallı	√	49	1792
	2	Fettâh	Tahtacı Mustafa	Oğlu, Sağır	X	10	1821
96	1	Tahtacı Halil	İbrâhim	Orta Boylu, Kırca Sakallı	√	60	1771
	2	Tahtacı Ali	Tahtacı Halil	Oğlu, Orta Boylu-Kara Bıyıklı	X	26	1805
	3	Tahtacı Mehmed	Tahtacı Halil	Diğer oğlu, Şâbb-ı Emred	X	19	1812
	4	Ali	Tahtacı Halil	Diğer oğlu, Mürâhik	X	14	1817
97	1	Tahtacı Ca'fer	Hüseyin	Uzun Boylu, Sarı Bıyıklı	√	41	1790
	2	Ali	Tahtacı Ca'fer	Oğlu, Sağır	X	10	1821
	3	Hüseyin	Tahtacı Ca'fer	Diğer oğlu, Sağır	X	7	1824
98	1	Tahtacı Ca'fer	İbrâhim	Orta Boylu, Sarı Bıyıklı	√	41	1790
	2	İbrâhim	Tahtacı Ca'fer	Oğlu, Sağır	X	8	1823
	3	İsmâil	Tahtacı Ca'fer	Diğer oğlu, Sağır	X	5	1826
99	1	Tahta[cı] Ali	Hüseyin ²³⁹	Orta Boylu, Sarı Bıyıklı	√	34	1797
	2	Hasan	Tahta[cı] Ali	Oğlu, Sağır	X	8	1823
100	1	Tahtacı Ali Beşe	Mehmed	Orta Boylu, Ter Bıyıklı	√	16	1815
101	1	Tahtacı Mehmed	Hüseyin	Şâbb-ı Emred	√	14	1817
102	1	Tahtacı Hasan	Hızır	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	33	1798
103	1	Tahtacı İbrâhim	Hamza	Orta Boylu, Kırca Sakallı	√	55	1776
	2	Tahtacı Mehmed	Tahtacı İbrâhim	Oğlu, Ter Bıyıklı	X	20	1811
	3	Tahtacı Nasûh	Tahtacı İbrâhim	Diğer oğlu, Orta Boylu-Sarı Bıyıklı	X	28	1803
	4	Hamza	[Tahtacı] Nasûh	Oğlu, Sağır	X	2	1829
104	1	Tahtacı Koca Hüseyin	Hakîm Ali	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	25	1806
105	1	Alil (...?) Ali ²⁴⁰	Hamza	Bîkâr, Orta Boylu-Ak Sakallı	-	60	1771

Kaynak: (BOA, NFS.d., 2906, s. 24-28).

²³⁷ İmlâsı: كچى. “Koca” sıfâtı kastedilmiş olabilir. Fakat “koca” kelimesinin “قوجه” diye imlâ edildiği biliyoruz.

²³⁸ Babasının Safi olduğu, husûsen yazılıdır.

²³⁹ Ardı sıra gelen Hüseyin ve İbrâhim adındaki atalar, her defasında araya diğer başka isimler girdiği için farklı kişilere işaret edecek şekilde alıyoruz.

²⁴⁰ Tahrîr memûrları, bu kişi için *sâhib-i hayme* ifâdesini kullanmadıkları gibi, 104'lük haymelik dilime de almamışlardır. Fakat aşîret yekûnunda 285. üye olarak bu kişi de vardır.

EK 5: 2906 Numaralı Müslim Nüfus Defteri'ne Göre: Sayf ü Şitâda Nahîye-i Mezkûrede İskân Eden Gavgâcioğlu Aşîreti'nden Şihâblı Kabilesi'nden Tahtacı Tâifesi

Hâne	Sıra	Kişi Adı	Baba Adı	Dış Görünüş ve Ailevi Nitelik	Çadır Sahipliği	Sinn (Yaş)	Tevellüdü (Doğum)
1	1	Gavgâcioğlu Hüseyin Beğ	Mustafa	Orta Boylu, Kır Sakallı	√	55	1776
	2	Ali	Gavgâcioğlu Hüseyin Beğ	Oğlu, Mürâhik	X	14	1817
2	1	Yûsuf	Ali	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	20	1811
	2	Ali	²⁴¹	Karındaşı oğlu, Mürâhik	X	12	1819
	3	Derviş	²⁴²	Diğer karındaşı oğlu, Sagîr	X	8	1823
3	1	İbrâhim	Mehmed	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	25	1806
	2	Cuma	İbrâhim	Oğlu, Sagîr	X	4	1827
	3	Ahmed	Mehmed	Karındaşı, Kara Bıyıklı	X	20	1811
	4	Hüseyin	Satılmış	Hidmetkârı, Mürâhik	X	12	1819
4	1	Halîl	Ali	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	30	1801
	2	İlyâs	Halîl	Oğlu, Ter Bıyıklı	X	4	1827
5	1	Ali	Emîr Hasan	Orta Boylu, Kara Sakallı	√	45	1786
	2	Mudehâr (Mudahhâr)	Ali	Oğlu, Orta Boylu-Kara Bıyıklı	X	20	1811
	3	Hasan	Ali	Diğer oğlu, Mürâhik	X	12	1819
	4	Süleymân	Ali	Diğer oğlu, Sagîr	X	7	1824
6	1	Ahmed	Zülfikâr	Orta Boylu, Sarı Sakallı	√	35	1796
	2	Murtaza Ali	Ahmed	Oğlu, Sagîr	X	8	1823
	3	Velî	Ahmed	Diğer oğlu, Sagîr	X	5	1826
7	1	Ali	İbrâhim	Orta Boylu, Ter Bıyıklı	√	22	1809
	2	İbrâhim	İbrâhim	Karındaşı, Mürâhik	X	12	1819
8	1	İbrâhim	Zülfikâr	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	25	1806
	2	Ali	İbrâhim	Oğlu, Sagîr	X	5	1826
9	1	Anbarcı Mustafa	Mehmed	Uzunca Boylu, Kara Sakallı	√	32	1799
	2	Ali	Anbarcı Mustafa	Oğlu, Sagîr	X	10	1821
	3	Mehmed	Anbarcı Mustafa	Diğer oğlu, Sagîr	X	7	1824
	4	İlyâs	Anbarcı Mustafa	Diğer oğlu, Sagîr	X	5	1826
	5	Ahmed	Anbarcı Mustafa	Diğer oğlu, Sagîr	X	1	1830
10	1	Anbarcı Veli	Mehmed	Uzun Boylu, Kara Bıyıklı	√	35	1796
	2	Mehmed	Anbarcı Veli	Oğlu, Şâbb-ı Emred	X	15	1816
	3	Satılmış	Anbarcı Veli	Diğer oğlu, Sagîr	X	10	1821
	4	Velî	Anbarcı Veli	Diğer oğlu, Sagîr	X	5	1826
	5	Ali	Anbarcı Veli	Diğer oğlu, Sagîr	X	1	1830
11	1	Bayrâm Ali	Hasan	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	35	1796
	2	Hüseyin	Bayrâm Ali	Oğlu, Mürâhik	X	12	1819
	3	Hasan	Bayrâm Ali	Diğer oğlu, Sagîr	X	10	1821
	4	İbrâhim	Bayrâm Ali	Diğer oğlu, Sagîr	X	8	1823
	5	İsmâil	Hasan	Karındaşı, Orta Boylu- Ter Bıyıklı	X	25	1806
12	1	Selîm	Hasan	Orta Boylu, Sarı Bıyıklı	√	25	1806
	2	Ali	Cuma	Hidmetkârı, Orta Boylu,	X	20	1811

²⁴¹ Veri girilmemiştir.

²⁴² Veri yoktur.

				Sarı Bıyıklı			
13	1	Mehmed	Velî	Orta Boylu, Sarı Bıyıklı	√	30	1801
	2	İbrâhim	Mehmed	Oğlu, Sagır	X	8	1823
	3	Satılmış	Mehmed	Diğer oğlu, Sagır	X	4	1827
14	1	Hüseyin	Ahmed	Uzun Boylu, Kara Bıyıklı	√	45	1786
	2	Derviş	Hüseyin	Oğlu, Sagır	X	4	1827
	3	Ali	Hüseyin	Diğer oğlu, Sagır	X	2	1829
15	1	Ali	Yûsuf	Uzun Boylu, Sarı Bıyıklı	√	35	1796
	2	Yûsuf	Ali	Oğlu, Ter Bıyıklı	X	26	1805
	3	Aşır	Ali	Diğer oğlu	X	8	1823
	4	Mehmed	Ali	Diğer oğlu, Sagır	X	5	1826
16	1	Tahtacı Kethüdâ Celil	Hüseyin	Uzun Boylu, Kırca Sakallı	√	45	1786
	2	Mehmed	Tahtacı Kethüdâ Celil	Oğlu, Mürâhik	X	12	1819
	3	Hüseyin	Tahtacı Kethüdâ Celil	Diğer oğlu, Sagır	X	8	1823
17	1	Tahtacı Velî	Hüseyin	Orta Boylu, Kırca Sakallı	√	50	1781
	2	Hüseyin	Tahtacı Velî	Oğlu, Mürâhik	X	12	1819
	3	İbrâhim	Tahtacı Velî	Diğer oğlu, Sagır	X	8	1823
	4	Halil	Tahtacı Velî	Diğer oğlu, Sagır	X	4	1827
	5	Velî	Tahtacı Velî	Diğer oğlu, Sagır	X	6	1825
18	1	Tahtacı Mût	Ali	Kısa Boylu, Ter Bıyıklı	√	22	1809
19	1	Tahtacı Satılmış	Velî	Uzun Boylu, Kara Bıyıklı	√	20	1811
20	1	Tahtacı Satılmış	İbrâhim	Orta Boylu, Sarı Bıyıklı	√	22	1809
	2	Tahtacı İbrâhim	İbrâhim	Karındaşı, Şâbb-ı Emred	X	18	1813
	3	Tür Ali	İbrâhim	Diğer karındaşı, Mürâhik	X	14	1817
21	1	Hüseyin	Kocabıyık Hasan	Yetim, Sagır	√	1	1830
22	1	Tahtacı Mustafa	Cumacık	Şâbb-ı Emred	√	18	1813
	2	Mehmed	Cumacık	Karındaşı, Mürâhik	X	14	1817
23	1	Tahtacı Mustafa	Battâl	Orta Boylu, Ak Sakallı	√	60	1771
	2	Tahtacı Battâl	Tahtacı Mustafa	Oğlu, Şâbb-ı Emred	X	15	1816
	3	Emir Mehmed	Tahtacı Mustafa	Diğer oğlu, Mürâhik	X	11	1820
	4	Mehmed	Tahtacı Mustafa	Diğer oğlu, Sagır	X	8	1823
24	1	Gök Ali	Fettâh	Uzun Boylu, Sarı Sakallı	√	45	1786
	2	Ahmed	Gök Ali	Oğlu, Ter Bıyıklı	X	20	1811
	3	Yarımcı	Gök Ali	Diğer oğlu, Mürâhik	X	12	1819
	4	Cuma	Gök Ali	Diğer oğlu, Sagır	X	6	1825
25	1	Süleymân	Fettâh	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	50	1781
	2	Mahmûd	Süleymân	Oğlu, Sagır	X	3	1828
26	1	Ahmed	Denizoğlu Ahmed	Orta Boylu, Ak Sakallı	√	55	1776
	2	Ali	Ahmed	Oğlu, Ter Bıyıklı	X	25	1806
	3	İbrâhim	Ahmed	Diğer oğlu, Mürâhik	X	10	1821
27	1	Denizoğlu Mustafa	Ahmed	Orta Boylu, Ak Sakallı	√	70	1761
	2	Hüseyin	Denizoğlu Mustafa	Oğlu, Ter Bıyıklı	X	20	1811
	3	Hasan	Denizoğlu Mustafa	Diğer oğlu, Şâbb-ı Emred	X	15	1826
	4	İbrâhim	²⁴³	Üğu oğlu, Mürâhik	X	12	1819
28	1	Denizoğlu İbrâhim	Mustafa	Orta Boylu, Sarı Bıyıklı	√	30	1801

²⁴³ Veri yoktur.

29	1	Denizoğlu Ali	Mustafa	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	20 ²⁴⁴	1811
30	1	Denizoğlu İsmâil	Ali	Orta Boylu, Koca Bıyıklı	√	35	1796
	2	Ali	Denizoğlu İsmâil	Oğlu, Sagır	X	8	1823
	3	İbrâhim	Denizoğlu İsmâil	Diğer oğlu, Sagır	X	4	1827
31	1	Denizoğlu Mûsa	Ahmed	Orta Boylu, Ak Sakallı	√	65	1766
	2	Ali	Denizoğlu Mûsa	Oğlu, Ter Bıyıklı	X	20	1811
	3	Mehmed	Denizoğlu Mûsa	Diğer oğlu, Şâbb-ı Emred	X	15	1816
	4	İbrâhim	Denizoğlu Mûsa	Diğer oğlu, Mürâhik	X	13	1818
	5	Ahmed	Denizoğlu Mûsa	Diğer oğlu, Sagır	X	10	1821
	6	Mûsa	Denizoğlu Mûsa	Diğer oğlu, Sagır	X	7	1824
32	1	Mehmed	Şabân	Orta Boylu, Kumral Bıyıklı	√	30	1801
	2	İbrâhim	Mehmed	Oğlu, Sagır	X	7	1824
	3	Bektâş	Şabân	Karındaşı, Şâbb-ı Emred	X	15	1816
33	1	Ali	Şabân	Uzun Boylu, Sarı Bıyıklı	√	25	1806
	2	Satılmış	_245	Hidmetkârı, Şâbb-ı Emred	X	15	1816
34	1	Bektâş	Ali	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	25	1806
35	1	Mûsa	Velid	Orta Boylu, Ak Sakallı	√	75	1756
	2	İbrâhim	Mûsa	Oğlu, Kara Bıyıklı	X	30	1801
	3	Hasan	Mûsa	Diğer oğlu, Kara Bıyıklı	X	25 ²⁴⁶	1806
	4	Ali	Hasan	Hasan'ın oğlu, Sagır	X	8	1823
	5	Bektâş	Hasan	Diğer oğlu, Sagır	X	2	1829
	6	Hamza	Hasan ²⁴⁷	Diğer oğlu, Sagır	X	5	1826
36	1	Cuma	Dervîş	Orta Boylu, Sarı Bıyıklı	√	30	1801
37	1	Ali	Dervîş	Orta Boylu, Ter Bıyıklı	√	16	1815
38	1	Satılmış	Ali	Uzun Boylu, Kara Bıyıklı	√	28	1803
	2	Ali	Ali	Karındaşı, Ter Bıyıklı	X	20	1811
39	1	Arab Ali	Mehmed	Orta Boylu, Sarı Bıyıklı	√	45	1786
	2	Hüseyin	Arab Ali	Oğlu, Mürâhik	X	12	1819
40	1	Koyuncuoğlu Ahmed	Ahmed	Orta Boylu, Sarı Sakallı	√	40	1791
	2	Ali	Koyuncuoğlu Ahmed	Oğlu, Şâbb-ı Emred	X	18	1813
	3	Ahmed	Koyuncuoğlu Ahmed	Diğer oğlu, Mürâhik	X	12	1819
	4	Mehmed	Koyuncuoğlu Ahmed	Diğer oğlu, Sagır	X	8	1823
41	1	Ahmed	Hüseyin	Uzun Boylu, Sarı Bıyıklı	√	25	1806
42	1	Âbidîn	Bayrâm	Orta Boylu, Sarı Sakallı	√	45	1786
	2	Ahmed	Âbidîn	Oğlu, Sagır	X	6	1825
43	1	Mehmed	Bayrâm	Orta Boylu, Sarı Bıyıklı	√	40	1791
	2	Bayrâm	Mehmed	Oğlu, Sagır	X	10	1821
	3	Hasan	Mehmed	Diğer oğlu, Sagır	X	8	1823
44	1	Ali	Bayrâm	Orta Boylu, Sarı Bıyıklı	√	30	1801
45	1	Aşır	Bayrâm	Uzun Boylu, Sarı Bıyıklı	√	25	1806
	2	Bayrâm	Aşır	Oğlu, Sagır	X	5	1826
	3	Hüseyin	Aşır	Diğer oğlu, Sagır	X	3	1828
46	1	Ali	Velî	Uzun Boylu, Ter Bıyıklı	√	20	1811
	2	Cuma	Velî	Karındaşı, Mürâhik	X	12	1819
47	1	Bulgar Ali	Keneşoğlu Hasan	Uzun Boylu, Kara	√	50	1781

²⁴⁴ Siliktir. 20 yazdığını tahmîn ediyoruz.

²⁴⁵ Veri tahrîri yoktur.

²⁴⁶ Silik. En yakın benzeyiş, 25'tir.

²⁴⁷ Son iki çocuğa baba olarak Hasan'ı biz atadık. "Hasan'ın oğlu" diye bir ibâre yoktur. Fakat defterin tahrîr mantığı uyarınca bu çocuklar, önlerine yazıldıklarını son babanın evlâdı olmalıdır.

				Sakallı			
	2	Hasan	Bulgar Ali	Oğlu, Şâbb-ı Emred	X	16	1815
	3	Mehmed	Bulgar Ali	Diğer oğlu, Sagır	X	12	1819
	4	İsmâil	Bulgar Ali	Diğer oğlu, Sagır	X	8	1823
48	1	Keneşoğlu Nebî	Hasan	Orta Boylu, Kır Sakallı	√	50	1781
	2	Hasan	Keneşoğlu Nebî	Alil, Oğlu, Şâbb-ı Emred	X	15	1816
49	1	Mûsa	Kafâlı Hüseyin	Uzun Boylu, Sarı Bıyıklı	√	30	1801
	2	Hüseyin	Mûsa	Oğlu, Şâbb-ı Emred	X	15	1816
	3	Mehmed	Mûsa	Diğer oğlu, Sagır	X	6	1825
50	1	Süleymân	Emîr	Uzun Boylu, Kara Bıyıklı	√	22	1809
	2	Battâl	Emîr	Karındaşı, Uzun Boylu	X	15	1816

Kaynak: (BOA, NFS.d., 2906, s. 29-31).

EK 6: 2906 Numaralı Müslim Nüfus Defteri'ne Göre: Sayf ü Şitâda Nâhiye-i Mezkûr Civârında İskân Eden Tahtacı Cemâ'ati Perakendesini

Hâne	Sıra	Kişi Adı	Baba Adı	Dış Görünüş ve Ailevi Nitelik	Çadır Sahipliği	Sinn (Yaş)	Tevellüdü (Doğum)
1	1	Tahtacı Hasan Kethüdâ	Hüseyin	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	35	1796
	2	İbrâhim	Tahtacı Hasan Kethüdâ	Oğlu, Sagır	X	7	1824
2	1	Tahtacı Arzûmân	Deli Oğlan	Uzunca Boylu, Kır Sakallı	√	60	1771
	2	Koca Mehmed	Tahtacı Arzûmân	Oğlu, Ter Bıyıklı	X	18	1813
	3	Deli ²⁴⁸ Hüseyin	Abdullah	Hidmetkârı, Kara Bıyıklı	X	20	1811
3	1	Ali Efendi	Mehmed	Kabile-i Mezkûr İmâmı, Orta Boylu, Kara Sakallı	√	32	1799
	2	Bâlî	Kabile-i Mezkûr İmâmı Ali Efendi	Oğlu, Sagır	X	6	1825
4	1	Tahtacı Kürdoğlu Velî	Mustafa	Orta Boylu, Kumral Bıyıklı	√	27	1804
5	1	Tahtacı Kürdoğlu Mûsa	Mustafa	Orta Boylu, Ter Bıyıklı	√	22	1809
	2	Mehmed	Mustafa	Karındaşı, Şâbb-ı Emred	X	15	1816
	3	İbrâhim	Mustafa	Diğer karındaşı, Sagır	X	8	1823
	4	Ali	Mustafa	Diğer karındaşı, Sagır	X	1	1830
6	1	Tahtacı Ayrancıoğlu İbrâhim	Ayrancı	Şehlâ, Orta Boylu-Kara Bıyıklı	√	25	1806
	2	Hasan	Tahtacı Ayrancıoğlu İbrâhim	Oğlu, Sagır	X	6	1825
7	1	Tahtacı Hızır	Bodur Ali	Uzunca Boylu, Kumral Bıyıklı	√	35	1796
	2	Seyfi	Tahtacı Hızır	Oğlu, Sagır	X	12	1819

²⁴⁸ Muhtemelen "Velî" olabilir.

	3	Emîrzâ	Tahtacı Hızır	Diğer oğlu, Sagîr	X	2	1829
8	1	Tahtacı Velî Mustafa	Koca Ali	Uzunca Boylu, Ter Bıyıklı	√	18	1813
	2	Mehmed	Koca Ali	Karındaşı, Mürâhik	X	12	1819
	3	Osman	Koca Ali	Diğer karındaşı, Sagîr	X	6	1825
9	1	Tahtacı Giridlioğlu Bâfi	Seyfi	Orta Boylu, Ter Bıyıklı	√	17	1814
	2	Tahtacı Seyfi	Bâfi	Bâbâsı, Kırca Sakallı	X	50	1781
	3	Mahmûd	Seyfi	Diğer oğlu, Mürâhik	X	12	1819
	4	Velî	Seyfi	Diğer oğlu, Mürâhik	X	12	1819
	5	Murtaza	Seyfi	Diğer oğlu, Sagîr	X	6	1825
10	1	Tahtacı Mustafa	İbrâhim	Orta Boylu, Az Sarı Bıyıklı	√	18	1813
11	1	Tahtacı İbrâhim	Koca Ali	Uzunca Boylu, Kumral Bıyıklı	√	25	1806
	2	Ali	Tahtacı İbrâhim	Oğlu, Sagîr	X	3	1828
12	1	Tahtacı (...?) oğlu Mestân	Mehmed	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	22	1809
	2	Mehmed	Tahtacı (...?) oğlu Mestân	Oğlu, Sagîr	X	3	1828
13	1	Tahtacı (...?) ²⁴⁹ oğlu Mahmûd	Mehmed	Diğer oğlu, Sagîr	X	18	1813
Kaynak: (BOA, NFS.d., 2906, s. 40).							

EK 7: 2906 Numaralı Müslim Nüfus Defteri'ne Göre: Sayf ü Şitâda Nâhiye-i Mezkûr Mülhakâtından Melemen İskelesi Civârında İskân Eden İfrâz Kalemî Aşîreti'nden Semizoğlu Cemâ'ati'nden Tahtacı Kâbilesi Perakendesî

Hâne	Sıra	Kişi Adı	Baba Adı	Dış Görünüş ve Ailevi Nitelik	Çadır Sahipliği	Sinn (Yaş)	Tevellüdü (Doğum)
1	1	Tahtacı İsmâil Beğ	Mûsa	'Aşîret-i Mezkûr Kethüdâsı, Uzunca Boylu, Kara Sakallı	√	30	1801
	2	Ali	Tahtacı ('Aşîret-i Mezkûr) Kethüdâsı İsmâil Beğ	Oğlu, Mürâhik	X	12	1819
	3	Mûsa	Tahtacı ('Aşîret-i Mezkûr) Kethüdâsı İsmâil Beğ	Diğer oğlu, Sagîr	X	6	1825
	4	Cülleh/Celle ²⁵⁰	Tahtacı ('Aşîret-i Mezkûr) Kethüdâsı İsmâil Beğ	Diğer oğlu, Sagîr	X	4	1827
	5	İbrâhim	Tahtacı ('Aşîret-i Mezkûr) Kethüdâsı İsmâil Beğ	Diğer oğlu, Sagîr	X	1	1830
2	1	Tahtacı Yûsuf	Mûsa	Orta Boylu, Kara	√	30	1801

²⁴⁹İmlâsı: . Anlam verilemeyen 12 ve 13. haymedeki iki ismin imlâsı böyledir. Acaba “همندی” mi yazmaktadır? “Hind?” olması da muhtemeldir.

²⁵⁰İmlâsı: . İkisinin de olasılığı yüksektir.

				Bıyıklı			
	2	Mûsa	Tahtacı Yûsuf	Oğlu, Sağır	X	10	1821
3	1	Tahtacı İbrâhim	Mûsa	Şâbb-ı Emred	√	18	1813
	1	Tahtacı Kel Mehmed	Mûsa ²⁵¹	Orta Boylu, Kır Sakallı	√	55	1776
4	2	Tahtacı Hüseyin	Tahtacı Kel Mehmed	Oğlu, Orta Boylu-Kara Bıyıklı	X	25	1806
	3	Ali	Tahtacı Hüseyin	Hüseyin'in oğlu, Sağır	X	3	1828
5	1	Tahtacı İsmâil	Kel Mehmed	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	22	1809
	1	Tahtacı Öksüz Ali oğlu İbrâhim	[Öksüz] ²⁵² Ali	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	26	1805
6	2	Mansûr	Tahtacı Öksüz Ali oğlu İbrâhim	Oğlu, Sağır	X	5	1826
	3	Ali	Tahtacı Öksüz Ali oğlu İbrâhim	Diğer oğlu, Sağır	X	2	1829
7	1	Tahtacı Kürdoğlu Hüseyin	Mûsa	Orta Boylu, Ak Sakallı	√	60	1771
	1	Tahtacı Ali	Kürdoğlu Hüseyin	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	27	1804
8	2	Mustafa	Tahtacı Ali	Oğlu, Sağır	X	3	1828
	1	Tahtacı Kürdoğlu Hasan Dayı	Mûsa	Orta Boylu, Ak Sakallı	√	55	1776
	2	Süleymân	Tahtacı Kürdoğlu Hasan Dayı	Oğlu, Ter Bıyıklı	X	20	1811
9	3	Bodur Ali	Tahtacı Kürdoğlu Hasan Dayı	Diğer oğlu, Şâbb-ı Emred	X	15	1816
	4	Velî	Tahtacı Kürdoğlu Hasan Dayı	Diğer oğlu, Sağır	X	8	1823
	5	İbrâhim	Tahtacı Kürdoğlu Hasan Dayı	Diğer oğlu, Sağır	X	4	1827
10	1	Tahtacı Mûsa	Kürdoğlu Hasan	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	30	1801
	1	Tahtacı Ali	Kara Velî	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	26	1805
11	2	Velî	Tahtacı Ali	Oğlu, Bîzebân	X	3	1828
	1	Tahtacı Sâfi	Ali	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	21	1810
12	2	Ali	Tahtacı Sâfi	Oğlu, Sağır	X	1	1830
	1	Tahtacı Kara Hüseyin	Velî Hasan	Uzun Boylu, Kara Bıyıklı	√	34	1797
	2	Hızır	İbrâhim	Üğu oğlu, Sağır	X	5	1826
13	3	Koca Kelle/Küle ²⁵³	Velî Hasan	Karındaşı, Bîzebân-Meczûb	X	2 ²⁵⁴	1829
	4	Mustafa	Halîl	Yanında sâkin yetim, Sağır	X	6	1825
14	1	Tahtacı Murâd	Velî	Torun, Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	25	1806
15	1	Semiz Ali	Kablâncı ²⁵⁵	Yetim, Sağır	X	6	1825

²⁵¹ Bu kişi, yukarı geçen Mûsa isimli atadan farklı bir birim olarak alınmıştır.

²⁵² Ali'nin lakâbıdır.

²⁵³ “كلا”. Çok açık bir şekilde eklediğimiz harfler vardır. Biz ilkinde yormaktan yanayız. Nitekim diğer de mümkündür.

²⁵⁴ Siliktir. 2'dir diye tahmînde bulunuyoruz.

²⁵⁵ “bin Kablâncı”. İfade “Kablâncioğlu” şeklinde lakab olarak anlaşılabilir.

16	1	Tahtacı Gâzi	Hasan	Orta Boylu, Kır Bıyıklı	√	58	1773
	2	Boran	Tahtacı Gâzi	Oğlu, Şâbb-ı Emred	X	14	1817
17	1	Tahtacı Hasan	Gâzi ²⁵⁶	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	23	1808
18	1	Tahtacı Çakır Mahmûd	Kara Çalı ²⁵⁷	Orta Boylu, Sarı Bıyıklı	√	22 ²⁵⁸	1809
19	1	Tahtacı Ali	Kara Çalı	Orta Boylu, Ter Bıyıklı	√	18	1813
	2	Ahmed	Kara Çalı	Karındaşı, Mürâhik	X	12	1819
20	1	Kara Çalı oğlu Hasan	Kara Çalı	Uzun Boylu, Kara Bıyıklı	√	24	1807
21	1	Tahtacı Emîn Hasan	Boran	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	30	1801
	2	Ali	Tahtacı Emîn Hasan	Oğlu, Sagîr	X	7	1824
	3	Boran	Tahtacı Emîn Hasan	Diğer oğlu, Sagîr	X	4	1827
	4	İbrâhim Burgulu ²⁵⁹	Tahtacı Emîn Hasan	Diğer oğlu, Sagîr	X	1	1830
22	1	Tahtacı Velî	Boran	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	25	1806
23	1	Tahtacı Giridlioğlu İsmâil	[Giridlioğlu] ²⁶⁰ Murtaza	Orta Boylu, Ak Sakallı	√	55	1776
	2	Murâd	Tahtacı Giridlioğlu İsmâil	Oğlu, Ter Bıyıklı	X	20	1811
24	1	Tahtacı Murtaza	Tahtacı Giridlioğlu İsmâil	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	25	1806
25	1	Tahtacı Hızır	Tahtacı Giridlioğlu İsmâil	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	30	1801
	2	Mustafa	Tahtacı Hızır	Oğlu, Sagîr	X	1	1830
26	1	Tahtacı Koca Velî	Giridlioğlu Murtaza	Uzun Boylu, Kara Sakallı	√	40	1791
	2	Murtaza	Tahtacı Koca Velî	Oğlu, Şâbb-ı Emred	X	18	1813
	3	Seyfî	Tahtacı Koca Velî	Diğer oğlu, Mürâhik	X	12	1819
27	1	Tahtacı Koca Mûsa	Bektâş	Orta Boylu, Ak Sakallı	√	70	1761
	2	Bâlî	Tahtacı Koca Mûsa	Oğlu, Ter Bıyıklı	X	18	1813
	3	Mustafa	Tahtacı Koca Mûsa	Diğer oğlu, Sağır	X	15	1816
28	1	Tahtacı İnce Mehmed	Koca Mûsa	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	30	1801
29	1	Tahtacı Toykâroğlu Mûslu	Toykâr	Orta Boylu, Ak Sakallı	√	70	1761
	2	Sarı İsmâil	Tahtacı Toykâroğlu Mûslu	Oğlu, Şâbb-ı Emred	X	16	1815
30	1	Tahtacı Velî	Toykâroğlu Mûslu	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	35	1796
31	1	Tahtacı Murtaza	Murâd	Orta Boylu, Kara	√	30	1801

²⁵⁶ “عازی”. Hem burada hem de bir üstte, imlâ budur. Fakat biz böyle bir adı Osmanlı Kızılbaş-Alevi toplum yapısında görmediğimizi itiraf etmeliyiz. Bu nedenle baştaki ayn harfinin gayn (غ) olduğunu ve bir şekilde eklenmediğini düşünüyoruz.

²⁵⁷ “bin Kara Çalı”. İfade “Kara Çalıoğlu/Karaçalıoğlu” şeklinde lâkab olarak anlaşılabilir. Nitekim doğaya içkin bir yaşam-sürdürüş içinde olan kâbile üyelerinden müteferrik kimseler, direkt böyle bir ad edinebilirler ki pekâlâ mantık dâiresindedir.

²⁵⁸ Siliktir. 22 diye tahmîn ediyoruz.

²⁵⁹ “بورغیلی” şeklinde imlâ edilmiştir. Örneğine başka Tahtacı topluluklarında rastladığımız “Burgulu” olabilir.

²⁶⁰ Yazılması gereken lâkabtır. Çünkü Tahtacı Giridlioğlu İsmâil’i ile ayrı çadırlarda yaşayan oğullarının hemen altında tekrardan Giridlioğlu Murtaza’dan bahsedilir. Yüksek ihtimâl Tahtacı Koca Velî, aynı aileden ve Tahtacı Giridlioğlu İsmâil’in erkek kardeşidir.

				Bıyıklı			
	1	Ali	Tahtacı Murtaza	Oğlu, Sağır	X	3	1828
32	1	Tahtacı Kara İbrâhim	Seyfî	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	36	1795
	2	Kanber	Tahtacı Kara İbrâhim	Oğlu, Mürâhik	X	12	1819
	3	Mustafa	Tahtacı Kara İbrâhim	Diğer oğlu, Sağır	X	8	1823
	4	İbrâhim	Tahtacı Kara İbrâhim	Diğer oğlu, Sağır	X	5	1826
33	1	Tahtacı Araboğlu Ali	Abdullah	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	33	1798
34	1	Tahtacı Araboğlu Cûcelü	Abdullah	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	25	1806
	2	Mustafa	Abdullah	Karındaşı, Şâbb-ı Emred	X	15	1816
35	1	Tahtacı Kilyüz Mehmed	Efcân ²⁶¹	Orta Boylu, Ak Sakallı	√	80	1751
	2	Velî	Tahtacı Kilyüz Mehmed	Oğlu, Sağır	X	8	1823
	3	Mahmûd	Tahtacı Kilyüz Mehmed	Oğlu, Sağır	X	4	1827
36	1	Tahtacı Velî	Mustafa	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	22	1809
37	1	Tahtacı Hindioğlu Murâd	Mehmed	Orta Boylu, Kır Sakallı	√	41	1790
	2	Mehmed	Tahtacı Hindioğlu Murâd	Oğlu, Mürâhik	X	12	1819
	3	Velî	Tahtacı Hindioğlu Murâd	Diğer oğlu, Sağır	X	9	1822
	4	Ali	Tahtacı Hindioğlu Murâd	Diğer oğlu, Sağır	X	4	1827
38	1	Tahtacı Halîl	Cehûd Ali	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	37	1794
	2	Ahmed	Cehûd Ali	Karındaşı, Şâbb-ı Emred	X	17	1814
39	1	Tahtacı Ali	Halîl	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	32	1799
	2	Hasan	Tahtacı Ali	Oğlu, Sağır	X	7	1824
40	1	Tahtacı Mustafa	Cây ²⁶²	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	28	1803
41	1	Tahtacı Tosun Ali	Kürdoğlu İbrâhim	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	24	1807
	2	İbrâhim	Tahtacı Tosun Ali	Oğlu, Sağır	X	3	1828
42	1	Tahtacı Mürengli ²⁶³ Ali	Ayrancı ²⁶⁴	Orta Boylu, Kara Sakallı	√	35	1796
	2	Mehmed	Tahtacı Mürengli Ali	Oğlu, Ter Bıyıklı	X	20	1811
43	1	Tahtacı Eyyüb	İbrâhim	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	20	1811
	2	Mahmûd	Müftî ²⁶⁵	Yanında sâkin yetim, Sağır	X	10	1821
44	1	Tahtacı Puştî Halîl	Ali	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	30	1801

²⁶¹ . Farklı yorumlanması mümkünse de, biz bu hâlini tercih ettik.

²⁶² “bin CÂY” ifâdesi “Câyoğlu” şeklinde lâkab olarak anlaşılabilir.

²⁶³ İmlâsı budur: “مرنكلى”.

²⁶⁴ “عيرانچى”. İmlâsı budur fakat cim (ج) harfinin noktasının unutulduğu açıktır. Aksi takdirde mantıklı bir adın bulunabilmesi, müşküldür. Bununla birlikte, “bin Ayrancı” ifâdesi “Ayrancıoğlu” şeklinde lâkab olarak anlaşılabilir.

²⁶⁵ “bin Müftî” ifâdesi “Müftüoğlu” şeklinde lâkab olarak anlaşılabilir.

	2	Ali	Tahtacı Puştî Halîl	Oğlu, Sagîr	X	10	1821
	3	Kapancı ²⁶⁶	Tahtacı Puştî Halîl	Diğer oğlu, Sagîr	X	4	1827
45	1	Tahtacı Abdâloğlu Mahmûd	Fakîh ²⁶⁷	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	20	1811
	2	Hüseyin	Hasancık	Yeğeni, Sagîr	X	4	1827
46	1	Tahtacı Kara Mustafa	Delioğlan Koca	Orta Boylu, Kara Sakallı	√	40	1791
47	1	Tahtacı Mehmed	Bâlî	Orta Boylu, Kır Sakallı	√	46	1785
	2	Bâlî	Tahtacı Mehmed	Oğlu, Sagîr	X	6	1825
	3	Ali	Tahtacı Mehmed	Diğer oğlu, Sagîr	X	3	1828
48	1	Tahtacı Leğlekoğlu Ali Beğ	Velî	Orta Boylu, Kır Sakallı	√	48	1783
	2	Velî	Tahtacı Leğlekoğlu Ali Beğ	Oğlu, Şâbb-ı Emred	X	18	1813
Kaynak: (BOA, NFS.d.,2906, s. 40-42).							

EK 8: 2906 Numaralı Müslim Nüfus Defteri'ne Göre: Sayf ü Şitâda Nâhiye-i Mezkûra Tâbi' Peykârbaşı Karyesi'nde İskân Eden Tahtacı Cemâ'ati Perakendesı

Hâne	Sıra	Kişi Adı	Baba Adı	Dış Görünüş ve Ailevi Nitelik	Çadır Sahipliği	Sinn (Yaş)	Tevellüdü (Doğum)
1	1	Tahtacı İbrâhim	Mûsa	Orta Boylu, Kır Sakallı	√	50	1781
	2	Mustafa	Tahtacı İbrâhim	Oğlu, Genç	X	16	1815
	3	Ali	Tahtacı İbrâhim	Diğer oğlu, Sagîr	X	5	1826
2	1	Tahtacı Ca'fer	Toykâr	Uzun Boylu, Kumral Bıyıklı	√	25	1806
	2	Ali	Tahtacı Ca'fer	Oğlu, Sagîr	X	6	1825
3	1	Tahtacı Hasan	Toykâr	Orta Boylu, Kumral Bıyıklı	√	30	1801
	2	Ali	Tahtacı Hasan	Oğlu, Sagîr	X	8	1823
	3	İsmâil	Tahtacı Hasan	Diğer oğlu, Sagîr	X	6	1825
	4	Velî	Tahtacı Hasan	Diğer oğlu, Sagîr	X	2	1829
	5	Murâd	Tahtacı Hasan	Diğer oğlu, Sagîr	X	1	1830
4	1	Tahtacı Mûsa	Toykâr ²⁶⁸	Orta Boylu, Kumral Bıyıklı	√	22	1809
	2	Arzûmân	Tahtacı Mûsa	Oğlu, Sagîr	X	4	1827
5	1	Tahtacı Talâkloğlu Halîl	İbrâhim	Orta Boylu, Sarı Bıyıklı	√	25	1806
6	1	Tahtacı Bektâş	Mûsa	Orta Boylu, Kumral Bıyıklı	√	25	1806
	2	Ali	Tahtacı Bektâş	Oğlu, Sagîr	X	2	1829

²⁶⁶ Her hâlükârda çıkartılabilecek herhangi bir ad, Kızılbaş-Alevi nitelikli Tahtacı Türkmen toplumunda devâmlı denk geleceğimiz bir şey değildir.

²⁶⁷ “bin Fakîh” ifâdesi “Fakîhoğlu” şeklinde lâkab olarak anlaşılabilir.

²⁶⁸ 2. sıradaki ata Toykâr'dan bu sıraya dek, tek bir *cedd* ismi aldık.

7	1	Tahtacı Velî	Ramazân ²⁶⁹	Orta Boylu, Ter Bıyıklı	√	22	1809
8	1	Tahtacı Yetîm Ali	Velî	Uzunca Boylu, Ter Bıyıklı	√	23	1808
	2	Mehmed	Manâv Ali	Ügü oğlu, Sagîr	X	6	1825
9	1	Tahtacı Mehmed	Murâd	Orta Boylu, Az Kumral Bıyıklı	√	22	1809
	2	İbrâhim	Murâd	Karındaşı, Mürâhik	X	13	1818
10	1	Tahtacı Burunsuz İbrâhim	Mustafa	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	30	1801
	2	Ali	Tahtacı Burunsuz İbrâhim	Oğlu, Sagîr	X	1	1830
11	1	Tahtacı Tosun Ali	Mustafa	Orta Boylu, Sarı Bıyıklı	√	25	1806
	2	İbrâhim	Tahtacı Tosun Ali	Oğlu, Sagîr	X	8	1823
	3	Durmuş	Tahtacı Tosun Ali	Diğer oğlu, Sagîr	X	5	1826
	4	Mustafa	Tahtacı Tosun Ali	Diğer oğlu, Sagîr	X	1	1830
12	1	Tahtacı Yûsuf	İkiz Ali	Orta Boylu, Sarı Sakallı	√	45	1786
	2	Mehmed	Tahtacı Yûsuf	Oğlu, Sagîr	X	8	1823
13	1	Tahtacı Ali ²⁷⁰	Yûsuf	Orta Boylu, Ter Bıyıklı	√	20	1811
14	1	Tahtacı Bilâvoğlu Bıçak Ahmed	_ ²⁷¹	Orta Boylu, Kara Sakallı	√	55	1776
	2	Velî	Tahtacı Bilâvoğlu Bıçak Ahmed	Oğlu, Şâbb-ı Emred	X	18	1813
	3	Ali	Tahtacı Bilâvoğlu Bıçak Ahmed	Diğer oğlu, Sagîr	X	10	1821
	4	Cum‘a	Tahtacı Bilâvoğlu Bıçak Ahmed	Diğer oğlu, Sagîr	X	6	1825
	5	İbrâhim	Tahtacı Bilâvoğlu Bıçak Ahmed	Diğer oğlu, Sagîr	X	1	1830
15	1	Tahtacı Ahmed	Bâlî	Orta Boylu, Ter Bıyıklı	√	18	1813
16	1	Tahtacı Hasan	Gök Ali	Kısa Boylu, Ter Bıyıklı	√	16	1815

Kaynak: (BOA, NFS.d., 2906, s. 42-43).

EK 9: 2966 Numaralı Müslim Nüfus Defteri'ne Göre: Bâyıdır Kazâsı Sahâsında Gündüzoğlu Perâkendesî'nde Bulunan Tahtacı Konar-Göçer 'Aşîretî Beyân(ı)

Hâne	Sıra	Kişi Adı	Baba Adı	Dış Görünüş ve Ailevi Nitelik	Çadır Sahipliği	Sinn (Yaş)	Tevellüdü (Doğum)
1	1	Murtaza Beğ	-	Sakallı	√	45	1786
	2	Murtaza	Murtaza Beğ	Oğlu	X	12	1819
	3	Himmet	Murtaza Beğ	Oğlu	X	8	1823
2	1	Tavîl Ahmed	-	Sarı Sakallı	√	45	1786
	2	Kara Oğlan	Tavîl Ahmed	Oğlu, Bıyıklı	X	20	1811
	3	Ali	-(Tavîl Ahmed)	Karındaşı	X	8	1823

²⁶⁹ . Re (ر) harfi yoktur fakat bu biçime dâir mantıklı bir okuma çıkaramadık. Eğer başta re olsaydı, geri kalan kısım Ramazân için çok uygun tasarlanmış olacaktı. Bu yüzden ismi böyle çevirdik. Üste hafifçe çıkıntısı görünen nokta hemen yukarısında yazan Tahtacı sıfatı için kullanılan cim harfine aittir. Ana-görselimizle bir alakası bulunmamaktadır.

²⁷⁰ 12. sıradaki Tahtacı Yûsuf, kendisinin babasıdır. Ayrı çadıra yazıldıkları için ünsiyet ayrıca belirtilmemiştir.

²⁷¹ Veri girilmemiştir. Bunun yerine, Tahtacı Bilâvoğlu Bıçak Ahmed, adı üzere Bilâvoğlu lâkabını taşıyor.

	4	Ali	- (Tavîl Ahmed)	Sülüs sagîri	X	1	1830
	5	Mehmed	- (Tavîl Ahmed?)	Karındaşı, Bıyıklı	X	20	1811
	6	İsâ	- (Mehmed?)	Oğlu	X	3	1828
3	1	Çolak Kara Ali	-	Sakallı	√	40	1791
	2	Himmat	-	Karındaşı	X	5	1826
	3	Velî	-	Karındaşı	X	10	1821
	4	Koca Oğlan	-	Karındaşı	X	1	1830
	5	Süleyman	Çolak Kara Ali (?)	Oğlu	X	4	1827
	6	Ali	-	Karındaşı	X	10	1821
	7	Ali	-	Birâderi, Bıyıklı	X	20	1811
4	1	Murâd Beğ	-	Sakallı	√	45	1786
	2	Akça	-	Karındaşı, Ak Sakallı	X	50	1781
	3	Ali	- (?)	Oğlu	X	5	1826
	4	Mehmed	- (?)	Oğlu	X	3	1828
	5	Bekdâş	- (?)	Karındaşı	X	1	1830
5	1	Sırşemli	-	Ak Sakallı	√	50	1781
	2	Ali	-	Oğlu	X	3	1828
	3	Ahmed	-	Oğlu	X	10	1821
6	1	Mustafa	-	Sarı Sakallı	√	40	1791
	2	Bürka/Berkû (?)	Mustafa	Oğlu	X	5	1826
7	1	Koca Mehmed	-	Ak Sakallı	√	50	1781
	2	Durmuş	Koca Mehmed	Oğlu, Bıyıklı	X	20	1811
	3	Mustafa	Koca Mehmed	Oğlu	X	10	1821
8	1	İsmail	-	Sarı Sakallı	√	45	1786
	2	Velî	İsmail	Oğlu, Bıyıklı	X	20	1811
	3	İsâ	İsmail	Oğlu	X	3	1828
	4	Hızır	İsmail	Oğlu	X	3	1828
	5	Hüseyin	İsmail	Oğlu	X	8	1823
9	1	Kel Oğlan	-	Ak Sakallı	√	50	1781
10	1	Tavîl Oğlan	-	Sarı Sakallı	√	45	1786
	2	Velî	-	-	X	20	1811
	3	Ali	-	-	X	20	1811
	4	Ahmed	-	-	X	18	1813
	5	İsmail	-	-	X	15	1816
	6	Velî	-	-	X	5	1826
11	1	Hasan	-	Sakallı	√	45	1786
	2	Ali	Hasan	Oğlu, Bıyıklı	X	20	1811
	3	Ahmed	-	-	X	15	1816
12	1	Eski Ali	-	Sakallı	√	45	1786
	2	Koca Ali	-	Bıyıklı	X	20	1811
	3	Mustafa	-	Bıyıklı	X	20	1811
	4	Hasan	- (Eski Ali?)	Oğlu, Bıyıklı	X	20	1811
	5	Haydar	- (Eski Ali?)	Oğlu	X	5	1826
13	1	Ahmed	-	Sarı Sakallı	√	45	1786
14	1	Köse İbrahim	-	Ak Sakallı	√	50	1781
	2	Ali	Köse İbrahim	Oğlu, Bıyıklı	X	20	1811
	3	İbiş	Köse İbrahim	Oğlu, Bıyıklı	X	25	1806

Kaynak: (BOA, NFS.d., 2966, vr. 31/b).

**EK 10: 2966 Numaralı Müslim Nüfus Defteri'ne Göre: Tire Kazâsı'nda Çıplak Kurbunda
Konar-Göçer Tahtacı Perâkendesî**

Hâne	Sıra	Kişi Adı	Baba Adı	Dış Görünüş ve Ailevi Nitelik	Çadır Sahipliği	Sinn (Yaş)	Tevellüdü (Doğum)
1	1	Danacıoğlu Ali Beğ	-	Sakallı	√	60	1771
	2	Velî	Danacıoğlu Ali Beğ	Oğlu	X	25	1806
	3	Ca'fer	Danacıoğlu Ali Beğ	Diğer [oğlu]	X	20	1811
	4	Süleyman	Danacıoğlu Ali Beğ	Diğer [oğlu]	X	13	1818
	5	Ali	Danacıoğlu Ali Beğ	Diğer [oğlu]	X	8	1823
	6	Emin	Danacıoğlu Ali Beğ	Diğer [oğlu]	X	5	1826
	7	Koca Mehmed	Danacıoğlu Ali Beğ	Sag'ri	X	2	1829
2	1	Hamzâoğlu Murâd	- (Hamzâ)	Sakallı	√	65	1766
	2	Hamzâ	Hamzâoğlu Murâd	Oğlu	X	5	1826
	3	Künseli Hızır	?	Bıyıklı	X	4	1827
	4	Silik	Silik	Bıyıklı	X	Silik	-
3	1	Porsukoğlu Ali	-	Bıyıklı	√	30	1801
	2	Hüseyin	-	Oğlu	X	5	
	3	Ahmed	-	Diğer [oğlu]	X	2	1829
	4	Porsukoğlu Ahmed	-	[Karındaşı?]	X	10	1821
4	1	... [Silik] oğlu İbrahim	-	Silik	√	50	1781
	2	Şekûr	... [Silik] oğlu İbrahim	Oğlu	X	2	1829
	3	Mehmedoğlu Ali	?	-	X	8	1823
	4	Şekûr	?	Kârındaşı (?)	X	3	1828
	5	Velîoğlu Mustafa	?	-	X	Verisiz.	-
	6	Velî	?	Kârındaşı	X	4	1827
5	1	Kara Velî oğlu Seyfi	- (Kara Velî)	Sakallı	√	50	1781
	2	Velî	Kara Velî oğlu Seyfi	Oğlu	X	12	1819
	3	Ali	Kara Velî oğlu Seyfi?	Karındaşı	X	5	1826
6	1	Şekûroğlu Ali	- (Şekûr)	Bıyıklı	√	20	1811
	2	Ca'fer	-	Karındaşı	X	3	1828
7	1	Kara Velî oğlu Ali	-	Sakallı	√	60	1771
	2	Velî	Kara Velî oğlu Ali	Oğlu	X	5	1826
	3	Bektâş	Kara Velî oğlu Ali	Diğer [oğlu]	X	2	1829
8	1	Şekûroğlu Göçek Ali	-	Bıyıklı	√	30	1801
	2	Velî	Şekûroğlu Göçek Ali	Oğlu	X	1	1830
9	1	Evlâdoğlu Hasan	-	Sakallı	√	60	1771
	2	Ali	Evlâdoğlu Hasan	Oğlu	X	20	1811
	3	İbrâhim	Evlâdoğlu Hasan	Diğer [oğlu]	X	12	1819
	4	İsmail	Evlâdoğlu Hasan	Diğer [oğlu]	X	10	1821
	5	Ahmed	Evlâdoğlu Hasan	Diğer [oğlu]	X	6	1825

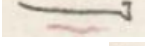
	6?	Koca Âdem	-	-	?	25	1806
	7?	Yetîm Ali	Sinân	-	?	3	1828
	8?	İsmail	-	Karındaşı [Kimin?]	?	3	1828
	9?	Bâlıoğlu Cûra	-	Bıyıklı	?	3	1828
	10?	Şekûr	-?	Oğlu [Kimin?]	?	5	1826
	11?	Veli	-?	Diğer [oğlu]	?	4	1827
	12?	Ali	-?	Diğer [oğlu]	?	1	1830
10	1	Bulanıkoğlu Hüseyn	-	Sakallı	√	45	1786
	2	Arap Mercân	-	-	X	30	1801
11	1	Koca Ali oğlu Hasan	- (Koca Ali)	Bıyıklı	√	22	1809
	2	Yetîm Mehmed	Mehmed	Oğlu, Bıyıklı	X	3	1828
12	1	Koca Ali oğlu Kôr Veli	- (Koca Ali)	Sakallı	√	30	1801
	2	Ca'fer	Koca Ali oğlu Kôr Veli	Oğlu	X	20	1811
	3	Şekûr	Koca Ali oğlu Kôr Veli	Sağiri	X	4	1827
	4	Ali	Koca Ali oğlu Kôr Veli	Diğer [sağiri]	X	3	1828
13	1	İsmailoğlu Öksüz Ali	-	Bıyıklı	√	30	1801
14	1	Köse Ali oğlu Mustafa	-	Bıyıklı	√	30	1801
	2	Ali	-	Karındaşı	X	1	1830
15	1	Kürklüoğlu Fettâh	-	-	√	25	1806
	2	Yetîm Ali	-	Karındaşı	X	3	1828

Kaynak: (BOA, NFS.d., 2966, vr. 83/b-84/a)

EK 11: 3117 Numaralı Müslim Nüfus Defteri'ne Göre: Cemâ'at-i Tahtacıyân Türkmân Tâi'fesi'nden Olub Teklîf-keş Olmayub Sayf ü Şitâ ve Altı Seneden Ziyâde Gereme Kazâsı Dâhilinde İskân Eden Tâi'fe²⁷²

Hâne	Sıra	Kişi Adı	Baba Adı	Dış Görünüş ve Ailevi Nitelik	Çadır Sahipliği	Sinn (Yaş)	Tevellüdü (Doğum)
1	1	Tokluoğlu Murtaza Ali	Vehb ²⁷³	-	√	55	1776
2	1	Tokluoğlu Ali	Vehb	Kısa Boylu, Sarı Bıyıklı	√	32	1799
	2	Vehb	Tavkloğlu Ali	Oğlu	X	2	1829
	3	Tokluoğlu ²⁷⁴ İbrâhim	Vehb	-	X	45	1786
	4	Vehb	Tavkloğlu İbrâhim	Oğlu	X	3	1828
	5	İsmâil	Tavkloğlu İbrâhim	Oğlu	X	1	1830
3	1	Hızıröğlu Sâlim	- (Hızır)	-	√	45	1786

²⁷² Defterde ünsiyet bazen “bin”, bazen de “oğlu” şeklinde bildirilmiştir.

²⁷³ Bu ve diğer “Vehb” dediğimiz tüm isimlerin imlâsı:

²⁷⁴ Üstteki iki “Toklu” ifâdesini de temsilen bu kelimenin imlâsı:

4	1	Üsküdârîhoğlu Hasan	Vehb ²⁷⁵	-	√	55	1776
5	1	Murtaza Ali	Üsküdârîhoğlu Hasan ²⁷⁶	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	24	1807
	2	Vehb	Üsküdârîhoğlu Hasan	- (Tüvânâ: Sene [12]49)	X	10	1821
	3	Ahmed	Üsküdârîhoğlu Hasan	-	X	4	1827
6	1	Göçek Ali oğlu Hüseyin	- (Göçek Ali)	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	26	1805
	2	Ali	Hüseyin	Oğlu	X	6 (Mehd) ²⁷⁷	1831
7	1	Kırîhoğlu Şükrü	-	-	√	- ²⁷⁸	-
	2	Vehb ²⁷⁹	Kırîhoğlu Şükrü	Şâbb [-1 Emred], Oğlu	X	15	1816
	3	Ali	Kırîhoğlu Şükrü	Oğlu	X	12	1819
	4	Hüseyin	Kırîhoğlu Şükrü	Oğlu (Tüvânâ: Sene [12]49)	X	10	1820
8	1	Karaoğlu Kör İbrâhim	Mustafa	- (Reft-be kâzây-ı ahâr(?) sene [12]49(?)) ²⁸⁰	√	45	1786
	2	Mustafa	Karaoğlu Kör İbrâhim	Şâbb [-1 Emred], Oğlu	X	17	1814
	3	Halîl	Karaoğlu Kör İbrâhim	Oğlu	X	12	1819
	4	Ali	Karaoğlu Kör İbrâhim	Oğlu (Tüvânâ: Sene [12]49)	X	10	1821
9	1	Akcânoğlu İsâ	Mustafa ²⁸¹	- (Reft-be kazây-ı [Yer]kesiği, sene [12]49)	√	65	1766
	2	Himmat	Akcânoğlu İsâ	Oğlu	X	6	1825
	3	Vehb	Akcânoğlu İsâ	Oğlu	X	1	1830
10	1	Deli ²⁸² İlyâs oğlu İlyâs ²⁸³	- (-Müteveffâ- Deli İlyâs)	- (Reft-be kazây-ı Yerkesiği, sene [12]49)	√	12	1819
11	1	Samedoğlu Ali	- (Samed)	Orta Boylu, Kara Bıyıklı (Reft-be kazây-ı Gökâbâd, sene [12]... ²⁸⁴)	√	35	1796
	2	Himmat	Samedoğlu Ali	Oğlu	X	2	1829
12	1	Samedoğlu Himmet	- (-Müteveffâ- Samed) ²⁸⁵	-	√	12	1819
	2	Mustafa	- (-Müteveffâ- Samed)	Bîzebân (Reft-be kazây-ı Gökâbâd,	X	4	1827

²⁷⁵ İlk iki hânedeki üç babanın ortak atası Vehb ile aynı kişi değildir. Şimdi söz konusu kişi, Üsküdarlı Vehb'dir.

²⁷⁶ 5. hâneye kaydedilenler "ve oğulları" ifâdesiyle bir önceki kişiye bağlanmıştır.

²⁷⁷ Sinn çizgisi yerine "mehd" ifâdesi vardır ki, bu da "beşik/yatak" demektir. Kimi nüfus defterlerinde geçen "mâh" (ay) kavramının pek nâdir bir muâdili olsa gerektir. Yani Ali'nin 6 aylık, henüz beşik/yatakta (mehd) yaşayan bir bebek olduğunu düşünebiliriz.

²⁷⁸ Veri girilmemiştir.

²⁷⁹ Hemen üstüne "şâbb" olduğunu düşündüğümüz eksik (b harfinin noktası yoktur) bir derkenâr girilmiştir. Şâbb-ı emred kavramının bir türüdür.

²⁸⁰ Metindeki siliklik nedeniyle tam olarak anlayamamaktadır.

²⁸¹ 8. hânedeki Mustafa'dan farklı bir atadır.

²⁸² Velî olması da muhtemeldir. Siyâkât tipi yazım, bunu müspet kılmamızı engelliyor.

²⁸³ Bu kişiye "oğulları" ibâresi eklendikten sonra sıra gelmiştir. Deli İlyâs'ın oğludur fakat aynı kişinin diğer oğlu nerededir? Oğulların ayrı hânelere alt alta yazıldıkları aynı defterde görülüyor, ama İlyâs'ın hemen altındaki kişinin sülâle adı farklıdır.

²⁸⁴ Göç tarihi yoktur.

²⁸⁵ Yukarıdaki Samed'den başka bir ata olmalıdır. Çünkü ölü şeklinde kaydedilmiştir.

				sene [12]49)			
13	1	Hamîdli Ali	İsmâil	- (Fevt[-şod], sene [12]49) ²⁸⁶	√	80	1751
14	1	Hamîdlioğlu İsmâil	Ali ²⁸⁷	- (Reft-be kazây-ı Yerkesiği, sene [12]49)	√	50	1781
	2	Vehb	Hamîdlioğlu İsmâil	Oğlu (Tüvânâ: Sene [12]49)	X	10	1821
	3	Hasan	Hamîdlioğlu İsmâil	Oğlu	X	7	1824
	4	Selîm	Hamîdlioğlu İsmâil	Oğlu	X	4	1827
	5	Ali	Hamîdlioğlu İsmâil	Oğlu	X	5	1826
	6	Halîl	Hamîdlioğlu İsmâil	Oğlu	X	3	1828
	7	Himmet	Hamîdlioğlu İsmâil	Oğlu	X	1	1830
15	1	Koca Hüseyin oğlu Gök Velî	- (Koca Hüseyin)	- (Reft-be kazây-ı Gök[âbâd], sene [12]49)	√	41	1790
	2	Hasan	Koca Hüseyin oğlu Gök Velî	Oğlu	X	3	1828
16	1	Kara Ali oğlu Hüseyin	- (Kara Ali)	Kısa Boylu, Ter Bıyıklı	√	18	1813
	2	Vehb	- (Kara Ali)	Birâderi (Reft-be kazây-ı Yerkesiği, sene [12]49)	X	_ ²⁸⁸	-
Kaynak: (BOA, NFS.d., 3117, s. 332-333).							

EK 12: 3143 Numaralı Müslim Nüfus Defteri'ne Göre: Kazây-ı Karaâbâd tâbi' Livây-ı Menteşe Tahtacılar Cemâ'ati tâbi'-i Mezbûr²⁸⁹

Hâne	Sıra	Kişi Adı	Baba Adı	Dış Görünüş ve Ailevi Nitelik	Çadır Sahipliği	Sinn (Yaş)
1	1	Tahtacı Mustafa Kethüdâ	Ahmed	Orta Boylu, Ak Sakallı	√	72
2	1	Mustafa	Kara Mustafa	Uzun Boylu, Kara Bıyıklı	√	25
3	1	Tozan Mustafa	Bâlî	Orta Boylu, Ak Sakallı	√	65
4	1	Hamîdlioğlu İsmâil	Ali	Uzun Boylu, Ak Sakallı	√	68
5	1	Samık ²⁹⁰ İbrahim	Ahmed	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	30
6	1	Keleş Hasan	-	Orta Boylu, Kumral Bıyıklı	√	28
7	1	Selîm	Kel Hasan	Uzun Boylu, Kara Bıyıklı	√	33
8	1	Süleymân	Ahmed	Orta Boylu, Ak Sakallı	√	72
9	1	Mirzâ ²⁹¹	Kel Hasan ²⁹²	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	25
10	1	Ali	Ahmed	Uzun Boylu, Kırcak Sakallı	√	55

²⁸⁶ Tıpatıp okunamıyor. Nitekim ifâdeyi “fevt” şekline yormak mümkündür.

²⁸⁷ Hemen üstte, 13. sıradaki 80'lik Tahtacı kocası Ali'dir.

²⁸⁸ Veri işlenmemiştir.

²⁸⁹ Defterde ünsiyet konumlandırması için bazı kişilere “oğlu”, kimilerine de “bin” ifâdesi kullanılmıştır.

²⁹⁰ İmlâ: .

²⁹¹ İmlâ: .

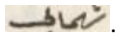
²⁹² 7. sıradaki Kel Hasan'dan farklı alıyoruz.

11	1	Mehmed	Ahmed	Uzun Boylu, Kara Sakallı	√	45
12	1	Mâvî Hasanoğlu Mehmed	Hasan	Orta Boylu, Kara Sakallı	√	43
13	1	Venedik(?) ²⁹³ Kara Ali	-	Orta Boylu, Kara Sakallı	√	43
14	1	Samık İbrahimoglu Ali	Samık İbrahim ²⁹⁴	Uzun Boylu, Kara Bıyıklı	√	30
15	1	Mehmed	Selîm	Kısa Boylu, Kumral Bıyıklı	√	35
16	1	Şehmâli ²⁹⁵	-	Orta Boylu, Kırca Sakallı	√	54
17	1	Kara İsmâiloğlu Mustafa	Kara İsmâil	Uzun Boylu, Kumral Bıyıklı	√	31
18	1	Ahmed Kethüdâ	-	Orta Boylu, Kırca Sakallı	√	55
19	1	Hasanoğlu ²⁹⁶	-(Hasan) ²⁹⁷	Orta Boylu, Kumral Bıyıklı	√	28
20	1	Timûrayak Mehmed	-	Orta Boylu, Ak Sakallı	√	68
21	1	Gök Hasan	-	Uzun Boylu, Kara Sakallı	√	45
22	1	Kütük Ali	-	Kısa Boylu, Kara Köse Sakallı	√	45
23	1	Samık Koca oğlu Cem'îye ²⁹⁸	Samık Koca	Uzun Boylu, Kumral Bıyıklı	√	32
24	1	Avcıoğlu Hasan	-(Avcı) ²⁹⁹	Orta Boylu, Kumral Bıyıklı	√	28
25	1	Sarı Kocaoğlu Ali	Sarı Koca	Uzun Boylu, Kumral Bıyıklı	√	32
26	1	Velîoğlu Mirzâ ³⁰⁰	Velî	Orta Boylu, Kumral Bıyıklı	√	35
27	1	Kara Hüseyinoğlu Ali	Kara Hüseyin	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	31
28	1	İlişoğlu ³⁰¹ İlyâs	-	Uzun Boylu, Kara Bıyıklı	√	28
29	1	Hamzâ	-	Orta Boylu, Kır Sakallı	√	45
30	1	Velîoğlu İbrâhim	Velî	Orta Boylu, Ter Bıyıklı	√	21

Kaynak: (BOA, NFS.d., 3143, s. 79-80).

²⁹³ İmlâ: .

²⁹⁴ Mezkûr Samık İbrâhim, 5. sırada geçen kişi değildir.

²⁹⁵ İmlâ: .

²⁹⁶ “bin” yerine “oğlu” kullanılmasına rağmen devâmında bir isim getirilmemiştir. Kişinin adı direkt Hasanoğlu olabileceği gibi, belki de memûr hatası vâkidir.

²⁹⁷ Hasanoğlu diye topyekûn bir isim varsa, bu ismin içindeki Hasan'ı ayrı bir kişi olarak ele alacağız.

²⁹⁸ İmlâ: .

²⁹⁹ Avcıoğlu şeklinde, kişinin lâkabına/sülâle adına yormak daha isabetlidir.

³⁰⁰ Oymağın diğer Mirzâ isimli üyesiyle aynı tarzda yazılmıştır.

³⁰¹ İmlâ: .

EK 13: 2973 Numaralı Müslim Nüfus Defteri'ne Göre: Kızılçukur Karyesi Kurbunda Bulunan Kâ'in Tahtacı Aşîreti Defteridir

Hâne	Sıra	Kişi Adı	Baba Adı	Dış Görünüş ve Ailevi Nitelik	Çadır Sahipliği	Sinn (Yaş)
1	1	Tahtacı Mehmed	Apuş Kibâr Ali	İmâm-ı 'Aşîret-i Mezbûr, Orta Boylu- Kır Sakallı	√	32
	2	Tahtacı Hasan	Apuş Mehmed	Oğlu, ³⁰² Orta Boylu-Ter Bıyıklı	X	25
	3	Süleymân	Tahtacı Mehmed	Diğer oğlu, Orta Boylu-Ter Bıyıklı	X	11
	4	Ali	Tahtacı Mehmed	Mekteb-Nişîn, Diğer oğlu-Orta Boylu	X	8
	5	Mustafa	Tahtacı Mehmed	Diğer oğlu, Sagîr	X	6
2	1	Tahtacı Hasan	Yûsuf	Muhtâr-ı Evvel, Orta Boylu-Kara Bıyıklı	√	25
	2	Yûsuf	Tahtacı Hasan	Mekteb-Nişîn, Oğlu	X	3
	3	Tahtacı Mehmed	Yûsuf	Karındaşı, Orta Boylu-Kara Bıyıklı	X	28
	4	Mustafa	Tahtacı Mehmed	Oğlu, Şâbb-ı Emred	X	9
	5	İbrâhim	Tahtacı Mehmed ³⁰³	Mekteb-Nişîn, Diğer Oğlu	X	4
3	1	Hasan	Kara Hasan	Orta Boylu-Sarı Bıyıklı	√	20
	2	Tahtacı Mehmed	Kara Hasan	Karındaşı, Orta Boylu-Ter Bıyıklı	X	16
	3	Ali	Kara Hasan	Diğer karındaşı, Şâbb-ı Emred	X	13
	4	Velî	Kara Hasan	Mekteb-Nişîn, Diğer Karındaşı	X	10
4	1	Tahtacı Ali	Kiber Ali	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	X	22
	2	Mustafa	Tahtacı Ali	Oğlu, Şâbb-ı Emred	X	9
	3	Hasan	Tahtacı Ali	Mekteb-Nişîn, Diğer Oğlu	X	6
5	1	Tahtacı Mustafa	Kiber Ali	Orta Boylu, Ter Bıyıklı	√	28
6	1	Hasan	Ca'fer	Orta Boylu-Sarı Bıyıklı	√	25
	2	Ca'fer	Hasan	Mekteb-Nişîn, Oğlu	X	4
	3	Tahtacı Mehmed	Ca'fer	Karındaşı, Orta Boylu-Ter Bıyıklı	X	18
7	1	Tahtacı Deli ³⁰⁴ Hasan	Hasan	Orta Boylu, Ak Sakallı	√	62
	2	Mustafa	Tahtacı Velî Hasan	Oğlu, Orta Boylu-Şâbb-ı Emred	X	12
	3	Mehmed	Tahtacı Velî Hasan	Diğer oğlu, Orta Boylu-Şâbb-ı Emred	X	9
	4	Hasan	Tahtacı Velî Hasan	Mekteb-Nişîn, Diğer Oğlu	X	5
8	1	Velî Hasan	Sarı Mustafa	Orta Boylu, Sarı Kumral Bıyıklı	√	36

³⁰² Baba adı farklı olduğundan, "üvey" kabul ettik.

³⁰³ Mustafa ve İbrâhim'in babaları, dizgesel ilerleme noktasında hâne sâhibinin kardeşi Tahtacı Mehmed olmalıdır.

³⁰⁴ "Velî" şekli mümkünse de dal (ـ) harfi çok ince yazılmıştır. Bu yüzden kişiye bir psikolojik rahatsızlık notu düşülmemesine rağmen lakâb mâhiyetinde "Deli" dedik.

	2	Mustafa	Velî Hasan	Oğlu, Sagîr	X	3
	3	Mehmed	[Sarı] Mustafa	Karındaşı, Orta Boylu-Şâbb-ı Emred	X	11
9	1	Tahtacı Ahmed	Yûsuf Kethüdâ	Orta Boylu, Sarı Bıyıklı	√	22
	2	Yûsuf	Tahtacı Ahmed	Oğlu, Sagîr	X	5
10	1	Tahtacı Himmet	Abdurrahman	Orta Boylu, Sarı Bıyıklı	√	28
11	1	Tahtacı Mehmed	Abdullah	Ayağı tobâl, Orta Boylu-Kır Sakallı	√	52
	2	Kara Ali	Mehmed ³⁰⁵	Üğu oğlu, Orta Boylu-Kara Bıyıklı	X	19
12	1	Tahtacı Murtaza	Çakır Oğlu	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	35 ³⁰⁶
13	1	Tahtacı Velî Ahmed	Hasan	Orta Boylu, Kır Sakallı	√	68
	2	Hasan	Tahtacı Velî Ahmed	Oğlu, Orta Boylu-Şâbb-ı Emred	X	9
Kaynak: (BOA, NFS.d., 2973, s. 80-81).						

EK 14: 2973 Numaralı Müslim Nüfus Defteri'ne Göre: Karacaali Karyesi Kurbunda Hayme-Nişîn Kâ'in Tahtacı 'Aşîret(-leri)

Hâne	Sıra	Kişi Adı	Baba Adı	Dış Görünüş ve Ailevi Nitelik	Çadır Sahipliği	Sinn (Yaş)
1 [14]	1	İbrahim Kethüdâ	Abdullah	Muhtâr-ı Sâni, Uzun Boylu-Kır Sakallı	√	62
	2	Hasan	İbrahim [Kethüdâ]	Oğlu, Orta Boylu-Kara Bıyıklı	X	25
	3	Ali	Hasan	[Torun], ³⁰⁷ Sagîri sagîr	X	1
2 [15]	1	Tahtacı Dürtül ³⁰⁸ Ali	İbrahim	Uzun Boylu, Kara Bıyıklı	√	28
	2	Hasan	İbrahim ³⁰⁹	Mekteb-Nişîn, [Üvey] ³¹⁰ Oğlu	X	8
	3	Ali	Tahtacı Dürtül Ali	Mekteb-Nişîn, Diğer Oğlu	X	5
	4	Şâkir	Tahtacı Dürtül Ali	Diğer oğlu, Sagîr	X	1
3 [16]	1	Tahtacı Velî	Zeybek Mustafa	Uzun Boylu, Ak Sakallı	√	62
	2	Mustafa	Tahtacı Velî	Oğlu, Orta Boylu-Ter Bıyıklı	X	16
	3	İsmail	Tahtacı Velî	Diğer oğlu, Şâbb-ı Emred	X	11
	4	Hasan	Tahtacı Velî	Mekteb-Nişîn, Diğer Oğlu	X	8
4 [17]	1	Tahtacı Ali	Köse Yûsuf	Orta Boylu, Ak Sakallı	X	61
5 [18]	1	Tahtacı Osman	Bekir	Orta Boylu, Ak Sakallı	√	63

³⁰⁵ Kara Ali, üvey olduğu için baba kısmına yazılan Mehmed'i ayrı bir kişiyi gösterecek şekilde aldık.

³⁰⁶ İmlâsı:

³⁰⁷ Belirtilmemekle birlikte; Ali, Hasan'ın oğlu İbrâhim Kethüdâ'nın torunudur.

³⁰⁸ . Pek tâbi başka bir şeye de isâbet ediyor olabilir. Nitekim şu an için böyle okuduk.

³⁰⁹ İbrâhim'i ilk sıradaki bireyin babası olan İbrâhim'den ayrı bir kişi olarak aldık. Tahtacı Dürtül Ali'nin babası İbrâhim ise İbrâhim Kethüdâ olmalıdır.

³¹⁰ Üğu/üveği kavramı bulunmamaktadır. Baba adı farklı olduğu için ekledik.

6 [19]	1	Tahtacı Ali	Mehmed	Orta Boylu, Ak Sakallı	√	59
	2	Hasan	Tahtacı Ali	Oğlu, Uzun Boylu-Kara Bıyıklı	X	26
	3	Mehmed	Tahtacı Ali	Mekteb-Nişin, Sağiri	X	7
7 [20]	1	Tahtacı ‘Aşır	Hamzâ	Orta Boylu, Kara Sakallı	√	42
	2	Hamzâ	Tahtacı ‘Aşır	Oğlu, şâbb-ı Emred	X	9
	3	İsmail	İbrahim	Üğu oğlu, Uzun Boylu-Kara Bıyıklı	X	19
	4	Ca‘fer	İbrahim	Diğer üğu oğlu, Ter Bıyıklı	X	16
8 [21]	1	Tahtacı Bektâş	Ahmed	Orta Boylu, Kara Sakallı	√	42
	2	Mehmed	Tahtacı Bektâş	Oğlu, Orta Boylu-Kara Bıyıklı	X	16
	3	Hasan	[Tahtacı] Bektâş	Mekteb-Nişin, Diğer Oğlu	X	14
	4	Mehmed	Ahmed	Karındaşı, Orta Boylu-Kara Sakallı	X	38
	5	Mustafa	Mehmed	Mekteb-Nişin, Oğlu	X	8
	6	Mehmed	Mehmed	Diğer oğlu, Sağır	X	5
9 [22]	1	Tahtacı Pîrzâde Mehmed	Mustafa	Orta Boylu, Ak Sakallı	√	67
	2	Satılmış	[Tahtacı Pîrzâde] Mehmed	Oğlu, Orta Boylu-Kara Bıyıklı	X	21
	3	Hasan	Tahtacı Pîrzâde Mehmed	Diğer oğlu, Orta Boylu-Ter Bıyıklı	X	16
	4	Hasan	Satılmış	[Torun], Sağiri sağır ³¹¹	X	1
10 [23]	1	Tahtacı ‘Aşır	Himmet	Orta Boylu, Kır Sakallı	√	58
	2	Veri yok. ³¹²	[Tahtacı] Koca ‘Aşır	Oğlu, Orta Boylu-Kumral Bıyıklı	X	21
	3	Yûsuf	Tahtacı ‘Aşır	Diğer oğlu, Orta Boylu-Ter Bıyıklı	X	18
	4	Ca‘fer	Tahtacı ‘Aşır	Diğer [oğlu], Orta Boylu-Ter Bıyıklı	X	15
11 [24]	1	Tahtacı Ali	Bekir	Orta Boylu, Kara Sakallı	√	35
	2	Ali	Tahtacı Ali	Mekteb-Nişin, Oğlu	X	9
	3	Mustafa	Tahtacı Ali	Diğer oğlu, Sağır	X	1
12 [25]	1	Tahtacı İbrahim	İbrahim	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	22
	2	Hasan	Tahtacı İbrahim	Mekteb-Nişin, Oğlu	X	6
13 [26]	1	Tahtacı İsâ	Mustafa	Orta Boylu, Ak Sakallı	√	78
	2	Tahtacı Halil	[Tahtacı] İsâ	Oğlu, Orta Boylu-Kara Bıyıklı	X	29
	3	Ahmed	[Tahtacı] Halil	[Torun], ³¹³ Mekteb-Nişin, Sağiri	X	6
14 [27]	1	Tahtacı Mustafa	Ahmed	Orta Boylu, Ak Sakallı	√	70
	2	Tahtacı Halil	Tahtacı [Mustafa]	Oğlu, Orta Boylu-Kara Bıyıklı	X	25
	3	İbrahim	Tahtacı Mustafa	Oğlu, Orta Boylu-Ter Bıyıklı	X	18
15 [28]	1	Tahtacı Yûsuf	Doru Ali	Orta Boylu, Ter Bıyıklı	√	16

Kaynak: (BOA, NFS.d., 2973, s. 81-83).

³¹¹ Burada, Tahtacı Pîrzâde Mehmed’in Satılmış adlı oğlu aracılığıyla “torunu” demek oluyor.

³¹² “bin” ibâresinin önünde bir isim yoktur.

³¹³ Tahtacı İsâ’nın, oğlu Halil vasıtasıyla torunudur.

EK 15: 3076 Numaralı Müslim Nüfus Defteri'ne Göre: Karye-i Erbeğli tâbi' Güzelhisâr-ı Aydın 'Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân

Hâne	Sıra	Kişi Adı	Baba Adı	Dış Görünüş ve Ailevi Nitelik	Çadır Sahipliği	Sinn (Yaş)
1	1	Halîl Kâhya	Mehmed Ali	Orta Boylu, Kır Sakallı	√	60
	2	Mehmed Ali	Halil Kahyâ	Oğlu, Orta Boylu-Kara Bıyıklı	X	28
	3	İsmâil	Halil Kahyâ	Diğer Oğlu	X	13
	4	Hüseyin	Halil Kahyâ	Diğer Oğlu	X	6
	5	Halîl	Mehmed Ali	Torunu	X	4
2	1	Kuloğlu İsmâil Kâhya	Velî	Kısa Boylu, Kumral Bıyıklı	√	36
	2	İsmâil	Kuloğlu İsmâil Kahyâ	Oğlu (Tüvânâ: Sene [12]66)	X	9
	3	Velî	Kuloğlu İsmâil Kahyâ	Diğer Oğlu	X	7
	4	Ahmed	Kuloğlu İsmâil Kahyâ	Diğer Oğlu	X	4
3	1	Eşekcioğlu Mustafa	Mehmed	Orta Boylu, Ak Sakallı	√	75
	2	Mehmed	Eşekcioğlu Mustafa	Oğlu, Orta Boylu-Ter Bıyıklı	X	20
	3	İbrâhim	Eşekcioğlu Mustafa	Diğer Oğlu, Orta Boylu-Ter Bıyıklı (Reft-be kur'a-yı şer'iyye Asâkir-i Nizâm-ı Şâhâne, sene [12]65)	X	18
4	1	Bayrâmoğlu Mehmed	Bayrâm	Orta Boylu, Kır Sakallı	√	60
	2	Bayrâm Ali	Bayrâmoğlu Mehmed	Oğlu, Orta Boylu-Ter Bıyıklı (Reft-be kur'a-yı şer'iyye Asâkir-i Nizâm-ı Şâhâne, sene [12]65)	X	18
	3	Hasan	Bayrâmoğlu Mehmed	Diğer Oğlu, Orta Boylu-Şâbb-ı Emred	X	16
	4	İsmâil	Bayrâmoğlu Mehmed	Diğer Oğlu	X	4
5	1	Zencî Ahmed	Abdullah	Orta Boylu, Kara Sakallı	√	50
	2	Durali	Zencî Ahmed	Oğlu, Orta Boylu-Ter Bıyıklı (Reft-be kur'a-yı şer'iyye Asâkir-i Nizâm-ı Şâhâne, sene [12]65)	X	18
	3	Ahmed	Zencî Ahmed	Diğer Oğlu	X	13
6	1	Kuloğlu Şekûr	Mehmed Ali	Orta Boylu, Kır Sakallı	√	55
	2	Mehmed Ali	Kuloğlu Şekûr	Oğlu (Tüvânâ: Sene [12]66)	X	11
	3	Bayrâm	Kuloğlu Şekûr	Diğer Oğlu	X	7
7	1	Musâoğlu Mahmûd	Musâ	Kısa Boylu, Kır Sakallı	√	70
	2	Musâ	Musâoğlu Mahmûd	Oğlu, Orta Boylu-Kumral Bıyıklı	X	26
	3	Mehmed	Musâoğlu Mahmûd	Diğer Oğlu, Orta Boylu-Köse Bıyıklı (Reft-be kur'a-yı şer'iyye Asâkir-i Nizâm-ı Şâhâne, sene [12]65)	X	24

	4	İbrâhim	Musâoğlu Mahmûd	Diğer Oğlu, Orta Boylu- Ter Bıyıklı	X	17
	5	Ahmed	Musâoğlu Mahmûd	Diğer Oğlu, Orta Boylu- Şâbb-ı Emred	X	15
8	1	Zencî Habeşî(?) ³¹⁴ Kara Ahmed	Abdullah	Orta Boylu, Kara Sakallı	√	50
	2	Zencî Velî	Zencî Habeşî (همشى?) Kara Ahmed	Oğlu, Orta Boylu-Ter Bıyıklı	X	20
	3	Zencî Ali	Zencî Habeşî (همشى?) Kara Ahmed	Diğer Oğlu, Orta Boylu- Şâbb-ı Emred (Reft-be kur'a-yı şer'iyye Asâkir-i Nizâm-ı Şâhâne, sene [12]65)	X	15
9	1	Kûrâzoğlu Hüseyn	Ali	Kısa Boylu, Kır Sakallı	√	55
	2	Ali	Kûrâzoğlu Hüseyn	Oğlu	X	12
	3	İbrâhim	Kûrâzoğlu Hüseyn	Diğer Oğlu	X	7
10	1	Yirikoğlu İbrâhim	İbrâhim	Kısa Boylu, Kumral Bıyıklı	√	28
11	1	İtmekci Satılmış	Ali ³¹⁵	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	33
	2	Hüseyn	İtmekci Satılmış	Oğlu (Tüvânâ: Sene [12]66)	X	10
	3	İbrâhim	İtmekci Satılmış	Diğer Oğlu (Tüvânâ: Sene [12]67)	X	8
	4	İsmâil	İtmekci Satılmış	Diğer Oğlu	X	6
12	1	'İvâcikoğlu Hüseyn	Velî	Uzun Boylu	√	38
	2	Velî	Velî	Karındaşı, Orta Boylu- Kumral Bıyıklı	X	24
	3	İbrâhim	Velî	Diğer karındaşı, Uzun Boylu-Şâbb-ı Emred (Reft- be kur'a-yı şer'iyye Asâkir-i Nizâm-ı Şâhâne, sene [12]65)	X	16
	4	İsmâil	Velî	Diğer Karındaşı	X	12
13	1	İmâmoğlu Ahmed	Mahmûd	Uzun Boylu, Ak Sakallı	√	60
	2	Velî	İmâmoğlu Ahmed	Oğlu, Orta Boylu-Kumral Bıyıklı	X	36
	3	Mehmed	İmâmoğlu Ahmed	Diğer Oğlu	X	4
	4	Hüseyn	Velî	Torunu	X	1
14	1	Araboğlu Mustafa	Ali	Kısa Boylu, Kara Bıyıklı	√	35
	2	Ali	Araboğlu Mustafa	Oğlu, Orta Boylu-Şâbb-ı Emred	X	14
	3	İsmâil	Araboğlu Mustafa	Diğer Oğlu	X	7
15	1	Cum'aoğlu Mehmed	Cum'a	Kısa Boylu, Kumral Bıyıklı	√	30
	2	Ahmed	Cum'aoğlu Mehmed	Oğlu	X	4
16	1	Helvâcioğlu Satılmış	Ahmed	Orta Boylu, Sarı Bıyıklı	√	30
	2	Kambur Hüseyn	Ahmed	Karındaşı, Kısa Boylu- Kumral Bıyıklı	X	25
17	1	İmâmoğlu	İsmâil	Orta Boylu, Kumral Bıyıklı	√	28

³¹⁴ Kelimenin imlâsı budur: “همشى”,

³¹⁵ 9. ve 10. sıradaki Ali nâm ceddler, ayrı kişiler olarak alınmıştır.

		İsmâil				
	2	Ahmed	İmâmoğlu İsmâil	Oğlu	X	7
	3	Ali	İmâmoğlu İsmâil	Diğer Oğlu	X	3
	4	İsmâil	İmâmoğlu İsmâil	Diğer Oğlu	X	1
18	1	Koca Araboğlu Kara İbrâhim	Abdullah	Uzun Boylu, Kara Bıyıklı	√	32
	2	Hüseyin	Koca Araboğlu Kara İbrâhim	Oğlu, Orta Boylu-Şâbb-ı Emred	X	14
	3	Hasan	Koca Araboğlu Kara İbrâhim	Diğer Oğlu (Tüvânâ: Sene [12]66)	X	11
	4	Ali	Koca Araboğlu Kara İbrâhim	Diğer Oğlu (Tüvânâ: Sene [12]66)	X	8
19	1	Cum'aoğlu Cum'a	Cum'a	Kısa Boylu, Az Kır Sakallı	√	45
20	1	Bayrâmoğlu 'Aşîr	Bayrâm	Orta Boylu, Kumral Bıyıklı (Musinn: Sene [12]66)	√	40
	2	Bayrâm	Bayrâmoğlu 'Aşîr	Oğlu, Orta Boylu-Kumral Az Bıyıklı	X	24
	3	Hüseyin	Bayrâmoğlu 'Aşîr	Diğer Oğlu	X	13
21	1	Topâl Ali	Bayrâm ³¹⁶	Orta Boylu, Kumral Sakallı	√	45
22	1	Bacaksız Edhemoğlu Hüseyin	Edhem	Orta Boylu, Kumral Bıyıklı	√	25
23	1	Kuloğlu Kulu	Velî	Uzun Boylu	√	25
24	1	Basmalıoğlu Ali	Ali	Orta Boylu, Kumral Az Bıyıklı	√	20
	2	Hasan	Ali	Karındaşı (Tüvânâ: Sene [12]66)	X	9
25	1	Deli Velioğlu Ali	Velî ³¹⁷	Orta Boylu, Kumral Sakallı	√	30
	2	Kara Velî	Deli Velioğlu Ali	Oğlu (Tüvânâ: Sene [12]65)	X	10
	3	Kara Hasan	Deli Velioğlu Ali	Diğer Oğlu	X	1
26	1	Zencî Koca Araboğlu Kara Mustafa	Abdullah	Uzun Boylu, Kara Bıyıklı	√	32
	2	Kara Hüseyin	Abdullah	Karındaşı, Uzun Boylu-Ter Bıyıklı	X	16
27	1	Cum'a	Kara Mehmed	Kara Mehmed yetimî (Tüvânâ: Sene [12]66)	√	11
	2	Mehmed	Kara Mehmed	Karındaşı (Tüvânâ: Sene [12]66)	X	8
	3	Velî	Kara Mehmed	Diğer karındaşı	X	5
Kaynak: (BOA, NFS.d., 3076, vr. 1/a-3/b).						

³¹⁶ Bir üstteki Bayrâm ile aynı kişidir.

³¹⁷ 23. sıradaki Velî'den ayrılır.

EK 16: 3076 Numaralı Müslim Nüfus Defteri'ne Göre: Karye-i Baklacık tâbi' der kazây-ı
Güzelhisâr-ı Aydın 'Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân

Hâne	Sıra	Kişi Adı	Baba Adı	Dış Görünüş ve Ailevi Nitelik	Çadır Sahipliği*	Sinn (Yaş)
1	1	Velî Alioğlu Tosun Ali	Velî ³¹⁸ Ali	Uzun Boylu, Kumral Bıyıklı	√	33
	2	Ahmed	Velî Alioğlu Tosun Ali	Oğlu	X	5
	3	İlyâs	Velî Alioğlu Tosun Ali	Diğer Oğlu	X	4
2	1	Bulanıkoğlu Kellecik Ali	Velî	Uzun Boylu, Kara Bıyıklı	√	38
	2	Mehmed	Bulanıkoğlu Kellecik Ali	Yek-Çeşm, Oğlu	X	12
	3	Murâd	Bulanıkoğlu Kellecik Ali	Diğer Oğlu	X	7
	4	Hüseyin	Bulanıkoğlu Kellecik Ali	Diğer Oğlu	X	4
	5	Bulanık	Bulanıkoğlu Kellecik Ali	Diğer Oğlu	X	1
3	1	Deli Halîloğlu Ali	Halîl	Orta Boylu, Kumral Sakallı (Musinn: Sene [12]66)	√	40
	2	Ali	Deli Halîloğlu Ali	Oğlu	X	4
	3	Mustafa	Deli Halîloğlu Ali	Diğer Oğlu	X	1
	4	Mehmed	Halîl	Karındaşı, Orta Boylu-Ter Bıyıklı	X X	17
4	1	Ca'feroğlu Velî	Ca'fer	Kısa Boylu, Köse Kumral Bıyıklı	√	25
5	1	Colâk Alioğlu Mehmed	Ali	Uzun Boylu, Kumral Bıyıklı	√	24
Kaynak: (BOA, NFS.d., 3076, vr. 4/a-4/b).						

EK 17: 3076 Numaralı Müslim Nüfus Defteri'ne Göre: Karye-i Cirkince tâbi' der kazây-ı
Ayaslûğ 'Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân

Hâne	Sıra	Kişi Adı	Baba Adı	Dış Görünüş ve Ailevi Nitelik	Çadır Sahipliği	Sinn (Yaş)
1	1	Deli Mustafaoğlu İbrâhim	[Deli] Mustafa	Orta Boylu, Kara Sakallı	√	44
	2	Velî	Deli Mustafaoğlu İbrâhim	Oğlu	X	7
	3	Ali	Ali	Üğü oğlu, Orta Boylu- Ter Bıyıklı	X	20
Kaynak: (BOA, NFS.d., 3076, vr. 4/b).						

³¹⁸ "Deli" olabilir mi? Klasik fontun görece kapalılığı nedeniyle, başı hem dal hem de vav harfine benzemektedir. Örneğin 2. sıradaki Velî, 3. sıradaki Deli ifâdeleri seçilebilir netliktedir. Bununla birlikte, ilk sıra için Velî'yi tercih ettik.

EK 18: 3076 Numaralı Müslim Nüfus Defteri'ne Göre: Karye-i Çakıllı tâbi' der kazây-ı Dalıca | 'Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân

Hâne	Sıra	Kişi Adı	Baba Adı	Dış Görünüş ve Ailevi Nitelik	Çadır Sahipliği	Sinn (Yaş)
1	1	Kaşıkcıoğlu Deli Hüseyin	Mustafa	Orta Boylu, Kara Az Bıyıklı	√	23
	2	Hasan	Mustafa	Karındaşı	X	5
2	1	Çulhâ Şa'banoğlu Bekdâş	Şa'bân	Orta Boylu, Kumral Bıyıklı	√	38
	2	Hüseyin	Çulhâ Şa'banoğlu Bekdâş	Oğlu (Tüvânâ: Sene [12]66)	X	10
	3	Şa'bân	Çulhâ Şa'banoğlu Bekdâş	Diğer Oğlu (Tüvânâ: Sene [12]66)	X	8
	4	Ali	Çulhâ Şa'banoğlu Bekdâş	Diğer Oğlu	X	6
3	1	Dede Ahmedoğlu İbrâhim	Ahmed	Orta Boylu, Kumral Bıyıklı	√	36
	2	Ahmed	Dede Ahmedoğlu İbrâhim	Oğlu	X	6
	3	Mehmed	Dede Ahmedoğlu İbrâhim	Diğer Oğlu	X	3
4	1	Murtazalioğlu Mehmed	Ali	Orta Boylu, Kumral Sakallı	√	35
	2	Cum'a	Murtazalioğlu Mehmed	Oğlu (Tüvânâ: Sene [12]66)	X	9
	3	Ali	Murtazalioğlu Mehmed	Diğer Oğlu	X	5
5	1	İmâmoğlu Süleymân	Ali ³¹⁹	Orta Boylu, Ter Kara Bıyıklı	√	18
	2	Ali	İmâmoğlu Süleymân	Oğlu	X	1
6	1	Şa'banoğlu İbrâhim	Mehmed	Kısa Boylu, Şâbb-ı Emred	√	14
	2	Battâl	Satılmış	Karındaşı oğlu	X	7
7	1	Süleymanoğlu Fettâh	Süleymân	Orta Boylu, Sarı Bıyıklı	√	27
	2	Bekdâş	Süleymanoğlu Fettâh	Oğlu (Tüvânâ: Sene [12]66)	X	8
	3	Süleymân	Süleymanoğlu Fettâh	Diğer Oğlu	X	5
	4	Cum'a	Süleymanoğlu Fettâh	Diğer Oğlu	X	3
	5	Mustafa	Süleymanoğlu Fettâh	Diğer Oğlu	X	1
	6	İlyâs	Süleymân	Karındaşı (Tüvânâ: Sene [12]66)	X	8
8	1	Dervişoğlu Cum'a	Derviş	Orta Boylu, Sarı Bıyıklı	√	38
	2	Hüseyin	Dervişoğlu Cum'a	Oğlu	X	12
	3	Bayrâm	Dervişoğlu Cum'a	Diğer Oğlu	X	7

Kaynak: (BOA, NFS.d., 3076, vr. 4/b-5/a).

³¹⁹ 4. sıradaki Ali'den, birinin adında Murtaza diğeri de İmâm olduğundan ayrı kişi şeklinde alınmıştır.

EK 19: 3076 Numaralı Müslim Nüfus Defteri'ne Göre: Karye-i Mûsluca tâbi' der kazây-ı Köşk 'Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân

Hâne	Sıra	Kişi Adı	Baba Adı	Dış Görünüş ve Ailevi Nitelik	Çadır Sahipliği	Sinn (Yaş)
1	1	Kibâr Alioğlu İbiş	Ali	Uzun Boylu, Kara Sakallı	√	50
	2	Hüseyin	Kibâr Alioğlu İbiş	Oğlu, Uzunca Boylu- Ter Bıyıklı	X	19
	3	İbrâhim	Kibâr Alioğlu İbiş	Diğer oğlu, Orta Boylu-Şâbb-ı Emred (Reft-be kur'a-yı şer'iyye Asâkir-i Nizâm-ı Şâhâne, sene [12]65)	X	17
	4	Süleymân	Kibâr Alioğlu İbiş	Diğer oğlu, Orta Boylu-Şâbb-ı Emred	X	15
	5	Ali	Kibâr Alioğlu İbiş	Diğer Oğlu (Tüvânâ: Sene [12]66)	X	10
	6	Mustafa	Kibâr Alioğlu İbiş	Diğer Oğlu	X	6
	7	Mustafa	Ali	Karındaşı, Uzunca Boylu-Ter Bıyıklı	X	18
2	1	Gök Mehmed	Mûsa	Orta Boylu, Kumral Sakallı	√	27
	2	Mûsa	Gök Mehmed	Oğlu (Tüvânâ: Sene [12]66)	X	8
	3	Mehmed	Gök Mehmed	Diğer Oğlu	X	6
	4	Halîl	Gök Mehmed	Diğer Oğlu	X	1
3	1	Mustafaoğlu Ahmed	Mustafa	Orta Boylu, Kumral Bıyıklı	√	25
4	1	Câkîroğlu Murtaza	Cum'a	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	28
	2	Ali	Cum'a	Karındaşı, Uzunca Boylu-Ter Bıyıklı	X	22
5	1	İsmâiloğlu Hüseyin	İsmâil	Orta Boylu, Ter Bıyıklı	√	18
	2	Hasan	İsmâil	Karındaşı	X	7
6	1	Topâl Hasanoğlu Ahmed	Hasan	Orta Boylu, Kır Sakallı	√	60
	2	Hasan	Topâl Hasanoğlu Ahmed	Oğlu	X	7
Kaynak: (BOA, NFS.d., 3076, vr. 5/b-6/a).						

EK 20: 3076 Numaralı Müslim Nüfus Defteri'ne Göre: Karye-i Kızılcaiyri tâbi' der kazây-ı Köşkderesi 'Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân

Hâne	Sıra	Kişi Adı	Baba Adı	Dış Görünüş ve Ailevi Nitelik	Çadır Sahipliği	Sinn (Yaş)
1	1	Tahtacı Murâd	Mehmed	Uzun Boylu, Kara Bıyıklı	√	41
	2	Mehmed	Tahtacı Murâd	Oğlu (Tüvânâ: Sene [12]66)	X	11
	3	Hasan	Tahtacı Murâd	Diğer Oğlu (Tüvânâ: Sene [12]66)	X	8
	4	Halîl	Tahtacı Murâd	Diğer Oğlu	X	3
2	1	Anbarcıoğlu Ali	Hüseyin	Orta Boylu, Kırca Sakallı	√	48
	2	Mustafa	Anbarcıoğlu Ali	Oğlu	X	12
	3	İlyâs	Anbarcıoğlu Ali	Diğer Oğlu (Tüvânâ: Sene [12]66)	X	9
	4	İsmâil	Anbarcıoğlu Ali	Diğer Oğlu	X	6
3	1	Halîl Dâlioğlu Hasan	Halîl	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	32
	2	Halîl	Halîl Dâlioğlu Hasan	Oğlu	X	6
4	1	Süleymânoğlu Mustafa	Süleymân	Uzun Boylu, Ter Bıyıklı	√	22
5	1	Alioğlu Ali	Ali	Orta Boylu, Kırca Sakallı	√	47
	2	Mehmed	Alioğlu Ali	Oğlu (Tüvânâ: Sene [12]66)	X	11
	3	Hamzâ	Alioğlu Ali	Diğer Oğlu	X	7
6	1	Gidî Alioğlu Hamzâ	Ali ³²⁰	Orta Boylu, Şâbb-ı Emred	√	16

Kaynak: (BOA, NFS.d., 3076, vr. 6/a-6/b).

EK 21: 3076 Numaralı Müslim Nüfus Defteri'ne Göre: Karye-i Yaylak tâbi' der kazây-ı Karacasu 'Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân

Hâne	Sıra	Kişi Adı	Baba Adı	Dış Görünüş ve Ailevi Nitelik	Çadır Sahipliği	Sinn (Yaş)
1	1	Ali Kethüdâoğlu Veli	Ali	Uzun Boylu, Sarı Bıyıklı	√	28
	2	Ali	Ali	Karındaşı, Uzun Boylu-Kumral Bıyıklı	X	25
2	1	Ali Kethüdâoğlu Hasan ³²¹	Ali ³²²	Uzun Boylu, Kumral Bıyıklı	√	38
	2	Ali	Ali Kethüdâoğlu Hasan	Oğlu	X	5

³²⁰ Lâkabı "Gidî" olduğundan, 5. sıradaki Ali'den farklı kişi olarak sayılmıştır.

³²¹ 1. hânedeki Ali ile aynı kişidir.

³²² 1. hânedeki Ali ile aynı kişidir.

3	1	Arab Kethüdâoğlu Hüseyin	Ali	Orta Boylu, Kır Sakallı	√	68
	2	Ahmed	Arab Kethüdâoğlu Hüseyin	Oğlu, Orta Boylu-Kumral Bıyıklı	X	32
4	1	Mollâ Velioğlu Ali	Velî	Orta Boylu, Kumral Bıyıklı	√	28
5	1	Arab Kethüdâoğlu Ali ³²³	Ali ³²⁴	Uzun Boylu, Kara Sakallı	√	45
	2	Hasan	Arab Kethüdâoğlu Ali	Oğlu (Tüvânâ: Sene [12]66)	X	11
6	1	Topâl Hasanoğlu Hüseyin	Hasan	Orta Boylu, Kumral Bıyıklı	√	23
7	1	Topâl Hasanoğlu İbrâhim ³²⁵	Hasan ³²⁶	Orta Boylu, Kırcâ Köse Sakallı	√	52
	2	Mustafa	Topâl Hasanoğlu İbrâhim	Oğlu, Orta Boylu-Şâbb-ı Emred	X	15
8	1	Zûrbâzoğlu Ahmed	İbrâhim	Orta Boylu, Sarı Bıyıklı	√	35
	2	Ali	İbrâhim	Karındaşı, Orta Boylu-Şâbb-ı Emred	X	15
9	1	Haliloğlu Velî	Halîl	Orta Boylu, Kumral Bıyıklı	√	33
	2	İbrâhim	Haliloğlu Velî	Oğlu	X	3
10	1	Sağiroğlu Osmân	Velî	Orta Boylu, Kumral Az Bıyıklı	√	26
11	1	Arapoğlu Ömer	Ali	Orta Boylu, Ter Kumral Bıyıklı	√	22
Kaynak: (BOA, NFS.d., 3076, vr. 7/a-7/b).						

EK 22: 3076 Numaralı Müslim Nüfus Defteri'ne Göre: Karye-i Pîrli Beğ'e tâbi 'Özgür tâbi' der kazây-ı Karacasu 'Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân

Hâne	Sıra	Kişi Adı	Baba Adı	Dış Görünüş ve Ailevi Nitelik	Çadır Sahipliği	Sinn (Yaş)
1	1	Hüseyin Kethüdâoğlu Mollâ Hasan	Hüseyin	Orta Boylu, Kır Sakallı	√	65
	2	Hüseyin	Hüseyin Kethüdâoğlu Mollâ Hasan	Oğlu, Orta Boylu-Ter Kara Bıyıklı	X	20
	3	Mehmed	Hüseyin Kethüdâoğlu Mollâ Hasan	Diğer Oğlu	X	12
2	1	Velioğlu Ali	Velî	Kısa Boylu, Kır Sakallı	√	55
	2	Ali	Velioğlu Ali	Oğlu (Tüvânâ: Sene [12]66)	X	11
	3	Mustafa	Velioğlu Ali	Diğer Oğlu (Tüvânâ: Sene [12]66)	X	8
	4	Ahmed	Velioğlu Ali	Diğer Oğlu	X	1
3	1	Ilıcaoğlu Hamzâ	Ali	Uzun Boylu, Kara Sakallı	√	50
	2	Ahmed	Ali	Karındaşı, Orta Boylu-	X	28

³²³ 3. hânedeki kişi ile kardeştir.

³²⁴ 3. hânedeki Ali ile aynıdır.

³²⁵ 6. hânedeki oturanla kardeştir.

³²⁶ 6. hânedeki Hasan ile aynı kişidir.

				Kara Bıyıklı		
4	1	Düdükoğlu Mehmed	Hasan	Kısa Boylu, Kır Sakallı	√	75
	2	Ali	Düdükoğlu Mehmed	Oğlu, Orta Boylu- Kara Bıyıklı	X	28
	3	Veli	Düdükoğlu Mehmed	Diğer Oğlu	X	13
	4	Şükrü	Düdükoğlu Mehmed	Diğer Oğlu (Tüvânâ: Sene [12]66)	X	10
	5	Mustafa	Düdükoğlu Mehmed	Diğer Oğlu	X	6
5	1	Halil Emmioğlu Hüseyin	Halil	Orta Boylu, Kır Sakallı	√	60
	2	Hasan	Halil Emmioğlu Hüseyin	Oğlu (Tüvânâ: Sene [12]66)	X	11
	3	Veli	Halil Emmioğlu Hüseyin	Diğer Oğlu	X	3
6	1	Mehmed Emmioğlu Hasan	Mehmed	Kısa Boylu, Köse Kara Sakallı	√	50
	2	İbrâhim	Mehmed Emmioğlu Hasan	Oğlu	X	13
	3	Mehmed	Mehmed Emmioğlu Hasan	Diğer Oğlu	X	11
7	1	Mehmed Emmioğlu Ahmed	Mehmed	Kısa Boylu, Kara Sakallı	√	50
8	1	Mehmed Emmioğlu İbrâhim	Mehmed	Orta Boylu, Seyrek Kara Sakallı	√	55
	2	Ali	İbrâhim	Oğulluğu	X	5
9	1	Mehmed Emmioğlu Ali	Mehmed	Kısa Boylu, Kara Sakallı	√	55
	2	Mehmed	Mehmed Emmioğlu Ali	Oğlu	X	11
10	1	Karabıçak Alioğlu Halil	Ali	Orta Boylu, Kumral Sakallı	√	45
11	1	Karabıçakoğlu Veli ³²⁷	Ali ³²⁸	Kısa Boylu, Kır Sakallı	√	62
12	1	Mehmed Emmioğlu Mustafa	Mehmed	Orta Boylu, Kumral Sakallı	√	32
13	1	Topaloğlu Yetimi Ali	- (Topâl/oğlu)	Yetim	√	13
	2	Halil	- (Topâl/oğlu)	Yetim (Topaloğlu Yetimi Ali kârındaşı) - (Tüvânâ: Sene [12]66)	X	11
14	1	Hasanoğlu Mustafa	Hasan	Orta Boylu, Kara Sakallı	√	45
	2	Mehmed	Hasanoğlu Mustafa	Oğlu, Orta Boylu-Şâbb-ı Emred	X	14
	3	Hasan	Hasanoğlu Mustafa	Diğer Oğlu (Tüvânâ: Sene [12]66)	X	11
15	1	Halil Emmioğlu Halil	Halil	Orta Boylu, Kara Sakallı	√	45
	2	Hasan	Halil Emmioğlu Halil	Oğlu	X	2

Kaynak: (BOA, NFS.d., 3076, vr. 8/a-9/a).

³²⁷ 10. hânedeki kişinin kardeşi/abisidir.

³²⁸ 10. hânedeki ata ile aynı kişidir.

EK 23: 2991 Numaralı Müslim Nüfus Defteri'ne Göre: Kazây-ı Mezbûr-ı Balyanbolu**Dâhilinde Bulunan Tahtacı Aşîreti Perâkendesini**

Hâne	Sıra	Kişi Adı	Baba Adı	Dış Görünüş ve Ailevi Nitelik	Çadır Sahipliği	Sinn (Yaş)
1	1	İmâmoğlu Mustafa Kethüdâ	Mehmed	Orta Boylu-Ak Sakallı	√	63
	2	Tahtacı Mehmed	İmâmoğlu Mustafa Kethüdâ	Oğlu, Orta Boylu-Kara Bıyıklı	X	29
	3	Tahtacı İbrâhim	İmâmoğlu Mustafa Kethüdâ	Diğer oğlu, Orta Boylu- Kumral Bıyıklı	X	21
	4	Tahtacı Ali	İmâmoğlu Mustafa Kethüdâ	Diğer oğlu, Orta Boylu- Ter Bıyıklı	X	18
	5	İbrâhim	[Tahtacı] İbrâhim	[Torun], Mekteb-Nişîn, Sagîri	X	4
2	1	Sarı Velî oğlu Tahtacı Mehmed	Velî	Orta Boylu, Kır Sakallı	√	51
	2	Tahtacı Ali	Sarı Velî oğlu Tahtacı Mehmed	Oğlu, Şâbb-ı Emred	X	15
	3	Tahtacı Velî	Sarı Velî oğlu Tahtacı Mehmed	Diğer oğlu, Şâbb-ı Emred	X	12
3	1	İmâmoğlu Tahtacı Yûsuf	Mehmed ³²⁹	Orta Boylu, Kumral Bıyıklı	√	21
	2	Bayrâm	İmâmoğlu Tahtacı Yûsuf	Oğlu	X	3
4	1	Çûlhaoğlu Tahtacı Bekdâş	Ali	Orta Boylu, Kara Bıyıklı	√	44
	2	Ali	Çûlhaoğlu Tahtacı Bekdâş	Oğlu	X	3
5	1	Bursalıoğlu Tahtacı Hüseyin	Ali ³³⁰	Uzun Boylu, Kumral Bıyıklı	√	30
	2	Ali	Bursalıoğlu Tahtacı Hüseyin	Oğlu	X	1
	3	Bâllı Ali	Ali	Yeğeni, Orta Boylu- Kumral Bıyıklı	X	25

Kaynak: (BOA, NFS.d., 2991, s. 15).

³²⁹ Bu Mehmed, ilk baştaki Mehmed'ten her iki oğulun da sıfatları İmâmoğlu olmasına rağmen ayrı kişi biçiminde alınmıştır. Çünkü diğer tüm defterlerde gördüğümüz üzere, ünisiyeti bir olan kişilerin alt alta yazılmasını, araya başka bir soy girmemesini bekliyoruz.

³³⁰ Ardı sıra gelen Ali ata adları; çocuklardan birinin Bursalıoğlu, diğerinin de Çûlhaoğlu lâkabına sâhip olması nedeniyle ayrı kişiler şeklinde alınmıştır.

EK 24: 2606 Numaralı Aşret Temettu'ât Defteri: Yarangüme Karyesinde Tahtacı Tâifesi

Hû (Hüve)											
Aydın Eyâleti mülhâkatından Mentеше Sancağı kazâlarından Tavâs Kazâsı'nda Yarangüme karyesinde iskân Tahtacı Tâifesi'nin emlak ve arâzî ve temettu'âtlarını mübeyyin defteridir											
Ad	Baba Adı	Hâne	Numara	Sağman Keçi	Oğlak	Bârgir	Katır	Merkeb	Sene-i Sâbıkada Virdiği Virgü	'Adet-i Ağnâm Rûsümü ³³¹	Bir Senede Tahminen Temettu'âtı
[Oğlu] Hasan Kahyâ	Ali	1	1	30 ³³²	10	1	3	-	180 ³³³	40	1.800 ³³⁴
[Oğlu] Hasan Kahyâ ³³⁵	Ali	2	(2)	-	-	1	1	-	135 ³³⁶	-	750
Kafdânlı Hüseyin	-	3	(3)	100 ³³⁷	42	-	3	-	230 ³³⁸	-	1.750 ³³⁹
[Oğlu] Musâ	Velî Kahyâ	4	4	-	-	1	3	1	220 ³⁴⁰	-	750 ³⁴¹
[Oğlu] İsâ	Velî Kahyâ	5	5	-	-	1	3	-	220 ³⁴²	-	750 ³⁴³
Afyoncu Ali	-	6	6	-	-	1	-	-	130 ³⁴⁴	-	550 ³⁴⁵
'Aşret-i merkûmenin giçen altmış senesine mahsûben bir senede virgü-ü mahsûsâları olan meblâğın mikdârı									950 (1.155) ³⁴⁶	Temettu'âtın Yekûnu	6.350 Guruş

³³¹ İbârenin devamında "Keçi ruûs/80" ifâdesi mevcuttur.

³³² Ruûs şeklinde belirtilen otuz adet sağman keçi, Hasan Kahyâ'ya *ber-vech-i tahmîn* yıllık (*hâsîlât-ı senevî*) 300 guruş kazandırılıyordu.

³³³ Geçen sene (1260) zarfında verilen 180 kuruşluk bu *virgü*, Mağnisâ'ya yollanmaktadır.

³³⁴ Söz konusu temettu'âtın 1500 guruşluk dilimi, "*Tahtacılıktan*" müteşekkildir.

³³⁵ Şayet mezkûr Tahtacı, birinci hânedeki yaşayan diğer Hasan ile kardeş ise -ki normal şartlarda ünsiyet belirtilmeliydi- ismi Hasan yerine Hüseyin olabilir. Nitekim belgeye yazıldığı haliyle Hasan'dır.

³³⁶ Hasan Kahyâ'dan tahsil edilen "sene-i sâbıkada virdiği virgü", iki türlü olup ilki 15 guruşluk *kışlâkiye* vergisidir. Kalanı 1260 yılında ödediği 120 guruştur, Mağnisâ'ya yollanmaktadır.

³³⁷ Yüz adet sağman keçi, Kafdânlı Hüseyin'e yıllık (*hâsîlât-ı senevî*) 1.000 guruş kazandırılıyordu.

³³⁸ Kafdânlı Hüseyin'den tahsil edilen "sene-i sâbıkada virdiği virgü", iki türlü olup ilki 50 guruşluk *kışlâkiye* vergisidir. Kalanı 1260 yılında ödediği 180 guruştur, Mağnisâ'ya yollanmaktadır.

³³⁹ Söz konusu temettu'âtın 750 guruşluk dilimi, "*Kirâcılıktan*" müteşekkildir.

³⁴⁰ Musâ'dan tahsil edilen "sene-i sâbıkada virdiği virgü", iki türlü olup ilki 40 guruşluk *kışlâkiye* vergisidir. Kalanı 1260 yılında ödediği 180 guruştur, Mağnisâ'ya yollanmaktadır.

³⁴¹ Musâ ne hayvancılıkla işteğal edecek denli bir canlı mal yekûnuna ne de tarımla uğraşacak arâzîye sahiptir. Mantık dairesince, 750 guruşluk geliri (*temettu'*) sırf "*Tahtacılıktan*" kazanılsa gerektir; fakat defterde bu belirtilmemiştir. Aynı durumun tabloda ikinci sırada duran Ali oğlu Hasan Kahyâ için de geçerliliğini düşünebiliriz.

³⁴² İsâ'dan tahsil edilen "sene-i sâbıkada virdiği virgü", iki türlü olup ilki 40 guruşluk *kışlâkiye* vergisidir. Kalanı 1260 yılında ödediği 180 guruştur, Mağnisâ'ya yollanmaktadır.

³⁴³ 750 guruşluk temettu'nun neyden kaynaklandığı muallaktır. Nitekim İsâ'nın hane-numara bilgilerinin yer aldığı kısmın hemen üstüne "Kirâcı" ifâdesi yazılmıştır. Bu ifâde, icrâ ettiği Tahtacılık zanâ'atı dışında, bârgir ve katırlarını türlü nakliyecilik gayeleri için müşterilerine kirâyâ verdiğini göstermektedir.

³⁴⁴ Afyoncu Ali'den tahsil edilen "sene-i sâbıkada virdiği virgü", iki türlü olup ilki 20 guruşluk *kışlâkiye* vergisidir. Kalanı 1260 yılında ödediği 110 guruştur, Mağnisâ'ya yollanmaktadır.

³⁴⁵ Ali'nin lakabı alelâde bir yakıştırma değilse ve edâ ettiği mesleklerinden birine mütekalipse, afyonculuk işi tam biçimiyle neyi imlemekte, Ali'nin 550 guruşluk gelirine katkı sağlayacak bir zeminde midir?.

³⁴⁶ Bu mikdâr (950 guruş), adet-i ağnâm ve *kışlâkiye* vergilerinin müdâhil kılınmadığı sayıdır. Mezkûrların dâhil olmasıyla Tahtacı Tâifesi'nin ödediği toplam vergi, 1195 guruşa çıkmaktadır. Tabloda "Sene-i Sâbıkada Virdiği

‘Âşîret-i merkûme emlâk ve temettu’u ber-muktezây-ı irâde-i seniyye tahkîk olunarak ber-vech-i bâlâ tahrîr olunmuş olmağla ol-bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehül’l-emrindir. [Üç adet “Bende” ifâdesi, kişileri belirtilmeksizin evvelki cümlelerin hemen altına olacak şekilde belgeye işlenmiştir.]
Kaynak: (BOA, ML.VRD.TMT.d., 2606, s. 2-3).

EK 25: 1808 Numaralı Aşîret Temettu’ât Defteri: “Karıncalı Nâm Mahallde” Tahtacı Aşîreti

Mahâlî-i Karataş’da Karıncalı nâm mahâlîde iskân üzere ³⁴⁷ olan Tahtacı ‘Âşîreti tâbî’ kazây-ı Timûrcu																		
Ad/lar ³⁴⁸	Baba Adı	Ana Ekonomik Mesgûliyet	Hâne	Numara	Sene-i Sâbıkada Virdiği Virgü	Â’sâr (Öşür)	Mezrû’ Tarla	Gayr-ı Mezrû’ Tarla	Müstecir Mezrû’ Tarla	Mezrû’ Boya Tarlası	Palamud	Sağman İnek	Sığır	Öküz	Düğe	Katır	Bargir	Mecmû’undan Bir Senede Temettu’âtı
Ali Kethüdâ ³⁴⁹	-	Tahtacı idüğü	1	1	0 ³⁵⁰	64 ³⁵¹	-	-	10 ³⁵²	2 ³⁵³	-	2 ³⁵⁴	-	2	-	2	1	688 ³⁵⁵
Tahtacı	-	Tahtacı idüğü	2	3	12 ³⁵⁶	0	-	-	-	-	-	2 ³⁵⁶	3 ³⁵⁷	-	-	1	-	505 ³⁵⁸

Virgü” sütununa, ilk hânedede ‘âdet-i aġnâm ödeyen kişiyi ayrıca belirtmek için onu dışarıda bırakmamızın haricinde, her iki değerin yekûnunu birlikte işledik.

³⁴⁷ Mükerrerdir.

³⁴⁸ 1808 numaralı Timûrcu (Demirci) Kazâsı ‘Âşîret (Perâkende ‘Âşâyir) temettu’ât defterinde, Ad sütunundan – verisinden– sonra “emlâkı” ibâresi eklenmiş ve kişinin ekonomik profili bu dizgenin altına sıralanmıştır. Ayrıca mevcut bölme, ezici çoğunlukla tekil şahısları muhtevî bulunmasına rağmen birden fazla ismin de aynı sıraya ailevî baġa göre tahrîr edildiğî olmuştur.

³⁴⁹ Ali Kethüdâ, kayda geçtiğî kadarıyla, Timûrcu (Demirci) Kazâsı’nda yaşayan Tahtacıların eşrâf sınıfından olsa gerektir. Çünkü hem kâbilesinin kethüdâsı bulunduğu için kendisinden standart vergi alınmamakta, hem de civârdan şerîk edinerek 10 dönümlük bir tarlaya müstecir olabilmektedir. Defterde Tahtacılar arasında, bir “Tahtacı-olmayan” kişi ile ortaklık kuran da tek şahıs odur. Ortağî, bu deftere “virgüy-ü hânesinde olduġu” ve numero ikide bulunduğu –hâne sayısı “başka bir karyede bulunduğu için verilmemiştir” diye düşünmekteyiz– belirtilerek müdâhil kılınmıştır: “Merkûm kethüdânın şerîki Baġcı karyesinden Boşnakoġlu’nun şirkeden bir senede temettu’âtı 288 guruştur. Merkûm dâhil-i kazânın Baġcı karyesinden Boşnakoġlu lakabıyla şöhet olub işbu temettu’ yalnız şirkeden almış olduġu.”

³⁵⁰ Ali Kethüdâ için bu bölme, “sene-i sâbıkada virgüsü olmadıġı” şeklinde kayda geçmiştir.

³⁵¹ Merkûmun “â’sâr olarak sene-i sâbıkada vermiş olduġu” meblağın 40 guruşu 2 ‘ayâr hınta, 24 guruşu ise 2 ‘ayâr şa’irdir.

³⁵² Ali Kethüdâ’nın kiraladığı bu 10 dönümlük arâzî hem 1260 hem de 1261 senesi için yıllık (hâsılât-ı senevî) 640 guruş getirmiş, toplamda brüt 1280 guruşluk bir yekûna ulaşmıştır. Â’sârı (‘öşrü) 128 guruş arâzînin net geliri 1152 guruş olup, bunun “şerîkî hissesi minhâ” (ortağının devre dışı kaldığı miktar) 576 guruşunu Ali Kethüdâ kazanıyordu. Buna mukâbil Ali Kethüdâ ile Boşnakoġlu’nun, 1844 ve 1845’te kiralanan toprak için ödemesi gereken 64 guruş bulunmaktaydı ki bu ‘öşr yekûnda 128 guruştur. Lakin salt 1844 yılı için bakarsak, aşîret kethüdâsının icârlı tarladan net 288 guruş gelir elde ettiğini anlıyoruz, çünkü ortağî Boşnakoġlu da 288 guruş kazanmıştır. İki net geliri topladığımızda 576 guruş buluyoruz, bu ortakların o yılda müştereken ödemekle yükümlü oldukları 64 (aralarında mutlak bir eşitlik söz konusu ise 32 biri, 32 diğeri olacak şekilde ‘öşrü bölüşmüş olmalı) guruş ‘öşrün devreden çıkarıldığı sayıdır.

³⁵³ Söz konusu boya tarlası, 1260 itibariyle henüz zer’ (ekim işlemi) edilmiş ve hâsılât 1264 senesinde alınacaktır. İfâdenin hemen solunda “müşterek” yazmaktadır.

³⁵⁴ İki adet sağman inek, yıllık (hâsılât-ı senevî) 100 guruş getirmektedir.

³⁵⁵ Söz konusu temettu’âtın 300 guruşu, “Tahtacılığından” elde edilmektedir.

³⁵⁶ İki adet sağman inek, yıllık (hâsılât-ı senevî) 100 guruş getirmektedir.

³⁵⁷ Çeşidi “erkek” biçimiyle sunulmaktadır.

³⁵⁸ Tahtacı Kara Mehmed, temettu’âtının 405 guruşunu, “Tahtacılığından” kazanmaktadır.

Kara Mehmed																		
Musâ ve karı ndâş ı Ahmed	Deli /Velî ³⁵⁹ Oğlan	Rençber idüğü	3	4	140	84 ₃₆₀	40 ₃₆₁	40	-	1 ₃₆₂	-	4 ₃₆₃	2 ₃₆₄	2	-	4	1	1.200 ₃₆₅
[Oğlu] İsmâ	Emîr Mehmed	Rençber Tâifesi'nden idüğü	4	5	170	21 ₃₆₆	80 ₃₆₇	60 ³⁶⁸	-	7 ₃₆₉	5 ₃₇₀	3 ₃₇₁	-	4	-	4	1	2.200 ₃₇₂
[Oğlu] Ali	Emîr Mehmed	Tahtacı Tâifesi'nden	5	6	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	200 ³⁷³
[Oğlu] İsmâil	Emîr Mehmed	Rençber idüğü	6	7	150	57 ₃₇₄	20 ₃₇₅	25	-	3 ₃₇₆	2 ₃₇₇	-	-	2	-	1	1	800 ³⁷⁸
[Oğlu]	Emîr ³⁷⁹	Rençber	7	8	160	21 ₃₈₀	60	50 ³⁸²	-	5 ₃₈₃	3 ₃₈₄	3 ₃₈₅	3 ₃₈₆	2	-	1	1	1.802,

³⁵⁹ İki arasında ayırma gitmek, imkân doğrultusunda pek müşküldür.

³⁶⁰ Kardeşlerin “â’sâr olarak sene-i sâbıkada vermiş olduğu” meblağın 60 guruşu 3 ‘ayâr hinta, 24 guruşu ise 2 ‘ayâr şa’irdir.

³⁶¹ Kırk dönümlük arâzî 1260’da 760, 1261’de 340 guruş getirmiş, yekûnda 1100 guruşluk kazanç sağlanmıştır.

³⁶² Söz konusu boya tarlası, 1260 itibariyle henüz zer’ (ekim işlemi) edilmiş ve hâsılât 1264 senesinde alınacaktır.

³⁶³ Dört adet sağman inek, yıllık (*hâsılât-ı senevî*) 200 guruş getirmektedir.

³⁶⁴ Çeşidi “boz” biçimiyle sunulmaktadır.

³⁶⁵ Evrâkta kaydedilen temettu’âtın 450 guruşu, “*zuhûrât temettu*” ile gösterilmiş olup, geri kalan yekûn 750 guruştur.

³⁶⁶ Rençber İsmâ’nın “â’sâr olarak sene-i sâbıkada vermiş olduğu” meblağın 60’ı 3 ‘ayâr hinta, 48’i 4 ‘ayâr şa’ir, 15’i yarım kantâr palamud ve 90 guruşu ise 18 kıyye boyadır.

³⁶⁷ Seksen dönümlük arâzî 1260’da 972, 1261’de 528 guruş getirmiş, yekûnda 1500 guruşluk kazanç sağlanmıştır.

³⁶⁸ “Üç senede bir def’â zer’ olduğu” şeklinde not düşülmüştür.

³⁶⁹ Yedi dönümün 3’ü “*hazır olan boya tarlası*” biçiminde kayıt edilmiştir: 1260’da 810, 1261’de 800 ve toplamda 1610 guruşluk kazanç getirmektedir. Kalan 4 dönüm ise “*1260 senesinde zer’ [edilmiştir], 1264’de hâsılât alınacağı*” notu düşülen müşterek mezrû’ boya tarlasıdır.

³⁷⁰ Palamud korusunun, yıllık (*hâsılât-ı senevî*) dilimde 1260’da 135, 1261’de 265 ve yekûnda 400 guruşluk bir getirisi bulunmaktadır.

³⁷¹ Üç adet sağman inek, yıllık (*hâsılât-ı senevî*) 150 guruş getirmektedir.

³⁷² Evrâkta kaydedilen temettu’âtın 295 guruşu, “*zuhûrât temettu*” ile gösterilmiş olup, geri kalan yekûn 1905 guruştur.

³⁷³ Bu kısım, alışılmışın dışında “*Tahtacılığından bir senede temettu’âtı*” biçiminde tahrîr edilmiştir. Emîr Mehmed oğlu Ali’nin sadece bir katırı olduğunu düşünürsek, onu bâğir niyetine mesleğine yardımcı olsun diye kullandığı sonucunu çıkarabiliriz.

³⁷⁴ Rençber İsmâil’in “â’sâr olarak sene-i sâbıkada vermiş olduğu” meblağın 30’unu 1,5 ‘ayâr hinta, 12’sini 1 ‘ayâr şa’ir ve 15’ini yarım kantâr palamud teşkil etmektedir.

³⁷⁵ Yirmi dönümlük arâzî 1260’da 378, 1261’de 142 guruş getirmiş, yekûnda 520 guruşluk kazanç sağlanmıştır.

³⁷⁶ Söz konusu boya tarlası, 1260 itibariyle henüz zer’ (ekim işlemi) edilmiş ve hâsılât 1264 senesinde alınacaktır. İfâdenin hemen solunda “*müşterek*” yazmaktadır.

³⁷⁷ Palamud korusunun, yıllık (*hâsılât-ı senevî*) dilimde 1260’da 135, 1261’de 135 ve yekûnda 270 guruşluk bir getirisi bulunmaktadır.

³⁷⁸ Evrâkta kaydedilen temettu’âtın 405 guruşu, “*Rençberlikden bir senede*” ile gösterilmiş olup, geri kalan yekûn 395 guruştur.

Mus tafa		Tâifesi'nden idüğü																5
[Oğl u] Velî	Çil ³⁸⁷	Tahtacı idüğü	8	9	160	-	-	-	-	-	-	3 ³⁸⁸	1 ³⁸⁹	3	-	2	1	600 ³⁹⁰
[Oğl u] İlyâs	Çil	Tahtacı idüğü	9	10	160	-	-	-	-	-	-	-	1 ³⁹¹	-	-	3	1	800 ³⁹²
[Oğl u] Mehmed	Çil	Tahtacı idüğü	10	11	130	-	-	-	-	-	-	1 ³⁹³	-	-	-	3	1	550 ³⁹⁴
[Oğl u] İbrâhim	Çil	Tahtacı idüğü	11	12	170	-	-	-	-	-	-	3 ³⁹⁵	3	-	1	4	1	850 ³⁹⁶
[Oğl u] Süleyman	Sarı Hüseyin	Tahtacı idüğü	12	13	160	-	-	-	-	-	-	2 ³⁹⁷	-	-	2	3	1	900 ³⁹⁸
[Oğullar ı] Hüseyin ve karı ndâş	Halî l	Rençber Tâifesi'nden idüğü	13	14, 15, 16, 17	160	34 ⁴⁰⁰	-	-	6 ⁴⁰¹	-	-	2 ⁴⁰²	3 ⁴⁰³	2	-	4	1	1404 ⁴⁰⁴

³⁷⁹ Baba Adı'nın hemen yukarisına üç kez yazılmış Emîr Mehmed ile bir bağlantısı olduğunu düşünmekteyiz. Fakat kesin bir şey konuşmak için daha fazla veriye ihtiyacımız var.

³⁸⁰ Rençber Mustafa'nın "â'sâr olarak sene-i sâbıkada vermiş olduğu" meblağın 80'i 4 'ayâr hinta, 48'i 4 'ayâr şa'ir, 15'i yarım kantâr palamud ve 70 guruşu ise 14 kıyye boyadır.

³⁸² "Üç senede bir def'â zer' olduğu" şeklinde not düşülmüştür.

³⁸³ Beş dönümün 2'si "hazır olan boya tarlası" biçiminde kayıt edilmiştir: 1260'da 630, 1261'de 700 ve toplamda 1330 guruşluk kazanç getirmektedir. Kalan 3 dönüm ise "1260 senesinde zer' [edilmiştir], 1264'de hâsılât alınacağı" notu düşülen müşterek mezrû' boya tarlasıdır

³⁸⁴ Palamud korusunun, yıllık (hâsılât-ı senevî) dilimde 1260'da 135, 1261'de 140 ve yekûnda 275 guruşluk bir getirisi bulunmaktadır.

³⁸⁵ Üç adet sağman inek, yıllık (hâsılât-ı senevî) 150 guruş getirmektedir.

³⁸⁶ Çeşidi "boz" biçimiyle sunulmaktadır.

³⁸¹ Altmış dönümlük arâzî 1260'da 1152, 1261'de 548 guruş getirmiş, yekûnda 1700 guruşluk kazanç sağlanmıştır.

³⁸⁷ Tam isim değildir. Lakap hüviyetiyle kabul etmek gerekir.

³⁸⁸ Üç adet sağman inek, yıllık (hâsılât-ı senevî) 150 guruş getirmektedir.

³⁸⁹ Çeşidi "boz" biçimiyle sunulmaktadır.

³⁹⁰ Evrâkta kaydedilen temettu'âtın 450 guruşu, "zuhûrât temettu'" ile gösterilmiş olup, geri kalan yekûn 150 guruştur.

³⁹¹ Çeşidi "boz" biçimiyle sunulmaktadır.

³⁹² Evrâkta kaydedilen 800 guruşluk temettu'ât, "Tahtacılığından Bir Senede Temettu'ât" ifâdesiyle gösterilmiştir.

³⁹³ Bir adet sağman inek, yıllık (hâsılât-ı senevî) 50 guruş getirmektedir.

³⁹⁴ Tahtacı Mehmed, temettu'âtının 500 guruşunu, "Tahtacılığından" kazanmaktadır.

³⁹⁵ Üç adet sağman inek, yıllık (hâsılât-ı senevî) 150 guruş getirmektedir.

³⁹⁶ Evrâkta kaydedilen temettu'âtın 700 guruşu, "Oğlunun Tahtacılığından" ile gösterilmiş olup, geri kalan yekûn 150 guruştur.

³⁹⁷ İki adet sağman inek, yıllık (hâsılât-ı senevî) 100 guruş getirmektedir.

³⁹⁸ Evrâkta kaydedilen temettu'âtın 800 guruşu, "Oğlu Mehmed'in Tahtacılığından" ile gösterilmiş olup, geri kalan yekûn 100 guruştur.

ları Mus tafa, Süle ymâ n, Velî 399																		
[Oğl u] Halîl	Deli Süle ymâ n	Tahtacı idüğü	14	18	12 0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	400 ⁴⁰⁵
[Oğl u] Hüs eyin	Kös e İbrâ him	Tahtacı idüğü	15	19	10 0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	500 ⁴⁰⁶
Çob anoğ lu Ali	- [Ço ban] 407	Tahtacı idüğü	16	20	50	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	600 ⁴⁰⁸
Tahtacı 'Âşîreti'nin Maddî Varlık, Gelir ve Giderlerinin (Genel Bilanço) Yekûnu:					19 60	66 5	2 0 0	175	16	1 8	1 0	2 5	1 6	1 7	3	3 9	1 2	13.78 3,5
					Top.: 391				Top.: 112									
Kaynak: (BOA, ML.VRD.TMT.d., 1808, s. 54-57).																		

⁴⁰⁰ Hüseyin ve karındâşlarının “â’şâr olarak sene-i sâbıkada vermiş olduğu” meblağın 10’u yarım ‘ayâr hinta, 24’ü 2 ‘ayâr şârden müteşekkildir.

⁴⁰¹ Dört rençberin altı dönümlük “icârlu mezrû‘ tarla” biriminden elde ettikleri yıllık kazanç (hâsûlât-ı senevî), 1260’da 306, 1261’de 284 ve yekûnda 590 guruştur.

⁴⁰² İki adet sağman inek, yıllık (hâsûlât-ı senevî) 100 guruş getirmektedir.

⁴⁰³ Türü “boz” ifâdesiyle imlenmiştir.

⁴⁰⁴ Bu gelir, 13. hânenin 14, 15, 16 ve 17 numaralarına pay edilenin toplam miktârıdır. Merkûm Hüseyin’in bir senede toplam temettu’u 98,5’e ek rençberlikten kazandığı 301,5 guruştur. 15. numerodaki merkûm Mustafa’nın, bir senede toplam temettu’u 98,5’e ek rençberlikten kazandığı 201,5 guruştur. 16. numerodaki merkûm Süleymân’ın, bir senede toplam temettu’u 98,5’e ek rençberlikten kazandığı 101 guruştur. Sonuncu kardeş Velî, yalnızca 98,5’lik bir temettu’u elde edebilmiştir. Tahrîr memûru üçüncü kişinin 199,5 guruşluk gelirini 200 olarak hesap etmiştir, 199,5’i baz aldık.

³⁹⁹ 1808 numaralı Timûrcu (Demirci) Kazâsı ‘Âşîret (Perâkende ‘Âşâyir) temettu’ât defterinde, aynı hâne-numero bağıntısına bir def ‘âda kaydedilen en fazla kişi buradadır.

⁴⁰⁵ Tahtacı Halîl’in “Tahtacılığından bir senede temettu’âtı” salt 400 guruştur. Başka hiçbir işle meşgûl değildir.

⁴⁰⁶ Tahtacı Hüseyin’in “Tahtacılığından bir senede temettu’âtı” salt 500 guruştur. Başka hiçbir işle meşgûl değildir.

⁴⁰⁷ Tam isim değildir. Lakap hüviyetiyle kabul etmek gerekir.

⁴⁰⁸ Tahtacı Ali’nin “Tahtacılığından bir senede temettu’âtı” salt 600 guruştur. Başka hiçbir işle meşgûl değildir.

EK 26: 2446 Numaralı Nîf Kazâsı Temettu'ât Defteri: "Kızılca Karyesi Civârında" Tahtacı Aşîreti

Saruhân Sancağı dâhilinde Nîf Kazâsı'na tâbi' Kızılca karyesi civârında Tahtacı 'Âşîretî temettu'âtı

Ad/lar ⁴⁰⁹	Baba Adı	Ana Ekonomik Meşgûliyet	Hâne	Numero	Sene-i Sâbıkada Virdiği Virgü-yü Mîrî	Â'sâr (Öşür)	Mezrû' Tarla	Bağ		Sagman İnek	Katur	Bârgir ⁴¹⁰	Mecmû'undan Bir Senede Tahminen Temettu'âtı
								Dönüm	Kıt'â				
[Oğlu] Çâkır Ahmed	İlyâs	Tahtacı Tâifesi'nden olduğu	1	1	270	13 (+3,5) ₄₁₁	-	12 ⁴¹²	1	3 ⁴¹³	3	1	860 [771,5] ₄₁₄
[Oğlu] Mehmed	İlyâs	Tahtacı Tâifesi'nden olduğu	2	2	240 ⁴¹⁵	40,5 (+3,5) ₄₁₆	-	6 ⁴¹⁷	1	1 ⁴¹⁸	3	1	882 [914,5] ₄₁₉
[Oğlu] Hasan	Gök Deli/Velî ⁴²⁰	Tahtacı Tâifesi'nden olduğu	3	3	260	-	-	-	-	2 ⁴²¹	4	1	800 ⁴²²
Çâkır Ahmed	İlyâs ⁴²³	Tahtacı Tâifesi'n	4	4	240	20 ₄₂₄	-	2 ⁴²⁵	1	1 ⁴²⁶	3	1	730 ⁴²⁷

⁴⁰⁹ Nîf Kazâsı'na tâbi' Kızılca karyesinin 2246 numaralı temettu'ât defterinde, Ad sütunundan –verisinden– sonra "temettu'âtı" ibâresi eklenmiş ve kişinin ekonomik profili bu dizgenin altına sıralanmıştır.

⁴¹⁰ Sağman inek, katur ve bârgir, *re's* ile gösterilmiştir.

⁴¹¹ Çâkır Ahmed'in "â'sârdan sene-i sâbıkada vermiş olduğu" bu meblâğ, ürettiği 1 kantâr siyâh üzümün bedelidir. Bu meblâğa 3,5 guruşluk otlakiye resmi eklenmiş, toplam 16,5 guruşluk bir vergi birimi ortaya çıkmıştır. Defterde bu toplam, 13 guruş olduğu belirtilen siyâh üzümün yekûna 13,5 guruş şeklinde yansıtılması nedeniyle 17'dir. Lakin biz 17 guruşluk sayımı değil, 16,5'i baz alacağız.

⁴¹² On iki dönümlük bağ-arâzî, yıllık (*hâsîlât-ı senevî*) konjonktürde 1260'da 121,5, 1261'de 200 guruş getirmiş, yekûnda 321,5 guruşluk kazanç sağlanmıştır.

⁴¹³ Üç adet sağman inek, yıllık (*hâsîlât-ı senevî*) 150 guruş getirmektedir.

⁴¹⁴ Söz konusu temettu'âtın 360'ına (271,5) ek 500 guruşu, "zuhûrâtdan ticâret" usûlüyle elde edilmiştir.

⁴¹⁵ Tâhrîr görevlileri, aynı vergi türünü imledikleri bu alanı kimi zaman "sene-i sâbıkada bir senede virmiş olduğu virgü-yü mîrî" şeklinde sunmuşlardır.

⁴¹⁶ Mehmed'in "â'sârdan sene-i sâbıkada vermiş olduğu" bu meblâğ, ürettiği 3 kantâr siyâh üzümün bedelidir. Bu meblâğa 3,5 guruşluk otlakiye resmi eklenmiş, toplam 44 guruşluk bir vergi birimi ortaya çıkmıştır. Tâhrîr memûrları, aynı vergi türünü imledikleri bu kısmı bazen "â'sârdan bir senede vermiş olduğu" şeklinde sunmuşlardır.

⁴¹⁷ Altı dönümlük bağ-arâzî, yıllık (*hâsîlât-ı senevî*) konjonktürde 1260'da 364,5, 1261'de 400 guruş getirmiş, yekûnda 664,5 guruşluk kazanç sağlanmıştır. Daha az dönümü tasarruf etmesine rağmen, Mehmed bir üstünde duran Ahmed'ten daha fazla ürün kaldırmıştır.

⁴¹⁸ Bir adet sağman inek, yıllık (*hâsîlât-ı senevî*) 50 guruş getirmektedir.

⁴¹⁹ Söz konusu temettu'âtın 382'sine (414,5) ek 500 guruşu, "zuhûrâtdan ticâret" usûlüyle elde edilmiştir.

⁴²⁰ İki arasında ayırma gitmek, imkân doğrultusunda pek müşküldür.

⁴²¹ İki adet sağman inek, yıllık (*hâsîlât-ı senevî*) 100 guruş getirmektedir.

⁴²² Evrâkta kaydedilen temettu'âtın 700 guruşu, "zuhûrâtdan ticâret temettu'" ile gösterilmiş olup, geri kalan yekûn 100 guruştur.

⁴²³ Baba Adı, Çâkır Ahmed'in karındaşı Koca İbrâhim için yazılmamıştır. Verilen ünsiyet bağı aracılığıyla biz ekledik.

d'in karındaşı Koca İbrâhim		den olduğu											
[Oğlu] Hasan	Tenekeci ⁴²⁸	Tahtacı Tâifesi'n den olduğu	5	5	50	85,5 (+3,5) ⁴²⁹	-	9 ⁴³⁰	1	-	1	-	999 [1.199,5] ⁴³¹
Benli Velî ⁴³²	-	Tahtacı olduğu	6	6	210	-	-	-	-	1 ⁴³³	2	1	550 ⁴³⁴
[Oğlu] Velî	Ali Kulu	Tahtacı olduğu	7	7	40	-	-	-	-	-	1	1	500
[Oğlu] Ahmed	Kara Velî	Tahtacı Tâifesi'n den olduğu	8	8	60 ⁴³⁵	-	-	-	-	-	1	1	500
[Oğlu] - [Mekt eb-Nişîn] Ali	Gökmân	Tahtacı Tâifesi'n den olduğu ⁴³⁶	9	9	0 ⁴³⁷	13,5 (+3,5) ⁴³⁸	-	2 ⁴³⁹	1	-	-	-	150,5 [121,5]

⁴²⁴ Koca İbrâhim'in "â'şârdan sene-i sâbıkada vermiş olduğu" bu meblâğ, ürettiği 2,5 kantâr siyâh üzümün bedelidir.

⁴²⁵ İki dönümlük bağ-arâzî, yıllık (*hâsîlât-ı senevî*) konjonktürde 1260'da 180, 1261'de 180 guruş getirmiş, yekûnda 320 guruşluk kazanç sağlanmıştır.

⁴²⁶ Bir adet sağman inek, yıllık (*hâsîlât-ı senevî*) 50 guruş getirmektedir.

⁴²⁷ Evrâkta kaydedilen temettu'âtın 500 guruşu, "zuhûrâtdan ticâret temettu" ile gösterilmiş olup, geri kalan yekûn 230 guruştur.

⁴²⁸ Bu baba ismini, "Tenekecioğlu" şeklinde lakap olarak düşünmek daha mantıklıdır.

⁴²⁹ Tenekecioğlu Hasan'ın "â'şârdan sene-i sâbıkada bir senede vermiş olduğu" bu meblâğ, ürettiği 40,5 guruşluk 3,5 kantâr siyâh üzüm ve 45 guruşluk 22 kıyye razaki bedelidir. Bu meblâğa 3,5 guruşluk otlakıye resmi eklenmiş, toplam 89 guruşluk bir vergi birimi ortaya çıkmıştır.

⁴³⁰ Dokuz dönümlük bağ-arâzî, yıllık (*hâsîlât-ı senevî*) konjonktürde 1260'da 899,5, 1261'de 500 guruş getirmiş, yekûnda 1399,5 guruşluk kazanç sağlanmıştır. Söz konusu bağın emsâllerine bakışla bereketli olduğunu görüyoruz.

⁴³¹ Evrâkta kaydedilen temettu'âtın 300 guruşu, "zuhûrâtdan ticâret temettu" ile gösterilmiş olup, geri kalan yekûn 699 guruş 30 paradır (899,5).

⁴³² "بکلی". Bu ibârenin bir sıfâtı-lakabı imleyecek tavrıyla "benli" olduğunu düşünmekteyiz. Fakat aynı Osmanlı Türkçesi kelime; "beğli, beklı, binli, begli" gibi ifâdeleri de karşılayabilir.

⁴³³ Bir adet sağman inek, yıllık (*hâsîlât-ı senevî*) 50 guruş getirmektedir.

⁴³⁴ Evrâkta kaydedilen temettu'âtın 500 guruşu, "zuhûrâtdan ticâret temettu" ile gösterilmiş olup, geri kalan yekûn 50 guruştur.

⁴³⁵ 60 (٦٠) guruşluk *virgüy-ü mirî* evrâkın yapısı gereği 80 (٨٠) değerine tekâbül de edebilir. Nitekim hemen bir üstte duran Ali Kulu oğlu Velî'nin, Ahmed gibi bir mâl varlığına sahip oluşu nedeniyle, Velî'nin ödediği 40 guruşa yakın ilk sayıyı tercih ettik.

⁴³⁶ Gökmân oğlu Ali'nin Tahtacı 'Âşireti'nden olduğu verisinin dışında ayrıca okul-eğitim durumu da tahrîr edilmiştir. Öyle ki, bu ifâdenin hemen üstünde, "mekteb-nişîn olduğu" ibâresi mevcuttur. Söz konusu kavram, Ali'nin Osmanlı yönetimince veya eşrâfınca açılan bir okula devam ettiğine işâret eder: Bu veri, haliyle, şu ana dek tespit ettiğimiz Temettu'ât defterleri arasında bir ilktir.

⁴³⁷ Ali, *mekteb-nişîn* bulunduğu için kendisinden *virgüy-ü mirî* alınmamaktadır.

⁴³⁸ Ali'nin "â'şârdan sene-i sâbıkada vermiş olduğu" bu meblâğ, ürettiği 1 kantâr siyâh üzümün bedelidir. Ali'nin 2 dönümlük bağa sahip olduğu, Temettu'ât kaydıyla açıktır. Bu meblâğa 3,5 guruşluk otlakıye resmi eklenmiş, toplam 17 guruşluk bir vergi birimi ortaya çıkmıştır.

⁴³⁹ İki dönümlük bağ-arâzî, yıllık (*hâsîlât-ı senevî*) konjonktürde 1260'da 121,5, 1261'de 180 guruş getirmiş, yekûnda 301,5 guruşluk kazanç sağlanmıştır.

[Oğlu] Küçük Ali	Mahmûd	Tahtacı olduğu	10	10	240	-	-	-	-	-	2	1	500 ⁴⁴⁰
[Oğlu] Murâd	Öksüz ⁴⁴¹	Tahtacı Tâifesi'n den olduğu	11	11	240	20 (+3 ,5) ⁴⁴²	-	3 ⁴⁴³	1	-	3	1	680 ⁴⁴⁴
[Oğlu] Hasan	Anbarcı ⁴⁴⁵	Tahtacı Tâifesi'n den olduğu	12	12	240	20 (+3 ,5) ⁴⁴⁶	-	2 ⁴⁴⁷	1	1 ⁴⁴⁸	3	1	790 [730] ⁴⁴⁹
[Oğlu] Tâk/T âf Ahme d	Velî Mehmed	Tahtacı olduğu	13	13	260	17 3,5 (+3 ,5) ⁴⁵⁰	20 ⁴⁵¹	26 ⁴⁵²	2	1 ⁴⁵³	4	1	2.703 [2.111,5] ⁴⁵⁴
Çâkır	-	Tahtacı	14	14	51	-	-	-	-	1 ⁴⁵⁵	1	1	350 ⁴⁵⁶

⁴⁴⁰ Bu kısım, alışılmışın dışında “*hânesinden başka bir nesnesi olmayub fakat ticâretinden tahmînen temettu'âtı*” biçiminde tahrîr edilmiştir.

⁴⁴¹ Mezkûr *Baba Adı*'ni bir tür sıfât/lakap gibi tasavvur etmek mümkündür.

⁴⁴² Murâd'ın “*â'sardan sene-i sâbıkada vermiş olduğu*” bu meblâğ, ürettiği 20 guruşluk 1,5 kantâr siyâh üzümün bedelidir. Bu meblâğa 3,5 guruşluk otlakiye resmi eklenmiş, toplam 23,5 guruşluk bir vergi birimi ortaya çıkmıştır.

⁴⁴³ Üç dönümlük bağ-arâzî, yıllık (*hâsilât-ı senevî*) konjonktürde 1260'da 180, 1261'de 180 guruş getirmiş, yekûnda 360 guruşluk kazanç sağlanmıştır.

⁴⁴⁴ Evrâkta kaydedilen temettu'âtın 500 guruşu, “*zuhûrâtdan ticâret temettu*” ile gösterilmiş olup, geri kalan yekûn 180 guruştur.

⁴⁴⁵ Mezkûr *Baba Adı*'ni bir tür sıfât/lakap gibi tasavvur etmek mümkündür.

⁴⁴⁶ Hasan'ın “*â'sardan sene-i sâbıkada vermiş olduğu*” bu meblâğ, ürettiği 20 guruşluk 1,5 kantâr siyâh üzümün bedelidir. Bu meblâğa 3,5 guruşluk otlakiye resmi eklenmiş, toplam 23,5 guruşluk bir vergi birimi ortaya çıkmıştır.

⁴⁴⁷ İki dönümlük bağ-arâzî, yıllık (*hâsilât-ı senevî*) konjonktürde 1260'da 180, 1261'de 300 guruş getirmiş, yekûnda 480 guruşluk kazanç sağlanmıştır.

⁴⁴⁸ Bir adet sağman inek, yıllık (*hâsilât-ı senevî*) 50 guruş getirmektedir.

⁴⁴⁹ Evrâkta kaydedilen temettu'âtın 500 guruşu, “*zuhûrâtdan ticâret temettu*” ile gösterilmiş olup, geri kalan yekûn 290 (230) guruştur.

⁴⁵⁰ Ahmed'in “*â'sardan sene-i sâbıkada vermiş olduğu*” bu meblâğ, ürettiği 148,5 guruş 13,5 paralık 11 kantâr siyâh üzüm, 25 guruş 20 paralık 2,5 kile hintanın bedelidir. Bu meblâğa 3,5 guruşluk otlakiye resmi eklenmiş, toplam 177 guruşluk bir vergi birimi ortaya çıkmıştır. (Esâsen parantez dışındaki verileri ideal ölçekte belirttik. Çünkü defterde 148,5+25, 173,5 yazılacağı yerde yekûna 173 guruş girilmiştir. Ayrıca guruşla birlikte zikredilen para değeri etkisiz konumdadır. Girilen 173'e eklenen 3,5 otlakiyenin toplamına sadece 176 yazılmıştır ki işlem böyle devam etseydi 176,5 olmalıydı.)

⁴⁵¹ Yirmi dönümlük arâzî 1260'da 225, 1261'de 225 guruş getirmiş, yekûnda 450 guruşluk kazanç sağlanmıştır.

⁴⁵² Yirmi altı dönümlük bağ-arâzî, yıllık (*hâsilât-ı senevî*) konjonktürde 1260'da 1336,5 ve 1261'de 2.520 guruş getirmiş, yekûnda 3.856,5 guruşluk kazanç sağlanmıştır.

⁴⁵³ Bir adet sağman inek, yıllık (*hâsilât-ı senevî*) 50 guruş getirmektedir.

⁴⁵⁴ Evrâkta kaydedilen temettu'âtın 500 guruşu, “*zuhûrâtdan ticâret temettu*” ile gösterilmiş olup, geri kalan yekûn 2.203 (1.611,5) guruştur. Nif Kazâsı'na tâb'î Kızılca karyesinin 2246 numaralı temettu'ât defterindeki bu kayda göre, Velî Mehmed oğlu Tâk/Tâf? Ahmed, kazancına bakışla Osmanlı'ya ortalama bir vergi sunmaktadır. 1260 senesi için konuşursak, mevrû' tarla ile bağında ürettiği hinta ve siyâh üzüm için 177 guruşluk â'sâr, ayrıca 260 guruş *virgü-yü mirî* ödemiştir. Buna bakışla yine aynı yılda siyâh üzümünden 1336,5, hintadan 225 guruş elde etmiş, *zuhûrâtdan* 500 ve bir sağman ineğinden 50 guruş kazanmıştır ki yekûnu 2111,5'tir. Temettu'ât defterine kaydedilmiş başkaca şeylerde olacak ki, “*mecmû'undan bir senede tahmînen temettu'âtı*” 2.703'tür.

⁴⁵⁵ Bir adet sağman inek, yıllık (*hâsilât-ı senevî*) 50 guruş getirmektedir.

⁴⁵⁶ Evrâkta kaydedilen temettu'âtın 300 guruşu, “*zuhûrâtdan ticâret temettu*” ile gösterilmiş olup, geri kalan yekûn 50 guruştur. Çâkır Ahmed'in bir *re's* sağman ineği dışında, topyekûn Tahtacılıkla meşğûl bulunduğunu ve ürettiği tahtaları satmak sûretiyle geçimini sürdürdüğünü düşünüyöruz. Yıllık 350 guruşluk kazançla, hayatını nasıl idâme edebildiği ise açık değıldir. Aynı Tahtacı 'Âşîretî içinde Velî Mehmed oğlu Tâk/Tâf? Ahmed'in 2.703'lik gelirine kıyasen, Çâkır Ahmed'in 350 guruşluk kazancı; “Saruhân Sancağı dâhilinde Nif Kazâsı'na

Ahmed		olduğu											
Topâl Mehmed	-	Tahtacı olduğu	15	15	260	-	-	-	-	3 ⁴⁵⁷	3	1	650 ⁴⁵⁸
[Oğlu] Mustafa	Kara Ali	Tahtacı Tâifesi'nden olduğu	16	16	240	-	-	-	-	-	2	1	500 ⁴⁵⁹
[Oğlu] İbrâhim	Pilâv ⁴⁶⁰	Tahtacı Tâifesi'nden olduğu	17	17	260	-	-	-	-	2 ⁴⁶¹	1	-	700 ⁴⁶²
[Oğlu] İbrâhim	Dağlı Mustafa	Tahtacı Tâifesi'nden olduğu	18	18	200	-	-	-	-	-	2	1	600 ⁴⁶³
[Oğlu] Mehmed	Gökmân	Tahtacı Tâifesi'nden olduğu	19	19	240	(3, 5) ⁴⁶⁴	-	6 ⁴⁶⁵	1	-	2	1	882 [964,5] ⁴⁶⁶
[Oğlu] Mustafa	Türkmân ⁴⁶⁷	Tahtacı Tâifesi'nden olduğu	20	20	220	-	-	-	-	-	2	1	500 ⁴⁶⁸
... ⁴⁶⁹ Abbâs	-	Tahtacı Tâifesi'nden olduğu	21	21	250	-	-	-	-	-	2	1	500 ⁴⁷⁰

tâb'î Kızılca karyesi civârında Tahtacı 'Âşireti' mensûpları arasında gelir eşitsizliği/adâletsizliği olduğunun apaçık tezâhürüdür.

⁴⁵⁷ Üç adet sağman inek, yıllık (*hâsılât-ı senevî*) 150 guruş getirmektedir

⁴⁵⁸ Evrâkta kaydedilen temettu'âtın 500 guruşu, "*zuhûrâtdan ticâret temettu*" ile gösterilmiş olup, geri kalan yekûn 150 guruştur. Topâl Mehmed'in, ellerinde bulunan canlı mâllarla birlikte, tıpkı Çâkır Ahmed gibi tümünden Tahtacılıkla meşğûl bulunduğunu ve ürettiği tahtaları satmak sûretiyle geçimini sürdürdüğünü düşünürüz.

⁴⁵⁹ Evrâkta kaydedilen temettu'âtın tamamı, herhangi ek bir şey yazılmaksızın 500 guruştur.

⁴⁶⁰ Mezkûr *Baba Adı* bir tür sıfât/lakaptır. Bu tip adlarda, bölmeye yazılan ismin oğul için "*Baba Adı*" noktasında doğrudan bir bağlayıcılığı yoktur.

⁴⁶¹ İki adet sağman inek, yıllık (*hâsılât-ı senevî*) 100 guruş getirmektedir

⁴⁶² Evrâkta kaydedilen temettu'âtın 600 guruşu, "*zuhûrâtdan ticâret temettu*" ile gösterilmiş olup, geri kalan yekûn 100 guruştur.

⁴⁶³ Evrâkta kaydedilen temettu'âtın tamamı, herhangi ek bir şey yazılmaksızın 600 guruştur.

⁴⁶⁴ Çok ilginçtir, altı dönümlük mezrû' nitelikli bir bağı tasarruf etmesine rağmen, Gökmân oğlu Mehmed'ten â'sâr alındığını gösteren bir kayıt yoktur. Bunun nedenini bilmemekle birlikte, belirtmeliyiz ki, mesele tahrîr memûrunun dikkatsizliğine yorulamayacak kadar ciddidir. Çünkü defterin hazırlanış doğasına aykırıdır. Ayrıca kendisinden 3,5 guruş otlakıye alındığını belirtelim.

⁴⁶⁵ Alt dönümlük bağ-arâzî, yıllık (*hâsılât-ı senevî*) konjonktürde 1260'da 364,5 ve 1261'de 200 guruş getirmiş, yekûnda 564,5 guruşluk kazanç getirmiştir.

⁴⁶⁶ Evrâkta kaydedilen temettu'âtın 600 guruşu, "*zuhûrâtdan ticâret temettu*" ile gösterilmiş olup, geri kalan yekûn 282 [364,5] guruştur.

⁴⁶⁷ Bu isim aslen sıfât/lakaptır ve kişinin ait bulunduğu Tahtacı 'Âşireti'ni de genel ölçekte sarmalar. Defalarca zikrettiğimiz doğrultuda, Tahtacılar dinsel tanımlama ile Kızılbaş-Alevî, sosyo-ekonomik kimlikleriyle Türkmen'dir.

⁴⁶⁸ Evrâkta kaydedilen temettu'âtın tamamı, herhangi ek bir şey yazılmaksızın 500 guruştur.

⁴⁶⁹ Vesikada bulunan ve lakap olduğunu düşündüğümüz bu ismi okuyamadık. İlk kısmı "*barmak*" şekline yormak mümkünse de aynı dizide olan nûn (ن) harfi bu ihtimali engellemektedir. Kaf (ك) veya duruma göre fe (ف) harfinin noktası, dışarıya sarkacak bir bağıntı şeklinde çekildiyse, hemen üstünde duran noktalara mana yüklemek daha zorlaşacaktır.

⁴⁷⁰ Evrâkta kaydedilen temettu'âtın tamamı, herhangi ek bir şey yazılmaksızın 500 guruştur.

Sarı Mehm ed	-	Tahtacı Tâifesi'n den olduğu	22	22	260	- (+3,5) ₄₇₁	-	8 ⁴⁷²	1	2 ⁴⁷³	3	1	813,5 ⁴⁷⁴
Tobâl Ali	Ahmed	Tahtacı Tâifesi'n den olduğu	23	23	40	-	-	-	-	-	1	-	240 ⁴⁷⁵
[Oğlu] ₄₇₆ İbrâhim	Koca Sarı ⁴⁷⁷	Tahtacı Tâifesi'n den olduğu	24	24	255	-	-	-	-	1 ⁴⁷⁸	3	1	650 ⁴⁷⁹
Bıçak ₄₈₀ Mustafa ⁴⁸¹	-	Tahtacı Tâifesi'n den olduğu	25	25	50	-	-	-	-	1 ⁴⁸²	1	-	250 ⁴⁸³
[Oğlu] Ali	Ekin	Tahtacı Tâifesi'n den olduğu	26	26	260	-	-	-	-	2 ⁴⁸⁴	3	1	700 ⁴⁸⁵
[Oğlu] Hüseyin	Kara Ali	Tahtacı Tâifesi'n den olduğu	27	27	40	-	-	-	-	-	2	-	400
[Oğlu] Ahmed	Kara Ali ⁴⁸⁶	Tahtacı Tâifesi'n den olduğu	28	28	120	-	-	-	-	-	2	-	400
[Oğlu]	Tâlaklı	Tahtacı	29	29	260	-	-	-	-	5 ⁴⁸⁷	4	1	1.050 ⁴⁸⁸

⁴⁷¹ Sekiz dönümlük mevrû' nitelikli bir bağı tasarruf etmesine rağmen, Sarı Mehm ed'ten â'şâr alındığını gösteren bir kayıt yoktur. Ayrıca kendisinden 3,5 guruş otlakıye alındığını belirtelim.

⁴⁷² Sekiz dönümlük bağ-arâzî, yıllık (*hâsılât-ı senevî*) konjonktürde 1260'da 277,5 ve 1261'de 450 guruş getirmiş, yekûnda 727,5 guruşluk kazanç sağlanmıştır.

⁴⁷³ İki adet sağman inek, yıllık (*hâsılât-ı senevî*) 100 guruş getirmektedir.

⁴⁷⁴ Evrâkta kaydedilen temettu'âtın 400 guruşu, "*zuhûrâtdan ticâret temettu*" ile gösterilmiş olup, geri kalan yekûn 413,5 guruştur.

⁴⁷⁵ Evrâkta kaydedilen temettu'âtın tamamı, herhangi ek bir şey yazılmaksızın 240 guruştur.

⁴⁷⁶ Mükerrerdır.

⁴⁷⁷ Bu isim de sıfât/lakaptır. Muhtemelen baba veya dedenin fiziksel özelliği vurgu yapmaktadır.

⁴⁷⁸ Bir adet sağman inek, yıllık (*hâsılât-ı senevî*) 50 guruş getirmektedir.

⁴⁷⁹ Evrâkta kaydedilen temettu'âtın 600 guruşu, "*zuhûrâtdan ticâret temettu*" ile gösterilmiş olup, geri kalan yekûn 50 guruştur.

⁴⁸⁰ "بجاق". Söz konusu lakap/sıfât kişinin Tahtacı oluşuna işaret ediyor olsa gerektir. Aksi takdirdeyse, iç 'âşîret anlatılarında bir öyküsü bulunabilir. (Ki bu öykü,

⁴⁸¹ Bıçak Mustafa, Tobâl Ali ile totalde aynı gelire sahiptir. Nitekim Bıçak Mustafa, fazladan bir adet sağman ineği tasarruf etmekte ve bedensel engeli bulunmamaktadır. Nihâyetinde yoksullukları, müşterek özellikleridir.

⁴⁸² Bir adet sağman inek, yıllık (*hâsılât-ı senevî*) 50 guruş getirmektedir.

⁴⁸³ Evrâkta kaydedilen temettu'âtın 200 guruşu, "*zuhûrâtdan ticâret temettu*" ile gösterilmiş olup, geri kalan yekûn 50 guruştur.

⁴⁸⁴ İki adet sağman inek, yıllık (*hâsılât-ı senevî*) 100 guruş getirmektedir.

⁴⁸⁵ Evrâkta kaydedilen temettu'âtın 600 guruşu, "*zuhûrâtdan ticâret temettu*" ile gösterilmiş olup, geri kalan yekûn 100 guruştur.

⁴⁸⁶ Alt alta olacak şekilde 27 ve 28. hânelere mukayyed Kara Ali oğulları Hüseyin ile Ahmed'in kardeş olduğunu düşünüyoruz. İkisi de salt Tahtacılık yaptığını gösteren emâreleri haizdir. Neden çünkü mevrû' tarla ve bağ dönümleri bulunmuyor ve canlı mâlları sadece kişisel taşımacılık işleri için kullanılabilir katırlardır. Emek-yoğun Tahtacılık zanâatlarının tarım-hayvancılık dalına nispetle az gelir kazandırdığı da farklı temettu'ât defterlerinden tespit ettiğimiz kadarıyla açıktır. İkisi arasında tek fark, Ahmed'in 400 guruşluk kazancınının 140'ını *virgü-ü mîrî* olarak ödemesidir. Kezâ ikili, sosyo-ekonomik varoluşlarıyla 16. hânedeki Kara Ali oğlu Mustafa'ya benzerler.

Halil		Tâifesi'n den olduğu											
[Oğlu] Süley mân ⁴⁸⁹	Tahtacı Ali	Tahtacı Tâifesi'n den olduğu	30	30	135	-	-	-	-	-	3	-	600
[Oğlu] Ali	Tahtacı Ali	Tahtacı Tâifesi'n den olduğu	31	31	250	-	-	-	4 ⁴⁹⁰	3	1	- ⁴⁹¹	
[Oğlu] Hüsey in	Koru Mustafa	Tahtacı Tâifesi'n den olduğu	32	32	10 ⁴⁹²	-	-	-	-	-	1 ⁴⁹³	300	
Kaynak: (BOA, ML.VRD.TMT.d., 2446, s. 35-37).													

⁴⁸⁷ Halil, Nif Kazâsı'na tâb'î Kızılca karyesinin 2246 numaralı temettu'ât defterinde kayıtlı tüm Tahtacı 'Âşîretî içinde en fazla sağman ineğe sahip kişidir ve canlı mâllarından yıllık (*hâsılât-ı senevî*) 250 guruş kazanmaktadır.

⁴⁸⁸ Evrâkta kaydedilen temettu'âtın 800 guruşu, "*zuhûrâtdan ticâret temettu*" ile gösterilmiş olup, geri kalan yekûn 250 guruştur. Görülüyor, Halil hayvancılık dışında emek-yoğun Tahtacılık işiyle fazlaca meşğûl olmalıdır. Çünkü 800 guruşluk *zuhûrât*, mevrû' tarla ve bağ dönümleri olmayan bir kabîle üyesinin, üçüncü yol olarak Tahtacılık yapması-yaptırması ile mümkündür. Zaten 5 adet taşıma hayvanını tasarruf etmesi de bunu ispatlayabilir.

⁴⁸⁹ Tahtacı Ali oğlu Süleymân, meslekî açıdan tipik bir Tahtacı olmak için gerekli her şeyi üzerinde bulunduruyor gibidir. Şöyle ki, gayr-ı menkûl hiçbir metâyı yönetmiyor, para sağlayacak inek-keçi gibi hayvanlar beslemiyor ve tüm bu etmenlerin sonucu ile de geliri 800 guruşun üzerine çıkamamaktadır. Buna binaen, beslediği 3 katırı, ürettiği tahtâları ilgili yerine taşımak için kullandığını düşünebiliriz. Ayrıca Tahtacılık mesleğinin yanı sıra katırları ile "*kirâcılık*" da yapıyor olabilir, hatta sırf sözü geçen canlı mâl sayısı ile yıllık 600 guruşluk -ve daha üstüne- gelire çıkmak mümkündür: Bunu, Tavâs Kazâsı'nda Yarangüme karyesinde iskân Tahtacı Tâifesi'nin 2606 numaralı Temettu'ât defterinde tahrîr edilmiş Kafdânlı Hüseyin ve İsâ örneklerinde müşâhede etmiştik.

⁴⁹⁰ Dört adet sağman inek, yıllık (*hâsılât-ı senevî*) 200 guruş getirmektedir

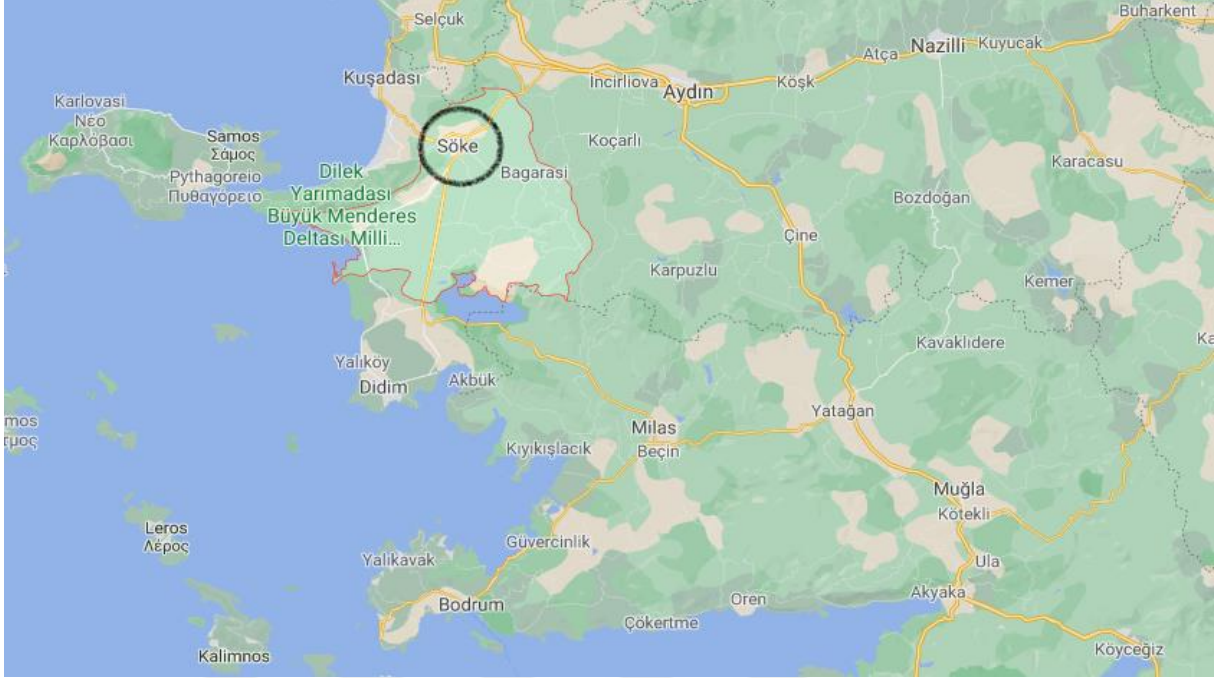
⁴⁹¹ İlk ve tek örneğiyle "*Mecmû'undan Bir Senede Tahmînen Temettu'âtı*" bölmesi, Tahtacı Ali oğlu Ali için boş bırakılmış, dahası bahsedilen ifade bile yazılmamıştır. Bu yüzden, mecmû' temettu'âtının sayısını sadece tahmîn edebiliriz: Ödediği 250 guruşluk *virgü-yü mîrî*, 240-260 bandında ağırlıkla 700 ile 1.000 guruştan vergilendirilen -elbette 2.000 guruş seviyesine dek yükselmektir- mikdârın içindedir. Yani Ali'nin kazancını 700-1.000 guruş arasında tefekkür edebiliriz. Hayvancılık dışında Tahtacılık meşğuliyeti önceki dipnotlarda anlattığımız sebepten ötürü sariftir. Fakat kazandığı meblağ için önerilerimiz, kesinkes bir sonuç değildir.

⁴⁹² Mekteb-nişîn Ali'yi saymazsak, Hüseyin Nif Kazâsı'na tâb'î Kızılca karyesinin 2246 numaralı temettu'ât defterinde kayıtlı tüm Tahtacı 'Âşîretî içinde 300 guruşluk senelik geliriyle en az *virgü-yü mîrî* veren kişidir.

⁴⁹³ Bu kısma sadece "*bârgir re's*" ibâresi eklenmiş fakat herhangi bir sayısal değer girilmemiştir. Emsâli üzere "1" verisini ekledik. Nitekim bu sayıdan daha fazla veya zıttı şekilde azı, yani "0" olması imkân içindedir.

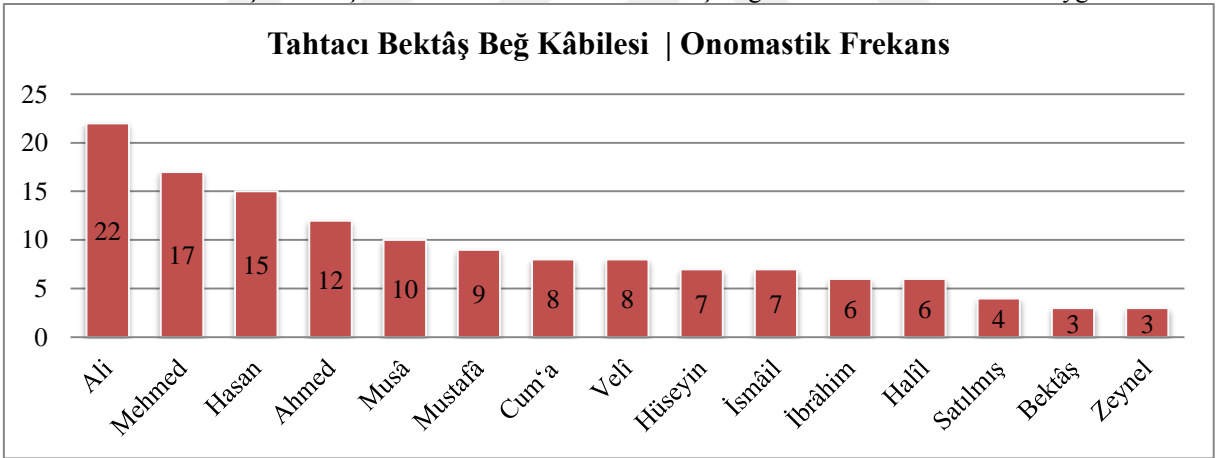
LEVHALAR DİZİNİ

Harita 1: Şihâblı Aşireti'nden Müfrez Tahtacı Bektâş Beğ Kabilesi'nin Konumu

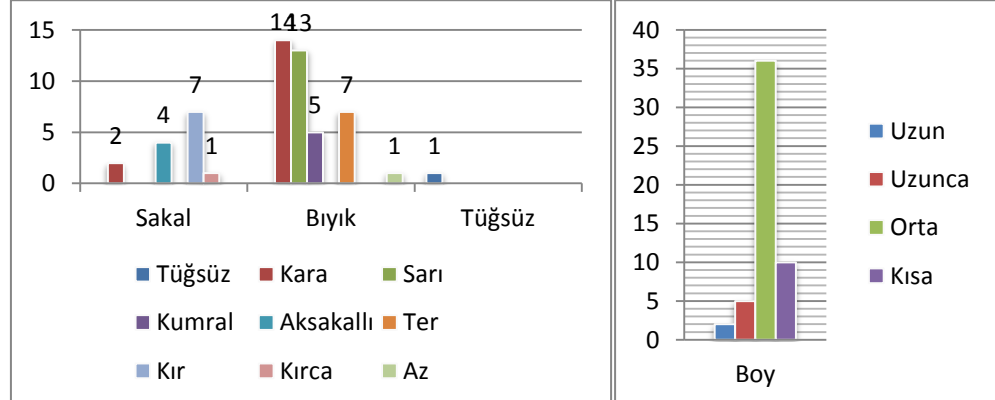
Kaynak: Google Haritalar. *Söke/Aydın* Erişim adresi: <https://www.google.com.tr/maps/place/Söke%2FAydın> (erişim tarihi: 06.07.2021)

Grafik 1: Şihâblı Aşireti'nden Müfrez Tahtacı Bektâş Beğ Kabilesi'nde Kullanılan Yaygın Adlar

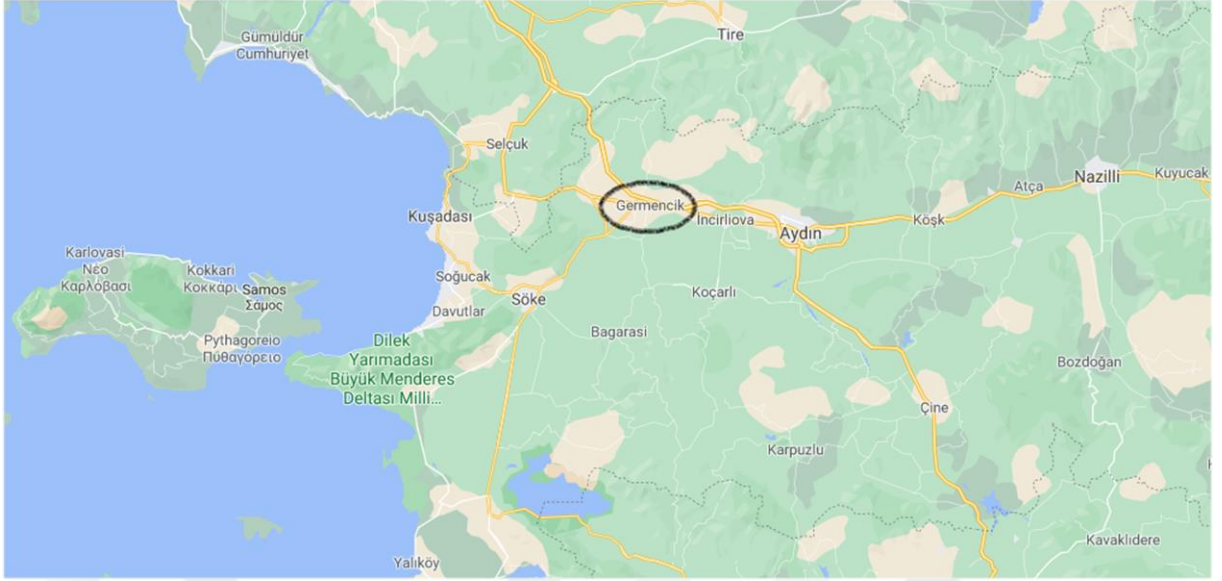
Kaynak: (BOA, NFS.d., 2906, s. 9-12)

Grafik 2: Şihâblı Aşireti'nden Müfrez Tahtacı Bektâş Beğ Kabilesi'nde Fizyolojik Tipoloji

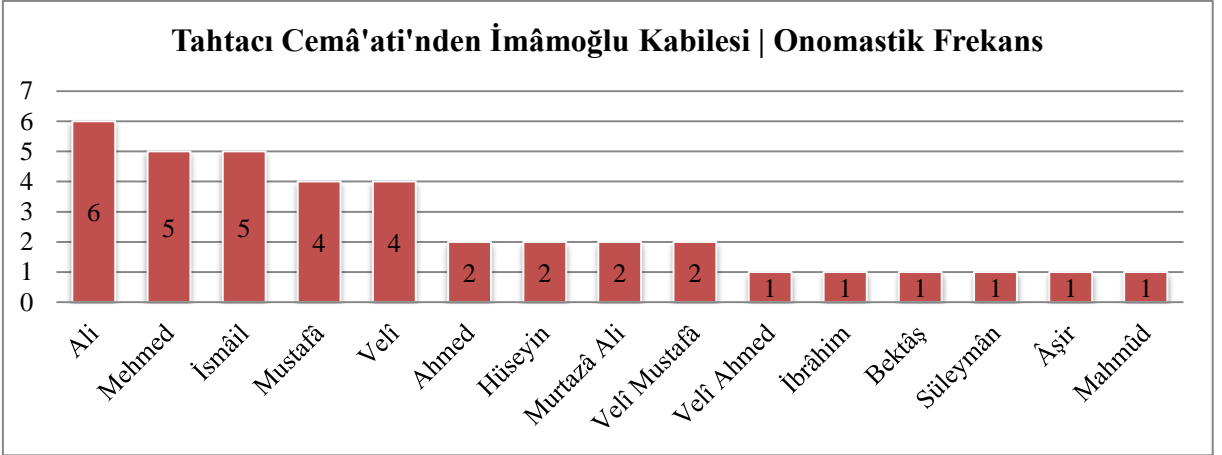
Kaynak: (BOA, NFS.d., 2906, s. 9-12)

Harita 2: Tahtacı Cemâ'ati'nden İmâmoğlu Kabilesi'nin Konumu

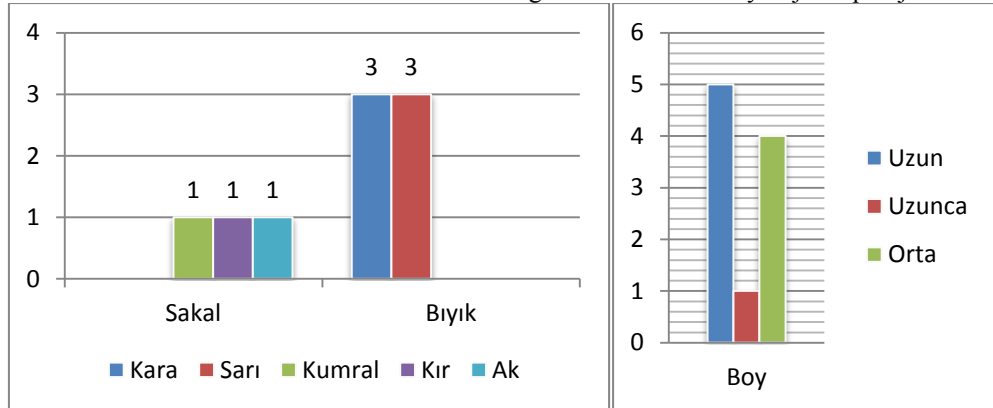
Kaynak: Google Haritalar. *Germencik/Aydın* Erişim adresi: <https://www.google.com.tr/maps/place/Germencik,+Aydın> (erişim tarihi: 06.07.2021)

Grafik 3: Tahtacı Cemâ'ati'nden İmâmoğlu Kabilesi'nde Kullanılan Yaygın Adlar

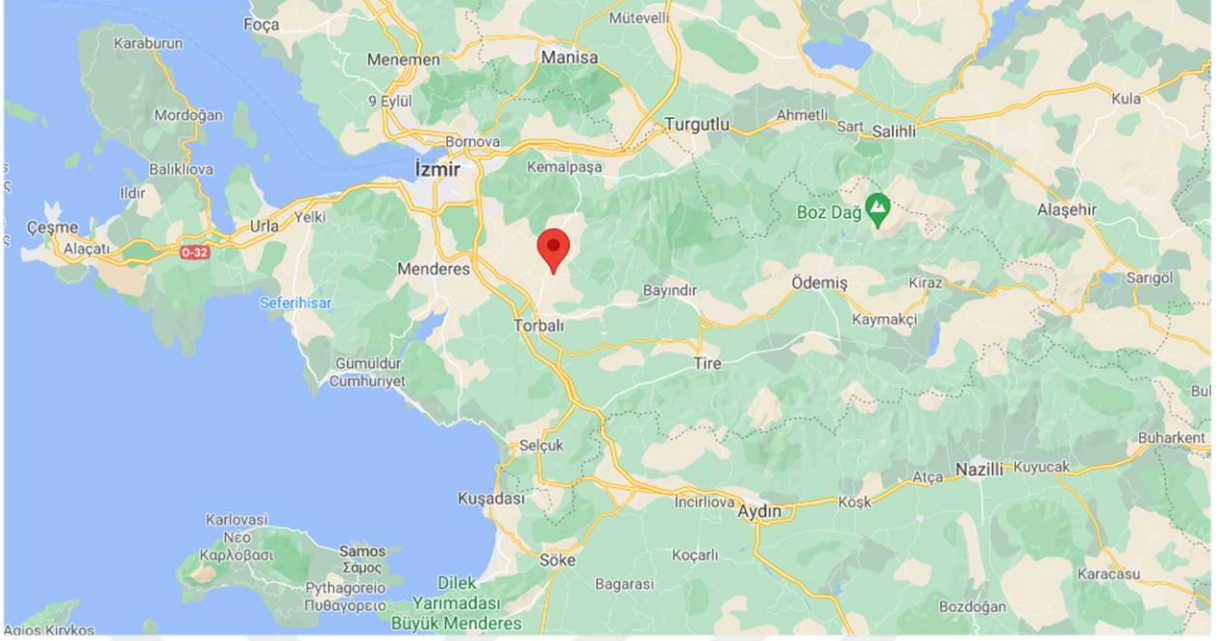
Kaynak: (BOA, NFS.d., 2906, s. 20)

Grafik 4: Tahtacı Cemâ'ati'nden İmâmoğlu Kabilesi'nde Fizyolojik Tipoloji

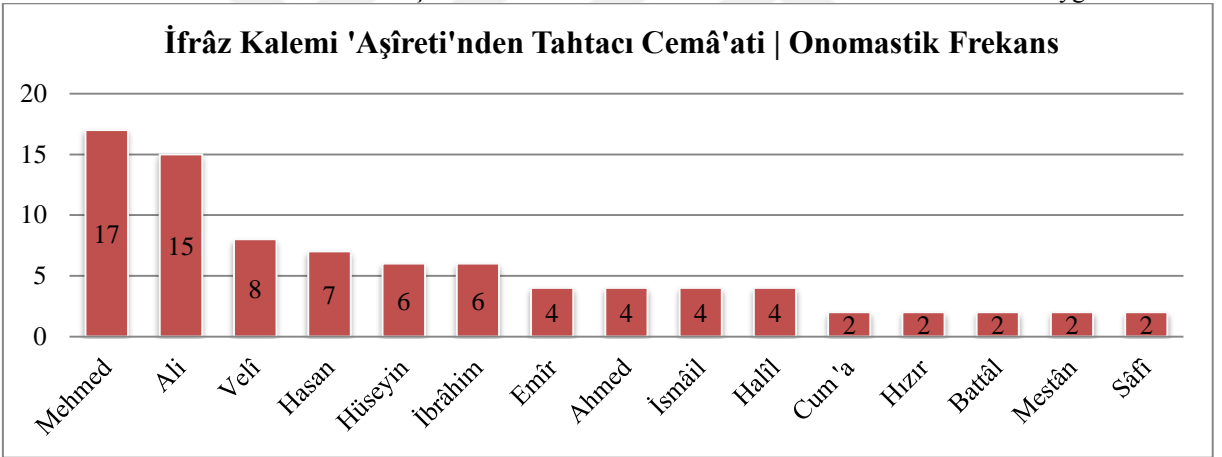
Kaynak: (BOA, NFS.d., 2906, s. 20)

Harita 3: İfrâz Kalemi Aşireti'nden Tahtacı Cemâ'ati Perâkendesî'nin Konumu

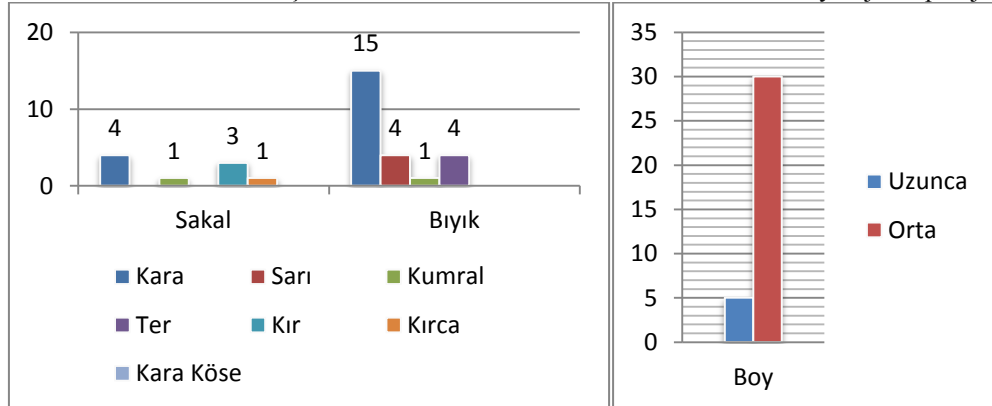
Kaynak: Google Haritalar. *Karakuyu/Torbalı*. Erişim adresi: <https://www.google.com.tr/maps/place/Karakuyu,+Torbalı%2Fİzmir> (erişim tarihi: 06.07.2021)

Grafik 5: İfrâz Kalemi Aşireti'nden Tahtacı Cemâ'ati Perâkendesî'nde Kullanılan Yaygın Adlar

Kaynak: (BOA, NFS.d., 2906, s. 22-23)

Grafik 6: İfrâz Kalemi Aşireti'nden Tahtacı Cemâ'ati Perâkendesî'nde Fizyolojik Tipoloji

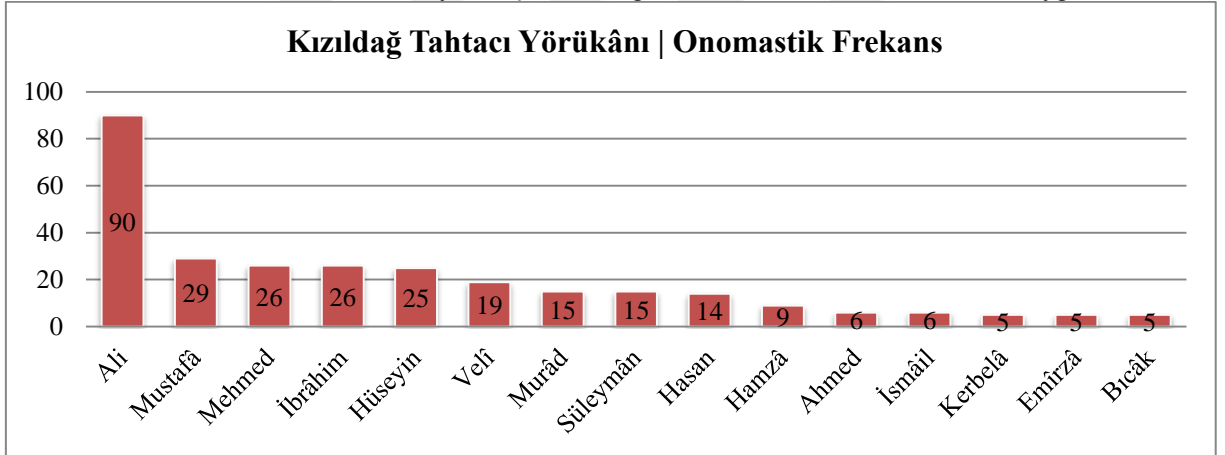
Kaynak: (BOA, NFS.d., 2906, s. 22-23)

Harita 4: Kilizmân'da Hayme-nişin Kızıldağ Tahtacı Yörükânı'nın Konumu

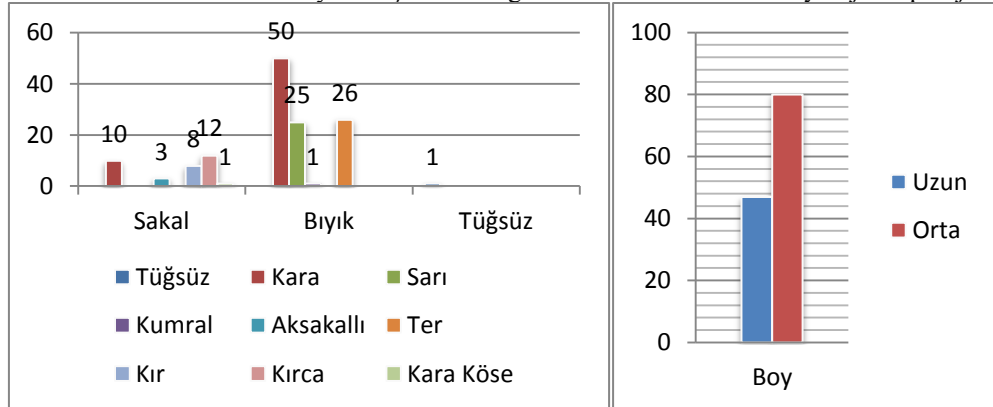
Kaynak: Google Haritalar. *Güzelbahçe/İzmir*. Erişim adresi: <https://www.google.com.tr/maps/place/Güzelbahçe%2Fİzmir> (erişim tarihi: 06.7.2021)

Grafik 7: Kilizmân'da Hayme-nişin Kızıldağ Tahtacı Yörükânı'nda Kullanılan Yaygın Adlar

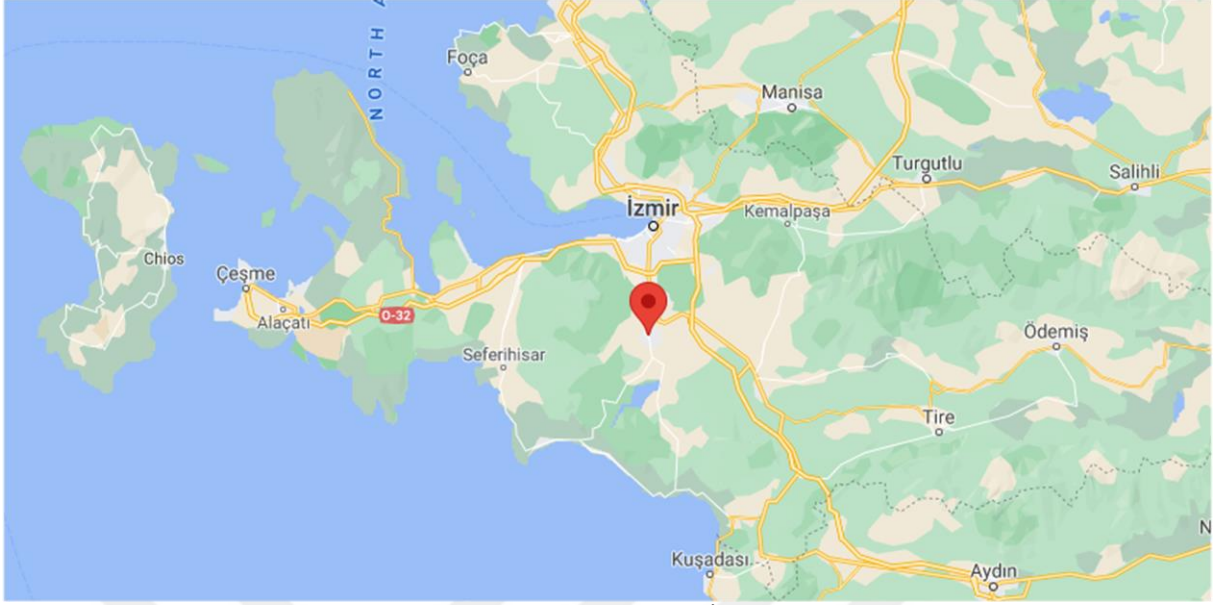
Kaynak: (BOA, NFS.d., 2906, s. 24-28)

Grafik 8: Kilizmân'da Hayme-nişin Kızıldağ Tahtacı Yörükânı'nda Fizyolojik Tipoloji

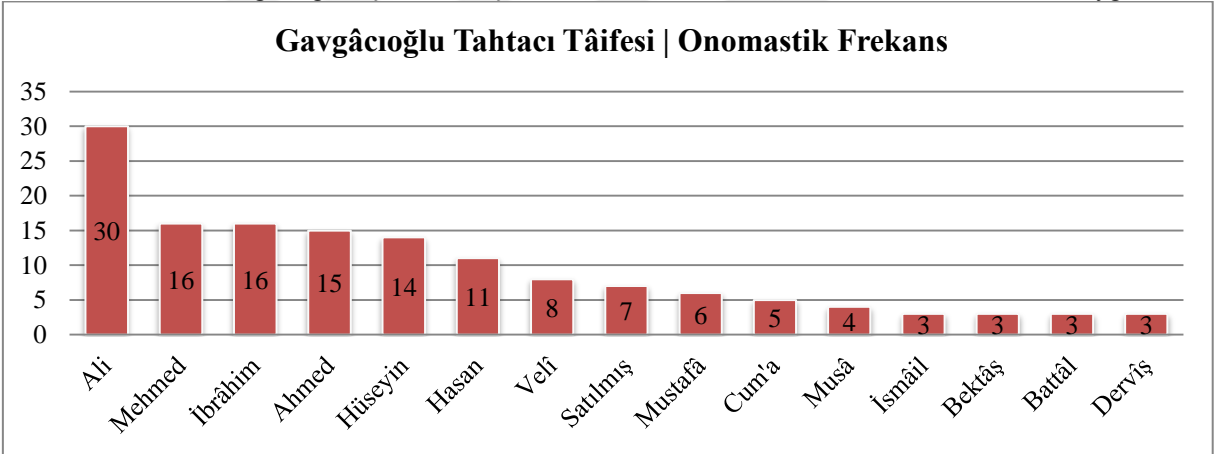
Kaynak: (BOA, NFS.d., 2906, s. 24-28)

Harita 5: Gavgâcioğlu Aşireti'nden Şihâblı Kâbilesi'nden Tahtacı Tâifesi'nin Konumu

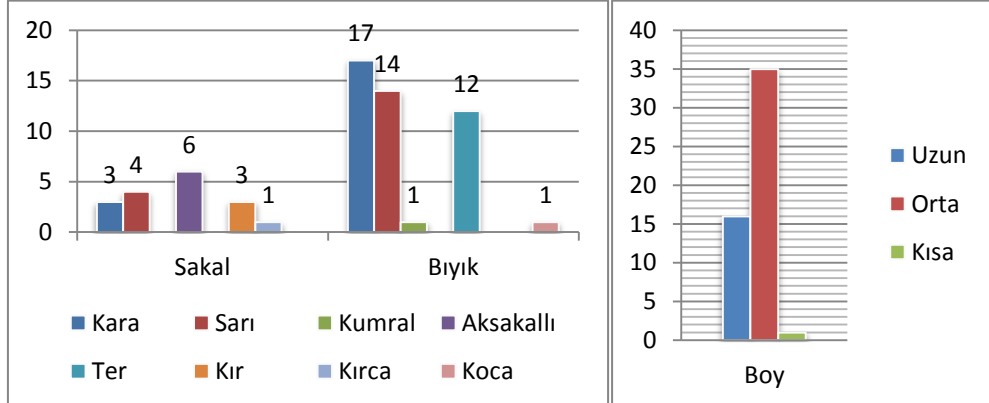
Kaynak: Google Haritalar. *Menderes/İzmir*. Erişim adresi: <https://www.google.com.tr/maps/place/Menderes,+35470+Menderes%2Fİzmir> (erişim tarihi: 09.07.2021)

Grafik 9: Gavgâcioğlu Aşireti'nden Şihâblı Kâbilesi'nden Tahtacı Tâifesi'nde Kullanılan Yaygın Adlar

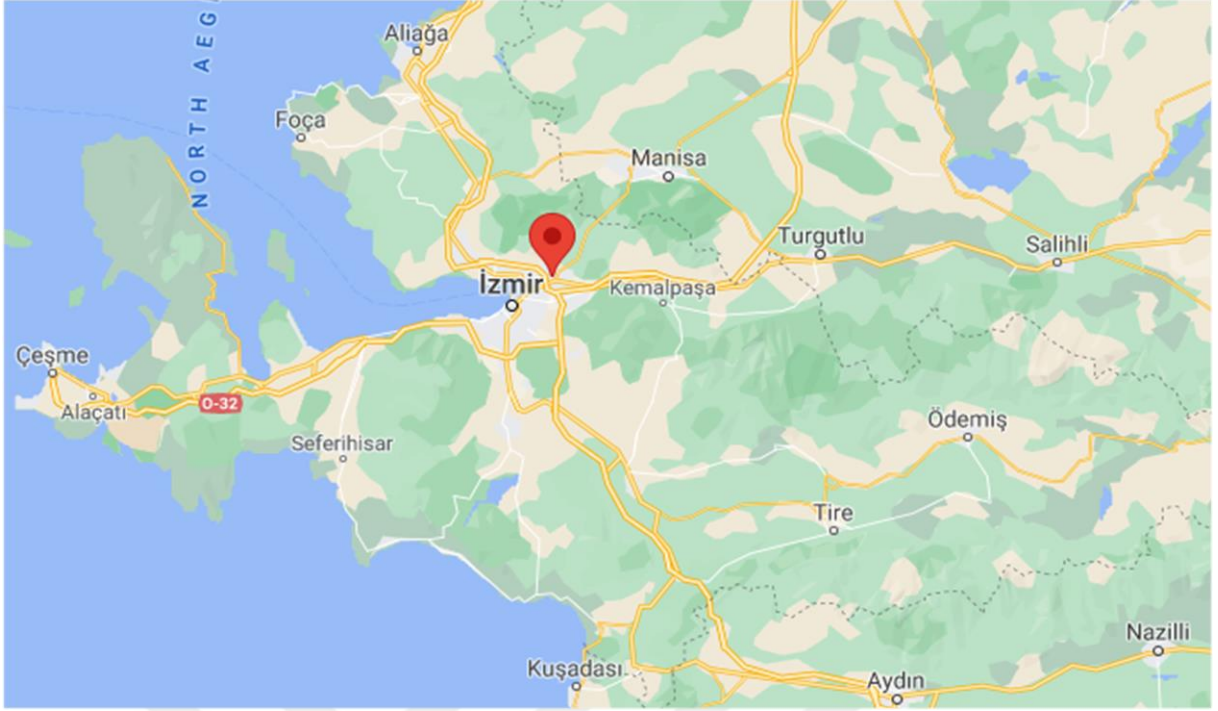
Kaynak: (BOA, NFS.d., 2906, s. 29-31)

Grafik 10: Gavgâcioğlu Aşireti'nden Şihâblı Kâbilesi'nden Tahtacı Tâifesi'nde Fizyolojik Tipoloji

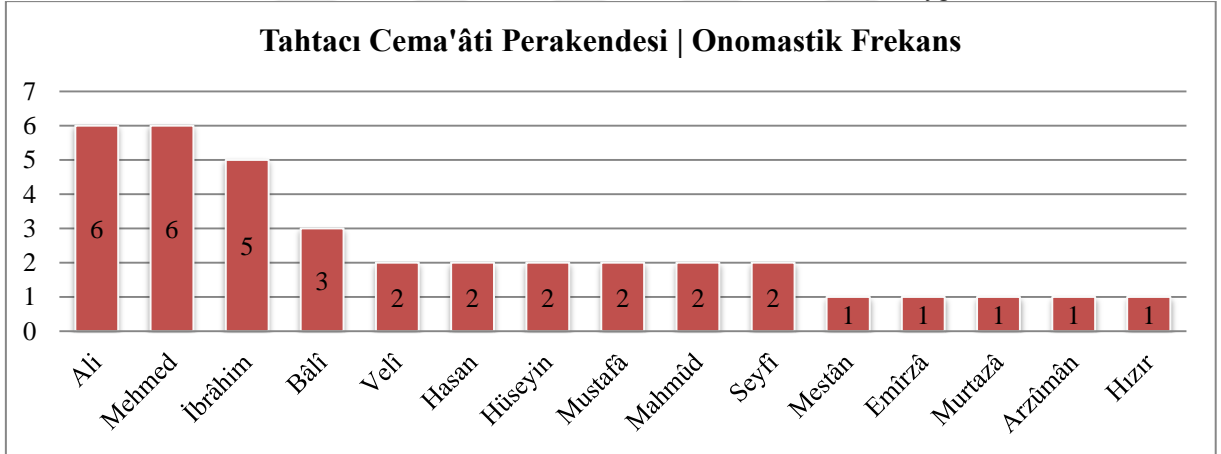
Kaynak: (BOA, NFS.d., 2906, s. 29-31)

Harita 6: Birûnâbâdlı Tahtacı Cemâ'ati Perâkendesini'nin Konumu

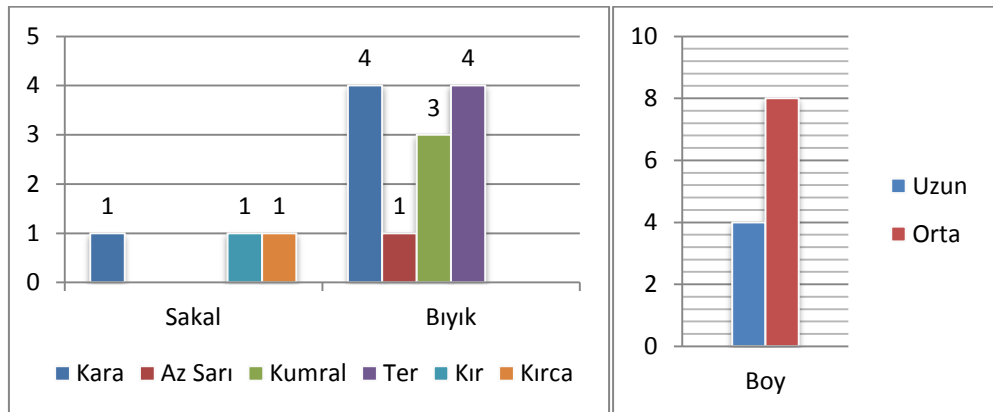
Kaynak: Google Haritalar. *Bornova/Izmir*. Erişim adresi: <https://www.google.com.tr/maps/place/Bornova%2Fİzmir> (erişim tarihi: 09.07.2021)

Grafik 11: Tahtacı Cemâ'ati Perakendesî'nde Kullanılan Yaygın Adlar

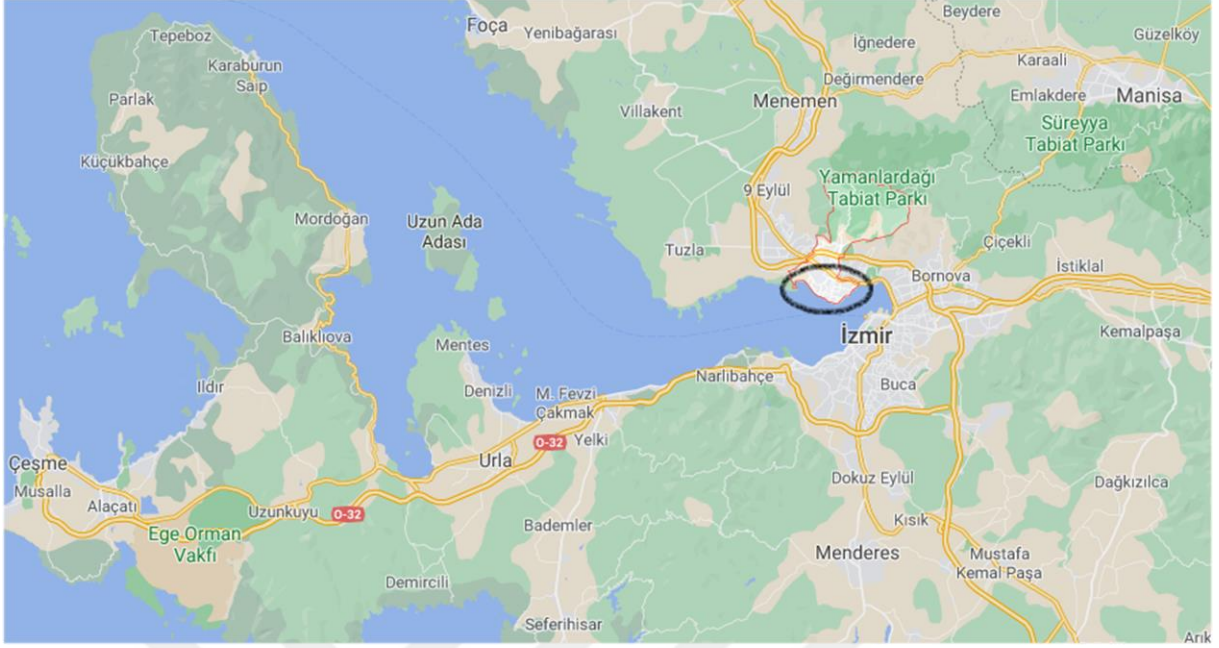
Kaynak: (BOA, NFS.d., 2906, s. 40)

Grafik 12: Tahtacı Cemâ'ati Perakendesî'nde Fizyolojik Tipoloji

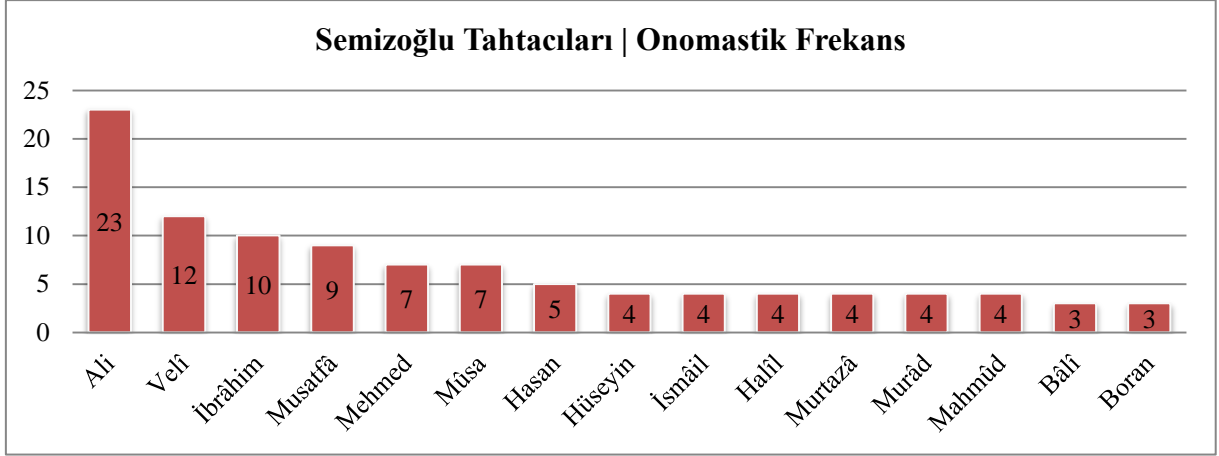
Kaynak: (BOA, NFS.d., 2906, s. 40)

Harita 7: İfrâz Kalemî Aşîreti'nden Semizoğlu Cemâ'ati'nden Tahtacı Kâbilesi Perâkendesî'nin Konumu

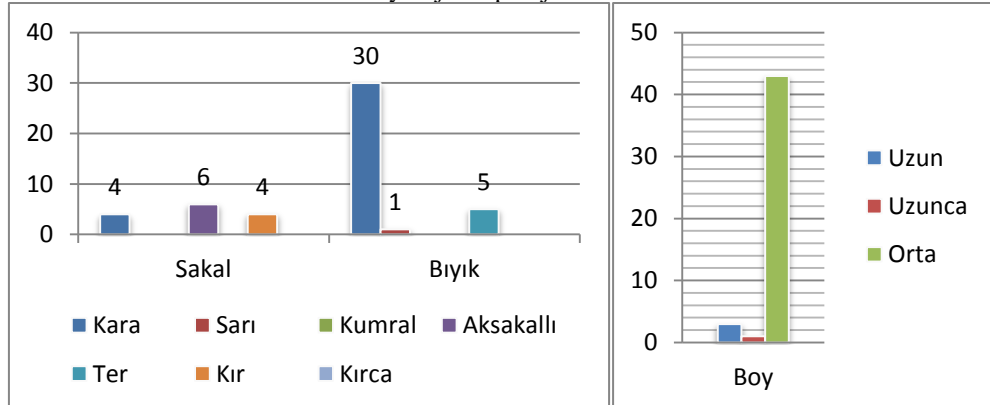
Kaynak: Google Haritalar. *Karşıyaka/İzmir*. Erişim adresi: <https://www.google.com.tr/maps/place/Karşıyaka%2Fİzmir> (erişim tarihi: 09.07.2021)

Grafik 13: İfrâz Kalemî Aşîreti'nden Semizoğlu Cemâ'ati'nden Tahtacı Kâbilesi Perâkendesî'nde Kullanılan Yaygın Adlar

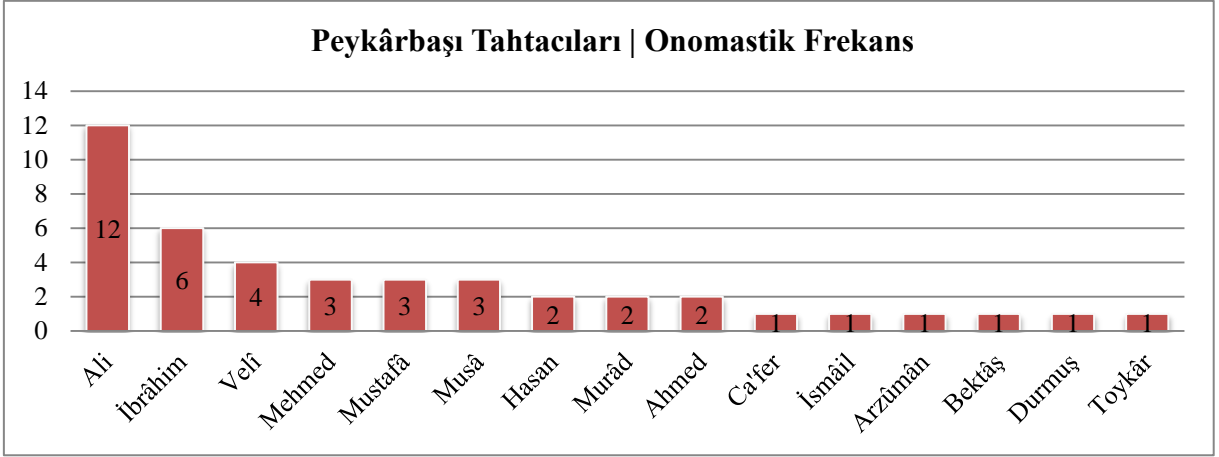
Kaynak: (BOA, NFS.d., 2906, s. 40-42)

Grafik 14: İfrâz Kalemî Aşîreti'nden Semizoğlu Cemâ'ati'nden Tahtacı Kâbilesi Perâkendesî'nde Fizyolojik Tipoloji

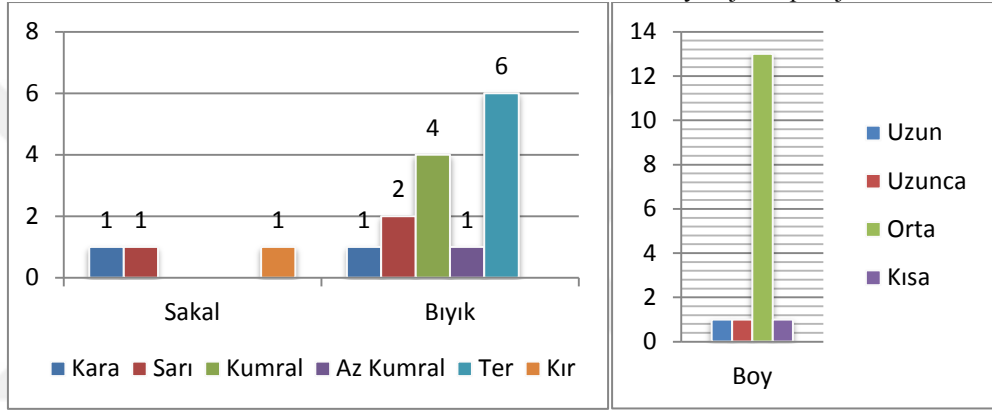
Kaynak: (BOA, NFS.d., 2906, s. 40-42)

Grafik 15: Tahtacı Cemâ'ati Perakendesi'nde Kullanılan Yaygın Adlar

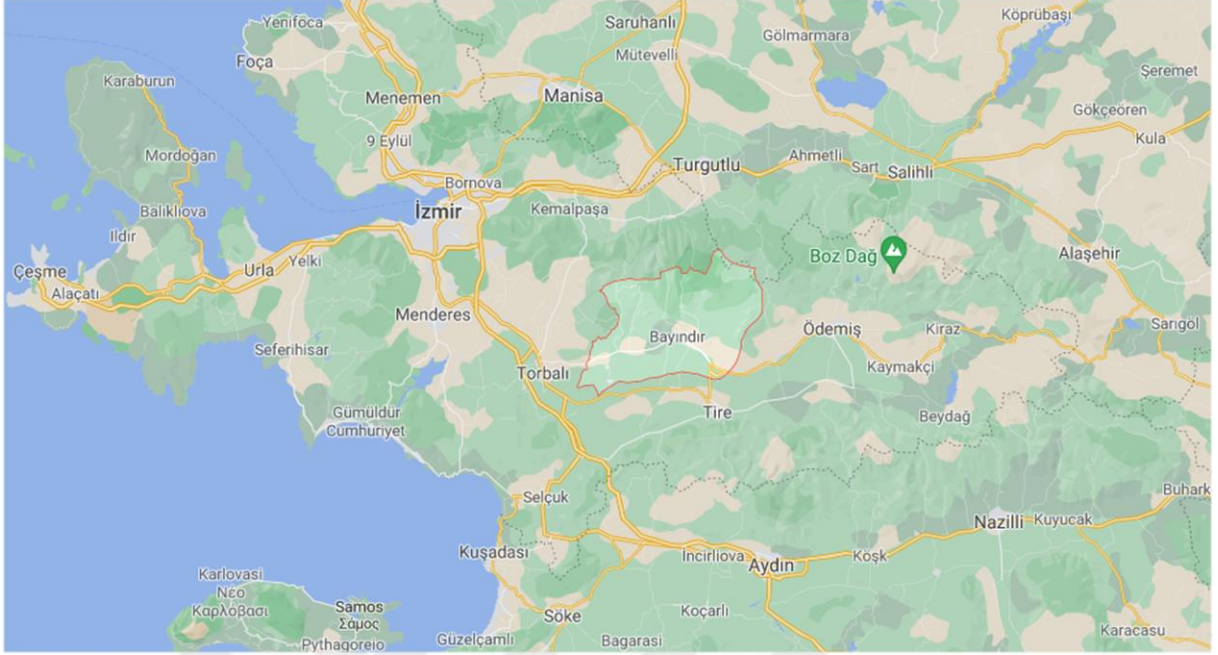
Kaynak: (BOA, NFS.d., 2906, s. 42-43)

Grafik 16: Tahtacı Cemâ'ati Perakendesi'nde Fizyolojik Tipoloji

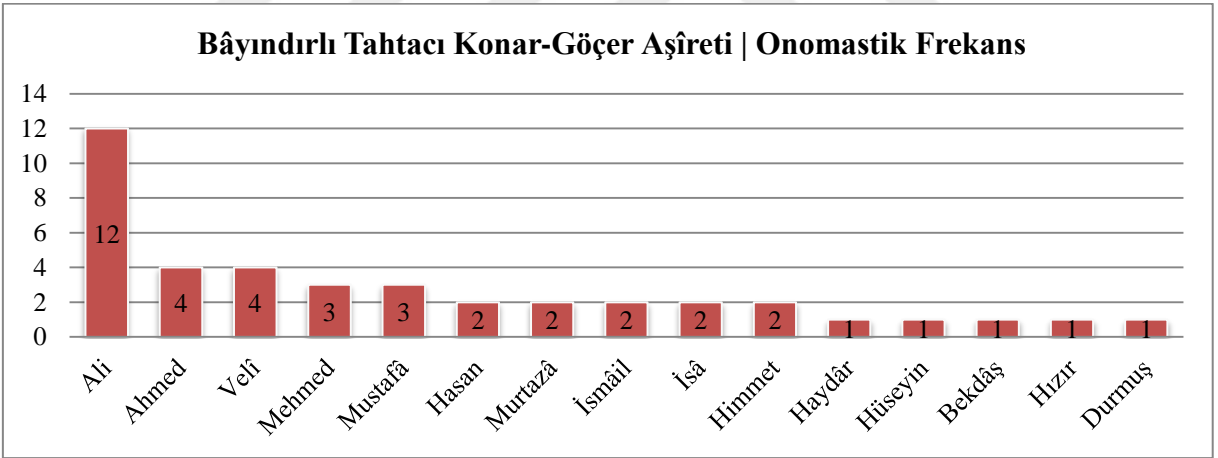
Kaynak: (BOA, NFS.d., 2906, s. 42-43)

Harita 8: Gündüzoğlu Perâkendesî'nde Bulunan Tahtacı Konar-Göçer Aşîreti'nin Konumu

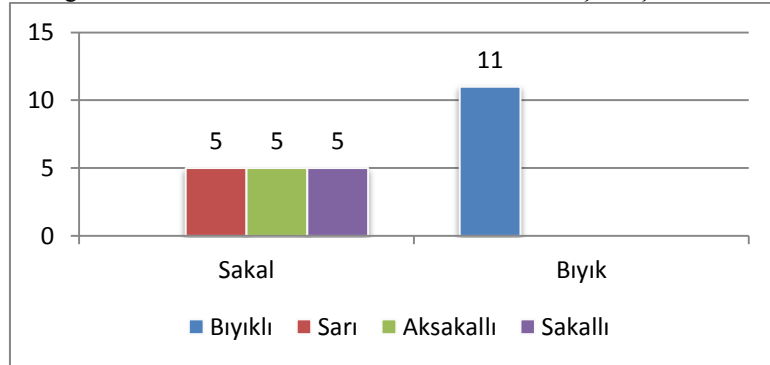
Kaynak: Google Haritalar. *Bayındır/İzmir*. Erişim adresi: <https://www.google.com.tr/maps/place/Bayındır,+İzmir> (erişim tarihi: 09.07.2021)

Grafik 17: Gündüzoğlu Perâkendesî'nde Bulunan Tahtacı Konar-Göçer Aşîreti'nde Kullanılan Yaygın Adlar

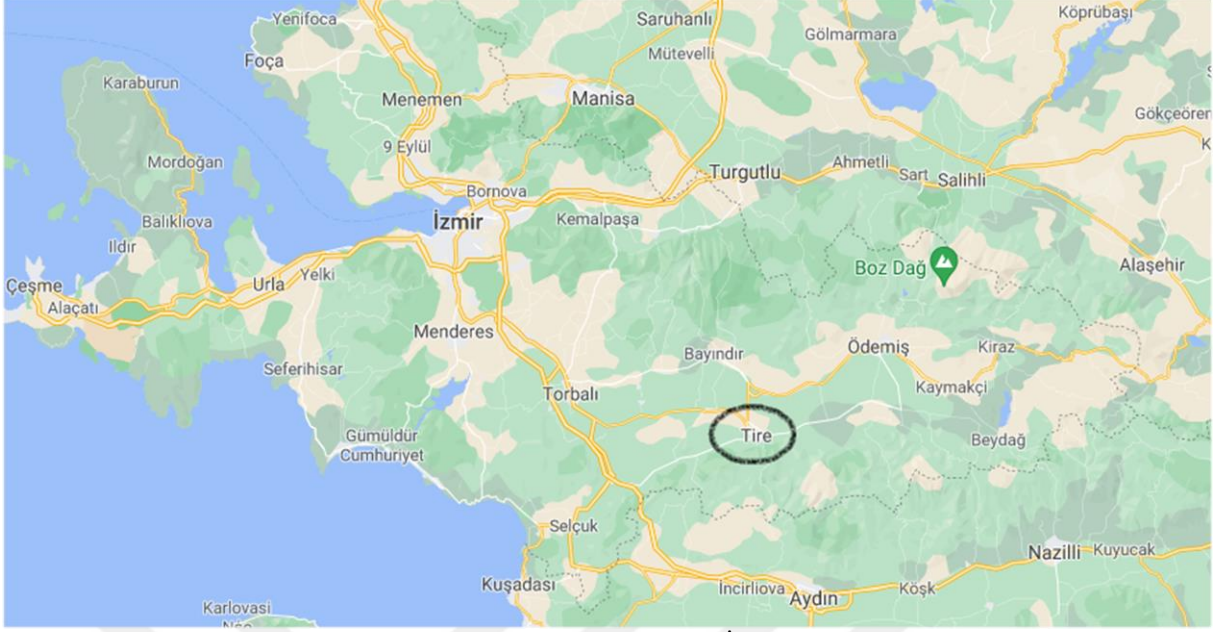
Kaynak: (BOA, NFS.d., 2966, vr. 31/b)

Grafik 18: Gündüzoğlu Perâkendesî'nde Bulunan Tahtacı Konar-Göçer Aşîreti'nde Fizyolojik Tipoloji

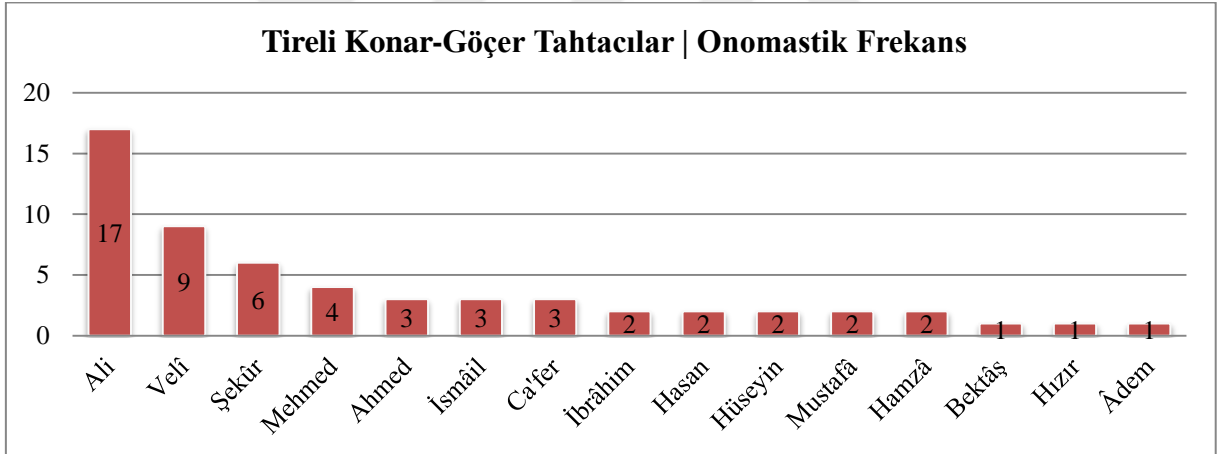
Kaynak: (BOA, NFS.d., 2966, vr. 31/b)

Harita 9: Tire Kazası'nda Çıplak Kurbunda Konar-Göçer Tahtacı Perâkendesinin Konumu

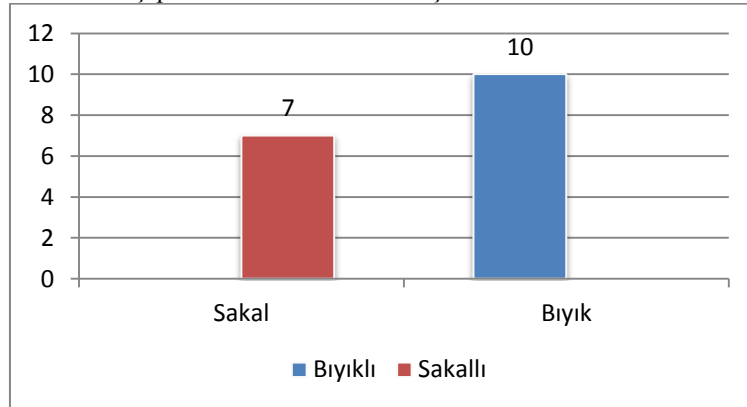
Kaynak: Google Haritalar. *Tire/İzmir*. Erişim adresi: <https://www.google.com.tr/maps/place/Tire,+İzmir> (erişim tarihi: 09.07.2021)

Grafik 19: Tire Kazası'nda Çıplak Kurbunda Konar-Göçer Tahtacı Perâkendesinde Kullanılan Yaygın Adlar

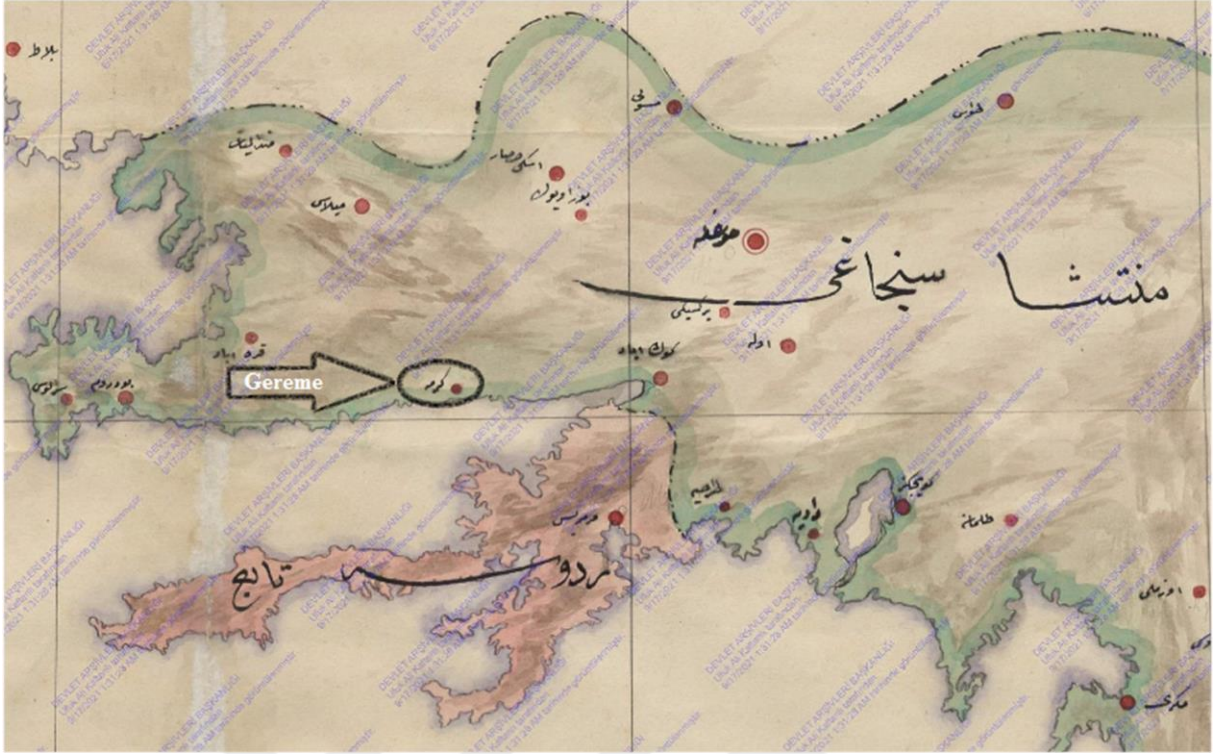
Kaynak: (BOA, NFS.d., 2966, vr. 83/b-84/a)

Grafik 20: Tire Kazası'nda Çıplak Kurbunda Konar-Göçer Tahtacı Perâkendesinde Fizyolojik Tipoloji

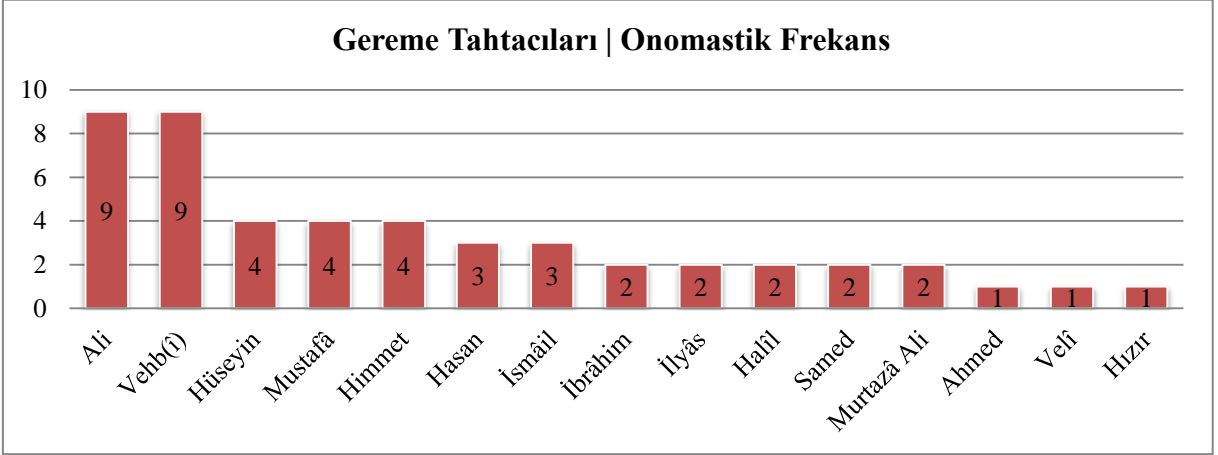
Kaynak: (BOA, NFS.d., 2966, vr. 83/b-84/a)

Harita 10: Türkmân Tâi'fesi'nden Cemâ'at-i Tâi'fe-i Tahtacıyân'ın Konumu

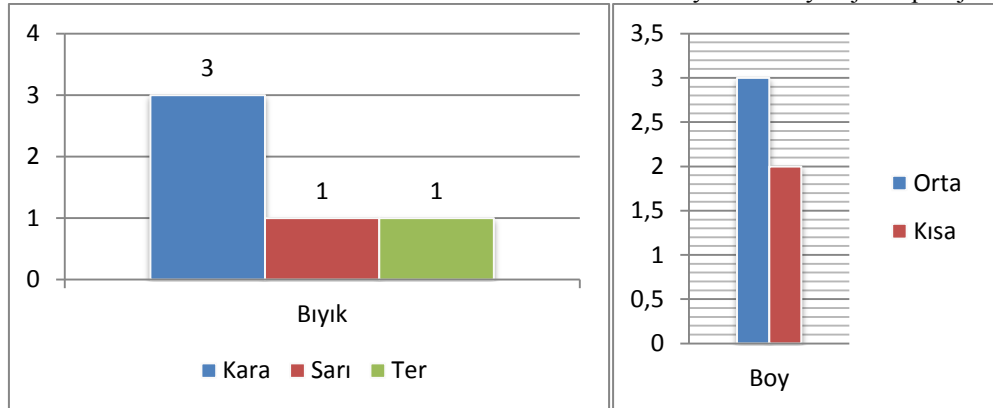
Kaynak: (BOA, HRT.h., 429)

Grafik 21: Türkmân Tâi'fesi'nden Cemâ'at-i Tâi'fe-i Tahtacıyân'da Kullanılan Yaygın Adlar

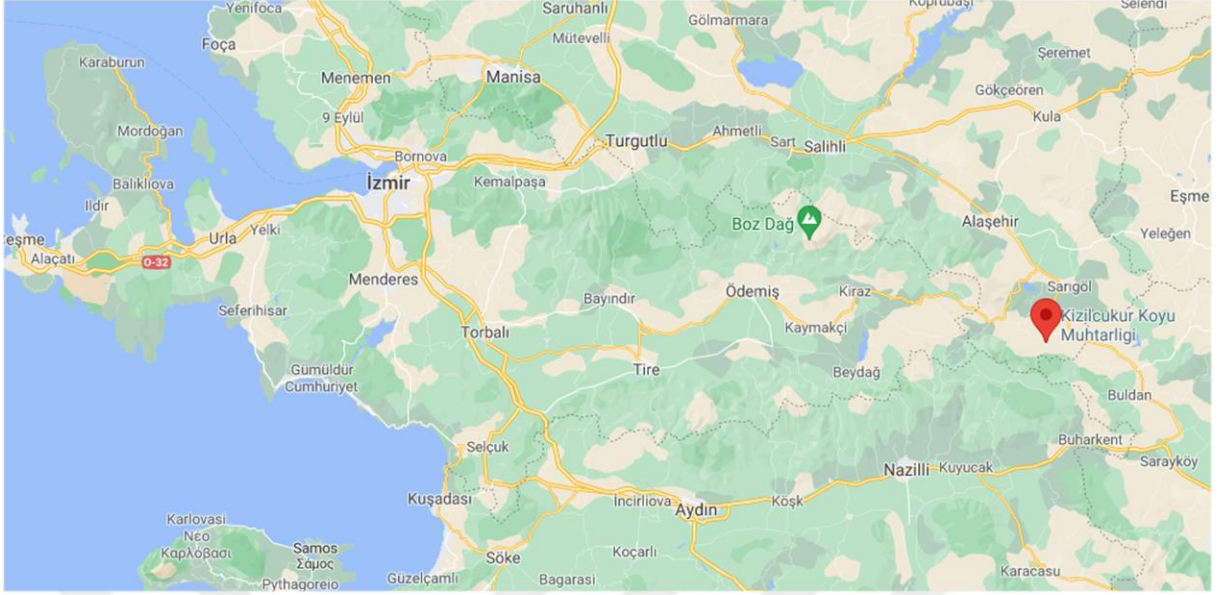
Kaynak: (BOA, NFS.d., 3117, s. 332-333)

Grafik 22: Türkmân Tâi'fesi'nden Cemâ'at-i Tâi'fe-i Tahtacıyân'da Fizyolojik Tipoloji

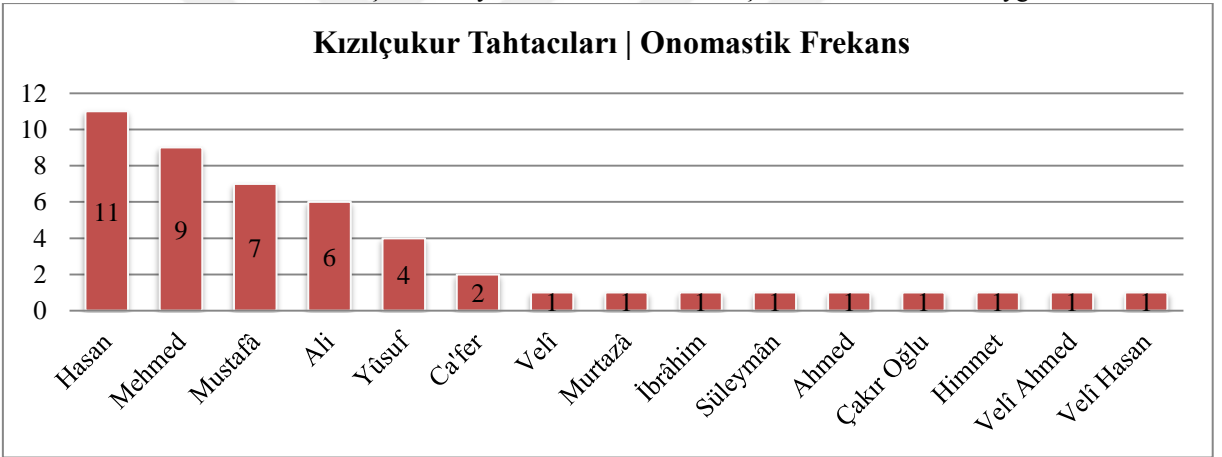
Kaynak: (BOA, NFS.d., 3117, s. 332-333)

Harita 12: Kızılçukur Karyesi Kurbunda Tahtacı Aşireti'nin Konumu

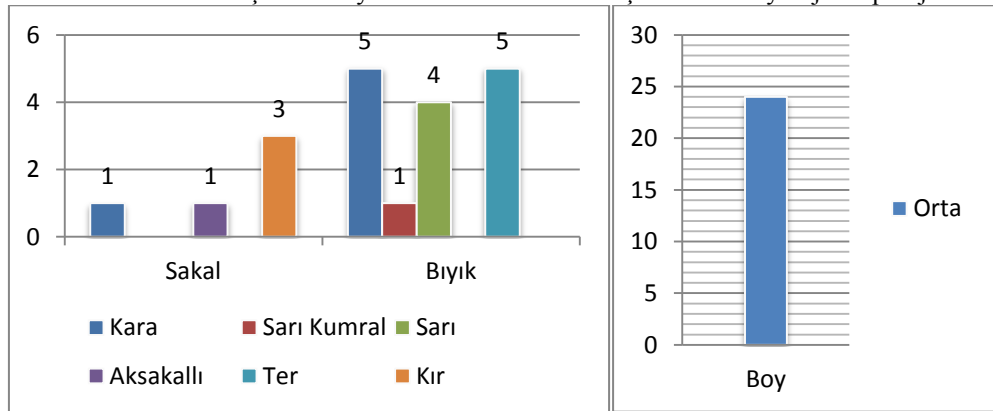
Kaynak: Google Haritalar. *Kızılçukur, Sarıgöl/Manisa*. Erişim adresi: <https://www.google.com.tr/maps/place/Kızılçukur,+45470+Sarıgöl%2FManisa> (erişim tarihi: 13.07.2021)

Grafik 25: Kızılçukur Karyesi Kurbunda Tahtacı Aşireti'nde Kullanılan Yaygın Adlar

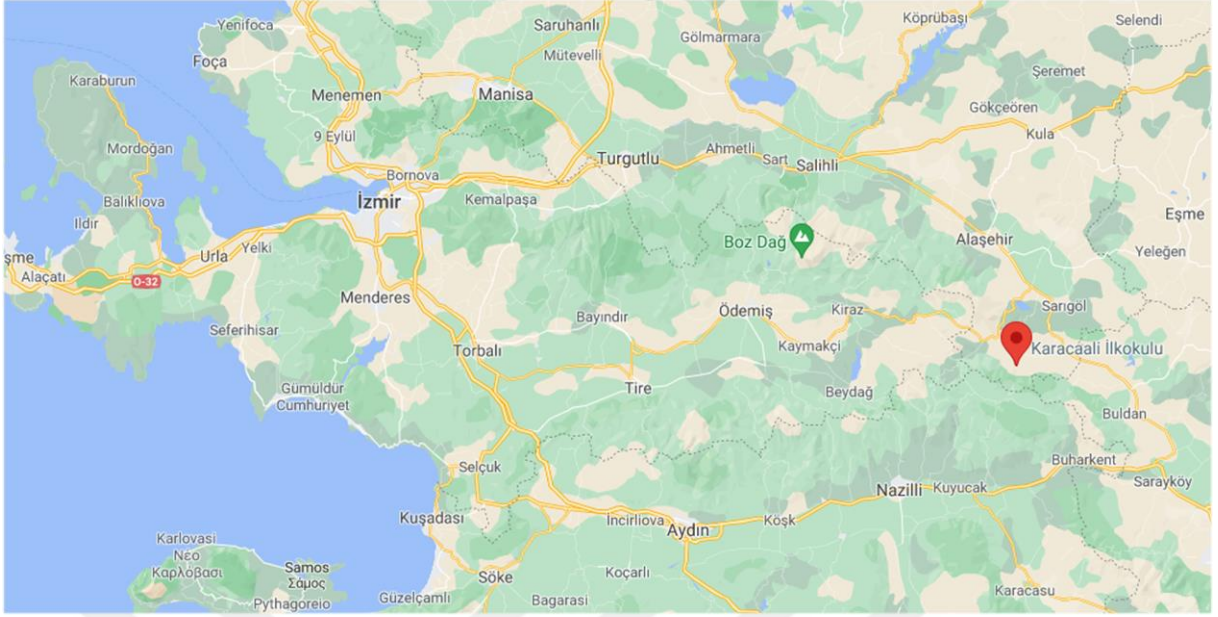
Kaynak: (BOA, NFS.d., 2973, s. 80-81)

Grafik 26: Kızılçukur Karyesi Kurbunda Tahtacı Aşireti'nde Fizyolojik Tipoloji

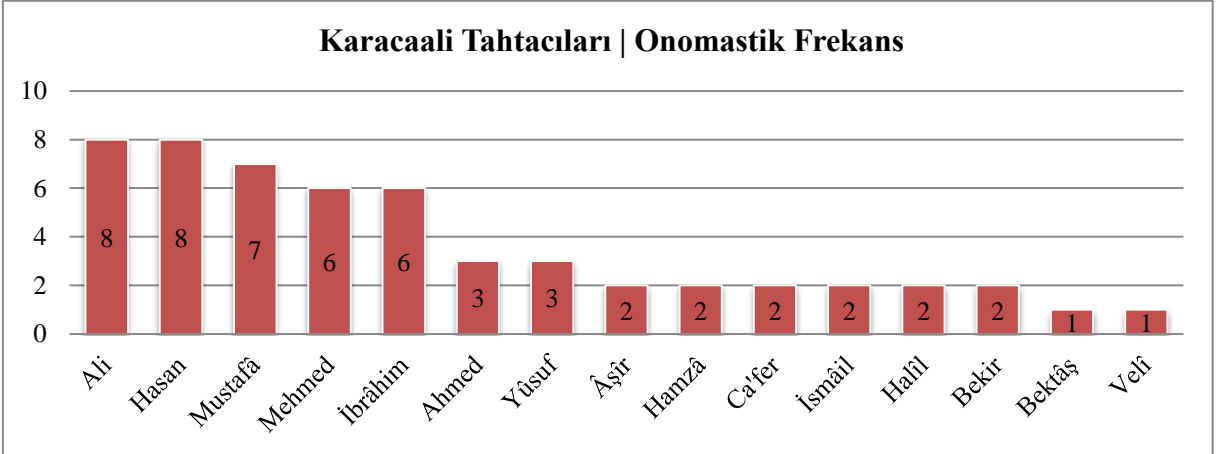
Kaynak: (BOA, NFS.d., 2973, s. 80-81)

Harita 13: Karacaali Karyesi Kurbunda Hayme-Nişin Tahtacı Aşireti'nin Konumu

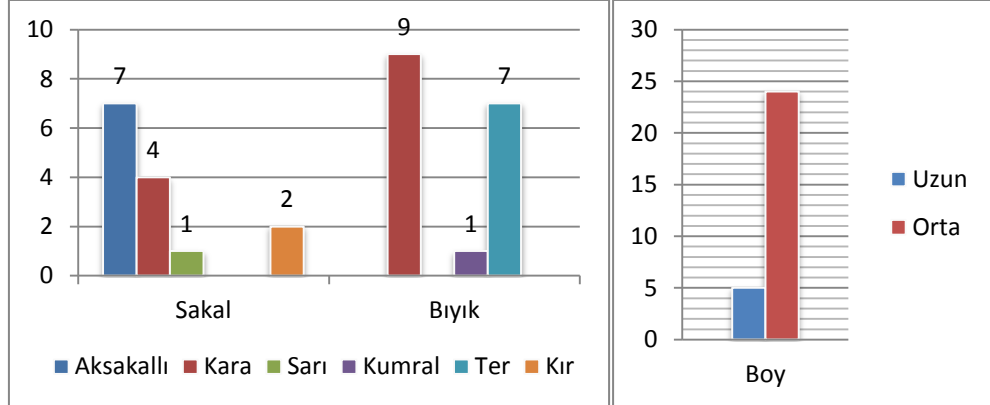
Kaynak: Google Haritalar. *Karacaali, Sarıgöl/Manisa*. Erişim adresi: <https://www.google.com.tr/maps/place/Karacaali,+45470+Sarıgöl%2FManisa> (erişim tarihi: 13.07.2021)

Grafik 27: Karacaali Karyesi Kurbunda Hayme-Nişin Tahtacı Aşireti'nde Kullanılan Yaygın Adlar

Kaynak: (BOA, NFS.d., 2973, s. 81-83)

Grafik 28: Karacaali Karyesi Kurbunda Hayme-Nişin Tahtacı Aşireti'nde Fizyolojik Tipoloji

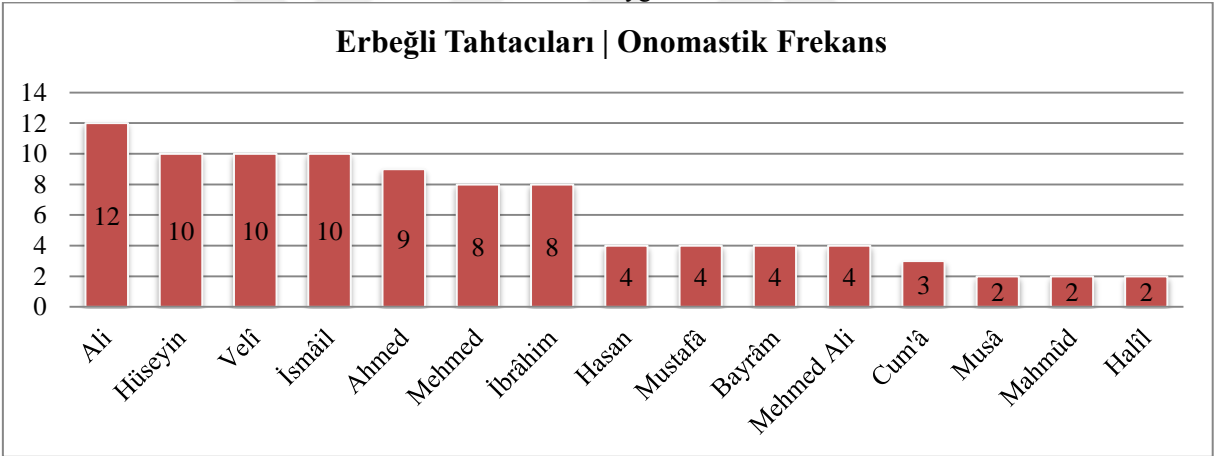
Kaynak: (BOA, NFS.d., 2973, s. 81-83)

Harita 14: Güzelhisâr-ı Aydın Kazâsı'nın Erbeğli Karyesinde 'Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân'ın Konumu

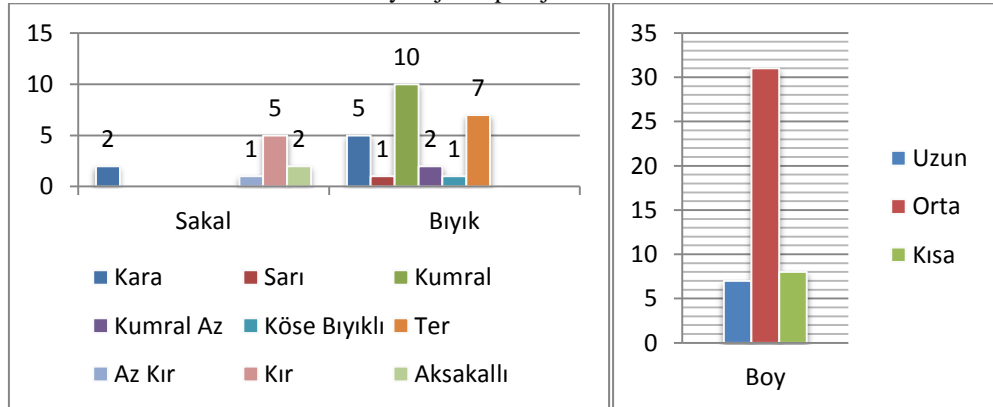
Kaynak: Google Haritalar. *Erbeyli, İncirlioiva/Aydı* Erişim adresi: <https://www.google.com.tr/maps/place/Erbeyli,+09600+İncirlioiva%2FAydın> (erişim tarihi: 13.07.2021)

Grafik 29: Güzelhisâr-ı Aydın Kazâsı'nın Erbeğli Karyesinde 'Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân'da Kullanılan Yaygın Adlar

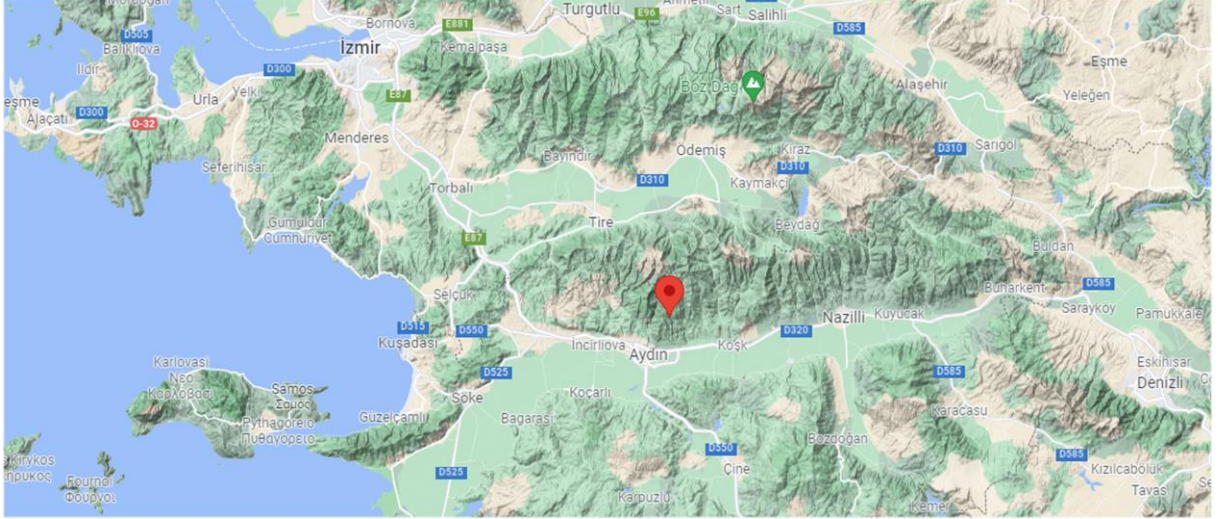
Kaynak: (BOA, NFS.d., 3076, vr. 1/a-3/b)

Grafik 30: Güzelhisâr-ı Aydın Kazâsı'nın Erbeğli Karyesinde 'Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân'da Fizyolojik Tipoloji

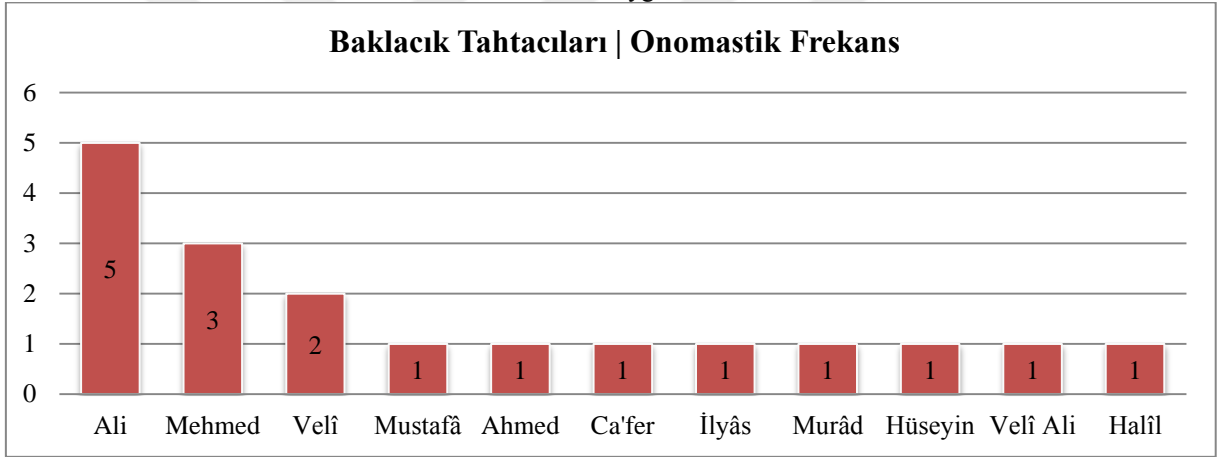
Kaynak: (BOA, NFS.d., 3076, vr. 1/a-3/b)

Harita 15: Güzelhisâr-ı Aydın Kazâsı'nın Baklacık Karyesinde 'Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân'ın Konumu

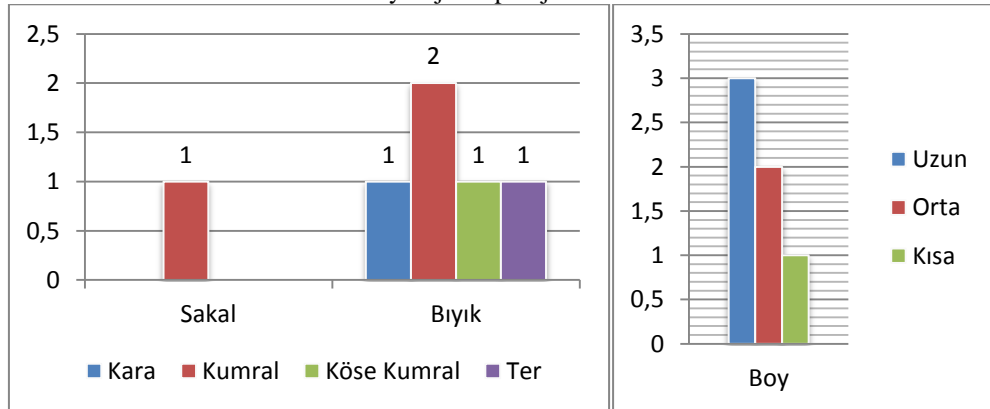
Kaynak: Google Haritalar. *Karaköy, Efeler/Aydın* Erişim adresi: <https://www.google.com.tr/maps/place/Karaköy,+09010+Efeler%2FAydın> (erişim tarihi: 13.07.2021)

Grafik 31: Güzelhisâr-ı Aydın Kazâsı'nın Baklacık Karyesinde 'Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân'da Kullanılan Yaygın Adlar

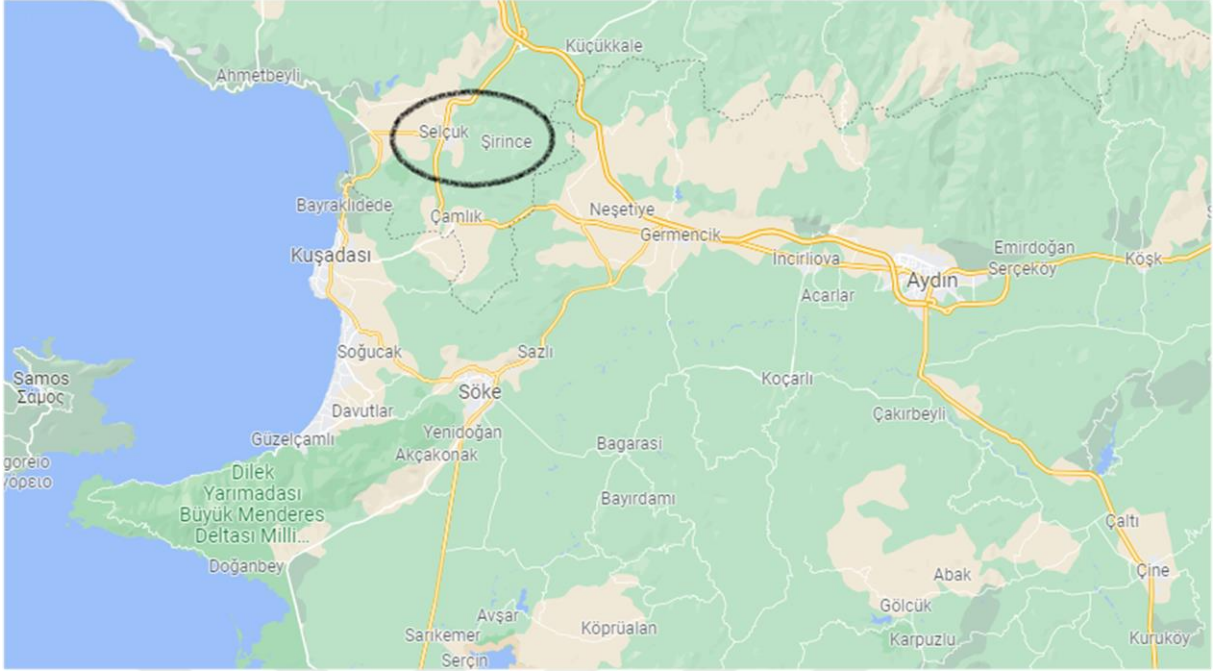
Kaynak: (BOA, NFS.d., 3076, vr. 4/a-4/b)

Grafik 32: Güzelhisâr-ı Aydın Kazâsı'nın Baklacık Karyesinde 'Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân'da Fiziyojik Tipoloji

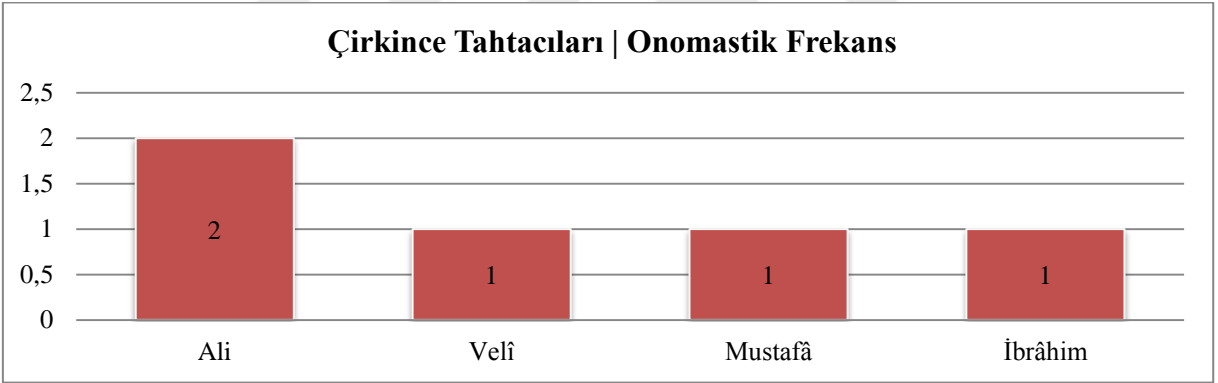
Kaynak: (BOA, NFS.d., 3076, vr. 4/a-4/b)

Harita 16: Ayaslûğ Kazâsı'nın Çirkince Karyesinde 'Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân'ın Konumu

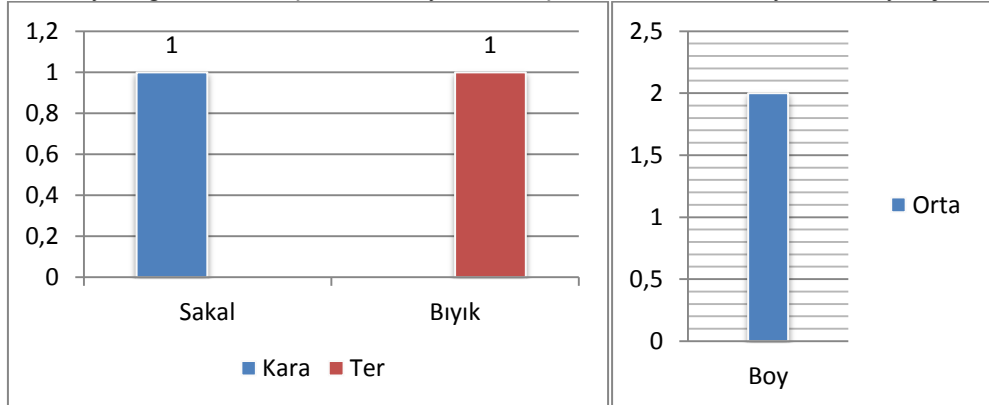
Kaynak: Google Haritalar. *Şirince, Selçuk/İzmir*. Erişim adresi: <https://www.google.com.tr/maps/place/Şirince,+35920+Selçuk%2Fİzmir> (erişim tarihi: 13.07.2021)

Grafik 33: Ayaslûğ Kazâsı'nın Çirkince Karyesinde 'Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân'da Kullanılan Yaygın Adlar

Kaynak: (BOA, NFS.d., 3076, vr. 4/b)

Grafik 34: Ayaslûğ Kazâsı'nın Çirkince Karyesinde 'Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân'da Fizyolojik Tipoloji

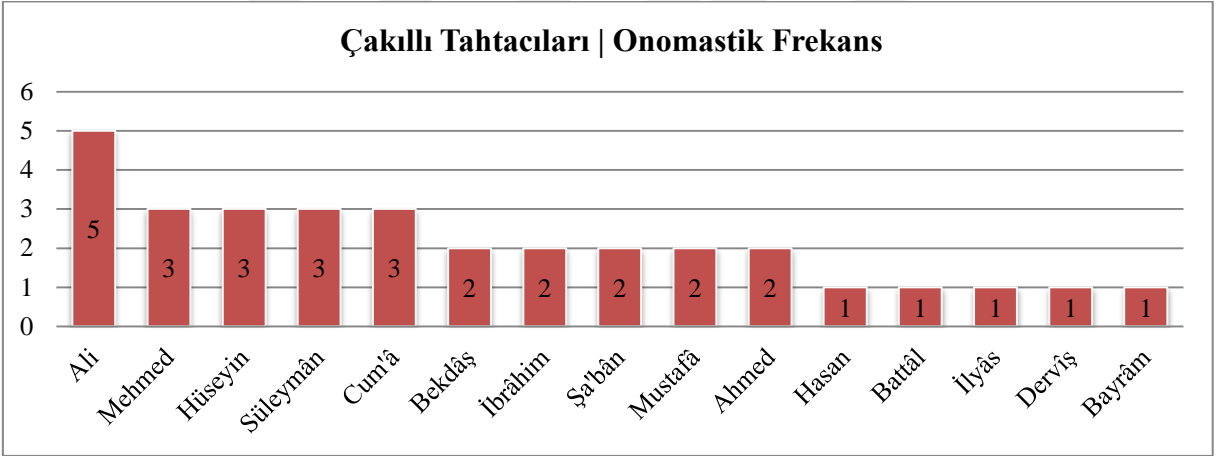
Kaynak: (BOA, NFS.d., 3076, vr. 4/b)

Harita 17: Dalıca Kazası'nın Çakıllı Karyesinde 'Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân'ın Konumu

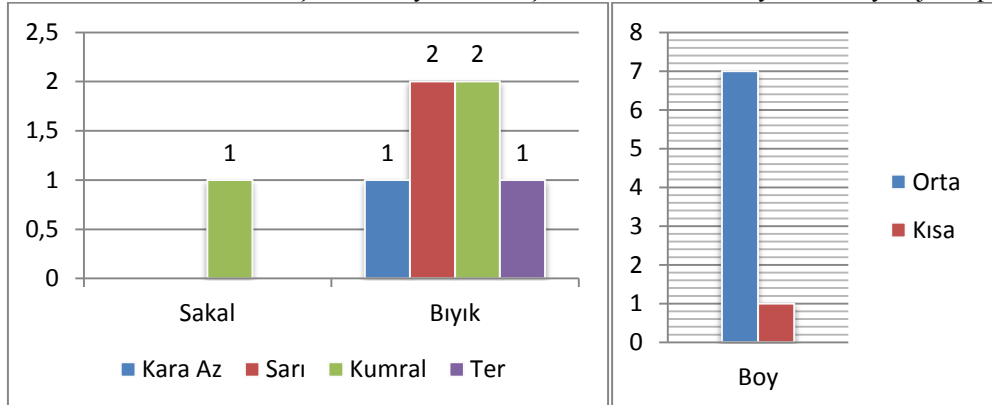
Kaynak: Google Haritalar. *Dalıca, Nazilli/Aydı* Erişim adresi: <https://www.google.com.tr/maps/place/Dalıca,+09800+Nazilli%2FAydın> (erişim tarihi: 13.07.2021)

Grafik 35: Dalıca Kazası'nın Çakıllı Karyesinde 'Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân'da Kullanılan Yaygın Adlar

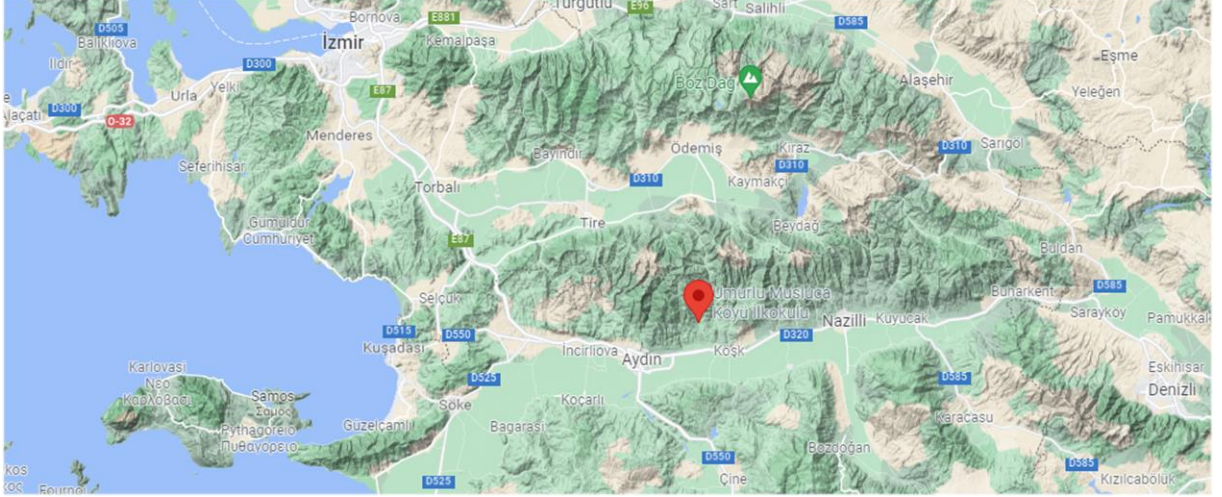
Kaynak: (BOA, NFS.d., 3076, vr. 4/b-5/a)

Grafik 36: Dalıca Kazası'nın Çakıllı Karyesinde 'Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân'da Fizyolojik Tipoloji

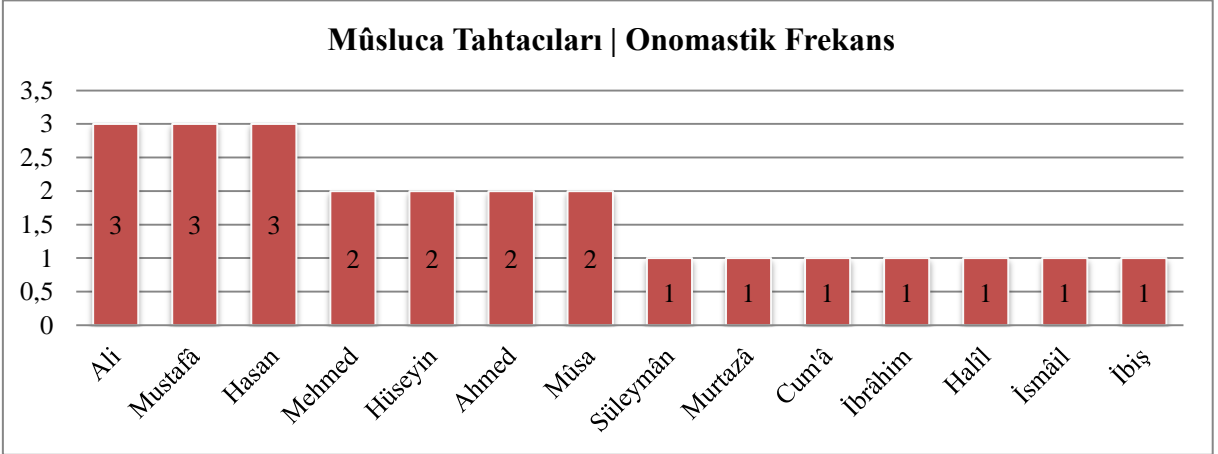
Kaynak: (BOA, NFS.d., 3076, vr. 4/b-5/a)

Harita 18: Köşk Kazâsı'nın Mûsluca Karyesinde 'Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân'ın Konumu

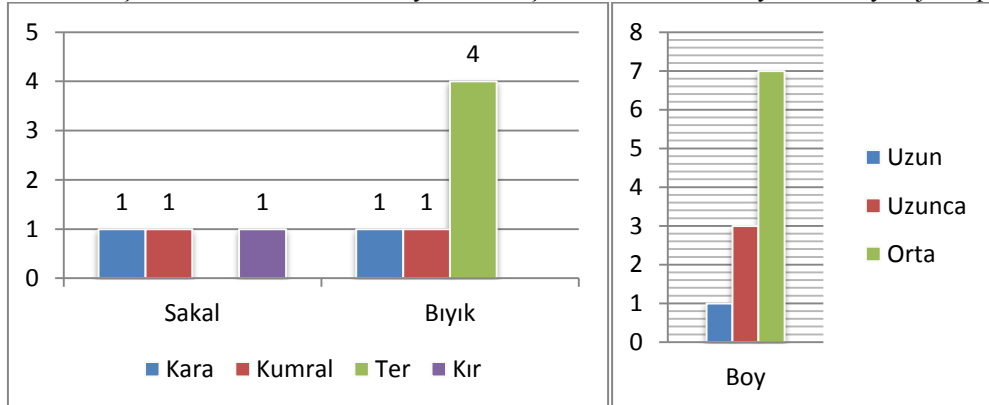
Kaynak: Google Haritalar. *Musluca, Efeler/Aydı* Erişim adresi:
<https://www.google.com.tr/maps/place/Musluca,+09630+Efeler%2FAydın> (erişim tarihi: 13.07.2021)

Grafik 37: Köşk Kazâsı'nın Mûsluca Karyesinde 'Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân'da Kullanılan Yaygın Adlar

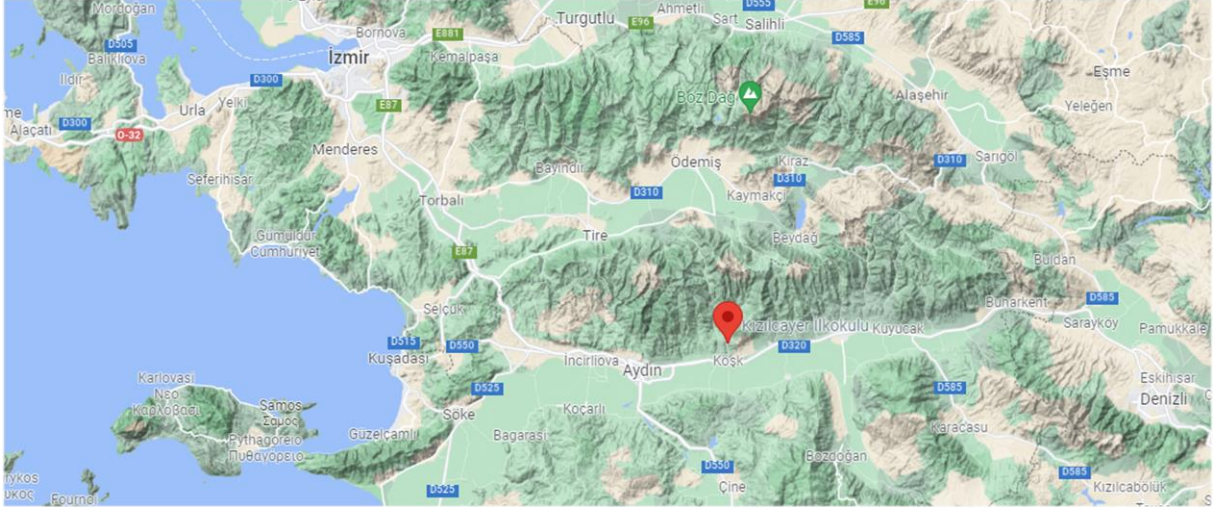
Kaynak: (BOA, NFS.d., 3076, vr. 5/b-6/a)

Grafik 38: Köşk Kazâsı'nın Mûsluca Karyesinde 'Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân'da Fizyolojik Tipoloji

Kaynak: (BOA, NFS.d., 3076, vr. 5/b-6/a)

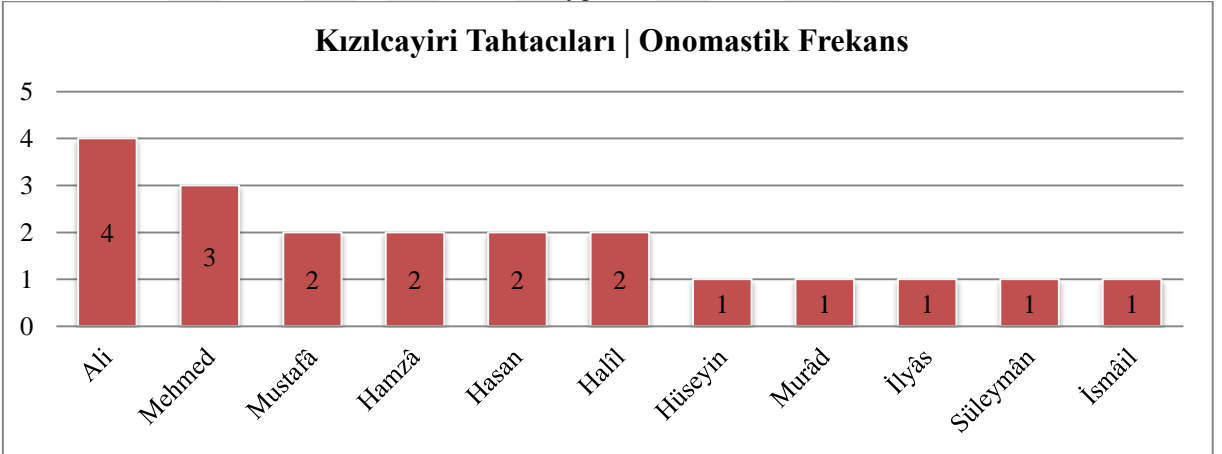
Harita 19: Köşkderesi Kazâsı'nın Kızılcaiyiri Karyesinde 'Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân'ın Konumu

Kaynak: Google Haritalar. *Kızılcayer, Köşk/Aydı* Erişim adresi:

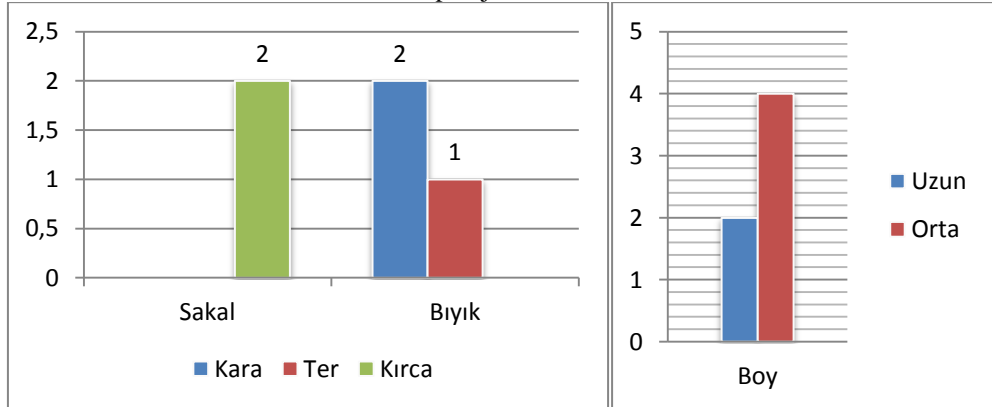
<https://www.google.com.tr/maps/place/Kızılcayer,+09570+Köşk%2FAydın> (erişim tarihi: 07.08.2021)

Grafik 39: Köşkderesi Kazâsı'nın Kızılcaiyiri Karyesinde 'Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân' da Kullanılan Yaygın Adlar

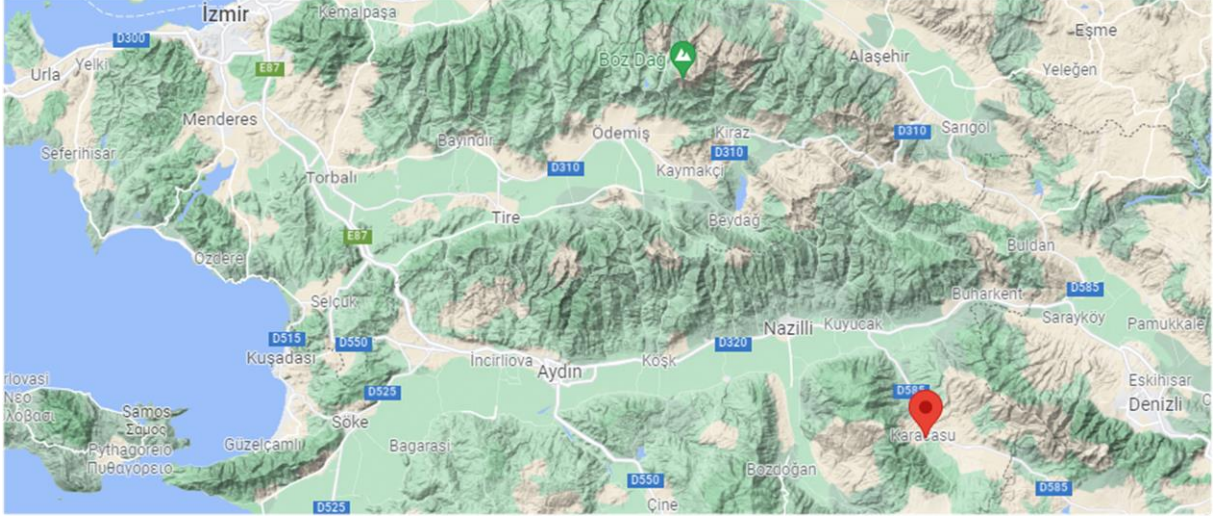
Kaynak: (BOA, NFS.d., 3076, vr. 6/b-6/a)

Grafik 40: Köşkderesi Kazâsı'nın Kızılcaiyiri Karyesinde 'Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân' da Fizyolojik Tipoloji

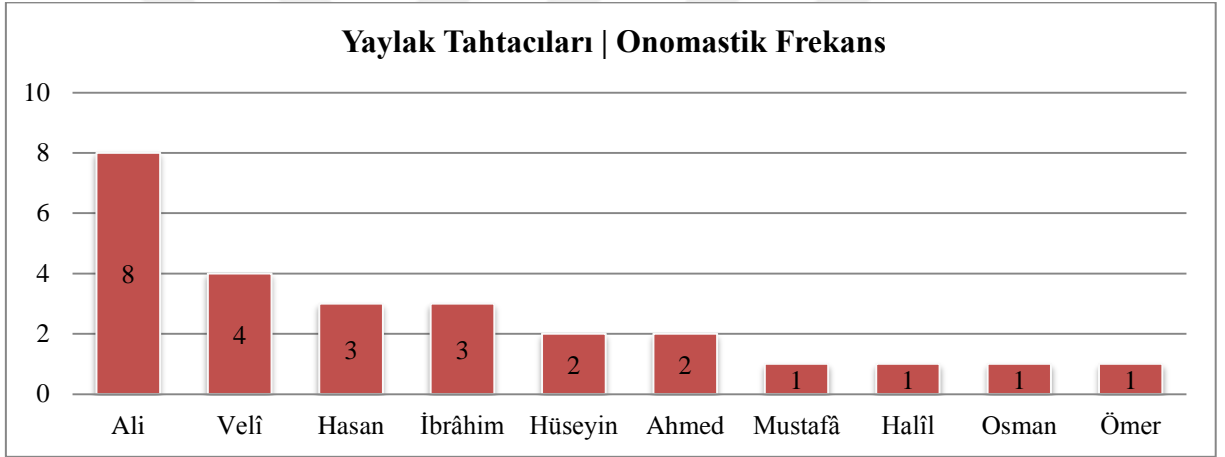
Kaynak: (BOA, NFS.d., 3076, vr. 6/b-6/a)

Harita 20: Karacasu Kazâsı'nın Yaylak Karyesinde 'Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân'ın Konumu

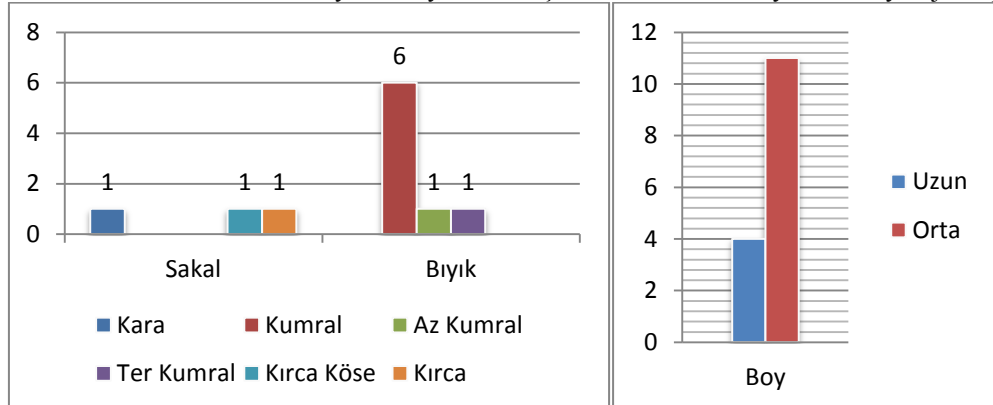
Kaynak: Google Haritalar. *Karacasu, Aydın* Erişim adresi: <https://www.google.com.tr/maps/place/Karacasu,+Aydın> (erişim tarihi: 07.08.2021)

Grafik 41: Karacasu Kazâsı'nın Yaylak Karyesinde 'Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân'da Kullanılan Yaygın Adlar

Kaynak: BOA, NFS.d., 3076, vr. 7/a-7/b)

Grafik 42: Karacasu Kazâsı'nın Yaylak Karyesinde 'Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân'da Fizyolojik Tipoloji

Kaynak: BOA, NFS.d., 3076, vr. 7/a-7/b)

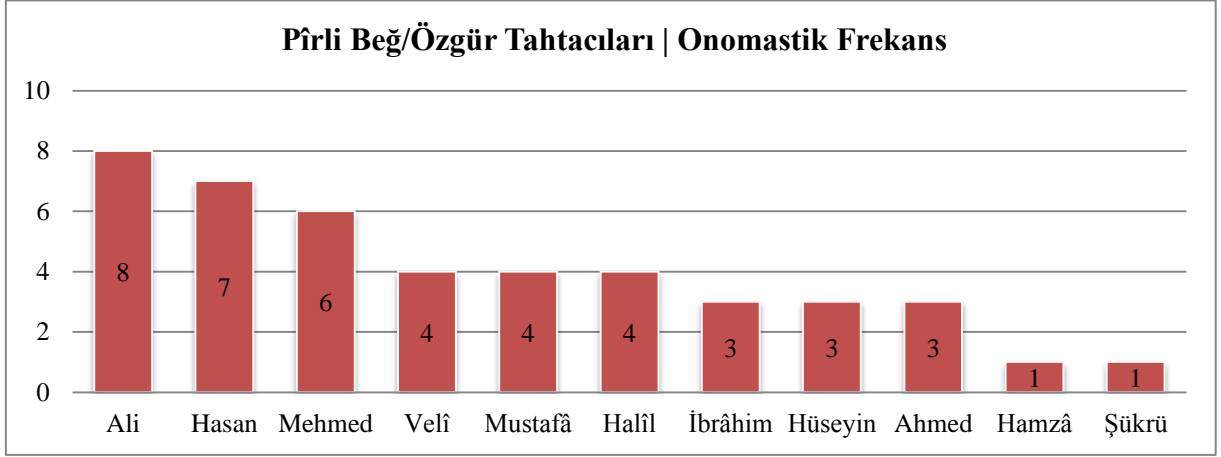
Harita 21: Karacasu Kazâsı'nın Pîrli Beğ/Özgür Karyesi'nde 'Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân'ın Konumu

Kaynak: Google Haritalar. *Pirlibey, Nazilli/Aydın* Erişim adresi:

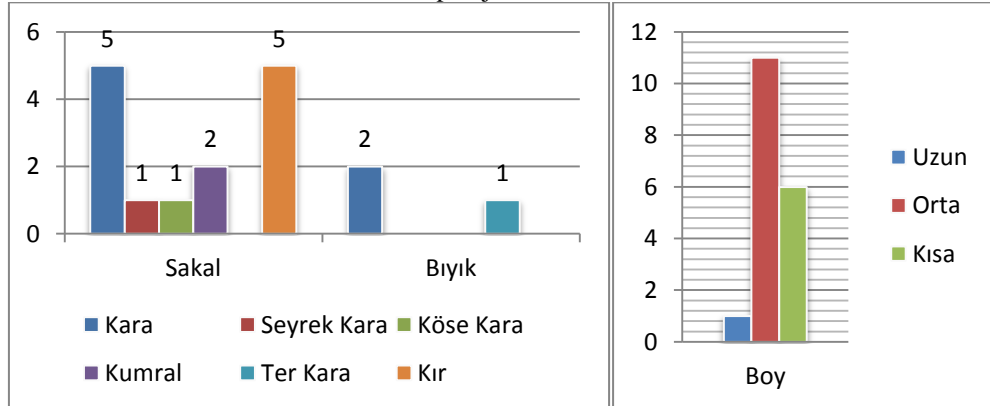
<https://www.google.com.tr/maps/place/Pirlibey,+Nazilli%2FAydın> (erişim tarihi: 07.08.2021)

Grafik 43: Karacasu Kazâsı'nın Pîrli Beğ/Özgür Karyesi'nde 'Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân'da Kullanılan Yaygın Adlar

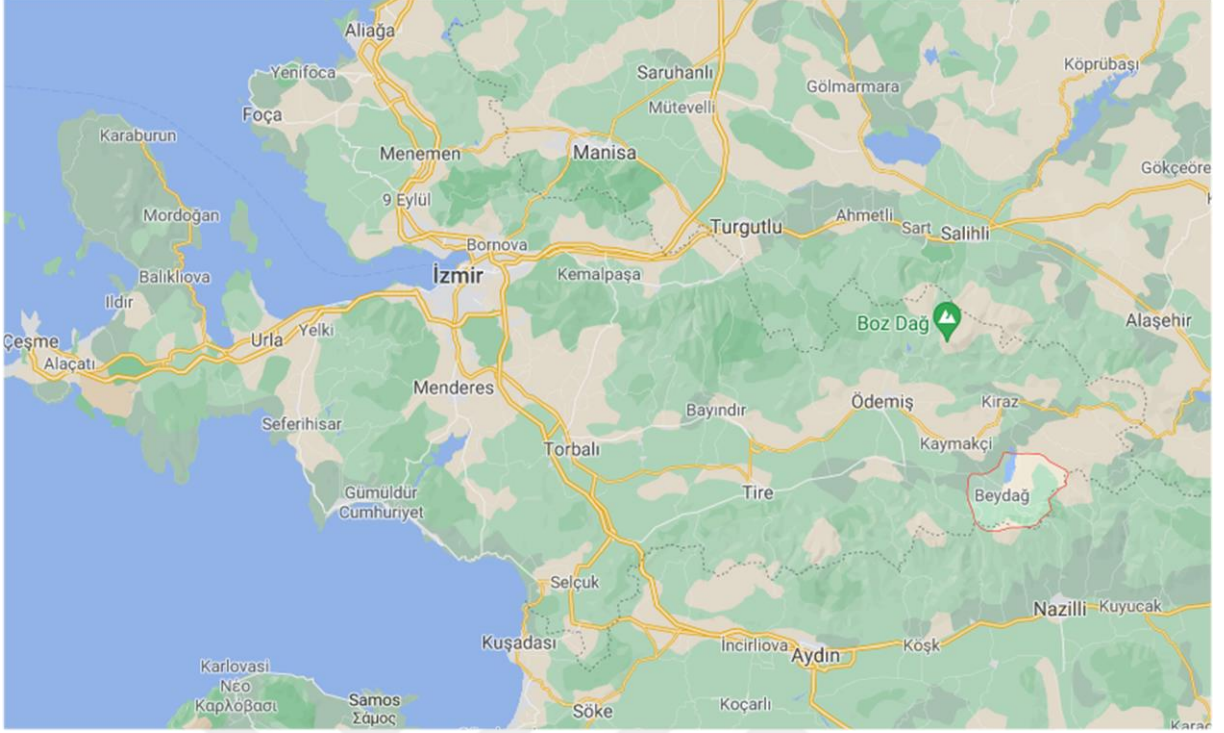
Kaynak: (BOA, NFS.d., 3076, vr. 8/a-9/a)

Grafik 44: Karacasu Kazâsı'nın Pîrli Beğ/Özgür Karyesi'nde 'Aşîret-i Tâife-i Tahtacıyân'da Fizyolojik Tipoloji

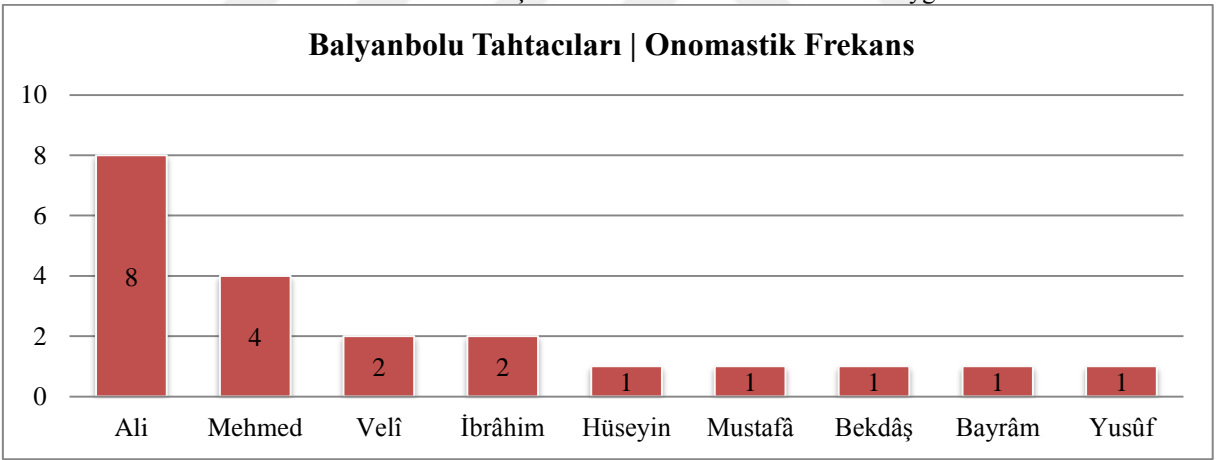
Kaynak: (BOA, NFS.d., 3076, vr. 8/a-9/a)

Harita 22: Balyanbolulu Tahtacı Aşireti Perâkendesî'nin Konumu

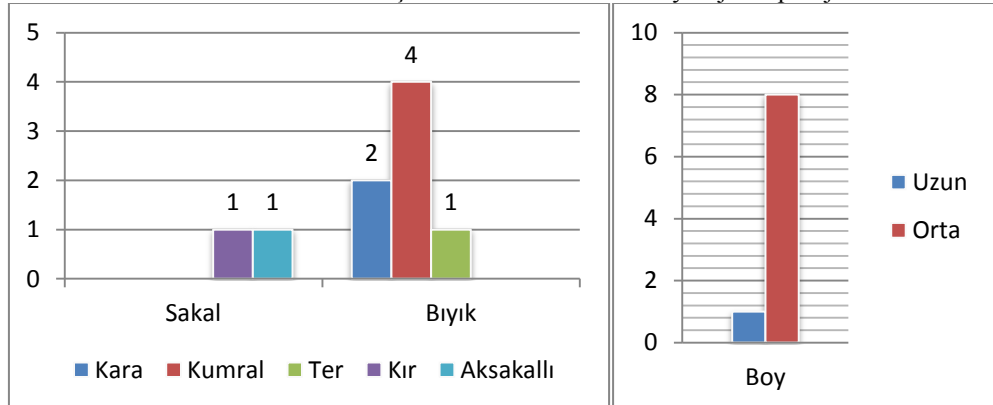
Kaynak: Google Haritalar. *Beydağ, İzmir*. Erişim adresi: <https://www.google.com.tr/maps/place/Beydağ,+İzmir> (erişim tarihi: 07.08.2021)

Grafik 45: Tahtacı Aşireti Perâkendesî'nde Kullanılan Yaygın Adlar

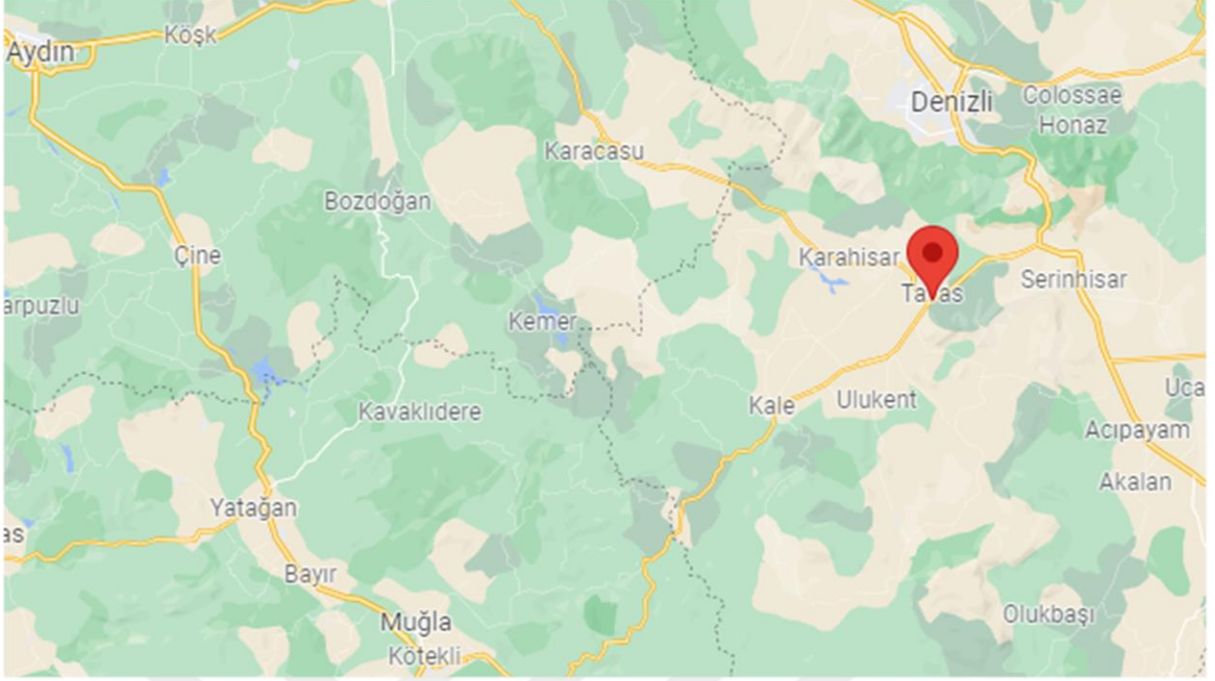
Kaynak: (BOA, NFS.d., 1991, s. 15)

Grafik 46: Tahtacı Aşireti Perâkendesî'nde Fizyolojik Tipoloji

Kaynak: (BOA, NFS.d., 1991, s. 15)

Harita 23: Yarangüme Karyesinde Tahtacı Tâifesi'nin Konumu

Kaynak: Google Haritalar. *Tavas/Denizli*. Erişim adresi: <https://www.google.com.tr/maps/place/Tavas%2FDenizli> (erişim tarihi: 07.08.2021)

Harita 24: “Karınca Nâm Mahalide” Bulunan Tahtacı Aşireti'nin Konumu

Kaynak: Google Haritalar. *Demirci, Manisa*. Erişim adresi: <https://www.google.com.tr/maps/place/Demirci,+45900+Demirci%2FManisa> (erişim tarihi: 07.08.2021)

Harita 25: “Kızılca Karyesi Civarında” Tahtacı Aşireti’nin Konumu

Kaynak: Google Haritalar. *Yukarıkızılca, Kemalpaşa/İzmir*. Erişim adresi: <https://www.google.com.tr/maps/place/Yukarıkızılca+Merkez,+Kemalpaşa%2Fİzmir> (erişim tarihi: 07.08.2021)

ÖZGEÇMİŞ

Adı ve SOYADI: Ufuk Ali KAFTANLI

Eğitim Durumu;

Mezun Olduğu Lise: Hızır Reis Anadolu Ticaret Meslek Lisesi (2015)

Lisans Diploması: Akdeniz Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü (2015-2019)

[Bitirme Tezi: *Erken Safevî Mesyanizmi ve Anadolu'daki Gayr-i Müteşerrî Başkaldırıların Sosyo-Dinî Tekâmülü (XIII. - XVI. Yüzyıllar)*]

Yabancı Diller: İngilizce (YÖKDİL: 90 – Yıl: 2021), Osmanlı Türkçesi (Matbû‘, Rik‘a ve Dîvânî hat türleri)